Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och lands-tingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena.

http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Första delen har följande adress:
Sven Wimnell 27 november 2013:
Regeringens, kommunernas och lands-tingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Innehåll

Sid 4 **Introduktion**

Innehållsförteckningar till följande politikområden:

22 **Ledning**. (Statsminister)

23 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)

23 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)

24 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)

25 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)

27 **Försvar.** (Försvarsminister)

27 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)

28 **Transporter.** (Infrastrukturminister)

28 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)

29 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)

30 **Bistånd.** (Biståndsminister)

30 **Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d.** (Socialminister)

32 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)

33 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)

33 **Utbildning.** (Utbildningsminister)

34 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od**. (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)

35 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)

36 **Näringar.** (Näringsminister)

36 **Handel.** (Handelsminister)

37 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)

38 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)

39 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Därefter följer polikområden med fullständiga artiklar enligt de ovan nämnda innehållsförteckningarna.

På grund av att alla mail-mottagare inte kan ta emot stora dokument är utredningen uppdelad på två dokument, ett dokument som innehåller politikområdena Ledning - Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d och ett med Hushållsverksamheter - Pengar.

Introduktion och innehållsförteckningar till alla politikområden finns i båda dokumenten.

I den första delen finns fullständiga artiklar för politikområden
Ledning - Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Sidnummer är sidnummer i den första delen:

4 **Introduktion**

22 **Innehållsförteckningar till alla politikområden**
Därefter följer polikområden med fullständiga artiklar
för följande politikområden:

43 **Ledning**. (Statsminister)

56 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)

72 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)

124 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)

177 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)

302 **Försvar.** (Försvarsminister)

349 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)

368 **Transporter.** (Infrastrukturminister)

395 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)

404 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)

459 **Bistånd.** (Biståndsminister)

484-573 **Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d.** (Socialminister)

I den andra delen finns fullständiga artiklar för politikområden
Hushållsverksamheter - Pengar.
http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Sidnummer är sidnummer i den andra delen:

4 **Introduktion**

22 **Innehållsförteckningar till alla politikområden**
Därefter följer polikområden med fullständiga artiklar
för följande politikområden:

43 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)

71 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)

106 **Utbildning.** (Utbildningsminister)

129 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od**. (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)

185 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)

241 **Näringar.** (Näringsminister)

280 **Handel.** (Handelsminister)

345 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)

417 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)

444-594 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Introduktion med kommentarer.

22 politikområden har redovisats i
Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 4 http://wimnell.com/omr36-39zzc.pdf

I de områdena läggs nu regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter in. Områdena har ordnats efter ministrarna i ett tidigare redovisat förslag till skuggregering för socialdemokraterna och de ministrarna anges för varje område. Statsråden i alliansregeringen uppträder som de ministrar de är i sin regeringen nu.

Här de 22 politikområdena:

1 **Ledning**. (Statsminister)
2 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
3 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
4 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)
5 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
6 **Försvar.** (Försvarsminister)
7 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
8 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
9 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)
10 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)
11 **Bistånd.** (Biståndsminister)
12 **Sjukvård. hälsovård, räddningdtjänst o d.** (Socialminister)
13 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
14 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)
15 **Utbildning. Forskning.** (Utbildningsminister)
16 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od**. (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
17 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
18 **Näringar.** (Näringsminister)
19 **Handel.** (Handelsminister)
20 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)
21 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)
22 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Men det behövs ytterligare ett område:
23 **Partierna utspel om framtiden. Valrörelsen.** Hur bör man avväga insatserna på de 22 områdena?

Utredningen nu är en fortsättning på

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 1-3. http://wimnell.com/omr36-39zzb.pdf

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 4 http://wimnell.com/omr36-39zzc.pdf

De utredningana har skickats till :

1 **Ledning**. (Statsminister)
Partiledare Stefan Löfven

2 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
Damberg, Mikael (S) Gruppledare i Riksdagen
Carin Jämtin Partisekreterare.

3 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
Ahlin, Urban (S) Vice ordförande i utrikesutskottet
Talesperson i utrikesutskottet

4 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)
Granlund, Marie (S) Vice ordförande i EU-nämnden
Talesperson i EU-nämnden

5 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
von Sydow, Björn (S) Första s-namnet i konstitutions-utskottet. Talesperson i Konstitutionsutskottet (KU)
Johansson, Morgan (S) Ordförande i justitieutskottet
Talesman i Justitieutskottet (JU)

6 **Försvar.** (Försvarsminister)
Hultqvist, Peter (S) Ordförande i Försvarsutskottet
Talesperson i Försvarsutskottet (FöU)

7 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
Ernkrans, Matilda (S) Ordförande i miljö- och jordbruksut-skottet. Talesperson i Miljö- och Jordbruksutskottet (MJU)

8 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
Ygeman, Anders (S) Ordförande i Trafikutskottet
Talesperson i Trafikutskottet (TU)

9 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)
Palm, Veronica (S) Ordförande i civilutskottet
Talesperson i Civilutskottet (CU)

10 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)
Löfstrand, Johan (S) Andra s-namnet i miljö-och jordbruksutskottet

11 **Bistånd.** (Biståndsminister)
Forslund, Kenneth G (S) Ledamot i utrikesutskottet.
Talesperson för bistånd

12 **Sjukvård. hälsovård, räddningdtjänst o d.** (Socialminister)
Hallengren, Lena (S) Vice ordförande i socialutskottet
Talesperson i Socialutskottet (SoU)

13 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
Hem- o konsumentminister (ny) Inget namnförslag
Energiminister Adolfsson Elgestam, Carina (S)
Andra s-namnet i näringsutskottet

14 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)
Engelhardt, Christer (S) Andra s- namnet i socialutskottet

15 **Utbildning. Forskning.** (Utbildningsminister)
Baylan, Ibrahim (S) Vice ordförande i utbildningsutskottet.
Talesperson i Utbildningsutskottet (UbU)

16 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od**. (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)

IT-minister (ny)

Green, Monica (S) Andra s-namnet i trafikutskottet
Kultur-och idrottsminister
Carlsson, Gunilla i Hisings Backa (S) Ordförande i kulturutskottet. Talesperson i Kulturutskottet(KRU)

17 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
Arbetsmarknadsminister
Johansson, Ylva (S) Vice ordförande i arbetsmarknads-utskottet Talesperson i Arbetsmarknadsutskottet (AU)

Jämställdhetsminister
Pärssinen, Raimo (S)Andra s-namnet arbetsmarknadsutskottet

18 **Näringar.** (Näringsminister)
Nilsson, Jennie (S) första s-namnet i näringsutskottet
Talesperson i Näringsutskottet (NU)

19 **Handel.** (Handelsminister)
Hägg, Carina (S) Andra s-namnet i utrikesutskottet

20 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)

Integrationsminister
Stenberg, Maria (S) Tredje s-namnet i arbetsmarknadsutskottet

Migrationsminister
Lundh Sammeli, Fredrik (S) Andra namnet i socialförsäkringsutskottet

21 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)
Johansson, Morgan (S) Ordförande i justitieutskottet
Talesman i Justitieutskottet (JU)

22 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Finansminister Magdalena Andersson
Ej i riksdagen Ekonomisk-politisktalesperson
Finansmarknadsminister
Olovsson, Fredrik (S)Vice ordförande i finansutskottet
Talesperson i finansutskottet

Skatteminister (ny)
Jakobsson, Leif (S) Vice ordförande i skatteutskottet
Talesperson i skatteutskottet
Socialförsäkringsminister
Eneroth, Tomas (S) Vice ordförande i socialförsäkringsut-skottet Talesperson i Socialförsäkringsutskottet

Talespersoner finns i alla områden utom fem, som borde få.

Till alla nämnda skickas nu:

Sven Wimnell 27 november 2013:
Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena. http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Sven Wimnell 27 november 2013:
Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena. http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

De ombeds att före årsskiftet per e-post skicka det de har om socialdemokratisk politik i områden.

Två forskningsprojekt sedan 1960-talet.

På 1960-talet påbörjades två forskningsprojekt som pågått sedan dess. Det första gäller skattesystem, skatter och bidrag, fördelning. Det började med maskinskrivna redovisningar på papper som skickades till ledamöter i riksdagen och regeringen en eller flera gånger om året. Det blev sedan fax och e-post. Numera sker redovisning på Sven Wimnells hemsida http://wimnell.com. Den som vill veta mer om de tidiga redovisningarna får söka i regeringens arkiv.

Milstolpar i skattesystemet är skatterformen 1970 då sambeskattningen ersattes med särbeskattning mm, en mindre reform 1982 om bl a kapitalinkomstbeskattningen och skattereformen 1990 då en del brister ordnades upp. Skattesystemet är nu är i stort sett bra, men missbrukas av alliansregeringen.

Det andra forskningsprojeket gäller annat än skatter o d. För att få reda i det forskades fram ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter, vilka är de som styr utvecklingen. De stora dragen redovisades 1986. Till en början var arbetet mycket tungt då det måste bedrivas med hjälp av papper från samhällets många institutioner. Med Internet så som det vuxit ut har det nu blivit mycket lätare.

Redovisningen av de två forskningsprojektens utveckling finns nu på Sven Wimnells hemsida på Internet som lades in 1998. Adressen är : Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? http://wimnell.com

Klassifikationssystemet innehåller 129 områden för mänskliga verksamheter. Till en början handlade hemsidan mest om att förklara klassifikationssystemet och verksamheterna i det. Sedan har redovisningar om skatter o d och redovisningar om verksamheter som styr utvecklingen lagts ihop på hemsidan. Skatter o d är i själva verket bara ett litet område bland alla områden som styr utvecklingen.

Klassifikationssystemet

Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:
A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.
Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande örhållanden.
Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och
sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

De 22 politikområdena och klassifikations-systemets verksamheter.

Fördelningen kan bli, med hänsyn till hur regeringens verksamheter fördelar sig på ministrar:

1 **Ledning**. (Statsminister)
Klassifikationssystemet:
351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands)
353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)

2 **Planering av och information om regeringspolitiken.**
(Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
36...om individernas kroppsliga förhållanden.
37...om utbildning o d.
38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

3 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
353 Sveriges regering. Del
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d) Del
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

4 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d) Del
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa

5 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
31 Statistik och demografi
32 Statsvetenskap
33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.

6 **Försvar.** (Försvarsminister)
6525-6529 Militära verksamheter

7 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. Del

8 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.

9 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. Del
72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur

10 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)
63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske

11 **Bistånd.** (Biståndsminister)
7951 Socialvård o d. Del

12 **Sjukvård. hälsovård, räddningdtjänst o d.** (Socialminister)
61 Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning o d. Veterinär-verksamheter

13 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d.
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.

14 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d
7951 Socialvård o d.

15 **Utbildning. Forskning.** (Utbildningsminister)
7957 Undervisning o d.
103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
105 Övergripande om forskning
106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
107 Övergripande om kulturella verksamheter, utbildning o d.
108 Samhällskunskap.
109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.
11/19 Individernas inre verkligheter.
11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
15 Individens psykiska mekanismer. Psykologi o d.
16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
17 Individens moral och uppfattningar om moral.
18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.
4 Sambandsforskningsverksamheter.
5 Naturforskning. Matematikverksamheter
50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
51 Matematik
52 Astronomi, rymdforskning
53 Fysik o d
54 Kemi o d
55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
56 Paleontologi, arkeologi o d
57 Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
58 Botanik.
59 Zoologi
60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) Del

16 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od**.
(IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
654 Telekommunikationsverksamheter.
655 Förlagsverksamheter o d.
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
70 Allmänt om konst och kultur.
73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
78 Musik (konserter o d 792)
7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips
7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d
796/799 Sport, idrott o d
80 Språk.Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.
82/89 Skönlitteratur på olika språk
90 Tidningar, tidkrifter, journalistik.

92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d
101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
20 Övergripande religiösa verksamheter o d
21 Allmän religionsvetenskap
22/28 Kristna religioner
29 Icke kristna religioner o d

17 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad. Del

18 **Näringar.** (Näringsminister)
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.Del
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) Del
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
66/68 Tillverkning av varor
66 Tillverkning av kemivaror o d
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
68 Tillverkning av komplexvaror
69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

19 **Handel.** (Handelsminister)
653 Handelsverksamheter.
59 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del

20 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)
7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet

21 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)
7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.Del

22 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)
657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter

Sammanställningen nu är till för att hjälpa den socialdemokratiske partiledaren att vinna valet 2014.

Styrningen av Sverige och världen.

Alliansregeringens ideologi är inte lämplig för styrningen av Sverige. I den regeringen ingår fyra borgerliga polititska partier: moderaterna, folkpartiet, centerpartiet och kristdemokraterna. Moderatena är de ledande och deras ideologiska bakgrund finns i tidigare partier som dominerats av överklasspersoner och deras tänkande i de gamla stånden adel, präster, borgare och bönder i den gamla tiden då Sverige styrdes av Kungen. Ståndsriksdagen ersattes i slutet av 1800-talet med en tvåkammarriksdag som dock till en början i praktiken inte gav makt åt underklassen. Den fick representanter i det sociademokratiska arbetarpartiet som bildades 1889 och såsmåningom fick in folk i riksdagen.

I början av 1900-talet miste kungen i praktiken sin makt men hade den formellt kvar till slutet av 1900-talet då han fick enbart representativa uppgifter. På1920-talet infördes i Sverige allmän rösträtt, början på svensk demokrati. Socialdemokraterna fick regeringsmakten 1932 och behöll den till 1976, därefter har den ibland innehafts av borgerliga partier. Enkammarriksdag infördes i slutet av 1900-talet. Då avskaffades också statskyrkan.

Socialdemokraterna förlorade riksdagsvalen 2006 och 2010. Oppositionspartier är socialdemokraterna, vänsterpartiet, miljöpartiet och sverigedemokraterna, ledande är socialdemokraterna och som huvudmotståndare står nu de och moderaterna.

Ute i världen har utvecklingen gått ungefär som i Sverige. Andra världskriget 1939-1945 brukar ses som en seger för demokratin. Efter kriget har gamla osjälvständiga kolonier nästan helt omvandlats till självständiga stater. De flesta är med i Förenta Nationerna, FN. I Europa har bildats Europeiska Unionen, EU, där några bildat en gemensam valuta, euro.

Västmakterna och Sovjetunionen/Kina var allierade under världskriget, men såsmåningom uppstod därefter motsättningar, ett kallt krig, mellan västmakterna och kommunisterna i öst. Som supermakter sågs USA och Sovjetunionen. Sovjeunionen upphörde i slutet av 1900-talet och dess roll övertogs till stor del av Ryssland som dock av omständigheterna nu inte ses som supermakt. Världen har nu bara en supermakt, USA, som också ses som världspolis. USA-dollarn är ett slags världsvaluta.

Efter andra världskriget har tidigare outvecklade länder genom industrialiseringar och andra förändringar närmat sig levnadsförhållandena i de mer välmående delarna av världen och blivit konkurrenter till dem. Kina har seglat upp som ekonomisk stormakt och är kanske på väg att ta över USAs roll som den stora supermakten.

Människorna i USA tycks se sig kallade att leda världens öden, men situationen där med sträng kapitalism, vapenbruk, dödsstraff och svårigheter att ordna välfärdsfördelningen m m tyder på att värderingarna där inte är en bra grund för utvecklingen.

Ideologin i USA är att staten ska bestämma så litet som möjligt och att samhället ska formas av konkurrens. Det leder till en uppdelning i överklass och underklass. Den amerikanska drömmen är att komma upp i överklassen - att bli något. De svenska moderaternas ideologi är av samma slag. I USA gör man ingen hemlighet av den amerikanska drömmen. De svenska moderaterna försöker dölja strävandena att bevara och helst öka klasskillnaderna. Men världens problem nu kräver gemensamma lösningar, USAs och moderaternas konkurrensmodell fungerar inte.

Dagens politiska problem gäller i hög grad problem som rör hela världen. Mänskligheten har kommit i situationen med för mycket växthusgaser, koldioxid m m, som höjer temperaturen, vilket medför att isarna smälter och havsytorna stiger så att det blir översvämmningar som fördärvar människors livsmöjligeter. Temperaturökningarna påverkar väderförhållandena på ett negativt sätt och påverkar växt- och djurliv så att en del arter kan bli utrotade. Livet på jorden bör bevaras.

Mänskligheten tar inte väl hand om naturresurserna, skövlar och skräpar ner, bl a fiskas det så att fiskarter helt eller nära utrotas, och haven är fulla av plastpåsar som djuren äter och dör av.

Konkurrensen mellan människorna leder till förödande och dyrbara revolutioner och krig, fattigdom, sjukdomar och elände för många. Kvinnorna är på det hela taget i oförtjänt underläge.

Människorna har möjligheter att lösa de problem de har, men det krävs mer kunskaper av många slag hos både mäktiga och maktlösa och väl utbyggda institutioner som kan hantera problemen på demokratiska sätt.

Förenta Nationerna, FN, behöver förbättras. De globala problemen kan inte lösas väl utan mer och bättre gemensamma styrningar.

Universum och förhistorisk tid.
Vårt universum uppstod för 13.7- 13,8 miljarder år sedan, vårt solsystem och jorden för cirka 4, 5 miljarder år sedan. Universum består av atomer och andra elementarpartiklar och krafter. Jorden är ett glödande klot med en tunn fast yta som flyter på det inre. Såsmåningom bildades på jorden atomkombinationer som kunde reproducera sig, det uppstod liv, växter och djur, till en början små, sedan vartefter större och mer komplicerade.

Historien om människan går tillbaka nästan sju miljoner år tillbaka i tiden. Den började med apmänniskor av många olika slag, som dött ut. Från en av arterna uppstod vårt släkte, Homo, Det hände i östra Afrika. Homo erectus uppstod för omkring 2 miljoner år sedan, den moderna nu kvarvarande människan Homo sapiens för 200 000 år sedan.

Människor har vartefter blivit bättre och bättre på att klara det liv de föds till. Det första är att skaffa föda och äta. Det andra att skaffa skydd för yttre påfrestningar. De första människorna fick äta växter och djur de kunde få tag i. De skaffade redskap, bland det första var stenyxor o d, stenflisor man kunde skära djur med, pilbågar o d, konsten att göra eld o sv. Stenredskap hade man för 2,5 miljoner år sedan.

Historisk tid.
Historisk tid, är tider med skriftspråk som ger möjligheter att få veta mer ingående om hur samhällena var och fungerade. Vad man vet är det som finns i bevarade protokoll och i hitorieskrivarnas beskrivningar.

I världshistorien slutar forntiden omkring år 400 och i svensk historia 1060. Medeltiden slutar i båda fallen omkring år 1500. Därefter följer Nya tiden.

Den europeiska kulturen, som blivit hela västerlandets, och spritt sig också till österlandet, har sitt ursprung i kulturer kring östra delarna av Medelhavet, bl a i Grekland för ca 2500 år sedan, där den västerländska filosofin började på 500-talet f Kr.

Världsbilden förändrades väsentligt när Darwin 1859 lade fram sin bok om arternas uppkomst, - en stöt mot de kyrkliga lärorna. Inom naturvetenskaperna gjordes viktiga upptäckter och en välutvecklad atomteori fanns innan första världskriget bröt ut. Mendel var pionjär inom ärftlighetsforskningen och gjorde viktiga rön, som dock föll i glömska och fick spridning först år 1900.

Överbefolkning ledde till uppkomsten av fattiga proletärer som Karl Marx intresserade sig för, 1847 författade han tillsammans med Engels ett kommunistiskt manifest. Första internationalen, en arbetarorganisation, bildades i London l864. Den andra bildades i Paris l889 med arbetarombud från 19 länder, bl a Sverige. Då ställdes som mål bl a 8-timmarsdag sex dagar i veckan, vilket blev lag i Sverige 30 år senare 1919, och man införde 1 maj som arbetarnas demonstrationsdag.
I Amerikas Förenta Stater avskaffades slaveriet efter inbördeskrig 1861-1865.

År 1914 behärskade europeerna en stor del av världen utanför Europa, de hade kolonier eller härskade på annat sätt. Självständiga stater utanför Europa var huvudsakligen i Amerika USA, Mexiko och de flesta staterna som 1990 finns söder därom, i Afrika Etiopien och Liberia och i Asien Turkiet, Arabien, Persien och Afghanistan i Främre orienten och bortom Indus : Kina, Mongoliet, Japan, Siam och några småstater i Tibet.

Perioden 1914-1945 bildar en ny epok med första världskriget, mellankrigstiden och andra världskriget. Första världskriget var en fortsätt-

ning på gamla maktstrider i Europa och slutade med nederlag för Tyskland. I krigets spår ägde rum revolutioner i Tyskland och framför allt i Ryssland som förvandlades till Sovjetunionen. Ett antal nationalstater uppstod eller återuppstod.

Det andra världskriget har setts som som en kamp för demokratin mot Hitlers diktatur med "arier" som herrefolk och med en rasism som riktades isynnerhet mot judar med en strävan att utplåna dem helt.

Trots motgångar har demokratins princip blivit ledstjärna världen över, men mycket återstår innan den helt slagit igenom i praktiken. Den sovjetiska kommunismen avses bli ersatt av mer demokratiska former. Jämsides med demokratin löper jämlikheten. Den svåra uppgiften i framtiden tycks vara att förbättra demokratin och att förbättra jämlikheten. Förändringarna efter 1989, 200 år efter franska revolutionen 1789, ger löften om en bättre framtid, men kan också leda till försämringar om reaktionära krafter tar överhanden.

Om politikområdena.

Tidningsartiklar om politiska problem 12 september - 21 november 2013 har redovisats i
Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 4 http://wimnell.com/omr36-39zzc.pdf

Det visade sig att problemen tämligen lätt kunde fogas in i de 22 politikområden som nämts här tidigare. För att kontrollera att det är så har nu undersökts hur alliansregerigens verksamheter kan fördelas på områdena.

Från regeringens hemsida på Internet har tagits hem atiklar om verksamheterna i den utsträckning som behövs för att man ska få en i möjligaste mån tydlig bild av regeringens politik. För att det inte ska bli för mycket text är artiklar med detaljer inte medtagna, men det finns länkar till detaljer.

De medtagna artiklarna finns förtecknade i följande innehållsförteckning. Antalet ariklar för de olika områdena framgår av listan på nästa sida.

På områdena Världsplanering - Pengar är det i genomsnitt 40 artiklar per område

Det låga antalet i området om planering av fysiska miljöer beror på att planeringen av de fysiska miljöerna sköts av kommunerna. SKL, Sveriges kommuner och landsting, har på sin hemsida artiklar om fysisk planering, cirka 50 länkar till dem är här angivna på området.

Antalet artiklar om alliansregeringens verksamheter 27 november 2013.

Cirka	
12	**Ledning**. (Statsminister)
1	**Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
32	**Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
44	**Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)
84	**Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
35	**Försvar.** (Försvarsminister)
13	**Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
22	**Transporter.** (Infrastrukturminister)
6	**Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)
47	**Landsbygden.** (Landsbygdsminister)
20	**Bistånd.** (Biståndsminister)
70	**Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d.** (Socialminister)
19	**Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
24	**Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)
17	**Utbildning.** (Utbildningsminister)
54	**Information, kultur, religion, nöjen, idrott od**. (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
36	**Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
26	**Näringar.** (Näringsminister)
53	**Handel.** (Handelsminister)
56	**Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)
22	**Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)
120	**Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)
813	**Summa**

Alla områdena innehållller stora tydliga politiska problem och många detaljproblem.

När det gäller ordningen mellan områdena har här börjats med området om den politiska ledningen och området för hur man kommer fram till politiska förslag och förmedlar förslagen till väljarna.

Sedan kommer området för hur man ser på världen, världsplaneringen och utrikespolitiken samt hur man ser på Europa.

Efter det kommer problem med demokratin och juridiken, krigs- och försvarsproblem och problemen med klimatet, sett som gällande världen och de olika länderna.

Sedan utbredningen över markytan: transporter, planeringen av den fysiska miljön och problem med glesbygden, det som tidigare brukade kallas jordbrukspolitik. Dessa problem kan ses som gällande hela världen och gällande varje land för sig, bland annat Sverige.

Efter dessa områden som kan gälla hela världen kommer området om biståndspolitiken där de föregående problemen är förutsättningar för biståndet.

Sedan kommer områden som mer kan gälla närområden: först område om hälsa, sjukvård och räddning, sedan område om hushållens verksamheter och område om omsorg för grupper som behöver stöd.

Efter detta område för utbildning, område för information och kultur od, område för jobb och område för näringar och område för handel.

Sedan område för rasism, främlingsfientlighet o d och integration, och område för brott, polis od.

Sist området för pengar. Man kan rimligen inte diskutera pengar förrän man gått igenom alla de tidigare områdena.

<u>Det gäller nu för socialdemokraterna att formulera en politik som är bättre än alliansregeringens.</u>
Och det är socialdemkraternas politik, inte någon politik för en oppositionskoalition. Här några korta ofullständiga kommentarer.

1 **Ledning**. (Statsminister)
Partiledare Stefan Löfven
I det första området, för ledning, bör partiledaren berätta om hur han ser på de olika områdena och uppfattar hur de beror av varandra

2 **Planering av och information om regeringspolitiken.**
(Planeringsminister. Informationssekreterare.
Gruppsekreterare. Partisekreterare)
Damberg, Mikael (S) Gruppledare i Riksdagen
Carin Jämtin Partisekreterare.
Ett område för hur man kommer fram till politiska förslag och förmedlar förslagen till väljarna.

Närmast väljarna kan man tänka sig ligger områdena för sjukvård o d, hushållsverksamheter, omvårdnad för barn och äldre od, utbildning och jobb:

12 **Sjukvård. hälsovård, räddningdtjänst o d.** (Socialminister)
Hallengren, Lena (S) Vice ordförande i socialutskottet
Talesperson i Socialutskottet (SoU)
Primärt är området för hälso- och sjukvård, alkohol och droger, räddningstjänst o d. Området innehåller många problem om hälso- och sjukvårdens och räddningstjänstens organisation, om diagnoser och behandlingar, forskning om sjukdomar och läkemedel mm. Området omfattar forskning om och drift av hälso- och sjukvård o d. Tillverkning av varor och anläggningar ingår i området för näringar.

13 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
Hem- o konsumentminister (ny) Inget namnförslag
Energiminister Adolfsson Elgestam, Carina (S)
Andra s-namnet i näringsutskottet
Efter hälso- och sjukvården kan det vara bra att tänka sig att området för hushållsverksamheterna är en bra början. För de normalt friska. Märkligt nog är det ett nytt politikområde, inget parti har upptäckt att det är ett väsentligt område att börja med. Det handlar om att få mat, bostad, energi, vatten och avlopp, avfallshantering, inventarier och tillbehör, personlig hygien, kläder och en hushållsbudget det går att leva drägligt på, tvätt och städning och personlig omvårdnad för barn och äldre, hemsjukvård o d.

Bland hushållsverksamheterna finns många problem, om mathållningen, om tillgången på bostäder och annat och om möjligheterna att få in pengar till hushållsverksamheterna, löner, skatter, bidrag o s v. I området ingår forskning om och drift av verksamheterna. Tillverkning av varor och anläggningar som behövs i verksamheterna ingår i området för näringar. Verksamheterna för elenergi od, vatten och avlopp, avfall o d, hygien o d omfattar både stora för hela samhället gemensamma system och lokala system.

Råvaror till livsmedel produceras i lantbruk i området för glesbygden, råvaror förädlas till livsmedel i livsmedelsindustrier i området för näringar. Planering av bostadsområden sker i området för planering av fysiska miljöer och bostäder byggs i byggnadsverksamheter i området för näringar.

Särdeles viktiga är hushållsbudgetarna och de fördelningar av levnadsvillkoren de ger.

14 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)
Engelhardt, Christer (S) Andra s- namnet i socialutskottet
Omsorg o d har brutits ut till ett särskilt område för omsorg o d, vilket innehåller det som kan gå in under socialtjänst, hemtjänst, stöd för dem som har det illa ställt av olika anledninger o d. Området omfattar forskning och drift av verksamheterna. Tillverkning av varor och anläggningar ingår i området för näringar.

15 **Utbildning. Forskning.** (Utbildningsminister)
Baylan, Ibrahim (S) Vice ordförande i utbildningsutskottet. Talesperson i Utbildningsutskottet (UbU)
Efter de materiella förutsätningarna för ett drägligt liv kommer området för utbildning, dels för att klara livet i största allmänhet, kunskaper om hushållsverksamheter och kunskaper för deltagande i den demokratiska samhällsutvecklingen, dels för att få jobb som ger lön och tillfredsställelse. Här är mycket problem med uppfostran, mobbning, förskolor, skolor, läroplaner, högskolor, universitet, forskning lärarutbildning, lärare. Området omfatta forskning om och drift av utbildningar samt forskningar som inte ingår i andra områden. Tillverkning av varor och anläggningar som behövs ingår i området för näringar.

Forskningar om och information om filosofiska och psykologiska verksamheter, matematik och naturvetenskap, sambandsforskning och teknologisk forskning ingår.

16 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od**.
(IT-minister. Kultur-och idrottsminister).
IT-minister (ny):
Green, Monica (S) Andra s-namnet i trafikutskottet.
Kultur-och idrottsminister :
Carlsson, Gunilla i Hisings Backa (S) Ordförande i kulturutskottet. Talesperson i Kulturutskottet(KRU)
Utbildning sker också i detta område, genom kulturella verksamheter, tidningar, radio, TV, Internet, film, datorer o d, deltagande i föreningar av många olika slag. I området ingår forskning om och drift av verksamheterna. Tillverkning av varor och anläggningar som behövs i verksamheterna ingår i området för näringar.

17 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
Arbetsmarknadsminister
Johansson, Ylva (S) Vice ordförande i arbetsmarknadsutskottet Talesperson i Arbetsmarknadsutskottet (AU)
Jämställdhetsminister
Pärssinen, Raimo (S)Andra s-namnet arbetsmarknadsutskottet
Efter utbildningarna kommer området för jobb. Verksamheterna omfattar forskningar om jobb, övergripande problem om alla jobb, arbetslöshet, arbetsförmedling, fackföreningar, arbetsgivarföreningar mm. Tillverkning av varor och anläggningar som behövs i verksamheterna ingår i området för näringar.

18 **Näringar.** (Näringsminister)
Nilsson, Jennie (S) första s-namnet i näringsutskottet
Talesperson i Näringsutskottet (NU)
Efter jobbben kommer området för näringar. Näringarna omfattar i första hand tillverkning av varor och anläggningar, sedan tjänster av många slag. Tjänstenäringar ingår i områdena för tjänster, t ex sjukvård och transporter, men för alla näringar gemensamma problem ingår i området för näringar. Forskning om näringar och tillverkning av varor och anläggningar som behövs i verksamheterna ingår. Näringarnas historia, framtid och utbredning i Sverige och världen. Gruvor och mineralbrott ingår i tillverkningsindustrin

19 **Handel.** (Handelsminister)
Hägg, Carina (S) Andra s-namnet i utrikesutskottet
Sedan området för handel. Regeringen har mycket om utrikeshandel, men inget om inrikeshandel. Socialdemokraterna bör ha en handelsminister som kan hämtas från utrikesutskottets handelsexperter, men som också behandlar inrikeshandel. Forskning om handel och drift av handel ingår i området. Tillverkning av varor och anläggningar som behövs i verksamheterna ingår i området för näringar.

20 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)
Integrationsminister
Stenberg, Maria (S) Tredje s-namnet i arbetsmarknadsutskottet
Migrationsminister
Lundh Sammeli, Fredrik (S) Andra namnet i socialförsäkringsutskottet
Efter handeln kommer området för invandring, rasism och integration. Det behövs mycket arbetsinvandring. Flyktingar. Utvandringar. Det är ett stort problemområde, som vuxit genom sverigedemokraterna. Forskning om problemen och drift av verksamheter som följer av dem ingår. Tillverkning av varor och anläggningar som behövs i verksamheterna ingår i området för näringar. Det är inte så enkelt som sverigedemokraterna vill göra det till. Migration och integration är stora ämnen i mänsklighetens historia. Hur var det, är det kan det bli och bör det bli? Orsaker, verkningar. Förhistorisk tid, historisk tid, de senaste 100 åren, de senaste decennierna, prognoser, framtiden.

21 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)
Johansson, Morgan (S) Ordförande i justitieutskottet
Talesman i Justitieutskottet (JU)
Efter främlingsfintligheten är steget inte långt till området för polis och brott o d. I området ingår forskning om problemen och drift av verksamheter som följer av dem. Problemen är många. Tillverkning av varor och anläggningar som behövs i verksamheterna ingår i området för näringar.

Efter detta är det bara att fortsätta med de områden som finns i början av områdeslistan. Området om pengar tas sist.

Även om de nämnda områdena ligger närmast väljarna bör politikområdena presenteras med de stora globla problemen först.

3 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
Ahlin, Urban (S) Vice ordförande i utrikesutskottet
Talesperson i utrikesutskottet
Väljarna behöver veta hur socialdemokraterna ser på världen. Hur det var, är, kan bli och bör bli. Man vill veta för alla områden:
Demokrati o d, juridik.
Försvar.
Klimat och klimatstörningar.
Transporter.
Planering av fysiska miljöer. Städer.
Landsbygden. (Landsbygdsminister)
Bistånd.
Sjukvård. hälsovård, räddningdtjänst o d.
Hushållsverksamheter.
Omsorg och barn och äldre o d.
Utbildning. Forskning.
Information, kultur, religion, nöjen, idrott od.
Jobb.
Näringar.
Handel.

Migration. Integration.
Polisen. Brott. Kriminalvård o d.
Pengar
Hur har utvecklingen varit, är den, kan den bli och bör den bli? Det är nödvändigt att ha beskrivningar om världen för att kunna driva en bra politik för Sverige.

4 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)
Granlund, Marie (S) Vice ordförande i EU-nämnden
Talesperson i EU-nämnden
Väljarna behöver veta hur socialdemokraterna ser på Europa. Hur det var, är, kan bli och bör bli. Man vill veta för alla områden.

5 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister.
Justitieminister, del)
von Sydow, Björn (S) Första s-namnet i konstitutionsutskottet. Talesperson i Konstitutionsutskottet (KU)
Johansson, Morgan (S) Ordförande i justitieutskottet
Talesman i Justitieutskottet (JU)
Väljarna behöver veta hur socialdemokraterna ser på demokrati. Hur det var, är, kan bli och bör bli i Sverige och världen, i och mellan grupper av olika storlekar på många olika nivåer. FN, EU, stater kommuner, i organistioner, företag, familjer, i skolan o sv.

6 **Försvar.** (Försvarsminister)
Hultqvist, Peter (S) Ordförande i Försvarsutskottet
Talesperson i Försvarsutskottet (FöU)
Hur har det varit, är det, kan det bli och bör det bli? Forskning och drift av olika grenar, bl a underrättelsetjänster. Tillverkning av varor och anläggningar som behövs i verksamheterna ingår i området för näringar.

7 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
Ernkrans, Matilda (S) Ordförande i miljö- och jordbruksutskottet. Talesperson i Miljö- och Jordbruksutskottet (MJU)
Hur har det varit, är det, kan det bli och bör det bli? Forskning och åtgärder.

8 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
Ygeman, Anders (S) Ordförande i Trafikutskottet
Talesperson i Trafikutskottet (TU)
Hur har det varit, är det, kan det bli och bör det bli? i Sverige och världen. Forskning och drift av verksamheter. Tillverkning av varor och anläggningar som behövs i verksamheterna ingår i området för näringar.

9 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)
Palm, Veronica (S) Ordförande i civilutskottet
Talesperson i Civilutskottet (CU)
Hur har det varit, är det, kan det bli och bör det bli? i Sverige och världen. Forskning och drift av verksamheter. Tillverkning av varor och anläggningar som behövs i verksamheterna ingår i området för näringar. Ämnesområdet är svårt försummat i politiken. Hur ska alla verksamhetsområdens verksamheter ordnas på marken och utformas?

10 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)
Löfstrand, Johan (S) Andra s-namnet i miljö-och jordbruksutskottet
Hur har det varit, är det, kan det bli och bör det bli? i Sverige och världen. Forskning och drift av verksamheter. Tillverkning av varor och anläggningar som behövs i verksamheterna ingår i området för näringar. Området ger råvaror till livsmedels-, skogsindustrier mm.

11 **Bistånd.** (Biståndsminister)
Forslund, Kenneth G (S) Ledamot i utrikesutskottet.
Talesperson för bistånd
Hur har det varit, är det, kan det bli och bör det bli? i Sverige och världen. Forskning och drift av verksamheter. Tillverkning av varor och anläggningar som behövs i verksamheterna ingår i området för näringar.

22 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Finansminister Magdalena Andersson
Ej i riksdagen Ekonomisk-politisktalesperson
Finansmarknadsminister
Olovsson, Fredrik (S)Vice ordförande i finansutskottet
Talesperson i finansutskottet

Skatteminister (ny)
Jakobsson, Leif (S) Vice ordförande i skatteutskottet
Talesperson i skatteutskottet
Socialförsäkringsminister
Eneroth, Tomas (S) Vice ordförande i socialförsäkringsutskottet Talesperson i Socialförsäkringsutskottet.
Till slut kommer problemen med pengarna. Hur ska pengarna spridas till de föregående politikområdena så att alla områden får de pengar de behöver ? För alla områden behöver göras kalkyler som visar penningbehov. Det är inte möjligt att göra en riktig slutlig sammanställning av penningproblemen förrän man värderat behoven i de olika områdena. Socialdemokraternas bedömningar är annorlunda än alliansregeringens. Resultatet av socialdemokraternas penningfördelningar ger underlag för det socialdemokraterna partiledare kan säga i första området om ledningen av politiken.

23 **Partierna utspel om framtiden. Valrörelsen.**
Hur bör man avväga insatserna på de 22 områdena?
Om socialdemokraterna så vill kan de jämföra sig med de andra partierna.

Innehållsförteckningar till politikområdena.

Ledning.

(Statsminister)

Fredrik Reinfeldt

Statsrådsberedningen

Ansvarsområden
Organisation
Om Regeringskansliet
Krisberedskap
Regeringens politik
Regeringen tar ansvar för jobb och trygghet
Ansvar för hela Sverige
Stärka arbetslinjen och öka Sveriges konkurrenskraft
Sverige ska hålla ihop och människor ska känna sig trygga

Regeringen och departementen 27 november 2013

Statsråden 27 november 2013

Planering av politik och information.

(Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)

Källor till planering av och information om regeringspolitiken

Regeringspartierna och deras ungdomsförbund o d.
Oppositionspartiern och deras ungdomsförbund o d
Regeringspartiernas riksdagsgrupper
Oppositionspartiernas riksdagsgrupper
Riksdagens utskott
Sveriges kommuner och landsting
Statliga myndigheter och utredningar o d
Forskning och forskningsorganisationer
Bibliotek och arkiv
Fackföreningar
Branschorganisationer
Intresseorganisationer
Ideela organisationer
Radio, TV och Internet
Tidningar och tidskrifter
Reklam och propaganda
Nöjesliv, fritidsliv
Mellanfolkliga organisationer
FN Förenta nationerna
EU Europeiska unionen
Mänskliga rättigheter i världens länder och deras styrelseskick.
O s v.

Regeringens verksamheter

Sveriges kommuner och landsting

Sveriges kommuner och landsting Ämnena fördelade på politikområden

Världsplanering.

(Utrikesminister, FN-minister och Världsplaneringsminister)

Utrikesdepartementet

Ansvarsområden
Det här är Utrikesdepartementet
Ambassader och konsulat
Utrikesdeklarationen
Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter
FN:s råd för mänskliga rättigheter
UD:s rapport om Mänskliga rättigheter

Carl Bildt Utrikesminister

Ansvarsområden
Utrikes- och säkerhetspolitik
Sveriges säkerhetspolitik
EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik
Nedrustning och ickespridning
Internationella sanktioner
Budget och mål: UD
Folkrätt och mänskliga rättigheter
Folkrätt
Mänskliga rättigheter
Friheten på nätet
Utvidgningen
Den fortsatta utvidgningen
Utvidgningarna 2004 och 2007
Milstolpar i EU:s utvidgning
Vägen till EU-medlemskap
Hjälp till svenskar utomlands

Frågor och svar om resan
Vad kan du få hjälp med?
Vem kan få hjälp?
Var kan du få hjälp?
Pass och ID-kort
Behöver jag visum?
EU-samarbete om konsulära frågor och vid kris
Krisberedskap

Europaplanering.

(EU-minister och Europaplaneringsminister)

Birgitta Ohlsson EU-minister

Ansvarsområden
EU
Större frågor i EU-arbetet 2013
Regeringens arbete i ministerrådet
EU-toppmöten - Europeiska rådet
Politikområden i EU-arbetet
Månadens EU-profil
Länkar till mer EU-information
Östersjöstrategin
Vad är EU:s Östersjöstrategi? - frågor och svar
Finansiering
Östersjöstrategin
Genomförandet och samordning på EU-nivå
Makroregionala strategier - nytt arbetssätt inom EU
Intervjuer och reportage
Europa 2020 - EU:s gemensamma tillväxt- och sysselsättningsstrategi
Från utrikesdepartementet:Arbetet i EU

Tobias Billström. Migrationsminister

Ansvarsområde
Rådet för rättsliga och inrikes frågor, RIF-rådet. Se “Så fungerar radsarbetet” som finns under Beatrice Ask.

Beatrice Ask. Justitieminister
En europeisk e-juridikportal
Europadomstolen
Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter
Internationellt rättsligt samarbete
Så fungerar rådsarbetet
Så fungerar rådet för allmänna frågor
Så fungerar rådet för ekonomiska och finansiella frågor
Så fungerar rådet för jordbruk och fiske
Så fungerar rådet för konkurrenskraft
Så fungerar miljörådet
Så fungerar rådet för rättsliga och inrikes frågor
Så fungerar rådet för sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor
Så fungerar rådet för transport, telekommunikation och energi
Så fungerar rådet för utbildning, ungdom, kultur och idrott
Så fungerar rådet för utrikesfrågor
Om Coreper - de ständiga representanternas kommitté
Om KUSP - Kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik
Om arbetsgrupper och kommittéer
Om ministerrådet
Öppenheten inom EU
Föreslagna ändringar i öppenhetsförordningen - regeringens ståndpunkt
Frågor och svar om tillgången till handlingar i EU enligt nuvarande regler

Sveriges kommuner och landsting. http://www.skl.se

EU och internationellt

Demokrati, juridik o d.

(Demokratiminister. Justitieminister, del)

Birgitta Ohlsson. Även demokratiminister.
Ansvarsområde
Demokratipolitik
Mål och budget för demokratipolitiken 2014
Val och valdeltagande
Valmyndigheten
Val 2014
Valdeltagandeinsatser
Stärka demokratin
Medborgarinitiativet - en ny möjlighet för medborgare att påverka på EU-nivå
Medborgardialog
En digital agenda för Sverige
Demokratiforskning och statistik
Internationellt demokratiarbete
Avslutade demokratiprojekt
Värna demokratin
Handlingsplan för att värna demokratin
Åtgärder i Handlingsplanen för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism
1. Stärka medvetenheten om de demokratiska värderingarna
2. Öka kunskapen om våldsbejakande extremism
3. Stärka strukturerna för samverkan
4. Förebygga att individer ansluter sig till våldsbejakande extremistgrupper och stödja avhopp från sådana grupper
5. Motverka grogrunderna för det ideologiskt motiverade våldet
6. Fördjupa det internationella samarbetet
Europeiskt projekt om förebyggande och motverkande av radikalisering och våldsbejakande extremism
Tidigare forskning
Avslutade projekt för att värna demokratin

Beatrice Ask. Justitieminister
Ansvarsområden
Bekämpning av terrorism
Nationell strategi för att möta hotet från terrorismen
EU:s arbete för bekämpande av terrorism
Brottmålsärenden
Abolition
Förordnande av domstol
Ingripande mot svenskt fartyg
Nåd i brottmål
Omvandling av fängelse på livstid
Särskild utlänningskontroll
Utlandsdömda
Utvisning på grund av brott
Åtalstillstånd
Internationellt rättsligt samarbete
Delgivning
Rättslig hjälp i brottmål
Rättslig hjälp i civila mål och ärenden
Telefonförhör
Utlämning för brott
Europeisk arresteringsorder
Överförande av straffverkställighet
Upplysning om innehållet i utländsk rätt
Överförande av lagföring för brott
Rättshjälp
Rättsliga nätverk och samarbetsorgan
Internationella tribunaler och domstolar
Lagar, konventioner m.m.
Lagstiftning
Allmän ordning och säkerhet
Familjerätt
Fastighetsrätt
Förmögenhetsrätt
Grundlagarna
Lagring av trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål (datalagringsdirektivet)
Personuppgiftslagen
Regelförenkling på Justitiedepartementet
Straffrätt
Transporträtt
Upphovsrätt, patenträtt och annan immaterialrätt
Offentlighetsprincipen
Offentlighets- och sekretesslagen
Sekretessprövning
Lag och rätt Lagstiftning
Rättsväsendet (Ingår i politikområdet för brott)
Bekämpning av terrorism
Brottmålsärenden
Följande ingår i området för EU:
En europeisk e-juridikportal
Europadomstolen
Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter
Så fungerar rådsarbetet
Öppenheten inom EU

Stefan Attefall. Civil- och bostadsminister
Mål och prioriteringar för statlig förvaltning
Insatser
Så fungerar det
Statlig förvaltning i Sverige

Sveriges kommuner och landsting. http://www.skl.se
Demokrati
Juridik
Ledarskap
Ledning och styrning
Konkurrens och valfrihet
Statistik
Öppna jämförelser

Försvar.
(Försvarsminister)

Karin Enström. Försvarsminister
Ansvarsområden
Försvarsberedningen
Försvarsdepartementet ansvarar för två huvudsakliga politikområden: Försvar och samhällets krisberedskap.
Organisation
Budget och mål
Myndigheter
Nämnder, delegationer och stiftelser
Försvarsdepartementets utredningar
Regelförenkling på Försvarsdepartementet
Militära försvaret
Mål och uppgifter
Insatsorganisation - försvarsgrenar
Grundläggande militär utbildning
Försvaret och de unga
Den svenska veteransoldatpolitiken
Försvarsindustri och materiel
Forskning
Sveriges säkerhetspolitik
Internationell verksamhet
Medverkan i internationella organisationer
Civil-militär samverkan i fredsfrämjande insatser
Vad är en försvarsattaché?
Stöd till säkerhetssektorreform, SSR
Tillträdesärenden
Fredsfrämjande insatser. Somalia. Mali
Sveriges militära insats i Afghanistan. Avslutade insatser
Nordiskt samarbete
Kvinnor i konfliktområden
Europas försvarspolitik
EU:s militära kommitté
Den europeiska försvarsbyrån, EDA
EU:s stridsgrupper
Folkrätt: krigets lagar
Underrättelsefrågor

Klimat och klimatstörningar.
(Miljöminister)

Lena Ek. Miljöminister
Ansvarsområden
Biologisk mångfald och ekosystemtjänster
Havs- och vattenmiljö
Hållbar utveckling
Kemikalier (Ingår i området för sjukvård o d)
Klimat
Kretslopp och avfall (Ingår i området för hushållsverksamheter)
Miljöforskning och miljöövervakning
Miljölagstiftning
Miljösamarbete i internationella organisationer
Miljöteknik
Strålskydd och kärnsäkerhet (Ingår i området för hushållsverksamheter)
Sveriges miljömål

Sveriges kommuner och landsting. http://www.skl.se
Klimat och energi
Miljö och hälsoskydd

Transporter.
(Infrastrukturminister)

Catharina Elmsäter-Svärd. Infrastrukturminister
Ansvarsområden
Transporter och infrastruktur
De transportpolitiska målen
Transporter och infrastruktur i statens budget
Transporter och infrastruktur i statens budget
Så planerar vi infrastrukturen
Våra trafikslag
Järnväg
Vägtrafik
Flyget minskar avstånden
Sjöfart
Sjöfartens internationella regelverk
Konkurrenskraftig sjöfart
En miljövänlig sjöfart
En säker sjöfart
Godstrafik
Kollektivtrafik
Trafiksäkerheten i fokus
EU och internationellt
Logistikforum
Utredningar, förslag och remisser
Tågtrafik på vintern - frågor och svar

Sveriges kommuner och landsting. http://www.skl.se

Transporter och infrastruktur

Planering av fysiska miljöer.
(Plan- och byggminister.)

Stefan Attefall Civil- och bostadsminister
Ansvarsområden
Boende och byggande (Delar om använding och förvaltning av bostäder ingår i området för hushållsverksamheter)
Statlig förvaltning (Ingår i området för demokrati od)
Offentlig upphandling (Ingår i området för handel)
Trossamfund (Till området för kultur)

Sveriges kommuner och landsting. http://www.skl.se
Planering och byggande
Bredband och elektronisk infrastruktur
Geografisk information och lantmäteri
Webb-tv Tillväxt och samhällsbyggnad
Regional utveckling
Offentliga fastigheter

Landsbygden.

(Landsbygdsminister) (f d Jordbruksministern)

Eskil Erlandsson Landsbygdsminister

Ansvarsområden
Bioenergi
Bioenergi - en förnybar resurs
Djur
Djurskyddskontroll
Hund och katt
Foder
Frågor och svar om översynen av djurskyddet
Frågor och svar om förslaget om förbud mot tidelag
Frågor och svar om slakt
Frågor och svar om djurskydd
Ekologisk produktion och konsumtion
GMO
Regelförenkling på Landsbygdsdepartementet
Fiske
Den gemensamma fiskeripolitiken
Fritidsfisket
Ett hållbart fiske
Program för fiskerinäringen
Nationell strategisk plan för fiskerinäringen 2007-2013
Intervjuer och reportage
Frågor och svar om fiske
Internationellt samarbete
FAO
Jakt och viltvård
Jordbruk
Livsmedel (Ingår i området för hushållaverksamheter)
Landsbygd, natur och miljö
Regeringens arbete med landsbygdsstrategin
Landsbygdsforum - om ungas liv och arbete på landsbygden
Landsbygdsprogram för Sverige 2007-2013
Åtgärder för jordbruket i norra Sverige
Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket
Jakt och viltvård
Sverige - det nya matlandet (Till området för hushållsverksamheter)
Naturresurser och Miljö
Rennäring
Samer - Samepolitik
Skogsbruk
Skogsriket
Jämställdhetsstrategi för en konkurrenskraftig skogsnäring
Skogens användning
Seminarium om EU:s nya timmerförordning
Skogsrikets fyra grenar
Skogsriketambassadörerna
Goda exempel i trä
Utbildning och forskning

Bistånd.

(Biståndsminister)

Hillevi Engström Biståndsminister

Ansvarsområden
Bistånd och utveckling
Vad vill Sverige med biståndet?
Post 2015 - Global utveckling
Vart går biståndet?
Vilka är resultaten i biståndet?
Överblick över biståndet
Frågor och svar om bistånd
Frågor och svar om biståndsbudgeten 2013
Nytt sätt att arbeta i sviktande stater
Från utrikesdepartementet: Bistånd och utveckling
Politik för global utveckling
Humanitärt bistånd
Länder och regioner
Budget och mål: Internationellt bistånd 2012
Afrika
Antarktis
Asien och Oceanien
Europa
Mellanöstern och Nordafrika

Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d

(Socialminister)

Göran Hägglund. Socialminister

Ansvarsområden
Folkhälsa
Mål och prioriteringar för folkhälsa
Insatser inom folkhälsa
Så fungerar det
Folkhälsa i Sverige
Folkhälsofrågor i EU
Folkhälsofrågor i övriga världen
Alkohol, narkotika, dopning och tobak i Sverige
Alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksfrågor i EU
Alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksfrågor i övriga världen
Smittsamma sjukdomar i Sverige
Smittsamma sjukdomsfrågor i EU
Hälso- och sjukvård
Mål och prioriteringar för hälso- och sjukvård
Insatser inom hälso- och sjukvård
Budget för hälso- och sjukvård 2014
Tillgänglighet och valfrihet
Regeringen presenterar strategi för ökad jämlikhet i vården
Regeringen satsar för att minska skador i vården
Patientmaktsutredningen lämnar slutbetänkande
Utveckling och kvalitet
E-hälsa
Framtidens vård och omsorg
Myndighetsöversyn
Svensk delegation på Världshälsoförsamlingens möte

Överenskommelser mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting inom hälso- och sjukvården
Psykisk ohälsa - PRIO
Inspirationsdag för bättre cancervård
Regeringen tillsätter utredning om donations- och transplantationsfrågor
Kravet på sterilisering för ändrad könstillhörighet avskaffas
De mest sjuka äldre
Hälso- och sjukvård till personer som vistas i Sverige utan tillstånd
Läkemedel och apotek
Tandvård: Effekterna av tandvårdsstödets första och andra steg ska utvärderas
Dialog om hälso- och sjukvård
Insatser 2006-2010
Så fungerar det
Hälso- och sjukvård i Sverige
Hälso- och sjukvårdsfrågor i EU
Hälso- och sjukvårdsfrågor i övriga världen
Läkemedel i Sverige
Läkemedelsfrågor i EU
Nationell eHälsa i EU
Psykiatri i Sverige
Tandvård i Sverige
Tandvårdsfrågor i EU

Lena Ek. Miljöminister
Kemikalier (Ingår i området för sjukvård o d)

Stefan Attefall. Civil- och bostadsminister
Begravningsverksamhet (Ingår i området för sjukvård o d)

Beatrice Ask. Justitieminister
Rättsmedicin (Ingår i området för sjukvård)

Karin Enström. Försvarsminister
Skydd och säkerhet. (Ingår i område för sjukvård o d)
Krisberedskap
Vem gör vad?
Den nationella krishanteringsförmågan
Hur fungerar Regeringskansliets krishantering?
Den regionala krishanteringsförmågan
Kommunal krishantering
En strategi för Sveriges säkerhet
Svenskt krisstöd till utlandet
Informationssäkerhet
Skydd mot olyckor
Krisberedskapsarbete i EU
Transport av farligt gods
Förebyggande åtgärder mot allvarliga kemikalieolyckor
Utsläpp till sjöss
Skogsbränder
Räddningstjänst
Fyrverkerier

Sveriges kommuner och landsting. http://www.skl.se
Hälsa och vård
Trygghet och säkerhet

Hushållsverksamheter.

(Hem- och konsumentminister. Energiminister)

Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.

*Matlagning. Måltider, servering, restauranger.
*Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
*El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
*Användning av inventarier o d.
*Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d).
*Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
*Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
*Personvård: barn, hemsjukvård o d : Se
"Omsorg och barn och äldre o d."

Eskil Erlandsson Landsbygdsminister

Livsmedel (Ingår i området för hushållaverksamheter)
Sverige - det nya matlandet (Ingår i området för hushålls-verksamheter)

Stefan Attefall. Civil- och bostadsminister

Boende och byggande (Delar om använding och förvaltning av bostäder ingår i området för hushållsverksamheter)

Anna-Karin Hatt. It- och energiminister

Energi
Energipolitik
Energipolitiken i statens budget
Energieffektivisering
Förnybar energi
Kärnkraft
Energimarknader och infrastruktur
Samordningsråd smarta elnät
Internationellt energisamarbete

Lena Ek. Miljöminister

Strålskydd och kärnsäkerhet (Ingår i området för hushålls-verksamheter)
Kretslopp och avfall (Ingår i området för hushållsverk-samheter)

Birgitta Ohlsson. Även konsumentminister.

Konsumentpolitik
Mål och budget för konsumentpolitiken 2014
Trygga konsumenter på finansmarknaden
Vart kan konsumenten vända sig?
Överskuldsättning - en gemensam nordisk utmaning

Sveriges kommuner och landsting. http://www.skl.se
Bostadsmarknad
Avfall och kemikalier
Vatten

Om jämställhet i hushåll: se jämställdhet i området för jobb

Omsorg och barn och äldre od

(Barn- o äldreminister)

Maria Larsson. Barn- och äldreminister
Ansvarsområden
Barnets rättigheter
Mål och prioriteringar för barnets rättigheter
Insatser inom barnets rättigheter
Så fungerar det
Folkhälsa (Ingår iområdet för sjukvård o d)
Funktionshinder
Mål och prioriteringar för folkhälsa (Ingår iområdet för sjukvård o d)
Insatser inom funktionshinder
Så fungerar det
Individ- och familjeomsorg
Mål och prioriteringar för individ- och familjeomsorg
Insatser inom individ- och familjeomsorg
Individ- och familjeomsorg i Sverige
Socialtjänst
Mål och prioriteringar för socialtjänst
Så fungerar det
Socialtjänst i Sverige
Socialtjänstfrågor i EU
Äldreomsorg
Mål och prioriteringar för äldreomsorg
Insatser inom äldreomsorg
Äldreomsorg i Sverige
Äldrefrågor i EU

Sveriges kommuner och landsting. http://www.skl.se

Social omsorg och stöd

Utbildning.

(Utbildningsminister)

Jan Björklund. Utbildningsminister, vice statsminister
Ansvarsområden
Utbildning och forskning
Förskoleklassen
Fritidshem
Grundskola
Gymnasieskola
Universitet och högskola
Forskning

Maria Arnholm. Jämställdhets- och biträdande utbildningsminister
Ansvarsområden
Fritidshem
Folkbildning
Förskola
Jämställdhet
Politik för det civila samhället
Studiefinansiering
Ungdomspolitik
Vuxenutbildning

Sveriges kommuner och landsting. http://www.skl.se
Skola och förskola
Forskning och innovation

Information, kultur, religion, nöjen, idrott od.

(IT-minister. Kultur-och idrottsminister)

Anna-Karin Hatt. It- och energiminister

Ansvarsområden
Informationssamhället
Informationssamhället i statens budget
Digitala agendan
E-förvaltningen
Sverige ska ha bredband i världsklass
Telekom
Postmarknaden
Internet
Säker kommunikation
Internationell IT-politik
Utredningar, förslag och remisser

Lena Adelsohn Liljeroth. Kultur- och idrottsminister

Ansvarsområden
Kultur
Aktuella satsningar inom kulturområdet
Barn- och ungdomskultur
Bildkonst, arkitektur, form och design
Det civila samhället inom kulturområdet
Forskning inom kulturområdet
Funktionshindersperspektivet inom kulturområdet
Internationellt samarbete
Jämställdheten ska öka inom kulturen
Kultur och hälsa
Kulturmiljö
Litteraturen, läsandet och språket
Museer och utställningar
Teater, dans och musik
Medier
Radio och tv
Radio- och tv-lagen
Myndigheten för radio och tv
Radio och TV i allmänhetens tjänst
Kriminalisering av privat olovlig hantering av avkodningsutrustning
Frågor och svar om övergång till digitalradio
Dagspress
Presstöd
Taltidningsstöd
Film
Digitalisering av biografer
Filmavtalet
Stöd till unga kvinnors filmskapande
Stärka och skydda barn och unga mot skadlig mediepåverkan
Internationellt samarbete inom medieområdet
Idrott
Aktuella satsningar inom idrottsområdet
Idrottslyftet - en satsning på svensk idrott
Arbete mot dopning
Barnidrott
Barnidrott
Elitsatsning
Supporterkultur
Internationellt samarbete inom idrottsområdet
Internationella idrottsevenemang

Stefan Attefall. Civil- och bostadsminister

Trossamfund (Ingår i området för kultur o d)

Sveriges kommuner och landsting. http://www.skl.se
eSamhället
Kultur och fritid

Jobb.

(Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)

Elisabeth Svantesson Arbetsmarknadsminister

Ansvarsområden
Arbetsliv
Mål och budget för arbetslivspolitiken
Satsningar i Budgeten för 2014
Arbetsmiljö
Ledarskapet viktigt för en god arbetsmiljö
Förnyelse av arbetsmiljöpolitiken
Arbetsskadeförsäkringen
Arbetsrätt
Lönebildning
Allmänt om lönegaranti vid företagsrekonstruktion eller konkurs
Viktigare reformer och insatser september 2010 - maj 2012
Arbetsmarknadspolitik
Arbetsmarknad
Mål och budget för arbetsmarknadspolitiken
Åtgärder för att bryta långtidsarbetslöshet
Satsningar i Budgeten för 2014
Långtidsarbetslösa
Insatser för arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
Ungdomar
Utrikes födda
Viktigare reformer och insatser september 2010 till april 2012
Nyhetsbrev om arbetsmarknadspolitiken
Trepartssamtalen
Arbetslöshetsstatistik
Regeringens insatser med anledning av varsel

Maria Arnholm. Jämställdhets- och biträdande utbildningsminister

(All jämställdhet)
Jämställdhet
FN:s kvinnokommissions möte 2013
Mål, budget och jämställdhet i siffror
Remisser inom jämställdhetsområdet
Om regeringens jämställdhetspolitik
Jämställdhetsintegrering
Jämställdhet på arbetsmarknaden
Mot prostitution och människohandel
Internationellt
Nyhetsbrev om jämställdhet oktober 2013 3 oktober 2013

Sveriges kommuner och landsting. http://www.skl.se

Arbetsgivarpolitik
Jämställdhet
Arbetsmarknad och sysselsättning
Avtalsrörelsen

Näringar

(Näringsminister)

Annie Lööf. Näringsminister
Ansvarsområden
Näringspolitik
Näringspolitikens mål
Näringspolitiken i statens budget
Förenkla för företagen
Innovationsstrategi
Mineralstrategi
Trygghetssystemen för företagare
Kvinnors företagande
Företagare med utländsk bakgrund
Ungas företagande
Miljöteknik
Konkurrens
Myndigheter som ansvarar för näringslivsutveckling
Organisationer
Regional tillväxt
Regional tillväxt - mål och inriktning
Regional tillväxt i statens budget
Nationella strategin
Attraktionskraft Sverige
En ny sammanhållningspolitik tar form
Jämställd regional tillväxt
Förordningar för regionalt tillväxtarbete
Stöd till företag
Territoriell sammanhållning och den Territoriella agendan
Nationellt forum

Sveriges kommuner och landsting http://www.skl.se
Företagsklimat och näringsliv

Handel.

(Handelsminister)

Ewa Björling. Handels- och nordisk samarbetsminister
Ansvarsområden
Handelspolitik
Sveriges handelspolitik
Handel och utveckling
Handel och konfliktförebyggande
Handel och kampen mot korruption
Referensgruppen för externa handelsfrågor
EU:s handelspolitik
Tullförmåner inom EU för u-länderna
EU mot nya frihandelsavtal
EU:s investeringspolicy
EU:s strategi för marknadstillträde
Sveriges bilaterala investeringsskyddsavtal
Världshandelsorganisationen (WTO)
Avtalen i WTO
Ministerkonferenserna
WTO:s tvistlösningssystem
Doha-rundan
TRIPs-avtalet
Handel med tjänster
Historisk tillbakablick
WTO-ordlista
OECD
Det här är OECD
Handelspolitik i OECD
OECD:s riktlinjer för multinationella företag

OECD:s vägledning för företag verksamma i områden med svaga regeringar
OECD:s arbete mot korruption
OECD:s investeringspolicy
Hållbart företagande (CSR)
Handels-, investerings- och Sverigefrämjande
Sveriges främjandepolitik
Sverigebilden
Exportfrämjande
Investeringsfrämjande
Näringslivsfrämjarna
Sverige - det nya matlandet (Ingår i området för Hushålls-verksamheter)
Handels-, investerings- och Sverigefrämjande
Budget och mål: Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande
Musikexportpriset
SymbioCity
Den inre marknaden
Fri rörlighet för varor
Fri rörlighet för tjänster
Fri rörlighet för personer
Snus
Nordiskt och nordiskt-baltiskt samarbete
Sverige ordförande i Nordiska ministerrådet 2013
Svenskt samordningsansvar för nordiskt-baltiskt samarbete 2013
Svenskt samordningsansvar för nordiskt utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete 2013

Stefan Attefall. Civil- och bostadsminister

Offentlig upphandling (Ingår i området för handel)

Migration. Integration.

(Integrationsminister. Migrationsminister)

Tobias Billström. Migrationsminister

Ansvarsområden
Migrations- och asylpolitik
Budget för migrationspolitiken 2014
Asyl
Barn i asylprocessen
Ensamkommande barn
Gemensamt europeiskt asylsystem
Mottagande av asylsökande
Vidarebosättning
Återvändande från Sverige
Migration
Arbetskraftsinvandring
Anhöriginvandring
Övrig invandring
Internationellt samarbete inom migration och asyl
Globala forumet för migration och utveckling, GFMD
Cirkulär migration och utveckling
Migrationsfrågor i EU:s yttre förbindelser
Migration och utveckling
Samarbetsprocesser och forum för dialog inom migrationsområdet
Övrigt internationellt samarbete
Viseringsfrågor
Frågor & svar: Migrations- och asylpolitik
Rådet för rättsliga och inrikes frågor, RIF-rådet (Ingår i området för EU)

Erik Ullenhag. Integrationsminister
Ansvarsområden
Integration
Mål och budget för integrationspolitiken
Satsningar i Budgeten för 2014
EU-projektet Good Relations
Vanliga påståenden om invandring
Urban utveckling
Tankar om integration
Diskrimineringsfrågor
Mål och budget för politik mot diskriminering
Satsningar i Budgeten för 2014
Homo- bisexuella och transpersoners rättigheter
Diskrimineringslagen
Regeringskansliet på Pride 2013
Folkrätt och mänskliga rättigheter
Folkrätt
Mänskliga rättigheter
Friheten på nätet
Asyl, migration och integration
Svenskt medborgarskap
Migrations- och asylpolitik
Information om viseringar (visum)
Ta vara på kompetensen!
Minoritetspolitik
Mål och budget för minoritetspolitiken
Stärkta minoritetsrättigheter
Tydligare myndighetsansvar
Ökat inflytande
Stärkta minoritetsspråk
Romastrategin
Säkerhet för den judiska minoriteten

Sveriges kommuner och landsting. http://www.skl.se
Integration

Polisen. Brott. Kriminalvård o d.

(Justitieminister, del)

Beatrice Ask Justitieminister
Rättsväsendet (Ingår i politikområdet för Polisen. Brott. Kriminalvård o d.)
Budget för rättsväsendet 2014
Myndigheter inom rättsväsendet
Brottsförebyggande frågor
Brottsoffer
Civil krishantering
Domstol (Ingår i området för demokrati, juridik od)
Förslag till en samlad ekobrottsbekämpning
Hemliga tvångsmedel och rättssäkerhet
Kriminalvård
Mobilisering mot grov organiserad brottslighet
Nationell samordnare mot våld i nära relationer
Nationell satsning mot livsstilskriminellas brottslighet
Polis
Rättsmedicin (Ingår i området för sjukvård, hälsovård, räddningstjänst o d)
Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF) - ett gemensamt utvecklingsarbete
The Stockholm Prize in Criminology
Unga lagöverträdare
Regeringens satsning mot ungdomsbrott
Andra insatser mot ungdomsbrott
Åklagare

Sveriges kommuner och landsting. http://www.skl.se
Brottsförebyggande

Pengar.

(Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Anders Borg. Finansminister

Ansvarsområden
Finanspolitik och statens budget
Budgeten för 2014 på 5 minuter
Finanspolitikens övergripande inriktning
Finanspolitikens sammansättning
Finanspolitiskt ramverk
Introduktion till det finanspolitiska ramverket
Överskottsmål för hela den offentliga sektorn
Utgiftstak för staten
Kommunalt balanskrav
Ekonomiska avdelningen
Åtgärder i budgeten för 2014
Effekter av regeringens politik
Riksdagens behandling av statens budget för 2014
Riksdagens behandling av statens budget för 2013
Statens budget i excel
Arkivet: Tidigare budgetar och årsredovisningar
Internationellt ekonomiskt samarbete
Ekonomisk-politiska arbetet i EU
Finanspakten
Internationella organisationer
IMF och G20
Europeiska Investeringsbanken (European Investment Bank, EIB)
Nordiska Investeringsbanken (Nordic Investment Bank, NIB)
Europeiska utvecklingsbanken (European Bank for Reconstruction and Development, EBRD)
Europarådets utvecklingsbank (Council of Europe Development Bank, CEB)
Världsbanksgruppen
Parisklubben
Lån till andra länder
Internationella avdelningen vid Finansdepartementet
Skatter
Riktlinjer för skattepolitiken
Lämnade lagförslag och förarbeten på skatteområdet
Aktuellt inom skatteområdet
Jobbskatteavdrag
Ändrade 3:12-regler
Frågor och svar om ändrade 3:12-regler
Sänkt skatt för pensionärer
Statligt stöd vid korttidsarbete
Sänkt statlig inkomstskatt
HUS-avdrag
Pågående utredningar inom skatteområdet
Informationsutbytesavtal
Vem gör vad inom skattesystemet?

Peter Norman. Finansmarknadsminister

Ansvarsområden
Finansmarknad
Finansiell stabilitet
Ramverket för finansiell stabilitet
Finansiell stabilitet - vem gör vad?
Finanskrisen 2008 - en sammanfattning av regeringens åtgärder
Trygga konsumenter på finansmarknaden
Pågående utredningar inom finansmarknadsområdet
Lämnade utrednings- och lagförslag
Finansmarknadsavdelningen
Finansdepartementet
Kommuner och landsting
Lämnade utrednings- och lagförslag
Pågående utredningar om kommuner och landsting
Kommunal ekonomi
Kommunal organisation och styrning
Internationellt samarbete
Grundläggande lagar och dokument
Ansvarsfördelning för kommunfrågor
Spelmarknaden
Mål för spelpolitiken
Internationellt perspektiv
Spelmarknaden
Företag med statligt ägande
Statligt ägande
Bolagen
Så styrs bolagen
Rapportering

Ulf Kristersson. Socialförsäkringsminister

Ansvarsområden
Socialförsäkring
Så fungerar det. Socialförsäkringen i Sverige
Socialförsäkringsfrågor i EU
Socialförsäkringsfrågor i övriga världen
Sjukförsäkring
Mål och prioriteringar för sjukförsäkringen
Insatser inom sjukförsäkringen
Budget för sjukförsäkring 2014
Enklare regler i sjukförsäkringen föreslås
Så fungerar det
Regeringen vill förstå ökning av psykisk ohälsa
Tre rapporter om kvinnor sjukfrånvaro presenteras
Överenskommelser mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting inom sjukförsäkringsområdet
Insatser inom sjukförsäkring 2006-2010
Sjukförsäkringen i Sverige
Sjukförsäkringsfrågor i EU
Sjukförsäkringsfrågor i övriga världen
Arbetsskadeförsäkringen
Pensioner
Mål och prioriteringar för pensioner
Insatser inom pensioner
Så fungerar det. Pensioner i Sverige
Pensionsfrågor i EU
Pensionsfrågor i övriga världen
Budget för pensioner 2014
Svensk välfärdspolitik 100 år
Pensionsgruppens arbete
Framtidens pensioner? Seminarium 17 juni 2013.

Psykisk ohälsa och intellektuella funktionsnedsättningar viktiga välfärdsutmaningar. Seminarium 12 november 2012.
Vad lär oss 1900-talet? Seminarium 18 april 2012
Hur har pensionärerna det i Sverige - egentligen. Seminarium 13 december 2011.
Längre arbetsliv och högre pension. Seminarium 3 oktober 2011.
Välfärdspolitiken och ekonomin - hur hänger de ihop? Seminarium 13 juni 2011.
Unga förtidspensionärer. Seminarium 29 mars 2011.

Göran Hägglund. Socialminister.
Föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar
Mål för prioriteringar för föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar
Insatser inom föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar
Så fungerar det. Föräldraförsäkringen och bidragen till föräldrar i Sverige
Föräldraförsäkringsfrågor i EU
Budget för föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar 2014
Regeringen föreslår delat barnbidrag och flerbarnstillägg
Lagförändringar inom familjepolitiken

Sveriges kommuner och landsting http://www.skl.se
Ekonomi

Poitikområden med fullständiga artiklar.

Hushållsverksamheter

(Hem- och konsumentminister. Energiminister)

Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.

*Matlagning. Måltider, servering, restauranger.
*Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
*El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
*Användning av inventarier o d.
*Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d).
*Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
*Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.

*Personvård: barn, hemsjukvård o d : Se politikområdet "Omsorg och barn och äldre o d."

Eskil Erlandsson

Landsbygdsminister
Landsbygdsdepartementet

Livsmedel (Till området för hushållsverksamheter)

Sverige - det nya matlandet

Har inte undermenyer
Hållbar mat
Säkra livsmedel

Har inte undermenyer
Märkning
Har inte undermenyer
Livsmedelskontroll
Har inte undermenyer
Frågor och svar om offentlig upphandling av mat

Maten är en viktig del av konsumenternas välfärd. Det handlar om hälsa, välbefinnande och om hushållens ekonomi. I Sverige brukar vi tala om en helhetssyn på livsmedelsproduktionen "från jord till bord".

Svensk mat har skördat ett antal framgångar under senare år tack vare till exempel fina svenska råvaror, ett traditionellt svenskt kök och skicklig industri. Det finns även en förmåga till samverkan mellan forskning, primärproduktion, livsmedelsindustri, restauranger och detaljhandel.

Gemensamma EU-regler för livsmedel

En stor del av livsmedelsområdet är totalharmoniserat inom EU. Det innebär att det inte är tillåtet för enskilda medlemsstater att ha vare sig

strängare eller mer liberala bestämmelser. Arbetet på livsmedelsområdet i EU omfattar både skapandet av nya lagar och en modernisering av det nuvarande regelverket. Grunden för all livsmedelslagstiftning i EU är skydd av konsumenternas hälsa, mångfald i utbud och underlättande av handeln genom att alla medlemsstater har samma regler. På EU-nivå finns en överordnad förordning om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning och förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.

Livsmedelsverkets roll

Livsmedelsverket är den centrala myndigheten för livsmedelsfrågor. Myndighetens främsta uppgifter är att utarbeta regler inom livsmedelsområdet, utöva tillsyn enligt livsmedelslagen samt att leda och samordna livsmedelstillsynen. Verket genomför också utredningar samt informerar konsumenter och andra intressenter om livsmedelsområdet.

Nationellt kompetenscenter

Livsmedelsverket fick 2011 i uppdrag av regeringen att inrätta ett nationellt kompetenscenter som ska samordna och utveckla kunskapen om måltider i vård, skola och omsorg.

Externa länkar

Livsmedelsverkets webbplats
Livsmedel på EU-upplysningens webbplats

Sverige - det nya matlandet
(Till området för hushållaverksamheter)

Sverige - det nya matlandet

Har inte undermenyer
Hållbar mat
Säkra livsmedel

Har inte undermenyer
Märkning
Har inte undermenyer
Livsmedelskontroll
Har inte undermenyer
Frågor och svar om offentlig upphandling av mat

Maten är en viktig del av konsumenternas välfärd. Det handlar om hälsa, välbefinnande och om hushållens ekonomi. I Sverige brukar vi tala om en helhetssyn på livsmedelsproduktionen "från jord till bord".

Svensk mat har skördat ett antal framgångar under senare år tack vare till exempel fina svenska råvaror, ett traditionellt svenskt kök och skicklig industri. Det finns även en förmåga till samverkan mellan forskning, primärproduktion, livsmedelsindustri, restauranger och detaljhandel.

Gemensamma EU-regler för livsmedel

En stor del av livsmedelsområdet är totalharmoniserat inom EU. Det innebär att det inte är tillåtet för enskilda medlemsstater att ha vare sig strängare eller mer liberala bestämmelser. Arbetet på livsmedelsområdet i EU omfattar både skapandet av nya lagar och en modernisering av det nuvarande regelverket. Grunden för all

livsmedelslagstiftning i EU är skydd av konsumenternas hälsa, mångfald i utbud och underlättande av handeln genom att alla medlemsstater har samma regler. På EU-nivå finns en överordnad förordning om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning och förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.

Livsmedelsverkets roll

Livsmedelsverket är den centrala myndigheten för livsmedelsfrågor. Myndighetens främsta uppgifter är att utarbeta regler inom livsmedelsområdet, utöva tillsyn enligt livsmedelslagen samt att leda och samordna livsmedelstillsynen. Verket genomför också utredningar samt informerar konsumenter och andra intressenter om livsmedelsområdet.

Nationellt kompetenscenter

Livsmedelsverket fick 2011 i uppdrag av regeringen att inrätta ett nationellt kompetenscenter som ska samordna och utveckla kunskapen om måltider i vård, skola och omsorg.

Externa länkar

Livsmedelsverkets webbplats
Livsmedel på EU-upplysningens webbplats

Stefan Attefall

Civil- och bostadsminister
Socialdepartementet

Boende och byggande (Delar om användning och förvaltning av bostäder ingår i området för hushållsverksamheter)

Mål och prioriteringar
Insatser
Så fungerar det

Ansvarigt statsråd
Stefan Attefall
Civil- och bostadsminister
Ansvarigt departement
Socialdepartementet

Socialdepartementet, 28 november 2013

Sverige och Kina diskuterar samhällsfrågor
Civil- och bostadsminister Stefan Attefall och mr Lai Tung-kwok, Secretary for Security i regeringen i Folkrepubliken Kinas särskilda administrativa region Hongkong , signerade ett avtal om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål. Avtalet tecknades i samband med att Stefan Attefall besöker Peking och Hongkong.

- Sverige och Kina diskuterar samhällsfrågor

Socialdepartementet, 14 november 2013
Regeringen vill tillåta större friggebodar och se fler undantag från bygglov
Regeringen vill att det ska bli tillåtet att bygga friggebodar som är större än de idag tillåtna 15 kvadratmeterna. Därför ger regeringen

Boverket ett uppdrag att se över möjligheterna att öka storleken för friggebodar. Boverket ska även titta på om det finns fler åtgärder som kan undantas från kravet på bygglov.

- Pressmeddelande: Regeringen vill tillåta större friggebodar och se fler undantag från bygglov
- Uppdrag att föreslå ytterligare åtgärder som kan undantas från kravet på bygglov

Socialdepartementet, 12 november 2013
Nyhetsbrevet Boende och byggande 5/2013
I nyhetsbrevet Boende och byggande 5/2013 kan du läsa om lagrådsremissen om nya bestämmelser för gatukostnader, lagrådsremissen om förenklingar i plan- och bygglagen för ungdoms- och studentbostäder samt förenklade regler för förtidsbetalning av bostadslån.

- Nyhetsbrevet Boende och byggande 5/2013

Socialdepartementet, 8 november 2013
Lagrådsremiss om nya bestämmelser för gatukostnader
Regeringen beslutade den 7 november lämna Lagrådet en lagrådsremiss med förslag på nya bestämmelser i plan- och bygglagen om gatukostnader.

- Lagrådsremiss om nya bestämmelser för gatukostnader

Socialdepartementet, 1 november 2013
Regeringen föreslår lagändringar för fler bostäder åt unga och studenter
Regeringen lämnade den 1 november en remiss till Lagrådet med förslag på ändringar i plan- och bygglagen vilka ska göra det enklare att bygga lägenheter för ungdomar och studenter.

- Regeringen föreslår lagändringar för fler bostäder åt unga och studenter

Alla notiser

Senaste publikationer

- Regeringsuppdrag, 21 november 2013
  Uppdrag att föreslå ytterligare åtgärder som kan undantas från kravet på bygglov
- Promemoria, 20 november 2013
  Vissa bestämmelser i förslag till lag om färdigställandeskydd
- Promemoria, 14 november 2013
  Stärkt besittningsskydd för våldsutsatta hyresgäster
- Regeringsuppdrag, 13 november 2013
  Uppdrag om vägledning för tillsyn m.m. enligt plan- och bygglagen
- Lagrådsremiss, 8 november 2013
  Nya bestämmelser om gatukostnader
- Alla publikationer

Anna-Karin Hatt

It- och energiminister
Näringsdepartementet

It- och energiminister Anna-Karin Hatt ansvarar för politiken för informationssamhället och energifrågorna.

Energi
I politikområdet ingår insatser för att Sverige ska fullfölja omställningen till ett hållbart energisystem, för att den enskilde konsumentens ställning på energimarknaden ska stärkas och att Sverige ska visa vägen när det gäller miljöteknik.

Energi
Har inte undermenyer
Energipolitikens inriktning
Har inte undermenyer
Energipolitiken i statens budget
Energieffektivisering
Förnybar energi
Har inte undermenyer
Kärnkraft
Energimarknader och infrastruktur
Samordningsråd smarta elnät
Internationellt energisamarbete

Ansvarigt statsråd
Anna-Karin Hatt
It- och energiminister
Ansvarigt departement
Näringsdepartementet

Energipolitik
Jag har som ansvarigt statsråd för energipolitiken tre tydliga mål.

Sverige ska fullfölja omställningen till ett hållbart energisystem. Det måste vara långsiktigt och det får inte göra våld på kommande generationers rätt att leva ett gott liv. Energisystemet ska ge långsiktiga och stabila villkor både för de som producerar och för oss som konsumerar energi.

Den enskilde konsumentens ställning på energimarknaden ska stärkas. Det ska bli lättare att förstå hur energimarknaden fungerar och fler måste få chansen att få kontroll över sin egen energisituation.

Sverige ska visa vägen när det gäller miljöteknik. Rätt nyttjat - och rätt kombinerat - kan det leda till att globala utmaningar kan bli till innovationer, jobb, exportmöjligheter och tillväxt i Sverige.

Anna-Karin Hatt
It- och energiminister

Relaterat
- Dir. 2012:39, Nettodebitering av el och skattskyldighet för energiskatt på el
- Dir. 2012:78, Fossiloberoende fordonsflotta - ett steg på vägen mot nettonollutsläpp av växthusgaser
- Prop. 2008/09:163, En sammanhållen klimat- och energipolitik - Energi

Myndigheter
- Elsäkerhetsverket
- Energimarknadsinspektionen
- Energimyndigheten
- Svenska Kraftnät

Energipolitiken i statens budget

I budgetpropositionen 2014 föreslår regeringen 2,8 miljarder kronor för området energipolitik.

Regeringens vision är att Sverige 2030 ska ha en fordonsflotta som är oberoende av fossila bränslen och att Sverige ska vara klimatneutralt 2050. För att nå dit krävs mer förnybara bränslen, fler miljövänliga fordon och mer moderna transporter för framtiden.

I samband med vårpropositionen 2013, aviserade regeringen en satsning på de bästa miljöbilarna, genom att det nedsatta förmånsvärdet för elbilar, gasbilar och laddhybridbilar förlängdes med ytterligare tre år. Genom åtgärden gavs de bilar som har den bästa tekniken fortsatt gynnsamma förutsättningar. Samtidigt presenterade regeringen ett förslag om kvotpliktssystem för biodrivmedel, som syftar till att öka andelen biodrivmedel i transportsektorn.

Regeringen gav även besked om att skattebefrielsen för höginblandade biodrivmedel och rena biodrivmedel utan fossilt innehåll, som E85 och biogas, blir kvar också efter 2013.

Budgetproposition för 2014

I budgetpropositionen för 2014 återkommer regeringen till de frågor som aviserats i vårpropositionen 2013, genom att lämna skarpa förslag till riksdagen om förmånsvärdet, kvotpliktsystemet och skattebefrielsen för rena biodrivmedel, i enlighet med vad som tidigare aviserats.

Propositionen innehåller även ett antal andra satsningar.

Kommunala energi- och klimatrådgivare

Regeringen bedömer att en stärkt konsumentroll är viktig för att de nationella energi- och klimatmålen ska nås. En grund i den inriktningen är den kommunala energi- och klimatrådgivningen, som ger hushåll och företag, särskilt små och medelstora företag, samt andra energianvändare i landets alla kommuner opartiska och kostnadsfria råd om hållbar energiteknik. Regeringen avsätter 140 miljoner kronor per år för denna verksamhet under perioden 2014-2017.

En grön investeringsfond

Regeringen avser att med stöd av resurser från EU:s regionalfondsprogram, Almi Företagspartner AB och Energimyndigheten etablera en grön investeringsfond med inriktning på energi- och miljöteknik. Satsningen motiveras av att det i dag råder brist på riskkapital i tidiga skeden till små miljöteknikföretag. Det gör det svårare för miljöteknikföretag att attrahera riskkapital framför företag i andra branscher. Även om potentialen finns så uteblir alltså investeringarna. När marknaden inte fungerar har staten en roll. Förhoppningen är emellertid att denna åtgärd på sikt även kommer att stimulera de privata investerarna och att avsaknaden av investerare så småningom försvinner.

Skattereduktion för mikroproducenter av förnybar el

Som ett steg i regeringens politik för att öka andelen förnybar energi och stärka ställningen för de konsumenter som också producerar förnybar el aviserar regeringen i budgetpropositionen för 2014 ett förslag som är mer generöst än nettodebiteringsutredningens. Det aviserade förslaget innebär att en skattereduktion införs för mikroproducenter av el från förnybara energikällor.

Ansvarig enhet

Energienheten, tfn: 08-405 10 00.

Utgiftsområde

Energipolitik är en del av utgiftsområde 21 - Energi.

Relaterat

- Läs artikel: Regeringen föreslår ett miljöbilspaket
- Läs artikel: Ny fond för gröna innovationer
- Pressmeddelande: Regeringen startar ny grön investeringsfond
- Debattartikel: Vi satsar 700 miljoner på svensk miljöteknik
- Pressmeddelande: Regeringen föreslår sänkt skatt på egenproducerad förnybar el
- Pressmeddelande: Viktiga budgetsatsningar på it och energi
- Läs mer på regeringen.se/budget
- Näringsdepartementets budget
- Läs mer om budgetprocessen

Energieffektivisering

Har inte undermenyer

Energieffektivisering i offentlig sektor

Har inte undermenyer

Energieffektivisering i bebyggelsen

Har inte undermenyer

Förslag till genomförande av direktiv (2012/27/EU)

Ett effektivt utnyttjande av resurser, inklusive energi, utgör grunden för ekonomisk tillväxt och en hållbar utveckling. Regeringens målsättning är att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och ökad användning av energi och råvaror. En effektivare användning av energi bidrar i de flesta fall till minskad belastning på klimatet och miljön och till en tryggare energiförsörjning.

Mål för energieffektivisering

Riksdagen har antagit flera mål för energieffektivisering. Energiintensiteten i den svenska ekonomin ska minska med 20 % mellan 2008 och 2020. Målet är sektorsövergripande och avser mängden tillförd energi per BNP-enhet i fasta priser. Som en följd av EG-direktivet (2006/32/EG) om energibesparing och energitjänster har riksdagen även antagit ett vägledande mål om minst 9 procent effektivare slutlig energianvändning till år 2016, jämfört med genomsnittet för år 2001-2005.

Den 30 juni 2011 antog regeringen Sveriges andra nationella handlingsplan för energieffektivisering. I handlingsplanen ges en samlad beskrivning av samtliga styrmedel och åtgärder som vidtas för att det nationella målet till 2016 ska nås. I handlingsplanen beräknas även energibesparingen av olika åtgärder. Beräkningarna visar att Sverige kommer att uppnå energieffektiviseringsmålet 2016.

- Rapport: Sveriges andra nationella handlingsplan för energieffektivisering

Inom transportområdet är regeringens långsiktiga prioritering att stegvis öka energieffektiviteten i transportsystemet, bryta fossilberoendet och minska klimatpåverkan.

Styrmedel och åtgärder för energieffektivisering

En framgångsrik politik för energieffektivisering kännetecknas av att miljontals beslutsfattare inom samtliga sektorer och i olika situationer dagligen, integrerat med andra beslut, även beaktar möjligheter till energibesparing. I en marknadsekonomi styrs aktörernas agerande mot ökad resurseffektivitet genom prissignaler. Detta gäller även för energieffektivisering. Sektorsövergripande och generellt verkande styrmedel såsom energiskatter, koldioxidskatter och utsläppshandel ger incitament till energieffektivisering genom prissignaler. I regeringens proposition "En sammanhållen klimat- och energipolitik - Klimat" ges förslag på successiva justeringar av bland annat energiskatter och utsläppshandel som kommer styra mot ökad energibesparing.

Skatter och utsläppshandel eller andra marknadsbaserade styrmedel behöver dock kompletteras med andra styrmedel för att energieffektiviseringspolitiken ska förverkligas. Inom vissa sektorer och delsektorer, särskilt de där utgifter för energi står för en mindre del av de totala utgifterna, fungerar prissignaler sämre av olika skäl och kompletterande incitament för energieffektiviseringsåtgärder ges genom regleringar, till exempel minimikrav på energiprestanda för energirelaterade produkter och byggnader. För produkter görs detta på EU-nivå inom ramen för Ekodesigndirektivet.

- Ekodesigndirektivet (2009/125/EG)

Bättre information och mer kunskap

Regeringen bedömde i propositionen "En sammanhållen klimat- och energipolitik - Energi" att statens insatser för att stimulera effektivare energianvändning, vid sidan av generella ekonomiska styrmedel och reglering, bör inriktas på undanröjande av informations- och kunskapsbrister hos olika aktörer, även stöd till marknadsintroduktion av energieffektiv teknik. Bland annat beslutades om ett femårigt energieffektiviseringsprogram (mellan 2009-2014) om 300 miljoner kronor per år. Energimyndigheten har regeringens uppdrag att samordna största delen av insatserna inom detta område.

Stärkt konsumentroll

Regeringen bedömer att en stärkt konsumentroll är viktig också för energieffektivisering. Regeringens proposition "Timmätning för aktiva elkonsumenter" syftar till att göra det möjligt för alla kunder som i dag har månadsvis mätning, cirka 5 miljoner, att ingå nya former av avtal som förutsätter att elförbrukningen timmäts. Timmätning är ett samhällsekonomiskt viktigt verktyg för kunder att själva eller via applikationer kunna ta kommando över sin egen förbrukning och sänka sin elkostnad. Timmätning innebär en möjlighet till ökad hushållning med värdefull el.

- Pressmeddelande: Regeringen fortsätter timmätningsreformen

EU:s energieffektiviseringsdirektiv

Ett nytt direktiv (2012/27/EU) om energieffektivitet trädde i kraft den 4 december 2012. Det nya direktivet ersätter direktiv (2006/32/EG) om energibesparing och energitjänster och direktiv (2004/8/EG) om främjande av kraftvärme. Bakgrunden till det nya direktivet är att kommissionen i energieffektiviseringsplanen från 2011 bedömde att EU:s vägledande mål om 20 % energieffektivisering till 2020 bara nås till hälften med befintliga styrmedel.

Direktivet har till uppgift att fylla gapet och bidra till att EU-målet nås. Direktivet ställer krav på medlemsstaterna att anta vägledande, nationella mål för energieffektivisering samt att införa ett kvotpliktssystem eller en annan uppsättning styrmedel som ger 1,5 % årlig energibesparing i slutanvänd energi. Åtgärder för att främja kraftvärme och fjärrvärme samt energikartläggningar, information och utbildning ingår också i direktivet. En viktig ledstjärna i direktivet är att den offentliga sektorn ska vara föregångare när det gäller energieffektivisering.

Direktivet ska vara implementerat i svensk lagstiftning senast den 5 juni 2014.

- Energieffektiviseringsdirektivet (2012/27/EU)

Förslag till hur direktivet ska genomföras utarbetas vid Regeringskansliet med bistånd av bland annat Statens energimyndighet, Boverket och Energimarknadsinspektionen. Förslagen remitteras under våren 2013.

- Läs mer om förslagen till genomförande av direktivet.

Relaterat

Prop. 2011/12:98 Timmätning för aktiva elkonsumenter
Prop. 2010/11:106 En ny energimärkningslag
Prop. 2008/09:163 En sammanhållen klimat- och energipolitik - Energi
Prop. 2008/09:162 En sammanhållen klimat- och energipolitik - Klimat

Externa länkar

Energimyndighetens webbplats

Förnybar energi

Har inte undermenyer
Bioenergi
Har inte undermenyer
Elcertifikatsystemet
Vindkraft

Solenergi

Har inte undermenyer
Förnybara drivmedel

Närmare hälften av all energi som används i Sverige kommer från förnybara energikällor. Det handlar framför allt om bioenergi och vattenkraft, men även vindkraften ökar snabbt. Sveriges användning av förnybar energi är i särklass högst i jämförelse med övriga länder inom EU.

Sedan början av 2009 finns ett nytt EU-direktiv om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (2009/28/EG). I direktivet ställs bland annat bindande krav på att Sverige ska uppnå en andel om minst 49 procent förnybar energi till år 2020.

Med direktivet som utgångspunkt har Sverige satt upp följande nationella mål för förnybar energi:

- Andelen förnybar energi år 2020 ska vara minst 50 procent av den totala användningen.
- Andelen förnybar energi i transportsektorn år 2020 ska vara minst 10 procent.

En uppföljning av hur främjandet och användningen av energi från förnybara energikällor utvecklas i förhållande till målet ska lämnas till kommissionen vartannat år. Sveriges senaste rapportering i december 2011 visar att den totala andelen energi från förnybara energikällor i

Sverige uppgick till 47,8 procent 2010. Andelen förnybar energi i transportsektorn uppgick till 8,0 procent 2010.

Sverige har sedan år 2003 ett marknadsbaserat stödsystem, elcertifikatsystemet, som det främsta styrmedlet för att öka produktionen av el från förnybara energikällor. Målet för elcertifikatsystemet är att öka den förnybara elproduktionen med 25 TWh till år 2020 jämfört med läget år 2002.

Vid sidan om utbyggnadsmålet inom elcertifikatsystemet har riksdagen beslutat om en nationell planeringsram för vindkraft motsvarande en årlig produktionskapacitet på 30 TWh år 2020 varav 20 TWh till lands och 10 TWh till havs. Syftet med planeringsramen är att uppmärksamma vindkraften i den fysiska planeringen.

Därutöver finns ett antal kompletterande styrmedel, bland annat statliga stöd för att installera solceller respektive åtgärder för innovativ produktion, distribution och användning av biogas och andra förnybara gaser.

Relaterat

- Rapport: Sveriges första rapportering om utvecklingen av förnybar energi
- Rapport: Sveriges nationella handlingsplan för främjande av förnybar energi
- Prop. 2009/10:128 Genomförande av direktiv om förnybar energi
- Prop. 2008/09:163 En sammanhållen klimat- och energipolitik - Energi

Ladda ner

- EG direktiv om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (2009/28/EG) (pdf 1,3 MB)

Externa länkar

- Betänkandet Riktlinjer för energipolitiken (2008/09:NU25) på riksdagens webbplats

Kärnkraft

I propositionen "En sammanhållen klimat- och energipolitik - Energi" redovisade regeringen sin syn på kärnkraftens framtid. Kärnkraften kommer att vara en viktig del av svensk elproduktion under överskådlig tid. Med ett ökande fokus på klimatförändringarna uppfyller kärnkraften ett av de viktigaste kraven som ställs på dagens energikällor, nämligen att den endast innebär låga utsläpp av växthusgaser.

En förutsättning för det framtida utnyttjandet av kärnkraft är att tillstånd endast kommer att ges för nya reaktorer i den mån de ersätter befintliga reaktorer i drift och att de lokaliseras på de platser som idag hyser sådana reaktorer. Viktiga förutsättningar för en fortsatt drift av kärnkraften är att säkerhetskraven fortsätter skärpas successivt och att något statligt stöd för kärnkraft ej kommer att ges.

Riksdagen fattade beslut om regeringens förslag, "Kärnkraften - förutsättningar för generationsskifte", den 17 juni 2010. Beslutet innebär att nya kärnkraftverk får ersättas i takt med att gamla stängs.

Riksdagen antog även regeringens förslag, "Kärnkraften - ökat skadeståndsansvar". Beslutet innebär att det ekonomiska ansvaret för reaktorägare vid en olycka ökar från 3 till 12 miljarder kronor.

Riksdagen tydliggjorde också att staten inte ska få subventionera nya kärnkraftssatsningar. Regeringen uppmanades därför att återkomma till riksdagen om lagförslag i frågan eller "andra åtgärder med innebörden att direkta eller indirekta statliga subventioner inte kan påräknas".

Regeringen överlämnade i april 2012 skrivelsen "Kärnkraft utan subventioner". Den övergripande slutsatsen i skrivelsen är att det inte finns några regelverk som ger kärnkraften en positiv särbehandling jämfört med övriga kraftslag. Därmed behöver inte någon lag ändras för att säkerställa att kärnkraften inte får några direkta eller indirekta subventioner. På skatteområdet föranleder riksdagens beslut inte heller

några lagändringar, men nya så kallade koncernbidragsdispenser ska inte lämnas om de innebär att kärnkraft subventioneras, vilket särskilt skulle bli fallet vid investeringar i ny kärnkraft.

Energi- och klimatöverenskommelse

Den 5 februari 2009 presenterade regeringen en energi- och klimatöverenskommelse. Överenskommelsen bygger på underlag från Vetenskapliga Rådet, den parlamentariska Klimatberedningen och den dialog som regeringen fört med samhälle och näringsliv kring energi- och klimatfrågorna. EU:s nyligen beslutade klimat- och energipaket utgör grunden för Sveriges politik.

Barsebäcksverket

År 1997 beslutade riksdagen att de två kärnkraftreaktorerna i Barsebäck skulle stängas. Den första reaktorn stängdes den sista november 1999, sedan ett avtal om ersättning träffats mellan staten och ägaren Sydkraft. Den andra reaktorn stängdes den sista maj 2005.

Ansvarigt departement

- Näringsdepartementet
- Miljödepartementet

Relaterat

Pressmeddelande: Kärnkraften särbehandlas inte positivt
Strålskydd och kärnsäkerhet
Skr. 2011/12:141 Kärnkraft utan statliga subventioner
Prop. 2009/10:173 Kärnkraften - ökat skadeståndsansvar
Prop. 2009/10:172 Kärnkraften - förutsättningar för generationsskifte
Energi- och klimatöverenskommelse: En hållbar energi- och klimatpolitik för miljö, konkurrenskraft och trygghet
Prop. 1999/2000:63 Godkännande av avtal om ersättning i samband med stängning av Barsebäcksverket, m.m.

Energimarknader och infrastruktur

Elmarknad

Har inte undermenyer

Värmemarknad

Väl fungerande marknader för el, värme och gas skapar bättre förutsättningar för god energitillförsel, lägre utsläpp av växthusgaser, miljö och tillväxt. En gemensam europeisk marknad med väl fungerande konkurrens är därför eftersträvansvärd. Sverige verkar för en marknadsbaserad och solidarisk internationell energipolitik samt för fortsatt integrering av de europeiska energimarknaderna.

Relaterat

Prop. 2008/09:163 En sammanhållen klimat- och energipolitik - Energi

Samordningsråd smarta elnät

Har inte undermenyer
Samordningsråd smarta elnät
Har inte undermenyer
Medlemmar i samordningsrådet

Regeringen beslutade i maj 2012 att tillsätta ett samordningsråd för smarta elnät, med tillhörande kunskapsplattform. Samordningsrådet ska för att inhämta, sammanställa och sprida kunskaper om elnätets utveckling och om smarta elnät bland berörda aktörer samt i samhället i stort, etablera en nationell kunskapsplattform.

Flera olika dialogforum knyts till rådet för att diskutera olika perspektiv på smarta elnät. Och även en expertgrupp med representanter från Regeringskansliet knyts till samordningsrådet. I rådets uppgifter ingår också att ta fram ett förslag till handlingsplan för utvecklingen av smarta elnät i Sverige.

Rådet och tillhörande satsningar

Samordningsrådet leds av en ordförande. Representanterna i rådet ska spegla viktiga perspektiv för utvecklingen i samhället, inklusive konsumentperspektivet. Näringslivets perspektiv inkluderar flera berörda branscher som kraftteknik, it och energi samt både små och stora företag. Samordningsrådet biträds av ett kansli. Även en expertgrupp med representanter från Regeringskansliet knyts till rådet.

Dialogforum

Flera olika dialogforum knyts till samordningsrådet för att diskutera olika perspektiv på smarta elnät. Det är viktigt att det finns en balanserad och proportionerlig sammansättning av de olika grupperna, så att till exempel både små och stora företag, företag i olika branscher, konsumentintressen och myndigheter finns representerade. Samordningsrådets kansli ska tillsammans med närmast berörda myndighet vara sammankallande för respektive dialogforum.

Kunskapsplattform

Samordningsrådet ska ansvara för att en kunskapsplattform etableras i syfte att öka kunskaperna om framtida krav på elnäten samt om nyttan och möjligheterna med ny teknik. Kunskapsplattformen ska innehålla webbportal, interaktivt forum, seminarium och konferenser samt informationsmaterial. Målgruppen ska vara bred men fokus ska ligga på elmarknadens olika aktörer, sakägare och intresseorganisationer samt närmast berörda branscher. Plattformen ska även vara "en väg in" för näringsliv och andra intressenter som söker olika sorts information om smarta elnät och som vill veta vilken myndighet eller organisation som man ska vända sig till. Ett särskilt fokus kommer att läggas vid att öka kunskapen om konsumentperspektivet i syfte att säkerställa att utvecklingen av smarta elnät utgår från konsumenters förutsättningar så att de potentiella vinsterna uppnås och att de kommer elkonsumenterna till nytta.

Webbportalen ska vara en kanal för att samlat informera om svenska verksamheter inom smarta elnät i Sverige för en internationell publik.

Nationell handlingsplan för utvecklingen av smarta elnät

I samordningsrådets uppgifter ingår att ta fram ett förslag till handlingsplan för utvecklingen av smarta elnät i Sverige. Handlingsplanen ska beskriva hur Sverige på bästa sätt ska kunna dra nytta av utvecklingen av smarta elnät. Den ska lägga grunden för ett samlat svenskt synsätt på smarta elnät och omfatta alla delar och spänningsnivåer i elnätet. Planen ska gälla från 2015 till minst 2030

och vara flexibel så att uppdateringar är möjliga i takt med omvärldsförändringar.

Vad är smarta elnät?

Intelligenta elnät eller smarta elnät, på engelska smart grid, är ett brett begrepp som beskriver framtidens moderna elnät med större utnyttjande av ny teknik som informationsteknik för kontinuerlig information om energiflöden i elnätet.

Genom smarta elnätblir det lättare för elproducenter och elkonsumenter att anpassa sin elproduktion och elkonsumtion till prissignaler från marknaden. Kraftsystemet kan på det sättet bli mer flexibelt och nätet kan utnyttjas mer effektivt.

Ansvarigt statsråd

- Anna-Karin Hatt

Ansvarigt departement

- Näringsdepartementet

Relaterat

Anna-Karin Hatts tal: Presentation av regeringens nya samordningsråd med kunskapsplattform för smarta elnät
Anna-Karin Hatts tal: Varför ett råd för smarta elnät?
Debattartikel: Nytt råd ska bädda för smarta elnät
Pressmeddelande: Anna-Karin Hatt presenterar samordningsråd för smarta elnät
Dir. 2012:48 Samordningsråd med kunskapsplattform för smarta elnät

Externa länkar

Samordningsrådet för smarta elnäts webbplats
Trycksak: Smarta elnät för ett hållbart energisamhälle

Internationellt energisamarbete

Har inte undermenyer
Bilateralt energisamarbete
Har inte undermenyer
Energisamarbete i EU
Har inte undermenyer
Energisamarbete i International Energy Agency
Har inte undermenyer
Nordiskt energisamarbete
Har inte undermenyer
Energisamarbete i Östersjöregionen
Har inte undermenyer
IRENA

Sverige har ett omfattande internationellt samarbete kring energifrågor, i första hand inom EU, men också inom ramen för det nordiska samarbetet, i Östersjöregionen, genom det internationella energiorganet International Energy Agency (IEA), inom Energistadgan, FN-organen samt inom ramen för ett antal bilaterala samarbetsavtal.

Ansvarigt statsråd

- Anna-Karin Hatt

Ansvarigt departement

- Näringsdepartementet

Relaterat

Artikel: Statssekreterare Daniel Johansson deltog på Clean Energy Ministerial i New Delhi, april 2013

Lena Ek

Miljöminister
Miljödepartementet

Strålskydd och kärnsäkerhet (Ingår i området för hushållsverksamheter)

Har inte undermenyer
Radioaktivt avfall och använt kärnbränsle
Remisser

Till Miljödepartementets ansvarsområde hör kärnsäkerhet och skydd mot strålning. Departementet ansvarar bland annat för lagstiftningen på området.

Säker strålmiljö är ett av de 16 miljökvalitetsmålen som riksdagen beslutat om.

Strålskydd och kärnsäkerhet är ett område med stort internationellt samarbete. Sverige är mycket aktiv i detta arbete och då främst inom EU, FN:organet International Atomic Energy Agency, IAEA, Internationella strålskyddskommissionen ICRP samt OECD:s kärnenergibyrå, NEA.

Under Miljödepartementet lyder Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, som har tillsynsansvar för strålskydd och kärnsäkerheten i Sverige. SSM finansierar också forskning inom området.

Den som bedriver kärnteknisk verksamhet eller annan verksamhet med strålning har ansvar för att verksamheten bedrivs på ett säkert sätt och att radioaktivt avfall som uppstår omhändertas på ett säkert sätt. En god säkerhet och krisberedskap ska garanteras genom en relevant lagstiftning och stark tillsyn av berörda myndigheter.

Utvärdering av den långsiktiga säkerheten vid de svenska kärnkraftverken

Våren 2010 gav regeringen Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, ett särskilt uppdrag om förstärkning av den långsiktiga säkerheten, bland annat kopplat till åldrande reaktorer och långa drifttider. Uppdraget redovisades hösten 2012 och visar att säkerheten vid de svenska kärnkraftverken kan upprätthållas även långsiktigt förutsatt att kraftbolagen genomför ytterligare säkerhetsförbättringar och att de förstärker sina åtgärder för kontroll och underhåll av reaktorerna.

- Om den långsiktig säkerhetsutveckling på SSM:s webbplats

Miljömålet Säker strålmiljö

Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning.

Relaterat

Frågor och svar om kärnkraftspopositionerna
Kärnkraft
Prop. 2009/10:172 Kärnkraften - förutsättningar för generationsskifte
Prop. 2009/10:173 Kärnkraften - ökat skadeståndsansvar

Ladda ner

Uppdrag om långsiktig säkerhet (pdf 55 kB)

Externa länkar

IAEA
NEA
Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM
Om miljömålet Säker strålmiljö på miljömål.se

Lena Ek

Miljöminister
Miljödepartementet

Kretslopp och avfall (Ingår i området förhushållsverksamheter)

Remisser

Kretslopp och avfall

Det krävs ett utvecklat kretsloppsarbete för att nå flera av Sveriges 16 miljökvalitetsmål. En sund konkurrens och tydlig ansvarsfördelning mellan aktörerna på avfallsmarknaden är viktiga förutsättningar för att förebygga produkters negativa påverkan på miljö och människors hälsa. Avfall kan också vara både en resurs och ett miljöproblem. Regeringen strävar efter att uppnå giftfria och resurseffektiva kretslopp som ett led i arbetet med en giftfri vardag.

Vår produktion och konsumtion leder till stora mängder avfall. En viktig del i kretsloppsarbetet är därför en ekologiskt god avfallshantering. Hanteringen är dessutom en nödvändig infrastruktur som måste fungera i samhället. Producentansvar och nya styrmedel har under senare år införts samtidigt som engagemanget hos olika aktörer har ökat kraftigt. Det ställer stora krav på system som är trovärdiga och lättillgängliga för såväl producenter som konsumenter.

Avfall som en resurs

Regeringens mål är att i så hög grad som möjligt ta tillvara de resurser som finns i avfall. Samtidigt är det viktigt att minska negativa effekter i form av utsläpp av metangas från deponering och koldioxid från förbränning samt utsläpp av tungmetaller och organiska miljögifter.

Det är också viktigt att återvinningen inte sker på ett sätt att avfall som innehåller farliga ämnen sprids okontrollerat i nya produkter.

Uppdrag om hållbar återvinning av fosfor

Regeringen beslutade 2012 om ett uppdrag till Naturvårdsverket om hållbar återföring av fosfor. Verket fick i uppdrag att kartlägga fosforresurser i samhället med potential för återföring, föreslå ett investeringsstöd för ny teknik, utarbeta kriterier för spridning av slam/röt- och kompostrester m.m. till olika markområden (åkermark, skogsmark och övrig mark) i syfte att återföra fosfor, samt föreslå ett etappmål om återföring av fosfor. Verket redovisade uppdraget i september 2013 och rapporten remitteras för nuvarande. Regeringen gav den 31 oktober 2013 ett kompletterande uppdrag till Naturvårdsverket angående investeringsstöd för hållbar återföring av fosfor. Uppdraget ska redovisas i december 2013.

- Uppdrag om hållbar återföring av fosfor
- Naturvårdsverkets utredning: Ett steg på vägen mot en hållbar återföring av fosfor
- Pressmeddelande: Nytt uppdrag till Naturvårdsverket angående investeringsstöd för hållbar återföring av fosfor

Förslag om resurseffektiv avfallshantering

Avfallsutredningen tillsattes av regeringen i juni 2011 för att göra en allmän översyn av avfallsområdet. Utredningen har överlämnat slutbetänkandet, "Mot det hållbara samhället - resurseffektiv avfallshantering", SOU 2012:56 till regeringen. Den särskilde utredaren föreslår bland annat att ansvaret för insamling av förpackningsavfall och tidningar övergår till kommunerna samtidigt som kraven på producenternas helhetsansvar för förpackningsutformning och materialåtervinning förtydligas.

- Mot ett hållbart samhälle - resurseffektiv avfallshantering, SOU 2012:46
- Redovisning av uppdraget (på Naturvårdsverkets webbplats)

Dialog om bättre insamling av lågenergilampor

200 000 lågenergilampor innehållande kvicksilver slängs varje år felaktigt i glasåtervinningen. Miljöminister Lena Ek har därför tagit initiativ till en dialog kring hur insamlingen kan förbättras. Under 2011, 2012 och 2013 har hon träffat representanter för elektronikavfall- och återvinningsbranschen samt berörda myndigheter.

Vid ett dialogmöte 2012 antogs en Deklaration om bättre insamling av lågenergilampor. Genom att anta deklarationen godtog aktörerna att aktivt och engagerat fortsätta att arbeta för att öka tillgängligheten av insamlingssystem för lågenergilampor i hela Sverige och arbeta för en ökad och tydligare information till konsumenterna om var lågenergilampor ska slängas. Aktörerna enades också om målet att under 2012 samla in 2 miljoner fler lågenergilampor än 2011. Vid ett uppföljande dialogmöte 2013 konstaterades att denna målsättning hade nåtts, men att det trots framstegen fortsatt finns en förbättringspotential då det ännu finns lågenergilampor som hamnar fel.

- Blogginlägg: Felaktig återvinning av lågenergilampor är farligt för både människa och natur

Utökat arbete mot nedskräpning

Nedskräpningen i samhället är en prioriterad fråga för regeringen. För att komma till rätta med problemet har Naturvårdsverket getts i uppdrag att genomföra en särskild satsning för att motverka nedskräpning. Uppdraget omfattar nedskräpning i stadsmiljö och i naturen, inklusive längs våra kuster och ska redovisas i april 2013. Arbetet ska genomföras i dialog med berörda aktörer på lokal, regional och nationell nivå.

I juli 2011 infördes även en ny straffbestämmelse för nedskräpning som innebär att böter kan utfärdas på plats vid mindre förseelser.

- Ny straffbestämmelse om nedskräpning

Ansvaret för avfall från hushåll

Ansvaret för avfall från hushåll är uppdelat på olika aktörer. Producenterna ansvarar för att samla in och återvinna t ex förpackningar och tidningar. Kommunerna ska hantera det avfall där producentansvar inte införts. Producentansvaret ses som en grundläggande faktor för att Sverige har en relativt sett hög grad av återvinning.

Externa länkar

Om kretslopp och avfall på Naturvårdsverkets webbplats
Miljömålsportalen

Birgitta Ohlsson

är även konsumentminister.

Konsumentfrågor
Konsumentpolitiken omfattar frågor om konsumenternas makt och möjlighet att göra aktiva val på marknaden samt erbjuda ett högt konsumentskydd. Konkret handlar det bland annat om konsumentinformation, produktsäkerhet, miljömärkning, marknadsföring och konsumentorganisationer.

Ansvarigt statsråd
Birgitta Ohlsson
Ansvarigt departement
Justitiedepartementet

Konsumentpolitik

Har inte undermenyer
Mål och budget för konsumentpolitiken 2014
Har inte undermenyer
Trygga konsumenter på finansmarknaden
Har inte undermenyer
Vart kan konsumenten vända sig?
Har inte undermenyer
Konferens om överskuldsättning

Konsumentpolitikens målsättning är att ge konsumenter makt och möjlighet att göra aktiva och medvetna val. För detta krävs ett grundläggande lagstadgat konsumentskydd samt en effektiv och väl fungerande kontroll av att lagstiftningen efterlevs. Därutöver krävs information till konsumenterna som är lättillgänglig och tillförlitlig.

Möjligheter till enkel tvistlösning är också en viktig fråga. För den enskilde konsumenten är det viktigt med ett högt konsumentskydd även utanför Sveriges gränser, inte minst vid till exempel resor eller inköp via internet.

Ett antal myndigheter har i uppdrag att verkställa regeringens konsumentpolitik:

- Allmänna reklamationsnämnden,
- Fastighetsmäklarinspektionen,
- Konsumentverket med Konsumentombudsmannen,
- Marknadsdomstolen samt
- Resegarantinämnden.

Myndigheternas roll är bland annat att kontrollera att lagstiftningen efterlevs och att informera om det konsumentskydd som finns. Konsumentfrågor hanteras även av bland annat Finansinspektionen, Post- och Telestyrelsen samt Energimarknadsinspektionen.

Miljömärkningarna Svanen och EU Ecolabel

En annan aktör inom konsumentpolitiken är det statliga bolaget Miljömärkning Sverige AB som på regeringens uppdrag bland annat driver miljömärkningarna Svanen och miljömärket EU Ecolabel i Sverige.

Statligt stöd till frivilligorganisationer

Konsumentpolitiken omfattar även statligt stöd till frivilligorganisationer som arbetar med konsumentrelaterade frågor. Det statliga stödet till organisationer på konsumentområdet är sedan 1 januari 2008 reglerat i en förordning, som administreras av Konsumentverket.

Konsumentvägledning m.m.

De kommunala konsumentvägledarna utgör en viktig länk mellan myndigheter och enskilda konsumenter. De kommunala budget- och skuldrådgivarna är andra viktiga aktörer, liksom de branschfinansierade rådgivningsbyråerna.

Internationellt arbete med konsumentfrågor

För den enskilde konsumenten är det viktigt med ett högt konsumentskydd även utanför Sveriges gränser, inte minst vid till exempel resor eller när man köper varor via internet. Regeringen arbetar därför för ett högt konsumentskydd internationellt, framför allt inom Europeiska Unionen. Ett internationellt samarbete om konsumentfrågor finns även inom Nordiska ministerrådet samt OECD.

Konsumentskyddet inom EU

Inom EU-gemenskapen finns i dag en grundläggande lagstiftning för konsumentskydd och ett samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter kring gränsöverskridande överträdelser av konsumentskyddslagstiftningen.

Aktuellt

Utredning presenterar ny statistik och förslag för att motverka överskuldsättning Pressmeddelande, 26 november 2013

Pressinbjudan (med rättelse): Birgitta Ohlsson tar emot utredning om överskuldsättning Pressmeddelande, 22 november 2013

Utredning om stärkt konsumentskydd vid telefonförsäljning
Pressmeddelande, 31 oktober 2013
Visa allt

Relaterat

Dir. 2013:95 Konsumentskydd vid telefonförsäljning
Lagrådsremiss: Gemensamt konsumentskydd i EU
Dir. 2013:23 Hantering av konsumenttvister utanför domstol
Ds 2012:58 EU-miljömärket
Dir. 2012:98 Konsumentskydd vid finansiell rådgivning
Ds 2012:31 App to date - Konsumenternas rättsliga ställning när varor eller tjänster betalas via telefonräkningen, m.m.
SOU 2012:43 Konsumenten i centrum - ett framtida konsumentstöd

Externa länkar

Konsumentverket: Beställ eller ladda ner Konsumentrapporten 2013

Mål och budget för konsumentpolitiken 2014

Målet för konsumentpolitiken är att ge konsumenter makt och möjlighet att göra aktiva val.

Konsumenter möter marknader i snabb förändring vilket ger många möjligheter. Samtidigt visar en omfattande undersökning som Konsumentverket har gjort på regeringens uppdrag att konsumenter upplever problem på flera marknader. Regeringen arbetar för att konsumenterna ska ha goda förutsättningar att ta del av det som erbjuds och för att de samtidigt ska ha ett gott konsumentskydd. Samarbetet inom EU har hög prioritet.

Politikens inriktning

Lättillgänglig konsumentupplysning

Konsumenter får allt svårare att överblicka och ta ställning till det som erbjuds på olika marknader och efterfrågar stöd från oberoende aktörer. Samtidigt finns det tydliga brister i dagens konsumentstöd när det gäller tillgänglighet, samordning och omfattning. En konsumentupplysningstjänst föreslås som via telefon och webb ska erbjuda konsumenter hjälp före och efter köp. Konsumenter ska kunna få svar på frågor som rör rättigheter och skyldigheter, men också på frågor av betydelse i olika valsituationer, t.ex. hur de kan bidra till en mer hållbar konsumtion. Särskilda satsningar föreslås för att Konsumentverket ska kunna hantera och samordna stödet i samarbete med övriga berörda myndigheter. Samverkan ska eftersträvas med den frivilliga konsumentverksamheten i kommu-nerna och med de konsumentbyråer som finns för finans-, försäkrings-, energi- respektive telekommarknaden.

Tvistlösning utanför domstol

Allmänna reklamationsnämnden får in både fler och mer komplicerade ärenden och ny EU-lagstiftning om tvistlösning utanför domstol har beslutats. En utredning arbetar med förslag till åtgärder som ska säkerställa att tvistlösningsförfarandet utanför domstol är smidigt och kostnadseffektivt. I uppdraget ingår också att föreslå åtgärder för att få fler näringsidkare att följa Allmänna reklamationsnämndens rekommendationer. I avvaktan på utredningens förslag föreslås särskilda satsningar till Allmänna reklamationsnämnden.

Hushållens skuldsättning

Ett stort antal personer har omfattande problem med sina skulder. För närvarande bereds lagförslag som handlar om att ge Konsumentverket möjlighet att ta ut straffavgifter från bl.a. snabblåneföretag som inte gör ordentliga kreditprövningar. För att få ett samlat grepp om orsaker och konsekvenser när det gäller överskuldsättning har regeringen tillsatt en utredning. Utifrån de förslag som lämnas kommer regeringen att ta fram en åtgärdsinriktad strategi för att motverka överskuldsättning.

Konsumentskydd vid finansiell rådgivning

Det finns ett stort utbud av sparandeprodukter och nya typer av produkter utvecklas i snabb takt. Konsumenter har ofta svårt att värdera produkterna utifrån risk, nytta och kostnader. För att konsumenternas ställning ska förbättras har regeringen tillsatt en utredning med uppdraget att se över regelverket, tillsynen och konsumenternas möjligheter till tvistlösning. Arbetet ska så långt möjligt samordnas med utredningen om marknader för finansiella instrument.

Konsumentskydd vid telefonförsäljning

Telefonförsäljning innebär fördelar för såväl näringsidkare som konsumenter. Konsumentverket och Post- och telestyrelsen har dock fått in många klagomål från konsumenter som handlat om telefonförsäljning. Regeringen kommer att tillsätta en utredning som ska analysera om konsumentskyddet behöver förstärkas och vid behov föreslå åtgärder.

Konsumentskydd vid automatisk avtalsförlängning

På vissa konsumentmarknader förekommer det att näringsidkare använder sig av avtalsvillkor som innebär att avtalet förlängs automatiskt om konsumenten inte säger upp det senast vid en viss tidpunkt. Ett lagförslag som handlar om konsumenters rätt att hindra en förlängning av avtal bereds i Regeringskansliet.

Nya EU-regler om produktsäkerhet och resor

Nya EU-regler som tar sikte på mer säkra konsumentvaror på den inre marknaden förhandlas för närvarande, likaså regler om konsumentskydd vid resor. Regeringen verkar för ett enhetligt konsumentskydd som beaktar en god balans mellan konsumenters och näringsidkares intressen.

Information om kostnader för remitteringar

Remitteringar, dvs. pengar som migranter skickar till sina ursprungsländer, har blivit en allt viktigare del av ekonomin för många människor i utvecklingsländer. En särskild satsning föreslås för att Konsumentverket ska kunna inrätta en webbaserad tjänst som innebär att konsumenter kan jämföra de avgifter som olika operatörer begär för att föra över en viss summa pengar till ett specifikt land.

Budget för 2014

För år 2014 avsätts cirka 210 miljoner kr till konsumentpolitik. I tabellen nedan framgår hur pengarna fördelas.

Verksamhet	miljoner kr
Marknadsdomstolen	11
Konsumentverket	125
Allmänna reklamationsnämnden	34
Fastighetsmäklarinspektionen	18
Åtgärder på konsumentområdet	17
Bidrag till miljömärkning av produkter	4
Summa	210

Konsumentpolitik hör till utgiftsområde 18: Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

- Prop. 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014

Kontakt

Kontaktperson på Justitiedepartementet för budgetfrågor om konsumentfrågor: Hariette Bengtzing, telefon 08-405 10 00 (växeln).

Relaterat

Läs mer om budgeten på regeringen.se/budget
Läs om budgetprocessen

Externa länkar

Marknadsdomstolen
Konsumentverket
Allmänna reklamationsnämnden
Fastighetsmäklarinspektionen

Trygga konsumenter på finansmarknaden

Regeringen arbetar för att konsumenterna ska känna sig trygga och ha förtroende för finansmarknaden. Det ska vara enkelt och fördelaktigt för hushållen att spara och planera inför pensionen. Finansmarknaden ska präglas av konkurrens, valfrihet och kreditgivning ska vara baserad på sunda principer.

Konsumenter ställs i dag inför många svåra val på finansmarknaden. Samtidigt är informationen om produkter och tjänster ofta otydlig, det är svårt att överblicka kostnaderna och det kan vara svårt att skilja på rådgivning och marknadsföring. Arbetet med att stärka konsumenternas ställning på finansmarknaden är prioriterat för regeringen och omfattar många olika områden.

Skärpt tillsyn av finansiella tjänster

Finansinspektionen och Konsumentverket har ett gemensamt ansvar för tillsynen av finansiella tjänster för konsumenter.

- Finansinspektionen har fått ökade resurser för övervakning och tillsyn av de finansiella företagen. Det ska bidra till ett stabilt och väl fungerande finansiellt system med ett högt konsumentskydd.

- Konsumentverket har fått ökade resurser för att fortsätta arbetet med tillsynsinsatser mot marknadsföring och information från pensionsrådgivare och kreditgivare.
-

Granskning av rollerna rådgivare kontra försäljare

Som konsument kan det ibland vara svårt att skilja på finansiell rådgivning, där konsumentens intressen står i fokus, respektive ren marknadsföring och försäljning av en tjänst. En översyn pågår nu av rådgivningsmarknaden.

- Finansiell rådgivning regleras i en rad olika lagar med olika krav. Det innebär också att skyddet för konsumenten kan variera. Regeringen har därför gett en särskild utredare i uppdrag att se över konsumentens ställning på rådgivningsmarknaden genom att bl.a. analysera regelverket för marknadsföring och finansiell rådgivning, analysera hur tillsynen fungerar samt utreda om konsumenternas möjlighet till tvistlösning bör förbättras. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2014.

- Regeringen har också gett en särskild utredare i uppdrag att analysera vilka lagstiftningsåtgärder som behövs när det gäller t.ex. rådgivning som inte omfattas av tillståndsplikt. Utredaren ska också analysera om högre krav på investeringsrådgivning bör ställas i svensk rätt jämfört med det omarbetade direktivet om marknader för finansiella instrument (MiFID II). Utredaren ska vidare överväga om det är möjligt och lämpligt att åstadkomma en tydligare distinktion mellan vad som bör anses vara rådgivning respektive försäljning.

- På rådgivningsmarknaden är det angeläget att klargöra vilka intressekonflikter som finns till följd av att ersättning ges i form av provisioner från en tredje part. Finansinspektionen har i sin tillsynsrapport för 2013 berört att kundens intressen ibland åsidosätts när försäkringsförmedlare förmedlar komplicerade produkter och får ersättning genom provisioner. Inom EU pågår förhandlingar om den frågan med anledning av ett förslag till ändrat försäkringsförmedlingsdirektiv (IMD2). Frågor om intressekonflikter till följd av provisioner och andra ekonomiska incitament ska också övervägas särskilt vid genomförandet av det omarbetade direktivet om marknader för finansiella instrument.
- Tilläggsdirektiv till Utredningen om konsumentskydd vid finansiell rådgivning

Bättre information till konsumenterna

Informationen om finansiella tjänster och produkter som konsumenten får är ofta krånglig. Tydlighet och transparens hjälper konsumenterna att skilja bra erbjudanden från dåliga. Regeringen arbetar därför för att informationen om bl.a. avgifter och risker förknippade med olika produkter ska bli tydligare.

- Ny lagstiftning om kortfattade faktablad för fonder har införts och syftar till att underlätta jämförelsen mellan fonder avseende bl.a. årlig avgift och risknivå. Regeringen har även tagit initiativ till en dialog med finansbranschen om att komplettera faktabladen med ett jämförelsebelopp, som liknar det som finns på taxibilar, ett s.k. Norman-belopp. På så sätt ska konsumenten få veta vad det kostar i kronor och ören att spara ett visst belopp under lång tid. En rad finansiella företag har åtagit sig att använda ett sådant jämförelsebelopp. Frågan har också uppmärksammats stort i media.

- I pågående EU-förhandlingar om ett faktablad för en rad olika investeringsprodukter (t.ex. strukturerade produkter) arbetar regeringen aktivt för att ett Norman-belopp enligt ovan ska finnas med.
- Finansinspektionen ett anslag varje år för att ge ökad finansiell kunskap till konsumenter. Utbildningar hålls i samarbete med studieförbund, fackliga centralorganisationer och andra myndigheter. Genom det stora nätverket Gilla din ekonomi med olika aktörer kan insatserna nå ut till många konsumenter, t.ex. genom riktade insatser mot unga arbetslösa och TV-program. Regeringen höjde anslaget från och med år 2013 från 5 till 7 miljoner kronor. För att säkerställa att fortsatta satsningar får önskade effekter har Finansinspektionen fått i uppdrag att ta fram kriterier för utvärdering och även redogöra för de modeller som används för utvärdering av de insatser som rör finansiell folkbildning.

- Regeringen har infört krav på grundläggande kunskaper om privatekonomi och finansiella frågor i de nya ämnes- och läroplanerna för gymnasieskolan.

- Regeringen satsar under de närmaste fyra åren 60 miljoner kronor för att skapa en samordnad telefon- och webbaserad konsumentupplysningstjänst. Konsumenter ska därigenom på ett enkelt och smidigt sätt kunna få svar på frågor som rör rättigheter och skyldigheter.
- SOU 2012:43 Konsumenten i centrum

Bättre villkor för sparande

Det ska vara enkelt och billigt att spara. Då måste det också vara lätt att byta bank, förvaltare och att välja bort dyra fonder och försäkringsprodukter. Konkurrens och låga trösklar för att byta från en aktör till en annan ger valfrihet för konsumenten och pressar priserna.

- En förbättrad rörlighet innebär press på branschen att erbjuda alla kunder bättre villkor. För att öka rörligheten har regeringen gett en utredning i uppdrag att se över flytträtten för försäkringssparande (Livförsäkringsutredningen). Utredningens betänkande har remissbehandlats och svaren analyseras nu inom regeringskansliet.

- Regeringen har även infört den enkla och förmånliga sparformen investeringssparkonto. Den som t.ex. byter fonder inom kontot behöver varken deklarera eller skatta för det. I stället tas en låg schablonskatt ut varje år.

- Kommissionen lade i maj 2013 fram ett förslag till direktiv om betalkonto. Genom direktivförslaget vill kommissionen

förbättra insynen i och jämförbarheten av betalkontoavgifter, underlätta byte av bank och ge alla konsumenter tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner. Förslaget förhandlas nu i EU.

Ökad transparens och ansvarsfull kreditgivning på bolånemarknaden

En väl fungerande bolånemarknad förutsätter att prissättningen av bolån är transparent, att kreditgivningen baseras på sunda principer och att hänsyn tas till det enskilda hushållets återbetalningsförmåga.

- Finansinspektionen har som svar på ett uppdrag från regeringen utrett möjliga åtgärder för hur kreditinstituten ska öka konsumenternas insyn i hur utlåningsräntorna för bolån bestäms. De utlåningsräntor som visas i dagspress eller på banker och andra kreditinstituts hemsidor är ofta s.k. listade räntor och behöver inte motsvara de faktiska utlåningsräntorna som låntagaren möter. Som konsument kan det därför vara svårt att veta hur stort förhandlingsutrymmet verkligen är. Inspektionen föreslår att banker ska bli skyldiga att, innan bolåneavtal ingås, ge konsumenten - bolånetagaren - en förklaring till hur olika faktorer påverkar den erbjudna bolåneräntan, däribland bankens kostnad för bostadslånet.

- Att amortera är en bra sparform och regeringen vill värna en sund amorteringskultur. Regeringen har därför gett Finansinspektionen i uppdrag att pröva förutsättningarna för att ställa krav på bankerna att ge bolånekunder individuellt anpassade råd om lämplig amorteringstakt och god vägledning kring värdet av att amortera utifrån den enskilda kundens behov. Finansinspektionen har redovisat uppdraget i rapporten "Individuellt anpassad amorteringsplan" (länk i högerspalten).

- Regeringen har lämnat förslag till riksdagen om en ny rättvisare modell för beräkning av s.k. ränteskillnadsersättning vid bostadslån. Att i förtid betala ett bostadslån med bunden ränta har, på grund av hur den nuvarande beräkningsmodellen är utformad, kunnat bli oproportionerligt dyrt för konsumenten. Förslaget ska göra att ränteskillnadsersättningen blir mer rimlig och bättre svara mot kreditgivarens förlust. En lägre ränteskillnadsersättning gynnar även konsumenternas rörlighet på bankmarknaden och leder därmed till bättre konkurrens. De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.
- Prop. 2013/14:44 Rättvisare regler vid förtidsbetalning av bostadslån

Stärkt skydd vid snabblån och telefonförsäljning

Snabblån, eller sms-lån, har ökat snabbt de senaste åren och antalet betalningsanmärkningar relaterade till snabblån har stigit mycket kraftigt. Regeringen arbetar med flera verktyg för att motverka denna utveckling. Konsumenternas rättigheter behöver också stärkas när de handlar på distans, t.ex. via telefon eller dator.

- Nu har förslag lagts om bland annat krav på tillstånd att driva verksamhet med konsumentkrediter, att bara aktiebolag och ekonomiska föreningar ska få ges tillstånd och att rörelsen ska drivas på ett sätt som är sunt. Lagförslagen har remissbehandlats och bereds för närvarande i regeringskansliet. Den nya lagen föreslås träda ikraft den 1 april 2014.

- Dessutom föreslås Konsumentverket få möjligheter att påföra sanktionsavgift vid överträdelser av Konsumentkreditlagen. Även det förslaget har remissbehandlats och bereds inom regeringskansliet.

- Oseriös telefonförsäljning av bland annat premiepensionstjänster har orsakat problem för många konsumenter. Ofta är det oklart om något avtal över huvud taget har kommit till stånd, men även andra missförhållanden har påtalats. Ett förslag om krav på skriftlig bekräftelse vid

vissa telefonavtal har remissbehandlats och bereds för närvarande i regeringskansliet. Syftet med förslaget är att skapa större trygghet för konsumenterna.

- Telefoner används överhuvudtaget mer och mer för betalning av olika varor och tjänster. En utredare har nyligen sett över konsumentens rättsliga ställning vid betalning av varor och tjänster via telefonräkningen eller via applikationer kopplade till kreditkort. Utredarens förslag bereds nu och ambitionen är att presentera ett förslag för riksdagen under våren 2014.

- Ds 2013:25 Skriftlig bekräftelse av vissa telefonavtal
- Debattartikel: "Stopp för telefonsäljare"
- Debattartikel: "Ny lag ska skärpa kraven på sms-lånebranchen"

Externa länkar

Finansinspektionen
Finansinspektionens rapport: Individuellt anpassad amorteringsplan
Finansinspektionens rapport: Ökad öppenhet om bolåneräntan
Konsumentverket
Konsumenternas bank- och finansbyrå
Konsumenternas försäkringsbyrå
Gilla Din ekonomi

Vart kan konsumenten vända sig?

Till följande organisationer kan du som konsument kan vända dig för rådgivning eller mer allmän konsumentinformation.

Vill du ha rådgivning finns bland annat följande organisationer att vända sig till:

Kommunala konsumentvägledningen
På Konsumentverkets webbplats kan du söka din närmaste konsumentvägledare vid klagomål eller för råd inför köp. Här kan du även söka din närmaste kommunala budget- och skuldrådgivare.

Konsumenternas bank- och finansbyrå
Konsumenternas Bank- och finansbyrå ger dig kostnadsfri och opartisk vägledning om finansiella tjänster.

Konsumenternas elrådgivningsbyrå
Konsumenternas elrådgivningsbyrå ger kostnadsfri information, råd och vägledning i frågor som rör elmarknaden.

Konsumenternas försäkringsbyrå
Konsumenternas försäkringsbyrå hjälper bland annat till att jämföra försäkringar och tolka försäkringsvillkor.

Telekområdgivarna
Telekområdgivarna ger opartisk och kostnadsfri hjälp till konsumenter om abonnemang för TV, telefoni och bredband.

Konsument Europa
Konsument Europa är en enhet inom Konsumentverket som kan ge råd inför köp över gränserna inom EU, och vid en eventuell konsumenttvist i samband med ett sådant köp.

Konsumentverket
På Konsumentverkets webbplats finns råd och information till

konsumenter. Du kan däremot inte få personlig rådgivning inför köp eller vid en konsumenttvist.

Vill du få en konsumenttvist prövad:

Allmänna reklamationsnämnden

Vill du få en konsumenttvist prövad ska du i första hand vända dig till Allmänna Reklamationsnämnden.

Vill du anmäla något missförhållande på konsumentområdet, finns bland andra följande organisationer att tillgå:

DM-nämnden

DM-nämnden är en branschnämnd som tar emot anmälningar om bland annat telefon- och direktreklam som strider mot god sed.

Etiska rådet för betalteletjänster

Etiska Rådet för betalteletjänster finansieras av telebranschen och har regler för innehållet i betalteletjänster och deras marknadsföring samt prövar ärenden som gäller innehåll och marknadsföring av sådan information.

Fastighetsmäklarinspektionen

Fastighetsmäklarinspektionen (FMI) är den statliga myndighet som registrerar fastighetsmäklare och som utövar tillsyn över dessa samt informerar om god fastighetsmäklarsed.

Finansinspektionen

Finansinspektionen är en myndighet som övervakar företagen på finansmarknaden och ska bland annat verka för ett gott konsumentskydd i finanssektorn.

Granskningsnämnden för radio och tv

Granskningsnämndens huvudsakliga uppdrag är att övervaka att svenska radio- och TV-sändningar följer bestämmelserna i radio- och TV-lagen och programföretagens sändningstillstånd.

Konsumentverket

Konsumentverket tar främst emot anmälningar om farliga produkter, oskäliga avtalsvillkor eller vilseledande marknadsföring.

Reklamombudsmannen

Reklamombudsmannen finansieras av Sveriges annonsörer i syfte att säkerställa att reklamen håller en hög etisk nivå.

Andra webbplatser med konsumentinformation:

omBoende.se

På omBoende.se finner du information om att leta, hyra, köpa, bygga, äga eller sälja bostad och om att flytta. Webbplatsen är ett samarbete mellan Boverket och Konsumentverket.

Sveriges Konsumenter

Sveriges Konsumenter är en paraplyorganisation med 27 medlemsorganisationer och enskilda medlemmar som verkar för konsumenternas intressen. Sveriges Konsumenter arbetar med påverkan och opinionsbildning, både nationellt och internationellt, och ger ut tidningen Råd & Rön. Organisationen äger också KonsumentCentrum, som bedriver konsumentvägledning i Stockholms stad.

Överskuldsättning - en gemensam nordisk utmaning

Den 27 november 2013 anordnade Justitiedepartementet i Sverige, i samarbete med Konsumentverket och Kronofogdemyndigheten, konferensen Överskuldsättning - en gemensam nordisk utmaning.

Konferensen belyste regelverk och aktuella initiativ i de nordiska länderna för att förebygga, lindra problem och sanera skulder. Unga vuxna ägnas särskilt fokus. Syftet med konferensen var att skapa en mötesplats för erfarenhetsutbyte inom området. Konsument- och EU-minister Birgitta Ohlsson inledde konferensen.

Konsumentminister Birgitta Ohlsson inledde konferensen och tog upp att alla nordiska länder har likartade problem med överskuldsättning, men det finns olika sätt att hantera dem. I Sverige har nyligen två utredningar gjorts för att belysa problemen och föreslå lösningar, den ena är 2012 års skuldsaneringsutredning och den andra är Utredningen om överskuldsättning. Birgitta Ohlsson underströk vikten av att komma till rätta med dessa problem då de varje år kostar samhället bortåt 30-50 miljarder kr.

Vägar ur skuldsättning - talare

Ralf G Larsson

Ralf G Larsson var utredare i 2012 års skuldsaneringsutredning och talade på temat skuldsanering för evighetsgäldenärer. Ett av förslagen i Ralf G Larssons utredning var att de skuldsatta, gäldenärerna, skulle betala sina skulder till Kronofogdemyndigheten som sedan pytsar ut pengarna till borgenärerna en gång om året. Detta eftersom det för borgenärerna innebär en del kostnader att hantera varje faktura och många överskuldsatta endast kan betala mycket små belopp åt gången. Ett annat förslag var att införa två betalningsfria månader per år. Ralf nämnde också att borgenärerna bör ta ett större ansvar att anmäla sina fordringar.

- SOU 2013:72 Ut ur skuldfällan

Christian Poppe

Christian Poppe är forskare vid Statens institutt for forbruksforskning i Norge och han talade om den farliga gjelden. Han inledde med en historisk tillbakablick på 1900-talets keynesianism i Skandinavien med utbyggnaden av väldfärdsstaten, till dagens samhälle som betonar den individuella friheten och rätten att äga sin bostad. Systemet bygger på lån och en ständig värdeökning på bostäder och att man kan ta nya lån för att betala de gamla. I dag har nära nog alla i samhället lån och en av dagens utmaningar är att allt fler äldre har stora skulder, istället för som tidigare att man hann betala av sina lån innan man gick i pension. Vad händer om många blir arbetslösa och inte kan betala sina lån? Krediter och lån finansierar i dag fattiga människors fortsatta välfärd och de mest utsatta har enbart tillgång till de farligaste finansieringsmöjligheterna så som snabblån.

- Statens institutt for forbruksforskning

Mari Aalto

Mari Aalto, lagstiftningsråd vid finska Justitieministeriet, talade om skuldsanering för privatpersoner i Finland. Om man får hjälp med skuldsanering i Finland är den normala återbetalningstiden tre år sedan 2010, tidigare var den fem år. En stor skillnad mot andra nordiska länder är att andelen som söker och får skuldsanering i Finland är 80 procent jämfört med ca 50 procent i till exempel Sverige och ca en tredjedel i Danmark. I personer räknat är det ca 3 500 personer som söker. De sökande har i snitt 39 000 euro i skulder och 18 borgenärer.

Nya lagförslag i Finland är bland annat:

- Fler ska kunna få skuldsanering, även den som har varit oförsiktig. Även långivare måste agera ansvarsfullt.
- Det ska bli lättare att får skuldsanering om man är arbetslös och under 25 år.
- Det ska bli lättare att få skuldsanering för hederliga näringsidkare.
- Det ska ha mindre betydelse när lånet togs.
- Det ska bli möjligt att ha fler amorteringsfria månader per år, som dock inte minskar skulden då dessa månadsbetalningar skjuts fram.

Under 2014 kommer en proposition och en lag kan utfärdas under 2015.

- Finska Justitieministeriets webbplats

Anna Hedborg

Anna Hedborg, utredare i Utredningen om överskuldsättning, som lämnade sitt betänkande Överskuldsättning i kreditsamhället?, till konsumentminister Birgitta Ohlsson den 26 november 2013. Anna Hedborg gick igenom huvuddragen i sitt betänkande. En av de saker hon poängterade var att de som i första hand har skulder på över 1,8 miljoner kr återfinns i de två högsta inkomstdecilerna medan de som i första hand har betalningsanmärkningar och finns hos Kronofogden återfinns i de två lägsta inkomstdecilerna. De hushåll som har stora lån är också de som har större möjligheter att klara av dem, medan de som är överskuldsatta är mest utsatta både vad gäller inkomst och utbildningsgrad.

Ett av förslagen i Anna Hedborgs betänkande är att införa en preskriptionstid på 15 år för överskuldsatta. Hon gjorde jämförelsen med livstidsdömda för mord, som ofta sitter i fängelse kortare tid än så. En skuldsatt människa borde därför få en ny chans efter 15 år på existensminimum. Ett annat förslag är att det gäldenären i första hand betalar av på när man får skuldsanering är kapitalskulden, inte räntorna. Dessa förslag är i mångt och mycket en kopia på hur det ser ut i Finland.

- SOU 2013:78 Överskuldsättning i kreditsamhället?
- Webb-tv: Pressträff med Anna Hedborg och Birgitta Ohlsson i samband med överlämnandet av utredningen

Annette Mathiasen och Ken Nyborg

Annette och Ken från Forbrugerrådets Gældsrådgivning i Danmark är två av endast fem anställda. I övrigt bygger deras arbete på frivilliga insatser för att hjälpa skuldsatta personer. Forbrugerrådet har funnits i tre år och har 130 frivilliga med olika bakgrund knutna till sig som avsätter tid för att hjälpa skuldsatta. De anställda finansieras av staten. När en skuldsatt person får hjälp träffas man tillsammans med ett par av de frivilliga för att ge en större bredd på hjälpen. Man försöker ge en överblick över situationen, kartlägger inkomster och utgifter, därefter gör man en budget och ser vad den skuldsatte kan betala varje månad och sedan hjälper man den skuldsatte att upprätta betalningsplaner med borgenärerna. De påpekar att snabblån är extra farliga för unga eftersom de många gånger klarar de kreditvärderingar som görs eftersom de inte tidigare har hunnit få betalningsanmärkningar.

- Forbrugerrådet Tænks webbplats

Göran Larsson

Göran Larsson, präst och leg. psykoterapeut vid S:t Lukas i Dalarna, avslutade dagen med att tala om exempel ur sin verklighet, där han

träffar många som av olika anledningar har hamnat snett, bland annat på grund av skuldsättning.

- S:t Lukas webbplats

Dokumentation

Talarnas presentationsmaterial hittar du under rubriken Ladda ner.

Relaterat

Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2013

Ladda ner

Programmet till konferensen om överskuldsättning (pdf 621 kB)
Ralf G Larsson: Skuldsanering för evighetsgäldenärer (pdf 278 kB)
Christian Poppe: Den farlige gjelden (pdf 845 kB)
Mari Aalto: Debt adjustment of private individuals in Finland (pdf 127 kB)
Anna Hedborg: Strategi för att motverka överskuldsättning (pdf 240 kB)
Annette Mathiasen & Ken Nyborg: Gældsrådgivning i Danmark (pdf 349 kB)
Göran Larsson: Skulder, skam och självkänsla (pdf 1,2 MB)

Externa länkar

Konsumentverkets webbplats
Kronofogdemyndighetens webbplats

Sveriges kommuner och landsting

http://www.skl.se

Bostadsmarknad

- Allmännyttans villkor
- Bostadsförsörjning och bostadsbyggande
- Bostäder för unga
- Bostäder för äldre
- Insatser för bostadslösa
- Integration och social sammanhållning
- Omvärldsbevakning bostadfrågor

Avfall och kemikalier

- Förebygga avfall
- Insamling och behandling av avfall
- Kommunernas arbete mot nedskräpning
- Regeringens avfallsutredning
- Tillsyn av avfall

Vatten

- Dokumentation från seminarier, vatten
- Enskilda avlopp
- Genomförande av åtgärdsprogram för vatten
- Kommunalt vatten och avlopp
- Skydd av dricksvatten
- Vattenförvaltning
- Nyhetsarkiv

Omsorg och barn och äldre od

(Barn- o äldreminister)

Maria Larsson

Barn- och äldreminister
Socialdepartementet

"Min vision är att det ska bli lättare att leva i Sverige. Barn ska kunna ha en trygg uppväxt med närvarande vuxna och utan droger. Personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i samhällsliv och arbetsliv. Och när man bli äldre ska man kunna fortsätta att vara den person man varit tidigare."

Webbintervju: Maria Larsson om sitt uppdrag

Stärka barns rättigheter
"Barn är kloka. Barn har rätt till en trygg uppväxt. Barnkonventionen, som betonar både familjens betydelse för trygghet och barns rätt att få komma till tals, bör få en starkare ställning i vårt land."

Värdigt liv i äldreomsorgen "Det är hög tid för ett tankeskifte när det gäller äldre personer i samhället. Politiken behöver riva alla hinder för äldres deltagande i samhällsliv och arbetsliv. Min vision är att man ska kunna fortsätta att vara den person man alltid varit, även när man behöver äldreomsorg.

Man ska ha möjlighet att behålla vanor och umgänge. Vi behöver bli bättre på att förebygga ohälsa och samtidigt
effektivare i vård- och omsorgsarbetet".

Har inte undermenyer
Debattartiklar

Har inte undermenyer
Pressmeddelanden
Har inte undermenyer
Tal
Har inte undermenyer
Uttalanden
Intervjuer

Har inte undermenyer
Webbutsändningar
Har inte undermenyer
Interpellationer och frågor från riksdagen
Har inte undermenyer
Ansvarsområden
Har inte undermenyer
CV
Har inte undermenyer
Statssekreterare

Barn- och äldreminister Maria Larsson ansvarar för:

Barnets rättigheter
Politiken för barnets rättigheter ska på ett övergripande, strategiskt plan initera, driva på och samordna insatser för barns och ungas rättigheter. Arbetet utgår från FN:s barnkonvention. Insatserna berör nästan alla delar av samhället och ingår i de flesta politiska områden. Det är ett så kallat sektorsövegripande politikområde.

Folkhälsa: alkohol-, narkotika, dopnings- och tobaksfrågor
(Ingår i området för sjukvård)
Maria Larsson ansvarar för vissa delar inom folkhälsoområdet, nämligen för frågor som rör alkohol, narkotika, dopning och tobak. Hon ansvarar också för frågor som gäller föräldrastöd.

Funktionshinder
Området funktionshinder tar dels upp funktionshinderspolitiken som syftar till att ta bort hinder som gör att inte alla människor kan delta fullt ut i samhället. Det innehåller också insatser för att bekämpa diskriminering, och stöd till personer med funktionsnedsättning. Stödinsatser kan vara enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), bilstöd, färdtjänst, tolktjänst, olika slags hjälpmedel med mera.

Individ- och familjeomsorg
En del i socialtjänstens ansvarsområde kallas individ- och familjeomsorg. Individ- och familjeomsorgen innefattar: social barn- och ungdomsvård, missbruks- och beroendevård, ekonomiskt bistånd, stöd och hjälp till människor som utsatts för brott, hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden.

Socialtjänst
Socialtjänstpolitik handlar om insatser för att förbättra för de mest utsatta grupperna i samhället, till exempel kvinnor och män med behov av ekonomiskt bistånd, flickor och pojkar och familjer i socialt utsatta situationer, hemlösa, personer med missbruksproblem och kvinnor som utsätts för hot och våld. Statens insatser består främst av lagstiftning, tillsyn, uppföljning och utvärdering, vissa stimulansbidrag samt det utvecklingsarbete som bedrivs av myndigheterna.

Äldreomsorg
Äldrepolitiken ska ge äldre personer förutsättningar för att leva ett självständigt liv med god livskvalitet. Exempel på områden som regeringen vill satsa på är vård och omsorg om de mest sjuka äldre, hjälp för äldre i vardagslivet, boendefrågor, anhörigstöd och kvalitetsutveckling av kost och näring för äldre.

Barnets rättigheter

Har inte undermenyer
Mål och prioriteringar
Insatser

Så fungerar det

Socialdepartementet, 8 november 2013
Barnets rättigheter centralt vid Maria Larssons besök i Brasilien
Maria Larsson besöker Brasilien 3-9 november och har träffat företrädare för barnrättsfrågor för ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Hon har också haft ett gemensamt program med drottningen, som besöker Brasilien tillsammans med Childhood

- Barnets rättigheter centralt vid Maria Larssons besök i Brasilien

Socialdepartementet, 16 september 2013
Erfarenhetsutbyte mellan nordiska barnrättsexperter
Barn- och äldreminister Maria Larsson och representanter från nordiska regeringar medverkade den 11-12 september på en konferens i Stockholm arrangerad av det svenska ordförandetskapet i det nordiska Nordiska ministerrådet. Barnrättsexperter utbytte erfarenheter om arbetet med barnets rättigheter i Norden.

- Erfarenhetsutbyte mellan nordiska barnrättsexperter

Socialdepartementet, 16 juli 2013
Stödet till barn med funktionsnedsättning vid kontakt med myndigheter ska undersökas
Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam) ska undersöka hur barn med funktionsnedsättning som har många myndighetskontakter upplever det stöd de får. Barnombudsmannen ska samtidigt vidareutveckla metoder för att lyssna på barn med olika

typer av funktionsnedsättningar. Det har regeringen beslutat i ett par uppdrag till myndigheterna.

- Uppdrag att inhämta åsikter från barn och unga med funktionsnedsättning
- Uppdrag att vidareutveckla metoder för att inkludera barn med funktionsnedsättning

Socialdepartementet, 18 april 2013
Barnkonventionens genomförande centralt vid barnrättsdagarna
När barn- och äldreminister Maria Larsson den 16 april inledde Barnrättsdagarna 2013 i Örebro talade hon om den nyligen tillsatta utredningen av barnkonventionen. -Lagstiftningen är ett av våra starkaste instrument för att värna barnets mänskliga rättigheter. Men som vi väl vet så garanterar inte lagstiftningen tillämpningen i varje enskilt fall. Den utredning som regeringen tillsatte nu i slutet av mars blir därför så viktig, säger Maria Larsson.

- Barnkonventionens genomförande centralt vid barnrättsdagarna

Socialdepartementet, 28 mars 2013
Regeringen ska utreda om barnkonventionen bör bli svensk lag
Regeringen vill ta reda på hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter överensstämmer med barnkonventionen och tillsätter därför en utredare, Anita Wickström. Den särskilda utredaren ska även analysera för- och nackdelar med att inkorporera barnkonventionen, det vill säga om den ska gälla som svensk lag.

- Regeringen ska utreda om barnkonventionen bör bli svensk lag

Alla notiser

Nyhetsbrevet Barnets rättigheter

Mål och prioriteringar för barnets rättigheter

Målet för barnrättspolitiken är att barn och unga ska respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande.

Barnrättspolitiken syftar till att ta tillvara och stärka barnets rättigheter och intressen i samhället, med utgångspunkt i barnkonventionen. Barnrättspolitiken är sektorsövergripande. Detta innebär att barnets rättigheter och intressen ska genomsyra all politik och alla verksamheter som berör barn.

Detta vill regeringen

Konventionen om barnets rättigheter - barnkonventionen - är utgångspunkten för regeringens arbete. Barnets bästa ska vara avgörande i beslut som rör dem och barn och unga ska ha rätt att komma till tals i sådana frågor.

För regeringen är det viktigt att det finns en effektiv och samordnad statlig tillsyn med ett tydligt barnperspektiv som ser till att lagar, föreskrifter och intentioner följs.

Regeringen fortsätter att arbeta utifrån den strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige, som antogs av riksdagen 2010 utifrån regeringens förslag. Strategin gäller för alla offentliga aktörer.

Regeringen fortsätter även att stödja samarbetet med Sveriges Kommuner och Landsting, enligt den överenskommelse och den handlingsplan som parterna kommit överens om.

Prioriteringar 2013

Sprida och kommunicera strategin för barnets rättigheter

Barnombudsmannen fick under 2012 uppdraget Peijling och dialog, som handlar om att ta reda på hur barnets rättigheter tas tillvara i kommuner och landsting. Syftet är att tydliggöra ansvaret och öka motivationen att stärka barnets rättigheter i alla delar av samhället. Under 2013 fortsätter detta prioriterade arbete.

Uppföljningssystem för barnrättspolitiken

Barnombudsmannen har uppdraget att utveckla en plattform för att följa barns levnadsvillkor inom olika områden utifrån barnkonventionen, ett uppföljningssystem för barnrättspolitiken. Uppföljningssystemet max 18, används under 2013 för att mäta och beskriva de aspekter av barns levnadsvillkor som regeringen anser är centrala ur ett barnrättsperspektiv och ge en samlad bild av barns levnadsvillkor.

Föräldrastödsstrategin

Regeringens föräldrastödsstrategi beslutades 2009 och 130 miljoner kronor har avsatts för projekt i syfte att alla föräldrar ska erbjudas föräldrastöd under barnets uppväxt. Insatser för att ytterligare sprida och vidareutveckla universella föräldrastödsinsatser riktade till alla föräldrar med barn under 18 år är prioriterat under 2013.

Barn i familjer med ekonomisk utsatthet

Regeringen prioriterar barn i ekonomisk utsatthet som särskilt angeläget för det nationella genomförandet av barnrättspolitiken framöver. Stor vikt läggs vid en fortlöpande dialog med berörda aktörer i kommunala sektorn.

Motverka våld och övergrepp

Regeringen prioriterar under 2013 att motverka våld och andra övergrepp mot barn. Även insatser till barn som växer upp i hem med missbruk eller psykisk ohälsa är viktiga, samt att stödja kommunerna i deras arbete inom den sociala barn- och ungdomsvården.

Barnkonventionen ska utredas

Regeringen ska utreda fördelar och nackdelar med att inkorporera barnkonventionen i svensk lag. Under 2013 ges ett kommittédirektiv för detta.

Sexuell exploatering av barn

Under 2013 kommer regeringen att ta fram en ny handlingsplan mot sexuell exploatering och människohandel av barn.

Budget

Statens budget för barnets rättigheter är cirka 26 miljoner kronor. Beloppet omfattar sakanslaget som ingår i området Barnrätt. Det omfattar inte förvaltingsanslagen till de myndigheter som administrerar och har tillsyn över Barnrättspolitiken. Barnrättspolitiken är ett tvärsektoriellt område, där flera aktiviteterna görs inom andra områdens och andra departements budgetanslag. Läs mer under utgiftsområde 9 i Budgetpropositionen för 2013.

- Prop. 2012/13:1. Budgetpropositionen för 2013

Insatser inom barnets rättigheter

Nedan är en förteckning över större politiska initiativ eller beslut som regeringen tagit sedan den tillträdde i oktober 2010. Det senaste ligger överst. I menyn till vänster hittar du regeringens prioriterade insatser just nu.

Regeringen ska utreda om barnkonventionen bör bli svensk lag
Regeringen vill ta reda på hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter överensstämmer med barnkonventionen och tillsätter därför en utredare, Anita Wickström. Den särskilda utredaren ska även analysera för- och nackdelar med att inkorporera barnkonventionen, det vill säga om den ska gälla som svensk lag.

Skyddet för utsatta barn stärks (september 2012)
Den 13 september beslutade regeringen om propositionen Stärkt stöd och skydd för barn och unga. Regeringen föreslår ändringar i framförallt socialtjänstlagen i syfte att stärka stödet och skyddet för barn och ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa. Därutöver görs ett flertal ändringar i nuvarande bestämmelser. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

Sverige rapporterar till FN om hur barnkonventionen efterlevs (juli 2012)
Alla länder som anslutit sig till barnkonventionen ska rapportera om sitt arbete för att förverkliga konventionen till FN:s kommitté för barnets rättigheter, vart femte år. Regeringen bedömer i denna rapport att svensk lagstiftning över lag stämmer väl överens med barnkonventionen, men att tillämpningen måste säkerställas ytterligare.

Temadialog om våld mot barn (juni 2012)
Barn- och äldreminister Maria Larsson träffade i juni månad frivilligorganisationer och myndigheter för en dialog om våld mot barn. Syftet var att diskutera hur regeringen kan utveckla arbetet för att barn inte ska behöva utsättas för någon form av våld.

Nationell samordnare för våld i nära relationer (april 2012)
Regeringen satsar på att motverka våld i nära relationer och har utsett Carin Götblad till nationell samordnare. Hon kommer bland annat att stödja berörda myndigheter, kommuner, landsting och organisationer för att öka effektivitetetn, kvaliteten och långsiktigheten i arbetet mot våld i nära relationer.

Nationell samordnare mot hemlöshet (december 2011)
Regeringen har utsett en nationell samordnare mot hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden som under 2012-2013 kommer att arbeta förebyggande. Arbetet riktas bland annat till barnfamiljer som drabbas av vräkning.

Dialog om framtida utmaningar för barnets rättigheter (november 2011)
Barn- och äldreminister Maria Larsson träffade den 10 november 2011 frivilligorganisationer och myndigheter för att diskutera framtida insatser och åtgärder för att stärka barnets rättigheter.

Kartläggning av hur svensk lagstiftning stämmer överens med barnkonventionen (november 2011)
En intern utredning i Socialdepartementet presenterades den 10 november 2011: Ds 2011:37 Hur svensk lagstiftning och praxis överensstämmer med rättigheterna i barnkonventionen - en kartläggning.

Dialog om barn i ekonomiskt utsatta familjer (maj 2011)
Den 25 maj 2011 träffade barn- och äldreminister Maria Larsson representanter från det civila samhället, myndigheter och barnombudsmännen i våra nordiska grannländer för att föra en dialog om barn i ekonomiskt utsatta familjer. Syftet var att ta del av erfarenheter, resonera kring konsekvenserna för barnen och söka lösningar på problemen.

Dialog om barn i ekonomiskt utsatta familjer (maj 2011)
Den 25 maj 2011 träffade barn- och äldreminister Maria Larsson representanter från det civila samhället, myndigheter och barnombudsmännen i våra nordiska grannländer för att föra en dialog om barn i ekonomiskt utsatta familjer. Syftet var att ta del av erfarenheter, resonera kring konsekvenserna för barnen och söka lösningar på problemen.

Så fungerar det

- Barnets rättigheter
  Har inte undermenyer
- Adoption från annat land
  Har inte undermenyer
- Sexuell exploatering av barn

"Så fungerar det" beskriver området i Sverige och samarbetet i EU och övriga världen. Vi tar upp hur det styrs i form regler, strategier eller handlingsplaner och vilka som är de grundläggande principerna. Du hittar också ansvariga myndigheter eller organ.

Folkhälsa (Till området för sjukvård)

Har inte undermenyer
Mål och prioriteringar
Insatser

Så fungerar det

Ansvarigt statsråd
Göran Hägglund
Socialminister
Maria Larsson
Barn- och äldreminister
Ansvarigt departement
Socialdepartementet

Socialdepartementet, 21 november 2013
Forskning om cannabis och hälsorisker spreds på internationell konferens
Regeringen vill förhindra användning av cannabis. Den 20-21 november arrangerade Socialdepartementet en internationell forskningskonferens i Stockholm. Syftet var att redovisa både vad Sverige och andra länders forskning visar när det gäller cannabis och dess påverkan på människans hälsa

- Forskning om cannabis och hälsorisker spreds på internationell konferens

Socialdepartementet, 24 oktober 2013
Uppdrag att ansvara för en samlad uppföljning av ANDT-strategin
Regeringen beslutar att ge Statens folkhälsoinstitut i uppdrag att genomföra en samlad uppföljning av den nationella samlade strategin för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken, den s.k. ANDT-strategin. I uppdraget ingår också att ansvara för det samordnade uppföljningssystemet för ANDT-politiken.

- Uppdrag att ansvara för en samlad uppföljning av ANDT-strategin och för det samordnade uppföljningssystemet för alkohol-, narkot

Socialdepartementet, 17 oktober 2013
Ett samordnat uppföljningssystem för alkohol- narkotika- dopnings- och tobakspolitiken
Regeringen har idag beslutat om ett uppföljningsarbete på alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksområdet (ANDT). Det innebär att ANDT-strategin ska tillhandahålla en struktur för uppföljning av utvecklingen av konsumtion och missbruk, av medicinska och sociala skadeverkningar samt av verksamheter och insatser.

- Pressmeddelande: Ett samordnat uppföljningssystem för alkohol- narkotika- dopnings- och tobakspolitiken
- Uppdrag att ansvara för en samlad uppföljning av ANDT-strategin och för det samordnade uppföljningssystemet för alkohol-, narkot

Socialdepartementet, 3 oktober 2013
Ålderskontroll vid försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel föreslås
I en lagrådsremiss som överlämnades till lagrådet den 3 oktober föreslår regeringen kontrollköp av folköl, tobak och receptfria läkemedel. Syftet är att kontrollera att den som lämnar ut dessa varor försäkrar sig om att mottagaren har uppnått den ålder som lagen föreskriver, dvs. 18 år. Regeringen föreslår att det i alkohollagen, tobakslagen och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel

införs bestämmelser som ger kommunen möjlighet att genomföra kontrollköp. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2014.

- Kontrollköp - ålderskontroll vid försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel

Socialdepartementet, 27 september 2013
Nyhetsbrevet Folkhälsa och sjukvård 9/2013
Arbetsgivare och fackföreningar har undertecknat en överenskommelse som ska öka och säkerställa hög kvalitet i all offentligt finansierad vård och omsorg, oavsett om den tillhandahålls av en offentlig eller privat utförare. Nu har 17 parter inom vård och omsorg anslutit till en etisk plattform som initierats av socialminister Göran Hägglund och barn- och äldreminister Maria Larsson. Läs även om budgetförslag 2014 inom hälso- och sjukvårdsområdet och om dialogarbetet inom psykisk ohälsa.

- Nyhetsbrevet Folkhälsa och sjukvård

Alla notiser

Nyhetsbrevet Folkhälsa och sjukvård

Funktionshinder

Har inte undermenyer
Mål och prioriteringar
Insatser

Så fungerar det

Socialdepartementet, 24 september 2013
Maria Larsson medverkade på högnivåmöte i FN om funktionshinder
Barn- och äldreminister Maria Larsson medverkade den 23 september vid högnivåmötet i FN:s generalförsamling i New York om funktionshinder och utvecklingspolitik. Vid mötet diskuterades bland annat hur funktionshindersfrågor lyfts fram i nästa utvecklingsmål för FN:s arbete.

- Maria Larsson medverkade på högnivåmöte i FN om funktionshinder

Socialdepartementet, 18 september 2013
Budget för funktionshinder 2014
Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2014 ett ökat stöd till personer som vårdar och stödjer närstående. Nationellt kompetenscentrum Anhöriga (NkA) får ytterligare två miljoner kronor. Regeringen vill också ge anhörigorganisationerna ett ökat stöd med 5 miljoner kronor. Regeringen föreslår en ny utbildning för handläggare som prövar ansökningar om Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS-insatser. I filmen kommenterar barn- och äldreminister Maria Larsson satsningen på anhörigstöd.

- Budget för funktionshinder 2014

Socialdepartementet, 12 september 2013
Beslut om timschablon för assistansersättning

För 2014 har regeringen beslutat att fastställa schablonbeloppet till 280 kronor per timme. Det innebär att schablonbeloppet räknas upp med fem kronor jämfört med 2013.

- Pressmeddelande: Beslut om timschablon för assistensersättning

Socialdepartementet, 16 juli 2013
Stödet till barn med funktionsnedsättning vid kontakt med myndigheter ska undersökas
Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam) ska undersöka hur barn med funktionsnedsättning som har många myndighetskontakter upplever det stöd de får. Barnombudsmannen ska samtidigt vidareutveckla metoder för att lyssna på barn med olika typer av funktionsnedsättningar. Det har regeringen beslutat i ett par uppdrag till myndigheterna.

- Uppdrag att inhämta åsikter från barn och unga med funktionsnedsättning
- Uppdrag att vidareutveckla metoder för att inkludera barn med funktionsnedsättning

Socialdepartementet, 1 juli 2013
Förändringar inom det statliga bilstödet
I en promemoria lämnar regeringen förslag avseende anpassningsbidraget inom ramen för det statliga bilstödet. Förslagen syftar bland annat till att åstadkomma förutsättningar för en bättre konkurrens mellan utförare av fordonsanpassningar. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014 med vissa undantag.

- Ds 2013:46 Förslag på förändringar inom det statliga bilstödet

Alla notiser

Mål och prioriteringar för folkhälsa (Till området för sjukvård o d)

Det övergripande nationella folkhälsomålet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen.

Detta vill regeringen

Regeringen vill att folkhälsopolitiken ska utgå från människans behov av integritet och valfrihet. Vars och ens ansvar och intresse för att förbättra sin hälsa är utgångspunkter för det folkhälsopolitiska arbetet. Centralt för folkhälsopolitiken är därför att skapa goda förutsättningar och bra stöd för enskilda att göra hälsosamma val.

Regeringen anser att folkhälsopolitiska insatser är investeringar för framtiden, som på lång sikt ger utdelning i första hand för den enskilde men också för samhället. Ett gemensamt ansvarstagande mellan offentlig sektor, ideella krafter och den enskilda människan är en bra grund för ett framgångsrikt folkhälsoarbete.

Regeringen anser vidare att folkhälsopolitiken ska bygga på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Insatserna ska följas upp för att säkerställa resultat och kvalitet. Uppföljningen kan ske på olika sätt.

Prioriteringar 2013

I budgetpropositionen för 2013 finns alla förslag inom folkhälsoområdet under utgiftsområde 9.

Folkhälsoskrivelse

I den nya folkhälsoskrivelse pekar regeringen ut inriktningen för folkhälsopolitiken. En utgångspunkt är att ta tillvara den enskildes kraft och kapacitet att definiera sin hälsa och formulera sina eventuella problem.

Regeringen aviserar i skrivelsen att man vill inrätta ett forum för nationell samverkan för hälsofrämjande. Det kommer att bestå av företrädare från myndigheter, organisationer, branscher, professioner och forskarsamhället.

Psykisk ohälsa

Regeringen fortsätter satsningen för att förebygga psykisk ohälsa och förbättra vården och omsorgen för personer med psykisk ohälsa. Under 2012-2016 fokuserar satsningen på barn och unga som har, eller riskerar att utveckla, psykisk ohälsa samt personer med omfattande eller komplicerad psykiatrisk problematik. Läs med under Mål inom området Hälso- och sjukvård.

Nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder

Socialstyrelsen har tagit fram nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder. Regeringen har givit Socialstyrelsen i uppdrag att stödja införandet av riktlinjerna. Riktlinjerna innehåller metoder för att förebygga sjukdom genom att stödja förändring vid skadlig alkoholkonsumtion, tobaksbruk, dåliga kostvanor och brist på fysisk aktivitet.

Personligt hälsokonto

Patienter och medborgare bör få elektronisk tillgång till sin vårdinformation och ett verktyg som underlättar för den enskilde att engagera sig i sin egen hälsa och hälsoutveckling.

Regeringen har tagit initiativ till att utveckla ett personligt hälsokonto på Internet. Det innebär att den enskilde har samlad tillgång till information och andra tjänster som rör deras hälsa. En första version av det personliga hälsokontot ska presenteras 2013, med planering för ett fullt utbyggt system under 2014.

Öppna jämförelser på folkhälsoområdet

För att stimulera till förbättringsarbete och ökad kvalitet har Socialstyrelsen fått i uppdrag att, i samverkan med Folkhälsoinstitutet och i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), utveckla och redovisa öppna jämförelser för den hälsoinriktade hälso- och sjukvården.

Syftet med öppna jämförelser inom folkhälsoområdet är att det ska bli ett kraftfullt verktyg för kommuner och landsting i strävan att nå resultat genom de folkhälsopolitiska insatserna.

Strategi för alkohol- , narkotika- , dopnings och tobakspolitiken (ANDT)

Regeringen har angett mål och inriktning för ANDT-politiken och hur den ska genomföras, samordnas och följas upp under åren 2011-2015 i propositionen En samlad strategi för alkohol- , narkotika- , dopnings- , och tobakspolitiken m.m. Ett åtgärdsprogram som bygger på strategin har tagits fram även för 2013.

Budget

Inom ramen för folkhälsopolitiken används cirka 600 miljoner kronor för statliga insatser under 2013. Där inkluderas inte medel till myndigheters förvaltningskostnader eller generella statsbidrag till landstingen. Ansvaret för de statliga insatserna inom folkhälsoområdet vilar på flertalet departement inom Regeringskansliet och statliga myndigheter.

I budgetpropositionen för 2013 finns alla förslag inom folkhälsoområdet under utgiftsområde 9.

- Budgetpropositionen för 2013

Insatser inom funktionshinder

Nedan är en förteckning över större politiska initiativ eller beslut som regeringen tagit sedan den tillträdde i oktober 2010. Det senaste ligger överst. I menyn till vänster hittar du regeringens prioriterade insatser just nu.

Ersättningen för personlig assistans ses över (mars 2013)
Regeringen vill skapa en hållbar finansiering och kvalitetsutveckling av den personliga assistansen. Och komma till rätta med de problem som har upptäckts i nuvarande modell för ersättning för personlig assistans. Den 21 mars beslutade regeringen om direktiv för en översyn av ersättningen för personlig assistans och att ta fram förslag på en ändamålsenlig utformning av ersättningen.

Ökat anslag för bilstöd (september 2012)
Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2013 en permanent förstärkning av anslaget på 11 miljoner kronor och en tillfällig förstärkning på 33 miljoner kronor för 2013.

Utvidgning av Omvårdnadslyftet (september 2012)
Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2013 en att målgruppen inom omvårdnadslyftet vidgas till att även omfatta personal som med stöd av socialtjänstlagen arbetar med personer med funktionsnedsättning.

Motverka fusk och felaktigheter i utbetalning av assistansersättning (september 2012)
Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2013 en rad förlag för att motverka fusk och felaktigheter i utbetalning av assistansersättning. Lagändringarna föreslås träda i kraft 1 juli 2013.

Lagrådsremiss skärpta villkor kring assistansersättningen (juni 2012)
Regeringen lämnade en lagrådsremiss den 7 juni 2012 med förslag för att motverka fusk och felaktigheter inom assistensersättningen, enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade(LSS).

Ny tillsynsmyndighet för hälso- och sjukvård och socialtjänst (juni 2012)
I en promemoria lämnas förslag till att Socialstyrelsens tillsyns- och tillståndsverksamhet enligt socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade och patientsäkerhetslagen förs över till en ny myndighet - Inspektionen för vård och omsorg. En särskild utredare ska förbereda och genomföra bildandet av myndigheten.
Inspektionen för vård och omsorg - en ny effektiv tillsynsmyndighet för hälso- och sjukvård och socialtjänst
Lansering av funktionshindersstrategi (augusti 2011)

Onsdagen den 24 augusti lanserades regeringens strategi för funktionshinderspolitiken 2011-2016. Syftet med strategin är att visa politikens inriktning med konkreta mål för samhällets insatser och hur resultaten ska följas upp de kommande fem åren.

Skrivelse om Riksrevionens rapport (oktober 2011)
Riksrevisionen ligger bakom granskningsrapporten Samordning av stöd till barn och unga med funktionsnedsättning - Ett (o)lösligt problem? Regeringen

lämnade en skrivelse till riksdagen den 25 oktober 2011 med sina bedömningar av myndighetens rapport.

Lagrådsremiss om vistelsekommuns och bosättningskommuns ansvar (november 2010)
Regeringen har lämnat en remiss till lagrådet och föreslår ändringar som reglerar vilken kommun som ska vara ansvarig för stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen och LSS.

Proposition om vistelsekommuns och bosättningskommuns ansvar (januari 2011)
Regeringens propositon (2010/11:49)innehåller förslag till ändringar som reglerar vilken kommun som ska vara ansvarig för stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen och LSS. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2011.

Så fungerar det

Har inte undermenyer
EU
Har inte undermenyer
Övriga världen
Funktionshindersfrågor i Sverige

Funktionshinderspolitiken är sektorsövergripande. Det betyder att insatserna och ansvaret för att nå de funktionshinderspolitiska målen vilar på respektive samhällsområde, till exempel arbetsmarknadspolitiken eller utbildningspolitiken. Politiken ska bidra effektivt till att skapa och upprätthålla respekten för personer med funktionsnedsättning och för de mänskliga rättigheterna.

Så fungerar det

"Så fungerar det" beskriver området i Sverige och samarbetet i EU och övriga världen. Vi tar upp hur det styrs i form regler, strategier eller handlingsplaner och vilka som är de grundläggande principerna. Du hittar också ansvariga myndigheter eller organ.
FN-konvention styrande för funktionshinderspolitiken

Sverige är en av de stater som ratificerat (anslutit sig till) konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. FN:s konventioner om mänskliga rättigheter är juridiskt bindande för de länder som har valt att ratificera dem.

Konventionens syfte är att undanröja hinder för personer med funktionsnedsättning att åtnjuta de mänskliga rättigheterna. Konventionen som fokuserar på icke-diskriminering listar nödvändiga åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska kunna ha såväl medborgerliga och politiska som ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Mer om konventionen kan du läsa på sidan Funktionshindersfrågor i övriga världen som du når via länken Övriga världen i vänstermenyn.

Strategi för funktionshinderspolitiken

Det finns en femårig strategi för funktionshinderspolitiken, som gäller från 2011-2016.

Strategin utgår bland annat från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Syftet med strategin är att visa politikens inriktning med konkreta mål för samhällets insatser och hur resultaten ska följas upp de kommande fem åren.

- En strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken 2011-2016

Diskrimineringslagen

Ett grundläggande perspektiv i arbetet med att främja mänskliga rättigheter är att bekämpa diskriminering i samhället.

Den nya diskrimineringslagen och inrättandet av Diskrimineringsombudsmannen från 1 januari 2009 är ett resultat av strävan att effektivisera bekämpningen av diskriminering.

- Diskrimineringslag (2008:567) på riksdagens webbplats
- Diskrimineringsombudsmannens webbplats

Stöd och service utifrån individuella behov

För att varje person med funktionsnedsättning ska kunna forma sitt eget liv behöver generella insatser kompletteras med stöd och service efter individuella behov.

Insatser som till exempel personlig assistans, personligt ombud för personer med psykisk funktionsnedsättning, bilstöd, hjälpmedel eller teckenspråkstolk, ska göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att leva ett självständigt och aktivt liv.

Socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade styr

Ansvaret för individuella stöd- och serviceinsatser för personer med funktionsnedsättning ligger framförallt på kommuner och landsting. Det gäller insatser både enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Staten lämnar ekonomiska bidrag till kommunernas verksamhet och i vissa fall till landstingen. Exempel på insats enligt socialtjänstlagen är meningsfull sysselsättning.

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Insatserna är tio till antalet.

En av dessa är personlig assistans. Mer information om insatserna och vilka som är berättigade till dem finns i informationsbladet på Socialstyrelsens webbplats.

- Socialtjänstlagen (2001:453) på riksdagens webbplats
- Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade på riksdagens webbplats
- Informationsblad om LSS på Socialstyrelsens webbplats

Lagen om assistansersättning (LASS)

Lagen om assistansersättning (LASS) och förordningen om assistansersättning innehåller föreskrifter om ersättning till vissa

funktionshindrade för kostnader för personlig assistans (assistansersättning).

- Lag om (1993:389) assistansersättning på riksdagens webbplats

Många deltar i arbetet med frågor om personer med funktionsnedsättningar

Socialdepartementet

Funktionshinderspolitik är sektorsövergripande och ett gemensamt ansvar för samtliga sektorer i samhället. Regeringens politik samordnas inom Socialdepartementet.

Handisam

Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam) samordnar arbetet med att genomföra och följa upp funktionshinderspolitiken, medan den genomförs av myndigheter inom de flesta samhällssektorer. Mer information finns på Handisams webbplats.

- Handisams webbplats

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen ansvarar för all tillsyn och tillståndsgivning enligt socialtjänstlagen och LSS. Socialstyrelsen ansvarar även för normering och kunskap om stöd och service till människor med funktionsnedsättning.

- Socialstyrelsens webbplats

Hjälpmedelsinstitutet

Hjälpmedelsinstitutet (HI) är ett nationellt kunskapscentrum inom området hjälpmedel och tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning. Det drivs av staten samt intresseorganisationen SKL.

- Hjälpmedelsinstitutets webbplats

Handikappdelegationen

Handikappdelegationen är ett forum för överläggning och ömsesidig information mellan regeringen och handikapporganisationerna i frågor som är av särskilt intresse för personer med funktionsnedsättning. Barn- och äldreminister Maria Larsson är ordförande i delegationen.

Handikapporganisationer

Handikapporganisationerna fyller en central funktion bland folkrörelserna i Sverige genom att följa och rapportera om livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning.

Organisationerna bidrar också genom sitt intressepolitiska arbete med att förverkliga de politiska målen för handikappolitiken. Det finns två samarbetsorganisationer inom funktionshinderrörelsen: Handikappförbundens samarbetsorgan (HSO) och Lika Unika.

- Handikappförbundens samarbetsorgans webbplats
- Lika Unikas webbplats

Individ- och familjeomsorg

Har inte undermenyer
Mål och prioriteringar
Insatser

Har inte undermenyer
Så fungerar det

Socialdepartementet, 19 november 2013
Fritidspeng till barn i ekonomiskt utsatta familjer
Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2014 att införa en fritidspeng på max 3000 kronor till barn i hushåll som har haft ekonomiskt bistånd under sex månader eller längre. En arbetsgrupp inom Socialdepartementet har tagit fram en promemoria med ett förslag om fritidspeng.

- Förslag till fritidspeng till barn i hushåll med försörjningsstöd

Socialdepartementet, 23 oktober 2013
Erfarenheter av föräldrastödjande aktiviteter spreds
Aktuell forskning och erfarenheter av föräldrastöd sprids på ett tjugotal regionala konferenser hösten 2013. Den 23 oktober medverkade barn- och äldreminister Maria Larsson på konferensen i Stockholm och talade om det värdefulla föräldrastödet som är en vinst både för den enskilde och samhället.

- Erfarenheter av föräldrastödjande aktiviteter spreds

Socialdepartementet, 7 oktober 2013
Akut hemlöshet diskuteras med organisationer
Under oktober månad bjuds idéburna organisationer och myndigheter in till dialogmöten med hemlöshetssamordnaren Michael Anefur. Akut hemlöshet och särskilt frågan om hemlösa EU-migranter och tredjelandsmedborgare är centrala frågor som diskuteras vid dessa möten.

- Akut hemlöshet diskuteras med organisationer

Socialdepartementet, 18 september 2013
Budget för individ- och familjeomsorg 2014
Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2014 en fritidspeng för barn i ekonomiskt utsatta familjer. Implementeringen av föräldrastöd ska förstärkas genom en satsning på föräldrar med barn i tonåren. Regeringen vill också inleda ett arbete med att utveckla och utvärdera olika organisationsmodeller för familjecentraler. I filmen kommenterar barn- och äldreminister Maria Larsson satsningarna.

- Budget för individ- och familjeomsorg 2014

Socialdepartementet, 17 september 2013
Ökade medel för överenskommelser med idéburna organisationer
I höstens budget föreslås att arbetet med Överenskommelsen med idéburna organisationer inom det sociala området och SKL stärks med 4 miljoner kronor. Syftet är att bland annat stimulera framväxten av lokala överenskommelser. Det innebär mer än fördubbling av dagens 2,6 miljoner som redan tillförs verksamheten.

- Pressmeddelande: Ökade medel för överenskommelser med idéburna organisationer

Alla notiser

Upprättelse för övergrepp eller försummelse i samhällsvården av barn och unga

Nyhetsbrevet Barnets rättigheter

Mål och prioriteringar för individ- och familjeomsorg

Målet för regeringens politik inom individ- och familjeomsorgen är att stärka förmågan och möjligheten till social delaktighet för människor i ekonomiskt och socialt utsatta situationer, samt att stärka skyddet för utsatta barn.

Detta vill regeringen

Regeringen anser att en viktig utgångspunkt för den sociala barn- och ungdomsvården är att den ska arbeta förebyggande - för att tidigt upptäcka och ge stöd till barn, unga och föräldrar - och evidensbaserat, det vill säga att arbetet ska bygga på vedertagen kunskap.

Det är angeläget att kommuner som bedriver utvecklingsarbete kan dela med sig av sina kunskaper och erfarenheter. Även Socialstyrelsen spelar i detta sammanhang en viktig roll både när det gäller förmedling av kunskap och vägledning samt i arbetet med statistik, indikatorer och öppna jämförelser.

En annan central utgångspunkt för regeringens politik inom den sociala barn- och ungdomsvården är att stärka barnets rättigheter enligt konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen), och då främst att barnets bästa ska vara avgörande i beslut som fattas inom socialtjänsten och att barn och unga ska ha rätt att komma till tals i frågor som rör dem.

Därutöver är det betydelsefullt för regeringen att det finns en effektiv och samordnad statlig tillsyn med ett tydligt barnperspektiv som ser till att lagar, föreskrifter och intentionerna med dessa följs och beaktas.

Prioriteringar 2013

Den sociala- barn och ungdomsvården

Den sociala- barn och ungdomsvården har 2013 fortsatt hög prioritet för regeringen. Detta bland annat genom ändringar i framförallt socialtjänstlagen i syfte att stärka stödet och skyddet för barn och ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa. Vidare pågår en utredning om översyn av LVU och omfattande uppdrag om trygg och säker vård till Socialstyrelsen och berörda myndigheter.

Motverka hemlöshet

Regeringen fortsätter satsningarna på att stödja kommunernas arbete med att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden samt motverka vräkning av framförallt barnfamiljer. Michael Anefur har utsetts till nationell samordnare som kan hjälpa dem att arbeta förebyggande. Länsstyrelserna får samtidigt i uppdrag att bistå kommunerna.

Motverka våld och övergrepp

Regeringen prioriterar under 2013 att motverka våld och andra övergrepp mot barn. Även insatser till barn som växer upp i hem med missbruk eller psykisk ohälsa är viktiga, samt att stödja kommunerna i deras arbete inom den sociala barn- och ungdomsvården. En nationell samordnare mot våld i nära relationer, Carin Götblad har tillsatts.

Försörjningsstöd

Under 2013 fortsätter arbetet med att genomföra det så kallade jobbstimulanspaketet. En proposition planeras med förslag om jobbstimulans, höjt fribelopp för skolungdomars arbetsinkomster i familjer med ekonomiskt bistånd, borttagande av särskilda skäl för kommunernas rätt att anvisa personer som är 25 år eller äldre till praktik och kompetenshöjande åtgärder.

Familjerätt

Arbete med att stärka stödet till särlevande föräldrar om det fortsatta gemensamma ansvaret för barnen är fortsatt viktigt. Medel finns avsatta för att förstärka de samarbetssamtal som kommuner är skyldiga att erbjuda särlevande föräldrar.

Budget

Läs mer under Utgiftsområde 9 i Budgetpropositionen för 2013.

- Prop. 2012/13:1. Budgetpropositionen för 2013

Insatser inom individ- och familjeomsorg

Har inte undermenyer
Budget 2014
Har inte undermenyer
Sociala barn och ungdomsvården
Föräldrastöd

Hemlöshet

Har inte undermenyer
Ungdomsbrottslighet
Har inte undermenyer
Försörjningsstöd
Har inte undermenyer
Missbruks- och beroendevård
Upprättelse för försummelse i samhällsvården

Har inte undermenyer
Insatser 2006-2010

Insatser inom individ- och familjeomsorg

Nedan är en förteckning över större politiska initiativ eller beslut som regeringen tagit sedan den tillträdde i oktober 2010. Det senaste ligger överst. I menyn till vänster hittar du regeringens prioriterade insatser just nu.

Förstärkta samarbetssamtal för föräldrar (September 2013)
I en proposition föreslås att kommuner ska vara skyldiga att bereda föräldrar möjlighet att i samarbetssamtal ta upp frågor som gäller barnets försörjning.

Nya regler stärker möjligheterna för biståndsmottagare att försörja sig själva (mars 2013)
Regeringen vill att det ska bli mer lönsamt för biståndsmottagare och skolungdomar i familjer med ekonomiskt bistånd att arbeta. Och Socialtjänsten ska ges utökade möjligheter att anvisa biståndsmottagare till kommunala insatser för att stärka förmågan till egen försörjning.

Ändring av försörjningsstöd (september 2012)
Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2013 att beräkningen av försörjningsstöd förändras så att endast en del av arbetsinkomsten påverkar bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd. Syftet med förändringen är att minska marginaleffekterna för den som har ekonomiskt bistånd.

Stärkt stöd och skydd för barn och unga (september 2012)
Den 13 september beslutade regeringen om propositionen Stärkt stöd och skydd för barn och unga. Regeringen föreslår ändringar i framförallt socialtjänstlagen i syfte att stärka stödet och skyddet för barn och ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa. Därutöver görs ett flertal ändringar i nuvarande bestämmelser. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

Temadialog om våld mot barn (juni 2012)
Barn- och äldreminister Maria Larsson träffade i juni månad frivilligorganisationer och myndigheter för en dialog om våld mot barn. Syftet var att diskutera hur regeringen kan utveckla arbetet för att barn inte ska behöva utsättas för någon form av våld.

Ersättning av staten till personer som utsatts för övergrepp eller försummelser i samhällsvården (juni 2012)

Propositionen innehåller förslag till en ny lag om ersättning av staten på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvården av barn och unga.

För att övergreppen eller försummelserna ska kunna ge rätt till ersättning enligt lagen ska de vara av allvarlig art och ha skett i samband med vården när personen varit omhändertagen för samhällsvård, det vill säga placerad av sociala myndigheter, någon gång under tidsperioden den 1 januari 1920 till och med den 31 december 1980.
Den nya lagen och lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2013.

Nämndmyndighet med ansvar för ersättning till vanvårdade (mars 2012)

Regeringen beslutade 29 mars 2012 om ett kommittédirektiv som handlar om inrättande av en nämndmyndighet. Denna kommer att ha till uppgift att pröva ansökningar och fatta beslut om utbetalning till drabbade av övergrepp och försummelser i social dygnsvård, enligt upprättelseprocessen.

Lagändring om utredningar av vissa dödsfall (januari 2012)

Den 1 januari 2012 trädde ändringar i lagen som reglerar utredningar om barn som avlidit på grund av brott, i kraft. Ändringarna innebär en utvidgning av det nuvarande utredningssystemet, så att det omfattar även kvinnor och män som avlidit på grund av brott av närstående eller tidigare närstående personer.

Michael Anefur blir hemlöshetssamordnare (december 2011)

Regeringen har beslutat att tillsätta Michael Anefur som nationell samordnare för hemlöshet. Han kommer att ge kommunerna stöd med att skapa en långsiktig hållbar struktur och fungerande rutiner i arbetet med att motverka hemlöshet. Vräkningar av barnfamiljer utgör ett särskilt fokusområde i samordnarens uppdrag.

Nationell samordnare för våld i nära relationer (april 2012)

Regeringen satsar på att motverka våld i nära relationer och har utsett Carin Götblad till nationell samordnare. Hon kommer bland annat att stödja berörda myndigheter, kommuner, landsting och organisationer för att öka effektivitetetn, kvaliteten och långsiktigheten i arbetet mot våld i nära relationer

Upprättelseceremoni för personer som utsatts för övergrepp och försummelse i social samhällsvård (november 2011)

Regeringen anordnade 21 november en särskild upprättelseceremoni för personer som under sin barndom utsatts för övergrepp eller försummelse i social dygnsvård. Ceremonin ägde rum i Stockholms stadshus. Det officiella upprättelsetalet till alla drabbade hölls av riksdagens talman Per Westerberg.

Individ- och familjeomsorg i Sverige

Kommunen har ansvaret för att enskilda som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Socialtjänsten ska svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det. En del i socialtjänstens ansvarsområde kallas individ- och familjeomsorg. Inspektionen för vård och omsorg är den myndighet som bland annat har ansvaret för tillsyn och tillståndsprövning inom socialtjänstens område.

Så fungerar det

"Så fungerar det" beskriver området i Sverige och samarbetet i EU och övriga världen. Vi tar upp hur det styrs i form regler, strategier eller handlingsplaner och vilka som är de grundläggande principerna. Du hittar också ansvariga myndigheter eller organ.
Individ- och familjeomsorg inom socialtjänstens verksamhet innefattar:

- social barn- och ungdomsvård,
- missbruks- och beroendevård,
- ekonomiskt bistånd,
- vissa familjerättsliga frågor,
- stöd och hjälp till människor som utsatts för brott,
- hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden.

Social barn- och ungdomsvård

Socialtjänstlagen (SoL) och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) styr socialtjänstens arbete med social barn- och ungdomsvård.

Om socialtjänsten får kännedom om att ett barn far illa ska socialtjänsten utreda barnets förhållanden och bedöma behovet av insatser. Socialtjänsten erbjuder insatser och kan i vissa fall ingripa oavsett samtycke.

Exempel på insatser kan vara en kontaktperson eller kontaktfamilj som stöd och hjälp åt barnet eller barnets familj. Det kan också vara ett individuellt anpassat målinriktat program. Barn och unga kan placeras i så kallade familjehem eller hem för vård eller boende (HVB).

Barn och unga kan vårdas med tvång efter beslut av förvaltningsrätten, med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

- Socialtjänstlag (2001:453) på riksdagens webbplats
- Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Missbruks- och beroendevård

Individ- och familjeomsorgen ska i enlighet med socialtjänstlagen erbjuda olika sorters stöd och behandling för personer med missbruks- eller beroendeproblem. Socialstyrelsens nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevården är vägledande i vilka metoder som är evidensbaserade, det vill säga bygger på beprövad kunskap.

Exempel på insatser som socialtjänsten kan erbjuda är motivationsinriktade samtal, kognitiv beteendeterapi, 12-stegsprogram och självkontrollträning. Socialtjänsten kan även erbjuda insatser till barn och andra närstående med missbruksproblem. Insatserna kan ske i öppenvård eller dygnsvård.

Socialtjänsten kan besluta om tvångsvård. Tvångsvård regleras i lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Statens institutionsstyrelse, SiS, är en statlig myndighet som bedriver individuellt anpassad tvångsvård och behandling av ungdomar med allvarliga psykosociala problem och vuxna med missbruksproblem. SiS är också ansvarig för sluten ungdomsvård.

- Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall på riksdagens webbplats
- Statens institutionsstyrelses webbplats

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd (som tidigare kallades socialbidrag) ska fungera som ett sista skyddsnät för den som har tillfälliga ekonomiska problem. Det är individ- och familjeomsorgen inom socialtjänsten man ska vända sig till om man vill ansöka om ekonomiskt bistånd. Där görs en individuell bedömning.

Människor har i första hand ett eget ansvar för sitt liv. Det betyder att man själv måste försöka bidra till sin försörjning och andra behov innan man har rätt till bistånd. Den som är arbetsför är skyldig att söka arbete.

Man kan få ekonomiskt bistånd till försörjningen (försörjningsstöd) eller till andra behov som exempelvis läkemedel, tandvård, glasögon eller hemutrustning.

I socialtjänstlagen står vad som ingår i försörjningsstödet och att det ska finnas en riksnorm för en del av kostnaderna. Riksnormen täcker kostnader för bland annat livsmedel, kläder och telefon och är lika för alla. Det övriga försörjningsstödet täcker skäliga kostnader för bland annat boende, hushållsel och hemförsäkring.

Riksnormens storlek beslutas varje år

Riksnormen ligger till grund för bedömningen av försörjningsstödet som är en del av ekonomiskt bistånd. Regeringen beslutar varje år om storleken på riksnormen. Beloppen för de olika posterna som ingår i riksnormen grundar sig på pris- och konsumtionsundersökningar som Konsumentverket gör.

Mer information finns på Socialstyrelsens webbplats. Se länken Frågor och svar om ekonomiskt bistånd på Socialstyrelsens webbplats.

Ansvarar för vissa familjerättsliga frågor

Inom individ- och familjeomsorg har socialtjänsten också ansvar för vissa familjerättsliga frågor. En är att bekräfta faderskap för barn som föds till föräldrar som inte är gifta med varandra.

Socialtjänsten kan hjälpa föräldrar som separerar och som inte är överens i frågor om vårdnad, boende och umgänge med gemensamma barn. På begäran lämnar socialtjänsten yttranden till tingsrätten i dessa frågor.

Socialtjänsten utför också så kallade medgivandeutredningar för den som vill adoptera ett utländskt barn.

Stöd och hjälp till människor som utsatts för brott

I socialtjänstlagen uppmärksammas särskilt socialtjänstens ansvar att ge stöd till vissa grupper eller till människor i vissa situationer. Exempel på sådana är brottsoffer och deras anhöriga.

Särskilt kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp i hemmet kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Socialnämnden ska även särskilt ta uppmärksamma barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna.

Hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden

Hemlösheten är både en socialpolitisk och bostadspolitisk fråga. Ansvaret delas mellan socialtjänsten, som har det yttersta ansvaret för invånare som saknar bostad, och de kommunala förvaltningar som ansvarar för bostäderna.

Socialnämnden har det yttersta ansvaret för att människors grundläggande behov tillgodoses vilket omfattar ett särskilt ansvar att hitta bostad, dels genom att arbeta för att människor erhåller en bostad, men också för att de ska kunna behålla den bostad de har.

I dagligt tal används begreppet hemlös för att beskriva en person som sover ute eller är hänvisad till akutboende eller härbärge.

Socialstyrelsens definition är bredare och inkluderar grupper som har någonstans där de vistas men som på olika sätt har en osäker boendesituation.

Det kan vara att personen är inskriven på till exempel kriminalvårdsanstalt, behandlingsenhet eller stödboende inom socialtjänst, landsting eller annan vårdgivare och inte har ordnat boende inför utskrivning.

Inspektionen för vård och omsorg inspekterar och granskar kvaliteten i vård, stödinsatser och omsorg

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) är tillsynsmyndighet för verksamhet som drivs enligt bland annat socialtjänstlagen, Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och lagen om stöd och service till vissa funktionshinderade (LSS). Myndigheten ska inspektera och på annat sätt granska kommuner och andra som ansvarar för verksamheter inom socialtjänstens olika områden. IVO ska se till att de lever upp till de regler som finns för olika områden.

När det i något avseende brister ska IVO se till att bristerna åtgärdas.

IVO ger även tillstånd till privata vård-och omsorgsgivare att driva verksamheter inom socialtjänsten och enligt LSS, Det kan till exempel avse särskilda boendeformer för äldre eller gruppbostäder för personer med omfattande funktionsnedsättningar. Myndigheten ska även utöva tillsyn över sådan verksamhet som fått tillsyn.

IVO har också uppgifter när det gäller anmälningar från personal om missförhållanden (lex Sarah) inom socialtjänsten.

- Inspektionen för vård och omsorg

Anmäla klagomål på individ- och familjeomsorgen (socialtjänsten)

Fattade beslut

Den som inte är nöjd med ett beslut som kommunen har fattat om insatser enligt socialtjänstlagen eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade kan överklaga till domstol. Det går att överklaga bland annat beslut om avslag på ansökan och beslut om avgift för hemtjänst.

Synpunkter på socialtjänstens hantering av ärenden

Om man som enskild person eller anhörig inte är nöjd med hur olika tjänstemän eller utförare inom socialtjänsten utför sitt arbete, bör man i första hand ta upp detta med personal eller ansvariga chefer eller politiker inom aktuell verksamhet. Rör det sig om en privat verksamhet kan man, förutom ägaren, även kontakta den kommun som beviljat de insatser som man är missnöjd med.

Det är alltid den som fattat beslutet som bär ansvaret för insatserna liksom uppföljningen av dessa.

Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg

Om det inte hjälper att tala med ansvariga tjänstemän eller politiker eller med utförare av verksamheten kan man vända sig till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och anmäla brister eller missförhållanden. Är man osäker kan man kontakta myndigheten för råd och information. IVO ska inom ramen för sin tillsyn informera och ge råd till allmänheten.

- Anmäla klagomål på socialtjänsten till Inspektionen för vård och omsorg

Anmäla felaktig eller orättvis behandling av myndighet

Den som anser sig ha blivit felaktigt eller orättvist behandlad av en myndighet kan klaga hos justitieombudsmannen som förkortas JO. (Det officiella namnet är Riksdagens ombudsmän, se länk). JO har till uppgift att granska om statliga och kommunala myndigheter följer lagar och förordningar.

JO kan kritisera en myndighet eller en enskild tjänsteman och i särskilda fall väcka åtal mot en tjänsteman som tros ha begått tjänstefel eller annat brott i tjänsten. JO kan dock inte ändra på en kommuns beslut eller en domstolsdom.

- JO - Riksdagens ombudsmäns webbplats

Relaterat

Socialtjänst i Sverige

Socialtjänst

Har inte undermenyer

Mål och prioriteringar

Så fungerar det

Ansvarigt statsråd

Maria Larsson

Barn- och äldreminister

Ansvarigt departement

Socialdepartementet

Detta finns inom ämnesområdet socialtjänst

Ämnesområdet socialtjänst består av tre delområden: funktionshinder, individ- och familjeomsorg samt äldreomsorg.

Via länkarna i menyn till vänster hittar du regeringens mål och prioriteringar för socialtjänstområdet som helhet. Där finns också fakta om hur socialtjänsten fungerar på ett övergripande plan i Sverige, EU och i övriga världen.

Nyheter om politiska initiativ och beslut, regeringens mål och prioriteringar samt fakta om delområdena finns på de särskilda sidorna för dem:

- Funktionshinder
- Individ- och familjeomsorg
- Äldreomsorg

Upprättelse för övergrepp eller försummelse i samhällsvården av barn och unga

Mål och prioriteringar för socialtjänst

Målet för socialtjänstpolitiken är att stärka förmågan och möjligheten till social delaktighet för människor i ekonomiskt utsatta situationer samt att stärka skyddet för utsatta barn.

Området omfattar följande delar: socialtjänstens omsorg om äldre människor, socialtjänstens verksamhet inom individ och familjeomsorg samt stödinsatser till personer med funktionsnedsättning. Läs om mål för respektive område på dessa sidor:

- Mål och prioriteringar för äldreomsorg
- Mål och prioriteringar för individ- och familjeomsorg
- Mål och prioriteringar för funktionshindersområdet

På denna sida beskrivs det som gäller generellt för samtliga tre områden.

Detta vill regeringen

Regeringen stödjer på olika sätt kommunernas arbete med att utveckla sociala tjänster till människor som behöver dessa. Det sker genom ett långsiktigt arbete för ökad kunskaps- och kvalitetsutveckling.

Regeringen fortsätter under mandatperioden att stödja utveckling av öppna jämförelser av resultat, kvalitet och effektivitet inom bland annat socialtjänstens område, för att skapa transparens, stimulera till förbättringsarbete och underlätta fria val.

Regeringen vill att fler kommuner ska införa valfrihetssystem för omsorgs- och stödverksamheter för äldre och för personer med funktionsnedsättning.

Regeringen fortsätter att stödja utvecklingen av en evidensbaserad praktik inom socialtjänsten. Evidensbaserad praktik handlar om att skapa bättre förutsättningar för en socialtjänst baserad på bästa tillgängliga kunskap med utgångspunkt i den enskildes behov.

Prioriteringar 2013

Regeringens satsningar inom socialtjänsten handlar om att kunna mäta, jämföra och följa upp verksamheters kvalitet och effektivitet. Det omfattar också stöd för ett kunskaps-evidensbaserat arbetssätt och ökad tillgänglighet, kvalitet och effektivitet genom eHälsa.

Öppna jämförelser

Regeringen fortsätter att stödja utvecklingen av lättillängliga, aktuella, ändamålsenliga och tillförlitliga jämförelser av socialtjänstens kvalitet, resultat och effektivitet genom öppna jämförelser.
I dagsläget redovisar Socialstyrelsen jämförelser som rör äldreomsorg, missbruks- och beroendevård, stöd till personer med funktionsnedsättning, sociala barn- och ungdomsvården, försörjningsstöd samt ekonomiskt bistånd. Under 2012 publicerade Socialstyrelsen även öppna jämförelser om hemlöshet och brottsoffer.

Evidensbaserad praktik

Regeringen fortsätter under 2013 att skapa bättre förutsättningar för en socialtjänst baserad på kunskap - evidensbaserad praktik. Målet är att de människor som får stöd från socialtjänsten ska få del av insatser som bygger på bästa tillgängliga kunskap. Liksom för 2011 och 2012 ingår regeringen en ny överenskommelse för 2013 med Sveriges Kommuner och Landsting om evidensbaserad praktik.

Nationell eHälsa

Satsningen på eHälsa i kommunerna och socialtjänsten kommer att förstärkas kraftigt under 2013. Ledorden för det fortsatta arbetet är införande, användning och nytta. Satsningen innehåller konkreta mål för hur eHälsa ska skapa nytta för invånare, personal och beslutsfattare.

Begreppet eHälsa omfattar all användning av informations- och kommunikationsteknologi inom vård och omsorg. Det är samlingsnamnet på insatser, verktyg och processer i socialtjänst och

vård som syftar till att rätt person ska ha rätt information vid rätt tillfälle.

Det handlar till exempel om övergång till digitala trygghetslarm i hemtjänsten eller en mer strukturerad och användbar dokumentationen i socialtjänsten. Utvecklingen av eHälsa kommer att följas upp, bland annat i form av öppna jämförelser.

Lagen om valfrihet

För regeringen är det av central betydelse att människor har möjlighet att påverka sin situation genom att själva kunna välja vem som ska utföra de tjänster som de har behov av. Regeringen fortsätter under 2013 att avsätta statliga medel för att stimulera fler kommuner att införa valfrihetssystem. Under 2013 kommer fortsatta insatser göras för att stimulera kommunerna att införa eller vidareutveckla valfrihetssystem enligt Lagen om valfrihet(LOV). En särskild utredare är tillsatt med uppdraget att analysera och utvärdera effekterna av LOV.

Budget: Politik för sociala tjänster

Statens budget för socialtjänsten är cirka 2647 miljoner kronor. Beloppet omfattar de så kallade sakanslagen som ingår i politiken för sociala tjänster samt transfereringsanslagen för personlig assistans och bilstöd till personer med funktionsnedsättning. Det omfattar inte förvaltningsanslagen till de myndigheter som administrerar och har tillsyn över socialtjänsten.

Läs mer under Utgiftsområde 9 i Budgetpropositionen för 2013.

- Prop. 2012/13:1. Budgetpropositionen för 2013

Så fungerar det

"Så fungerar det" beskriver området i Sverige och samarbetet i EU och övriga världen. Vi tar upp hur det styrs i form regler, strategier eller handlingsplaner och vilka som är de grundläggande principerna. Du hittar också ansvariga myndigheter eller organ.

Socialtjänst i Sverige

Kommunerna ansvarar för stöd- och hjälpinsatser för personer i utsatta situationer genom socialtjänsten. Det inkluderar insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshinderade (LSS). Stöd och hjälpinsatser kan lämnas till barn och ungdomar, människor med missbruksproblem, äldre människor och personer med funktionsnedsättning. Utgångspunkten ska vara individens behov. Inspektionen för vård och omsorg är den myndighet som bland annat har ansvaret för tillsyn och tillståndsprövning inom socialtjänstens område.

Socialtjänsten ger stöd genom till exempel socialkontor, sociala jourer, stöd- och krisjourer, flykting- eller andra mottagningar.

Socialtjänsten finns i varje kommun och ansvarar för individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och stödinsatser till personer med funktionsnedsättning. För mer information om dessa tre områden se länkarna Funktionshindersfrågor i Sverige, Indvid- och familjeomsorg i Sverige respektive Äldreomsorg i Sverige under Relaterat i högerspalten.

De som vistas i en kommun kan vända sig till socialtjänsten till exempel om de behöver vård, stöd och omsorg, upplysningar, råd, stödjande samtal, ekonomisk hjälp eller annat bistånd som de inte kan få på annat sätt.

Kvalitet och respekt för den enskilde ska prägla socialtjänstens arbete

Socialtjänstlagen(SoL)och LSS är några av de lagar som styr socialtjänstens arbete. SoL anger bland annat de villkor för insatser som socialtjänsten kan ge till dem som vistas i kommunen.

Enligt SoL ska insatser inom socialtjänsten vara av god kvalitet. För utförande av uppgifter ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet.

Verksamheten ska bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet. Insatser för den enskilde ska utformas och genomföras tillsammans med honom eller henne.

- Socialtjänstlag (2001:453) på riksdagens webbplats
- Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade på riksdagens webbplats

Ansvar för socialtjänst

Regeringens insatser inom området socialtjänst består främst av lagstiftning, stimulans- och prestationsbaserade bidrag samt det utvecklingsarbete som bedrivs av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i överenskommelser med regeringen.

Lagen om valfrihetssystem ger individer rätt att välja omsorg

Lagen om valfrihetssystem(LOV) reglerar vad som ska gälla för de kommuner och landsting som vill låta konkurrenspröva kommunala och landstingskommunala verksamheter genom att överlåta valet av utförare av stöd, vård- och omsorgstjänster till den enskilde.

Valfrihetssystem enligt LOV är ett alternativ för kommuner till upphandling enligt lagen om offentlig upphandling, LOU. LOV kan tillämpas på bland annat omsorgs- och stödverksamhet för äldre och personer med funktionsnedsättning samt på hälso- och sjukvårdstjänster.

Se även länken Valfrihetswebben nedan.

- Lag (2008:962) om valfrihetssystem på riksdagens webbplats
- Lag (2007:1091) om offentlig upphandling på riksdagens webbplats
- Valfrihetswebben

Inspektionen för vård och omsorg inspekterar och granskar kvaliteten i vård, stödinsatser och omsorg

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) är tillsynsmyndighet för verksamhet som drivs enligt bland annat socialtjänstlagen, Lagen med

särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och LSS. Myndigheten ska inspektera och på annat sätt granska kommuner och andra som ansvarar för verksamheter inom socialtjänstens olika områden. IVO ska se till att de lever upp till de regler som finns för olika områden.

När det i något avseende brister ska IVO se till att bristerna åtgärdas.

IVO ger även tillstånd till privata vård-och omsorgsgivare att driva verksamheter inom socialtjänsten och enligt LSS. Det kan till exempel avse särskilda boendeformer för äldre eller gruppbostäder för personer med omfattande funktionsnedsättningar. Myndigheten ska även utöva tillsyn över sådan verksamhet som fått tillstånd.

IVO har också uppgifter när det gäller anmälningar från personal om missförhållanden (lex Sarah) inom socialtjänsten.

- Inspektionen för vård och omsorgs webbplats

Anmäla klagomål på socialtjänsten

Fattade beslut

Den som inte är nöjd med ett beslut som kommunen har fattat om insatser enligt socialtjänstlagen eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade kan överklaga till domstol. Det går att överklaga bland annat beslut om avslag på ansökan och beslut om avgift för hemtjänst.

Synpunkter på socialtjänstens hantering av ärenden

Om man som enskild person eller anhörig inte är nöjd med hur olika tjänstemän eller utförare inom socialtjänsten utför sitt arbete, bör man i första hand ta upp detta med personal eller ansvariga chefer eller politiker inom aktuell verksamhet. Rör det sig om en privat verksamhet kan man, förutom ägaren, även kontakta den kommun som beviljat de insatser som man är missnöjd med.

Det är alltid den som fattat beslutet som bär ansvaret för insatserna liksom uppföljningen av dessa.

Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg

Om det inte hjälper att tala med ansvariga tjänstemän eller politiker eller med utförare av verksamheten kan man vända sig till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och anmäla brister eller missförhållanden. Är man osäker kan man kontakta myndigheten för råd och inforamtion. IVO ska inom ramen för sin tillsyn informera och ge råd till allmänheten.

- Anmäla klagomål på socialtjänsten till Inspektionen för vård och omsorg

Anmäla felaktig eller orättvis behandling av myndighet

Den som anser sig ha blivit felaktigt eller orättvist behandlad av en myndighet kan klaga hos justitieombudsmannen som förkortas JO.

JO har till uppgift att granska om statliga och kommunala myndigheter följer lagar och förordningar.

JO kan kritisera en myndighet eller en enskild tjänsteman och i särskilda fall väcka åtal mot en tjänsteman som tros ha begått tjänstefel eller annat brott i tjänsten. JO kan dock inte ändra på en kommuns beslut eller en domstolsdom.

- JO - Riksdagens ombudsmäns webbplats

Relaterat

Funktionshindersfrågor i Sverige
Individ- och familjeomsorg i Sverige
Äldreomsorg i Sverige

Socialtjänstfrågor i EU

EU har ett övergripande mål för social delaktighet. Det ska uppnås särskilt genom att EU ska sträva efter att hjälpa minst 20 miljoner människor att komma ur en situation där de riskerar att drabbas av fattigdom och social utestängning till år 2020.

Målet om social delaktighet finns i Europa 2020 - EU:s strategi för smart och hållbar tillväxt för alla. Strategin ersätter den så kallade Lissabonstrategin och sträcker sig över den kommande tioårsperioden. För att nå målet om social delaktighet ska medlemsstaterna bland annat arbeta för att:

- främja fullt deltagande i samhället och utöka möjligheterna till sysselsättning,
- säkra lika möjligheter genom tillgång till kvalitativa tjänster som hälso- och sjukvård till en rimlig kostnad,
- vidta effektiva åtgärder mot diskriminering,
- föra en aktiv socialpolitik för ökad delaktighet och minskat utanförskap,
- modernisera sina sociala trygghets- och pensionssystemen med säkra adekvata bidragsnivåer,
- säkra inkomststöd under omställningsperioder och minska fattigdom.

Hur väl medlemsstaterna uppfyller målet ska mätas med tre EU-gemensamma indikatorer:

- Risk för fattigdom Antal personer med en inkomst lägre än 60 procent av medianinkomsten i landet
- Materiell fattigdom Antal personer som inte har råd med en viss levnadsstandard
- Hushåll där ingen förvärvsarbetar eller har mycket låg förvärvsfrekvens Hushåll med en sammanlagd förvärvsfrekvens på mindre än 20 procent av den potentiellt möjliga

- Europa 2020-strategin

Den svenska regeringen vill att fler ska arbeta för att öka social delaktighet

Alla medlemsländer beslutar om nationella mål i dialog med kommissionen, det så kallade nationella reformprogrammet. Det svenska nationella målet för att uppnå EU:s mål presenterades av den svenska regeringen i vårpropositionen 2011. Det formuleras så här:

Nationellt mål för minskat utanförskap

Att öka den sociala delaktigheten genom att minska andelen kvinnor och män 20-64 år som är utanför arbetskraften (utom heltidsstuderande), långtidsarbetslösa eller långtidssjukskrivna till väl under 14 procent 2020.

Regeringen anser att en politik för ökad sysselsättning och minskad arbetslöshet är det bästa sättet att främja social delaktighet och motverka fattigdom. Det nationella målet för social delaktighet har därför en stark arbetsmarknadskoppling och utgår från regeringens ambition att minska utanförskapet.

Antalet personer i åldersgruppen 20-64 år i Sverige som inte arbetar och av olika skäl inte heller söker arbete, är långtidsarbetslösa eller långtidssjukskrivna, beräknades 2010 uppgå till ca 760 000 eller ca 14 procent av åldersgruppen. Den svenska regeringen kommer att mäta utvecklingen med ett antal nationella indikatorer.

- Sveriges nationella reformprogram 2011

Några av Sveriges insatser för att nå målet om social delaktighet

Personer i socialt utsatta situationer

För personer i en socialt utsatt situation finns ofta en komplex problematik som kräver samordnade rehabiliteringsinsatser från socialtjänst, hälso- och sjukvård, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

En parlamentarisk kommitté har i uppdrag att föreslå hur samhällets stöd bör utformas för att vara ändamålsenligt och stödja arbetslinjen. Kommittén ska lämna sina förslag i maj 2013.

Höjt bostadsbidrag för barn

Många barnfamiljer har en utsatt ekonomisk situation. Det gäller inte minst många ensamstående med barn. Den avgörande orsaken till ekonomisk utsatthet för barn är vanligtvis att föräldrarna saknar arbete eller utbildning.

För att förbättra ekonomin för de barnfamiljer som har den sämsta ekonomin har regeringen genomfört en höjning av det särskilda bidraget för barn som finns inom bostadsbidraget från den 1 januari 2012. En höjning av flerbarnstilläggen inom det allmänna barnbidraget trädde i kraft den 1 juli 2010.

Personer med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning

Personer med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning är bland dem som har allra störst utmaningar att komma in på arbetsmarkanden och därmed bli delaktiga i samhället.

Regeringen genomför därför satsningar inom fyra områden. Främja arbete och sysselsättning, riktade insatser för barn och ungdomar, satsningar på ökad kompetens och implementering av evidensbaserade metoder inom kommuner och landsting samt bland annat ökad samverkan med och stöd till idéburna organisationer.

Samarbetsformer inom EU för att uppnå målet om social delaktighet

Europa 2020-strategin

Europeiska rådet beslutade den 17 juni 2010 om att Europa 2020-strategin ska gälla den närmaste 10-årsperioden. Europeiska rådet har högsta politiska ansvar för att den genomförs.

Ministerråden antar rådsslutsatser

Ministerrådet sammanträder i tio olika konstellationer. En av dessa är ministerrådet för sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor, (EPSCO).

EPSCO beslutar inom målområdet social delaktighet. Detta gör ministerrådet bland annat genom att anta så kallade rådsslutsatser. Förberedande diskussioner och förhandlingar sker i rådsarbetsgruppen för sociala frågor och sysselsättningsfrågor, i vilken opolitiska tjänstemän deltar.

Kommittén för social trygghet är en rådgivande kommitté till ministerrådet. I kommittén sitter experter från medlemsstaterna och kommissionen.

- Ministerrådet för sysselsättning, sociala frågor, hälsa & konsument

Plattform mot fattigdom och social utestängning

Inom Europa 2020-strategin finns flera så kallade flaggskeppsinitiativ. Ett av dessa är kommissionens plattform mot fattigdom och social utestängning: Ett europeiskt ramverk för social och territoriell sammanhållning.

Plattformen är kommissionens bidrag till att uppnå målet om social delaktighet. EPSCO antog rådsslutsatser 2010 i vilka de deklarerar att de är positiva till kommissionens plattform.

Öppna samordningsmetoden

Mycket av samarbetet på det sociala området inom EU sker till stor del inom ramen för den så kallade öppna samordningsmetoden. Den innebär att medlemsstaterna utbyter goda erfarenheter, lär av varandra och sätter upp gemensamma mål för politiken.

Äldreomsorg

Har inte undermenyer

Mål och prioriteringar

Insatser

Så fungerar det

Socialdepartementet, 23 september 2013

Etisk plattform på plats inom vård och omsorg

Arbetsgivare och fackföreningar inom vård och omsorg är överens om en etisk plattform. Plattformen bidrar till god kvalitet inom svensk vård och omsorg, oavsett om utföraren är offentlig, privat eller idéburen. Idag ansluter sig 17 parter inom vård och omsorg till plattformen som initierades av socialminister Göran Hägglund och barn- och äldreminister Maria Larsson.

- Etisk plattform på plats inom vård och omsorg

Socialdepartementet, 18 september 2013

Budget för äldreomsorg 2014

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2014 att Nationellt kompetenscentrum Anhöriga (NkA) får ytterligare två miljoner kronor. Regeringen vill också ge anhörigorganisationerna ett ökat stöd med 5 miljoner kronor. I filmen kommenterar barn- och äldreminister Maria Larsson satsningarna.

- Budget för äldreomsorg 2014

Socialdepartementet, 19 september 2013

Att göra skillnad för äldre - välkommen till två viktiga dagar!

Den 25-26 mars 2014 bjuder Socialdepartementet och Sveriges Kommuner och Landsting in till konferens om de senaste årens snabba utveckling i svensk äldreomsorg.

- Nyhetsbrevet Vård och omsorg av äldre

Socialdepartementet, 28 maj 2013

Åtgärdsprogram för god vård av personer med nedsatt beslutsförmåga

Regeringen tar ett samlat grepp med ett åtgärdsprogram för värdighet och vård och omsorg om personer med nedsatt beslutsförmåga. Nya arbetssätt och metoder ska också användas, så att det så långt som möjligt gör att begränsningar och tvång kan undvikas.

- Åtgärdsprogram för god vård av personer med nedsatt beslutsförmåga

Socialdepartementet, 23 maj 2013

Samförståndsavtal med Indien: Larsson och Azad diskuterade folkhälso- och äldrefrågor

Den 22 maj träffade Maria Larsson indiens hälsominister Azad i Stockholm för ett möte kring folkhälso- och äldrefrågor. Det gjordes också en avstämning av det svensk-indiska samförståndsavtalet.

- Samförståndsavtal med Indien: Larsson och Azad diskuterade folkhälso- och äldrefrågor

Alla notiser

Nyhetsbrevet Vård och omsorg av äldre

Mål och prioriteringar för äldreomsorg

Målet för äldrepolitiken är att äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag, kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende, bemötas med respekt och ha tillgång till god vård och omsorg.

Detta vill regeringen

Delaktighet, välbefinnande och valfrihet är regeringens ledord för utvecklingen inom omsorgen om äldre människor. Alla äldre ska ha rätt att åldras med värdighet. De ska kunna känna trygghet, gemenskap och en delaktighet med samhället i övrigt.

Regeringen arbetar bland annat för att äldre människor ska ses som individer med skilda intressen och bakgrunder samt att de ska mötas med respekt, behandlas väl och kunna känna välbefinnande.

Regeringens politik syftar vidare till att äldre människor så långt som möjligt ska kunna bo kvar i sin bostad samt att de ska kunna flytta till en särskild boendeform om behoven är stora eller om hon eller han inte känner sig trygg.

Regeringens politik syftar även till att det ska finnas tillgång till vård och omsorg som är anpassad efter den äldre personens behov. Äldre människor ska kunna lita på att vården och omsorgen är av god kvalitet samt att det finns personal med lämplig utbildning och erfarenhet. God vård och omsorg rymmer också att få avsluta livet med värdighet.

Prioriteringar 2013

Fortsatta satsningar kring värdegrundsarbetet

Den nationell värdegrund tydliggör de etiska värden och normer som är grunden för arbetet och ska styra hur en verksamhet inom äldreomsorgen ska bedrivas.
Regeringen fortsätter att stödja kommunernas arbete med att införa lokala värdighetsgarantier för äldreomsorgsverksamheterna. Lokala värdighetsgarantier utgår från den nationella värdegrund för äldre i socialtjänstlagen som innebär att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

Sammanhållen vård för äldre

Regeringen satsar 4,3 miljarder kronor under mandatperioden för att förbättra vården och omsorgen för de mest sjuka äldre. Fortsatt satsning 2013 på ett bättre samordnat stöd inom ramen för överenskommelsen om de mest sjuka äldre. Den dryga miljard som regeringen satsar under 2013 kommer att vara resultatbaserat stöd till kommuner och landsting för att främja en sammanhållen vårdkedja, bättre läkemedelsanvändning, en god demensvård och vård i livets slutskede samt förebyggande insatser. Regeringen har en överenskommelse för 2013 med Sveriges Kommuner och Landsting.

Insatser och skydd för personer med demenssjukdom

En av de mest utsatta grupperna bland äldre är personer med demenssjukdom. Arbetet för att vidare utveckla vård- och omsorg för personer med demenssjukdom kommer under 2013 att ha särskild prioritet. I de fortsatta satsningarna "De mest sjuka äldre" och "Omvårdnadslyftet" kommer utvecklingen inom demensområdet att stödjas.

Utbildningsinsatser

Regeringens satsar fortsatt på att stärka baskompetensen bland äldreomsorgspersonal genom Omvårdnadslyftet. Men utvidgas till att gälla personal som ger stöd till personer med funktionsnedsättning.

Regeringen kommer även att inleda en utbildnings satsning för enhetschefer inom äldreomsorgen.

Satsningar på boende

Utveckling av boendeformer sker under mandatperioden genom en satsning på trygghetsboenden och andra anpassade äldreboenden. Regeringen satsar fortsatt på investeringsstöd för att öka antalet platser i äldreboenden samt så kallade trygghetsboende.Regeringen överväger ytterligare satsningar för att stimulera bostadsmarknaden på ett mer flexibelt sätt kunna möta äldre personers behov.

Lagen om valfrihet

För regeringen är det av central betydelse att människor har möjlighet att påverka sin situation genom att själva kunna välja vem som ska utföra de tjänster som de har behov av. Regeringen fortsätter under 2013 att avsätta statliga medel för att stimulera fler kommuner att införa valfrihetssystem. Under 2013 kommer fortsatta insatser göras för att stimulera kommunerna att införa eller vidareutveckla valfrihetssystem enligt Lagen om valfrihet(LOV). En särskild utredare är tillsatt med uppdraget att analysera och utvärdera effekterna av LOV.

Budget

Läs mer under Utgiftsområde 9 i Budgetpropositionen för 2013.

- Prop. 2012/13:1. Budgetpropositionen för 2013

Insatser inom äldreomsorg

Har inte undermenyer
Budget 2014
Har inte undermenyer
Etisk plattform på plats inom vård och omsorg
Har inte undermenyer
Personer med nedsatt beslutsförmåga
Satsningen de mest sjuka äldre

Har inte undermenyer
Utbildningssatsningar
Har inte undermenyer
Framtidens vård och omsorg
Har inte undermenyer
Boende
Har inte undermenyer
Insatser äldreomsorg 2006-2010
Har inte undermenyer
Insatser socialtjänst 2006-2010
Har inte undermenyer
Samförståndsavtal med Indien: Larsson och Azad dis

Nedan är en förteckning över större politiska initiativ eller beslut som regeringen tagit sedan den tillträdde i oktober 2010. Det senaste ligger överst. I menyn till vänster hittar du regeringens prioriterade insatser just nu.

God vård och omsorg om personer med demenssjukdom samt regler för skydd och rättssäkerhet(november 2012)
I lagrådsremissen föreslås en ny lag om vissa tvingande skyddsåtgärder inom socialtjänsten. Den föreslagna lagen ska

bidra till att stärka utveck-lingen av kvalitet och innehåll i omsorgen om personer med demens-sjukdom. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.
Regeringen har 1 februari 2013 beslutat att ingen proposition om skyddsåtgärder i demensvården kommer att läggas.

Uppdrag för att höja kompetensen hos ledare inom äldreomsorgen(oktober 2012)

I oktober fick Socialstyrelsen uppdraget att upphandla en ledarskapsutbildning i form av uppdragsutbildning för anställda enhetschefer och ledare, med motsvarande ansvar inom kommunalt och enskilt bedriven äldreomsorg.

Utvidgning av Omvårdnadslyftet (oktober 2012)
Socialstyrelsen har fått i uppdrag att förbereda utvidgningen av en ny målgrupp för den tidsbegränsade kompetenssatsningen Omvårdnadslyftet. Den nya målgruppen för Socialstyrelsens uppdrag är personal som arbetar med personer med funktionsnedsättning.

Framtida valfrihetssystem inom socialtjänsten(september 2012)
En särskild utredare (kommittédirektiv 2012:91)
ska analysera och utvärdera effekterna av införandet av lagen om valfrihetssystem, förkortad LOV, på socialtjänstområdet. Utredaren ska överväga för- och nackdelar med att införa en obligatorisk lagstiftning om valfrihetssystem på socialtjänstområdet. Uppdraget ska redovisas senast den 15 januari 2014.

Proposition: Rätten att få åldras tillsammans (maj 2012)
Regeringen föreslår i en proposition att äldre par ska kunna få fortsätta bo ihop. Detta även när behovet av vård och omsorg ökar hos den ene, och det kan bli aktuellt att flytta till ett särskilt boende. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 november 2012

Alkoholservering på särskilda boenden(februari 2012)
I propositionen föreslås att det blir tillåtet att servera spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker till en boende och besökare till denne på särskilda boenden vid vilka måltidsservice tillhandahålls. Detta innebär att ett undantag görs från huvudregeln i alkohollagen (2010:1622) om krav på serveringstillstånd. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2012

Överenskommelse om sammanhållen vård och omsorg för de mest sjuka äldre (december 2011)
Regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har träffat en överenskommelse för 2012 om utveckling av vården och omsorgen om de mest sjuka äldre. Under 2012 avsätts 1,1 miljarder kronor ur statsbudgeten. Medlen är huvudsakligen prestationsbaserade.

Statsbidrag på 271 miljoner till prestationsbaserade insatser för äldre (maj 2011)
Regeringen har beslutat att 266 miljoner kronor ska användas i överenskommelsen om prestationsbaserat statsbidrag till insatser för äldre personer mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). I slutet av året ska SKL

betala ut 100 miljoner kronor av dessa pengar till de kommuner och landsting som uppfyller kraven för prestationsersättning. Socialstyrelsen får dessutom 5 miljoner kronor för en vetenskaplig utvärdering och uppföljning av försöksverksamheter med fokus på de mest sjuka äldre. Regeringen fattade beslutet den 26 maj.

Proposition om vistelsekommuns och bosättningskommuns ansvar (januari 2011)

Regeringen överlämnade propositionen 2010/11:49 Ansvarsfördelningen mellan bosättningskommun och vistelsekommun, i januari 2011. Avsikten med förändringarna är att det ska bli tydligare vilken kommun som ska ha ansvar för stöd och hjälp i enligt socialtjänstlagen och LSS. Ändringarna görs främst för att minska antalet tvister mellan kommuner och för att stärka den enskildes rättssäkerhet. Lagändringarna träder i kraft den 1 maj 2011.

Utbildningssatsning: Omvårdnadslyftet (2011-2014)
Mellan 2011 och 2014 genomför regeringen Omvårdnadslyftet, en utbildningssatsning på cirka en miljard kronor för äldreomsorgens medarbetare. Regeringen har gett Socialstyrelsen uppdraget att stärka kompetensen inom äldreomsorgen och ge medarbetarna möjlighet att växa i sina yrkesroller. Att bemötas av kompetent personal är avgörande för att äldre personer ska uppleva sin tillvaro som värdig och trygg.

Äldreomsorg i Sverige

Socialtjänsten i varje kommun ansvarar huvudsakligen för att det finns äldreomsorg och är skyldiga till det enligt socialtjänstlagen.

"Så fungerar det" beskriver området i Sverige och samarbetet i EU och övriga världen. Vi tar upp hur det styrs i form regler, strategier eller handlingsplaner och vilka som är de grundläggande principerna. Du hittar också ansvariga myndigheter eller organ.
Socialtjänstlagen säger bland annat att äldre personer ska ha möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre personer som behöver särskilt stöd.

- Socialtjänstlag (2001:453) på riksdagens webbplats

Biståndshandläggare bedömer behoven av stöd

Kommunerna har rätt att utforma sin vård och omsorg efter de lokala förhållandena. Vilka stödinsatser en äldre kan få kan därför variera.

Kommunerna har biståndshandläggare som informerar om äldreomsorgen och som bedömer vilken hjälp man kan få. Exempel på de vanligaste tjänsterna är hjälp i hemmet med exempelvis inköp, tvätt och städning men också personlig omvårdnad, mat samt trygghetslarm. Man kan även ansöka om att flytta till ett särskilt boende.

Landstinget eller kommunen kan bevilja färdtjänst och hjälpmedel. För att göra det möjligt att bo kvar längre i sin ordinära bostad kan man ansöka om anpassning av bostaden hos kommunen.

Äldre ska få känna värdighet enligt socialtjänstlagen

Socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen, samt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade styr kommunens arbete med vården och omsorgen om äldre personer. Kommunerna ansvarar för

viss hälso- och sjukvård till äldre enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Sedan 1 januari 2011 gäller bestämmelsen om en nationell värdegrund i socialtjänstlagen. Värdegrunden säger att omsorgen om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

Bestämmelsen gäller för både offentlig och enskilt bedriven verksamhet. Den omfattar såväl handläggning av ärenden som utförande av insatser. Den ska vara vägledande i äldreomsorgens verksamheter och därmed för hur personalen bemöter de äldre samt för hur de handlar.

Enligt socialtjänstlagen ska en äldre person så långt det är möjligt, kunna välja när och hur hon eller han ska få stöd och hjälp i boendet och andra tjänster. Kommunerna står för finansiering, innehåll och för merparten av själva utförandet av omsorgstjänsterna.

Sedan 2009 har kommunerna möjlighet att låta konkurrensutsätta kommunala omsorgsverksamheter. Läs mer om det via länken Socialtjänst i Sverige under rubriken Relaterat i högerspalten.

- Hälso-och sjukvårdslag (1982:763) på riksdagens webbplats
- Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade på riksdagens webbplats

Socialstyrelsen granskar kvaliteten i vård och omsorg

Socialstyrelsen är expert- och tillsynsmyndighet för socialtjänsternas verksamhet. Socialstyrelsen ger även tillstånd till privata aktörer att driva till exempel särskilda boenden för äldre. Mer om Socialstyrelsens tillsyn hittar du via länken Socialtjänst i Sverige under rubriken Relaterat i högerspalten.

Klaga på äldreomsorgen

Läs om hur man klagar på socialtjänsten i vilken äldreomsorgen ingår via länken Socialtjänst i Sverige under rubriken Relaterat i högerspalten. Relaterat Socialtjänst i Sverige

Äldrefrågor i EU

Europaparlamentet och Rådet för sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor (EPSCO) har fattat beslut om ett Europaår för aktivt åldrande och solidaritet 2012.

Den demografiska utvecklingen skapar utmaningar. Den del av unionens befolkning som är i övre femtioårsåldern och äldre kommer att öka snabbare än någonsin tidigare. Ökningen är mycket positiv eftersom den är en logisk följd av förbättrad hälsa och livsvillkor. På grund av den demografiska förändringen står unionen emellertid inför ett antal utmaningar. Det krävs åtgärder för att hantera följderna av att befolkningen blir allt äldre.

Ett viktigt sätt att se till att den snabbt växande andelen av befolkningen som nu är i övre femtioårsåldern, som allmänt taget är friskare och mer välutbildad än motsvarande åldersgrupper före dem, har goda utsikter att förvärvsarbeta och delta aktivt i familje- och samhällslivet högre upp i åldrarna.

Kommissionen har i Europa 2020 - En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla, understrukit hur viktigt det är för social sammanhållning och ökad produktivitet att unionen stöder den äldre befolkningens hälsa och aktivitet.

Europaåret 2012 Aktivt åldrande och solidaritet mellan generationerna Tanken med Äldreåret 2012 är att medlemsstaterna ska bidra till att skapa en kultur för aktivt åldrande i Europa som grundar sig på ett samhälle för alla åldrar, genom att på olika sätt uppmärksamma människor om värdet av aktivt åldrande och lyfta fram de viktiga bidrag som äldre människor kan ge samhället och ekonomin.

Det är viktigt att alla beslutsfattare och olika aktörer sätter upp mål och gör vad som krävs för att uppnå dem.

- Europaåret för aktivt åldrande på kommissionens webbplats

Relaterat Socialtjänstfrågor i EU

Sveriges kommuner och landsting

http://www.skl.se

Social omsorg och stöd

- Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten
- Barn och unga
- Ekonomiskt bistånd
- Familjehem
- Funktionshinder
- Missbruk och beroende
- Psykisk hälsa
- Äldre
- Överenskommelser med staten
- Publikationer

Utbildning. Forskning.

(Utbildningsminister)

Jan Björklund

Utbildningsminister, vice statsminister
Utbildningsdepartementet

"Att ställa krav i skolan är att bry sig"

Har inte undermenyer
Ansvarsområden
Har inte undermenyer
CV
Har inte undermenyer
Pressmeddelanden
Har inte undermenyer
Tal
Har inte undermenyer
Debattartiklar
Har inte undermenyer
Webbutsändningar
Har inte undermenyer
Interpellationsfrågor och svar i riksdagen
Reportage

Statssekreterare Bertil Östberg och Peter Honeth

Utbildningsminister Jan Björklund ansvarar för:

Förskoleklass
Förskoleklassen är en frivillig skolform inom skolväsendet. Kommunerna är skyldiga att erbjuda barn plats i förskoleklass från och med höstterminen det år då barnet fyller sex år till dess barnet ska börja fullgöra sin skolplikt. Förskoleklassen ska stimulera elevers utveckling och lärande samt förbereda dem för fortsatt utbildning.

Fritidshem
Fritidshem riktar sig till elever i förskoleklass och i den obligatoriska skolan fram till och med vårterminen det år de fyller tretton. Fritidshemmets uppgift är att komplettera förskoleklassen och skolan och stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda en meningsfull fritid och rekreation.

Grundskola och övriga obligatoriska skolformer
Till den obligatoriska skolan räknas grundskolan, sameskolan, specialskolan och grundsärskolan. Undervisningen är obligatorisk och avgiftsfri. Vanligen har föräldrarna inte heller kostnader för exempelvis läromedel, skolmåltider, hälsovård och skolskjuts.

De flesta hörselskadade och nästan alla synskadade och rörelsehindrade barn får sin undervisning i grundskolan. Döva och gravt hörselskadade barn går däremot i specialskolan. Specialskolan omfattar tio årskurser och ska så långt som möjligt motsvara den utbildning som ges i grundskolan.

Det finns också specialskola för hörselskadade/döva barn med utvecklingsstörning.
För barn med utvecklingsstörning finns grundsärskolan. Grundsärskolan består av nio årskurser och ska ge en

utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt det är möjligt motsvarar utbildningen i grundskolan. Inom grundsärskolan finns en särskild inriktning som benämns träningsskola. I träningsskolan går elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av undervisningen i grundsärskolan i övrigt.
Samers barn kan få utbildning med samisk inriktning i sameskolan. Utbildningen motsvarar grundskolans första sex år.

Gymnasieskola

Gymnasieskolan är uppdelad i 17 treåriga nationella program. Samtliga program ger grundläggande behörighet att studera vidare på högskolan. Vid sidan av de nationella programmen finns också specialutformade och individuella program.

Högre utbildning

I Sverige är universitet och högskolor egna myndigheter, som lyder direkt under regeringen. Det finns 14 universitet och 22 högskolor med statlig huvudman, vilket betyder att staten är ytterst ansvarig. Dessutom finns det ett drygt 10-tal enskilda utbildningsanordnare bland annat Chalmers tekniska högskola AB, Stiftelsen högskolan i Jönköping och Handelshögskolan i Stockholm.

De statliga universitetens och högskolornas huvuduppgift är att anordna utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund och beprövad erfarenhet.

Forskning

Målet för forskningspolitiken är att Sverige ska vara en ledande forskningsnation, där forskning bedrivs med hög vetenskaplig kvalitet. Varje samhälle behöver självständiga forskare som förutsättningslöst formulerar idéer, analyserar, ifrågasätter och medverkar aktivt i den offenliga debatten.

Utbildning och forskning

- Budget
- Remisser och remissvar
- Förskola
- Fritidshem

Har inte undermenyer

Förskoleklassen
Grundskola

- Gymnasieskola
- Universitet och högskola
- Forskning
- Vuxenutbildning
- Studiefinansiering
- Internationellt samarbete
- Trygghet för elever och unga
- Den nya skollagen
- PIAAC - en en undersökning av vuxnas kunnande
- Frågor och svar
- Sverige kandiderar till plats i Unescos styrelse

Förskoleklassen

Förskoleklassen är en frivillig skolform inom skolväsendet. Kommunerna är skyldiga att erbjuda barn plats i förskoleklass från och med höstterminen det år då barnet fyller sex år till dess barnet ska börja fullgöra sin skolplikt.

Förskoleklassen har en gemensam läroplan med grundskolan och fritidshemmet, Lgr 11. I läroplanen finns värdegrund och uppdrag, nationella mål och riktlinjer för förskoleklassen med mera. Från och med höstterminen det år barn fyller sex år ska kommunen erbjuda alla barn plats i förskoleklass. Barn får tas emot tidigare. Förskoleklassen ska omfatta minst 525 timmar per år och är avgiftsfri.

Idag finns cirka 96 procent av alla sexåringar i förskoleklassen. Antalet femåringar i förskoleklass utgör drygt 1 procent av alla femåringar och antalet sjuåringar är cirka 1 procent. En mindre del av det totala antalet sexåringar, 1 procent, är inskrivna i grundskolan.

Utbildningen i förskoleklassen ska stimulera elevers utveckling och lärande samt förbereda dem för fortsatt skolgång. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Förskoleklassen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap. I förskoleklassen ingår lek och skapande som väsentliga delar i det aktiva lärandet. Syftet med förskoleklassen är att skapa en brygga mellan förskola och skola. Det är kombinationen av förskolans och grundskolans arbetssätt och metodik som ger förskoleklassen dess identitet.

Inom ramarna för skollag och läroplan avgör kommunen eller den enskilda huvudmannen hur verksamheten ska bedrivas. De flesta kommuner och enskilda huvudmän har valt att integrera förskoleklassen lokalmässigt med grundskolan och fritidshemmet. Många har dessutom valt att integrera verksamheterna så att de dagligen arbetar tillsammans.

Relaterat

- Internationellt samarbete på förskoleklassens område

Externa länkar

- Sveriges kommuner och landstings webbplats
- Skolverkets webbplats
- Skolinspektionens webbplats

Fritidshem

Fritidshemmet spelar en betydelsefull roll för barnens utveckling och trygghet, och verksamheten utgör ett viktigt komplement till skolan.

Fritidshem riktar sig till barn från det att de börjar i förskoleklassen till och med vårterminen det år då de fyller 13 år. Fritidshem ska erbjudas elever i den omfattning som behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier, eller om eleven har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Totalt finns cirka 411 000 barn i fritidshem. I fritidshem går framför allt 6-9-åringar. I den åldersgruppen är cirka 83 procent av barnen inskrivna. Det stora flertalet går i fritidshem som i allmänhet är integrerade och har gemensam ledning med skolan.

Fritidshemmets uppgift är att komplettera skolan och stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda en meningsfull fritid och rekreation. Fritidshemmet kan genom sina erfarenheter av en utforskande, laborativ och praktisk metodik även medverka till att skolans mer renodlade kunskapsmål uppnås. En förutsättning för att eleverna ska uppleva fritiden som meningsfull är att verksamheten utformas med deras behov, intressen och erfarenheter som grund. Stor vikt ska läggas vid att uppmuntra eleverna att i samspel med kamrater och vuxna utveckla sin sociala kompetens. Möjligheten finns att bedriva verksamhet och att integrera fritidspedagogisk verksamhet med undervisning under schemalagd tid inom grundskolans ram. Det innebär att kommunen kan organisera arbetet så att fritidshemmets personal även arbetar i grundskolan.

Kommunerna är skyldiga att erbjuda fritidshem under den del av dagen som barn inte går i förskoleklass och skola samt under lov. Från och med höstterminen det år eleven fyllt 10 år får öppen fritidsverksamhet erbjudas istället för fritidshem.

Fritidshem regleras av skollagen som fastställs av riksdagen. Fritidshemmet har en gemensam läroplan med grundskolan och förskoleklassen, vilken regeringen fastställer. I läroplanen klargörs att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje barns mångsidiga utveckling och lärande.

Det finns kvalitetskrav i skollagen som beskriver de förutsättningar som ska finnas för att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet ska tillgodoses. Kraven rör barngruppernas sammansättning och storlek, lokaler, personal och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö.

Inom de ramar som riksdag och regering har fastställt - genom lagar, förordningar och läroplan - avgör huvudmannen för fritidshemmet, som kan vara offentlig eller enskild, hur verksamheten ska bedrivas. Som stöd för detta har Skolverket utfärdat allmänna råd med kommentarer för fritidshem. I Skolverkets allmänna råd finns rekommendationer till stöd för hur lagar och regler kan tillämpas.

Externa länkar

Skolverkets webbplats

Grundskola

Har inte undermenyer
Ansvaret för skolan i Sverige
Budget 2014

Enligt den svenska skollagen ska alla barn och ungdomar ha tillgång till en likvärdig utbildning oberoende av kön, geografisk hemvist, sociala och ekonomiska förhållanden. I Sverige gäller nioårig skolplikt med rätt till utbildning från sju års ålder. Skolplikten kan fullgöras i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller i sameskolan. Utbildningen i grundskolan ska ge alla elever de kunskaper och färdigheter de behöver för att delta i samhällslivet och som grund för fortsatt utbildning. Särskilt stöd ska ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Skolan är avgiftsfri men en obetydlig kostnad kan få tas ut för enstaka inslag. Innehållet styrs av läroplan och kursplaner i de olika ämnena. Individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen ska ges under alla skolår och betyg ges från årskurs 6.

Vid sidan av kommunala skolor finns fristående skolor som är öppna för alla. Fristående skolor måste vara godkända av Statens skolinspektion. Undervisningen i de fristående skolorna följer samma nationella styrdokument som undervisningen i kommunala skolor.

De flesta barn med funktionsnedsättningar får sin undervisning i grundskolan. Barn med vissa funktionsnedsättningar kan däremot tas emot i specialskolan. Specialskolan är öppen för barn med dövhet och hörselnedsättning, dövblindhet, synskada kombinerat med ytterligare funktionsnedsättning samt barn med grav språkstörning. Skolformen omfattar tio årskurser och ska så långt som möjligt motsvara den utbildning som ges i grundskolan.

För barn med utvecklingsstörning finns grundsärskolan. Grundsärskolan består av nio årskurser.

Samers barn kan få utbildning med samisk inriktning i sameskolan. Utbildningen motsvarar grundskolans första sex år.

Aktuellt inom området grundskola

- Jan Björklund besöker Jönköping Pressmeddelande, 26 november 2013
- Tilläggsdirektiv till Utredningen om kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar (U 2013:02) Kommittédirektiv, 26 november 2013
- Kommenterad dagordning, rådet för utbildning, ungdom, kultur och idrott, den 25-26 november 2013 Kommenterade dagordningar inför EU:s ministerrådsmöten, 18 november 2013
- Visa alla

Relaterat

Frågor och svar om grundskola
Internationellt samarbete på grundskolans område
Frågor och svar om ny betygsskala
Nya läroplaner och kursplaner

Ladda ner

Ny betygsskala (pdf 155 kB)
Ny betygsskala - jämförelse (pdf 21 kB)

Externa länkar

Kursplaner för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan på Skolverkets webbplats

Gymnasieskola

Budget 2014

Den nya gymnasieskolan

Läsåret 2012/13 gick cirka 350 000 ungdomar i gymnasieskolan och cirka 38 000 lärare arbetade där. Gymnasieskolan är en avgiftsfri och frivillig skolform. Alla kommuner i Sverige är enligt lag skyldiga att erbjuda alla ungdomar som avslutat grundskolan en gymnasieutbildning fram till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år. Nästan alla fortsätter från grundskolan till gymnasieskolan.

Riksdagen antog hösten 2009 regeringens proposition Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan som innebär väsentliga förändringar i gymnasieskolan. Nedan beskrivs först gymnasieskolan enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som påbörjats efter den 1 juli 2011. Sedan beskrivs gymnasieskolan som fortfarande gäller för utbildningar som startade före hösten 2011.

Den nya gymnasieskolan

Nationella program

Gymnasieskolan är uppdelad i 18 treåriga nationella program, 12 yrkesprogram och 6 högskoleförberedande program. De högskoleförberedande programmen ger grundläggande behörighet att studera vidare på högskolan på grundläggande nivå. Elever på yrkesprogram kan uppnå högskolebehörigheten genom att läsa några kurser extra. Alla program utom ett är uppdelade på nationella inriktningar som börjar det första, andra eller tredje året. Det finns 60 nationellt fastställda inriktningar. Utbildningen inom yrkesprogrammen kan genomföras som gymnasial lärlingsutbildning, där minst hälften av utbildningen ska vara förlagd till en eller flera arbetsplatser. Det finns också utbildningar som efter att skolhuvudmannen ansökt hos Statens Skolverk om det, har nationellt kvalitetssäkrade särskilda varianter som inte kunnat inrymmas inom den ordinarie programstrukturen och som det finns en regional efterfrågan och behov av.

Den som har slutfört sista årskursen i grundskolan och har godkända betyg i svenska alternativt svenska som andraspråk, engelska och matematik och minst fem andra ämnen är behörig att söka till gymnasieskolans yrkesprogram. För att vara behörig till de högskoleförberedande programmen ska eleven ha godkänt i minst nio ämnen utöver svenska, engelska och matematik.

För de som inte är behöriga till nationella program finns fem introduktionsprogram som anpassas till den enskilde individen: preparandutbildning, programinriktat individuellt val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ samt språkintroduktion.

Den som önskar läsa ett nationellt program som hemkommunen inte erbjuder, har rätt att tas emot på detta program i en annan kommun som anordnar detta. Den sökande har då samma företrädesrätt som sökande från den kommunen. Alla ungdomar har även lika rätt till utbildning på alla de nationella inriktningarna.

Gymnasieskolan kan leda fram till två typer av gymnasieexamen, en högskoleförberedande examen eller en yrkesexamen. För att examensbevis ska utfärdas krävs att eleven fått betyg från en utbildning som omfattar 2 500 poäng samt har godkända betyg på 2 250 poäng inklusive gymnasiearbetet och kurser i svenska, engelska och matematik.

Riksrekryterande utbildningar

Vissa gymnasiala utbildningar behöver ett större elevupptagningsområde än kommunen eller samverkansområdet för att kunna bedrivas. Regeringen kan därför föreskriva att vissa utbildningar ska stå öppna för sökande från hela landet (riksrekryterande utbildningar). Därutöver har alla fristående gymnasieskolor rätt att rekrytera elever från hela landet.

Den nya gymnasiesärskolan

Hösten 2013 startar den nya gymnasiesärskolan. De förändringar som då införs ska ge en utbildning av hög kvalitet där den enskildes behov och önskemål så långt som möjligt får styra. Gymnasiesärskolan ska ge eleverna en god grund för att arbeta, för vidare studier och för att kunna delta aktivt i samhällslivet. Dessutom ger gymnasiesärskolan möjlighet till personlig utveckling. Omfattningen av studierna på nationella program ska anges i gymnasiesärskolepoäng och omfattning ska vara 2 500 poäng. Den garanterade undervisningstiden är 3600 timmar fördelade på fyra år. För varje ämne ska det finnas en ämnesplan och utbildning ska ges i form av en eller flera kurser. Betyg ska sättas efter avslutad kurs.

Det kommer att finnas 9 nationella program i gymnasiesärskolan. Samtliga innehåller arbetsplatsförlagt lärande under 22 veckor.

Inom de nationella programmen i gymnasiesärskolan kommer det att finnas möjlighet gymnasial lärlingsutbildning som kan börja det första, andra, tredje eller fjärde läsåret.

Elever som gått en gymnasiesärskoleutbildning kommer att få ett gymnasiesärskolebevis det gäller för såväl nationella som individuella program.

Skolväsendets överklagandenämnd

Skolväsendets överklagandenämnd är en myndighet som har till uppgift att pröva vissa överklagade beslut enligt skollagen, till exempel beslut om mottagande till gymnasieskolans program.

Den tidigare gymnasieskolan

Nationella program

Gymnasieskolan är uppdelad i 17 treåriga nationella program, 13 yrkesförberedande och 4 studieförberedande. Samtliga program ger grundläggande behörighet att studera vidare på högskolan. Elva program är uppdelade på inriktningar från och med år 2. Det finns 35 nationellt fastställda inriktningar. Inom ramen för en försöksverksamhet kan minst hälften av utbildningen för elever på yrkesinriktade program vara förlagd på arbetsplats. Vid sidan av de nationella programmen finns också specialutformade och individuella program.
Den som har slutfört sista årskursen i grundskolan och har godkända betyg i svenska alternativt svenska som andraspråk, engelska och matematik är behörig att söka till gymnasieskolans nationella och specialutformade program.

Specialutformade program ska i fråga om utbildningens nivå motsvara ett nationellt program och kunna ligga till grund för fortsatt utbildning på högskolenivå eller för yrkesverksamhet.

Individuella program syftar främst till att eleverna ska bli behöriga att söka till och fullfölja studier på ett nationellt eller specialutformat program.

Den som önskar läsa ett nationellt program som hemkommunen inte erbjuder, har rätt att tas emot på detta program i en annan kommun som anordnar detta. Den sökande har då samma företrädesrätt som

sökande från kommunen. Alla ungdomar har även lika rätt till utbildning på alla de nationella inriktningarna.

Riksrekryterande utbildningar

Vissa gymnasiala utbildningar behöver ett större elevupptagningsområde än kommunen eller samverkansområdet för att kunna bedrivas. Regeringen kan därför föreskriva att vissa utbildningar ska stå öppna för sökande från hela landet (riksrekryterande utbildningar). Därutöver har alla fristående gymnasieskolor rätt att rekrytera elever från hela landet.

Gymnasiesärskolan

Gymnasiesärskolan erbjuder utbildning på nationella, specialutformade eller individuella program på liknande sätt som gymnasieskolan. De nationella programmen är dock färre till antalet och inriktade på att förbereda för ett yrke. Programmen i gymnasiesärskolan är fyraåriga.

Aktuellt inom området gymnasieskola

- Tilläggsdirektiv till Utredningen om kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar (U 2013:02)
  Kommittédirektiv, 26 november 2013
- Tal vid UNESCOS generalkonferens i Paris den 7 november 2013 Tal, 12 november 2013
- Maria Arnholm till Unescos generalkonferens i Paris
  Pressmeddelande, 5 november 2013
- Visa alla

Relaterat

Internationellt samarbete för gymnasieskolan

Externa länkar

Information om gymnasieskolan och gymnasiesärskolan på Skolverkets webbplats
Läroplan för gymnasieskolan på Skolverkets webbplats

Universitet och högskola

Budget 2014
Viktigare propositioner
Har inte undermenyer
Studentinflytande vid universitet och högskolor
Har inte undermenyer
Redovisningsuppdrag för universitet och högskolor

Universitet och högskolor har en viktig och central roll

Det finns 14 universitet och 20 högskolor med statlig huvudman, vilket betyder att staten är ytterst ansvarig. Dessutom finns det ett drygt 10-tal enskilda utbildningsanordnare bland annat Chalmers tekniska högskola AB, Stiftelsen högskolan i Jönköping och Handelshögskolan i Stockholm.

Vid universiteten och högskolorna finns ca 360 000 registrerade studenter. En del av dessa studerar på deltid eller på kortare kurser. Räknas dessa om till helårsstudenter blir antalet drygt 300 000. Vid universitet och högskolor finns drygt 65 000 personer anställda, vilket gör universitet och högskolor till den enskilt största statliga sektorn. Av all personal arbetar närmare 65 procent med forskning och undervisning. Lärosätenas totala intäkter uppgår till nästan 55 miljarder kronor per år, av dessa utgör 65 procent direkta statsanslag. Mätt i intäkter för alla lärosäten går knappt hälften till utbildning på grundnivå och avancerad nivå och drygt hälften till forskning och utbildning på forskarnivå.

Verksamheten vid universitet och högskolor

Universitet och högskolors huvuduppgift är att bedriva utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund och beprövad erfarenhet, samt bedriva forskning och konstnärlig forskning.

Universitet och högskolor ska också samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultaten tillkomna vid lärosätet kommer till nytta. Verksamheten ska bedrivas så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Jämställdhet mellan kvinnor och män ska alltid iakttas och främjas i verksamheten och förståelsen för andra länder och för internationella förhållanden ska främjas.
Verksamheten vid våra lärosäten ska hålla en hög kvalitet och vara internationellt konkurrenskraftig. Sveriges förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och framtida välstånd är intimt förknippade med kvaliteten på den högre utbildningen och forskningen.

Målen för högskoleutbildning

Målen för all högskoleutbildning är att den, utöver kunskaper och färdigheter inom det område som utbildningen avser, bland annat ska ge studenterna:

- förmåga till självständig och kritisk bedömning,
- förmåga att självständigt lösa problem,
- förmåga att följa kunskapsutvecklingen, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Utbildningen bör också utveckla studenternas förmåga att söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå. För de olika examina finns dessutom specifika mål.

Aktuellt inom området universitet och högskola

- Fråga om förlängd tid för genomförande av uppdrag att följa och utvärdera verksamhet att anordna viss utbildning
  Regeringsuppdrag, 26 november 2013
- Kartläggning för jämställda medel för forskning
  Pressmeddelande, 20 november 2013
- Inge Jonsson tilldelas medaljen Illis quorum Pressmeddelande, 7 november 2013
- Visa alla

Relaterat

Internationellt samarbete inom högre utbildning
Söka till högre utbildning

Externa länkar

Läs mer information om högskolor på studera.nu
Adresslista till universitet och högskolor i Sverige på Universitetskanslerämbetets webbplat

Forskning

Budget 2014

Regeringens forsknings- och innovationsproposition

Har inte undermenyer
Var bedrivs svensk forskning?
Har inte undermenyer
Finansiering av forskning i Sverige
Har inte undermenyer
Forskningens infrastruktur
Har inte undermenyer
Forskningsetik
Har inte undermenyer
Forskningssamarbete inom EU

Vad är forskning?

Forskning utgör själva grunden för kunskapsutvecklingen i samhället. Grundforskning styrs av forskarens nyfikenhet och kan definieras som ett systematiskt och metodiskt sökande efter ny kunskap och nya idéer. Tillämpad forskning är samma slags sökande efter ny kunskap men med en bestämd tillämpning i sikte. Behovsmotiverad forskning utgår från ett problem eller en frågeställning inom en sektor och kan innehålla element av både grundforskning och tillämpad forskning. Grundforskning och behovsmotiverad forskning är överlappande begrepp. Grundforskning inom områden av strategisk betydelse för samhället och näringslivet är också behovsmotiverad. När forskningen är sådan att den spänner över flera discipliner talar man om mång- och tvärvetenskap.

Hur mycket offentliga medel investeras i forskning i Sverige?

Sverige hör till de länder som i förhållande till sin befolkning satsar mest offentliga resurser på forskning. Av statens anslag för 2012 går 30,33 miljarder kronor till forskning och utveckling (FoU) vilket motsvarar 0,85 procent av BNP. Den offentligt finansierade forskningen uppgick 2012 till drygt 37 miljarder kronor eller cirka 1,04 procent av BNP. Den statligt finansierade forskningen i Sverige har länge legat på en relativt konstant nivå men under perioden 2009-2012 tillfördes fem miljarder kronor i nivåökning för FoU. I den senaste forsknings- och innovationspolitiska propositionen ökar nivån med ytterligare fyra miljarder kronor till och med 2016. Den största delen av de statliga forskningsmedlen tillförs lärosätena, det vill säga universitet och högskolor. I Sverige har man valt en modell där de offentliga resurserna för forskning främst ska vara knutna till universiteten. I många andra länder finns offentliga forskningsinstitut som inte har uppgiften att utbilda studenter och där en stor del av den statligt finansierade forskningen utförs.

Det svenska näringslivets FoU-satsningar uppgick 2010 till 77,8 miljarder kronor, motsvarande cirka 2,42 procent av BNP. De svenska sammanlagda avsättningarna tillhör proportionellt sett de största satsningarna i världen. Endast Israel och Finland avsätter mer för FoU.

Aktuellt inom forskning

- Bertil Sundén tilldelas professors namn Pressmeddelande, 24 oktober 2013
- Från förskolepedagogik till nanoteknik - Utbildning och forskning i Sverige **Informationsmaterial, 26 augusti 2013**
- From Preschool Pedagogy to Nanotechnology - Education and research in Sweden Informationsmaterial, 26 augusti 2013
- Visa alla

Relaterat

Internationellt samarbete inom forskning
Lagrådsremiss: Vissa register för forskning om vad arv och miljö betyder för människors hälsa

Externa länkar

Forskning.se - En nationell webbplats för forskningsinformation i Sverige

Maria Arnholm

Jämställdhets- och biträdande utbildningsminister
Utbildningsdepartementet

Har inte undermenyer
Ansvarsområden
Har inte undermenyer
CV
Har inte undermenyer
Pressmeddelanden
Har inte undermenyer
Tal
Har inte undermenyer
Debattartiklar
Har inte undermenyer
Webbutsändningar
Reportage

Har inte undermenyer
Statssekreterare Ulrika Stuart Hamilton

Jämställdhetsminister och biträdande utbildningsminister Maria Arnholm ansvarar för:

Annan pedagogisk verksamhet
Annan pedagogisk verksamhet består av pedagogisk omsorg (bland annat familjedaghem och flerfamiljslösningar), öppen förskola, öppen fritidsverksamhet och omsorg under kvällar, nätter och helger.

Folkbildning
Folkbildningen har en lång historia i svenskt samhällsliv. Folkbildningen kännetecknas av att den är "fri och frivillig", det vill säga fri från statlig styrning och frivillig för deltagarna. Till folkbildning räknas verksamhet inom folkhögskolor och studieförbund.

Förskola
Förskolan riktar sig till barn från ett år till de börjar i förskoleklassen eller den obligatoriska skolan. Syftet med förskolan är att stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barn en trygg omsorg.

Jämställdhet (Även i politikområdet Jobb)
Jämställdhetsintegrering är den övergripande strategin för jämställdhetspolitiken. Det innebär att ett jämställdhetsperspektiv införlivas i alla led av beslutsprocessen. I regeringen innebär det att varje statsråd har ansvar för jämställdhet inom sitt respektive område. Jämställdhetsministerns ansvar är att driva på, utveckla och samordna regeringens jämställdhetspolitik.

Politik för det civila samhället
Villkor och förutsättningar för organisationer inom det civila samhället.

Studiefinansiering
Studiestödet finansierar i huvudsak den studerandes levnadsomkostnader under utbildningen. Administrationen kring studiestöd sköts av Centrala studiestödsnämnden, CSN. De stöd som når flest personer är studiehjälpen för unga studerande i gymnasieskolan och studiemedel som är ett samlat stöd som omfattar studerande på högskole- och annan eftergymnasial nivå samt vuxna studerande på grundskole- och gymnasienivå. Inom studiemedelssystemet finns också möjlighet för vissa studerande att få tilläggslån och

merkostnadslån. För studerande med barn utgår ett tilläggsbidrag. Det finns också vissa stöd som riktar sig till speciella grupper i samhället.

Ungdomspolitik

Ungdomspolitiken syftar till att förbättra unga människors levnadsvillkor.

Vuxenutbildning

Svensk vuxenutbildning är omfattande och har lång tradition. Det finns många olika former av vuxenutbildning, alltifrån folkbildning, utbildning i svenska för invandrare (sfi) och kommunal vuxenutbildning till arbetsmarknadsutbildning och personalutbildning eller kompetensutveckling i arbetslivet.

Yrkeshögskolan (YH) är en eftergymnasial utbildningsform som bygger på samarbete mellan arbetslivet och utbildningsanordnare. Utbildningarna är 1-3-åriga och leder fram till en yrkesexamen eller en kvalificerad yrkesexamen. De vänder sig till studerande från gymnasieskolan men även till dem som har en yrkesbakgrund.

Fritidshem

Har inte undermenyer

Annan pedagogisk verksamhet

Annan pedagogisk verksamhet

Med annan pedagogisk verksamhet avses verksamheter som i något avseende ersätter eller kompletterar förskolan eller fritidshemmet, och som inte ingår i skolväsendet. Annan pedagogisk verksamhet regleras i skollagen, kapitel 25, och omfattar pedagogisk omsorg, öppen förskola, öppen fritidsverksamhet samt omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

Pedagogisk omsorg, till exempel familjedaghem

Kommunerna ska sträva efter att istället för förskola eller fritidshem erbjuda barn pedagogisk omsorg om barnets vårdnadshavare önskar det. Pedagogisk omsorg är ett samlingsbegrepp där familjedaghem är en av flera varianter på verksamheter inom pedagogisk omsorg. Andra varianter kan till exempel vara olika flerfamiljslösningar.

Pedagogisk omsorg ska genom pedagogisk verksamhet stimulera barns utveckling och lärande. Verksamheten ska utformas så att den förbereder barnen för fortsatt lärande. Barnen som går i pedagogisk omsorg är i åldrarna 1 till 13 år men det vanligaste är att verksamheten tar emot barn i förskoleåldern.

Läroplanen för förskolan är vägledande men inte bindande för pedagogisk omsorg. Det innebär att verksamheten kan tillämpa delar av läroplanen utifrån de förutsättningar som dessa verksamheter har. Läroplanens avsnitt om normer och värden är lika relevanta för pedagogisk omsorg som för förskolan. Skolverket har utformat

allmänna råd för pedagogisk omsorg. Råden knyter an till skollagen och till förskolans läroplan, som ska vara vägledande i verksamheten.

Öppen förskola

En kommun kan anordna öppen förskola som ett komplement till förskola och pedagogisk omsorg. I den öppna förskolan kan hemmavarande föräldrar eller andra vuxna tillsammans med personalen utveckla en pedagogisk gruppverksamhet för barnen samtidigt som de vuxna ges möjlighet till social gemenskap. Många öppna förskolor samverkar med andra verksamheter, till exempel socialtjänsten eller mödra- och barnhälsovården. Besökarna är inte inskrivna utan avgör själva när och hur ofta de vill delta.

Skolverket har utformat allmänna råd för den öppna förskolan. Råden anknyter till förskolans läroplan som kan vara vägledande i verksamheten.

Öppen fritidsverksamhet

Öppen fritidsverksamhet är ett alternativ till fritidshem för barn mellan 10 och 13 år. Verksamheten ska komplettera skolan och erbjuda barnen möjlighet till utveckling och lärande, samt en meningsfull fritid och rekreation. Den öppna fritidsverksamheten är en enklare form av verksamhet som inte erbjuder samma grad av omsorg och tillsyn som verksamhet där barnen är inskrivna, och elevgrupperna kan vara mer flexibla i jämförelse med fritidshemmen. Barnen är inte inskrivna i verksamheten utan familjen avgör själva när och hur ofta barnen ska delta. Öppen fritidsverksamhet kan organiseras på flera olika sätt. Ofta är den i mer eller mindre utsträckning samordnad med andra verksamheter, vanligtvis fritidshem, skola eller fritidsgård.

Skolverket har utformat allmänna råd för öppen fritidsverksamhet. Råden knyter an till skollagen och till läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Läroplanen gäller inte för öppen fritidsverksamhet men kan vara vägledande för verksamheten. Den pedagogiska verksamheten ska enligt råden utgå från den syn på barns utveckling och lärande som kommer till uttryck i läroplanen.

Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds

Kommunen ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete eller familjens situation i övrigt. Kommuner erbjuder i så fall omsorg under föräldrars obekväma arbetstider genom till exempel nattöppna förskolor, pedagogisk omsorg eller barnvårdare i det egna hemmet.

Den 20 december 2012 beslutade regeringen en förordning (2012:994) om statsbidrag för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Syftet med statsbidraget är att stimulera kommunerna att i ökad utsträckning erbjuda omsorg under kvällar, nätter och helger. För detta ändamål har 15,5 miljoner kronor avsatts för 2013 och 31 miljoner kronor per år beräknas avsättas under 2014-2016. Förordningen trädde i kraft den 1 februari 2013. Det är Skolverket som efter ansökan från en kommun beslutar om statsbidrag.

Folkbildning

Har inte undermenyer
Mål och budget: Folkbildning

Folkbildningen omfattar verksamhet inom folkhögskolor och studieförbund. Folkbildningen har en lång historia i svenskt samhällsliv och kännetecknas av att den är "fri och frivillig".

Ansvaret för fördelning av statsbidrag har Folkbildningsrådet (FBR) enligt en förordning (1991:977). Folkbildningsrådet är en ideell förening med tre medlemmar: Folkbildningsförbundet, Sveriges Kommuner och Landsting och Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO).

I dag får 150-tal folkhögskolor och 11 studieförbund del av statsbidraget. Idrottens studieförbund, SISU Idrottsutbildarna får statsbidrag via Kammarkollegiet att fördela till sina lokala och regionala studieförbund. Regeringen utfärdar riktlinjer för vad bidraget ska användas till. I riktlinjerna anges bland annat syftet med statsbidraget (till exempel att bidra till att stärka demokratin och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen) liksom gällande återrapporteringskrav. I övrigt styr inte staten verksamheten.

Folkhögskolornas kurser och studieförbundens studiecirklar liksom folkbildningens kulturverksamhet riktar sig till alla och omfattar vitt skilda ämnesområden. Cirka 20 procent av deltagarna går på konstnärliga/estetiska kurser. Det arrangeras 280 000 studiecirklar varje år med cirka 1,8 miljoner deltagare. En majoritet de studiecirklar som anordnas har en inriktning på konst, musik och media.

Regeringen tillsatte hösten 2011 en särskild utredare som skulle utvärdera det statliga stödet till folkbildningen (dir. 2011:93 I uppdraget ingick att utvärdera och analysera i vilken utsträckning de syften som har beslutats för statsbidraget har uppnåtts samt överväga om syftena är ändamålsenliga och vid behov föreslås förändrade syften. Utredaren skulle även föreslå hur syften och verksamhetsområden för statsbidraget kan kopplas samman. I uppdraget ingick dessutom att föreslå hur oberoende utvärderingar kan genomföras för att säkerställa en regelbunden återrapportering och att föreslå en ny modells för utvärderingar som beaktar behovet av djupgående studier.

Folkbildningsutredningen presenterade sitt betänkande den 31 oktober 2012 (SOU 2012:72) och föreslår bland annat ett nytt utvärderingssystem, förtydligat uppföljningsansvar för Folkbildningsrådet och att kommande utvärderingar av folkbildningen genomförs av två statliga myndigheter.

Folkhögskolor

Av de 150 folkhögskolorna drivs drygt 100 av ideella organisationer,, organisationer och stödföreningar, cirka 40 av landsting och regioner och en av kommunal huvudman.

Till skillnad från andra skolformer är folkhögskolan inte bunden av centralt fastställda läroplaner. Genom att varje folkhögskola själv bestämmer över sin verksamhet och profil finns stort utrymme att utforma och anpassa studierna efter olika målgrupper.

Folkhögskolestudierna är ofta ämnesövergripande och bedrivs i projektform med utgångspunkt i deltagarnas behov, förkunskaper och erfarenheter. De studerande har möjlighet att tillsammans påverka studiernas inriktning och innehåll.

Under 2011 har 2 500 arbetslösa ungdomar mellan 16-25 år som saknar slutbetyg från grund- eller gymnasieskola gått tremånaders utbildningar på 80-tal folkhögskolor. Syftet med utbildningarna är att underlätta för den enskilde att påbörja eller återgå till reguljär utbildning.

Studieförbund

De elva studieförbunden Arbetarnas Bildningsförbund (ABF), Studieförbundet Bilda, Folkuniversitetet, Ibn Rushds studieförbund, Medborgarskolan, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, (NBV), Sensus studieförbund, Studiefrämjandet, Studieförbundet Vuxenskolan (SV), Kulturens Bildningsverksamhet och SISU Idrottsutbildarna har olika inriktning. Varje studieförbund har ett centralt förbundskansli och ett större eller mindre antal lokalavdelningar och/eller distrikt över hela landet. Studieförbunden ingår i en ideell organisation tillsammans med sina huvudmän.

Verksamheten utgår från deltagarnas erfarenheter, behov och förkunskaper.

Utöver studiecirklar bedriver studieförbunden även en betydande kulturverksamhet, bland annat i de över 250 kommuner som saknar statliga kulturinstitutioner.
Det är till respektive lokalavdelning och/eller distrikt man vänder sig för att få reda på vilket utbud som finns av studiecirklar med mera på orten.

Relaterat

- SOU 2012:72 Folkbildningens samhällsvärden - en ny modell för statlig utvärdering
- Dir. 2011:93 Utvärdering av det statliga stödet till folkbildningen

Externa länkar

- Folkbildningsrådets webbplats
- Folkhögskolornas gemensamma webbplats
- Folkbildningsförbundets webbplats
- SISU idrottsutbildarnas webbplats
- Sveriges kommuner och landsting

Förskola

Har inte undermenyer
Barnomsorgspeng och allmän förskola för treåringar
Har inte undermenyer
Annan pedagogisk verksamhet

Förskolan riktar sig till barn från ett år tills de börjar i förskoleklassen eller den obligatoriska skolan. Syftet med förskolan är att stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barn en trygg omsorg. Verksamheten utgår från en helhetssyn på barnet och barnets behov samt utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

Förskolan är i dag en självklar del av barnfamiljernas vardag och en förutsättning för att kunna kombinera föräldraskap och förvärvsarbete.

Förskolan omfattade år 2012 drygt 84 procent av alla 1-5-åringar. År 2012 fanns det drygt 482 000 barn i förskolan där cirka 100 000 vuxna arbetar.

Förskolan har sedan hösten 1998 en egen läroplan i form av en förordning. Sveriges riksdag och regering fastställer läroplanen. Därmed markeras förskolans betydelse som första steget i det livslånga lärandet. Inom dessa ramar avgör sedan kommunen eller den enskilda huvudmannen hur verksamheten ska bedrivas. I läroplanen finns värdegrund och uppdrag, nationella mål och riktlinjer för förskolan mm. De pedagogiska principerna i förskolans läroplan bygger på att omsorg och pedagogik hör samman. En god omvårdnad är en förutsättning för utveckling och lärande samtidigt som omvårdnaden i sig har ett pedagogiskt innehåll. I läroplanen betonas lekens betydelse

för barns utveckling och lärande liksom barnets egen aktivitet. Förskolan ska vara rolig, trygg, och lärorik för alla barn som deltar.

Förskolans läroplan reviderades 2010. Läroplanen fick då förtydligade mål för barns språkliga och matematiska utveckling samt för naturvetenskap och teknik. Riktlinjerna för personalens ansvar har förtydligats, dels förskollärares ansvar, dels arbetslagets ansvar. Dessutom har ett nytt avsnitt om uppföljning, utvärdering och utveckling samt ett avsnitt om förskolechefens ansvar tillkommit.

Utöver läroplanen kan en förskola ha egna policydokument eller arbetsplaner som vidgar, preciserar eller konkretiserar förskolans inriktning eller arbetssätt utan att strida mot läroplanen. Dessa dokument kan ses som ett komplement och kan i den enskilda förskolan fungera parallellt med den nationella läroplanen.

Aktuellt inom förskola

- Jämställdhetsminister Maria Arnholm besöker Upplands Väsby Pressmeddelande, 8 oktober 2013
- Tilläggsuppdrag om insatser för att främja jämställdhet inom skolväsendet Regeringsuppdrag, 13 september 2013
- Tilläggsuppdrag om en fortsatt informationskampanj om lärar- och förskollärayrkena Regeringsuppdrag, 10 september 2013
- Visa alla

Relaterat

Internationellt samarbete på förskoleområdet

Externa länkar

Läroplan för förskolan på Skolverkets webbplats

Jämställdhet

FN:s kvinnokommissions möte 2013

Mål, budget och jämställdhet i siffror

Har inte undermenyer

Remisser

Om regeringens jämställdhetspolitik

Har inte undermenyer

Jämställdhetsintegrering

Mäns våld mot kvinnor

Jämställdhet på arbetsmarknaden

Mot prostitution och människohandel

Internationellt

Nyhetsbrev om jämställdhet

Regeringens jämställdhetspolitik syftar dels till att motverka och förändra system som konserverar fördelningen av makt och resurser mellan könen på en samhällelig nivå, dels till att skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt och möjlighet att påverka sin livssituation. När kvinnor och män delar makt och inflytande i alla delar av samhällslivet får vi ett mer rättvist och demokratiskt samhälle. Jämställdhet bidrar också till ekonomisk tillväxt genom att människors kompetens och skaparkraft främjas.

Jämställdhetspolitiken har under senare år tillförts omfattande resurser och därmed utvecklats, blivit mer kraftfull och spelar en mer aktiv roll. Arbetet med jämställdhetsintegrering, som syftar till att ge de jämställdhetspolitiska målen genomslag i hela regeringens politik, fortsätter samtidigt som ökade möjligheter har skapats för att

genomföra kompletterande insatser inom andra delar av regeringens politik.

Exempel på sådana insatser är handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, handlingsplanen mot prostitution och människohandel, forskningsprogrammet om kvinnors hälsa, en satsning på jämställdhetsintegrering i kommunala verksamheter samt den jämställdhetssatsning inom skolans område som regeringen fattade beslut om i juni 2008.

I juni 2009 presenterade regeringen även en strategi för jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet.

Jämställdhet mellan kvinnor och män är också en prioriterad fråga i det internationella samarbetet, som omfattar såväl Norden och Europa som övriga världen. De framsteg vi gjort har givit oss en stark position inom det internationella jämställdhetsarbetet och intresset för och efterfrågan på våra erfarenheter och våra lösningar är stort. Sverige har ett internationellt förtroendekapital att förvalta, men också att utveckla.

Aktuellt inom området jämställdhet

- Jämställdhetsminister Maria Arnholm deltar på Battle of the numbers slutevent Pressmeddelande, 20 november 2013
- Kartläggning för jämställda medel för forskning Pressmeddelande, 20 november 2013
- Jämställdhetsminister Maria Arnholm besöker Sundsvall Pressmeddelande, 18 november 2013
- Visa allt

Relaterat

Prenumerera på nyhetsbrev om jämställdhet

Politik för det civila samhället

Har inte undermenyer
Mål och budget: politik för det civila samhället
Har inte undermenyer
Politiken följs upp i samråd med idéburna sektorn
Dialog, samråd och överenskommelser

Har inte undermenyer
Forskning och statistik
Har inte undermenyer
Stöd och bidrag
Nyhetsbrev om det civila samhället

Politiken för det civila samhällets syfte är att lyfta fram det civila samhällets stora betydelse, utveckla och tydliggöra relationen mellan staten och det civila samhället och ta ett helhetsgrepp om generella frågor om det civila samhället och dess villkor. Riksdagen beslutade i februari 2010 om propositionen En politik för det civila samhället (2009/10:55) som innehåller förslag till mål och inriktning för politiken. Utbildningsdepartementet bevakar den generella politiken och varje departement ansvarar för sina sakområden.

Regeringens mål för politiken är att förbättra villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin. Det sker, genom att i dialog med civila samhällets organisationer, utveckla det civila samhällets möjligheter att göra människor delaktiga, stärka dess förutsättningar att bidra till samhällsutvecklingen och välfärden, samt fördjupa och sprida kunskapen om det civila samhället.

Politiken på området omfattar generella frågor om det civila samhället och dess villkor, bland annat möjligheter att bilda organisationer, att få statligt stöd och att göra människor delaktiga och bedriva verksamhet.

Vidare omfattas organisationernas samverkan med den offentliga sektorn genom dialog och samråd. Området omfattar även kunskapsbildning om det civila samhällets roll, sammansättning, verksamhet och utveckling.

Idrottspolitiken utgör en särskild del av politiken för det civila samhället. Idrottsfrågorna inrymmer verksamheter som främjar idrott och motion och som samtidigt bidrar till en förbättrad folkhälsa.

Stöd till allmänna samlingslokaler och till friluftsorganisationer, bidrag för kvinnors organisering samt bidrag till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer är också delar av politiken för det civila samhället.

Dialog med idéburna organisationer

Dialogen med idéburna organisationer är central inom politiken. Samråd och dialog sker bland annat genom remisser, fasta forum för samråd, konferenser och hearings. Två nationella överenskommelser har slutits, inom det sociala området och integrationsområdet. Dessa överenskommelser handlar om relationen mellan stat, kommun och idéburna organisationer som är verksamma i civilsamhället.

Myndighetsstöd för frågorna

Från och med 2012 har Ungdomsstyrelsen i uppdrag att utgöra ett myndighetsstöd för politiken för det civila samhället. Ungdomsstyrelsen ska därmed ansvara för att samla och sprida kunskap inom området, analysera, följa upp och utvärdera insatser samt bilda nätverk för samverkan med andra berörda myndigheter och organisationer.

Det civila samhället

Med det civila samhället avses en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor organiserar sig och agerar tillsammans i gemensamma intressen. I det civila samhället ingår allt från nätverk, tillfälliga sammanslutningar och frivilliga insatser till ideella föreningar, registrerade trossamfund, stiftelser, kooperativ med mera.

Relaterat

- Idrottspolitik
- Prop. 2009/10:55 En politik för det civila samhället
- Ds 2009:50, Statligt stöd till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer
- SOU 2007:66, Rörelser i tiden

Externa länkar

- Ungdomsstyrelsen
- Överenskommelsen.se

Studiefinansiering

Budget 2014

Det svenska studiestödssystemet

I Sverige har det statliga studiestödet långa traditioner och är en viktig del av regeringens utbildningspolitik.

Studiestödet ska verka rekryterande och därmed bidra till ett högt deltagande i utbildning. Det ska vidare utjämna skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidra till ökad social rättvisa. Studiestödet är främst avsett att täcka den studerandes levnadsomkostnader under utbildningen. Studiestödet är också en viktig del av det svenska välfärdssystemet.

De senaste åren har flera reformer på studiestödsområdet genomförts för att få ett väl fungerande studiestöd som svarar mot landets utbyggnad av olika utbildningsplatser. Sveriges nuvarande studiestödssystem infördes den 1 juli 2001.

Det svenska studiestödet är generöst utformat och ger många personer ekonomiska förutsättningar att utbilda sig. Det innebär också att statens årliga satsningar på området är stora.

Det svenska studiestödssystemet 2012:

Antal med studiestöd, ca. 900 000 studerande
Kostnad, ca. 22 mdr SEK (2,6 mdr EUR)

Det svenska studiestödet:

- är lika för alla,
- omfattar i princip alla medborgare,
- ges direkt till den studerande,
- lämnas i huvudsak oberoende av föräldrarnas eller familjens ekonomi.

För att möta skilda behov finns olika former av studiestöd.

Studiemedel

Alla vuxna studerande kan ansöka om studiemedel oavsett på vilken utbildningsnivå de studerar. Studiemedel kan lämnas för studier på heltid eller deltid. Det är möjligt för studerande att arbeta vid sidan av studierna i viss omfattning utan att stödet reduceras. Studiemedel består av en lånedel och en bidragsdel som ges för den tid studier pågår, normalt cirka 40 veckor per läsår. Det finns begränsningar i rätten till studiemedel kopplade till studietid och den studerandes ålder. Den övre åldersgränsen för att kunna få studiemedel är 54 år.

Studiebidraget betalas ut med ett belopp som är lika för alla och justeras årligen efter den allmänna prisutvecklingen i samhället. Studiebidraget utgör cirka en tredjedel av det totala studiemedelsbeloppet och är skattefritt och pensionsgrundande. Till vissa studerande som är i särskilt behov av kompetensförstärkning kan ett högre studiebidrag lämnas. Studerande med barn får ett särskilt tilläggsbidrag.

Studielånet betalas ut med ett belopp som utgör cirka två tredjedelar av det totala studiemedelsbeloppet. Fler än två tredjedelar av de studerande väljer att också ta studielån. För vissa studerande finns möjlighet att få ytterligare tilläggslån och lån för merkostnader i samband med studierna.

Studiemedel för studier på heltid utgår under 2013 med cirka 9 700 kronor per studiemånad (nio månader per år). Studiemedel betalas dock vanligtvis ut för fyra veckor i taget under tio månader per år.

Totalbeloppet per fyra-veckors period uppgår under 2013 till 9 024kronor.

Studiemedelssystemet bygger på att studielån ska betalas tillbaka. Återbetalningen startar vid årsskiftet närmast efter det att studierna avslutats och löper i normalfallet under 25 år. Till skulden läggs direkt en ränta. Räntan är förmånlig jämfört med andra låneräntor och tar hänsyn till avdragsreglerna i skattesystemet. Det finns också inbyggda trygghetsregler i återbetalningssystemet som gör det möjligt att ta hänsyn till den enskildes betalningsförmåga.

Studier utomlands

I Sverige fäster man stor vikt vid möjligheten att studera utomlands på eftergymnasial nivå. Det finns därför generösa villkor för att få studiemedel för studier utomlands. Studerande utomlands har också möjlighet att låna extra för merkostnader i samband med studierna.

Studiehjälp

Studiehjälpens syfte är att främja ett högt deltagande i gymnasieskolan och att bidra till kostnaderna för ungas utbildning. Bidraget kompletterar samhällets övriga stöd till barnfamiljer. Studiehjälp består i huvudsak av ett studiebidrag för unga studerande i gymnasieskolan och betalas ut under tio månader per läsår. Det finns också möjlighet för vissa att få behovsprövade extra tillägg.

Andra stöd

Det finns också olika typer av studiestöd riktade speciellt till vissa grupper av studerande, till exempel studerande med funktionshinder.

Myndigheter och regelverk

Studiestödet administreras i huvudsak av en central myndighet, Centrala studiestödsnämnden (CSN). Studiestödet regleras i huvudsak i studiestödslagen (1999:1395) och studiestödsförordningen (2000:655). Därtill finns också föreskrifter utfärdade av CSN.

Mer information

Information om svensk utbildningspolitik finns under Universitet och högskola. Information kring studiestödet i detalj finns på CSN:s webbplats, där finns till exempel information kring hur ansökan om studiestöd görs och vilka villkor som ställs, samt vad som gäller då lån ska återbetalas.

Vill du läsa lagarna och förordningarna?

Lagarna och förordningarna kan läsas och laddas ner från Svensk författningssamling (SFS) under Dokument på Riksdagens webbplats eller från Regeringskansliets rättsdatabaser. Sök med SFS-numret.

Relaterat

Läs mer om universitet och högskola

Externa länkar

Centrala studiestödsnämnden, CSN
Överklagandenämnden för studiestöds webbplats
Svensk författningssamling (SFS) under Dokument på Riksdagens webbplats

Ungdomspolitik

Har inte undermenyer
Mål och budget
Har inte undermenyer
Remisser
Har inte undermenyer
Utbildning och lärande
Har inte undermenyer
Arbete och försörjning
Har inte undermenyer
Hälsa och utsatthet
Har inte undermenyer
Inflytande och representation
Har inte undermenyer
Kultur och fritid
Har inte undermenyer
Internationellt samarbete - ungdomspolitik

Drygt 1,4 miljoner av Sveriges invånare är ungdomar i åldrarna 13-25 år. Ungdomspolitiken är sektorsövergripande och omfattar alla de beslut och åtgärder som påverkar villkoren för ungdomar. Den nationella ungdomspolitiken handlar således om ungdomars livssituation inom en rad olika områden som arbete, boende, utbildning, hälsa, fritid och inflytande.

Utbildningsdepartementet ansvarar sedan i januari 2011 för samordning av regeringens ungdomspolitik, för frågor som rör ungdomsorganisationer och internationelltsamarbete kring ungdomsfrågor. Uppgiften att samordna regeringens ungdomspolitik innebär ett aktivt sektorsövergripande arbete inom Regeringskansliet och gentemot andra myndigheter. Det innebär också en mängd kontakter med aktörer som bland annat ungdomsorganisationer och Sveriges kommuner och landsting (SKL). Den centrala myndigheten Ungdomsstyrelsen är en viktig aktör för den nationella ungdomspolitikens genomförande.

Målen för regeringens ungdomspolitik är att:

- alla ungdomar ska ha verklig tillgång till välfärd, och att
- alla ungdomar ska ha verklig tillgång till inflytande.

Arbetet med samordning och redovisning för att uppnå de övergripande målen sker inom följande fem huvudområden:

1. Utbildning och lärande
2. Arbete och försörjning
3. Hälsa och utsatthet
4. Inflytande och representation
5. Kultur och fritid

Sverige deltar i internationellt ungdomspolitiskt samarbete inom ramen för EU, FN, Europarådet, Nordiska ministerrådet samt Barentsrådet. Målen för den nationella ungdomspolitiken styr också det internationella samarbetet på det ungdomspolitiska området.

Relaterat
Reportage: Fritid och delaktighet på Ungdomspolitiska rådets möte
Reportage: På väg mot en ny ungdomspolitik
Skr. 2009/10:53 En strategi för ungdomspolitiken
Skr. 2009/10:229 Handlingsplan för att förebygga och förhindra att unga blir gifta mot sin vilja
Med unga i fokus- Regeringens 21 viktigaste satsningar för ungdomar
Pressmeddelande: Ungdomar gör sina röster hörda på Framtidsfrågan
Externa länkar
Om barn- och ungdomsforskning på FAS webbplats
Ungdomsstyrelsens webbplats
Vem gör vad? Myndigheters insatser för barn och unga, Ungdomsstyrelsens webbplats (pdf-fil)

Vuxenutbildning

Budget 2014

Yrkeshögskolan

Har inte undermenyer
Kommunal vuxenutbildning
Har inte undermenyer
Särskild utbildning för vuxna - särvux
Har inte undermenyer
Svenskundervisning för invandrare
Folkbildning

Sverige har sedan 1960-talet intagit en tätposition i västvärlden i fråga om satsningar på vuxenutbildning. Tillkomsten av det offentliga skolväsendet för vuxna och de studiesociala reformerna vid mitten av 1970-talet, fullföljde den tradition som grundlagts genom det folkligt förankrade studie- och bildningsarbetet inom folkbildningen.

Skolväsendet för vuxna omfattar kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

Kommunal vuxenutbildning/komvux

Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå ska ge vuxna sådana kunskaper och färdigheter som de behöver för att delta i samhälls- och arbetsliv. Den ska också syfta till att möjliggöra fortsatta studier. Kommunal vuxenutbildning på gymnnasial nivå ska i sin tur syftar till att ge vuxna kunskaper och färdigheter motsvarande den nivå som ungdomar kan få i gymnasieskolan.

Särskild utbildning för vuxna/särvux

Särskild utbildning för vuxna syftar till att ge vuxna med utvecklingsstörning kunskaper och färdigheter motsvarande de som ungdomar kan få i grundsärskolan och gymnasiesärskolan.

Utbildning i svenska för invandrare/sfi

Utbildning i svenska för invandrare ska ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket. Sfi syftar även till att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande kunskaper i läsning och skrivning sådana färdigheter.

Yrkeshögskolan

Utbildningar inom yrkeshögskolan får anordnas av statliga universitet och högskolor, kommuner, landsting och enskilda fysiska eller juridiska personer. Utbildningarna ska präglas såväl av stark arbetslivsanknytning som teoretisk förankring. Utbildningarna ska vidare utvecklas och bedrivas i samverkan med arbetsliv och utbildningsanordnare. En anordnare ska efter ansökan hos myndigheten kunna få statsbidrag eller särskilda medel för utbildningen.

Kompletterande utbildningar

Kompletterande utbildningar är ett komplement till skolväsendet. De bidrar till att utveckla kunskaper och färdigheter inom specifika yrkesområden och ska bland annat bidra till bevarandet av traditionella yrkeskunskaper.

Folkbildningen

Folkbildningen som har en lång tradition i svenskt samhällsliv präglas av stor frihet där folkbildningen själv sätter upp mål medan staten anger syftena med statsbidraget. Dessa är bland annat att öka människors möjlighet att påverka sin livssituation och att skapa

engagemang för samhällsutvecklingen. Stödet har vidare till syfte att bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja utbildningsnivån samt bredda intresset för att öka delaktigheten i kulturlivet. Till folkbildningen räknas folkhögskolor, studieförbund och studerandeorganisationer inom folkhögskolan. Folkbildningsrådet har ansvaret att fördela statsbidraget till studieförbund och folkhögskolor

Relaterat

Internationellt samarbete inom vuxenutbildningen

Externa länkar

Myndigheten för yrkeshögskolans webbplats
Kursplaner för grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxenutbildning samt för sfi på Statens skolverkets webbplats
Folkbildningsrådets webbplats

Sveriges kommuner och landsting

http://www.skl.se

Skola och förskola

- Elevhälsa
- Elevernas syn på skolan
- Forskning och skola
- Framgångsrika skolkommuner
- Karriärtjänster
- Kurser och konferenser, skola
- Lagar och regler
- Nyhetsbrev skola
- Plug In, färre gymnasieavbrott
- PRIO, skolans arbetssätt
- Publikationer, skola
- Skolmat
- SKL:s matematiksatsning
- Skolriksdag 2013
- Timplaner
- Våra åsikter om skolan
- Unga till arbete
- Öppna jämförelser
- Kontaktuppgifter skola
- Nyhetsarkiv
  - Ansökan om bidrag för lärarlyftet
  - Kunskapsdag om kvalitetsutveckling av studie- och yrkesvägledningen

Forskning och innovation

- Innovation
  - Innovationer i praktiken
  - Kontakt
  - Satsning på innovationskraft
- Nyhetsarkiv

Information, kultur, religion, nöjen, idrott od.

(IT-minister. Kultur-och idrottsminister)

Anna-Karin Hatt

It- och energiminister
Näringsdepartementet

"Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.

Sverige ska ta ansvar för att lösa klimatkrisen genom att ställa om till ett hållbart energisystem, så att konsumenter och svenska företag kan få tillgång till energi till rimliga priser.

Sverige ska leda utvecklingen av miljöteknik som löser de globala miljöproblemen, vilket ger jobb, tillväxt och nya företag i vårt land."

Har inte undermenyer
Ansvarsområden
Har inte undermenyer
Biografi
Har inte undermenyer
Pressmeddelande
Har inte undermenyer
Debattartiklar
Har inte undermenyer
Tal
Har inte undermenyer
Statssekreterare Daniel Johansson

It- och energiminister Anna-Karin Hatt ansvarar för politiken för informationssamhället och energifrågorna.

Informationssamhället
I politikområdet informationssamhället ingår insatser för att Sverige ska vara ett hållbart informationssamhälle för alla. Det innebär ett tillgängligt informationssamhälle med modern infrastruktur och samhällsnyttiga it-tjänster för att förenkla vardagen och förbättra livskvaliteten för kvinnor och män, unga och gamla i alla delar av landet.

Energi (Ingår i politikområdet för hushåll)
I politikområdet ingår insatser för att Sverige ska fullfölja omställningen till ett hållbart energisystem, för att den enskilde konsumentens ställning på energimarknaden ska stärkas och att Sverige ska visa vägen när det gäller miljöteknik.

Informationssamhället

Har inte undermenyer
Informationssamhället i statens budget
Digitala agendan
E-förvaltningen
Har inte undermenyer
Bredband
Telekom
Har inte undermenyer
Post
Har inte undermenyer
Internet
Har inte undermenyer
Säker kommunikation
Har inte undermenyer
Internationell IT-politik
Utredningar, förslag och remisser

Ansvarigt statsråd
Anna-Karin Hatt
It- och energiminister
Ansvarigt departement
Näringsdepartementet

Målet för it-politiken är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. För att uppnå detta krävs ökad digitala delaktighet så att fler vill och vågar använda digitala tjänster. Men också om att få fram fler tjänster som gör att kvinnor och män upplever att de verkligen har nytta av att använda internet. En förutsättning för detta är det finns tillgång till bredband i alla delar av landet och därför ska Sverige ha bredband i världsklass, ett delmål som riksdagen har ställt sig bakom.

Informationssamhället i statens budget

I budgetpropositionen 2014 föreslår regeringen 0,5 miljarder kronor för området politiken för informationssamhället.

Budgetproposition för 2014

Det digitala steget, e-förvaltning för en enklare, öppnare och effektivare offentlig förvaltning

Regeringen föreslår 38 miljoner kronor på fortsatt arbete med e-förvaltningsutveckling. Arbetet har sin grund i regeringens e-förvaltningsstrategi Med medborgaren i centrum. Under 2014 ska ett flerårigt utvecklingsprogram tas fram som bland annat bör finansieras genom omfördelning av en del av myndigheternas framtida besparingar från digitala tjänster. Regeringen kommer också tillsätta en utredning om hur förbättrad styrning av det allmännas digitala information och digitala tjänster kan öka effektiviteten, transparensen och innovationsmöjligheterna inom offentlig sektor.

Digitala lösningar ska i större utsträckning utvecklas tillsammans av myndigheterna utifrån medborgarnas behov. E-delegationen har regeringens uppdrag att samordna myndigheternas arbete med att skapa gemensamma tjänster. Ett exempel är tjänsten www.minameddelanden.se som redan idag ger medborgare och företagare en samlad tillgång till all myndighetspost. Tjänsten är under uppbyggnad och andra pågående projekt är till exempel Min ärendeöversikt, Mina fullmakter, Effektiv informationsförsörjning.

- För en komplett lista över pågående projekt se E-delegationens webbplats

Utredning om statens samlade it-infrastruktur

Utredningen ska se över möjligheterna till att effektivisera användningen av de statligt ägda fibernäten genom ökad samordning.

Utredningen ska också ge förslag på hur en sådan samordning kan organiseras och genomföras. Förslag ska syfta till effektivisering och inte innebära totalt sett ökade utgifter för staten.

Ansvarig enhet

Enheten för it-politik, tfn. 08-405 10 00.

Utgiftsområde

Politiken för informationssamhället är en del av utgiftsområde 22 - Kommunikationer.

Relaterat

- Med medborgaren i centrum. Regeringens strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning
- Pressmeddelande: Ny tjänst ska förenkla företagens vardag
- Pressmeddelande: Viktiga budgetsatsningar på it och energi
- Läs mer på regeringen.se/budget
- Näringsdepartementets budget
- Läs mer om budgetprocessen

Digitala agendan

- Har inte undermenyer
- Om Digitala agendan
- Har inte undermenyer
- Digitalt innanförskap
- Har inte undermenyer
- Signatärer
- Har inte undermenyer
- Grön it
- Har inte undermenyer
- Digital agenda för Europa
- Har inte undermenyer
- Digitaliseringskommissionen

Digitala agendan

Näringsdepartementet presenterade den 6 oktober 2011 "It i människans tjänst - en digital agenda för Sverige". Agendan är en sammanhållen strategi som syftar till att statens befintliga resurser ska utnyttjas bättre. Den digitala agendan är ett komplement till pågående insatser. Den samordnar åtgärder på it-området inom till exempel säkerhet, infrastruktur, kompetensförsörjning, tillit, tillgänglighet, användbarhet, standarder, entreprenörskap och innovation.

Näringsdepartementet, 9 oktober 2013

Anna-Karin Hatt presenterade den digitala agendan i Kina

It- och energiminister Anna-Karin Hatt presenterade idag den 9 oktober den digitala agendan på ett seminarium i Hongkong. Med en dryg miljard mobiltelefonanvändare och närmare 600 miljoner internetanvändare i Kina är intresset för it-frågor stort.

- Läs artikel: Anna-Karin Hatt presenterade den digitala agendan i Kina

Näringsdepartementet, 13 maj 2013
Lilla kommissionen träffade Anna-Karin Hatt
I dag träffade it- och energiminister Anna-Karin Hatt den expertgrupp med barn och ungdomar mellan 7-18 år som Digitaliseringskommissionen har tillsatt. Dagen inleddes på Näringsdepartementet där ministern träffade kommisionärerna för en första presentationsrunda.

- Läs artikel: Lilla kommissionen träffade Anna-Karin Hatt
- Se nyhetsändning på svt.se: Unga experter ska göra Sverige bäst på it

Näringsdepartementet, 30 januari 2013
Signatärsevent med fokus på diskussion och idéutbyte
Idag träffas signatärerna för den digitala agendan för en eftermiddag med framåtsiktande diskussioner. Som värd står Näringsdepartementet tillsammans med Digitaliseringskommissionen och både it-minister Anna-Karin Hatt och Jan Gulan Gulliksen, ordförande i Digitaliseringskommissionen deltar.

Under eftermiddagen arrangeras tre parallella debatter på rubrikerna entreprenörskap och företagsutveckling, skola och undervisning samt digital delaktighet och jämställdhet.

- Läs Anna-Karin Hatts tal: Ett signatärskap för ett digitalt Sverige
- Pressmeddelande: It- och energiministern medverkar i Digitaliseringskommissionens Signatärsforum
- Följ Twitter #signfor

Näringsdepartementet, 17 januari 2013
Linnéuniversitetet ska studera hur frivilliga krafter bidrar till ökad digital delaktighet
Regeringen har idag beslutat att ge Linnéuniversitetet i uppdrag att studera hur frivilliga initiativ bidrar till att öka den digitala delaktigheten.

- Ungefär 1,2 miljoner svenskar har ännu inte tagit steget att bli digitalt delaktiga. Regeringen gör därför flera satsningar för att öka delaktigheten. Dessutom finns många organisationer och enskilda som genom frivilliga initiativ bidrar till att öka den digitala delaktigheten. Nu vill regeringen få mer kunskaper om vilka metoder som fungerar bäst och hur vi kan underlätta den utvecklingen, säger it- och energiminister Anna-Karin Hatt.

- Artikel: Regeringen har idag beslutat att ge Linnéuniversitetet i uppdrag att göra en studie om hur frivilliga initiativ arbetar för en ökad digital delaktighet
- Pressmeddelande: Linnéuniversitetet ska studera hur frivilliga krafter bidrar till ökad digital delaktighet

Näringsdepartementet, 20 december 2012
Handlingsplan för Digitaliseringskommissionen

Näringsdepartementet, 9 november 2012
Rapport om signatärskapets utveckling

Näringsdepartementet, 19 oktober 2012
Digitaliseringskommissionens kansli är nu på plats

Näringsdepartementet, 5 juli 2012
Anna-Karin Hatt välkomnar en gotländsk digital agenda

Näringsdepartementet, 12 juni 2012
Digitaliseringens möjligheter för demokrati och innanförskap diskuteras när it-ministern besöker Östergötland

Tal av Anna-Karin Hatt

- Visa alla
- 30 januari 2013
  Ett signatärskap för ett digitalt Sverige
- 7 december 2012
  Ett innovativt samhälle räddar liv
- 12 juni 2012
  It som ett redskap för fördjupad demokrati
- 10 maj 2012
  Digitalisering - en viktig tillväxtfaktor

E-förvaltningen

Har inte undermenyer
E-förvaltningen
Har inte undermenyer
E-legitimationer
Har inte undermenyer
Elektroniska signaturer

Regeringens mål för e-förvaltningen är att det ska vara så enkelt som möjligt för så många som möjligt att utöva sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter samt ta del av förvaltningens service.

Övergripande mål för den statliga förvaltningspolitiken är en innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv. Förvaltningen ska ha väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och bidra till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete.

E-förvaltningsstrategin

Under 2011 tog regeringen fram en digital agenda med målet att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Ett mål som också är antaget av riksdagen. För att bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter krävs insatser från alla, inte minst det offentliga. Därför har regeringen fattat beslut om en strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning, en strategi som handlar om att skapa en enkel, öppen och effektiv statsförvaltning.

Med medborgaren i centrum

För många av oss fungerar det digitala mötet med skolan, myndigheten eller sjukhuset redan ganska bra, men det gör det inte för alla. Den

som hamnat i en situation där man behöver ha kontakt med flera olika myndigheter möter ofta en offentlig förvaltning som är både krånglig och mycket tungrodd. Vi i det offentliga måste bli bättre på att sätta den enskilde medborgaren och dennas behov i centrum. Och för att göra det måste våra myndigheter bli långt bättre på att samverka. Vår uppgift är att bygga en enklare, öppnare och effektivare offentlig förvaltning som river de hinder som finns för sådan samverkan.

Statsförvaltningens digitala tjänster, till exempel e-tjänster, ska bidra till att förenkla vardagen för privatpersoner, företag och andra organisationer genom att utformas efter användarnas olika och skiftande behov. Tjänsterna ska vara enkla och säkra att använda, och lätta att hitta. Målsättningen bör vara att både kvinnor och män ska bli nöjda och använda tjänsterna i likvärdig utsträckning.

Öppna data

Det digitala skapar även möjligheter för statsförvaltningen att bli mer innovativ och samverkande. Användning av öppna data, där regeringen använder begreppet öppna data i en vid bemärkelse, och användning av sociala medier ökar möjligheterna till insyn och delaktighet. Genom att göra det lättare att hitta och använda öppna data och statliga tjänster som kan användas av andra system kan innovation stödjas. På så sätt kan statsförvaltningen utgöra en grund för andra aktörers tjänsteutveckling, vilket också gynnar medborgarna.

Samverkan

När statsförvaltningen samverkar digitalt kan effektiviteten och kvaliteten i statsförvaltningen förbättras. Detta ska göras genom att använda standarder i statsförvaltningens digitala tjänster, förbättra informationssäkerheten och digitalisera statlig stödverksamhet. Service, öppenhet och effektivitet måste dock alltid vägas mot skyddet för den enskildes integritet och behov av sekretesskydd.

Om det offentliga ska kunna möta framtidens utmaningar och samtidigt fortsätta bygga en verksamhet där människors behov står i centrum, krävs samverkan mellan många olika aktörer i samhället. Tillsammans kan vi göra det enklare, öppnare och effektivare i samhället.

Regeringens mål för e-förvaltningen

- En enklare vardag för medborgare
- Öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet
- Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

Relaterat

Artikel: It- och energiminister Anna-Karin Hatt om e-förvaltningsstrategin
Pressmeddelande: Ny regeringsstrategi för att digitalisera statsförvaltningen sätter medborgaren i centrum
Regeringens strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning - Med medborgaren i centrum

Sverige ska ha bredband i världsklass

Det är marknadens uppgift att göra investeringar i infrastruktur. Statens roll är att se till att marknaden fungerar effektivt och att marknadsaktörerna ges förutsättningar för sin verksamhet genom lämplig reglering.

Bredbandsstrategin

2009 beslutade regeringen om en bredbandsstrategi för Sverige för att tydliggöra politikens inriktning.

Strategin tar sin utgångspunkt i det övergripande riksdagsbundna målet för tillgänglighet att Sverige ska ha bredband i världsklass. En hög användning av it och internet är bra för Sverige både vad gäller tillväxt, konkurrenskraft och innovationsförmåga. Det bidrar till utvecklingen av ett hållbart samhälle. Det hjälper också till att möta utmaningar i form av en ökad globalisering, klimatförändringar och en åldrande befolkning i ett glest bebyggt land. En förutsättning för att möta dessa utmaningar är att det finns tillgång till bredband med hög överföringshastighet i hela landet.

Bredbandsstrategin är utformad med utgångspunkten att elektroniska kommunikationstjänster och bredband ska tillhandahållas av marknaden och att statens huvudsakliga roll är att skapa förutsättningar för marknaden, formulera politiska mål och undanröja hinder för utvecklingen.

Bredbandsstrategin syftar till att möjliggöra för marknaden att åstadkomma följande täckningsgrad för bredband.

- År 2020 bör 90 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s
- År 2015 bör 40 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s och alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband

Målet för 2015 uppnått

Enligt Post- och telestyrelsens uppföljning av regeringens bredbandsstrategi uppnåddes målet om täckningsgrad för 2015 redan i oktober 2010 och siktet är nu inställt på att arbeta för att målet för 2020 ska nås.

Bredbandsforum

Bredbandsforum är en viktig del av bredbandsstrategin och tillsattes av Regeringen 2010 för att främja samverkan kring bredbandsutbyggnad. Inom ramen för Bredbandsforum möts företag, myndigheter och organisationer för att tillsammans hitta lösningar som ökar tillgången till bredband i hela landet.

Bredbandsforum har en styrgrupp där it- och energiministern sitter som ordförande och som identifierar områden för insatser och tillsätter arbetsgrupper. Varje arbetsgrupp ska fokusera på en särskild prioriterad fråga genom att enskilda sakfrågor belyses och diskuteras utifrån olika perspektiv. Det löpande arbetet inom Bredbandsforums sköts av ett kansli som finns hos Post- och telestyrelsen. Kansliet har även i uppgift att främja att bredbandsstrategins mål nås samt att verka för att öka kännedomen om bredbandsstrategin och om forumets arbete och resultat. Bredbandsforums mandat löper till och med 2015.

Relaterat

Rapport: Bredbandsstrategi för Sverige

Externa länkar

Bredbandsforums webbplats

Telekom

Har inte undermenyer
Telekom
Har inte undermenyer
Konkurrens
Har inte undermenyer
Radiofrekvenser
Har inte undermenyer
Mobilt

Elektronisk kommunikation innebär överföring av signaler i elektronisk form. Själva signalerna är den tekniska förutsättningen för att bland annat kunna ringa, skicka e-post, surfa på internet, se på video och tv med hjälp av olika såväl fasta som mobila tekniska plattformar.

Eftersom såväl olika tjänstemarknader som tekniker smälter samman så är det regeringens strävan att området så långt möjligt karaktäriseras av teknikneutralitet.

Regeringen skapar förutsättningar

Utgångspunkten är således att telefoni, liksom övriga elektroniska kommunikationstjänster, tillhandahålls av marknaden. Regeringen ska inte styra marknaden eller den tekniska utvecklingen utan regeringens uppgift är att skapa goda förutsättningar för marknaden och undanröja hinder för utvecklingen. Det handlar bl.a. om att se till att det finns en reglering som ger bästa möjliga förutsättningar för en fungerande konkurrens och att de regler som finns främjar investeringar i elektroniska kommunikationer.

Lagstiftning

Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) gäller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande installationer och tjänster, samt användning av radiofrekvenser. Den omfattar den tekniska infrastrukturen men däremot inte det innehåll som överförs i näten eller med hjälp av elektroniska kommunikationstjänster. Lagen bygger på EU-reglering vars övergripande mål är att åstadkomma ett harmoniserat regelverk för elektronisk kommunikation och därigenom öka konkurrensen och den fria rörligheten av elektroniska kommunikationstjänster inom EU.

Post- och telestyrelsen (PTS) är tillsynsmyndighet enligt LEK.

- Läs mer om lagstiftningen på Post- och telestyrelsens webb

Konsument

Lagen om elektronisk kommunikation innehåller flera bestämmelser till skydd för konsumenter och andra slutanvändare.

Lagen innehåller bestämmelser om rimliga krav på den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller kommunikationstjänster vad gäller verksamhetens driftsäkerhet. I lagen finns också integritetsskydd för både privatpersoner och företag.

Enligt lagen ska vidare alla som besöker en webbplats med cookies, det vill säga en liten textfil som webbplatsen du besöker begär att spara på din dator, få information om att webbplatsen innehåller sådana, vad dessa cookies används till och hur cookies kan undvikas.

Enligt lagen har PTS möjlighet att tillgodose behov av tjänster hos personer med funktionsnedsättning genom att ålägga operatörer att erbjuda vissa tjänster. Om det bedöms lämpligt ska tjänsterna under vissa omständigheter upphandlas.

- Mer information om vilka regler som gäller för tjänster som erbjuds till konsumenter och andra slutanvändare på Post- och Telestyrelsens webb

Postmarknaden

Den svenska postmarknaden är en mycket diversifierad marknad. Kunderna utgörs av många olika typer av aktörer, från hushåll som köper ett fåtal frimärken per år till storkunder som banker, försäkringsbolag och myndigheter som årligen skickar miljontals försändelser. Genom sitt nära samband med marknader som till exempel kommunikation, transport/logistik och reklam är postsektorn en viktig del av samhällets ekonomiska infrastruktur.

I juni 2009 slutfördes samgåendet mellan Posten AB och Post Danmark A/S. Den svenska staten har 60,7 procent av aktierna i det nya svensk-danska bolaget, PostNord AB. Genom ökade postvolymer och finansiella resurser erbjuds goda förutsättningar att långsiktigt värna den samhällsomfattande posttjänsten. På en alltmer konkurrensutsatt postmarknad kan samgåendet skapa en större naturlig hemmamarknad som på längre sikt, ökar både lönsamhet och effektivitet.

Kännetecknande för dagens postmarknad är den snabba ökningen av företagsgenererad post och primärt utgör brevet en kanal för information från företag till hushåll. I Sverige har vi för närvarande ett 30-tal postoperatörer vilkas verksamhet bedrivs med tillstånd från Post- och telestyrelsen (PTS). Mer information om dessa och om annat som rör postmarknaden finns på PTS:s webbplats.

Postdirektiv

Utvecklingen mot en gemensam marknad för posttjänster i Europa skapar nya förutsättningar. Sedan 1990-talet har åtgärder vidtagits för att öppna brevmarknaden för konkurrens, både i Europa och på andra håll i världen.

Enligt det ursprungliga postdirektivet från 1997 (direktiv 97/67/EG) kunde medlemsstaterna använda lagstadgade monopol för att konkurrensskydda befordran av försändelser som väger högst 50 gram. Sedan 2008 finns nu inom EU ett nytt postdirektiv som syftar till att liberalisera och konkurrensutsätta marknaden under kontrollerade former. Någon stegvis liberalisering har inte varit aktuell för Sveriges del eftersom monopolet på den svenska postmarknaden avskaffades redan 1993. Senast den 31 december 2010 ska medlemsstaterna ha införlivat direktivet och det kommer då inte längre vara möjligt att behålla nationella monopol på posttjänster. För elva av medlemsstaterna skjuts genomförandet av direktivet upp till den 31 december 2012.

Den 30 september lämnade 2008 års Postlagsutredning förslag på hur postdirektivet skulle införlivas i svensk rätt. En proposition med förslag till en ny reglering överlämnades till riksdagen våren 2010. Den nya postlagen (2010:1045) trädde i kraft 1 juli 2010.

Grundläggande betaltjänster

Information om de grundläggande betaltjänsterna finns på Post- och Telestyrelsens (PTS) webbplats.

Relaterat

- Prop. 2009/10:216 Ny postlag
- Lagrådsremiss: Ny postlag
- SOU 2009:100 Samgåendet mellan Posten AB och Post Danmark A/S - en analys
- SOU 2009:82 En ny postlag
- Prop. 2006/07:55 Statens ansvar för vissa betaltjänster

Externa länkar

- Post- och telestyrelsen (PTS)
- Postlagen (2010:1045)

Internet

Kommunikation är en nödvändighet i ett modernt demokratiskt samhälle, både för att främja företagande, innovation och konkurrens men också för att den enskilde ska kunna nå och sprida information, utnyttja sin yttrandefrihet och kunna vara delaktig i informationssamhället.

Tack vare ett antal drivande svenska pionjärer samt ett tidigt offentligt engagemang finns det anledning att vara stolta över internetutvecklingen i Sverige. Det behövs dock fortsatta insatser för att internet i Sverige ska vara öppet, robust, stabilt och tillgängligt. Internet är dock ett världsomspännande kommunikationsnät med en utveckling som drivs av många olika aktörer. Sverige måste även fortsättningsvis engagera sig internationellt, samarbeta med branschen och med andra länder för att bibehålla internet som en öppen decentraliserad plattform för kommunikation. Internets utveckling ska karaktäriseras av öppenhet, frihet och säkerhet, till gagn för medborgare, företag, organisationer och offentlig sektor.

Internetprotokollet

Till internets kritiska resurser hör tillgången till IP-adresser och domännamnssystemet. För att försäkra alla medborgares tillgång till e-tjänster på internet, inte minst vid en utveckling av offentliga e-tjänster, är det viktigt att beakta utvecklingen av teknik och säkerhet. Internet Protocol version 4, (IPv4) är den version av internetprotokollet (IP) som internet i dag huvudsak baseras på. En av de viktiga frågor som behöver hanteras är införandet av en ny version av internetprotokollet (IPv6).

Nätneutralitet

Ett grundläggande samhälleligt intresse är att upprätthålla ett öppet internet och principen om öppna nät och tjänster, även kallat nätneutralitet. Användaren ska i princip fritt kunna ta emot och skicka innehåll samt fritt använda innehållstjänster som inte skadar nätverket. Om det visar sig att konsumenterna får svårt att teckna abonnemang utan blockeringar, eller att det uppstår faktiska problem med nedprioriterad trafik, så kan Post- och telestyrelsen (PTS) med stöd av lagen om elektronisk kommunikation meddela en föreskrift om så kallad lägsta tjänstekvalitet vilket tvingar samtliga operatörer på marknaden att erbjuda abonnemang utan blockeringar. Hittills har PTS gjort bedömningen att det inte finns skäl att använda sig av denna möjlighet.

Säker kommunikation

För att det ska vara möjligt att använda och erbjuda digitala tjänster behövs en grundläggande infrastruktur med väl fungerande elektroniska kommunikationer. Internet som bärare av tjänster ska vara tillgängligt och robust och den information som skickas över nätet ska behandlas på ett säkert sätt.

Robust elektronisk kommunikation innebär att kommunikationerna ska vara uppbyggda på ett driftssäkert sätt. Post- och telestyrelsen (PTS) ska genom olika insatser bidra till att antalet driftsstörningar inom elektronisk kommunikation minskar. Åtgärder som PTS vidtar är bl.a. förbättring av redundans i ortssammanbindande fibernät, underhåll av bergrum där operatörerna ställer sin vitala utrustning, kompetenshöjande åtgärder, spridning av mobila kommunikationsnät, nationella samarbetsprojekt kring t.ex. lägesbeskrivningar och informationsdatabaser samt återkommande övningar med uppföljning som underlag för framtida satsningar.

Dagens samhälle är mycket beroende av att it och internet fungerar. Ansvaret för nät- och informationssäkerhet delas av användare, marknadens aktörer och staten. En ökad nät- och informationssäkerhet främjar tillit som driver användning av tjänster som i sin tur driver innovation, handel, tillväxt, delaktighet m.m. En god vardagssäkerhet är också grundläggande för samhällets krisberedskap. Välinformerade och medvetna it-användare som ställer krav på säkerheten är avgörande för att öka säkerheten i och tilliten till it och elektronisk kommunikation. Därför krävs det kontinuerliga insatser för att öka kompetensen hos användarna om rutinmässig och förebyggande it-säkerhet.

- Post- och telestyrelsen (PTS)

Internationell IT-politik

Om digital champion, internets förvaltning, fördelning av radiospektrum och EU:s regelverk på området.

Digital Champion

Digital champion är ett initiativ där EU-kommissionen uppmanar alla medlemsstater att utse en Digital champion som aktivt ska arbeta för en ökad digitalisering i samhället.

Regeringen menar att idén med att utse en Digital champion går hand i hand med den svenska digitala agendan och har lämnat uppdraget till Jan Gulliksen, professor vid KTH och ordförande för regeringens Digitaliseringskommission.

I uppdraget ingår att vara den digitala utvecklingens ansikte utåt. Det handlar om att övertyga fler om hur viktig den digitala världen är och vilken enorm potential som finns i den digitala tekniken.

- Läs mer om Digital Champion på Kommissionens webbplats

Förvaltning av internet

För att Internet ska fungera på ett bra och tillförlitligt sätt är det viktigt att den infrastruktur som används följer vedertagna standarder. Många svenskar deltar i det internationella standardiseringsarbete som ständigt pågår. Allt eftersom Internet utvecklats till vars och ens egendom har under senare delen av 90-talet förvaltningen börjat flyttas över från USA:s regering till den privata icke-vinstdrivande organisationen Internet Corporation on Assigned Names and Number, ICANN.

ICANN:s syfte är att främja Internets operationella stabilitet. Organisationen ansvarar för domännamnssystemet och delar ut de

nummer som behövs för att Internet ska fungera. ICANN har bland annat beslutat om att införa ett stort antal nya toppdomäner som .museum, .biz och .coop. men också namn på företag, varumärken och företeelser som kan sökas av vem som helst mot en avgift.

Kopplat till ICANN finns ett antal rådgivande kommittéer där näringsliv, civilsamhället och stater kan delta. allmänheten kan delta. Svenska staten är aktivt i den mellanstatliga rådgivande kommittén Governmental Advisory Committee, GAC. Kommitténs uppgift är att bistå ICANN med råd i frågor som rör statsangelägenheter, särskilt där ICANN:s policy kan komma i beröring med nationella lagar eller internationella fördrag eller överenskommelser. ICANN-möten hålls tre gånger per år och är öppna för alla intresserade.

FN har under 2003 och 2005 varit värd för världstoppmötet om informationssamhället, WSIS. En av de mer diskuterade frågorna rörde Internets förvaltning och resultatet i denna del är i huvudsak två:

- Alla intressenter i Internets förvaltning uppmanas till förbättrat samarbete.
- Bildandet av Internet Governance Forum, IGF med syfte att bibehålla en global och kontinuerlig dialog och erfarenhetsbyte i alla frågor om Internet. IGF ska sammankallas varje år under fem år och sedan utvärderas.

Fördelning av radiospektrum

För att olika radiosändningar inte ska störa varandra delas radiospektrum upp i olika frekvensband för olika användningar. Radiospektrum är en begränsad resurs och efterfrågan på frekvensutrymme ökar. Radiosändningar hindras inte av nationsgränser. Fördelningen av radiospektrum sker därför till stor del på internationell nivå.

På världsbasis deltar Sverige i Internationella teleunionen, ITU, som är ett FN-organ för bl.a. planering av radiotjänster och standardisering. ITU:s Internationella Radioreglemente ligger till grund för den internationella frekvensanvändningen.

Utvecklingen inom radiokommunikationsområdet medför att användning av nya eller förändrade radiosystem ofta kräver ändring av regelverket. ITU arrangerar Världsradiokonferenser, där beslut om uppdatering av radioreglementet fattas. Dessa konferenser äger rum med ungefär fyra års mellanrum.

Inom Europeiska sammanslutningen för regleringsmyndigheter för post och telekommunikation, CEPT, deltar Sverige i arbetet med europeisk samordning på radiospektrum- och telekommunikationsområdet. EU-kommissionen har enligt det s.k. radiospektrumbeslutet (676/2002/EG) befogenheter att besluta om harmonisering av radiospektrum inom EU. Sådana frågor behandlas i EU:s radiospektrumkommitté (RSC). Det finns också en rådgivande grupp för radiospektrumpolitik (RSPG).

EU:s regelverk på området

Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, LEK, bygger på fem EU-direktiv.

1. Ramdirektivet
2. Auktorisationsdirektivet
3. Tillträdesdirektivet
4. Direktivet om samhällsomfattande tjänster
5. Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation

Andra viktiga rättsakter är radiospektrumbeslutet, som reglerar internationell roaming inom EU, och rekommendationen om vilka relevanta marknader som bör vara föremål för särskild konkurrensfrämjande reglering.

Viktigare förslag inom området för IT-politik och elektroniska kommunikationer som för närvarande förhandlas inom EU är bl.a:

- Förordning om elektronisk identifikation och betrodda tjänster.
- Förordning om kostnadsreduceringar för utrullning av bredband.
- Direktiv om nätverks- och informationssäkerhet och en cyberstrategi för Europa.
- Förslag till förordning om genomförandet av en inre telekommarknad.

Inom EU har en kommunikationskommitté, COCOM och en europeisk grupp av regleringsmyndigheter, BEREC, Body of European Regulators for Electronic Communications, inrättats för att regelverket om elektronisk kommunikation ska fungera som avsett. Avsikten är bland annat samordning mellan länderna och EU-kommissionen.

Externa länkar

OECD:s rapporter kan beställas från OECDs webbplats
EU-kommissionens webbsida rörande elektronisk kommunikation
COCOM
Berec, Body of European Regulators for Electronic Communications
ICANN
General Advisory Committee, GAC, (ICANN)
WSIS
ITU
CEPT
ITSO
Gruppen för radiospektrumpolitik, RSPG
Radiospektrumkommitten, RSC

Utredningar, förslag och remisser

Har inte undermenyer
Organisering av framtidens e-förvaltning
Har inte undermenyer
Promemoria N2013/4192/ITP
Har inte undermenyer
Promemoria N2013/3071/ITP
Har inte undermenyer
Promemoria N2013/2072/ITP

På den här sidan hittar du information om utredningar som är aktuella inom it-området.

Just nu pågår det flera utredningar inom it-området. Många viktiga vägval ska göras för framtiden och för att regeringen ska kunna ta fram propositioner (lagförslag) till riksdagen behöver regeringen ibland tillsätta en utredning, eller kommitté som den formellt kallas.

I utredningarna ingår experter i det ämne som ska utredas och ibland även politiker. Arbete i kommittéform är ett sätt att ta till vara den kunskap i en viss fråga som finns på olika håll i samhället.

Utredningen ska belysa frågan enligt det kommittédirektiv som regeringen lämnar. I direktivet anger regeringen riktlinjerna för kommitténs arbete, bland annat vilken fråga som ska utredas och när utredningen ska vara färdig.

När utredningen har lämnat över sitt betänkande skickas rapporten till berörda parter som får möjlighet att lämna synpunkter på utredningens slutsatser och förslag i form av så kallade remissvar. Därefter bereds förslagen vidare inom departementet.

Beställning av tryckt material

Kommittédirektiv i tryckt format kan du låna på biblioteket eller köpa hos Riksdagens tryckeriexpedition, tel: 08-786 58 10, fax: 08-786 61 76, e-post: ordermottagningen@riksdagen.se
Du kan även prenumerera på eller köpa lösnummer av kommittédirektiv från Norstedts Juridik/Fritzes Tel: 08-690 91 90, e-post: order.fritzes@nj.se

Tryckta betänkanden (SOU) kan du också låna på biblioteket eller köpa från Norstedts Juridik/Fritzes. (gäller tryckta utgåvor från och med år 2000 och framåt). Tel: 08-690 91 90, e-post: order.fritzes@nj.se,

Tryckta SOU från 1999 kan du köpa hos Thomson Fakta.
Tel: 08-587 671 00, e-post: thomsonfakta.order@thomson.com

Relaterat

- Publikationer
- Svara på remiss - hur och varför? Pm 2003:02

Externa länkar

- Webbplatsen för Statens offentliga utredningar
- Regeringskansliets rättsdatabaser
- Norstedts Juridik/Fritzes webbplats
- Thomson Förlag

Lena Adelsohn Liljeroth

Kultur- och idrottsminister
Kulturdepartementet

"Kultur är framför allt föda och språngbräda för själen - men bidrar också till högre ekonomisk tillväxt i samhället."

Har inte undermenyer
Ansvarsområden
Har inte undermenyer
CV
Har inte undermenyer
Pressmeddelanden
Har inte undermenyer
Tal
Har inte undermenyer
Debattartiklar
Har inte undermenyer
Kalendarium
Intervjuer och reportage
Har inte undermenyer
Interpellationsfrågor och svar i riksdagen
Har inte undermenyer
Statssekreterare

Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroths ansvarsområden

Kultur
Riksdagen beslutade 2009 om nya mål för kulturpolitiken. Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan inom kulturområdet,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Medier
Målet för regeringens mediepolitik är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadliga inslag i massmedierna.

Idrott
Målen för idrottspolitiken är att ge möjligheter för flickor och pojkar, kvinnor och män att motionera och idrotta för att främja en god folkhälsa, att stödja en fri och självständig idrottsrörelse byggd på ideellt engagemang samt att ge kvinnor och män positiva upplevelser av idrott som underhållning.

Kultur

Aktuella satsningar inom kulturområdet
Barn- och ungdomskultur
Har inte undermenyer
Bildkonst, arkitektur, form och design
Har inte undermenyer
Det civila samhället inom kulturområdet
Forskning inom kulturområdet
Har inte undermenyer
Funktionshindersperspektivet inom kulturområdet
Internationellt samarbete
Har inte undermenyer
Jämställdhet inom kulturen
Har inte undermenyer
Kultur och hälsa
Kulturmiljö
Litteraturen, läsandet och språket
Museer och utställningar
Har inte undermenyer
Teater, dans och musik

Kulturpolitiska mål

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan inom kulturområdet,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Budget för 2014

Regeringens prioriterade satsningar i budgetpropositionen för kultur, medier och film.

- Budget för Kulturdepartementet 2014

Aktuella satsningar inom kulturområdet

Har inte undermenyer
Skapande skola - En satsning på mer kultur i skola
Digit@lt kulturarv

Har inte undermenyer
Kulturarvslyftet
Har inte undermenyer
Kulturbryggan
Kultursamverkan

Aktuella satsningar inom kulturområdet

"Vi vill att kulturen ska komma närmare medborgarna. Därför fortsätter vi att utveckla kulturpolitiken med nya insatser för att stärka kulturens roll i skolan, vårda kulturarvet och öka samverkan med regionerna."

Kulturminister
Lena Adelsohn Liljeroth

Barn- och ungdomskultur

Har inte undermenyer
Barn- och ungdomsstrategier
Har inte undermenyer
Skapande skola - En satsning på mer kultur i skola

Barns och ungas rätt till kultur innebär att samhället har ett ansvar för att ge barn och unga tillgång till professionell kultur av hög kvalitet och att de ska ha goda möjligheter för att utveckla sitt eget skapande. Att skapa, få uttrycka sig och ta del av andras skapande ökar vår förståelse av oss själva och av omvärlden. Det bidrar till reflektion och kritiskt tänkande. Att lära känna kulturarvet och förstå historiska sammanhang stärker identiteten och ger perspektiv på tillvaron. Med den nya tekniken har barn och unga hittat flervägar för kommunikation, kultur och kreativitet.

Regeringen har sedan 2006 genomfört ett flertal initiativ för att öka barns och ungas möjligheter att kunna delta i kulturlivet. De nya nationella kulturpolitiska måenl anger att barn och ungas rätt till kultur särskilt ska uppmärksammas. Skapande skola är en satsning på att ytterligare stärka barns och ungas rätt till kultur i förskoleklass och åk 1-9. Satsningen uppgår till sammanlagt 173 miljoner kronor för 2014.

De statliga kulturinstitutionerna har fått i uppdrag att integrera ett barnperspektiv i sina verksamheter, anslaget till den fria scenkonsten har stärkts med 10 mnkr riktat mot barn och unga och de statliga museerna erbjuder fri entré för unga upp till 19 år. Kulturrådet har fått ett förstärkt samordningsuppdrag på barn- och ungdomskulturområdet som bl.a. har resulterat i webbplatsen bolla.se.

De statliga kulturinstitutionerna har även utformat strategier för sin barn- och ungdomsverksamhet för 2012-2014.

Relaterat Barn- och ungdomsstrategier 2012-2014
Externa länkar Bolla.se

Bildkonst, arkitektur, form och design

Utgångspunkten för området är de kulturpolitiska målen. Inom området arkitektur, form och design har riksdagen dessutom beslutat om följande särskilda mål för den statliga politiken.

- Arkitektur, formgivning och design skall ges goda förutsättningar för sin utveckling.
- Kvalitet och skönhetsaspekter skall inte underställas kortsiktiga ekonomiska överväganden.
- Kulturhistoriska och estetiska värden i befintliga miljöer skall tas till vara och förstärkas.
- Intresset för hög kvalitet inom arkitektur, formgivning, design och offentlig miljö skall stärkas och breddas.
- Offentligt och offentligt stött byggande, inredande och upphandling skall på ett föredömligt sätt behandla kvalitetsfrågor.
- Svensk arkitektur, formgivning och design skall utvecklas i ett fruktbart internationellt samarbete.

Ett stort antal myndigheter och institutioner under regeringen är verksamma inom bildkonst, arkitektur, form och design. Inom Kulturdepartementets ansvarsområde rör det sig om följande:

Moderna museet

Moderna museets uppgift är att samla, bevara, visa och förmedla 1900- och 2000-talskonsten i alla dess former. Moderna museet ansvarar också för det svenska deltagandet vid internationella konstbiennaler som till exempel Venedigbiennalen. I december 2009 invigdes Moderna museet Malmö.

Statens konstråd

Statens konstråd (SK) har som uppgift att förse byggnader som innehåller statlig verksamhet med god samtidskonst. SK gör även insatser i gemensamma miljöer som inte är statliga samt informerar om den offentliga konsten i samhället.

Statens centrum för arkitektur och design (f.d. Arkitekturmuseet)

Statens centrum för arkitektur och design (f.d. Arkitekturmuseet) har till uppgift att stärka kunskapen om och främja intresset för arkitekturens, formens och designens värden och betydelse för individen och för samhällsutvecklingen.

Nationalmuseum

Myndigheten Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde består av de två museerna Nationalmuseum och Prins Eugens Waldemarsudde.

Myndigheten har till uppgift att främja konsten, konstintresset och konstvetenskapen. Myndigheten ska särskilt levandegöra de äldre konstformerna och deras samband med den nutida konsten och samhällets utveckling samt verka för konstnärlig och kulturell förnyelse. Nationalmuseums konsthantverksavdelning visar även basutställningar med form och design ur ett historiskt perspektiv.

Nationalmuseums huvudbyggnad på Blaiseholmen är under renovering och beräknas öppna igen för besökare 2017. Fram tills dess kommer delar av konstsamlingen att vara på turné.

Nämnden för Hemslöjdsfrågor

Nämnden för hemslöjdsfrågor stärker hemslöjden i hela Sverige genom att planera, driva och följa upp aktiviteter med såväl kulturella som ekonomiska perspektiv samt genom att fördela statligt stöd. En viktig del av arbetet är information, utbildning och samordning för hemslöjdskonsulenternas verksamhet.

Föreningen Svensk Form

Svensk Form är en ideell förening vars målsättningar bl.a. är att visa nyttan av god design för samhällsutvecklingen. Målet för statens bidrag till Föreningen Svensk Form är att stimulera designutvecklingen i Sverige samt att vidga och fördjupa kunskapen om form- och designfrågor.

Relaterat

- Informationsmaterial: Ett samtal om arkitekturpolitik
- Informationsmaterial: Arkitektur och bostadsbyggande

Externa länkar

- Moderna museet
- Statens konstråd
- Statens centrum för arkitektur och design
- Nationalmuseum
- Nämnden för hemslöjdsfrågor
- Föreningen Svensk Form

Det civila samhället inom kulturområdet

Det civila samhället har stor betydelse både för den utövande kulturen och för kulturarvsområdet och bidrar till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås. Regeringen vill bidra till en ökad samverkan på kulturområdet mellan det civila samhället, kommunerna, landstingen och staten.

Mot den bakgrunden bjöd Kulturdepartementet under våren och sommaren 2010 in representanter för det civila samhället, kommunerna, landstingen och staten till en gemensam dialog. Dialogserien hölls runtom i landet (Stockholm, Göteborg, Malmö och Luleå) och samlade över 400 företrädare för det civila samhället, såväl små lokala som stora nationella organisationer. Synpunkter och erfarenheter från dialogen har samlats in och sammanfattats i skriften Dags för dialog.

2011 fick Statens kulturråd, Riksantikvarieämbetet och Riksteatern i uppdrag att ta fram en rapport med lärande exempel på hur kulturinstitutioner kan involvera det civila samhällets organisationer och andra ideella krafter i sina respektive verksamheter. Arbetet skulle ske i samverkan med det civila samhället. Uppdraget redovisades i januari 2012 i rapporten Kulturinstitutionerna och det civila samhället. Vidare fick 29 kulturinstitutioner under 2011 i uppdrag att verka för att ideella organisationer och andra delar av det civila samhället involverades i institutionernas verksamheter.

Inom kulturarvsområdet är satsningen Hus med historia, som omfattade 40 miljoner kronor under åren 2010-2012, ett exempel på hur det ideella engagemanget för kulturmiljön kan stärkas.

I och med Kultursamverkansmodellen, som trädde i kraft 1 januari 2011 och som fr.o.m. 2013 inbegriper 20 län, har det civila samhället getts ytterligare möjligheter att påverka kulturpolitiken. Framtagandet av de regionala kulturplanerna ska ske i samråd med bl.a. det civila samhället.

Myndigheten för kulturanalys har gjort en första utvärdering av Kultursamverkansmodellen där bl.a. det civila samhällets roll utvärderats.

Relaterat

- Skrift: Dags för dialog!
- Pressmeddelande: Regeringen stödjer samverkan mellan kulturen och det civila samhället
- Informationsmaterial: Hus med historia

Externa länkar

- Rapporten Kulturinstitutionerna och det civila samhället på Kulturrådets webbplats
- En första utvärdering av Kultursamverkansmodellen på Myndigheten för kulturanalys webbplats
- Rapporten Ideellt arbete i kultursektorn på Myndigheten för kulturanalys webbplats

Forskning inom kulturområdet

Har inte undermenyer
Kulturinstitutionernas forskningsanslag
Har inte undermenyer
Kultur i propositionen Forskning och innovation

Kulturinstitutioners arbete med att utveckla kulturområdet på olika sätt och förmedla kunskap förutsätter en kontinuerlig kunskapsuppbyggnad som är grundad på forskning. Forskning som utgår från kulturområdets behov är väsentlig både för de enskilda institutionernas utveckling och för att utveckla kulturområdet i stort.

Forskningen inom kulturområdet kan ha anknytning till såväl humaniora och samhällsvetenskap, som naturvetenskapliga och tekniska discipliner. Det som utmärker forskningen inom fältet är dess relevans för kulturområdet i vid bemärkelse. Forskningen inom fältet bidrar också till en ökad insikt om kulturen och kulturarvets värde i samhällsutvecklingen, till exempel kulturens roll i ekonomin eller kulturens betydelse för bättre hälsa.

Flera kulturmyndigheter och andra kulturinstitutioner bedriver forskningsanknuten verksamhet. Vissa beställer forskning. Andra fungerar som basinstitutioner för olika forskningsprojekt, eller har egna forskningsavdelningar med disputerade forskare som bedriver forskning i tjänsten. Många institutioner samverkar med forskare vid universitet och högskolor.

Kulturinstitutionerna och deras samlingar och arkiv är även en viktig del av universitetsforskningens infrastruktur. De insatser som görs vid institutionerna i form av grundläggande materialbearbetning är många gånger en förutsättning för vidare forskning.

Kulturinstitutionernas forskningsanknutna verksamhet är reglerad på olika sätt för olika institutioner, men många har ett särskilt uppdrag i sin instruktion eller sitt riktlinjebeslut, om att verka för ökad kunskap grundad på forskning och att samverka med andra, exempelvis universitet och högskolor.

Forskning inom kulturområdet stöds ekonomiskt av staten genom direkta anslag och genom medel via statliga forskningsfinansiärer. Även icke-statliga forskningsfinansiärer som till exempel Riksbankens jubileumsfond och Kungliga vitterhetsakademien har stor betydelse som stöd för forskningen inom kulturområdet.

Relaterat

Mer om Forskning
SOU 2012:20 Kvalitetssäkring av forskning och utveckling vid statliga myndigheter
Informationsmaterial: Forskning mellan akademi och kulturinstitutioner - utmaningar och möjligheter

Funktionshindersperspektivet inom kulturområdet

Kulturen ska vara tillgänglig för alla - i form av bildningsarbete, möjlighet till eget skapande och möjligheter att ta del av professionellt skapande arbete. Tillgänglighetsperspektivet för personer med funktionsnedsättning ska därför beaktas i alla regeringsinitiativ på kulturområdet.

På kulturområdet är Statens kulturråd och Riksantikvarieämbetet de sektorsansvariga myndigheterna med uppgift att samordna, stödja och driva på utvecklingen för att uppnå de nationella målen, beslutade av riksdagen i samband med att den nationella handlingsplanen Från patient till medborgare antogs (prop. 1999/2000:SoU14, rskr. 1999/2000:240)

Under 2010 beslutade regeringen om övergripande inriktningsmål inom funktionshinderspolitiken.

Inriktningsmålen inom Kultur, medier och idrott är följande:

- möjligheten för personer med funktionsnedsättning att delta i kulturlivet ska förbättras,
- funktionshindersperspektivet ska vara integrerat i den ordinarie bidragsgivningen inom kulturområdet och idrottsområdet,
- medietjänster och film ska i högre utsträckning utformas på ett sätt som gör dem tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Statens kulturråd och Riksantikvarieämbetet har sedan dess - utifrån den nya strategin för genomförandet av funktionshinderspolitiken 2011-2016 - konkretiserat målen i operativa delmål med struktur för hur målen ska följas upp.

De tekniska framstegen påverkar kulturlivet på olika sätt och har fört med sig helt nya möjligheter för personer med funktionsnedsättning. Regeringen gav därför 2013 Statens kulturråd i uppdrag att i samverkan med Riksantikvarieämbetet, Handisam, Post- och telestyrelsen och andra berörda aktörer att kartlägga hur digital teknik kan användas för att tillgängliggöra kultur för personer med funktionsnedsättning. I uppdraget ingår också, att med utgångspunkt från goda exempel, beskriva hur arbetet kan utvecklas i framtiden. Uppdraget ska redovisas i en samlad rapport senast den 1 mars 2014.

Relaterat

Tre frågor till kulturministern om Världsteckenspråkdagen
Om mål och prioriteringar för funktionshindersområdet på regeringens webbplats

Externa länkar

Läs om tillgänglighet på Kulturrådets webbplats
Mer om tillgänglighet på Riksantikvarieämbetet

Internationellt samarbete

Har inte undermenyer
Kulturråd i utlandet

Internationellt och interkulturellt samarbete inom kultur- och medieområdet

Förändringarna i vår omvärld påverkar i hög grad förutsättningarna för det internationella kulturutbytet och samarbetet. Med allt öppnare nationsgränser blir det svårare att göra en entydig och enkel avgränsning mellan nationell och internationell kulturverksamhet.

Kulturlivets internationalisering och interkulturellt samarbete är centrala uppgifter inom kulturpolitiken. Följande prioriteringar vägleder det fortsatta arbetet:

- utveckling av strategier för internationalisering inom olika kulturområden
- fortsatt utveckling av myndigheternas internationella och interkulturella samarbete
- främjande av nationella arenor för internationellt och interkulturellt utbyte
- samverkan över politikområdesgränserna och
- ett aktivt agerande för kulturpolitiska frågor inom EU, Unesco och det nordiska samarbetet.

Internationella organisationer

Inom Kulturdepartementets ansvarsområden finns ett stort antal internationella samarbeten. Det handlar bland annat om att lyfta upp och sätta fokus på enskilda frågor samt utbyta erfarenheter över nationsgränser. Här följer en presentation av några av de internationella organisationer, råd och andra sammanslutningar som Sverige är medlem i.

Nordiska ministerrådet

Det nordiska kultursamarbetet syftar bland annat till att främja och värna mångfalden av kulturella uttryck i Norden, att förstärka den nordiska dimensionen i kulturlivet samt att främja rörligheten för konstnärer och deras verk. Nordiska ministerrådet har antagit en strategi för det nordiska kultursamarbetet 2013-2020, som innebär att arbetet ska prioritera åtgärder inom temana Det hållbara, kreativa, interkulturella, unga respektive digitala Norden. Stöd till det nordiska kulturlivet fördelas främst genom program och fonder. Nordiska ministerrådet ger stöd till kulturprojekt genom två tematiska, tidsbegränsade program: Konst- och kulturprogrammet och Nordisk-baltiska mobilitets- och residensprogrammet. Programmen administreras av Kulturkontakt Nord på Sveaborg utanför Helsingfors. Nordiska kulturfonden ger som huvudregel bidrag till kulturprojekt med deltagare från minst tre nordiska länder eller självstyrande områden (Färöarna, Åland och Grönland). Sverige är ordförande i ministerrådet 2013, därefter tar Island över ordförandeskapet.

EU - Europeiska unionen

Sverige är sedan 1995 med i Europeiska unionen. Idag består unionen av 28 länder. I EU:s arbete på kultur- och medieområdet deltar dessutom EES-länderna och kandidatländerna.

EU:s insatser ska i första hand bidra till kultursektorns utveckling och främja samarbete mellan medlemsstaterna. Kulturpolitiken är en nationell kompetens, vilket betyder att EU endast har befogenheter att vid behov vidta åtgärder för att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas insatser.

Kulturprogrammet och Kulturkontakt Sverige

EU:s löpande arbete inom kulturområdet domineras av Kulturprogrammet som bland annat stöder kulturella samarbetsprojekt mellan flera europeiska länder. Kulturprogrammet är inrättat för att främja kulturellt skapande, öka rörligheten för konstnärer och skapa goda förutsättningar för spridning av deras verk. Information om EU:s stödprogram för kultur lämnas av informationskontoret Kulturkontakt Sverige. Enligt avtal med EU-kommissionen svarar Riksantikvarieämbetet och Statens kulturråd för Kulturkontakt Sverige. Från och med 2014 ersätts kultur- och medieprogrammen av ramprogrammet Kreativa Europa.

Kreativa Europa

Kreativa Europa är EU:s nya ramprogram för den kulturella och kreativa sektorn för perioden 2014-2020. Programmet är en sammanslagning av de nuvarande programmen Kultur, MEDIA och MEDIA Mundus.

Europarådet

Europarådets viktigaste roll är att främja och stärka demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen i alla rådets 47 medlemsstater. Inom kulturområdet bedrivs arbetet i styrkommittén för kultur-, kulturarvs- och landskapsfrågor och inom medieområdet i styrkommittén för media och informationssamhället. Kulturdepartementet deltar i dessa kommittéers arbete. Ett kulturministermöte hölls senast i Moskva i april 2013.

Unesco

Unesco är FN:s organ för samarbete inom utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation/medier. Alla dessa fyra program har fattigdomsbekämpning, hållbar utveckling och dialog mellan olika kulturer som övergripande teman för sitt bidrag till fred. Svenska Unescorådet ger råd till regeringen i frågor som rör Unescos verksamhet och informerar om och väcker intresse för Unescos arbete. Svenska Unescorådet utgör en länk mellan Unesco och myndigheter, institutioner och personer i Sverige.

Unescos konvention om skydd av det immateriella kulturarvet antogs 2003 och trädde i kraft 2006. Konventionen definierar immateriella kulturarv som till exempel sedvänjor, framställningar, uttryck, kunskap och färdigheter och syftar till att säkra respekten för och öka kunskaperna om detta kulturarvs betydelse.

Unescos konvention om skydd för världens kultur- och naturarv antogs 1972 och trädde i kraft 1975. Sverige invaldes hösten 2007 för första gången som ledamot i Unescos världsarvskommitté för mandatperioden 2008-2011. Några av de viktigaste frågorna i kommittéarbetet är att stödja den globala strategin för ett balanserat och representativt världsarv, att verka för en integrerad natur- och kultursyn och en hållbar utveckling. Vidare prioriteras insatser för att avvärja hot mot världsarv i fara och att verka för att få fler barn och ungdomar i världen att bli medvetna om natur- och kulturarvet.

Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar antogs 2005 och trädde i kraft 2007. Sverige valdes in som ledamot i regeringskommittén för konventionen på den tredje ordinarie partskonferensen i juni 2011. Statens kulturråd utgör konventionens nationella kontaktpunkt i Sverige. Konventionen befäster enskilda nationers rätt och skyldighet att föra en kulturpolitik till stöd för den kulturella mångfalden. Den verkar för ett ökat internationellt kulturutbyte och en ökad kulturell mångfald.

Barentssamarbetet - Barents Euro-Arctic Council (BEAC)/Barents Regional Council (BRC)

Kultursamarbetet inom Barentssamarbetet sker inom en gemensam arbetsgrupp för Barents euro-arktiska råd och Barents regionråd. I arbetsgruppen deltar landstingen i Norrbotten och Västerbotten samt en representant från Kulturdepartementet. Samarbetet bygger på multi- och bilaterala projekt, festivaler och seminarier. Det senaste kulturministermötet hölls i Archangelsk 2008. Från november 2011 till hösten 2013 är Norge ordförande i Barentsrådet (BEAC). Därefter tar Finland över ordförandeskapet.

Nordliga dimensionen - ND och dess partnerskap för kultur

På basis av ett nordiskt initiativ 2008 beslutade utrikesministrarna för ND-samarbetet (Island, Norge, EU och Ryssland) i oktober 2009 att inrätta ett partnerskap för kultur. Nordliga dimensionens partnerskap för kultur ska bland annat bidra till att stärka de kreativa och kulturella näringarna i regionen.

Östersjösamarbetet - Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States, CBSS)

Regelbundna möten mellan kulturministrarna i regionen utgör en plattform för kultursamarbetet inom Östersjöstaternas råd. Senaste mötet hölls i Riga oktober 2008 och betonade kulturens viktiga roll i det framtida Östersjösamarbetet. Kultursamarbetet fokuseras främst på det gemensamma kulturarvet i Östersjöregionen genom ett expertsamarbete i nätverket Baltic Heritage Cooperation. Riksantikvarieämbetet deltar tillsammans med kulturarvsinstitutioner i länderna kring Östersjön i styrgruppen för samordning av verksamheten samt i arbetsgrupperna för byggnadsvård, IT, undervattensfrågor, kustnära kulturarv och stadsmiljöfrågor. Inom ramen för arbetet arrangeras kontinuerligt Baltic Heritage Forum med olika kulturarvsteman. Finland är ordförande i rådet 1 juli 2013-30 juni 2014.

Relaterat

- Läs om Regeringens arbete i ministerrådet för Utbildning, ungdom, kultur och idrott
- Läs om Kulturråd i utlandet
- Faktablad Kulturlivets internationalisering
- Skr. 2005/06:188 Kulturlivets internationalisering

Externa länkar

- Nordiska Rådets och Ministerrådets webbplats
- Kulturkontakt Nords webbplats
- EUROPA - EU:s webbportal
- Riksantikvarieämbetets webbplats
- Statens kulturråds webbplats
- Europarådets webbplats
- Unescos webbplats
- Barentsrådet - Barents Euro-Arctic Councils webbplats
- Östersjöstaternas råd - Council of the Baltic Sea States webbplats
- Nordiska kulturfonden
- Nordliga dimensionens partnerskap för kultur

Jämställdheten ska öka inom kulturen

Arbetet för att uppnå jämställdhet mellan könen måste fortsätta och ge avtryck på kulturpolitikens alla områden. Kulturområdet ska - i likhet med samhället i stort - präglas av likabehandling och jämlika villkor för män och kvinnor. Samtliga myndigheter inom kulturområdet ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sina verksamheter, vilket framgår av myndigheternas instruktioner.

Under 2007-2009 riktade regeringen 6 miljoner kronor till särskilda insatser för att stärka jämställdheten inom scenkonsten. Även filmen har fått ett särskilt stöd på 1,1 miljoner kronor under 2010-2011.

Även om scenkonstområdet har fått fler kvinnliga chefer och medvetenheten och kunskapen om jämställdhetsfrågor generellt sett har ökat, behövs fortsatta insatser. Därför satsar regeringen ytterligare 17,5 miljoner kronor under 2011-2014 för att förbättra villkoren för kvinnliga filmskapare och utveckla mer genusorienterade metoder för utställningsverksamhet inom museisektorn samt till särskilda projekt inom musikområdet. Pengarna fördelas till Svenska Filminstitutet, Statens historiska museer och Statens musikverk.

Myndigheten för kulturanalys har genomfört en första jämförande utvärdering av särskilda satsningarna på jämställdhet inom film-, musei- och musiksektorn som regeringen beslutade om i mars 2011. Utvärderingen genomfördes under hösten 2011 och hade ett särskilt fokus på strategier, tillvägagångssätt och resultat.

Statens medieråd har fått ett regeringsuppdrag som innebär att de ska göra en kvalitativ studie av barns och ungas användning av sociala mötesplatser på internet ur ett jämställdhetsperspektiv. Syftet är att fylla en kunskapslucka i den befintliga forskningen på området, och därigenom bidra till ökad kunskap om pojkars och flickors villkor på nätet. Uppdraget ska redovisas senast den 10 december 2013.

Regeringen har uppdragit åt Statens kulturråd att genomföra en läsfrämjandesatsning där idrottsföreningar samverkar med region-, läns- och folkbibliotek för att tillgängliggöra litteratur för idrottande pojkar och flickor. Det långsiktiga målet med satsningen är att väcka ett tidigt intresse för läsande och bidra till ökad läsfärdighet och läslust. Inte minst bland pojkar har en tydlig trend varit att läsande och läskunnighet minskat under senare år.

Uppdraget löper under perioden 2013-2014. Statens kulturråd får för detta ändamål disponera 3 000 000 kronor.

Regeringen uppdrar åt Myndigheten för kulturanalys att ta fram en utvärdering av jämställdhetssatsningar som regeringen har gjort på kulturområdet under 2011-2014. Myndigheten för kulturanalys ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Kulturdepartementet och Utbildningsdepartementet) senast den 31 mars 2014.

- Uppdrag till Myndigheten för kulturanalys att göra en utvärdering av de särskilda jämställdhetssatsningarna på kulturområdet

Relaterat

Pressmeddelande: Uppdrag till Statens medieråd att göra en studie av barns och ungas användning av sociala mötesplatser på internet ur ett jämställdhetsperspektiv
Stöd till unga kvinnors filmskapande
Pressmeddelande: Regeringen satsar 8 miljoner kronor på jämställdhet inom musikområdet

Uppdrag till Statens musikverk om att främja jämställdhet inom musiklivet 2011-2014
Regeringsuppdrag: Uppdrag till Statens historiska museer att ta fram underlag och utveckla metoder för en mer jämställd representation i samlingar och utställningar
Regeringsuppdrag: Uppdrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet att utveckla satsningen på unga kvinnors filmskapande
Pressmeddelande: Regeringen satsar ytterligare 17,5 miljoner på jämställdhet inom kulturområdet
Uppdrag till Statens medieråd att göra en studie av barns och ungas användning av sociala mötesplatser på internet ur ett jämställdhetsperspektiv
Uppdrag till Statens kulturråd att genomföra läsfrämjande verksamhet för pojkar och flickor i samarbete med idrottsrörelsen

Externa länkar

Utvärdering av särskilda satsningarna på jämställdhet inom film-, musei- och musiksektorn

Kultur och hälsa

Forskning har påvisat ett positivt samband mellan deltagande i kulturella verksamheter och förbättrad hälsa. De som ofta går på bio, teater och museer har generellt sett en bättre hälsa än genomsnittsbefolkningen. Statens folkhälsoinstitut har i rapporten Kultur för hälsa en exempelsamling från forskning och praktik (2005:23) visat på att kulturupplevelser inte bara har ett egenvärde utan är viktiga för människors välbefinnande och hälsa.

Bred samverkan

Det övergripande nationella folkhälsomålet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen Det förutsätter insatser från flera politikområden. Inom kommuner, regioner och landsting pågår ett brett utvecklingsarbete kring hur konst och kultur kan komplettera traditionella metoder, i synnerhet inom sjukvård och omsorgsverksamheter och inom folkhälsoarbetet. Det kan till exempel röra dans som en del i läkningsprocessen för unga med anorexia, dans och musik som kommunikationsmedel i vården av dementa, kulturupplevelser som smärtlindring eller konst och kultur som meningsskapande aktiviteter i äldreomsorgen. Vid Göteborgs universitet har ett tvärvetenskapligt centrum för forskning och tillämpning av forskningsresultat inom området kultur och hälsa etablerats.

För att sprida kännedom om och stärka utvecklingen inom det pågående nationella arbetet med kultur och hälsa har Statens kulturråd fått i uppdrag att utveckla sin utåtriktade information. Det innebär bland annat att tillgängliggöra nya arbetsmetoder, fortbildning och goda exempel, i synnerhet inom sjukvård och äldreomsorg.

Skapande skola

Människors levnadsvanor och mönster grundläggs redan under barndomen. Genom satsningen Skapande skola ges alla barn och unga möjlighet att delta i kulturlivet och få utveckla sina kulturella och konstnärliga uttryckssätt. Satsningen omfattar förskoleklass och åk 1-9. Satsningen uppgår till sammanlagt 173 mkr för 2014.

Satsningen bidrar också till att uppfylla utbildningspolitiska mål genom en förbättrad måluppfyllelse i skolan i enlighet med skolans läroplan. Men även ur ett folkhälsoperspektiv bedöms Skapande skola få positiva konsekvenser.

Kultur på recept

Kulturdepartementet och Socialdepartementet inledde under 2009 ett samarbete om att genomföra försöksverksamhet med kultur som hjälpmedel i arbetet med att förebygga och förkorta sjukfrånvaro, kallat Kultur på recept. Försöksverksamheterna genomfördes av Region Skåne respektive Västerbottens läns landsting och uppvisar hur kulturella aktiviteter kan vara en resurs i arbetet med rehabilitering av sjukskrivna personer.

Kultur för äldre

Statens kulturråd har fått i uppdrag att under 2011 och 2012 fördela särskilda medel för att främja äldre människors delaktighet i kulturlivet genom såväl kulturupplevelser som eget skapande i gemenskap med andra. Landsting, kommuner och privata vård- och omsorgsgivare kan få bidrag för att genomföra insatser som främjar ett strukturerat och långsiktigt arbete inom området. Under 2011 - 2012 har 40 miljoner kronor avsatts till ändamålet.

Insatserna ska bygga vidare på genomfört eller påbörjat arbete med kulturellt utvecklingsarbete inom sjukvård eller omsorgsverksamhet, såväl praktiskt som policymässigt. En utvärdering kommer att göras av dessa i sammanhanget stora projekt, för att bidra till att öka den hållbara kunskapen om hur kulturinsatser kan stärka äldre människors hälsa. Resultaten ska sammanställas i en skrift för spridning till berörda inom såväl sjukvård och omsorgsverksamhet som kulturlivet. Utvärderingen presenteras i slutet av 2013.

Relaterat

Pressmeddelande: 30 miljoner kronor till kultur för äldre
Skapande skola - En satsning på mer kultur i skolan

Externa länkar

Se film om kultur på recept på Region Skånes webbplats

Kulturmiljö

Digit@lt kulturarv

Har inte undermenyer
Kulturarvslyftet
Har inte undermenyer
Kyrkoantikvarisk ersättning

I arbetet med kulturmiljön och spåren av det förflutna ryms viktiga framtidsfrågor. Kulturmiljön är en mångsidig resurs i samhällsutvecklingen som har stor betydelse för till exempel folkhälsa, friluftsliv och tillväxt i hela landet. Det statliga kulturmiljöarbetet ska främja:

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas,
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön,
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser,
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet är den statliga myndighet som har ansvar för frågor som rör kulturmiljön och kulturarvet. I uppdraget ingår att verka för att kulturvärdena i bebyggelsen och landskapet tas till vara samt att bevaka kulturmiljöintresset vid samhällsplanering och byggande. Riksantikvarieämbetet ska verka för ett hållbart samhälle med goda livsmiljöer och leda och samordna arbetet med att bygga upp kunskapen inom myndighetens ansvarsområde.

Det regionala och lokala kulturmiljöarbetet

Länsstyrelserna är den regionala myndighet som ansvarar för frågor om kulturmiljön och kulturarvet. De bevakar kulturarvsfrågor inom samhällsplaneringen och ser till att lagar och andra regelverk till skydd för kulturmiljön efterlevs. Även kommunerna har viktiga uppgifter inom kulturmiljöområdet. De ansvarar för att kulturmiljön värnas i den kommunala fysiska planeringen, till exempel vid om- eller nybyggnad eller vid detaljplanering av städer eller miljöer.

Statliga bidrag

Genom de statliga bidragen till kulturmiljövård och den kyrkoantikvariska ersättningen vårdas och tillgängliggörs värdefulla kulturmiljöer i hela landet. Dessa insatser gör att många kan ta del av kulturarvet, både i sin lokala miljö och i kulturmiljöer av nationellt intresse.

Relaterat

Intervju; Kulturarvet - en del av vår vardag
Kulturmiljöns mångfald, prop. 2012/13:96
Kulturmiljöns mångfald, faktablad Ku13.001

Externa länkar

Riksantikvarieämbetets webbplats
Länsstyrelsernas gemensamma webbplats
Sveriges kommuner och landstings webbplats

Litteraturen, läsandet och språket

Har inte undermenyer
Proposition Läsa för livet
Har inte undermenyer
Ny bibliotekslag

Statens insatser för litteraturen, läsandet och språket syftar bl.a. till att stimulera läsning och en varierad utgivning av kvalitetslitteratur. Folk- och skolbibliotek, förlag, kulturtidskrifter och andra aktörer inom området kan därför årligen få del av statsbidrag i olika former. Vidare syftar insatserna till att värna svenska språkets ställning.

Institutioner

Statens kulturråd fördelar stöd till litteratur, kulturtidskrifter, läsfrämjande insatser och bibliotek. Syftet är bland annat att främja mångfald, kvalitet och fördjupning i utgivningen av litteratur och kulturtidskrifter samt att främja spridning och läsning av litteratur och kulturtidskrifter. I en särskild satsning på litteratur och läsfrämjande fördelar Kulturrådet under 2012-2014 3 miljoner kronor årligen som stöd till samarbete mellan bibliotek och det civila samhällets organisationer, till litterära evenemang i bokhandeln och till förlagens elektroniska utgivning av tidigare verk.

Kulturrådet ansvarar också för att stödja översättningar och sprida intresset för svensk litteratur utomlands. Kulturrådet administrerar litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne, ALMA.

Sveriges författarfond förmedlar den statliga biblioteksersättningen till upphovsmän till litterära verk för användningen av deras verk i de svenska folk- och skolbiblioteken. Biblioteksersättningen fördelas dels till författare, översättare, tecknare och fotografer i form av författar- och översättarpenningar baserade på biblioteksutlåningen, dels i form av särskilda stipendier och bidrag.

Kungl. biblioteket, som sorterar under Utbildningsdepartementet, är nationalbibliotek och arkiv för ljud- och bilddokument. I linje med vad regeringen aviserat i propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3) ansvarar Kungl. biblioteket sedan 2011 för nationell överblick inom hela biblioteksområdet och ska främja samverkan och utveckling.

Institutet för språk och folkminnen är en central myndighet på språkets område med uppgift att bedriva språkvård, sprida kunskaper om språk, dialekter, folkminnen, namn och språkligt burna kulturarv i Sverige.

Myndigheten för tillgängliga medier och Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (Centrum för lättläst) ger funktionshindrade och personer med lässvårigheter möjlighet att ta del av litteratur, tidskrifter och nyheter.

Bibliotekslagen

I propositionen Ny bibliotekslag föreslår regeringen en ny lag som utgör grunden för verksamheten vid landets bibliotek. Lagen ska gälla både för de kommunala folkbiblioteken och för andra offentliga bibliotek. Bibliotekens betydelse för det demokratiska samhällets utveckling och deras roll för kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning ligger till grund för lagförslaget. I propositionen föreslår regeringen också en bestämmelse om avgiftsfri tillgång till elektronisk litteratur.

- Ny bibliotekslag

Språklagen

Svenska språket är av största betydelse för Sverige och de människor som bor och verkar här. Den 1 juli 2009 trädde språklagen (2009:600)

i kraft. I lagen anges bl.a. att svenska är huvudspråk i Sverige. Det innebär att svenska är samhällets gemensamma språk, som alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden. I lagen anges även att språket i domstolar, förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör uppgifter i offentlig verksamhet är svenska. Språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt. I lagen anges också att finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska är nationella minoritetsspråk och att det allmänna ska ha ett särskilt ansvar för att skydda och främja dessa språk liksom det svenska teckenspråket.

Den 14 oktober 2013 anordnade Språkrådet i samarbete med Kulturdepartementet seminariet "Språklagen i praktiken". Ett seminarium med syftet att ge information om språklagen; att ge en överblick över hur språklagen tillämpats och att presentera Språkrådets uppföljningsarbete. Goda exempel lyftes fram för att ge inspiration till hur man kan arbeta med språklagen rent konkret.

- Webbutsändning: Seminariet Språklagen i praktiken

I enlighet med Budgetpropositionen för 2014 avser regeringen att göra en uppföljning och utvärdering av insatserna på språkområdet sedan lagens ikraftträdande.

Nationell språkdatabank

Institutet för språk och folkminnen har haft i uppdrag att ta fram ett underlag i samråd med flera berörda aktörer för att utveckla formerna för drift och samordning av en nationell språkdatabank. I uppdraget ingick bland annat att ta fram en behovsanalys och kostnadsberäkning för projektet samt att undersöka vilka tillgängliga tjänster som kan användas. Uppdraget redovisades till Kulturdepartementet den 29 februari 2012.

Syftet med en nationell språkdatabank är att främja och stödja vidareutvecklingen av språkteknologi för att öka tillgängligheten till information för alla. Det kan t.ex. handla om teknik för automatisk uppläsning av en text så att innehållet görs direkt tillgängligt i talad form för personer med nedsatt syn. Regeringen avser i enlighet med regeringens proposition Bildning och tillgänglighet - radio och tv i allmänhetens tjänst 2014-2019 (prop. 2012/13:164), att ge ett uppdrag till Post- och telestyrelsen att i samråd med Institutet för språk och folkminnen och SVT starta ett pilotprojekt för detta arbete.

Relaterat

- Ds 2012:13: Ny bibliotekslag
- Remissvar: Ny bibliotekslag
- SOU 2013:58 Lättläst
- Uppdrag till Institutet för språk och folkminnen om en nationell språkdatabank
- Faktablad Språk för alla - information om Sveriges nya språklag
- Prop. 2008/09:153 Språk för alla - förslag till språklag
- SOU 2008:26 Värna språken

Externa länkar

- Statens kulturråds webbplats
- Myndigheten för tillgängliga medier
- Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteraturs (Centrum för lättläst) webbplats
- Institutet för språk och folkminnen
- Svensk författningssamling (SFS) på Riksdagens webbplats

Museer och utställningar

Har inte undermenyer
Museer och utställningar
Har inte undermenyer
Uppdraget Ökat regionalt perspektiv

Sveriges museer är viktiga för att främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas. Museerna är en betydande kulturell och social resurs som både ger historiska perspektiv och speglar mångfalden i dagens samhälle. Den digitala utvecklingen skapar nya möjligheter till dialog med medborgare och forskare och ökad tillgång till museernas samlingar och kunskap. De statliga museerna är hela Sveriges museer och deras verksamheter ska ge effekter i hela landet. Barn och unga är en prioriterad målgrupp för de statliga museiverksamheterna.

Fakta om museer och utställningar

- Inom museisektorn finns såväl offentliga som ideella och privata museer.
- Det finns 14 centrala museiinstitutioner, varav tio är myndigheter och fyra är stiftelser.
- I varje län finns ett eller flera regionala museer, som ofta drivs i stiftelseform med ett landsting, en region eller en kommun som huvudman.
- I många kommuner finns museer där kommunen är huvudman. Därutöver finns runt om i landet ett stort antal museer som bedrivs i olika former och med olika förutsättningar, såsom, hembygdsmuseer och arbetslivsmuseer. Museer har ofta stor betydelse för besöksnäringen.
- Riksutställningar främjar utveckling och samarbete på utställningsområdet.
- Riksförbundet Sveriges museer är ett samverkansorgan som driver frågor som är gemensamma för den svenska museisektorn.

Relaterat

Myndigheter, bolag, stiftelser m.fl. inom kulturområdet

Externa länkar Riksförbundet Sveriges museer Riksutställningar

Teater, dans och musik

Den statliga bidragsgivningen till scenkonstområdet har stor betydelse för att hela landet ska nås av scenkonst som präglas av hög konstnärlig kvalitet, mångfald och bredd. Varje år får närmare 7 miljoner besökare tillgång till teater, dans och musik runt om i landet. Drygt en tredjedel av besökarna är barn och unga. Den fria scenkonsten utgör en viktig del av utbudet som både berikar och kompletterar institutionernas verksamhet. I takt med att den så kallade kultursamverkansmodellen genomförs tar landstingen i respektive län över ansvaret för att fördela statliga medel till scenkonstinstitutionerna.

Nationellt och regionalt

Kungliga Operan AB och Kungliga Dramatiska Teatern AB är nationalscener för opera och balett respektive teater. Riksteatern är en ideell förening och bedriver scenkonstfrämjande verksamhet i hela landet. Statens musikverk ska främja musiklivets utveckling i hela landet men även teaterns, dansens och musikens kulturarv. Dansens hus ska presentera samtida svenska och utländska gästspel i samarbete med andra intressenter inom dansområdet.

Länsteatrar och länsmusikorganisationer finns i så gott som alla län. I vissa län finns också symfoni- eller kammarorkestrar, musikteatrar samt regionala dansensembler.

Ansvar och stöd

Staten ansvarar för nationalscenerna och de övriga riksinstitutionerna. Landstingen och kommunerna ansvarar för länsinstitutionerna t.ex. länsteatrar och orkestrar, men staten ger ett årligt stöd. I de län som som infört kultursamverkansmodellen går stödet via landstingen. Staten lämnar även ett betydande stöd till fria teater-, dans- och

musiklivet genom bidrag till bland annat fria grupper, arrangörsföreningar och musikinspelningar.

Relaterat

Ett samtal om den professionella samtida dansen

Externa länkar

Kungliga Operan
Dramaten
Riksteatern
Statens musikverk
Dansens Hus
Statens kulturråd

Medier

Aktuella satsningar inom medieområdet
Radio och tv
Dagspress
Film

Har inte undermenyer
Skydd för barn och unga mot skadlig mediepåverkan
Har inte undermenyer
Internationellt samarbete

Mål för mediepolitiken

Målet för mediepolitiken är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadliga inslag i massmedierna.

Budget för 2014

Regeringens prioriterade satsningar i budgetpropositionen för kultur, medier och film.

- Budget för Kulturdepartementet 2014

Aktuella satsningar inom medieområdet

Har inte undermenyer
Digitalisering av biografer
Har inte undermenyer
Stöd till unga kvinnors filmskapande

"Digitaliseringen av biografer kommer att vitalisera kulturlivet i hela landet och ge fler tillgång till en bred repertoar av film."

Kulturminister
Lena Adelsohn Liljeroth

Radio och tv

Har inte undermenyer
Radio- och tv-lagen
Har inte undermenyer
Myndigheten för radio och tv
Radio och TV i allmänhetens tjänst

Har inte undermenyer
Kriminalisering av privat olovlig hantering av avk
Har inte undermenyer
Frågor och svar om övergång till digitalradio

För att sända radio och tv i marknätet, där sändningsutrymmet är begränsat, krävs sändningstillstånd. Regeringen beslutar om tillstånd att sända radio och tv i allmänhetens tjänst (public service), det vill säga de programtjänster som finansieras med radio- och tv-avgiften (SVT:s, UR:s och SR:s kanaler). Sändningstillstånd för marksänd kommersiell tv, text-tv, samt för kommersiell radio och närradio beslutas av Myndigheten för radio och tv. För kabel-, satellit- och webbsändningar krävs inget sändningstillstånd men bolag som tillhandahåller sådana sändningar ska registreras hos myndigheten.

Radio- och tv-lagen

Radio- och tv-lagen (2010:696) innehåller bestämmelser om tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och radiosändningar och reglerar bland annat tillstånd för att sända radio och tv i marknätet, programinnehåll, reklam, sponsring och produktplacering samt tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Radio- och tv-lagen utgår yttrandefrihetsgrundlagen, som skyddar yttrandefriheten och sätter gränser för vilka inskränkningar av den som kan göras med stöd av lag. Med radio- och tv-lagen genomförs också EU-direktivet om audiovisuella medietjänster (AV-direktivet) i svensk lagstiftning.

Relaterat

Pressmeddelande: Korta annonsavbrott föreslås bli tillåtet i direktsända sportevenemang
Prop. 2011/12:151 Ändringar i radio och tv-lagen
Faktablad: En ny radio- och tv-lag
Läs mer om AV-direktivet

Myndigheten för radio och tv

Myndigheten för radio och tv verkar för yttrandefrihet och ska främja möjligheterna till mångfald och tillgänglighet i radio och tv. Myndigheten ska även följa utvecklingen inom medieområdet och sprida kunskap om den till allmänheten.I myndighetens uppgifter ingår att besluta om sändningstillstånd, avgifter och registrering samt ha tillsyn över radio- och tv-sändningar, beställ-tv och text-tv. Myndigheten ger sändningstillstånd för kommersiell radio och tv samt närradio och registrerar kabel-tv, satellit- och webbsändningar enligt radio- och tv-lagen. Myndigheten för radio och tv utfärdar även utgivningsbevis för webbplatser och registrerar utgivare för databaser enligt yttrandefrihetsgrundlagen. Granskningsnämnden för radio och tv är ett särskilt beslutsorgan inom Myndigheten för radio och tv som prövar om innehållet i radio- och tv-program följer de regler som gäller för sändningarna enligt sändningstillstånd och radio-och tv-lagen.

Externa länkar

Myndigheten för radio och tv:s webbplats

Radio och TV i allmänhetens tjänst

Har inte undermenyer

Frågor och svar om propositionen:

Radio och tv i allmänhetens tjänst

Den grundläggande tanken bakom radio och tv i allmänhetens tjänst (public service) är att alla medborgare ska få tillgång till ett brett och mångsidigt tv- och radioutbud av hög kvalitet i alla genrer. Programverksamheten i de tre självständiga programföretagen Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) bedrivs i enlighet med de generella riktlinjer som finns i bolagens sändningstillstånd och anslagsvillkor.

En mediemarknad med många fria och självständiga aktörer, tydliga spelregler och sund konkurrens ger goda förutsättningar för fri åsiktsbildning, fritt utbyte av idéer och reella möjligheter att granska makthavare.En betydelsefull uppgift för mediepolitiken är att skapa goda förutsättningar för dessa aktörer att etablera sig och utvecklas på mediemarknaden.

För att säkerställa ett varierat utbud på medieområdet behövs också en stark och oberoende radio och tv i allmänhetens tjänst med ett tydligt uppdrag - att erbjuda ett brett programutbud som är tillgängligt för alla, som speglar mångfalden i hela landet och som kännetecknas av god kvalitet, allsidighet och relevans.

Det väsentliga är att publiken kan erbjudas ett högkvalitativt programutbud som präglas av självständighet, opartiskhet och saklighet.

Riksdagsbeslut om villkor och riktlinjer för tillståndsperioden 2014-2019

Den 21 november 2013 beslutade riksdagen om vilka villkor och riktlinjer som ska gälla för SR, SVT och UR under kommande tillståndsperiod 2014-2019. Beslutet fattades mot bakgrund av

regeringens förslag i propositionen Bildning och tillgänglighet - radio och tv i allmänhetens tjänst 2014-2019 (prop. 2012/13:164) som överlämnades till riksdagen den 19 juni 2013.

I december 2013 ska regeringen besluta om sändningstillstånd och anslagsvillkor som ska börja gälla vid årsskiftet.

Finansiering med radio- och tv-avgiften

Programföretagens verksamhet finansieras med medel från radio- och tv-avgift. Alla som innehar en tv-mottagare är enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst, skyldiga att betala radio- och tv-avgift.

Riksdagen beslutar om radio- och tv-avgiftens storlek liksom om den årliga medelstilldelningen till de tre programföretagen.

Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB) har i uppdrag att ta in avgifterna och förvalta medlen. Enligt RIKAB:s tolkning av lagen faller sedan februari 2013 även datorer, surfplattor och smarta mobiltelefoner inom begreppet tv-mottagare.

Relaterat

- Debattartikel: Digitaliserat marknät gör det möjligt att sända fler kanaler
- Pressmeddelande: Bildning och tillgänglighet i fokus för SR, SVT och UR under tillståndsperioden 2014-2019
- Prop. 2012/13:164 Bildning och tillgänglighet - radio och tv i allmänhetens tjänst 2014-2019
- SOU 2012:59 Nya villkor för public service

Ladda ner

- Faktablad: Sammanfattning av propositionen (pdf 132 kB)

Externa länkar

- Lagrummets webbplats

Kriminalisering av privat olovlig hantering av avkodningsutrustning

Kulturdepartementet föreslår i en departementsskrivelse att det ska bli olagligt att köpa och använda avkodningsutrustning för privat bruk för att kringgå att betala för betal-tv-tjänster.

Tillgång till betal-tv-tjänster utan att betala har ökat

De senaste åren har omfattningen av olovlig hantering av avkodningsutrustning för att kringgå kodningen för betal-tv-tjänster ökat.

Olika metoder gör det möjligt att få tillgång till betal-tv-tjänster utan att betala och utan tillstånd av leverantören. Sätten att gå runt detta kan exempelvis ske genom att kort eller kontrollkoder för betal-tv-kanaler olovligen delas via nätverk. Ett enda abonnemang kan på så sätt utnyttjas av ett stort antal användare utan att tjänsteleverantören får betalt.

Böter för olovlig användning för privat bruk

Kulturdepartementet föreslår i departementsskrivelsen att straffet för anskaffande och användning för privat bruk av olovlig avkodningsutrustning ska vara böter. För övrig privat olovlig hantering föreslås straffskalan vara böter eller fängelse i högst två år, vilket precis som i dag gäller för kommersiell olovlig hantering. Till övrig privat olovlig hantering räknas privat spridning av avkodningsutrustning, till exempel inom en bostadsrättsförening eller till en större krets.

För att säkerställa att straffregleringen inte ska bli för långtgående ska det i ringa fall inte dömas till ansvar. Ett sådant fall kan vara att en person som köpt tillgång till en viss tjänst genom hantering av avkodningsutrustning också ger tillgång till samma tjänst via en annan mottagare inom samma hushåll utan tjänsteleverantörens tillåtelse.

Vad händer nu?

Departementsskrivelsen har skickats till 64 remissinstanser. Bland remissinstanserna finns myndigheter inom rättsväsendet samt företag och organisationer som företräder film- och tv-branschen, rättighetsinnehavare och konsumentintressen.

Senast den 30 september 2013 ska remissvaren ha kommit in till Kulturdepartementet. Regeringen väntas besluta om en proposition senast under våren 2014.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

Bakgrund

Sedan år 2000 är i stort sett all kommersiell olovlig hantering av avkodningsutrustning straffbar enligt avkodningslagen. Däremot är det i Sverige - till skillnad från övriga nordiska länder - ännu inte olagligt att för privat bruk använda avkodningsutrustning utan godkännande av tjänsteleverantören.

Under 2007 skickade Kulturdepartementet ut departementspromemorian Kriminalisering av privat olovlig hantering av avkodningsutrustning (Ds 2007:14) på remiss. Detta ledde inte till något förslag av regeringen. Frågan om kriminalisering av privat olovlig hantering av avkodningsutrustning har däremot blivit aktuell igen mot bakgrund av den snabba tekniska utvecklingen och då omfattningen och skadeverkningarna av olovlig användning av avkodningsutrustning har ökat.

Regeringen har därför bedömt det angeläget att återigen väcka frågan om en utökad kriminalisering.

Ds.2013:43 Kriminalisering av privat olovlig hantering av avkodningsutrustning
Pressmeddelande: Förbud mot olovlig avkodningsutrustning för privat bruk
Remisser och remissvar

Frågor och svar om övergång till digitalradio

Den 25 juli 2013 beslutade regeringen att utse en särskild utredare (branschsamordnare) som ska arbeta för en övergång från FM-sändningar till marksänd digitalradio.

Vad ska branschsamordnaren göra?

Branschsamordnaren ska tillsammans med Myndigheten för radio och tv och i nära dialog med andra berörda aktörer utarbeta ett förslag till plan för övergång från marksänd analog ljudradio till marksänd digital ljudradio. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2014.

När kommer FM-nätet att släckas ned?

Enligt uppdraget ska samordnaren göra en bedömning av ett uppskattat datum för släckning. Samordnaren ska utgå från att FM-sändningarna släcks 2022, att de digitala sändningarna ska nå hela landet och att de måste uppfylla högt ställda beredskapskrav. Samordnarens förslag ska sedan tjäna som underlag för att regeringen slutligt ska kunna fastställa tidpunkten då FM-sändningarna ska upphöra.

Varför anser regeringen att det behövs digitalradio när webbradio redan finns?

Det finns ett antal skäl till att regeringen anser att en utbyggnad av digitalradio är att föredra framför att enbart satsa på webbradio.

Det vanliga radiolyssnandet har en mycket stark ställning som gör att markbundna sändningar fortfarande behövs. Den absoluta majoriteten av befolkningen lyssnar på radio i en vanlig radioapparat, endast tre procent väljer webbradio som sin främsta lyssnarkälla.

Ett annat viktigt skäl är beredskap. Om något händer så är radion ett kraftfullt sätt att nå ut till många, medan webbsändningar fungerar

mindre bra. Näten, och då framförallt mobilnätet, är alltför känsliga för överbelastning i sådana lägen.

Att satsa på en markbunden digital teknik med täckningskrav är också viktigt för att säkerställa att radiosändningar inte enbart når storstadsområden. Inget av programbolagen har heller sett det som ett alternativ att enbart gå över till webbradio.

Relaterat

- Dir. 2013:76, Branschsamordnare för digitalisering av ljudradion
- Pressmeddelande: Nina Wormbs ska utreda övergång till marksänd digitalradio

Dagspress

- Har inte undermenyer
- Presstöd
- Har inte undermenyer
- Taltidningsstöd

En förutsättning för ett demokratiskt samhälle är att det finns fria och självständiga medier med granskande journalistik och allsidig nyhetsförmedling som kan nå alla, såväl geografiskt som demografiskt. Sverige har varit och är fortfarande en ledande dagstidningsnation i Europa med många dagstidningstitlar och stor spridning av dagstidningar. Dagspressen är - trots ökande konkurrens på mediemarknaden och sjunkande upplagor - av stor betydelse när det gäller nyhetsförmedling och opinionsbildning.

Den grundläggande lagstiftningen för svensk dagspress finns i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen och bygger bland annat på principen om etableringsfrihet och förbudet mot censur. Detta innebär att den statliga inblandningen är begränsad. Statligt stöd ges till dagstidningar i form av presstöd och har funnits sedan början av 1970-talet. Därutöver får dagspressen indirekt stöd i form av reducerad mervärdesskatt (6 procent moms).

Presstöd

Presstödet regleras i presstödsförordningen (1990:524) och fördelas av Presstödsnämnden som är en statlig myndighet. Presstödet uppgick 2012 till drygt 530 miljoner kronor. Syftet med presstödet är att värna mångfalden på dagstidningsmarknaden.

Presstöd lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd till tidningar vars huvudsakliga upplaga är prenumererad.

- För driftsstöd krävs bland annat att en tidning har en prenumererad upplaga på minst 1 500 exemplar och en täckningsgrad (dvs. andel abonnenter inom ett visst område) som inte överstiger 30 procent.
- Distributionsstöd ges för samdistribution där minst två tidningsföretag deltar och får lämnas för varje prenumererat exemplar.

I propositionen Nya villkor för stödet till dagspressen (prop. 2009/10:199) föreslog regeringen att vissa bestämmelser i presstödsförordningen skulle ändras för att säkerställa att förordningen är förenlig med EU:s statsstödsregler.

Förändringarna innebär bland annat att driftsstödet till storstadstidningarna sänks, vilket direkt berör Svenska Dagbladet och Skånska Dagbladet. Vidare begränsas driftstödet till en viss andel av kostnaderna och stödet får enbart användas för att täcka kostnader som är knutna till utgivningen av tidningen.

Förändringarna trädde i kraft den 1 januari 2011. Samtidigt tidsbegränsades förordningen till den 31 december 2016 i enlighet med tidsgränsen för Europeiska kommissionens statsstödsgodkännande. Regeringen bedömde i propositionen att en översyn av presstödet bör göras och att nödvändiga ändringar av systemet bör föreslås i så god tid att de kan träda i kraft den 1 januari 2017.

De förändringar som skett på mediemarknaden innebär att förutsättningarna för de företag som i huvudsak arbetar med dagstidningsutgivning skiljer sig markant från de som gällde vid den tid då grunderna för presstödet utformades. Detta är ett viktigt skäl till att se över presstödet.

Presstödsutredningen

En parlamentarisk kommitté tillsattes i december 2011 för att se över det statliga stödet till dagspressen. Detta för att ta fram ett underlag till eventuella nödvändiga ändringar av presstödssystemet efter 2016.

I ett delbetänkande, som lämnades den 14 september 2012, har kommittén lämnat förslag på förändringar i nuvarande presstödsförordning för att underlätta för tidningar på samiska och meänkieli att få presstöd.

Delbetänkandet har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet med avsikten att förändringar ska kunna träda i kraft från 2014.

Slutbetänkandet överlämnas den 11 september 2013.

- SOU 2013:66, Översyn av det statliga stödet till dagspressen

Ledamöter i kommittén för översyn av det statliga stödet till dagspressen (Ku 2011:06)

Professor Hans-Gunnar Axberger är ordförande för kommittén där följande ledamöter sitter:

- Per Bill riksdagsledamot
- Cecilia Brinck riksdagsledamot
- Pär Fagerström f.d. vd
- Gustaf Hoffstedt riksdagsledamot
- Wiwi-Anne Johansson riksdagsledamot
- Helene Petersson riksdagsledamot
- Charlotte Qvick politisk sekreterare

- Anna Sibinska ordförande i stadsdelsnämnd
- Tuve Skånberg riksdagsledamot
- Anna Steele riksdagsledamot
- Åke Wreden pol. mag.
- Anders Åkesson riksdagsledamot

Relaterat

Pressmeddelande: Presstöd till dagstidningar på samiska och meänkieli
SOU 2012:58 Stöd till dagstidningar på samiska och meänkieli
Dir 2012:46 Tilläggsdirektiv till kommittén om översyn av det statliga stödet till dagspressen
Dir 2011:112 Översyn av det statliga stödet till dagspressen
Pressmeddelande: Direktiv och ordförande till översyn av presstödet beslutade
Intervju med Hans-Gunnar Axberger
Uppdrag till Sametinget att genomföra en förstudie om förutsättningarna för gränsöverskridande tidningssamarbeten på meänkieli och samiska
Prop 2009/10:199 Nya villkor för stödet till dagspressen

Ladda ner

Lehistötuki päiväavisille saamen kielelä ja meänkielelä (pressmeddelande om delbetänkandet på meänkieli) (pdf 65 kB)
Preassadoarjja beaiveáviissaide sámigillii ja meänkielii (pressmeddelandet om delbetänkandet på nordsamiska) (pdf 114 kB)
Preessedåarjoe biejjieladtjeplaeride saemiengïelesne jïh meänkielesne (pressmeddelandet om delbetänkandet på sydsamiska) (pdf 65 kB)

Externa länkar

Presstödsnämndens webbplats
Förstudie Förutsättningar för gränsöverskridande tidningssamarbete på samiska och meänkieli på Sametingets webbplats

Taltidningsstöd

Dagstidningar som ger ut en talad version av sin tidning kan söka stöd från taltidningsnämnden. Taltidningsnämnden är ett beslutande organ inom Myndigheten för tillgängliga medier, tidigare Talboks- och punktskriftsbiblioteket.

Målet med taltidningsstödet är att förbättra tillgången till innehållet i dagstidningar för synskadade, afatiker, dyslektiker samt funktionshindrade som inte kan hålla i eller bläddra i en tidning. Den som vill prenumerera på en taltidning ska vända sig till tidningens prenumerationsavdelning.

I dag utges ungefär 100 taltidningar över hela landet med totalt cirka 7150 abonnenter. Det finns olika typer av taltidningar: radiotidningar, kassett/CD-tidningar och RATS (talsyntes-tidningar).

Framtida inriktning för taltidningsverksamheten

Regeringen gav i juni 2010 ett uppdrag till Talboks- och punktskriftsbiblioteket, Taltidningsnämnden och Post- och telestyrelsen att intensifiera ett utvecklings- och förändringsarbete på taltidningsområdet. Kulturdepartementet har remitterat en promemoria (Ds 2012:12 En ny taltidningsverksamhet), som bygger på myndigheternas redovisning av uppdraget.

I promemorian föreslås att ett nytt taltidningssystem införs som baseras på produktion med talsyntes och distribution via internet samtidigt som de nuvarande produktions- och distributionssystemen, till exempel inlästa radio- och kassettidningar, fasas ut.

För att kunna genomföra förändringen föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2013 att riksdagen skulle besluta om en ny inriktning på taltidningsverksamheten. Den 12 december 2012

beslutade riksdagen att taltidningsverksamheten får en ny inriktning och att ett nytt system för produktion och distribution av taltidningar via internet införs. Den 17 januari beslutade regeringen om en ny förordning om taltidningar, som trädde i kraft den 1 januari 2013.

För närvarande förbereder Myndigheten för tillgängliga medier införandet av det nya taltidningssystemet. Övergången inleds under hösten 2013.

Relaterat

Pressmeddelande: Bättre taltidningar med nytt system
Ds 2012:12 En ny taltidningsverksamhet
Uppdrag till Talboks- och punktskriftsbiblioteket, Taltidningsnämnden och Post- och telestyrelsen om den framtida taltidningsverksamheten

Externa länkar

Information om den nya taltidningsverksamheten på Taltidningen 2.0:s webbplats
Taltidningsnämndens webbplats
Myndigheten för tillgängliga mediers webbplats
Post- och telestyrelsen

Film

Har inte undermenyer
Digitalisering av biografer
Har inte undermenyer
Filmavtalet
Har inte undermenyer
Stöd till unga kvinnors filmskapande

Filmpolitikens inriktning har fastställts i regeringens proposition Bättre villkor för svensk film (prop. 2012/13:22). Med kvalitet, förnyelse och tillgänglighet som utgångspunkt ska de statliga insatserna för filmen syfta till att främja

- produktion och utveckling av värdefull svensk film,
- spridning och visning av värdefull film i olika visningsformer i hela landet,
- ett levande filmarv som bevaras, används och utvecklas,
- internationellt utbyte och samverkan på filmområdet,
- barns och ungas kunskap om film och rörlig bild och deras eget skapande, och jämställdhet och mångfald på filmområdet.

De filmpolitiska stöden och insatserna fördelas och administreras av Svenska Filminstitutet. Stöd till svensk filmproduktion och vissa stöd till distribution och visning finansieras genom 2013 års filmavtal - ett avtal mellan staten, filmbranschen och flera tv-företag. Staten finansierar också ett antal filmpolitiska insatser utanför avtalet, till exempel stöd till film i skolan och arkivverksamhet.

Relaterat

Bättre villkor för svensk film (prop. 2012/13:22)

Externa länkar

Stiftelsen Svenska Filminstitutets webbplats

Digitalisering av biografer

Under de senaste åren har den digitala tekniken förändrat spridning och visning av film i grunden. För att underlätta övergången från analog till digital biografvisning, främst för biografer på mindre orter, har regeringen avsatt 60 miljoner kronor för digitalisering av biografer. Satsningen inleddes 2011 och skulle ha avslutats under 2013, men fortsätter även under 2014 eftersom det fortfarande finns biografer som förväntas söka stöd.

Genom att biografer digitaliseras får biopublik över hela landet tillgång till aktuella filmer och till ett varierat filmutbud. Biograferna får genom digitaliseringen också möjlighet att bredda sitt utbud med direktsänd opera, musik, teater och idrottsevenemang. Den digitala visningstekniken innebär också att det blir enklare att göra filmer tillgängliga för personer med syn- eller hörselnedsättning.

Svenska Filminstitutet fördelar bidragen

Regeringen beslutade den 6 oktober 2011 om en förordning om statsbidrag för digitalisering av biografer. Syftet med bidraget är att underlätta övergången från analog till digital biografutrustning. Svenska Filminstitutet har fått i uppdrag att fördela bidraget.

För frågor om fördelning av bidrag kontakta Svenska Filminstitutet.

Relaterat

- Pressmeddelande: Förordning om stöd till digitalisering av biografer beslutad
- Förordning om statsbidrag för digitalisering av biografer
- Uppdrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet angående stöd till digitalisering av biografer

Externa länkar

- Svenska filminstitutets webbplats

Filmavtalet

Den 25 september 2012 ingick regeringen och film- och tv-branschen ett nytt filmavtal för svensk film, 2013 års filmavtal. Avtalet innebär bland annat ökade resurser, större teknikneutralitet än tidigare och att fler parter har undertecknat avtalet. Avtalsmedlen ökar med cirka 30 miljoner kronor per år jämfört med det tidigare avtalet. En större del går till nytt stöd till dramaserier och stöden till barn- och ungdomsfilm och kort- och dokumentärfilm utökas. Avtalet har blivit modernare genom bland annat nya mål, möjlighet att tilldela stöd till konvergerad media och en ökad teknikneutralitet till följd av att kravet på biografpremiär tas bort.

Avtalet gäller från och med den 1 januari 2013 och löper fram till och med utgången av 2015.

Bakgrund

De filmpolitiska insatserna i Sverige finansieras till stor del genom ett avtal mellan staten och olika aktörer på filmområdet. Det första filmavtalet ingicks 1963.

Avtalsparter till det nuvarande avtalet är staten, Sveriges Biografägareförbund, Folkets Hus och Parker, Riksföreningen Våra Gårdar, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Film- och TV-producenterna i Sverige ek. för., Nätverket för Regionala Film-produktionscenter, Sveriges Television AB, TV4 AB, Modern Times Group MTG AB, SBS TV AB och C More Entertainment AB.

Automatiskt förhandsstöd

I 2013 års filmavtal enades parterna om Svenska Filminstitutet skulle utreda möjligheterna att införa ett automatiskt förhandsstöd i syfte att attrahera ytterligare pengar till produktion av svensk film. Producenten

kan genom automatstödet lättare förutsäga finansieringen av en produktion. Stödet är tänkt att gå till filmer med en stark publikpotential på den svenska filmmarknaden.

Avtalet om det nya automatstödet skrevs under av alla parter i februari 2013 och godkändes av regeringen den 28 februari. En process har inletts för att få stödet godkänt av EU-kommissionen, först därefter kan pengar betalas ut. Stöd ges för filmer med inspelningsstart efter den 1 januari 2013.

- Mer information om automatiskt förhandsstöd

Relaterat

2013 års filmavtal
The 2013 Film Agreement
Prop. 2012/13:22 Bättre villkor för svensk film
Pressmeddelande: Nytt filmavtal undertecknat
Pressmeddelande: Nytt filmavtal klart
Dir. 2011:10 Ny branschsamverkan för svenska film

Stöd till unga kvinnors filmskapande

Ett av målen för statens filmstöd är att förbättra villkoren för kvinnors filmskapande. Andelen kvinnor bland svenska filmskapare ökar, men det är fortfarande fler manliga filmskapare.

Under 2010 beslutade regeringen om ett bidrag till Svenska Filminstitutet på sammanlagt 1,1 miljoner kronor för stöd till unga kvinnors filmskapande under 2010 och 2011.

Stiftelsen Svenska Filminstitutet fick under 2011 i uppdrag att utveckla en fortsatt satsning på unga kvinnors filmskapande under perioden 2011-2014. Under 2012 tilldelades projektet ytterligare 750 000 kronor, vilket gör att satsningen totalt består av drygt 8,3 miljoner kronor under åren 2010 - 2014. Medlen ska användas för stöd till unga kvinnors filmskapande, till exempel för nätverksbyggande och utveckling i så kallad växthusverksamhet. Det långsiktiga målet med satsningen är att bidra till en ökad balans mellan män och kvinnor i fördelningen av stöd till svensk filmproduktion.

Relaterat

Uppdrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet att utveckla satsningen på unga kvinnors filmskapande

Externa länkar

Svenska filminstitutets webbplats

Stärka och skydda barn och unga mot skadlig mediepåverkan

Regeringens mål

Regeringens mål är att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive barnets rättigheter. Inom kulturpolitiken uppmärksammar regeringen särskilt barns och ungas rätt till kultur. Regeringen värnar principen om barnets bästa i enlighet med konventionen om barnets rättighet (barnkonventionen).

Skydd av barn och unga mot skadlig mediepåverkan

Medier har stor genomslagskraft, vilket är särskilt viktigt att uppmärksamma när det gäller barn och unga. Utgångspunkten för regeringens arbete med att skydda barn och unga mot skadlig mediepåverkan är barnkonventionen. Den föreskriver att barn har en generell rätt till yttrande- och informationsfrihet, men samtidigt att barn ska skyddas mot information och material som är till skada för deras välbefinnande. Även de europeiska rekommendationerna om skydd av minderåriga fungerar som riktlinjer för det svenska arbetet på området. För olika medier gäller delvis olika regelverk och system för skydd av barn och unga.

Statens och samhällets insatser för att skydda barn och unga mot skadlig mediepåverkan fokuserar på barns och ungas mediekonsumtion och medievanor i stort, snarare än på tillsyn, granskning av innehåll eller begränsningar av tillgången till information. Genom att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare förbättras deras förmåga att hantera även sådan information som riskerar att vara till skada. Ökad kunskap om medier och mediers funktionssätt, såväl hos barn och unga som hos de vuxna som finns i deras närhet, minskar risken för skadlig mediepåverkan.

Statens medieråd

Statens medieråd har i uppdrag att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem mot skadlig mediepåverkan. Statens medieråd ska även följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga samt sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediesituation. Myndigheten fastställer också åldersgränser för filmer som är avsedda att visas offentligt för barn under 15 år. Åldersgränserna sätts utifrån en bedömning av om filmen kan vara till skada för välbefinnandet för barn i den aktuella åldersgruppen. Regeringen har också gett i Statens medieråd i uppdrag att verka för mediebranschernas självreglering för att därigenom bättre skydda barn mot skadlig mediepåverkan.

Medie- och informationskunnighet

Medie- och informationskunnighet är ett centralt begrepp för Statens medieråds arbete. Det syftar på de kompetenser som gör att människor kan hitta, analysera, värdera och skapa innehåll i olika mediala genrer och former. Myndighetens arbete handlar i stor utsträckning om att öka mediekunnigheten, främst hos målgruppen "nära-barn-professionella", till exempel lärare och pedagoger. På så sätt kan barns medie- och informationskunnighet öka och därmed stärks barn och unga som medvetna medieanvändare. Myndigheten tar också fram pedagogiskt material om medie- och informationskunnighet riktat till lärare och andra "nära-barn-professionella".

- Statens medieråds webbplats

Åldersgranskning av film som visas offentligt

Lagen om åldersgränser på film som ska visas offentligt innehåller bestämmelser för hur åldersgränser ska fastställas när det gäller film som ska visas vid en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning som den som är under femton år har tillträde till. De nuvarande åldersgränserna för film är barntillåten, tillåten från 7 år, 11 år eller 15 år.

- Lag (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt (riksdagens webbplats)

Systemet med åldersgränser för film ses över

Den 25 juli 2013 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att se över dagens system för att fastställa åldersgränser för film som ska visas offentligt. Utredarens uppdrag är att lämna förslag till hur verksamheten ska utformas och finansieras i framtiden. Utredaren ska ta ställning till om det är möjligt att med bibehållet skydd av barn och unga mot skadlig mediepåverkan, övergå till ett system där branschen tar ett större ansvar för åldersgränser för film. Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2014.

- Dir. 2013:77, System för att fastställa åldersgränser för film som ska visas offentligt

Filmcensuren avskaffades den 1 januari 2011

Regeringen utfärdade den 9 december 2010 lagar med anledning av riksdagens beslut om propositionen Filmcensuren för vuxna avskaffas - skyddet för barn och unga mot skadlig mediepåverkan stärks (prop. 2009/10:228). De nya reglerna innebär bl.a. att förhandsgranskningen av film som ska visas offentligt (filmcensuren) för personer över 15 år avskaffas och att därmed möjligheten att på förhand förbjuda att film visas offentligt upphör.

Censurmyndigheten Statens biografbyrå och kommittén Medierådet avvecklades vid årsskiftet 2010/2011 och har från den 1 januari 2011 ersatts av en ny myndighet, Statens medieråd. Myndigheten har i uppdrag att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och ska också fastställa åldersgränser för filmer som är avsedda att visas offentligt för barn under 15 år.

Externa länkar

Statens medieråds webbplats
Barnkonventionen på Unicef:s webbplats

Internationellt samarbete inom medieområdet

Nordiska ministerrådet

Nordiska Film- och TV-fonden har som uppgift att ge stöd till produktion och distribution av nordiska audiovisuella verk. Ministerrådet stöder också verksamheten vid Nordicom, som är ett kunskapscenter för medie- och kommunikationsområdet, beläget i Göteborg.

EU - Europeiska unionen

I EU:s arbete på medieområdet deltar, förutom de 28 medlemsländerna, EES-länderna och kandidatländerna. Samarbetet sker genom olika samarbetsprogram och gemensamma överenskommelser. Inom medieområdet finns tvingande lagstiftning för audiovisuella medietjänster genom det s.k. AV-direktivet. Det löpande EU-arbetet på medieområdet domineras av detta direktiv samt av MEDIA-programmet.

MEDIA-programmet

MEDIA-programmet (Mesures pour Encourager le Développement de l'Industrie Audiovisuelle - Åtgärder för att främja den audiovisuella industrins utveckling) har funnits sedan 1991. Det är utformat som ett komplement till nationella insatser och ger stöd till den europeiska audiovisuella industrin i syfte att stärka dess konkurrenskraft och öka spridningen av europeiska verk. Det nuvarande programmet, MEDIA 2007, löper under perioden 2007-2013. Det innehåller stöd till fortbildning av yrkesverksamma, till utveckling, distribution och marknadsföring av europeiska audiovisuella verk samt till pilotprojekt och tvärsektoriella insatser. Information om programmet lämnas av MEDIA Desk Sverige som finns på Svenska Filminstitutet. MEDIA Desk finansieras delvis av EU-kommissionen. Från och med 2014

kommer MEDIA-programmet att ersättas av ramprogrammet Kreativa Europa.

Kreativa Europa

Kreativa Europa är EU:s nya ramprogram för den kulturella och kreativa sektorn för perioden 2014-2020. Programmet är en sammanslagning av de nuvarande programmen Kultur, MEDIA och MEDIA Mundus.

AV-direktivet

Sedan 1987 har tv-området reglerats av ett inremarknadsdirektiv med syfte att underlätta för gränsöverskridande tv-sändningar. År 2007 utökades tillämpningsområdet för direktivet till att gälla också för audiovisuella medietjänster som sker på tittarens begäran, s.k. on-demand eller play-tjänster (beställ-tv). Regleringen av dessa tjänster är dock inte lika omfattande. Samtidigt ändrade direktivet namn från TV-direktivet till AV-direktivet. I AV-direktivet finns regler för vilken medlemsstat som ska reglera en sändning eller annat tillhandahållande av tv-program. Direktivet innehåller också minimiregler för programinnehållet, bland annat regler om reklam, sponsring och produktplacering, skydd av minderåriga och rätten till genmäle. Därutöver innehåller direktivet bestämmelser om främjande av europeisk produktion i beställ-tv och krav på att i tv-sändningar avsätta en viss andel av sändningstiden för europeiska produktioner. Under våren 2013 inleddes en diskussion om behovet att ändra direktivet på nytt mot bakgrund av den tilltagande konvergensen. EU-kommissionen presenterade då en grönbok om förberedelse för en helt konvergerad audiovisuell värld. En av de frågor som ställs i grönboken är om det fortfarande är rimligt med en striktare reglering för traditionella tv-sändningar, jämfört med vad som gäller för beställ-tv.

Europarådet

Europarådets viktigaste roll är att stärka demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i alla 47 medlemsstater. Arbetet på medieområdet sker inom styrkommittén för media och informationssamhället (Steering Committee on Media and Information Society), CDMSI. Styrkommittén ligger under Europarådets direktorat för mänskliga rättigheter. Kulturdepartementet deltar i Styrkommitténs arbete.

Europarådet bedriver sedan länge också ett aktivt arbete för att främja yttrandefrihet, fria medier och mediemångfald inom Europa. Yttrandefrihet och ett fritt åsiktsutbyte som också ger plats för avvikande och annorlunda perspektiv är garanterade genom bland annat flera europeiska konventioner.

Unesco

Unesco är FN:s organ för samarbete inom utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation/medier. Alla dessa fyra program har fattigdomsbekämpning, hållbar utveckling och dialog mellan olika kulturer som övergripande teman för sitt bidrag till fred. I Sverige ansvarar Svenska Unescorådet för samarbetet med myndigheter, institutioner och personer inom Unescos verksamhetsområden, och utgör en länk mellan Unesco och Sverige.

Av tradition ligger frågor om pressfrihet, bibliotek och arkiv inom Unescos kommunikationsprogram. Detta har tre övergripande mål; att stödja fritt utbyte av idéer och allas tillgång till information; att stödja pluralism och kulturell mångfald inom medier och de internationella nätverken för informationsspridning, att stödja allas tillgång till informationsteknologi.

Relaterat

- Regeringens arbete i ministerrådet: utbildning, ungdom och kultur

Externa länkar

- Nordiska rådet och Ministerrådets webbplats
- Nordisk Film- och TV-fonds webbplats
- Nordic Game Programs webbplats
- EUROPA - EU:s webbportal
- MEDIA-programmet på Svenska Filminstitutets webbplats
- Europarådets webbplats
- Unescos webbplats
- Svenska Unescorådets webbplats
- Nordicoms webbplats

Idrott

- Aktuella satsningar inom idrottsområdet
  Har inte undermenyer
- Idrottslyftet
  Har inte undermenyer
- Arbete mot dopning
- Barnidrott
  Har inte undermenyer
- Elitsatsning
- Supporterkultur
  Har inte undermenyer
- Internationellt samarbete inom idrottsområdet
  Har inte undermenyer
- Internationella idrottsevenemang

Målen för idrottsfrågorna är att ge möjligheter för flickor och pojkar, kvinnor och män att motionera och idrotta för att främja en god folkhälsa, att stödja en fri och självständig idrottsrörelse samt att ge flickor och pojkar, kvinnor och män positiva upplevelser av idrott som underhållning.

Statens stöd till idrotten

- syftar till att stödja verksamhet som bidrar till att utveckla barns och ungdomars intresse och benägenhet för motion och idrott,
- bedrivs ur ett barnrättsperspektiv, bland annat genom att öka barns och ungdomars inflytande över och ansvar för sitt idrottande,
- gör det möjligt för alla människor att utöva idrott och motion,
- bidrar till att väcka ett livslångt intresse för motion och därmed främjar en god folkhälsa

- syftar till att ge flickor och pojkar respektive kvinnor och män lika förutsättningar att delta i idrottsverksamhet,
- främjar integration och god etik, och
- motverkar aktivt dopning inom idrotten.

Statsbidrag får även stödja verksamhet som stärker idrottsutövares internationella konkurrenskraft.

Centrum för idrottsforskning vid Gymnastik- och idrottshögskolan har från och med 2010 ansvaret att följa upp statens stöd till idrotten. Uppföljningen görs i form av en regelbunden och långsiktig uppföljning av det statliga idrottsstödets betydelse utifrån ett antal indikatorer, fördjupade analyser och kompletterande forskning. Sveriges Riksidrottsförbunds återrapportering är inriktad på kvantitativa resultatmått.

Det bidrag till svensk idrott som tidigare beräknats som en andel av överskottet från AB Svenska Spel och det generella spelbidraget har upphört och ersattes 2010 av ett stabilt och förutsägbart höjt anslag över statsbudgeten.

Relaterat

Proposition Statens stöd till idrotten
SOU 2008:59 Föreningsfostran och tävlingsfostran - en utvärdering av statens stöd till idrotten

Externa länkar

Riksidrottsförbundets webbplats
World Anti-Doping Agency - WADA:s webbplats
Unescos webbplats
Europarådets webbplats (Council of Europe)
Statens folkhälsoinstituts webbplats om dopning
Centrum för idrottsforsknings webbplats

Aktuella satsningar inom idrottsområdet

Har inte undermenyer
Elitsatsning
Har inte undermenyer
Idrottslyftet - en satsning på svensk idrott

"Motion och annan fysisk aktivitet är särskilt viktigt för barn och unga. Därför hoppas jag så många som möjligt ska kunna ta del av Idrottslyftet."

Kultur- och idrottsminister
Lena Adelsohn Liljeroth

Idrottslyftet - en satsning på svensk idrott

Idrottslyftet uppgår till 500 miljoner kronor årligen och skapar nya möjligheter för svensk idrott att utveckla verksamheten efter sina egna villkor och förutsättningar.

Idrottsrörelsen har valt att huvudinriktningen för Idrottslyftet ska vara att få barn och ungdomar att börja idrotta och få fler att idrotta längre upp i åldrarna. Arbetet ska utgå från ett jämställd- och jämlikhetsperspektiv.

För att öppna dörrarna för fler och få fler att idrotta längre upp i åldrarna ska idrottsrörelsen arbeta med att:

- utveckla förbund och föreningar,
- öka tillgängligheten till anläggningar och idrottsmiljöer,
- rekrytera och utveckla ledare, och med att
- samverka med skolan.

Regeringen har betonat att den fortsatta inriktningen av Idrottslyftet ska ha en nära koppling till skolans arbete och även stödja andra typer av motionsaktiviteter än idrott i syfte att nå fler barn och ungdomar, då särskilt flickor och barn med invandrarbakgrund. Verksamheten ska liksom all annan idrottsverksamhet som får stöd av staten bedrivas ur ett barnrättsperspektiv. Verksamheten ska även ta hänsyn till folkhälsomålen.

Ladda ner

Riktlinjer avseende utformning av satsningen Idrottslyftet (pdf 69 kB)

Arbete mot dopning

Målet för insatserna är att aktivt motverka dopning inom idrotten. Det övergripande målet är att all idrottsverksamhet ska vara dopningsfri.

Riksidrottsförbundet får bidrag för att genomföra ett stort antal dopningskontroller och bedriva förebyggande arbete inom idrotten.

Sverige ger ett årligt bidrag till Världsantidopningsbyrån (WADA) som har en ledande roll i det internationella arbetet mot dopning och där representanter för internationell idrott och världens regeringar arbetar sida vid sida. WADA har antagit en världsantidopningskod som är det regelverk som stora delar av den organiserade idrotten ska rätta sig efter.

Sverige har ratificerat Europarådets Antidopningskonvention och Unescos internationella konvention mot dopning inom idrotten. Detta innebär bl.a. att konventionsstaterna i sitt nationella antidopningsarbete åtar sig att följa världsantidopningskodens principer.

En särskild utredare har på regeringens uppdrag lämnat förslag till utformning av den framtida nationella antidopningsverksamheten och undersökt möjligheterna att bilda en fristående nationell antidopningsverksamhet, som staten och idrottens centrala organisation ska ha ett delat ansvar för. Utredaren har även undersökt möjligheterna att engagera andra intressenter som kan samverka i antidopningsarbetet. Utredningen överlämnade sitt betänkande till kulturministern den 2 februari 2011. Betänkandet har remitterats. Förslagen i betänkandet och remissvaren bereds i regeringskansliet. Remissvaren finns i en länk under relaterat till höger.

Relaterat

- Remissvar till betänkandet Antidopning Sverige - en ny väg för arbetet mot dopning
- Pressmeddelande: Förslag till en ny väg för arbetet mot dopning i Sverige
- Läs mer om folkhälsa och dopning på regeringens webbplats
- SOU 2011:10 Antidopning Sverige - En ny väg för arbetet mot dopning
- Dir. 2009:116 Ny organisation för antidopningsverksamheten

Externa länkar

- World Anti-Doping Agency WADA:s webbplats
- Statens folkhälsoinstituts webbplats om dopning
- Riksidrottsförbundets webbplats

Barnidrott

Har inte undermenyer

- Idrott på barns och ungdomars egna villkor

Idrott på barns och ungdomars egna villkor

All verksamhet inom barn- och ungdomsidrotten som får statliga bidrag ska vara förenlig med FN:s konvention om barnets rättigheter. Ett barnrättsperspektiv bör därför ligga till grund för statens stöd till idrotten.

Idrotten är en betydelsefull arena för ett stort antal barn och ungdomar. När idrotten fungerar som bäst bidrar den till att barns lika värde stärks och utvecklas. Ordet barnrättsperspektiv ska tolkas med utgångspunkt i barnkonventionen som utgår från respekten för den enskilda flickans eller pojkens fulla människovärde och att barndomen har ett egenvärde. Barnkonventionen förmedlar synen på barnet som en självständig individ med egna rättigheter och rätt att uttrycka sina synpunkter samtidigt som barnet har rätt till stöd och skydd. Att ha ett barnrättsperspektiv i sitt arbete innebär att idrottsföreningars styrelseledamöter och idrottsledare på olika nivåer bör sätta barnet i fokus och analysera vilka konsekvenser ett beslut eller en åtgärd får för ett barn eller en grupp av barn.

För att förstå vad ett barnrättsperspektiv innebär för den egna verksamheten och de egna beslutsprocesserna måste de ansvariga inom idrotten på olika nivåer ha kunskap om barnkonventionens innehåll och förståelse för dess tillämpning så att de kan omsätta barnrättsperspektivet i sina egna verksamheter.

Tävlings- och motionsidrott ska vidare utformas så att barn och ungdomar med funktionsnedsättningar är och känner sig inkluderade.

Det innebär att barn och ungdomar med funktionsnedsättningar som kan tävla med barn och ungdomar utan funktionsnedsättningar bör uppmuntras och få stöd för att göra så. Regeringen anser mot denna bakgrund att det är angeläget att bidraget till barn- och ungdomsverksamheten används som stöd för verksamhet som bedrivs ur ett barnrättsperspektiv och att endast de idrottsföreningar som bedriver en verksamhet som är förenlig med barnkonventionen ska få ta del av det statliga stödet.

Sveriges Riksidrottsförbund (RF) har i uppgift att närmare precisera och informera om barnkonventionens tillämpning på idrottens barn- och ungdomsverksamhet.

Externa länkar

Riksidrottsförbundets webbplats
Centrum för idrottsforsknings webbplats

Elitsatsning

Statens mål och syften med bidraget till idrotten har utökats så att stöd kan utgå till verksamhet som stärker idrottsutövares internationella konkurrenskraft. Barn och ungdomar behöver stjärnor som förebilder. Vi har många exempel på hur både enstaka och återkommande framgångar skapar ett intresse bland många flickor och pojkar att börja idrotta.

Den huvudsakliga elitidrottsverksamheten bedrivs inom Sveriges Riksidrottsförbunds (RF) specialidrottsförbund och deras föreningar. Svensk idrott bedriver sedan några år tillbaka en gemensam elitsatsning där alla ingår, såväl olympiska och paralympiska idrotter som icke-olympiska och icke-paralympiska.
Regeringen har tidigare beslutat RF kan använda medel till en flerårig samlad förbundsövergripande och behovsprövad elitsatsning inom svensk idrott. Riksidrottsförbundet har även getts goda förutsättningar att därefter på egen hand prioritera den verksamheten mot andra behov som idrotten har. Satsningen syftar till att stärka svenska idrottsutövares möjligheter att nå framgångar vid Olympiska Spel, Paralympics och andra internationella idrottsmästerskap. En målsättning med en samlad elitverksamhet är att tillvarata och vidareutveckla den centrala kompetensen inom Sveriges Olympiska Kommitté, Sveriges Paralympiska Kommitté och RF.

Relaterat

Prop. 2008/09:126 Statens stöd till idrotten

Externa länkar

Riksidrottsförbundets webbplats
Sveriges Olympiska Kommittés webbplats
Svenska Handikappidrottsförbundets webbplats

Supporterkultur

Har inte undermenyer
Hearing 23 oktober 2013: Mera glädje för pengarna

Supportrar är en självklar och viktig del av idrotten. De ger själ åt klubbar och föreningar och förstärker upplevelsen för publiken. Men våld och skadegörelse får aldrig tolereras. Huliganism, eller idrottsanknutet våld, medför stora problem, höga kostnader och skadar idrotten som källa till glädje. För idrotten är det här en avgörande framtidsfråga.

Regeringen har gjort flera insatser mot ordningsstörningar vid idrottsarrangemang; lagstiftningen har skärpts, nationella samordnare har tillsatts och möten har genomförts med företrädare för idrottsföreningar och organisationer. Allt med syftet att stärka den positiva supporterkulturen och motverka den idrottsrelaterade brottsligheten.

Rose-Marie Frebran - Nationell samordnare

Landshövding Rose-Marie Frebran utsågs den 22 september till ny nationell samordnare för att stärka en positiv supporterkultur och motverka idrottsrelaterad brottslighet.
Rose-Marie Frebran ska biträda Regeringskansliet i arbetet för att stärka den positiva supporterkulturen och motverka idrottsrelaterad brottslighet.

I uppdraget ingår att verka för ökat förtroende och samverkan mellan berörda myndigheter och organisationer på central, regional och lokal nivå. Syftet är att stärka den kontinuerliga dialogen mellan aktörerna. Den nationella samordnaren ska beakta de centrala aktörernas arbete på området, de pågående utredningar som är relevanta för uppdraget och betänkandet Mera glädje för pengarna (SOU 2013:19). Uppdraget ska genomföras inom ramen för befintlig lagstiftning.

Uppdraget gäller till och med den 31 december 2014.

- Regeringsuppdrag: Uppdrag att verka som nationell samordnare för att stärka den positiva supporterkulturen och motverka idrottsrelaterad brottslig
- Pressmeddelande: Rose-Marie Frebran utses till ny nationell samordnare

Hearing 23 oktober 2013 - Mera glädje för pengarna

Kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth arrangerade den 23 oktober 2013 en hearing för att samla in synpunkter på förslagen som lämnas i betänkandet Mera glädje för pengarna (SOU 2013:19).

Vid hearingen redogjorde även ett antal aktörer för vilka insatser som de redan har vidtagit för att komma till rätta med den idrottsrelaterade brottsligheten.

Dagen avslutades med en paneldiskussion kring hur regeringen tillsammans med berörda aktörer kan arbeta vidare för att främja en positiv supporterkultur och motverka idrottsrelaterad brottslighet. De synpunkter och förslag till insatser som fördes fram vid hearingen utgör grunden för det fortsatta gemensamma arbetet.

- Sammanställningar och material från hearingen

Skyldigheten att ersätta polisens kostnader för ordningshållning avskaffas

Regeringen har föreslagit att skyldigheten att ersätta polisens kostnader för att hålla ordning vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster tas bort. Förslaget lämnades i budgetpropositionen för 2014.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

- Pressmeddelande: Skyldighet att ersätta polisens kostnader för ordningshållning avskaffas

Mera glädje för pengarna

Regeringen tillsatte 2011 Björn Eriksson, f.d. rikspolischef och landshövding, som nationell samordnare med uppdrag att arbeta för en förbättrad samverkan mellan berörda myndigheter och organisationer på central, regional och lokal nivå. Den nationella samordnaren skulle också medverka till att klarlägga ansvarsfördelningen mellan berörda parter och verka för att en likformig modell för informationsutbyte togs fram. Vid behov skulle samordnaren vidare lämna förslag på hur idrottsarrangemang ska kunna genomföras på ett tryggt och säkert sätt.

Uppdraget avslutades i mars 2013.

Slutbetänkande Mera glädje för pengarna (SOU 2013:19)

I slutbetänkandet sätts fokus på positiv supporterkultur och förebyggande insatser. Förslagen i betänkandet riktar sig till regeringen men även i stor utsträckning till idrotten, polisen och andra aktörer. I betänkandet görs en analys av våld, hot och trakasserier som riktas mot ledare, domare och andra aktiva inom idrottsrörelsen. I detta sammanhang betonas även det hot mot folkrörelsetanken i svensk idrott som uppstår när aktörer med en kriminell agenda infiltrerar delar av idrottsrörelsen. Betänkandet innehåller även ett stort antal förslag gällande t.ex. arenasäkerhet, service och bemötande vid idrottsarrangemang samt pyroteknik.

Den 23 oktober 2013 bjöd idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth in till en hearing i Rosenbad där berörda aktörer gavs möjlighet att diskutera förslagen i betänkandet.

- SOU: Mera glädje för pengarna
- Mer om hearingen Mer glädje för pengarna

Delbetänkande Mindre våld för pengarna (SOU 2012:23)

I april 2012 lade f.d. samordnaren Björn Eriksson fram delbetänkandet Mindre våld för pengarna. I delbetänkandet lämnas ett antal förslag till lagändringar gällande t.ex. tillträdesförbud, maskeringsförbud, register över personer med tillträdesförbud och ändringar i ordningslagen gällande poliskostnader. Dessutom lämnades ytterligare ett trettiotal förslag till möjliga förbättringar, varav de flesta berör klubbarnas, arenaägarnas, polisens och åklagarnas arbete.

I juni 2012 lämnades även en särskild skrivelse till regeringen med anledning av ett riksdagsbeslut om införande av en så kallad anmälningsplikt för huliganer.

- SOU: Mindre våld för pengarna

Lagen om tillträdesförbud

För att förstärka skyddet mot brottslighet inne på och utanför idrottsarenor infördes den 1 juli 2005 lagen om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang. Från regeringens sida infördes den 1 april 2009 vissa skärpningar av lagen om tillträdesförbud liksom av ordningslagen. Syftet är att öka skyddet mot ordningsstörningar vid idrottsarrangemang. De nya reglerna i ordningslagen var:

- Förbud mot att inneha eller använda pyrotekniska varor på en idrottsanläggning

- Förbud mot att obehörigen beträda spelplanen under pågående idrottsarrangemang
- Förbud att under pågående idrottsarrangemang kasta in föremål på spelplanen
- Läs mer om skärpningen av tillträdesförbudslagen

Strategier mot fotbollsrelaterade ordningsstörningar

Under förra mandatperioden fick Brottsförebyggande rådet (BRÅ) ett regeringsuppdrag att undersöka vilket befintligt arbete som pågår i Sverige och internationellt i frågan om strategier mot idrottsanknutet våld. Rapporten Strategier mot fotbollsrelaterade ordningsstörningar (BRÅ 2008:20) presenterades 2008.

- Rapporten finns att läsa här

Bakgrund

Regeringen har under lång tid engagerat sig i arbetet för att motverka den idrottsrelaterade brottsligheten. Efter skärpningarna av lagen om tillträdesförbud och ordningslagen, som genomfördes 2009 (se vidare nedan), arrangerade Kulturdepartementet årliga möten med alla inblandade under perioden 2009-2011 för att följa upp den nya lagen. Genom mötena har Kulturdepartementet hållit sig informerat om utvecklingen och fått veta mer om de individer och grupper som mestadels står för en positiv supporterkultur men som ibland utmärker sig negativt. Vidare har diskuterats vad som mer kan göras för att förebygga det idrottsanknutna våldet.

Relaterat

Lagrådsremiss: Förstärkt tillträdesförbud vid idrottsarrangemang

Pressmeddelande: Betänkandet "Mindre våld för pengarna" överlämnat till idrottsministern
Debattartikel: Skärpt lag ska inte hastas fram
Debattartikel: "Fotboll ska vara tryggt och roligt"
Debattartikel: Drogpåverkade åskådare är legio i dag
Intervju med kulturministern om våld i samband med fotbollsmatcher
Debattartikel: Vi inför hårdare straff mot idrottens huliganer
Prop. 2008/09:131 Utvidgat avlägsnande vid ordningsstörningar
Prop. 2008/09:78 Ytterligare åtgärder mot ordningsstörningar vid idrottsarrangemang
Faktablad: Ytterligare åtgärder mot ordningsstörningar vid idrottsarrangemang

Externa länkar

BRÅ:s rapport Strategier mot fotbollsrelaterade ordningsstörningar
Rikspolisstyrelsens slutrapport om tillämpningen av tillträdesförbudslagen

Internationellt samarbete inom idrottsområdet

Regeringen värnar principen att idrottspolitik först och främst är en nationell angelägenhet. Genom Lissabonfördraget har emellertid fastställts att EU ska bidra till att främja europeiska idrottsfrågor. Idrottens specifika karaktär, dess strukturer som bygger på frivilliga insatser samt dess sociala och pedagogiska funktion ska då beaktas.

Sverige deltar i arbetet med Europarådets läktarvåldskonvention och antidopningskonvention. Det internationella arbetet mot dopning bedrivs även inom Unesco, EU och Världsantidopningsbyrån (WADA), allt i nära samarbete med Sveriges Riksidrottsförbund.

Externa länkar

- World Anti-Doping Agency WADA:s webbplats
- Unescos webbplats
- Europarådets webbplats (Council of Europe)

Internationella idrottsevenemang

Regeringen ger sedan 2010 Riksidrottsförbundet resurser till ett nationellt kompetenscentrum för idrottsevenemang, där kunskap samlas om metoder och tillvägagångssätt för att få internationella idrottsevenemang till Sverige.

Centret bistår idrottens organisationer främst inför och under en kandidatur för att få ett internationellt evenemang till Sverige. Det är idrottsrörelsens uppgift att närmare utforma och utveckla den verksamhet som på bästa sätt kan bistå de idrottsorganisationer som vill kandidera till att få arrangera stora internationella idrottsevenemang.

Den kunskap och erfarenhet som finns såväl inom idrotten som i andra organisationer, kommuner, myndigheter och företag bör användas för att skapa bättre förutsättningar för att framgångsrikt få fler internationella idrottsevenemang till Sverige.

Staten medverkar därutöver på flera sätt för att stödja svenska idrottsorganisationers strävan att få arrangera stora internationella idrottsevenemang i Sverige. Regeringskansliet gör regelbundet insatser till stöd för att sådana evenemang förläggs i vårt land.

Relaterat

- Promemoria: Främjande av att internationella idrottsevenemang arrangeras i Sverige

Externa länkar

- Riksidrottsförbundets webbplats

Stefan Attefall

Trossamfund (Till området för kultur)
Har inte undermenyer
Mål och prioriteringar
Insatser
Har inte undermenyer
Så fungerar det
Ansvarigt statsråd
Stefan Attefall
Civil- och bostadsminister
Ansvarigt departement
Socialdepartementet

Socialdepartementet, 15 november 2013
Synergieffekter mellan religionsfrihet och jämställdhet
Fredagen den 15 november besökte FN:s särskilde rapportör för religionsfrihet, dr Heiner Bielefeldt, Stefan Attefall. Förutom ett studiebesök på Fryshuset och programmet "Tillsammans för Sverige" diskuterade Heiner Bielefeldt och Stefan Attefall bland annat religionsfrihet och jämställdhet samt situationen i mellanöstern för kristna minoriteter.

-Jag är väldigt bekymrad över situationen i mellanöstern och särskilt för de religiösa minoriteterna. Det bästa sättet att förbättra situationen för den kristna minoriteten är att arbeta för fred och demokrati i regionen. Vad som behövs är utbildning i syfte att skapa respekt för demokratin, sa Stefan Attefall.

- Synergieffekter mellan religionsfrihet och jämställdhet

Socialdepartementet, 5 november 2013
Nyhetsbrevet Trossamfund 6/2013
I nummer 6/2013 av Nyhetsbrevet Trossamfund kan du läsa om Regeringens råd för kontakt med trossamfundens (Trossamfundsrådets) senaste möte där docent Tobias Harding redogjorde kring det civila samhällets bidrag inom välfärdssektorn.

- Nyhetsbrevet Trossamfund 6/2013

Socialdepartementet, 1 november 2013
Relationen stat, marknad och civilsamhälle utmaning för välfärdsarbetet
-Utomlands är det vanligt att civilsamhället står för produktionen av skattefinansierade välfärdstjänster. Men också i Sverige blir detta allt vanligare. De privata vinstdrivande aktörernas del av välfärdsproduktionen ökar dock mer än de privata ideella organisationernas del.
Det berättade docent Tobias Harding, Jyväskylä universitet, när Regeringens råd för kontakt med trossamfunden (Trossamfundsrådet) möttes den 31 oktober.

- Relationen stat, marknad och civilsamhälle utmaningar för välfärdsarbetet

Socialdepartementet, 15 oktober 2013
Stefan Attefall deltog i manifestation för utsatta troende
Måndagen den 14 oktober deltog statsrådet Stefan Attefall i en manifestation i Stockholm i solidaritet med utsatta troende. Opinionsmötet inleddes med en förbönsgudstjänst i S:ta Clara kyrka. Stefan Attefall gjorde därefter sällskap med Svenska kyrkans ärkebiskop Anders Wejryd, biskopen i Stockholms katolska stift Anders Arborelius och den Syrisk ortodoxa kyrkans ärkebiskop Dioscoros Benyamin i ett fackeltåg genom Stockholms centrala delar.

- Tal av Stefan Attefall vid Solidaritetsmanifestation för förföljda kristna

Socialdepartementet, 7 oktober 2013
SST utbildar trossamfundsledare i demokrati- och samhällsfrågor
Regeringen beslutade den 3 oktober uppdra Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST) att förbereda och genomföra insatser för kompetensutveckling av trossamfundsledare från olika religioner. Syftet är att värna demokratin och samhällets uppbyggnad.

- Uppdrag att förbereda och genomföra insatser för kompetensutveckling av trossamfundsledare

Alla notiser Nyhetsbrevet Trossamfund

Sveriges kommuner och landsting

http://www.skl.se

eSamhället

- Demokrati och delaktighet i e-samhället
- e-hälsa
- Gemensamma funktioner och tjänster
- Kultur och fritid i e-samhället
- Näringsliv och arbete i e-samhället
- Samhällsbyggnad, transport och miljö i e-samhället
- Skola i e-samhället
- Strategi för eSamhället
- Konferenser och seminarier
- Webb-tv och nyhetsbrev
- Kontakt
- Vägledningar
- VINNOVA-projekt
- Öppna data

Kultur och fritid

- Arkiv
- Måttboken
- Kontakt Kultur och fritid
- Sveriges friluftskommun
- Styrelsebeslut kultur och fritid

Jobb.

(Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)

Elisabeth Svantesson

Arbetsmarknadsminister
Arbetsmarknadsdepartementet

"Jag vill att jobben ska bli fler
och komma fler till del."

Har inte undermenyer
Ansvarsområden
Har inte undermenyer
CV
Intervjuer och reportage
Har inte undermenyer
Pressmeddelanden
Har inte undermenyer
Debattartiklar
Har inte undermenyer
Interpellationssvar och svar i riksdagen
Har inte undermenyer
Kalendarium
Har inte undermenyer
Statssekreterare Christina Ramm-Ericson - CV

Arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson ansvarar för:

Arbetsliv
Målet för arbetslivspolitiken är goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män. Arbetslivspolitiken ska bidra till att nå målen för den ekonomiska politiken och därmed även medverka till att skapa förutsättningar för en hög och uthållig tillväxt samt full sysselsättning.

Arbetsmarknad
Målet för området Arbetsmarknad är att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad. Insatserna ska även bidra till den ekonomiska politikens huvuduppgift och regeringens mål om full sysselsättning. För att nå målet om en väl fungerande arbetsmarknad ska matchningen förbättras, den stadigvarande sysselsättningen på sikt öka och arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring säkerställas.

Arbetsliv

Har inte undermenyer
Mål och budget för arbetslivspolitiken
Har inte undermenyer
Satsningar i Budgeten för 2014
Arbetsmiljö

Har inte undermenyer
Arbetsrätt
Har inte undermenyer
Lönebildning
Har inte undermenyer
Lönegaranti
Har inte undermenyer
Viktigare reformer och insatser från sept 2010

Arbetsmiljö
Arbetsmiljön omfattar samtliga faktorer och förhållanden i arbetet, allt ifrån teknik och fysiska faktorer till arbetsorganisatoriska och sociala förhållanden samt faktorer som rör arbetets innehåll.

Arbetsrätt
Arbetsrätt omfattar de regler som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare, den individuella arbetsrätten, och förhållandet mellan arbetsgivare/arbetsgivarorganisationer och arbetstagarorganisationer, den kollektiva arbetsrätten.

Lönebildning
Formerna för lönebildningen är i första hand en fråga för arbetsmarknadens parter. Som stöd för parternas arbete finns ett regelverk inom vilket parterna kan agera vid avtalsförhandlingar och konflikt.

Ansvariga myndigheter
- Svenska ILO-kommittén
- Arbetsmiljöverket
- Medlingsinstitutet

Arbetsmarknadens parter och andra intresseorganisationer
- Landsorganisationen i Sverige (LO)
- Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)
- Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO)
- Arbetsgivarverket
- Föreningen Svenskt Näringsliv
- Sveriges kommuner och landsting
- Företagarna
- Företagarförbundet

Ansvarig domstol
- Arbetsdomstolen

Relaterade myndigheter
- Vinnova
- Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte)

Internationella organ
- Europarådet
- Europeiska arbetsmiljöbyrån
- International Labour Organization (ILO)

Mål och budget för arbetslivspolitiken

Målet för arbetslivspolitiken är goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män. Arbetslivspolitiken är indelad i områdena Arbetsmiljö, Arbetsrätt och Lönebildning.

Mål för området arbetsmiljö

En arbetsmiljö som förebygger ohälsa, olycksfall och motverkar att människor utestängs från arbetet och tar hänsyn till människors olika förutsättningar och bidrar till utvecklingen av både individer och verksamhet.

Mål för området arbetsrätt

En arbetsrätt som skapar förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov av flexibilitet, trygghet och inflytande.

Mål för området lönebildning

En lönebildning i samhällsekonomisk balans och arbetsfred.

Satsningar på politikområdet i budgetpropositionen för 2014

Fortsatt satsning på Arbetsmiljöverkets kunskapsspridningsuppdrag

I budgetpropositionen för 2013 utökades Arbetsmiljöverkets kunskapsuppdrag genom inrättandet av en nationell funktion för kunskapsområdet arbetsmiljö och arbetsliv. Detta innebar en förstärkning när det gäller möjligheterna att förmedla och nyttiggöra kunskaper och resultat från arbetsmiljö- och arbetslivsforskningen.

Under 2013 satsades 7 miljoner kronor på denna funktion, varav 5 miljoner avser del av de medel som myndigheten redan har inom sitt anslag för kunskapssammanställningar etc. och därutöver förstärktes anslaget med ytterligare 2 miljoner kronor. Under 2013 har Arbetsmiljöverket påbörjat arbetet med verksamheten och regeringen föreslår nu att arbetet fortsätter med samma anslagsförstärkning som 2013.

Att få till stånd en ökad medvetenhet och kunskap om arbetsmiljö i hela samhället är ett prioriterat område i den arbetsmiljöpolitiska handlingsplanen (se skr. 2008/09:248). Den kunskap som finns framtagen genom forskningen är en viktig grund för att arbetsmiljön ska utvecklas i en positiv riktning. Ökad kunskap om arbetsmiljö hos arbetsgivare är också viktigt för att underlätta rehabiliteringsarbete och förkorta sjukfall.

Ambitionen är att satsningen på sikt ska beröra alla som har behov av ett kunskapsunderlag inom arbetsmiljö- och arbetslivsområdet. I första hand bör de som på olika sätt är engagerade i det praktiska arbetsmiljöarbetet på arbetsplatserna till exempel arbetsgivare, fackliga organisationer och företagshälsovård få nytta av satsningen. Satsningen har också betydelse för myndighetens egen kompetensutveckling.

Satsningen initierades 2013 och är nu en del av Arbetsmiljöverkets ordinarie verksamhet.

Satsning på Arbetsmiljöverkets arbete med nya sanktionsavgifter

Riksdagen antog propositionen Effektivare sanktioner för arbetsmiljö- och arbetstidsreglerna (prop. 2012/13:143) den 17 juni 2013 och lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2014. Med anledning av detta får Arbetsmiljöverket en tillfällig förstärkning av sitt anslag med fyra miljoner kronor under 2014.

Reformen innebär att flertalet föreskrifter från Arbetsmiljöverket som i dag är automatiskt straffbelagda på grund av lagens utformning ersätts med sanktionsavgifter. Från och med den 1 juli 2014 tas straffbeläggningen för dessa bort. I stället ska Arbetsmiljöverket för varje sådant föreskriftskrav kunna koppla en sanktionsavgift till föreskriften. Det måste då anges i föreskriften hur avgiften ska beräknas. Det kan också vara så att föreskriften måste justeras för att passa ihop med en sanktionsavgift.

Syftet med reformen är att straffen som bestäms i föreskrifter från Arbetsmiljöverket i stor omfattning ska ersättas med sanktionsavgifter. Eftersom lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2014, är det viktigt att Arbetsmiljöverket får extra resurser för att färdigställa föreskriftsarbetet med de nya sanktionsavgifterna.

Den nuvarande straffsanktioneringen är ineffektiv, främst beroende på svårigheter att bevisa uppsåt eller vårdslöshet då ett regelbrott skett. Den är också resurskrävande eftersom utredningar görs både av Arbetsmiljöverket och av polis/åklagare, ofta utan resultat.

Arbetsgivare och arbetstagare i verksamheter som omfattas av de aktuella föreskriftskraven samt polis, åklagare och Arbetsmiljöverket.

Lagändringarna träder i kraft 1 juli 2014.

Budget för 2014:

Anslag: Arbetsliv (miljoner kronor)

Arbetsmiljöverket	622
Arbetsdomstolen	29
Internationella arbetsorganisationen	33
Medlingsinstitutet	56
Totalt:	740

Relaterat

Frågor och svar i budgeten för 2014

Läs mer om budgeten på regeringen.se/budget

Satsningar i Budgeten för 2014

På denna sida hittar du de satsningar inom arbetslivspolitiken som regeringen föreslår i Budgetpropositionen för 2014.

Fortsatt satsning på Arbetsmiljöverkets kunskapsspridningsuppdrag

Arbetsmiljöverket fick i uppdrag i budgeten för 2013 att inrätta en nationell funktion för kunskapsområdet arbetsmiljö och arbetsliv. Detta innebar en förstärkning när det gäller möjligheterna att förmedla och nyttiggöra kunskaper och resultat från arbetsmiljö- och arbetslivsforskningen. Kunskapsuppdraget fortsätter med samma anslagsförstärkning som 2013.

Satsning på Arbetsmiljöverkets arbete med nya sanktionsavgifter

Reformen innebär att flertalet föreskrifter från Arbetsmiljöverket som i dag är automatiskt straffbelagda på grund av lagens utformning ersätts med sanktionsavgifter. Från och med den 1 juli 2014 tas straffbeläggningen för dessa bort. Arbetsmiljöverket får extra resurser för att färdigställa föreskriftsarbetet med de nya sanktionsavgifterna.

Relaterat

Läs mer om budgeten på regeringen.se/budget

Arbetsmiljö

Har inte undermenyer
Den psykosociala arbetsmiljön
Har inte undermenyer
Förnyelse av arbetsmiljöpolitiken
Har inte undermenyer
Arbetsskadeförsäkringen

Arbetsmiljön omfattar samtliga faktorer och förhållanden i arbetet, allt ifrån teknik och fysiska faktorer till arbetsorganisatoriska och sociala förhållanden samt faktorer som rör arbetets innehåll.

I arbetsmiljölagen (1977:1160) finns regler om skyldigheter för arbetsgivare och andra skyddsansvariga att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Vidare finns regler om samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare, till exempel regler om skyddsombudens verksamhet. Närmare föreskrifter om arbetsmiljön meddelas av Arbetsmiljöverket som också utövar tillsyn över arbetsmiljölagens och föreskrifternas efterlevnad. Även frågor om företagshälsovården som en resurs för arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbetet behandlas inom arbetsmiljöområdet.

Arbetet i EU

Arbetsmiljöfrågorna utgör en viktig del av den så kallade sociala dimensionen av den gemensamma marknaden i EU. Det innebär bland annat att principen är att en sämre arbetsmiljö inte får vara ett konkurrensmedel på den gemensamma marknaden.

Arbetet i EU sker bland annat genom deltagande i beslutsförfarandet för att få fram gemensamma regler i form av direktiv. Gemensamma minimiregler om arbetsmiljö finns i EU:s så kallade ramdirektiv på arbetsmiljöområdet och anslutande särdirektiv. Grundläggande hälso- och säkerhetskrav finns också i direktiv på produktområdet, till exempel EU:s maskindirektiv.

Samarbetet inom EU sker vidare i en Rådgivande kommitté för arbetsmiljöfrågor samt inom ramen för Europeiska arbetsmiljöbyrån, som är placerad i Bilbao i Spanien. Kommittén samt styrelsen i arbetsmiljöbyrån består av representanter för medlemsstaternas regeringar och arbetsmarknadens parter på nationell nivå.

Aktuellt om arbetsmiljö

- Förlängt förordnande för Arbetsmiljöverkets generaldirektör Pressmeddelande, 8 maj 2013
- Hillevi Engström invigningstalar på Världsdagen för arbetsmiljö 2013 Pressmeddelande, 25 april 2013
- Nya ledamöter i Arbetsmiljöverkets insynsråd Pressmeddelande, 18 april 2013
- Tidigare nyheter

Relaterat

Prop. 2012/13:143 Effektivare sanktioner för arbetsmiljö- och arbetstidsreglerna
En förnyad arbetsmiljöpolitik med en nationell handlingsplan 2010-2015, Skr. 2009/10:248
DS 2008:16 Arbetsmiljön och utanförskapet - en tankeram för den framtida arbetsmiljöpolitiken

Externa länkar

Arbetsmiljöforum
Arbetsmiljöverket
suntliv.nu
Prevent
Vinnova
Europeiska rådets sociala stadga
Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor (Dublininstitutet)
Europeiska arbetsmiljöbyrån i Bilbao
Rådgivande kommittén för arbetsmiljöfrågor i EU

Ledarskapet viktigt för en god arbetsmiljö

Tisdagen den 6 december 2011 genomfördes konferensen "Den psykosociala arbetsmiljön - i dåtid, nutid och framtid". Konferensen anordnades gemensamt av Arbetsmarknadsdepartementet, Arbetsgivaralliansen, Arbetsgivarverket, Arbetsgivarföreningen KFO, LO, SACO, TCO, Svenskt näringsliv och Sveriges kommuner och landsting, SKL. Syftet med dagen var att med hjälp av forskare och parter uppdatera begreppet psykosocial arbetsmiljö.

Konferensen öppnades av arbetsmarknadsminister Hillevi Engström. Därefter introducerade professor Lena Abrahamsson, Luleå Tekniska Universitet, dagen genom att göra en exposé över områdets utveckling, omfattning och gränser. Hon berörde drivkrafter bakom lagar, regler och avtal och hur dessa förändrats i samhället och reflekterade kring trender, framtid och eventuella tankefällor och språngbrädor i dagens och morgondagens arbetsliv.

Därefter talade tre forskare om den psykosociala arbetsmiljön ur olika perspektiv. Magnus Svartengren, professor på Karolinska institutet, talade ur ett organisations- och verksamhetsperspektiv. Han ställde frågan vad organisationer kan göra för ett friskare arbetsliv. Docent Birgitta Södergren på Uppsala universitet talade om arbetsgruppers psykosociala arbetsmiljö och hur man kan skapa ett arbetsklimat som gynnar produktivt och engagerande arbete. Docent Gunnar Ahlborg, jr, på Göteborgs universitet talade ur ett individperspektiv om ledarskapet och medarbetarskapet och förutsättningarna för att de tillsammans ska kunna utveckla verksamheten med långsiktigt bibehållen god hälsa.

Konferensen avslutades med en paneldebatt i tre omgångar. I den första deltog de fackliga organisationerna, i den andra deltog representanter för arbetsgivaren och i den tredje fick arbetsmarknadsministern komma till tals.

Under debatten diskuterades lagregleringen av arbetsgivarnas ansvar för arbetsmiljön. Facken vill ha mer lagar och regler och tycker att staten måste ta sitt ansvar, medan arbetsgivarna inte vill ha detaljreglering och att det inte får vara för snårigt regelverk.

Det var tydligt att både fack och arbetsgivare var överens om att ledarskapsfrågorna är en viktig faktor för en en god arbetsmiljö.

Ledarskapsfrågan är helt avgörande och måste prioriteras tyckte Eva Nordmark, ordförande för TCO. Göran Arrius, SACO:s ordförande, sa att det är bra om studenterna får utbildning i ledarskap, men det bör också finnas i företagens ledarskapsutbildningar. Christer Ågren, vice VD Svenskt Näringsliv tyckte även han att arbetsmiljön bör vara en viktig del av ledarskapsutbildningen.

Arbetsmarknadsminister Hillevi Engström höll med, men menade att alla tyvärr inte får ledarskapsutbildningar när de blir chefer, och att det är ett allvarligt problem.

- Arbetsmiljön ska väcka ett engagemang från den högsta ledningen till den senast anställda.

Relaterat

Rapport av professor Lena Abrahamsson: Psykosocial arbetsmiljö - i teori och vardag

Ladda ner

Program och talare konferens om Den psykosociala arbetsmiljön (pdf 305 kB)
Lena Abrahamsson - Psykosocial arbetsmiljö i teori och vardag (pdf 318 kB)
Magnus Svartengren - Nycklar till friska verksamheter (pdf 1,1 MB)
Birgitta Södergren - Om arbetsgruppers psykosociala arbetsmiljö (pdf 60 kB)
Gunnar Ahlborg jr - Från enkel riskmiljö till komplex friskmiljö? (pdf 1,4 MB)

Förnyelse av arbetsmiljöpolitiken

Arbetsmiljöpolitiken måste ges en mer offensiv och positiv innebörd. Det ska inte enbart handla om att förhindra en dålig arbetsmiljö, utan i mycket högre grad om att se arbetsmiljön som utvecklande för såväl individer som verksamhet och som en framgångsfaktor och ett konkurrensmedel.

De principiella utgångspunkter och resonemang som angavs i promemorian arbetsmiljön och utanförskapet - en tankeram för den framtida arbetsmiljöpolitiken (Ds 2008:16) har utgjort ett underlag för diskussion med berörda parter och aktörer. En ny fas i detta arbete inleddes under hösten 2009, med inriktning på att ta fram en långsiktig strategi för den framtida politiken. Avsikten är att denna strategi ska utgöra en nationell handlingsplan för arbetsmiljöområdet.

I budgetpropositionen för 2009 avsattes 33 miljoner kronor, 45 miljoner kronor 2010 och 47 miljoner kronor från och med 2011 för extra arbetsmiljöinsatser. Satsningen utgår från inriktningen för den förnyade arbetsmiljöpolitiken, som innebär att politiken ska bidra till den samlade jobbpolitiken samt att den ska lyfta fram arbetsmiljöns potential för ökad konkurrenskraft. Arbetsmiljöverket har därför tillförts extra medel inom tre områden; informations- och kunskapssatsning, förstärkt information till utländska företag och arbetstagare samt marknadskontroll och standardiseringsarbete.

I samband med budgetpropositionen för 2010 föreslogs en satsning under perioden 2010-2012 på sammanlagt 24 miljoner kronor för att i ett pilotprojekt utveckla och prova tillsynsmetoden screening (en genomgång av samtliga arbetsställen i en bransch genom besök). Arbetsmiljöverket har i samråd med arbetsmarknadens parter valt den grafiska branschen för detta projekt och tillsynen inom projektet startar hösten 2010.

Under 2009 fick Arbetsmiljöverket i uppdrag att genomföra en kunskaps- och informationssatsning för att motverka våld och hot i arbetslivet. Under perioden 2009-2010 avsätts sammanlagt 14 miljoner kronor till Arbetsmiljöverket för genomförandet. Uppdraget har även ett jämställdhetsperspektiv. Projektet ska ge ökad kunskap om de miljöer och situationer där risker för våld och hot kan uppstå och i vilka branscher och yrkesgrupper som riskerna för att utsättas för våld och hot är störst. Syftet med insatsen är bland annat att föra ut den kunskap som finns hos verket för att förebygga hot och våldssituationer.

Relaterat

- En förnyad arbetsmiljöpolitik med en nationell handlingsplan 2010-2015, Skr. 2009/10:248
- DS 2008:16 Arbetsmiljön och utanförskapet - en tankeram för den framtida arbetsmiljöpolitiken

Arbetsskadeförsäkringen

Om man skadas på arbetsplatsen eller på väg till eller från arbetet kan man få ersättning från arbetsskadeförsäkringen. De som omfattas av försäkringen är anställda, egenföretagare och studerande som deltar i arbetsliknande undervisningsmoment till exempel praktik. Ansvarig myndighet är Försäkringskassan.

Arbetsgivaren och skyddsombudet ska informeras vid arbetsskador. Skadan ska anmälas till Försäkringskassan av arbetsgivaren. Egenföretagare ska själva anmäla skadan till Försäkringskassan.

Lagen på arbetsskadeområdet finns i socialförsäkringsbalken

- Socialförsäkringsbalken på riksdagens webbplats

Ansvarig myndighet för arbetsskadeförsäkringen

Ansvarig myndighet för arbetsskadeförsäkringen är Försäkringskassan.

- Om du skadar dig i arbetet (Försäkringskassans webbplats)

Arbetsrelaterade skador

Arbetsskadeförsäkringen ska vara ett reellt skydd vid arbetsrelaterade skador men den ska inte täcka andra skador. Det som har avgörande betydelse för arbetsskadeprövningen är om det förekommer faktorer i den försäkrades arbete som kan ge upphov till den typ av skada som den försäkrade personen har.

Ersättning vid arbetsskada

Vid en arbetsskada måste man själv ansöka om ersättning. För att kunna avgöra om en faktor i den försäkrades personens arbete är skadlig, måste en medicinsk bedömning ingå i underlaget för arbetsskadeprövningen. Vid bestående nedsättning av inkomsten till följd av en arbetsskada kan livränta beviljas. Livräntan ger 100 procent ersättning för inkomstförlusten och ger även viss följsamhet med standardutvecklingen. Vid dödsfall finns ett efterlevandeskydd.

Anmäla felaktig eller orättvis behandling av myndighet

Den som anser sig ha blivit felaktigt eller orättvist behandlad av en myndighet kan klaga hos justitieombudsmannen som förkortas JO. (Det officiella namnet är Riksdagens ombudsmän). JO har till uppgift att granska om statliga och kommunala myndigheter följer lagar och förordningar.

JO kan kritisera en myndighet eller en enskild tjänsteman och i särskilda fall väcka åtal mot en tjänsteman som tros ha begått tjänstefel eller annat brott i tjänsten. JO kan dock inte ändra på en kommuns beslut eller en domstolsdom.

- Riksdagens ombudsmäns webbplats

Arbetsrätt

Arbetsrätt omfattar de regler som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare, den individuella arbetsrätten, och förhållandet mellan arbetsgivare/arbetsgivarorganisationer och arbetstagarorganisationer, den kollektiva arbetsrätten.

De arbetsrättsliga lagarna är i regel tvingande till arbetstagarens fördel. Det innebär att det inte är möjligt för en arbetsgivare och arbetstagare att avtala om regler som medför att en arbetstagare får sämre rättigheter än vad som gäller enligt lagen.

Karaktäristiskt för den svenska arbetsmarknaden och den svenska modellen är att förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare till stor del styrs av kollektivavtal. I dessa avtal finns ofta regler som kompletterar och avviker från vad som gäller enligt lag. Det är därför viktigt för en arbetstagare som vill veta vilka regler som gäller för hans eller hennes anställning att även ta reda på om ett kollektivavtal gäller på arbetsplatsen.

Den viktigaste lagen inom den individuella arbetsrätten är lagen (1982:80) om anställningsskydd, även kallad anställningsskyddslagen eller LAS. I anställningsskyddslagen regleras hur anställningar får ingås och avslutas. Där finns bland annat bestämmelserna om att tillsvidareanställning ska vara huvudregel men att anställning för viss tid kan överenskommas i vissa fall. I lagen finns också regler om att det krävs saklig grund för att avsluta en tillsvidareanställning.

Andra lagar som är viktiga för arbetstagare och arbetsgivare är semesterlagen (1977:480) och föräldraledighetslagen (1995:584).

Inom den kollektiva arbetsrätten är lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, även kallad medbestämmandelagen eller MBL, den centrala lagen. Här regleras bland annat arbetstagarorganisationernas rätt till förhandling vid vissa arbetsgivarbeslut.

Lagen innehåller också regler som innebär att en arbetsgivare måste förhandla med en arbetstagares fackliga organisation före vissa beslut, t.ex. inför viktigare förändringar av verksamheten.

Förtroendemannalagen, eller lagen (1974:358) om facklig förtroendemans ställning på arbetsplatsen, är också en del av den kollektiva arbetsrätten. Förtroendemannalagen innehåller bland annat regler om fackliga förtroendemäns ställning och om rätten att bedriva facklig verksamhet på enskilda arbetsplatser.

Även lagarna om skydd mot diskriminering har stor betydelse för arbetslivet, för dessa lagar ansvarar dock Integrations- och jämställdhetsdepartementet.

I många fall löses tvister som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare i Arbetsdomstolen som är en specialdomstol för arbetsrättsliga tvister. Förutom rättegångsbalken som reglerar processer i alla domstolar finns i lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister vissa speciella regler som gäller sådana tvister.

Viktiga arbetsrättsliga lagar

Lagen (1982:80) om anställningsskydd - LAS
Semesterlagen (1977:480)
Föräldraledighetslagen (1995:584)
Lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet - MBL
Lagen (1974:358) om facklig förtroendemans ställning på arbetsplatsen
Lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister

Arbetet i EU

Inom EU pågår sedan många år ett aktivt arbete på arbetsrättens område. Många EU-direktiv har påverkat den svenska arbetsrättsliga lagstiftningen, t.ex. mammaledighet, arbetstagares skydd vid överlåtelse av företag och utstationering.

De europeiska arbetsmarknadsorganisationerna har också möjlighet att inom ramen för den så kallade sociala dialogen sluta avtal på europeisk nivå som rådet kan besluta om att genomföra genom ett direktiv. Ett sådant direktiv ska sedan genomföras i alla EU:s medlemsstater. Sådana avtal har bland annat träffats när det gäller visstids- och deltidsarbete och föräldraledighet.

Även EU-domstolens domar påverkar den svenska lagstiftningen. Den så kallade Laval-domen, C-341/05, är ett exempel på det.

För närvarande är mammaledighetsdirektivet under översyn och omförhandling. Arbetsmarknadens parter på europanivå har nyligen ändrat det tidigare direktivet om föräldraledighet. Även detta avtal kommer att genomföras genom ett direktiv.

Aktuellt om arbetsrätt

- Arbetsmarknadsministern till ministerrådsmöte i Luxemburg Pressmeddelande, 14 oktober 2013
- Lag om utstationering av arbetstagare (på engelska) Svenska lagar och förordningar översatta till engelska, 20 september 2013
- Yrkesintroduktionsanställningar - en ny väg till jobb för unga 17 september 2013
- Tidigare nyheter

Externa länkar

Lagen (1982:80) om anställningsskydd - LAS
Semesterlagen (1977:480)
Föräldraledighetslagen (1995:584)
Lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet - MBL
Lagen (1974:358) om facklig förtroendemans ställning på arbetsplatsen
Lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister
Svenska lagar på engelska - Swedish statutes in translation
Sammanfattning av Laval-domen C-341/05 på engelska

Lönebildning

Formerna för lönebildningen är i första hand en fråga för arbetsmarknadens parter. Som stöd för parternas arbete finns ett regelverk inom vilket parterna kan agera vid avtalsförhandlingar och konflikt.

Bland annat tillhandahåller staten parterna medlare vid arbetstvister. Regelverket syftar till att främja en lönebildning i samhällsekonomisk balans.

Medlingsinstitutet

Medlingsinstitutet bildades år 2000 och har i uppgift att medla i arbetstvister och att verka för en väl fungerande lönebildning. Medlingsinstitutet är dessutom statistikansvarig myndighet för den officiella lönestatistiken.

Lagar

I lagen om medbestämmande i arbetslivet finns regler om stridsåtgärder, tvister och statlig medling.

I förordningen med instruktion för Arbetsdomstolen och förordningen med instruktion för Medlingsinstitutet finns instruktioner för respektive myndighet.

I diskrimineringslagen finns förbud mot lönediskriminering.

Ansvarigt departement

- Arbetsmarknadsdepartementet

Externa länkar

Medlingsinstitutets webbplats
Lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet
Förordning (1988:1137) med instruktion för Arbetsdomstolen
Förordning (2007:912) med instruktion för Medlingsinstitutet
Diskrimineringslagen (2008:567)

Allmänt om lönegaranti vid företagsrekonstruktion eller konkurs

Statlig lönegaranti är ett sätt att skydda en arbetstagare som inte fått sin lön utbetald. Lönegaranti gäller när företaget är föremål för företagsrekonstruktion eller konkurs.

Vid beslut om företagsrekonstruktion eller konkurs utser domstolen en företagsrekonstruktör respektive en konkursförvaltare.

När ett företag försätts i konkurs så tar konkursförvaltaren över driften. Förvaltarens uppgift är att ta tillvara borgenärernas gemensamma rätt och vidta en förmånlig och snabb avveckling av företaget.

Det är arbetstagarens obetalda förfallna löner såväl före som efter konkursbeslutet som kan komma att täckas av lönegarantin. Det finns dock gränser för hur länge lönegarantin betalas ut och vilka andra fordringar som täcks.

Maxbeloppet för lönegaranti är fyra basbelopp (42 800 kronor för 2011 och 44 000 kronor för 2012), det vill säga 171 200 kronor för 2011 och 176 000 kronor för 2012.

Även om arbetstagaren erhållit lönegaranti upp till maxbeloppet under en företagsrekonstruktion, kan samma arbetstagare få lönegaranti upp till maxbeloppet igen för sina nya lönefordringar i en efterföljande konkurs.

Det är företagsrekonstruktören eller konkursförvaltaren som beslutar om lönegaranti. Det är staten (länsstyrelsen) som betalar ut den. För det fall en arbetstagare blir arbetsbefriad är det viktigt att denne anmäler sig till arbetsförmedlingen annars riskerar han/hon sin rätt till lönegaranti.

Externa länkar

Mer information om rätten till lönegaranti på Kronofogdemyndighetens webbplats

Viktigare reformer och insatser september 2010 - maj 2012

Arbetsrätt

Europeiska företagsråd

Propositionen Ny lag om europeiska företagsråd (prop. 2010/11:60) överlämnades till riksdagen i mars 2011. Beslut togs enligt propositionen i riksdagen i maj 2011.

Utstationering

Departementspromemoria angående anmälningsskyldighet och krav på kontaktperson för utländska företag som utstationerar anställda till Sverige (Ds 2011:22). Remissutskick i juli 2011, remisstiden löpte ut i oktober 2011. Beredning av frågan pågår.

Visstidsregler

Ovan nämnda promemoria innehåller också förslag till ändringar i LAS för att tydliggöra genomförandet av EU:s visstidsdirektiv. Beredning av frågan pågår.

Genomförande av EU:s nya föräldraledighetsdirektiv

Direktivet föranledde inga ändringar av svensk rätt. En departementspromemoria där den slutsatsen dras skickades ut på remiss i december 2010 (Ds 2010:44).

Ledighetslagstiftningen

En lagrådsremiss om ändring i den föreslagna lagen om ledighet för utbildning överlämnades till lagrådet den 5 maj 2011. Denna lagrådsremiss innehåller förslag till ändring i lagen om rätt till ledighet för utbildning som föreslås i lagrådsremissen En enklare ledighetslagstiftning. Arbetet med en proposition pågår.

Kostnader vid tvist om uppsägning

Regeringen gav den 15 september 2011 en utredare i uppdrag att se över regelverket kring tvister i samband med uppsägning,

kommittédirektiv 2011:76. Uppdraget ska redovisas senast den 28 september 2012.

Lärlingsprovanställning

Regeringen tillkallade den 3 november 2011 en särskild utredare med uppdrag att utreda och föreslå lösningar i fråga om en ny anställningsform med utbildningsinnehåll för unga - lärlingsprovanställning (Dir 2011:87). Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2012.

Gymnasielärlingar

I budgetpropositionen för 2011 aviserades att regeringen vill introducera en särskild anställningsform för gymnasielärlingar. Frågan bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Bemanningsföretag

Bemanningsutredningen överlämnade i januari 2011 betänkandet Bemanningsdirektivets genomförande i Sverige (SOU 2011:5). Betänkandet har remitterats. Arbete med lagrådsremiss pågår.

Utredning om pensionsrelaterade åldersgränser

I april 2011 utsågs en särskild utredare (Socialdepartementet) med uppdrag att se över pensionsrelaterade åldersgränser och möjligheter till ett längre arbetsliv (dir. 2011:34). Uppdraget omfattar frågan om möjligheterna till höjd ålder för rätten enligt LAS att kvarstå i anställning från 67 till 69 år. Uppdraget ska redovisas senast den 1 april 2013.

Arbetsmiljö

Ny handlingsplan

Skrivelsen En förnyad arbetsmiljöpolitik med en nationell handlingsplan 2010-2015, (Skr. 2009/10:248) överlämnades till riksdagen i september 2010. Riksdagen behandlade skrivelsen i mars 2011.

Arbetsmiljöpolitiskt kunskapsråd

Inrättades i september 2008, arbetet avslutades i september 2011. Kunskapsrådet tog fram tre skrifter, God arbetsmiljö - en framgångsfaktor (SOU 2009:47), Inkluderande arbetsliv (SOU 2009:93) och Ett nationellt kunskapscentrum för arbetsmiljö - behov och förutsättningar (SOU 2011:60).

Ändrade skyddskommittéregler

På förslag av regeringen beslutade riksdagen i maj 2011 om ändringar i arbetsmiljölagen (prop. 2010/11:89). Ändringarna är en del i regelförenklingsarbetet. Ändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2011 och innebär i korthet att det genom kollektivavtal kan bestämmas att en skyddskommitté kan utgöras av ett samrådsorgan med annan benämning, även om detta organ också behandlar andra frågor än arbetsmiljöfrågor. Genom ändringen möjliggörs en utveckling av samrådsformer som innebär att skyddskommittébehandling och MBL-behandling av en fråga kan ske samtidigt, varigenom dubbelbehandling undviks.

Nya övertidsregler

Prop. 2010/11:89 innehöll även förslag till ändringar i arbetstidslagen. Ändringarna som beslutades av riksdagen i maj 2011 innebär ett förenklat förfarande (slopat krav på dispens från Arbetsmiljöverket) för uttag av extra övertid, extra mertid och nödfallsövertid.

Sanktionsutredningen

I mars 2010 förordnades en särskild utredare som hade i uppdrag att se över arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftningens regler om föreläggande, förbud, straffsanktion och sanktionsavgifter med syfte att åstadkomma

en klarare och effektivare reglering. Målet med utredningen var att samhällets resurser ska användas effektivt och att genomdrivandet av lagstiftningens krav ska bli effektivare. Utredningen överlämnade den 1 juli 2011 betänkandet En bättre arbetsmiljö genom effektivare sanktioner (SOU 2011:57). Betänkandet har remitterats.

Myndigheter

Stick- och skärskador

Arbetsmiljöverket har getts i uppdrag att i sina föreskrifter genomföra rådets direktiv 2010/32/EU om genomförandet av det ramavtal om förebyggande av stick- och skärskador inom hälso- och sjukvården som ingåtts av parterna på EU-nivå. Direktivet ska vara genomfört 10 maj 2013.

Stödet till regionala skyddsombud

Uppdrag till Arbetsmiljöverket att fastställa vilka prestationer de fackliga organisationerna årligen ska återrapportera med anledning av det statliga stödet till regional skyddsombudsverksamhet.

Särskild informationssatsning

I budgetpropositionen för 2009 avsattes till Arbetsmiljöverket 33 miljoner kronor för 2009 och aviserades 45 miljoner kronor för 2010 samt 47 miljoner kronor per år från och med 2011 för extra arbetsmiljöinsatser. Satsningen utgår från inriktningen för den förnyade arbetsmiljöpolitiken, som innebär att politiken ska bidra till den samlade jobbpolitiken samt att den ska lyfta fram arbetsmiljöns potential för ökad konkurrenskraft. Verket har därför tillförts extra medel inom tre områden; informations- och kunskapssatsning, förstärkt information till utländska företag och arbetstagare samt marknadskontroll och standardiseringsarbete.

Ny indikator för att följa utvecklingen av goda arbetsmiljöer

I samband med budgetpropositionen för 2010 gavs Arbetsmiljöverket i uppdrag att se över möjligheterna att följa utvecklingen av goda arbetsmiljöer avseende förbättrad produktivitet och konkurrens. Verket kommer att fortsätta detta arbete under 2012.

Coacher över tröskeln - försöksverksamhet för minskat utanförskap och bättre psykosocial arbetsmiljö

I samband med budgetpropositionen för 2010 gav regeringen Arbetsförmedlingen och Arbetsmiljöverket i uppdrag att i samverkan genomföra ett försök med "coacher över tröskeln". Med detta avses coacher med särskild arbetsmiljökompetens upphandlade som kompletterande aktörer till stöd för både arbetsgivare och arbetstagare. Försöket ska genomföras under perioden 2011-2013. Insatsen syftar till att öka möjligheterna för arbetssökande med långvarig frånvaro från arbetsmarknaden att behålla sin praktikplats eller anställning.

Hot och våld i arbetslivet

Under 2009 gav regeringen Arbetsmiljöverket i uppdrag att genomföra en kunskaps- och informationssatsning för att främja jämställdhet och motverka hot och våld i arbetslivet. För perioden 2009-2010 avsattes sammanlagt 14 miljoner kronor. I februari 2011 gav regeringen verket i uppdrag att fortsätta satsningen under 2011 och att utvidga den till ytterligare några angelägna branscher ur jämställdhetssynpunkt. För genomförandet av det fortsatta uppdraget avsattes 3,2 miljoner kronor. Sammantaget har de särskilda satsningarna under åren 2009-2011 resulterat i ett stort antal aktiviteter som omfattar olika former för kunskapsinsamling och kunskapsspridning samt inspektioner. Arbetsmiljöverket har samlat resulta¬ten på sin webbplats under en särskild temasida om hot och våld. Här finns bland annat forskningsbaserade kunskapsöversikter som rör olika aspekter på hot och våld i arbetslivet och en interaktiv webbutbildning för förebyggande arbete på arbetsplatser. De kunskaper och erfarenheter

som satsningen gett kommer nu fortsättningsvis att integreras i myndighetens ordinarie verksamhet.

Kvinnors arbetsmiljö

Under 2011 gav regeringen Arbetsmiljöverket i uppdrag att utveckla och genomföra särskilda insatser för att förebygga att kvinnor slås ut från arbetslivet på grund av arbetsmiljörelaterade problem. Uppdraget som pågår under 2011-2014 ska fokusera på att förebygga förslitningsskador på grund av felaktig arbetsbelastning. För genomförande av uppdraget har 20,5 miljoner kronor avsatts.

Information om arbetsrätt och kollektivavtal

Enligt budgetpropositionen för 2011 ska Medlingsinstitutet (MI) ges i uppdrag att informera företagare om rådande regler om arbetsrätt och kollektivavtal. Under 2011 gavs MI därför uppdraget att lämna ett förslag till hur en sådan informationstjänst kan utformas. I sin rapport föreslår MI en ökad ambitionsnivå på den egna webbplatsen, men också att man tar ett större ansvar för informationen om arbetsrätt och kollektivavtal hos andra myndigheter. Främst avses webbplatsen verksamt.se som är ett samarbete mellan Bolagsverket, Skatteverket och Tillväxtverket. Med utgångspunkt i MI:s förslag avser regeringen att inrätta en informationstjänst om rådande regler om arbetsrätt och kollektivavtal hos MI.

Övrigt

Utbildning

Kunskapsområdena arbetsmiljö, arbetsmarknad och arbetsrätt har tydliggjorts i kursplanerna för grundskolan och motsvarande skolformer samt i gymnasieskolans nya ämnesplan (Utbildningsdepartementet). Förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet trädde i kraft den 1 juli 2011. Förordning om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena trädde i kraft den 1 januari 2011 och ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2011.

Arbetsmarknadspolitik

Regeringens viktigaste mål är full sysselsättning. Utformningen av politiken har sedan 2006 utgått från att arbetslinjen ska stärkas. Fler ska kunna och vilja arbeta. Färre ska stå utanför arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadspolitiken är en central del av regeringens politik och en av de viktigaste komponenterna för att uppnå full sysselsättning. Målet för arbetsmarknadspolitiken är att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad.

Jobb handlar om människors möjlighet att kunna försörja sig, att få vara en del i en arbetsgemenskap och att kunna förändra sitt liv till det bättre. Jobben handlar också om hur Sverige ska kunna rustas för framtiden, möta en demografisk utmaning där färre kommer att försörja fler, och stå starkt i den globala konkurrensen.

Trots orostider i vår omvärld så har arbetsmarknaden i Sverige utvecklats positivt under de senaste åren. Antalet sysselsatta har ökat kraftigt. Även antalet personer i arbetskraften har ökat, vilket är positivt eftersom utbudet av arbetskraft på lång sikt bestämmer sysselsättningen.

Regeringen har en bred arbetsmarknadspolitik som syftar till att alla människor ska ha möjlighet att delta i arbetslivet efter egen arbetsförmåga. Stora utmaningar kvarstår att underlätta för människor med svagare förankring på arbetsmarknaden att komma i arbete. Det måste fortsatt löna sig att arbeta. Det ska vara billigt att anställa.

Genom att fortsätta utveckla arbetslinjen vill regeringen få fler personer i jobb och samtidigt möta skuldkrisen med aktiva insatser. Det är avgörande för att säkra välfärden framöver.

Regeringens prioriteringar

Det ska löna sig att arbeta

Alla som arbetar måste känna att deras arbetsinsats ger lön för mödan. Det måste också löna sig att gå upp i arbetstid, att anstränga sig extra på jobbet och att hålla sig aktiv som arbetssökande. Därför har regeringen bland annat i fyra steg genomfört ett jobbskatteavdrag som sänker skatten på arbetsinkomster.

Fler i arbete genom arbetslinjen

Alla som kan arbeta ska kunna få ett arbete. Regeringens politik syftar till att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt och stärka matchningen. Det är viktigt att öka drivkrafterna för människor att vara aktiva på arbetsmarknaden. Det handlar om att skapa ett bra klimat för arbete i Sverige.

Aktiv arbetsmarknadspolitik

Aktivitet, utbildning och omställning är den aktiva arbetsmarknadspolitikens viktigaste beståndsdelar. Att hålla sig aktiv, få snabbt och effektivt stöd samt rätt insatser är många gånger avgörande för att få ett arbete. Därför gör regeringen en lång rad insatser för att utveckla mötet mellan arbetssökande och arbetsgivare.

En bra skola

En bra skola förebygger arbetslöshet och förbättrar matchningen. Regeringen återupprättar kunskapsskolan och utvecklar fler yrkesinriktade utbildningar. Kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknaden ska utvecklas.

En offensiv närings- och jobbpolitik

Regeringen för en offensiv närings- och jobbpolitik. Företag måste starta, stanna och växa i Sverige. Regeringen vill satsa på entreprenörskap, ett utvecklingskraftigt innovationsklimat och på forskning och utveckling.

Allt detta är underbyggt av en aktiv arbetsmarknadspolitik och en ansvarsfull ekonomisk politik.

Aktuellt om arbetsmarknad

- Elisabeth Svantesson talar på nordisk konferens Pressmeddelande, 27 november 2013
- Elisabeth Svantesson besöker Solna Pressmeddelande, 27 november 2013
- Migrations-, integrations- och arbetsmarknadsresa till Skaraborg 26 november 2013
- Tidigare nyheter

Relaterat

Trepartssamtalen

Externa länkar

Arbetsförmedlingen
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring (IAF)
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet)
SCB:s arbetskraftsundersökning, AKU

Arbetsmarknad

Har inte undermenyer
Mål och budget för arbetsmarknadspolitiken
Har inte undermenyer
Satsningar i Budgeten för 2014
Fokus: Fler unga i arbete
Har inte undermenyer
Långtidsarbetslösa
Har inte undermenyer
Personer med nedsatt arbetsförmåga
Har inte undermenyer
Ungdomar
Har inte undermenyer
Utrikes födda
Har inte undermenyer
Viktigare reformer och insatser
Nyhetsbrev om arbetsmarknaden
Trepartssamtalen
Har inte undermenyer
Arbetslöshetsstatistik
Har inte undermenyer
Regeringens insatser med anledning av varsel

Mål och budget för arbetsmarknadspolitiken

Målet för området Arbetsmarknad är att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad.

De arbetsmarknadspolitiska resurserna ska tydligt prioriteras och inriktas mot matchning mellan arbetssökande och lediga jobb samt mot dem som står långt ifrån arbetsmarknaden. Uppföljning och utvärdering ska utvecklas och prioriteras inom berörda myndigheter. Arbetsmarknadspolitiken ska därför utifrån mål och resurser verka för att:

- förbättra matchningen mellan dem som söker arbete och dem som söker arbetskraft,
- säkerställa att arbetslöshetsförsäkringen fungerar som en omställningsförsäkring,
- stadigvarande öka sysselsättningen på lång sikt.

Arbetsmarknadspolitiken ska bidra till den ekonomiska politikens huvuduppgift och regeringens mål om full sysselsättning.

Utgifterna för område Arbetsmarknad föreslås 2014 totalt uppgå till 69 635 miljoner kronor.

Satsningar på politikområdet i budgetpropositionen för 2014

Stöd till yrkesintroduktionsanställningar

Regeringen vill att övergången från utbildning till arbete ska fungera bättre. Det måste finnas fler vägar till jobb. Därför föreslås ett ekonomiskt stöd för arbetsgivare som anställer unga på basis av yrkesintroduktionsavtal. Yrkesintroduktionsavtal är ett samlingsnamn för branschspecifika avtal om anställningar för individer utan tidigare erfarenhet i yrket. En del av arbetstiden används för utbildning och handledning och är då inte lönegrundande. Samlad erfarenhet visar att en kombination mellan arbete och utbildning/handledning är ett bra sätt för unga att komma in på arbetsmarknaden.

- BP2014: Stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Tydligare regler i arbetslöshetsförsäkringen för de som studerar

Dagens regler om rätt till ersättning från a-kassan vid deltagande i utbildning förtydligas. Det ska även klargöras att man under vissa förutsättningar får delta i kortare kurser som ges av eller via en trygghetsorganisation utan att ersättningen från a-kassan påverkas.

- BP2014: Tydligare regler för rätt till arbetslöshetsersättning vid studier samt möjlighet att med bibehållen a-kassa

Avskaffande av arbetslöshetsavgifterna

I trepartssamtalen har det framförts önskemål om att avskaffa den arbetslöshetsavgift som arbetslöshetskassorna betalar till staten, de så kallade differentierade a-kasseavgifterna. De steg parterna har tagit för att möjliggöra fler jobb för unga motiverar att avgiften tas bort. Förslaget innebär att de disponibla inkomsterna ökar för ett stort antal hushåll, varav många med lägre inkomster vilket väntas bidra till en högre konsumtion och en snabbare tillväxt. Regeringen föreslår därför att arbetslöshetsavgiften avskaffas.

- BP2014: Avskaffande av arbetslöshetsavgiften

Satsningar för ungdomar som står långt från arbetsmarknaden

Regeringen vill säkerställa att unga som riskerar att få mer varaktiga problem på arbetsmarknaden tidigt ska få det stöd de behöver för att gå till arbete eller studier. Därför satsar regeringen i budgetpropositionen sammantaget 263 miljoner kronor för 2014-2016, varav 112 miljoner kronor 2014. Satsningarna syftar till att ytterligare förstärka insatserna för arbetslösa unga, framförallt de som står långt från arbetsmarknaden.

- Promemoria: Satsning på unga som står långt från arbetsmarknaden

Åtgärder för att bryta långtidsarbetslöshet

Regeringen permanentar förstärkningen av handledarstödet i det särskilda anställningsstödet för att bättre stödja personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och för att stimulera arbetsgivare att anställa deltagare ur sysselsättningsfasen. Regeringens föreslår också att stödtiden för hur länge en arbetsgivare kan få det särskilda anställningsstödet ska förlängas från ett till två år.

Det är också viktigt att personer med funktionsnedsättning, och speciellt unga, kan ta del av insatser för att komma i arbete. Regeringen föreslår därför en ny satsning på utvecklingsanställningar inom Samhall, riktad mot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och som befinner sig i sysselsättningsfasen, med prioritering av unga. Satsningen beräknas pågå till och med 2017 och omfatta 1 000 platser i genomsnitt per månad.

Regeringen föreslår också att möjligheten till programinsatser i sysselsättningsfasen blir permanent.

- Promemoria: Åtgärder för att bryta långtidsarbetslöshet

Tydligare krav och förbättrad uppföljning av individens arbetssökande

I likhet med vad som gäller inom arbetslöshetsförsäkringen föreslår regeringen att det kommer att införas fler men mildare åtgärder även inom aktivitetsstödet. Aktivitetsstöd är den ersättning som de flesta som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, t.ex. praktik, får. Vidare bör samma krav ställas på arbetslösa som uppbär arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd och ekonomiskt bistånd. Regeringen har därför för avsikt att tillsätta en utredning som syftar till att se över socialnämndernas möjlighet att på ett bättre och tydligare sätt kunna ställa krav på biståndstagare att aktivt söka arbete och delta i aktiviteter.

- Ds 2013:59 Åtgärder inom aktivitetsstödet m.m.

Översyn av arbetsförmedling
En väl fungerande matchning mellan arbetssökande och lediga jobb är av stor betydelse för en god utveckling på arbetsmarknaden. Arbetsförmedling fyller en viktig funktion och regeringen anser att det är viktigt att arbetsförmedlingen på bästa sätt bidrar till att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt, bland annat genom en förbättrad matchning. Regeringen avser därför att göra en bred översyn av Arbetsförmedlingen.
Det exakta innehållet i direktiv till en utredning avser regeringen att återkomma om.

- BP2014: Översyn av Arbetsförmedlingen

Anslag: Arbetsmarknad (miljarder kronor)

Arbetsförmedlingen	7,1
Övriga myndigheter	0,2
Konjunkturberoende program och a-kassa	41,4
Lönebidrag och Samhall m.m	17,8
Europeiska socialfonden	1,1
Bidrag till lönegarantiersättning	2,0
Övrigt	0,1
Totalt	69,6

Ansvarigt departement

- Arbetsmarknadsdepartementet

Relaterat

Frågor och svar i budgeten för 2014
Läs mer om budgeten på regeringen.se/budget

Satsningar i Budgeten för 2014

På denna sida hittar du de satsningar inom arbetsmarknadspolitiken som regeringen föreslår i Budgetpropositionen för 2014.

Stöd till yrkesintroduktionsanställningar
Regeringen vill att övergången från utbildning till arbete ska fungera bättre. Det måste finnas fler vägar till jobb. Därför föreslås ett ekonomiskt stöd för arbetsgivare som anställer unga på basis av yrkesintroduktionsavtal.
Yrkesintroduktionsavtal är ett samlingsnamn för branschspecifika avtal om anställningar för individer utan tidigare erfarenhet i yrket.

Tydligare regler i arbetslöshetsförsäkringen för de som studerar
Dagens regler om rätt till ersättning från a-kassan vid deltagande i utbildning förtydligas. Det ska även klargöras att man under vissa förutsättningar får delta i kortare kurser som ges av eller via en trygghetsorganisation utan att ersättningen från a-kassan påverkas.

Avskaffande av arbetslöshetsavgifterna
I trepartssamtalen har det framförts önskemål om att avskaffa den arbetslöshetsavgift som arbetslöshetskassorna betalar till staten, de så kallade differentierade a-kasseavgifterna. De steg parterna har tagit för att möjliggöra fler jobb för unga motiverar att avgiften tas bort. Förslaget innebär att de disponibla inkomsterna ökar för ett stort antal hushåll, varav många med lägre inkomster vilket väntas bidra till en högre konsumtion och en snabbare tillväxt. Regeringen föreslår därför att arbetslöshetsavgiften avskaffas.

Satsningar för ungdomar som står långt från arbetsmarknaden
Regeringen vill säkerställa att unga som riskerar att få mer

varaktiga problem på arbetsmarknaden tidigt ska få det stöd de behöver för att gå till arbete eller studier. Därför satsar regeringen i budgetpropositionen sammantaget 263 miljoner kronor för 2014-2016, varav 112 miljoner kronor 2014. Satsningarna syftar till att ytterligare förstärka insatserna för arbetslösa unga, framförallt de som står långt från arbetsmarknaden.

Åtgärder för att bryta långtidsarbetslöshet

Regeringen permanentar förstärkningen av handledarstödet i det särskilda anställningsstödet för att bättre stödja personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och för att stimulera arbetsgivare att anställa deltagare ur sysselsättningsfasen. Regeringens föreslår också att stödtiden för hur länge en arbetsgivare kan få det särskilda anställningsstödet ska förlängas från ett till två år.

Det är också viktigt att personer med funktionsnedsättning, och speciellt unga, kan ta del av insatser för att komma i arbete. Regeringen föreslår därför en ny satsning på utvecklingsanställningar inom Samhall, riktad mot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och som befinner sig i sysselsättningsfasen, med prioritering av unga. Satsningen beräknas pågå till och med 2017 och omfatta 1000 platser i genomsnitt per månad.
Regeringen föreslår också att möjligheten till programinsatser i sysselsättningsfasen blir permanent.
Tydligare krav och förbättrad uppföljning av individens arbetssökande
I likhet med vad som gäller inom arbetslöshetsförsäkringen föreslår regeringen att det kommer att införas fler men mildare åtgärder även inom aktivitetsstödet. Aktivitetsstöd är den ersättning som de flesta som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, t.ex. praktik, får. Vidare bör samma krav ställas på arbetslösa som uppbär arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd och ekonomiskt bistånd. Regeringen har därför för avsikt att tillsätta en utredning som syftar till att se över socialnämndernas möjlighet att på ett bättre och tydligare sätt kunna ställa krav på biståndstagare att aktivt söka arbete och delta i aktiviteter.

Ds 2013:59 Åtgärder inom aktivitetsstödet m.m.

Översyn av Arbetsförmedlingen

En väl fungerande matchning mellan arbetssökande och lediga jobb är av stor betydelse för en god utveckling på arbetsmarknaden. Arbetsförmedling fyller en viktig funktion och regeringen anser att det är viktigt att arbetsförmedlingen på bästa sätt bidrar till att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt, bland annat genom en förbättrad matchning. Regeringen avser därför att göra en bred översyn av Arbetsförmedlingen.
Det exakta innehållet i direktiv till en utredning avser regeringen att återkomma om.

Relaterat

Läs mer om budgeten på regeringen.se/budget

Långtidsarbetslösa

Jobb- och utvecklingsgarantin, JUG, riktar sig till personer som varit arbetslösa under lång tid och syftar till att erbjuda individuellt utformade insatser för att deltagarna så snabbt som möjligt ska få arbete.

Programmet är indelat i tre delar. Den inledande delen inkluderar i huvudsak kartläggning, jobbsökaraktiviteter med coachning och förberedande insatser. Den andra delen kan ävem inkludera arbetspraktik, förstärkt arbetsträning och arbetsmarknadsutbildning. Aktiviteterna i garantin kan erbjudas av Arbetsförmedlingen eller av kompletterande aktörer. Den enskilde ska söka arbete aktivt och regelbundet redovisa sitt arbetssökande.

En arbetssökande som efter 450 ersättningsdagar inte har funnit arbete ska i sysselsättningsfasen anvisas en meningsfull sysselsättning. Deltagaren har även möjlighet att ta del av en arbetsmarknadsutbildning i sysselsättningsfasen. Syftet är att insatsen ska vara meningsfull, ge referenser, nätverk och arbetsgemenskap samtidigt som jobbsökandet fortsätter.

Nystartsjobb
Syftet med nystartsjobbet är att få fler i arbete genom att stimulera arbetsgivare att anställa personer som har stått utanför arbetsmarknaden en längre tid. Utöver gruppen öppet arbetslösa och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program riktas nystartsjobb till sjukskrivna, förtidspensionerade och nyanlända skyddsbehövande. Stödformen innebär att arbetsgivare som anställer personer som har varit borta från arbetslivet i minst ett år får en subvention. För unga och äldre räcker det med 6 månader av utanförskap.

Externa länkar
Insatser för långtidsarbetslösa på Arbetsförmedlingens webbplats
Förordning (2007:414) om jobb- och utvecklingsgarantin
Förordning (2007:813) om jobbgaranti för ungdomar

Insatser för arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Utöver de generella arbetsmarknadspolitiska insatserna finns det ett stort antal arbetsmarknadspolitiska insatser och program som riktar sig till arbetssökande med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Vid behov kan dessa personer få ta del både av arbetslivsinriktad rehabilitering och/eller särskilda stöd i form av subventionerad sysselsättning eller annat. Det sistnämnda omfattar stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen, personligt biträde, en särskild stödperson (SIUS), insatser för syn- och hörselskadade och särskilt stöd vid start av näringsverksamhet.

Arbetssökande med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga kan dessutom erbjudas subventionerad sysselsättning i form av lönebidrag, offentligt skyddat arbete (OSA) och trygghets- eller utvecklingsanställning. Det är individens arbetsförmåga som avgör lönesubventionens storlek. I vissa fall utgår dessutom anordnarbidrag.

Lönebidrag
Lönebidrag syftar till att ge personer stöd i utvecklingen mot ett reguljärt arbete. Lönebidrag beviljas under maximalt fyra år och omfattas av lagen om anställningsskydd, LAS. I de fall anordnaren är en allmännyttig organisation kan dessutom ett anordnarbidrag betalas ut.

Utvecklingsanställning
Utvecklingsanställning syftar till att ge individen möjlighet att pröva och utveckla sin arbetsförmåga genom arbete och utvecklingsinsatser.

En utvecklingsanställning kan pågå i 12 månader, med möjlighet till förlängning. Utöver lönesubventionen kan anordnaren få ett bidrag.

Offentligt skyddat arbete

Offentligt skyddat arbete, OSA, syftar till att verka rehabiliterande för den enskilde, utveckla och öka arbetsförmågan samt öka möjligheterna till reguljärt arbete. Målgruppen består av personer med (socialmedicinska) funktionshinder/missbrukare. Anordnare kan vara offentliga arbetsgivare. Ett offentligt skyddat arbete har ingen tidsgräns, men syftet är inte att det ska vara livslångt.

Trygghetsanställning

En trygghetsanställning syftar till att ge individen möjlighet att pröva och utveckla sin arbetsförmåga genom arbete och olika utvecklingsinsatser. Målgruppen består av personer med funktionsnedsättning vars behov inte kan tillgodoses på annat sätt. En trygghetsanställning saknar bortre tidsgräns och omfattas av lagen om anställningsskydd, LAS. Utöver lönesubventionen kan anordnaren få ett bidrag.

Samhall

Målgruppen kan även erbjudas anställning inom Samhall AB, vars syfte är att producera efterfrågade varor och tjänster och genom detta skapa meningsfulla och utvecklande arbeten åt personer med funktionsnedsättning.

I detta fall utgörs målgruppen av personer med funktionsnedsättning vars behov inte kan tillgodoses på annat sätt. En anställning i Samhall har ingen bortre tidsgräns.

Ta del av stöd av hjälpmedel

Hjälpmedel på arbetsplatsen kan vara ett utmärkt sätt och inte sällan det enda som behövs vid en nyanställning. Det kan bestå av en anpassning av arbetsmiljön eller av en produkt och stödet kan ges både till arbetsgivaren och arbetstagaren.

Arbetsgivare och arbetstagare kan vardera få stöd med högst 100 000 kronor. Om stödet gäller datorbaserade hjälpmedel eller om det finns synnerliga skäl kan stöd lämnas med högre belopp. Vid anställning med lönebidrag, offentligt skyddat arbete, utvecklings- och trygghetsanställning kan stödet lämnas så länge lönesubventionen lämnas.

Hjälp av personligt biträde

Ibland kan en arbetstagare behöva hjälp med vissa uppgifter av en arbetskamrat. Arbetsgivaren kan då få bidrag för att kompensera eventuella merkostnader.

Arbetsgivaren kan även få kompensation om den tar emot en ungdom med funktionsnedsättning för praktisk arbetslivsorientering och om den är anordnare för arbetsmarknadspolitiska program. Egenföretagare kan också få stödet.

Stöd till personligt biträde får lämnas med högst 60 000 kronor per år. Till företagare med funktionsnedsättning som medför stora kommunikationssvårigheter får stöd lämnas med högst 120 000 kronor per år.

Individuellt stöd från en SIUS-konsulent

Om personen har stort behov av individuellt stöd för att träna sig i arbetsuppgifterna kan arbetsgivare få personlig introduktionshjälp av en specialutbildad arbetsförmedlare (SIUS-konsulent).

Stödet trappas ned successivt under stödperioden för att helt upphöra när personen kan utföra planerade uppgifter självständigt. Stöd genom

en SIUS-konsulent förutsätts inte pågå längre tid än sex månader. Uppföljningsstöd lämnas upp till ett år från anställningens början.

Praktikprogram i staten

I budgetpropositionen 2013 vill regeringen ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att stegvis implementera praktikantprogram i staten för personer med nedsatt arbetsförmåga. De offentliga arbetsgivarna bör vara ett föredöme.

Aktuellt om nedsatt arbetsförmåga

- Insatser på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga (på engelska) 28 mars 2013
- Arbetshjälpmedel och försäkringsskydd för arbete på lika villkor 15 januari 2013
- Arbetshjälpmedel och försäkringsskydd för arbete på lika villkor 15 januari 2013
- Visa allt

Relaterat

Folder: Insatser på arbetsmarknaden för personer med nedsatt arbetsförmåga
Folder: Insatser på arbetsmarknaden för personer med nedsatt arbetsförmåga (på engelska)
Informationsmaterial: Från särskolan till arbete
SOU 2012:31 Sänkta trösklar, högt i tak. Arbete, utveckling, trygghet

Externa länkar

Förordning (2000:630) om särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga

Ungdomar

Yrkesintroduktionsanställningar

Regeringen vill att övergången från utbildning till arbete ska fungera bättre. Det måste finnas fler vägar till jobb. Därför föreslår regeringen i budgetpropositionen för 2014 ett ekonomiskt stöd för arbetsgivare som anställer unga på basis av yrkesintroduktionsavtal.

Yrkesintroduktionsavtal är ett samlingsnamn för branschspecifika avtal om anställningar för individer utan tidigare erfarenhet i yrket. En del av arbetstiden används för utbildning och handledning och är då inte lönegrundande. Samlad erfarenhet visar att en kombination mellan arbete och utbildning/handledning är ett bra sätt för unga att komma in på arbetsmarknaden.

Arbetsgivare som anställer unga i åldern 15-24 år inom ramen för yrkesintroduktionsavtal kan, enligt förslaget, från och med 2014 få ekonomiskt stöd för detta.

Stödet omfattar en ordinarie arbetsgivaravgift (31,42 procent av bruttolönen) och ett handledarstöd på 2 500 kronor per månad. Det innebär att en anställning som med ordinarie lön i dag kostar nästan 21 000 kronor i månaden för arbetsgivaren istället kostar under 9 000, om utbildning/handledning enligt yrkesintroduktionsavtalet uppgår till 25 procent av arbetstiden.

Bedömningen är att upp emot 30 000 personer per år ska kunna omfattas av yrkesintroduktionsanställningar när systemet på sikt är helt etablerat.

Tidiga insatser för ungdomar

Ungdomar under 25 år som skriver in sig på Arbetsförmedlingen ska erbjudas förmedlingsstöd redan från första dagen i arbetslöshet.

Arbetsförmedlingen ska arbeta aktivt med ungdomarna från första dagen i arbetslöshet och insatserna ska anpassas efter individens behov.
Unga, som har fyllt 18 men inte 25 år och som av särskilda skäl bedöms stå långt från arbetsmarknaden, kan ta del av programinsatser även innan de anvisas till jobbgarantin för ungdomar.

Jobbgaranti för ungdomar

Jobbgaranti för ungdomar är ett paraplyprogram som infördes 1 december 2007 och vänder sig till ungdomar som har fyllt 16 men inte 25 år och som varit arbetslösa och inskrivna hos Arbetsförmedlingen under en period om sammanlagt tre av fyra månader. Inom jobbgarantin för ungdomar erbjuds inledningsvis ett intensifierat stöd med fördjupad kartläggning, studie- och yrkesvägledning samt jobbsökaraktiviteter med coachning.

Ungdomar kan också erbjudas insatser som arbetspraktik, arbetslivsinriktad rehabilitering och stöd vid start av näringsverksamhet. Arbetslösa ungdomar ska kunna ta korta tillfälliga jobb utan att riskera att inte omfattas av jobbgarantin. Det är därför tillåtet att arbeta en månad inom en fyramånadersperiod och ändå omfattas av jobbgarantin för ungdomar.

Folkhögskolesatsningen

Arbetslösa ungdomar som inte avslutat sin grund- eller gymnasieutbildning har det svårare på arbetsmarknaden än ungdomar som avslutat gymnasieskolan. Det är viktigt att motivera dessa ungdomar att återgå till utbildning.

Folkhögskolesatsningen är en tillfällig insats till och med 2014. Satsningen vänder sig till arbetslösa som varken har grundläggande högskolebehörighet eller har gymnasieexamen. Den syftar till att öka deltagarnas motivation att återgå till och avsluta sin reguljära utbildning. Denna insats är tillgänglig för ungdomar från och med den första dagen i arbetslöshet.

Högre bidragsnivån inom studiemedlen

Sedan 2011 har ungdomar mellan 20-24 år som saknar fullständig grund- eller gymnasieutbildning möjlighet att få den högre bidragsnivån inom studiemedlen om de går tillbaka till sina studier. Under 2013 är det högre studiebidraget 7 133 kronor/studiemånad. Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2014 att denna möjlighet även ska gälla för studier som påbörjas under 2014 för de ungdomar som är inskrivna i jobbgarantin för ungdomar eller jobb- och utvecklingsgarantin, och som har avbrutit sina studier före den 1 juli 2012.

Jobbgaranti för ungdomar i kombination med studier

Deltagare i jobbgarantin för ungdomar som har fyllt 20 år har möjlighet att delta i jobbgarantin på deltid, för att under resterande tid studera inom den kommunala vuxenutbildningen (komvux) eller svenska för invandrare (sfi). Åtgärden syftar till att öka motivationen för studier, tydliggöra utbildningens betydelse på arbetsmarknaden och bidra till att deltagarna i högre grad väljer att studera på heltid.

Stöd till att starta eget

Ett sätt för unga att komma in på arbetsmarknaden kan vara att starta eget företag. Därför kan deltagare inom jobbgarantin för ungdomar, som har fyllt 20 år, ta del av stöd till start av näringsverksamhet. Det ekonomiska stöd som lämnas är aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning och kan fås i upp till sex månader.

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Den som är ung och exempelvis har varit borta från arbetsmarknaden på grund av sjukdom, eller som har funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, kan få arbetslivsinriktad rehabilitering inom jobbgarantin för ungdomar. Detta innebär att ungdomar inom garantin kan ta del av de tjänster och den specialkompetens som finns inom Arbetsförmedlingens arbetslivsinriktade rehabilitering och de insatser som finns inom ramen för detta.

Billigare att anställa yngre ungdomar

För att underlätta för unga att komma in på arbetsmarknaden och få arbetslivserfarenhet har regeringen halverat socialavgifterna, det vill säga arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna, för personer under 26 år. Det gäller alla unga, inte bara dem som har varit arbetslösa.

I budgetpropositionen för 2014 föreslår regeringen att nedsättningen viktas om mot yngre ungdomar. För unga som inte fyllt 23 år vid årets ingång vill regeringen sänka socialavgifterna från dagens 15,49 procent till 10,21 procent. För den som fyllt 23 men inte 25 år vid årets ingång kvarstår nuvarande nedsättning på 15,49 procent.
Den nuvarande nedsättningen tas samtidigt bort för personer som vid ingången av året fyllt 25 år, då unga över 25 år i högre grad är etablerade på arbetsmarknaden. Förändringen bedöms kunna träda i kraft tidigast den 1 juli 2014.

Nystartsjobb

En arbetsgivare kan anställa en ung person som varit utan arbete eller frånvarande från arbetslivet i minst sex månader med nystartsjobb. Det innebär en ekonomisk nedsättning motsvarande en ordinarie arbetsgivaravgift (31,42 procent av bruttolönen)i, som längst, ett år.

En arbetsgivare som anställer en ung person som varit utan arbete eller frånvarande från arbetslivet i minst tolv månader kan få ett större stöd, motsvarande den dubbla ordinarie arbetsgivaravgiften.

Nystartsjobb riktar sig även till andra målgrupper än unga som har varit arbetslösa eller stått utanför arbetsmarknaden under en längre tid. Även nyanlända omfattas av nystartsjobb. Till skillnad mot andra anställningsstöd utgör nystartsjobben en rättighet för den arbetsgivare som anställer en person som uppfyller kraven. Stöd kan utgå för alla personer som anställs och uppfyller de formella kriterierna. Arbetsgivaren ansöker dock om stödet via Arbetsförmedlingen.

Flyttningsbidrag

Under perioden 2013-2015 görs en tillfällig utvidgning av målgruppen för bohagstransport och pendlingsstöd inom ramen för flyttningsbidragen. Försöksverksamheten innebär att ungdomar som har fyllt 20 år och som har varit arbetslösa i minst tolv månader kan ta del av bohagstransport och pendlingsstöd. Enligt tidigare regelverk har bohagstransport och pendlingsstöd bara kunnat beviljas personer som har fyllt 25 år. Sedan tidigare kan arbetslösa ungdomar som har fyllt 20 år få ersättning för resa och logi om resan bedöms vara nödvändig för att en anställning ska komma till stånd (så kallad sökanderesa). Flyttningsbidrag syftar till att förbättra matchningen mellan arbetssökande och lediga jobb genom att uppmuntra rörlighet bland arbetslösa med låg benägenhet att flytta. Flyttningsbidraget beviljas i det fall förflyttningen är arbetsmarknadspolitiskt motiverad och personen inte bedöms kunna få arbete på eller i närheten av hemorten.

Allmän visstidsanställning (ALVA)

Tidsbegränsade anställningar kan fungera som en väg in på arbetsmarknaden för unga. Lagen om anställningsskydd ändrades 2007, vilket har gjort det enklare att anställa en person för viss tid.

Bland annat infördes så kallad allmän visstidsanställning, som kan pågå i sammanlagt högst två år inom en femårsperiod.

Sänkt restaurangmoms

Sedan 1 januari 2012 har restaurangmomsen halverats. Arbete inom restaurangnäringen är för många ungdomar en första kontakt med arbetsmarknaden och sänkningen av momsen kan därför väntas leda till att fler ungdomar får arbete inom branschen.

Gymnasial lärlingsanställning

Fler elever bör ges möjlighet att välja en lärlingsutbildning, dvs. en arbetsplatsförlagd gymnasieutbildning, för att få en starkare ställning på arbetsmarknaden. Regeringen vill bland annat införa en möjlighet att anställa lärlingen under det arbetsplatsförlagda lärandet i en ny särskild anställningsform, gymnasial lärlingsanställning. Regeringen planerar att lägga en proposition om detta under hösten 2013. Avsikten är att förslagen ska träda i kraft under våren 2014.

Relaterat

Trepartssamtalen

Externa länkar

Insatser för ungdomar på Arbetsförmedlingens webbplats
Förordning (2007:813) om jobbgaranti för ungdomar
Förordning (2006:1481) om stöd för nystartsjobb
Lag (1982:80) om anställningsskydd

Utrikes födda

Insatser för att minska skillnaderna mellan utrikes och inrikes föddas arbetskraftsdeltagande, sysselsättning och arbetslöshet är angelägna.

Arbetsförmedlingen får enligt reformen för vissa nyanlända invandrares arbetsmarknadsetablering, som träder i kraft den 1 december 2010, ett samordnande ansvar för att påskynda den nyanländes etablering och får därmed ett utökat ansvar för målgruppen. En ny aktör - etableringslots - som arbetar på uppdrag av Arbetsförmedlingen ska stödja den nyanlände i att hitta ett arbete. Arbetsförmedlingen ska tillhandahålla lotsar enligt ett valfrihetssystem för nyanlända.

Med reformen vill regeringen uppnå en snabbare etablering på arbetsmarknaden, starkare incitament, ökad egenmakt och valfrihet för individen, klara och tydliga ansvarsförhållanden och bättre tillvaratagande av individens kompetens.

Utrikes födda som inte omfattas av ovan nämnda reform ska med fortsatt högt ställda ambitioner också erbjudas service från Arbetsförmedlingen. För gruppen övriga nyanlända, framför allt anhöriginvandrare som inte omfattas av reformen, kommer behov att finnas av särskilda insatser, sannolikt framför allt bedömning av utbildning och yrkeserfarenheter. Nära samverkan med kommunerna är fortsatt nödvändig även för denna grupp med tanke på samordningen med svenskundervisning för invandrare (sfi). Övriga arbetslösa utrikes födda ska erbjudas service utifrån sin situation och sina behov på samma sätt som andra arbetssökande.

Relaterat

Informationsmaterial: Insatser på arbetsmarknaden för utrikes födda personer
Etableringsreformen - nyanländas etablering i Sverige

Viktigare reformer och insatser september 2010 till april 2012

Arbetsförmedlingen, allmänt

Insatser för att bryta långvarig arbetslös

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2012 att kvaliteten och aktiviteten i jobb- och utvecklingsgarantin skulle höjas genom att öka förmedlarresurserna och bedriva arbetet effektivare. Fler arbetsförmedlare förväntas öka aktiviteten och kvaliteten i jobb- och utvecklingsgarantin och leda till ett ökat utflöde till arbete och utbildning. Vidare förväntas Arbetsförmedlingens arbete med arbetsgivarkontakter utvecklas vilket också väntas gynna garantideltagarna. En särskilt satsning görs 2012. Deltagare inom jobb- och utvecklingsgarantin kommer i större utsträckning att kunna få aktiva insatser, exempelvis i form av arbetsmarknadsutbildning och arbetspraktik. Regeringen tillför också resurser för att förbättra kvaliteten och aktiviteten i jobbgarantin för ungdomar, genom en satsning på fler handläggare i garantin. Detta gör att Arbetsförmedlingen kan jobba mer aktivt med arbetslösa ungdomar bland annat förbättras möjligheterna att ordna fram bra praktikplatser. Totalt beräknas dessa satsningar kosta 533 miljoner kr 2012 och 588 miljoner kr per år under perioden 2013 till 2015.

Insatser för att förhindra långvarig arbetslöshet

Matchningen mellan arbetssökande och arbetstillfällen ska fungera samtidigt som arbetsmarknadspolitiska insatser ska riktas till dem med störst behov. Regeringen har därför även under 2011 inriktat arbetsmarknadspolitiken mot att upprätthålla sökaktiviteten bland dem som nyligen blivit arbetslösa till följd av nedgången på arbetsmarknaden som följde på den finansiella krisen. Dessutom har fokus legat på att långtidsarbetslösa ska kunna få arbetsmarknadspolitiska insatser. Om det finns en stor risk för att en person kommer att bli långtidsarbetslös kan det dock finnas anledning att i större utsträckning än tidigare sätta in insatser redan tidigt under arbetslösheten. Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2012 att ett nytt arbetssätt skulle införas vid Arbetsförmedlingen. Det innebar att den som skrivs in hos förmedlingen bedöms med hjälp av ett särskilt bedömningsverktyg som Arbetsförmedlingen har utvecklat. Den person som bedöms riskera långtidsarbetslöshet kan tidigt få individanpassat stöd i form av framförallt förstärkta förmedlingsinsatser. Även programinsatser kan komma i fråga. Den enskilda arbetsförmedlaren har en viktig roll när det gäller att avgöra vilka individer som bör erbjudas det förstärkta stödet. Regeringen föreslog även i budgetpropositionen att de personer som bedöms ha bättre jobbchanser skulle få del av ökat förmedlarstöd genom ett ökat antal personliga möten med en arbetsförmedlare. Detta möjliggör också bättre uppföljning av arbetssökandet. Som ett komplement avser regeringen att reformera uppföljningsåtgärderna så att de blir fler men mildare. Det nya arbetssättet vid förmedlingen berör breda grupper arbetslösa. Kostnaden för dessa förslag beräknas till 602 miljoner kronor 2012, 669 miljoner kronor 2013, 442 miljoner kronor 2014 och 305 miljoner kronor 2015.

Arbetsförmedlingens IT-system

Under 2012 och 2013 tillförs Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag 226 respektive 62 miljoner kronor för att myndigheten ska kunna införa ett nytt ärendehanteringssystem. Arbetsförmedlingens nuvarande ärendehanteringssystem har tekniska begränsningar. Ett nytt, modernt ärendehanteringssystem måste därför utvecklas och förändrade rutiner och metoder införas. Det nya ärendehanteringssystemet kommer att vara infört senast 30 juni 2013.

Kompletterande aktörer

Sedan 2007 har Arbetsförmedlingen haft i uppdrag att anlita kompletterande aktörer för att snabbt och effektivt få arbetssökande i arbete. År 2010 fick drygt 180 000 personer stöd av en kompletterande aktör. Den 1 juli 2010 trädde lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen i kraft. Regeringen aviserade mot denna bakgrund i budgetpropositionen för 2011 att Arbetsförmedlingen på sikt i ökad utsträckning bör tillhandahålla valfrihetssystem i lämpliga arbetsmarknadspolitiska verksamheter. I Arbetsförmedlingens regleringsbrev för 2012 angav regeringen att Arbetsförmedlingen ska säkerställa att arbetssökande fortsatt i hög utsträckning erbjuds plats hos kompletterande aktörer och att kompletterande aktörer i ökad utsträckning tillhandahålls inom ramen för ett valfrihetssystem.

Ungdomar

Ändrade kvalificeringsvillkor inom jobbgarantin för ungdomar

Kvalificeringsvillkoren för stöd inom ramen för jobbgarantin för ungdomar har ändrats från och med den 1 januari 2011. Nu gäller att individen ska ha varit arbetslös och anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen i sammanlagt tre månader under en ramtid om fyra månader. Det innebär att ungdomar kan ta korta jobberbjudanden utan att bryta kvalificeringstiden. Enligt tidigare kvalificeringsregler var personen tvungen att under tre månader ha varit sammanhängande arbetslös och anmäld hos Arbetsförmedlingen.

Särskilt anställningsstöd inom jobb- och utvecklingsgarantin direkt efter jobbgarantin för ungdomar

En person som anvisas till jobb- och utvecklingsgarantin efter att ha deltagit i jobbgarantin för ungdomar i 15 månader kan från och med den 1 juli 2011 anvisas en anställning med särskilt anställningsstöd direkt vid inträdet i jobb- och utvecklingsgarantin. Enligt tidigare regler behövde personen delta sex månader i jobb- och utvecklingsgarantin innan anvisning till anställning med särskilt anställningsstöd kunde ske.

Vissa arbetsmarknadsrelaterade insatser inom övriga politikområden

Målgruppen för regeringens folkhögskolesatsning - inom ramen för vilken en studiemotiverande folkhögskoleutbildning om tre månader erbjuds arbetslösa ungdomar - har vidgats. Den omfattar från och med den 1 januari 2011 samtliga arbetslösa ungdomar under 25 år som saknar fullständig gymnasieutbildning och som är inskrivna på Arbetsförmedlingen. Tidigare omfattade satsningen enbart deltagare inom jobbgarantin för ungdomar. Folkhögskolesatsningen förlängdes i samband med budgetpropositionen för 2012 med två år till att gälla även under 2012 och 2013.

Arbetslösa ungdomar i åldern 20-24 år som saknar fullständig grundskole- eller gymnasieutbildning kan vidare, från och med den 1 januari 2011, tillfälligt få studiemedel med den högre bidragsnivån inom studiemedlet för studier på grundskole- eller gymnasienivå. Studiemedel med den högre bidragsnivån kan lämnas för studier som påbörjas under 2011-2012 tills dess att slutbetyg erhålls på antingen grundskole- eller gymnasienivå, dock längst under tre år.

Förstärkning av Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag (se ovan).

Långtidsarbetslösa/jobb- och utvecklingsgarantin

Satsning på jobb- och utvecklingsgarantins sysselsättningsfas (fas 3)

När det gäller sysselsättningsfasen föreslås i budgetpropositionen 2012 ökade förmedlingsresurser och fortsatt möjlighet till arbetsmarknadsutbildning under 2012 samt möjlighet till särskilt anställningsstöd med ett förhöjt handledarstöd 2012-2013. Totalt beräknas satsningen kosta 381 miljoner kronor 2012 och 102 miljoner kronor 2013.

Tillfälligt förstärkt anställningsstöd

För att stimulera arbetsgivare att anställa deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin med särskilt anställningsstöd har stödet förstärkts tillfälligt under 2011-2013. Taket i stödet har höjts från 750 till 890 kronor per dag. Vidare kan arbetsgivaren beviljas 50 kr/dag under 3 månader för kostnader för handledning.

Nystartsjobb för äldre

Äldre som blir arbetslösa löper särskilt hög risk att fastna i arbetslöshet. Erfarenheten från 1990-talskrisen visar att äldre som drabbades av arbetslöshet då hade betydligt svårare än andra grupper att ta sig tillbaka till arbetsmarknaden. Regeringen har tidigare beslutat att tillfälligt förkorta kvalificeringstiden för äldre till nystartsjobb från och med den 1 juli 2010 till och med den 30 juni 2012. I samband med budgetpropositionen för 2012 föreslog regeringen att den tillfälliga satsningen skulle förlängas till och med den 31 december 2013. Personer som har fyllt 55 år kan därmed kvalificera sig till nystartsjobb redan efter 6 månaders frånvaro från arbetsmarknaden, i stället för efter 12 månader. En arbetsgivare som anställer en person med ett nystartsjobb får en ekonomisk kompensation motsvarande nästan halva lönekostnaden.

Arbetsmarknadsutbildning inom sysselsättningsfasen

Regeringen har i maj 2011 beslutat att 99 miljoner kronor av Arbetsförmedlingens programanslag för 2011 får användas till arbetsmarknadsutbildning för deltagare i den tredje fasen inom jobb- och utvecklingsgarantin (sysselsättningsfasen). Insatserna ska leda till arbete i anslutning till att utbildningen avslutas.

Tillträde till jobb- och utvecklingsgarantin för personer som saknar ersättning från arbetslöshetsförsäkringen

Det är viktigt att även personer utan arbetslöshetsförsäkring ges ett adekvat stöd. Det tar 14 månader för en person som är berättigad till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen att kvalificera sig till jobb- och utvecklingsgarantin. Motsvarande tid för oförsäkrade var tidigare 18 månader. I budgetpropositionen för 2012 föreslog regeringen att även de som saknar ersättning från arbetslöshetsförsäkringen ska kvalificera sig för jobb- och utvecklingsgarantin efter 14 månaders arbetslöshet.

Fler platser i utbildning och praktik

För att möta inbromsningen på arbetsmarknaden föreslog regeringen i 2012 års budgetproposition tillfälliga förstärkningar av de arbetsmarknadspolitiska insatser som kan ges tidigt under arbetslösheten. Förstärkningen omfattar 1 150 platser i arbetsmarknadsutbildning och 4 300 i arbetspraktik under 2012 (avser årsplatser).

Särskilt anställningsstöd inom jobb- och utvecklingsgarantin direkt efter jobbgarantin för ungdomar (se ovan)

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

FunkA-utredningen (A 2011:03)

En särskild utredare har tillkallats med uppdrag att se över de arbetsmarknadspolitiska insatserna för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga med mera. Utredaren ska lämna ett samlat förslag till hur arbetsmarknadspolitiska insatser bör utformas för att på ett effektivt sätt bidra till att personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga i ökad utsträckning kan få och behålla ett arbete. Utredaren ska också bland annat ta ställning till ett antal frågor som rör Samhall AB, se över regelverket för arbetshjälpmedel, föra en dialog med företrädare för företag och arbeta med spridning av goda exempel och utveckling av

arbetsplatser med goda och stödjande arbetsmiljöfaktorer. Utredningen har lämnat ett delbetänkande den 2 maj 2012. Ett slutbetänkande ska lämnas senast den 28 december 2012.

Översyn av subventionerade anställningar

Statskontoret har i juni 2011 uppdragits att kartlägga befintliga former av subventionerad anställning, inklusive nystartsjobb, och analysera respektive insats utformning och hur de samspelar med varandra samt andra arbetsmarknadspolitiska insatser vid arbetsplatser. Bland annat ska belysas hur arbetsgivarnas benägenhet att anställa en individ i en viss insats påverkas av villkoren för andra insatser. Uppdraget, som var samordnat med FunkA-utredningens uppdrag, har redovisats i januari 2012.

Ökade resurser för lönebidragsanställningar, anställningar vid Samhall m.m. 2007-2012

Regeringen har successivt ökat resurserna för lönebidragsanställningar och anställningar vid Samhall AB under åren 2007-2010. Det har inneburit en nivåhöjning av resurserna med 947 miljoner kronor från och med 2010. Regeringen har därefter, med anledning av sjukförsäkringsreformen, fortsatt satsningarna på lönebidragsanställningar och trygghets- och utvecklingsanställningar. Den sammantagna nivåhöjningen av resurserna från och med 2012 beräknas därför till 2 475 miljoner kronor. I 2011 års ekonomiska vårproposition aviserades dessutom, mot bakgrund av sjukförsäkringsreformen, att regeringen ska avsätta medel för ytterligare 3 000 platser inom arbetsmarknadspolitikens insatser för personer med nedsatt arbetsförmåga.

Kulturarvslyft och fler platser i Samhall

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2012 en särskild satsning för att skapa arbetstillfällen för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga som har lämnat sjukförsäkringen. Det sker genom att utvecklingsanställningar erbjuds dels inom kulturarvsområdet, dels i Samhall AB. Kostnaden för förslaget beräknas till 443 miljoner kronor 2012, 599 miljoner kronor 2013 och 346 miljoner kronor 2014. Under 2012 beräknas 2 200 personer få del av dessa arbetstillfällen, år 2013 beräknas antalet bli 3 000 och 2014 beräknas antalet bli 1 700.

Uppdrag till Arbetsförmedlingen om praktikantprogram i statliga myndigheter

Regeringen har uppdragit åt Arbetsförmedlingen att utarbeta ett förslag till hur ett praktikantprogram i statliga myndigheter för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga kan utformas och genomföras. Syftet med programmet ska vara att deltagarna ska få erfarenhet av arbete inom statliga myndigheter, vilket kan förbättra deras möjligheter till ett framtida arbete, med eller utan lönesubvention. Uppdraget ska genomföras i nära samråd med Arbetsgivarverket. Uppdraget har redovisats till regeringen i april 2012.

Informationskampanj och webbaserad informationsportal

Arbetsförmedlingen har i regleringsbrevet för 2011 uppdragits att genomföra en informationskampanj om vilka insatser som finns för anställning av personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga samt utreda förutsättningarna för att tillhandahålla en webbaserad informationsportal.

Coacher över tröskeln - försöksverksamhet för minskat utanförskap och bättre psykosocial arbetsmiljö

Arbetsförmedlingen och Arbetsmiljöverket har uppdragits att i samverkan genomföra ett försök med "coacher över tröskeln". Med detta avses coacher med särskild arbetsmiljökompetens till stöd för

både arbetsgivare och arbetstagare upphandlade av kompletterande aktörer. Försöket ska genomföras under perioden 2011-2013. Insatsen syftar till att öka möjligheterna för arbetssökande med långvarig frånvaro från arbetsmarknaden att behålla sin praktikplats eller anställning.

Samtal med arbetsmarknadens parter

Företrädare för Arbetsmarknads- och Socialdepartementen för sedan 2010 samtal med arbetsmarknadens parter om vad regeringen och parterna tillsammans kan göra för att förbättra möjligheterna på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Fortsatta samtal, under ledning av berörda statsråd, hölls under hösten 2011 med parterna och funktionshindersorganisationer.

Höjning av förvaltningsanslaget 2011

För att säkra kvaliteten i matchningsarbetet och arbetet för att hjälpa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, bland andra personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, förstärktes Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag med 200 miljoner kronor under 2011.

Särskild satsning på coachning

Regeringen beslutade att 350 miljoner kronor av Arbetsförmedlingens programanslag fick användas för coachningsinsatser i egen regi under 2011. Regeringen angav att en del av coachningsinsatserna borde riktas till personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Satsning på jobb- och utvecklingsgarantins sysselsättningsfas (fas 3)

Första halvåret 2011 hade 26 procent av deltagarna i jobb- och utvecklingsgarantins sysselsättningsfas (fas 3) en funktionsnedsättning som medförde nedsatt arbetsförmåga. Satsningar på att öka aktiviteten och höja kvaliteten i sysselsättningsfasen är således ett viktigt led i arbetet för att öka möjligheterna till sysselsättning för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga (jfr ovan).

Integration

Etablering av nyanlända invandrare

Arbetsförmedlingen har från den 1 december 2010 ett samordnande ansvar för etableringsinsatser för huvuddelen av vuxna nyanlända invandrare. Arbetsförmedlingen ska tillsammans med den nyanlände upprätta en individuell etableringsplan som ska innehålla undervisning i svenska för invandrare, samhällsorientering och aktiviteter för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering i arbetslivet. Professionellt stöd ges genom en etableringslots. Sammanlagt har Arbetsförmedlingen med anledning av reformen för 2011 tillförts 1,2 miljarder kronor för förvaltningskostnader, etableringsersättning samt kostnader för lotsar, andra insatser och program. För att öka de ekonomiska incitamenten till att arbeta föreslog regeringen i 2012 års budgetproposition en bibehållen ersättning för individer som förvärvsarbetar under pågående etablering inom sin etableringsplan.

Förstärkning av instegsjobben

Reglerna för instegsjobb har ändrats från och med den 1 januari 2011. Subventionsgraden har höjt från 75 till 80 procent av lönekostnaden och ersättningstaket har höjts från 750 till 800 kronor per dag. Arbetsgivaren kan dessutom få ett stöd på 50 kronor per dag under tre månader för kostnader för handledning.

Sjukskrivnas återgång till arbete

Vidareutvecklad samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har uppdragits att utifrån hittillsvarande erfarenheter vidareutveckla insatser, samarbete och stödet till den enskilde så att respektive myndighets kompetens tillvaratas och effektiva åtgärder sätts in så tidigt som möjligt i sjukskrivningsprocessen. Regeringen avsätter också ytterligare resurser till myndigheterna. 738 miljoner kronor årligen från och med 2012 avsätts för förstärkta rehabiliteringsinsatser i samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Det är en förstärkning med 424 miljoner kronor jämfört med 2011.

Vissa åtgärder kopplade till uppföljningen av sjukförsäkringen

Mot bakgrund av sjukförsäkringsreformen har regeringen aviserat att medel avsätts för ytterligare platser inom arbetsmarknadspolitikens insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga (jfr ovan).

Arbetslöshetsförsäkringen

Utredningar om uppdragstagares respektive förtroendevaldas rätt till a-kassa

Två utredningar rörande arbetslöshetsförsäkringen har i juni 2011 lämnat sina betänkanden till departementet. I betänkandet Uppdragstagare i arbetslöshetsförsäkringen (SOU 2011:52) har kartlagts vilka typer av uppdragstagare som finns och skillnaderna dem emellan. Utredaren har föreslagit kriterier för hur företagares ersättningsrätt ska bedömas för att få arbetslöshetsförsäkring. I betänkandet Större ekonomisk trygghet för förtroendevalda (SOU 2011:54) analyseras vilka förtroendeuppdrag som kan likställas med förvärvsarbete och vilka som kan anses utgöra hinder för att stå till arbetsmarknadens förfogande.

Departementsskrivelse om rättssäkerhet och likabehandling i arbetslöshetsförsäkringen

En departementsskrivelse med förslag till regeländringar i lagen om arbetslöshetsförsäkring och i lagen om arbetslöshetskassor remitterades under våren 2012. Skrivelsen innehåller förslag på förändringar av reglerna gällande de allmänna villkoren i försäkringen, åtgärder, innehållande av ersättning, återbetalning av statsbidrag med mera. Det övergripande syftet med föreslagna ändringar är att förtydliga regelverket för att göra det mer förutsägbart för både arbetssökande och myndigheter. Ändringarna bedöms också leda till att arbetsmarknadens funktionssätt förbättras genom att sökaktiviteten bland de arbetslösa förväntas öka, vilket medför kortare arbetslöshetstider. I förlängningen bidrar detta till högre varaktig sysselsättning.

Övrigt

Möjligt få flyttningsbidrag inom hela EU/EES

Reglerna för flyttningsbidrag för den som söker eller får arbete på annan ort har ändrats från och med den 1 februari 2011. Flyttningsbidrag kan nu beviljas för resor inom hela EU/EES. Ändringen gjordes med anledning av att EU-kommissionen menade att en begränsning till Sverige utgjorde ett otillåtet hinder för den fria rörligheten.

Uppföljning av privata jobbcoacher

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) har i juni uppdragits att genomföra en uppföljningsstudie av jobbcoachning utanför jobb- och utvecklingsgarantin samt jobbgarantin för ungdomar med ett särskilt fokus på privata jobbcoacher som arbetar på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Uppdraget ska redovisas i december 2012.

Nyhetsbrev om arbetsmarknadspolitiken

Arbetsmarknadsministern har ordet
Jobben ska bli fler och komma fler till del
Sverige ska vara ett land där alla som kan arbeta ska ha ett arbete att gå till. Det är min syn på målet för jobbpolitiken. För att nå dit krävs det att vi fortsätter att vårda och utveckla arbetslinjen mot en arbetsmarknad som är både inkluderande och flexibel. Jag vill verka för bredare vägar in till arbetsmarknaden.

- Arbetsmarknadsministern har ordet 7 - 2013
- Webbfilm: Arbetsmarknadsministern om sina politiska prioriteringar

Arbetsmarknadsinsatser
Ny statssekreterare och stabschef på Arbetsmarknadsdepartementet
Regeringen har förordnat Christina Ramm-Ericson till ny statssekreterare hos arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson. Hon kommer närmast från en befattning som vikarierande statssekreterare hos socialförsäkringsminister Ulf Kristersson. Fredrik Östbom har tillträtt som stabschef hos arbetsmarknadsministern. Han har tidigare arbetat som politiskt sakkunnig på Arbetsmarknadsdepartementet samt som stabschef. Fredrik Östbom kommer närmast från en tjänst som enhetschef på Arbetsförmedlingen.

- Pressmeddelande: Ny statssekreterare på Arbetsmarknadsdepartementet
- Pressmeddelande: Ny stabschef hos Elisabeth Svantesson

Ytterligare resurser för program och insatser inom sysselsättningsfasen
Regeringen har beslutat om ytterligare resurser för program och insatser inom sysselsättningsfasen under 2013. Samtidigt har regeringen gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att vidta åtgärder för att ha en god styrning, kontroll och uppföljning av anslagsvillkoren. Regeringen har beslutat om en ändring av regleringsbrevet för budgetåret 2013 avseende Arbetsförmedlingen. Ändringen innebär att Arbetsförmedlingen ges möjlighet att under 2013 använda 146 miljoner kronor för program och insatser inom jobb- och utvecklingsgarantins sysselsättningsfas. Det är en höjning med 18 miljoner kronor.

- Pressmeddelande: Ändring av regleringsbrev
- Mer information på Ekonomistyrningsverkets webbplats

Rekrytering av ny generaldirektör till Arbetsförmedlingen
Nu är rekryteringen av en ny generaldirektör till Arbetsförmedlingen igång. Sista ansökningsdatum är den 14 november.

- Pressmeddelande: Rekrytering av ny generaldirektör till Arbetsförmedlingen

Informationsstöd till Hotell- och restaurangfacket och Visita
Arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson har beviljat Hotell- och restaurangfacket och Visita 500 000 kronor under 2013 och 2014 för att öka kunskapen och användningen av sitt kommande eftergymnasiala färdigutbildningsavtal. Syftet med insatserna är att bidra till att fler unga får ett arbete. Detta är den fjärde ansökan om informationsstöd som har beviljats.

- Pressmeddelande: Informationsstöd till Hotell- och restaurangfacket och Visita

Fler unga i arbete - en prioriterad fråga för regeringen
I den nya broschyren "Fokus: Fler unga i arbete" samlas information om många av de insatser som finns för ungdomar som har svårt att

komma in på arbetsmarknaden.
Där finns också exempel att inspireras av och som visar vägen mot en arbetsmarknad där alla får plats och ingen lämnas utanför.

- Broschyr Fokus: Fler unga i arbete

Lärlingsanställning i gymnasieskolan

För att underlätta övergången från skola till arbetsliv föreslår regeringen en ny anställningsform för elever i gymnasial lärlingsutbildning: gymnasielärlingsanställning. För alla lärlingar i gymnasieskolan ska det finnas ett utbildningskontrakt mellan elev, arbetsplats och skola. Arbetsgivaren kan redan i dag anställa lärlingar, men dagens regelverk är inte anpassat till att elevernas anställning är kopplad till en utbildning. Därför föreslår regeringen att en ny anställningsform införs för lärlingar, det vill säga elever med ett utbildningskontrakt. Den nya anställningsformen regleras i en särskild lag som ska träda ikraft den 1 juli 2014.

- Lagrådsremiss: Gymnasial lärlingsanställning

Fler gruvjobb planeras

Regeringen har gett länsstyrelserna i Norrbotten, Västerbottens och Västmanlands län uppdraget att utarbeta planer för hur man kan möta gruv- och mineralnäringens långsiktiga behov av nyanställningar. Även samverkansorganet i Västerbotten, Dalarna och Örebro erbjuds att delta. Arbetet tillförs åtta miljoner kronor under åren 2014 till 2015.

- Pressmeddelande: 8 miljoner kronor till fler jobb i norra och mellersta Sverige
- Pressmeddelande: 500 nya jobb kan skapas i Storuman med ny gruva
- Pressmeddelande: Ökade exportsatsningar i Norrland för fler jobb

Fler arbetsmarknadsnyheter

Arbetslivsstöd till unga förtidspensionärer

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har gemensamt fått i uppdrag att initiera arbetslivsinriktade rehabiliteringsinsatser för unga med aktivitetsersättning inom ramen för arbetsmetoden Supported Employment. Det är ett samlingsnamn för en viss typ av arbetslivsinriktade rehabiliteringsinsatser för personer med funktionsnedsättning. Satsningen motsvarar 90 miljoner kronor under 2014 till 2016.

- Regeringsuppdrag: Uppdrag angående projektverksamhet och utvärdering av nya former av arbetslivsinriktade rehabiliteringsinsatser

Allt fler personer med funktionsnedsättning får jobb

Fler personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen går vidare till någon form av arbete eller studier. Under perioden maj till augusti gick totalt 19 700 personer med en dokumenterad funktionsnedsättning till arbete med eller utan stöd, nystartsjobb eller reguljär utbildning. Det är drygt ett tusen personer fler än under samma period i fjol. Unga under 30 år står för en stor del av ökningen.

- Mer information på Arbetsförmedlingens webbplats

Praktikantprogrammet för myndigheter

Regeringen vill ge personer med funktionsnedsättning erfarenhet av arbete och har därför gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att ta fram ett praktikantprogram för den statliga sektorn. I september kommer Regeringskansliet och flera andra myndigheter att börja ta emot praktikanter.

- Mer information om praktikantprogrammet på Arbetsförmedlingens webbplats

Aktivitetsrapport underlättar uppföljning

Den 1 oktober lämnades de första aktivitetsrapporterna in till Arbetsförmedlingen. Till att börja med är det endast arbetslösa som får a-kassa som ska lämna in dessa. Senare i år ska arbetssökande i arbetsmarknadspolitiska program också göra det. Aktivitetsrapporten innebär att den sökande, med utgångspunkt i den individuella handlingsplanen, till Arbetsförmedlingen regelbundet lämnar en redovisning över vad den sökande gjort för att ta sig ur arbetslösheten, det vill säga visa att han eller hon har varit aktivt arbetssökande. Målet med dessa aktivitetsrapporter är att korta tiden i arbetslöshet.

- Mer information på Arbetsförmedlingens webbplats
- Regeringsuppdrag: Uppdrag till Arbetsförmedlingen avseende aktivitetsrapporten

Kompletterande aktörer granskas

Arbetsförmedlingen skriver i en rapport till regeringen att det blivit en överetablering av företag inom tjänster som är upphandlade enligt Lagen om valfrihetssystem, till exempel jobbcoachning. Detta har gjort att trycket på Arbetsförmedlingen när det gäller uppföljning och kontroll ökat kraftigt. Arbetsförmedlingen vill skärpa uppföljningen och förbättra upphandlingen. Det handlar bland annat om tydligare resultatstyrning i de upphandlade tjänsterna.

- Mer information på Arbetsförmedlingens webbplats

Översikt av arbetsmarknaden

Sedan 1997 publiceras en översikt i rapportform av den svenska arbetsmarknadspolitiken. I rapporten "Arbetsmarknadspolitisk översikt 2012" beskrivs de regler och bestämmelser som gäller på politikområdet vid utgången av förra året. Rapporten beskriver bland annat arbetsmarknadspolitikens mål och uppgifter.

- Mer om arbetsmarknadspolitisk översikt 2012 på IFAU:s webbplats

Antalet tidsbegränsat anställda fortsätter att öka

I september var 4 708 000 sysselsatta i åldern 15 till 74 år. Antalet arbetslösa uppgick till 382 000. Det motsvarar en arbetslöshet på 7,5 procent. Säsongrensade siffror visar på en fortsatt positiv trend för antalet sysselsatta och en svag minskning av antalet arbetslösa.

- Mer om arbetskraftsundersökningarna (AKU) för september på Statistiska centralbyråns webbplats

Tre rapporter om kvinnor sjukfrånvaro

Tisdagen den 5 november arrangerades ett seminarium om kvinnors sjukfrånvaro baserat på tre olika rapporter. Rapporterna visar bland annat att orsakerna till kvinnors höga sjukfrånvaro är komplicerad och att risken för sjukskrivning bland mammor ökar framför allt efter andra barnet.

- Rapport från Försäkringskassan: Kvinnors sjukfrånvaro
- Rapport från Karolinska Institutet: Barnafödande, sjuklighet och sjukfrånvaro
- Rapport av Heléne Thomsson: Kvinnors sjukfrånvaro, en genusanalys

Färre arbetslösa men fler sjukskrivna under 2012

Antalet helårspersoner som försörjs med sociala ersättningar och bidrag var i princip oförändrat år 2012 jämfört med året innan. Antalet

med sjukpenning ökade för andra året medan antalet med sjuk- och aktivitetsersättning fortsatte att minska.

- Mer information på SCB:s webbplats

Sydkoreas flagga.

Lättare att arbeta i Sydkorea med nytt samarbetsavtal

Sverige och Sydkorea har tecknat ett socialförsäkringsavtal som ger bättre framtida ekonomisk trygghet för svenskar som bor och arbetar i Sydkorea och för sydkoreaner som bor och arbetar i Sverige. Avtalet samordnar delar av ländernas socialförsäkringssystem. Sverige har liknande avtal med flera länder, exempelvis Kanada, Kroatien, USA och Turkiet. Avtalsförhandlingar pågår också med Kina och Japan. Ett avtal med Indien väntas träda i kraft vid årsskiftet.

- Socialförsäkringsavtal mellan Sverige och Sydkorea

EU och internationellt arbete

Tillväxt och konkurrenskraft - huvudtema på Europeiska rådet

Stats- och regeringscheferna diskuterade den digitala agendan, innovation och tjänstesektorn på sitt möte i Bryssel den 24-25 oktober. De talade även om det Östra partnerskapet samt asyl och migration mot bakgrund av tragedierna utanför Lampedusa.

- Artikel: Tillväxt och konkurrenskraft - huvudtema på Europeiska rådet

Rådsmöte med fokus på ungdomsarbetslöshet och utstationering

Arbetsmarknadsministrarna i EU diskuterade den 15 oktober ungdomsarbetslösheten i Europa och reglerna för användande av arbetskraft från andra EU-länder. En av de viktigaste frågorna var hur fler unga ska komma i a

- Artikel: Rådsmöte med fokus på ungdomsarbetslöshet och utstationering

Vuxnas färdigheter står sig väl internationellt

Sverige är ett av 23 länder som har deltagit i en internationell undersökning av vuxnas färdigheter (PIAAC). Den har genomförts för att ge information om i vilken utsträckning den vuxna befolkningen i åldrarna 16 till 65 år har de färdigheter som behövs i samhället och hur dessa används på arbetet och hemma. Resultaten pekar på att stora delar av den vuxna befolkningen i Sverige har de färdigheter som behövs för ett aktivt deltagande i samhället och på arbetsmarknaden.

- Mer om undersökningen på SCB:s webbplats

EU spår svensk tillväxt

Europeiska kommissionen räknar med att tillväxten i Sverige kommer att vara en av de starkaste bland EU-länderna de närmaste åren. Enligt prognosen kommer den svenska ekonomin att växa med 2,8 procent nästa år. 2015 spås ekonomin växa med 3,5 procent.

- Mer information på Europeiska kommissionens webbplats

Arbetsrätt och arbetsmiljö

Åtgärder mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring

Regeringen vill tillsammans med Miljöpartiet införa åtgärder för att upptäcka och stoppa missbruk av arbetskraftsinvandringsreglerna. I Departementstencilen "Åtgärder mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring" - som nu remitteras - lämnas förslag till vissa åtgärder som syftar till att upptäcka och stoppa missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring. I förslagen kan huvudpunkterna sammanfattas i: Efterkontroller, straffsanktionerad uppgiftsskyldighet för arbetsgivare avseende anställningsvillkor, direktåtkomst för Migrationsverket till vissa myndigheters register och kompletterande återkallelsebestämmelser. Dessutom ges utländska arbetstagare ett utökat skydd genom en förlängd omställningsperiod och bättre information om sina rättigheter.

- Ds 2013:57 Åtgärder mot missbruk av reglerna av arbetskraftsinvandring

Skolor inspekteras över hela landet

Arbetsmiljöverket startar en flerårig inspektionsinsats på grund- och gymnasieskolans område. Från och med i höst och till och med år 2016 inspekteras 30 procent av landets skolor. Utöver skolorna får alla stora skolhuvudmän inspektionsbesök av Arbetsmiljöverket. Skolan är landets största arbetsplats sett till hur många som omfattas av arbetsmiljölagen.

- Mer information på Arbetsmiljöverkets webbplats

Nyanlända

Krav på att nyanlända invandrare accepterar erbjudet lämpligt arbete

I promemorian "Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare och avveckling av sfi-bonus" föreslås att en nyanländ invandrare som deltar i etableringsinsatser och som utan godtagbart skäl avvisar ett erbjudet lämpligt arbete inte ska ha rätt till fortsatta insatser. Detta ska gälla under förutsättning att han eller hon har arbete eller arbetssökande som huvudsaklig aktivitet enligt sin etableringsplan. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

- Ds 2013:61 Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare och avveckling av sfi-bonus

Fler nyanlända får ta del av etableringsinsatser

Regeringen föreslår i en proposition till riksdagen att fler anhöriginvandrare som kommer till Sverige ska omfattas av etableringsinsatser för att snabbt lära sig svenska och komma i arbete.

Förslaget innebär att det statliga ekonomiska ansvaret för anhöriga till flyktingar och skyddsbehövande utvidgas. Den som är anhörig till en flykting eller skyddsbehövande, och som ansöker om uppehållstillstånd i Sverige inom sex år från det att anknytningspersonen togs emot i en kommun, ska få rätt till etableringsinsatser och etableringsersättning. Tidigare var tidsgränsen två år. Detta innebär också att kommunerna kommer att få ersättning för kostnaderna för fler nyanlända. Förslaget beräknas beröra i genomsnitt cirka 700 personer per år. Anhöriga till svenska medborgare omfattas inte av förslaget. Lagändringen föreslås gälla från den 1 januari 2014.

- Prop. 2012/13:188 Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen

Förlängd etableringsplan efter föräldraledighet på deltid

En ny bestämmelse införs i etableringslagen som innebär en möjlighet till förlängd etableringsplan efter föräldraledighet på deltid. Förslaget överensstämmer med ett förslag som har lämnats av utredningen om ökat arbetskraftsdeltagande bland nyanlända utrikes födda kvinnor och anhöriginvandrare, AKKA-utredningen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

- Ds 2013:69 Förlängd etableringsplan efter föräldraledighet på deltid och ändring i lagen om samhällsorientering

Insatser för att tillvarata nyanländas kompetens granskas

Riksrevisionen genomför en granskning av statens insatser för att tillvarata och utveckla nyanländas kompetens med utgångspunkt i en genomförd förstudie. Syftet med granskningen är att undersöka om statens insatser är effektiva när det gäller att tillvarata och utveckla de nyanländas kompetens, så att en snabb och ändamålsenlig etablering på svensk arbetsmarknad möjliggörs. Resultatet av granskningen kommer att presenteras i maj 2014.

- Mer information på Riksrevisionens webbplats

Om nyhetsbrevet
Nyhetsbrevet är till för dig som vill följa regeringens arbetsmarknadspolitik. Nyhetsbrevet ger löpande sammanfattningar av regeringens initiativ på arbetsmarknadsområdet och publiceras en gång i månaden eller vid behov. Tipsa gärna medarbetare och vänner om nyhetsbrevet som ges ut av Arbetsmarknadsdepartementets kommunikationsfunktion.

- Prenumerera på nyhetsbrevet

www.regeringen.se/fokusunga
Arbetsmarknadsdepartementet på Twitter!
Trepartssamtalen
Gemensamma samtal mellan fack, arbetsgivare och regeringen om avtal och reformer för att förbättra arbetsmarknaden
Nordisk fickfakta 2013 - statistik om integration
Statistik som redovisar skillnader och likheter mellan utrikes och inrikes födda personer.
EU-tema: "Tillväxt & jobb"
EU-representationens temasida med artiklar och intervjuer.
Svenska ILO-kommittén ILO är FN:s fackorgan för sysselsättnings- och arbetslivsfrågor.

Relaterat
Prenumerera på nyhetsbrevet
Arbetsmarknadspolitik

Trepartssamtalen

Hösten 2011 inleddes gemensamma samtal mellan fack, arbetsgivare och regeringen: trepartssamtalen. Syftet med trepartssamtalen är att de ska leda fram till avtal och reformer som förbättrar arbetsmarknaden, bland annat för unga.

Bakgrunden till arbetet är den långdragna lågkonjunktur som slår mot jobben i Sverige. Vi har vidare strukturella problem på svensk arbetsmarknad, med höga trösklar in för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden. Regeringen vill åstadkomma varaktigt högre sysselsättning och lägre arbetslöshet.

Utgångspunkter för trepartssamtalen är att parterna och regeringen tillsammans ansvarar för arbetsmarknadens funktionssätt, att ansvaret för lönebildningen vilar på parterna och att överenskommelser bygger på initiativ från parterna. Trepartssamtal förs på tre områden: yrkesintroduktionsavtal, omställningsfrågor och korttidsarbete.

1. Yrkesintroduktionsanställningar innebär fler vägar till jobb för unga

Yrkesintroduktionsavtal är ett samlingsnamn för branschspecifika avtal om anställningar för individer som saknar relevant yrkeserfarenhet, där en del av tiden används för utbildning och handledning. Avtalen specificerar hur anställningarna ska se ut i varje enskild bransch vad gäller till exempel anställningsvillkor och vilken utbildning/handledning som ska ingå.

Yrkesintroduktionsanställningar kan komma att utgöra en viktig väg in i arbetslivet och ett viktigt sätt för arbetsgivare att säkra sin kompetensförsörjning. För att uppmuntra fler parter att teckna avtal, och säkra att antalet yrkesintroduktionsanställningar ökar, föreslår regeringen en lönesubvention och ett handledarstöd för arbetsgivare som anställer unga (15-24 år) enligt sådana avtal.

Vidare föreslår regeringen under en uppbyggnads- och spridningsfas ett riktat statsbidrag så att parterna kan bygga upp strukturer för handledning på arbetsplatserna. Därtill har regeringen tidigare beslutat om bidrag till partsorganisationer för informationsinsatser med koppling till yrkesintroduktionsavtal. Ytterligare medel för sådana bidrag föreslås.

Yrkesintroduktionsavtal har redan tecknats i viktiga ungdomsbranscher som handeln, metallindustrin samt kommunal vård och omsorg. Diskussioner och förhandlingar om avtal pågår i många andra branscher. Det är regeringens målsättning att fler branscher ska välja att teckna avtal och att fler arbetsgivare ska anställa inom ramen för dessa avtal till följd av de stödåtgärder som nu lanseras.

I trepartssamtalen har det vidare framförts önskemål om att avskaffa den arbetslöshetsavgift som arbetslöshetskassorna betalar till staten. Inte minst de framsteg som nu görs i trepartssamtalen motiverar ett borttagande av avgiften och regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2014 att avgiften avskaffas.

2. Stärkt omställningsförmåga på arbetsmarknaden

Med ett ökat omvandlingstryck i ekonomin ställs allt större krav på arbetsmarknadens omställningsförmåga. Förhandlingar om ett utvecklat omställningsavtal förs mellan Privattjänstemannakartellen (PTK) och Svenskt Näringsliv. Regeringen vill underlätta för parterna att träffa avtal som förbättrar arbetsmarknadens funktionssätt. Samtalen har berört bland annat bättre möjligheter till utbildning genom att till exempel erbjuda vidareutbildning på ett sätt som är enkelt att kombinera med arbete och individens försörjning under tiden i utbildning.

För att förbättra omställningsmöjligheterna på arbetsmarknaden föreslår regeringen ett antal förändringar i budgetpropositionen för 2014 avseende studiemedelssystemet och möjligheten att bedriva studier på eftergymnasial nivå. Vidare föreslås vissa förändringar och förtydliganden i skattelagstiftningen. Inom Regeringskansliet förbereds också förslag gällande möjligheten att kombinera arbetslöshetsersättning och studier.

3. Statligt stöd vid korttidsarbete under synnerligen djup ekonomisk kris

I ett flertal andra EU-länder gavs under finanskrisen statligt stöd vid så kallat korttidsarbete. Korttidsarbete innebär att parterna kommer överens om att korta arbetstiden och samtidigt minska lönen, för att minska behovet av personalneddragningar och ge företagen möjligheter att behålla nödvändig kompetens. Erfarenheterna från bland annat Tyskland av denna typ av stöd är goda. Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2014 att ett statligt stöd vid korttidsarbete inrättas i Sverige. Systemet där kostnaden delas mellan stat, företag och anställda, ska endast kunna aktiveras i synnerligen djupa lågkonjunkturer.

Relaterat

Läs mer om budgeten på regeringen.se/budget
Lagrådsremiss: Avskaffande av arbetslöshetsavgiften
Ds 2013:20 Vissa lagförslag med anledning av trepartssamtalen
Lagrådsremiss: Statligt stöd vid korttidsarbete

Externa länkar

Europeiska kommissionens pressmeddelande: Kommissionen godkänner det svenska stödsystemet till förmån för unga arbetstagare

Arbetslöshetsstatistik

SCB:s Arbetskraftsundersökningar - den officiella arbetsmarknadsstatistiken

Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar (AKU) är Sveriges officiella arbetsmarknadsstatistik och beskriver utvecklingen på arbetsmarknaden för Sveriges befolkning i åldern 15-74 år. AKU tar fram månatlig, kvartalsvis och årlig statistik med tonvikt på bland annat antal och andel arbetslösa respektivesysselsatta . Det är den enda källan med kontinuerliga uppgifter om den totala arbetslösheten och står för det officiella arbetslöshetstalet. Den följer ILO:s (International Labour Organization) rekommendationer och EU:s förordningar.

- Arbetskraftsundersökningarna (Statistiska centralbyråns webbplats)

Arbetsförmedlingen - verksamhetsstatistik

Arbetsförmedlingen redovisar vecko- och månadsvis statistik avseende inskrivna vid Arbetsförmedlingen i åldern 16-64 år. Bland annat redovisas inskrivna som arbetslösa och deltagare i olika arbetsmarknadspolitiska program. Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik ska inte förväxlas med den officiella arbetsmarknadsstatistiken, AKU, som tillhandahålls av Statistiska centralbyrån (se ovan).

Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik ska ses som ett bra och viktigt komplement till AKU och kan exempelvis användas för att få information om hur många som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen i ett visst län eller en viss kommun och hur många arbetsgivare som har anmält till Arbetsförmedlingen att de har ett rekryteringsbehov.

- Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik (Arbetsförmedlingens webbplats)

Regeringens insatser med anledning av varsel

Under hösten 2012 har antal varsel om uppsägningar ökat. Regeringen är bekymrad över den senaste tidens varsel. Alla varsel leder dock inte till uppsägningar, då många varsel tas tillbaka. Alla uppsägningar behöver i sin tur inte heller leda till arbetslöshet, då många hittar ett nytt arbete relativt snabbt.

Insatser för att stimulera jobb och företagande

I budgetpropositionen för 2013 gjorde regeringen bedömningen att den internationella skuldkrisen dämpar svensk ekonomi och att det råder stor osäkerhet om konjunkturutvecklingen. Regeringen har föreslagit en rad åtgärder för att möta en svagare utveckling. I budgeten satsar regeringen 23 miljarder kronor som stärker svensk ekonomi på lång sikt och som stödjer återhämtningen i ekonomin. Det handlar om reformer för att öka möjligheterna att driva företag och stärka svensk konkurrenskraft, bland annat en sänkning av bolagsskatten och införandet av ett investeraravdrag. Regeringen har också nyligen presenterat såväl en forsknings- och innovationsproposition som en infrastrukturproposition. Även dessa insatser stimulerar jobb och företagande runt om i Sverige.

Satsningar för att förhindra långtidsarbetslöshet

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att motverka att arbetslösheten biter sig fast, bland annat har de arbetsmarknadspolitiska insatser som görs tidigt i arbetslösheten tillfälligt förstärkts. Regeringen har också föreslagit fler praktik- och utbildningsplatser för personer som riskerar långtidsarbetslöshet.

Redan i samband med budgetpropositionen för 2012 genomfördes satsningar för att bryta och förhindra långtidsarbetslöshet. Det innebar bland annat förstärkt förmedlingsstöd, ökad uppföljning av arbetslösas

arbetssökande och fler programinsatser. Dessa satsningar följs nu upp och fortsätter under 2013.

Arbetsförmedlingen ger stöd och hjälp

Arbetsförmedlingen har erfarenhet och väl upparbetade rutiner för att hantera varsel. Det kan exempelvis innebära att skriva in arbetssökande direkt på plats i samband med varsel och att genomföra matchningsinsatser som ger snabb hjälp åt den arbetssökande. Det är Arbetsförmedlingens uppdrag att se till att de medel som myndigheten förfogar över fördelas så effektivt och bra som möjligt.

Varsel

Varsel om uppsägning innebär att en arbetsgivare förvarnar om en större mängd uppsägningar inom företaget. Berör varslet minst fem arbetstagare ska arbetsgivaren meddela detta i förväg till Arbetsförmedlingen. Syftet är att ge Arbetsförmedlingen tid att planera och vidta åtgärder för att underlätta omställningen för dem som sägs upp.

Senaste om varsel

- Arbetsmarknadsminister Hillevi Engström besöker Kronobergs län Pressmeddelande, 6 maj 2013
- Arbetsmarknadsminister Hillevi Engström besöker Hallands län Pressmeddelande, 23 april 2013
- Arbetsmarknadsminister Hillevi Engström besöker Jönköpings län Pressmeddelande, 16 april 2013
- Arbetsmarknadsminister Hillevi Engström besöker Örebro län Pressmeddelande, 9 april 2013
- Arbetsmarknadsminister Hillevi Engström besöker Stora Enso Kvarnsvedens bruk i Borlänge Pressmeddelande, 11 mars 2013
- Visa allt

Externa länkar

Är du varslad eller har du nyligen blivit arbetslös? (Arbetsförmedlingens webbplats)

Maria Arnholm

Jämställdhets- och biträdande utbildningsminister
Utbildningsdepartementet

Jämställdhet

FN:s kvinnokommissions möte 2013

Mål, budget och jämställdhet i siffror

Har inte undermenyer

Remisser

Om regeringens jämställdhetspolitik

Har inte undermenyer

Jämställdhetsintegrering

Mäns våld mot kvinnor

Jämställdhet på arbetsmarknaden

Mot prostitution och människohandel

Internationellt

Nyhetsbrev om jämställdhet

Regeringens jämställdhetspolitik syftar dels till att motverka och förändra system som konserverar fördelningen av makt och resurser mellan könen på en samhällelig nivå, dels till att skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt och möjlighet att påverka sin livssituation. När kvinnor och män delar makt och inflytande i alla delar av samhällslivet får vi ett mer rättvist och demokratiskt samhälle. Jämställdhet bidrar också till ekonomisk tillväxt genom att människors kompetens och skaparkraft främjas.

Jämställdhetspolitiken har under senare år tillförts omfattande resurser och därmed utvecklats, blivit mer kraftfull och spelar en mer aktiv roll. Arbetet med jämställdhetsintegrering, som syftar till att ge de jämställdhetspolitiska målen genomslag i hela regeringens politik, fortsätter samtidigt som ökade möjligheter har skapats för att

genomföra kompletterande insatser inom andra delar av regeringens politik.

Exempel på sådana insatser är handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, handlingsplanen mot prostitution och människohandel, forskningsprogrammet om kvinnors hälsa, en satsning på jämställdhetsintegrering i kommunala verksamheter samt den jämställdhetssatsning inom skolans område som regeringen fattade beslut om i juni 2008.

I juni 2009 presenterade regeringen även en strategi för jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet.

Jämställdhet mellan kvinnor och män är också en prioriterad fråga i det internationella samarbetet, som omfattar såväl Norden och Europa som övriga världen. De framsteg vi gjort har givit oss en stark position inom det internationella jämställdhetsarbetet och intresset för och efterfrågan på våra erfarenheter och våra lösningar är stort. Sverige har ett internationellt förtroendekapital att förvalta, men också att utveckla.

Ansvarigt statsråd Maria Arnholm
Ansvarigt departement Utbildningsdepartementet

Aktuellt inom området jämställdhet

- Jämställdhetsminister Maria Arnholm deltar på Battle of the numbers slutevent Pressmeddelande, 20 november 2013
- Kartläggning för jämställda medel för forskning
  Pressmeddelande, 20 november 2013
- Jämställdhetsminister Maria Arnholm besöker Sundsvall
  Pressmeddelande, 18 november 2013
- Visa allt

Relaterat

Prenumerera på nyhetsbrev om jämställdhet

FN:s kvinnokommissions möte 2013

Har inte undermenyer
Kalendarium
Har inte undermenyer
Sidoevenemang
Har inte undermenyer
Kommissionens avslutade samt slutdokument

FN:s kvinnokommissions möte 4-15 mars 2013
FN:s kvinnokommission - UN Commission on the Status of Women (CSW) - inleder måndagen den 4 mars sitt årliga, två veckor långa möte i New York. Mötet är det 57:e i ordningen, och årets huvudtema är förebyggande och avskaffande av alla former av våld mot kvinnor och flickor. Eliminering och förebyggande av våld mot kvinnor och flickor är ett högt prioriterat tema på den globala agendan.

Årets möte samlar fler delegater än tidigare år. Hela 6000 personer är anmälda och 800 civilsamhällesorganisationer kommer att finnas representerade. Mötets första vecka präglas av de många eventen i plenum; generaldebatten, fem paneldebatter och högnivådebatt. Parallellt äger ca 70 sidoevenemang rum inom ramen för FN:s officiella program och därtill ett hundratal som organiseras av olika organisationer utanför FN.

Utbildningsdepartementet, 21 mars 2013
FN:s Kvinnokommissions 57:e möte avslutat - slutsatser om våld mot kvinnor och flickor antogs
De överenskomna slutsatserna - omtalade som historiska - slog fast att våld mot kvinnor också omfattar våld mot flickor. Slutdokumentet fastställde också att stater inte får åberopa kulturella och traditionella sedvänjor eller religion för att åsidosätta kvinnors och flickors

rättigheter. Därmed befästes den grundläggande universalitetsprincipen, som innebär att de mänskliga rättigheterna ska tolkas på samma sätt i alla världens länder, oavsett vilken politik, religion eller kultur som är den dominerande.

- Mer om konferansens avslutande samt slutdokument

Utbildningsdepartementet, 6 mars 2013
Nordiskt ministerseminarium
Sverige ansvarade i egenskap av ordförande i Nordiska Ministerrådet för ett nordiskt ministerseminarium på temat mäns och pojkars roll i förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och flickor. FN:s vice generalsekreterare Jan Eliasson höll inför en fullsatt sal ett starkt och uppskattat välkomstanförande. Diskussionen som följde leddes av Sveriges ambassadör Mårten Grunditz. Som första talare framhöll statsrådet Maria Arnholm vikten av ett förebyggande arbete som når både män och kvinnor, att utmana traditionella maskulinitetsnormer och könsstereotyper.
- En viktig åtgärd är att få pappor att ta ut mer föräldraledighet och ta större ansvar hemma. Vi har sett att det har en effekt mot våldet mot kvinnor, sa Arnholm.

Sveriges Kvinno- och Tjejjourers Riksförbund (SKR) är en av organisationerna som ingår i Sveriges officiella svenska delegationen till CSW. Se SKR:s rapportering från seminariet nedan.

- SKR:s webbplats
- "Norden understryker sexuella och reproduktiva rättigheter i FN", norden.org:s webbplats

Utbildningsdepartementet, 8 mars 2013
CSW tisdag: Svenska anförandet i generaldebatten, frukostmöte med nordiska ministrarna och paneldiskussion om förebyggande arbete
Under tisdagen höll jämställdhetsminister Maria Arnholm det svenska anförandet i generaldebatten. Talet fokuserade på kvinnors rätt till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt kopplingen mellan jämställdhet, kvinnors självbestämmande och mäns våld mot kvinnor.

Under eftermiddagen deltog Arnholm i en paneldiskussion om förebyggande arbete. Arnholms inlägg var en del i ett nordiskt samarbete, där Sverige ansvarar för anförandet i en av fem paneler. I inlägget framhölls bland annat vikten av att förebyggande arbete även innehåller; riktade åtgärder till barn och ungdomar, att mäns och pojkars roll lyfts, att barnaga elimineras, att traditionella könsstereotyper utmanas, att förövare ställs inför rätta och erbjuds stödinsatser.

På morgonen träffades de nordiska ministrarna for ett informellt frukostmöte. Dagen avslutades med en mottagning för ministrar på UN Women, där Michelle Bachelet presenterade UN Commit, ett initiativ som uppmanar alla länders regeringar att förbinda sig att förhindra våld mot kvinnor och flickor. Sverige ar ett av 48 länder som hittills har anslutit sig till initiativet.

- CSW:s webbplats (på engelska)
- Svenska FN:delegationens webbplats

Utbildningsdepartementet, 5 mars 2013
Jämställdhetsminister Maria Arnholm talar på FN:s kvinnokommission
I sitt tal, under tisdagen, kommer statsrådet att fokusera på kvinnors rätt till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt kopplingen mellan jämställdhet, kvinnors självbestämmande och mäns våld mot kvinnor.
- Mäns våld mot kvinnor är det största uttrycket för ojämlika maktrelationer mellan könen. I tider då konservativa krafter växer runt

om i världen måste Sverige stå starkt för det vi tror på, säger Maria Arnholm.

- Att alltid försvara kvinnors och flickors tillgång till reproduktiv hälsa och rättigheter - rätten till den egna kroppen, till preventivmedel och abort - är en bärande del i den svenska utrikespolitiken. Det ska det vara även denna vecka, fortsätter Maria Arnholm.

- Kalendarium
- Pressmeddelande: Jämställdhetsminister Maria Arnholm talar på FN:s kvinnokommission

Utbildningsdepartementet, 4 mars 2013
Måndag: RFSL:s och ILGA:s seminarium om strategier för att stoppa våld mot hbt-kvinnor

Utbildningsdepartementet, 4 mars 2013
Rädda Barnens seminarium - inledningstal av Maria Arnholm

Utbildningsdepartementet, 4 mars 2013
Öppnandet av kvinnokommissionens 57:e möte

Utbildningsdepartementet, 4 mars 2013
Idag startar CSW

Alla notiser

Mål, budget och jämställdhet i siffror

Har inte undermenyer
Jämställdhet i siffror

Mål och budget för jämställdhetspolitiken

Budget för 2014

I budgetpropositionen för 2014 presenterar regeringen två nya satsningar på jämställdhetsområdet: ökade medel till kvinnojourerna, samt ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken.

Stöd till kvinnojourer

I syfte att ytterligare stärka de ideella kvinnojourernas arbete föreslås en ökning av de medel som beviljas i enlighet med förordningen (2011:1062) om statsbidrag till vissa organisationer inom det sociala området. Regeringen föreslår att till den tidigare beslutade tillfälliga förstärkningen med 10 miljoner kronor 2014 tillförs ytterligare 13,4 miljoner kronor och regeringen beräknar 23,3 miljoner kronor permanent från 2015.

Syftet är framförallt att stärka kvinnojourer som arbetar nationellt. Förstärkningen är också ett stöd till de kvinnojourer som tar emot våldsutsatta kvinnor som vänder sig direkt till dem istället för att gå via kommunerna för att få hjälp och stöd.

Ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Utifrån detta arbetar regeringen efter fyra delmål:

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.

- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Sedan 2010 har regeringen arbetat med att ta fram indikatorer för att möjliggöra en uppföljning av målen och utvecklingen inom jämställdhetspolitiken. Syftet är att bidra till ökad kunskap inom politikområdet för att därmed kunna säkerställa träffsäkra insatser.

Sedan dess har SCB, på uppdrag av regeringen, utvecklat jämställdhetsstatistiken och indikatorer kopplade till de fyra jämställdhetspolitiska delmålen (IJ2010/2217/JÄM).

Följande indikatorer kommer att användas för att årligen följa upp jämställdhetspolitiken:

Delmål 1: En jämn fördelning av makt och inflytande

1. Riksdagens sammansättning efter val 1921-20xx
2. Kommun- och landstingsstyrelsers ordförande
3. Styrelser och ledning i börsföretag
4. Chefer i privat sektor efter typ av chef
5. Chefer i offentlig sektor efter typ av chef

Delmål 2: Ekonomisk jämställdhet

6. Från löne- och näringsinkomst till individuell disponibelinkomst för personer i åldern 20-64 år
7. Individuell disponibel inkomst efter hushållstyp och antal barn åldern 20-64 år
8. Kvinnors lön som andel (%) av mäns lön efter sektor före och efter standardavvägning 1994-20xx
9. Segregeringsindex efter ålder
10. Sysselsatta 20-64 efter ålder och anknytningsgrad till arbetsmarknaden
11. Sysselsatta 20-64 efter ålder och vanligen arbetad tid som heltid och deltid
12. Orsak till deltidsarbete för personer i åldern 20-64 år
13. Avgångna från gymnasieskolan efter program eller anknytning till program
14. Pågående sjukpenningfall i december åren 1974-20xx
15. Personer med sjuk- och aktivitetsersättning efter ålder

Delmål 3: Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet

16. Ersatta dagar för vård av barn 1974-20xx
17. Genomsnittlig tidsanvändning för personer i åldern 20-64 år
18. Tid för obetalt arbete efter livscykel

Delmål 4: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

19. Personer 16-79 år utsatta för misshandel efter plats
20. Personer 16-79 år utsatta för misshandel efter relation till förövaren
21. Personer 16-79 år utsatta för sexualbrott efter ålder
22. Anmäld misshandel
23. Grov kvinnofridskränkning
24. Anmäld våldtäkt
25. Lagförda efter huvudbrott

- nationell mobilisering och samordning av arbetet,
- åtgärder mot sexuellt våld,

- stärkt förebyggande arbete samt skydd av och stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld,
- förebyggande och bekämpande av heders-relaterat våld och förtryck, inklusive äktenskap mot en parts vilja,
- förebyggande insatser riktade till män, och
- insatser mot prostitution och människo-handel för sexuella ändamål.

Utöver de ovan nämnda 25 indikatorerna, som avser den årliga uppföljningen, finns ytterligare indikatorer (sammanlagt 88 indikatorer) som SCB tagit fram utifrån jämställdhetsmålen och som SCB har i uppdrag att uppdatera kontinuerligt och tillgängliggöra på sin hemsida. Dessa indikatorer kan med fördel användas i de fördjupade och sammanhållna uppföljningarna som ska göras med 4-6 års intervall.

Enligt regeringens uppfattning är det ett viktigt steg framåt att ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken etableras. Det bidrar till kontinuitet och struktur för jämställdhetspolitiken. En strategisk och förutsägbar uppföljning ger bättre förutsättningar att ta tillvara resultat och erfarenheter utifrån den förda politiken vilket främjar kvalitet och långsiktighet inom politikområdet.

Budget

För 2014 avsätts cirka 252 miljoner kronor för särskilda jämställdhetsåtgärder.

Relaterat

Budget - Utbildningsdepartementet
Läs mer om statens budget 2014 och ladda ner budgetpropositionen som pdf
Skr. 2011/12:3 Jämställdhetspolitikens inriktning 2011-2014
Läs om budgetprocessen

Remisser inom jämställdhetsområdet

Att myndigheter, kommuner, det civila samhällets organisationer och andra får yttra sig i regeringsärenden är ett viktigt inslag i den svenska politiska beslutsprocessen. Genom att regeringen skickar utredningsförslag på remiss blir konsekvenserna av olika förslag allsidigt belysta. Remissförfarandet främjar ett brett medborgerligt deltagande i samhällsdebatten och är därmed också viktigt för demokratin.

En remiss går till så att Regeringskansliet sänder över förslaget för yttrande till myndigheter, kommuner med flera (remissinstanser) som berörs av förslaget tillsammans med en lista över samtliga remissinstanser. Myndigheter under regeringen är alltid skyldiga att svara på remisser. För andra remissinstanser, till exempel kommuner och det civila samhällets organisationer, innebär utskicket en inbjudan till att lämna synpunkter. Regeln är att remissen ska vara skriftlig och att remissinstanserna får minst tre månader på sig att skicka in sina synpunkter.

Alla har möjlighet att lämna synpunkter

Inte bara de som blir inbjudna har möjlighet att svara på en remiss. Möjligheten att yttra sig över ett förslag står öppet för var och en som har synpunkter på det. Aktuella betänkanden i serierna Statens offentliga utredningar (SOU) och Departementsserien (Ds) finns tillgängliga i elektronisk form på regeringens webbplats under fliken Publikationer. Mer information om hur man går tillväga för att svara på remiss finns i Statsrådsberedningens informationsmaterial Svara på remiss hur och varför.

Betänkandet Kvinnor och barn i rättens gränsland, SOU 2012:45
U2012/3745/JÄM

Utdatum: 2013-09-06
Åter senast: 2013-12-16

Remisslista: Betänkandet Kvinnor och barn i rättens gränsland, SOU 2012:45 (pdf 75 kB)

Departementspromemorian Ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken, DS 2013:37
Diarienummer U2013/3818/JÄM.

Utdatum: 2013-06-05
Åter senast: 2013-08-09

Relaterat

Svara på remiss - hur och varför
Statens offentliga utredningar och kommittéer
SOU, Ds och remissförfarandet

Om regeringens jämställdhetspolitik

Makt och inflytande

Har inte undermenyer
Ekonomisk jämställdhet
Obetalt hem- och omsorgsarbete

Våld mot kvinnor

Jämställdhetsintegrering som strategi

Om regeringens jämställdhetspolitik

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Sedan 2007 genomför regeringen en omfattande satsning på att utveckla och förstärka jämställdheten. Jämställdhetspolitiken tillfördes 1,6 miljarder kronor för åren 2007-2010, och nästan en miljard 2011-2014. Sammantaget är det den största satsning på jämställdhet som har genomförts i Sverige.

Utöver det särskilda jämställdhetsanslaget har satsningar på bland annat kvinnors företagande, jämställdhetsbonus och skattereduktion på hushållstjänster finansierats med andra medel. Det gör att budgeten för att främja jämställdhet i praktiken är ännu större.

Regeringen antog under föregående mandatperiod tre handlingsplaner. En för att motverka mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i samkönade relationer, en för att förstärka arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål och en för att förebygga och förhindra att unga blir gifta mot sin vilja. Regeringen antog också t en strategi för jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet. I en skrivelse till riksdagen i mars 2012 redogjorde regeringen för jämställdhetspolitikens inriktning 2011-2014.

På de här sidorna kan du läsa om hur jämställdhetspolitiken genomförs och om hur myndigheter, kommuner, landsting och den civila sektorn arbetar för att samhället ska blir mer jämställt.

Relaterat

Skr. 2011/12:149 Jämställdhetspolitikens inriktning 2011-2014
Informationsmaterial: Regeringens arbete för ökad jämställdhet 2011-2014
Skr. 2009/10:234 Redovisning av den särskilda jämställdhetssatsningen
Informationsmaterial: Mot våld och förtryck. Att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck
Informationsmaterial: Mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål
Informationsmaterial: Jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet

Jämställdhetsintegrering

I Sverige är jämställdhetsintegrering den huvudsakliga strategi som används för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Jämställdhetsintegrering innebär att beslut inom alla politikområden ska präglas av ett jämställdhetsperspektiv.

Eftersom jämställdhet mellan kvinnor och män skapas där ordinarie beslut fattas, resurser fördelas och normer skapas måste jämställdhetsperspektivet finnas med i det dagliga arbetet. Strategin har vuxit fram för att motverka tendensen till att jämställdhetsfrågorna hamnar i skymundan eller sidoordnas andra politiska frågor och verksamheter.

Plattform för jämställdhetsintegrering

I september 2011 beslutade regeringen att det fortsatta arbetet med jämställdhetsintegrering ska stärkas och utvecklas med utgångspunkt i en plattform, med insatser på central, regional och lokal nivå.

I plattformen ingår fem olika delar:

- Strategi för jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet
- Ett utvecklingsprogram för myndigheter
- Stöd till jämställdhetsintegrering på regional nivå
- Kvalitetssäkring av utvecklingen av jämställdhetsintegrering i kommuner och landsting
- Insatser för att samla och sprida erfarenheter och kunskap om praktiskt arbete med jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet

Regeringen har beslutat om en ny strategi för arbetet med jämställdhetsintegrering inom Regeringskansliet för perioden 2012-2015. Målet för arbetet med jämställdhetsintegrering är att regeringen ska ha bästa möjliga förutsättningar för att jämställdhet ska genomsyra regeringens politik. Strategin för jämställdhetsintegrering i

Regeringskansliet omfattar därför alla beslutsprocesser men pekar särskilt ut ett antal centrala och därmed extra prioriterade processer.

Jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter

Regeringen har inlett ett utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter. Syftet är att stärka och vidareutveckla jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter så att deras verksamhet ännu bättre bidrar till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen.

Arton myndigheter har fått i uppdrag att ta fram en plan för jämställdhetsintegrering som ska genomföras under 2014. Utvalda myndigheter kommer att tjäna som goda och lärande exempel på hur jämställdhetsintegrering i statlig verksamhet kan ske på ett effektiv och hållbart sätt. Göteborgs universitet, Nationella sekretariatet för genusforskning, har fått i uppdrag att under perioden 2013-2014 stötta berörda myndigheter samt sprida lärdomarna till fler myndigheter via webbportalen www.jamstall.nu.

Jämställdhetsintegrering på regional nivå

Länsstyrelsernas uppgift att stödja, samordna och utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering på regional nivå är centralt för jämställdhetspolitikens genomslag i länen. På regional nivå finns de särskilt sakkunniga i jämställdhet vid länsstyrelserna. De arbetar för att stärka förutsättningarna för att genomföra de nationella jämställdhetsmålen på regional nivå.

Regeringen har gett Länsstyrelsen i Gotlands län i uppdrag att genomföra en utvecklingssatsning för att stärka länsstyrelsernas arbete med jämställdhetsintegrering under 2013-2014.

Länsstyrelsen i Gotlands län ska samordna länsstyrelsernas arbete med jämställdhetsintegrering för att bidra till ökad samverkan, genomföra kompetensutvecklingsaktiviteter samt stödja länsstyrelserna i arbetet med att ta fram länsstrategier för jämställdhetsintegrering.

Jämställdhetsintegrering på lokal nivå

Insatserna för att kvalitetssäkra utvecklingen av jämställdhetsintegrering i kommuner och landsting pågår under perioden 2011-2013, inom ramen för programmet Hållbar Jämställdhet som bedrivs av Sveriges kommuner och landsting, SKL. En viktig del av regeringens satsning på Hållbar Jämställdhet är att erfarenheterna av programmet sprids och sedan utgör en kunskapsgrund för den fortsatta utvecklingen av jämställdhetsintegrering i andra kommuner, landsting och samverkansorgan.

Samla och sprida kunskaper och erfarenheter

Portalen Jämställ.nu utgör ett viktigt verktyg för att samla och sprida erfarenheter och kunskap om praktiskt arbete med jämställdhetsintegrering. I syfte att förenkla och kvalitetssäkra arbete med jämställdhetsintegrering tillhandahåller portalen bland annat metoder, modeller och interaktiva verktyg. Portalen drivs som en samverkanssatsning mellan Europeiska Socialfonden, Nationella sekretariatet för genusforskning, Sveriges kommuner och landsting samt Vinnova.

Relaterat

- Faktablad U13.010 Jämställdhetsintegrering
- Uppdrag att stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter
- Uppdrag att genomföra en utvecklingssatsning för att stärka länsstyrelsernas arbete med jämställdhetsintegrering
- Läs JämStöds betänkande, metodbok och idébok för chefer

Externa länkar

- Om arbetet med jämställdhetsintegrering i kommuner och landsting på SKL:s webbplats
- Jämställ.nu

Mäns våld mot kvinnor

Hedersrelaterat våld och förtryck

Jämställdhet på arbetsmarknaden

Har inte undermenyer
Motverka könsuppdelningen på arbetsmarknaden och i näringslivet
Har inte undermenyer
Främja jämställda villkor för entreprenörskap
Har inte undermenyer
Jämställt deltagande i arbetslivet
Har inte undermenyer
Jämställda arbetslivsvillkor

Jämställdhet på arbetsmarknaden

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män har samma makt att forma samhället och sina egna liv. Jämställdhet bidrar också till ekonomisk tillväxt genom att alla människors kompetens och skaparkraft tillvaratas och främjas.

Trots ett pågående arbete med jämställdhet under många decennier präglas arbetsmarknaden och näringslivet fortfarande av brist på jämställdhet. Det handlar bland annat om skillnader i kvinnors och mäns möjligheter att komma in på arbetsmarknaden, att stanna kvar och utvecklas i arbetslivet liksom att kunna kombinera arbete och familjeliv. Bristen på jämställdhet visar sig också genom till exempel löneskillnader, ojämlika karriärmöjligheter, könsskillnader i sjukskrivningar, ojämn fördelning av föräldraförsäkring och underrepresentation av kvinnor i företagens ledningar.

I juni 2009 presenterade regeringen en strategi för jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet. Strategin innehåller både en analys och en beskrivning av konkreta åtgärder som främjar kvinnors och mäns lika möjligheter att utvecklas i arbetslivet och i näringslivet.

Bland de över 60 åtgärder som presenteras, finns särskilda insatser på 235 miljoner kronor som finansieras av jämställdhetsanslaget.

Strategin innehåller insatser i enlighet med följande inriktningar:

- Motverka könsuppdelningen på arbetsmarknaden och i näringslivet
- Främja jämställda villkor för entreprenörskap
- Jämställt deltagande i arbetslivet
- Jämställda arbetslivsvillkor

Relaterat

Pressmeddelande: Ny delegation ska främja jämställt arbetsliv och minskat lönegap
Pressmeddelande: Ny strategi för jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet
Artikel: Alla tjänar på jämställdhet
Dir. 2011:80 Delegation för jämställdhet i arbetslivet
Informationsmaterial: Jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet
Skr. 2008/09:198, En jämställd arbetsmarknad - regeringens strategi för jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet

Mot prostitution och människohandel

Har inte undermenyer
Ökat skydd och stöd till utsatta
Har inte undermenyer
Stärkt förebyggande arbete
Har inte undermenyer
Stärkt kvalitet och effektivitet i rättsväsendet
Har inte undermenyer
Ökad nationell och internationell samverkan
Har inte undermenyer
Ökad kunskap
Har inte undermenyer
Sexköpslagen

Mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål

Prostitution och handel med människor för sexuella ändamål är ett allvarligt hinder för de utsattas möjlighet att åtnjuta sina mänskliga rättigheter, för social jämlikhet och för jämställdhet. I första hand drabbas kvinnor och flickor men även män och pojkar utnyttjas. Studier visar att det framförallt är män som köper sexuella tjänster.

Insatser för att bekämpa prostitution och människohandel för sexuella ändamål måste göras utifrån ett rättsligt, socialt och jämställdhetsperspektiv och ha sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Sveriges åtaganden inom ramen för EU, Europarådet och FN är grunden för regeringens politik på området. Under perioden 2007-2010 satsade regeringen 215 miljoner kronor på åtgärder riktade mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Åtgärderna ingick i regeringens handlingsplan på området. En samlad uppföljning av handlingsplanen genomfördes av Brottsförebyggande rådet (Brå) under 2011.

Arbetet med att bekämpa prostitution och människohandel för sexuella ändamål är fortsatt angeläget, och fortsätter genom olika åtgärder och insatser också efter det att handlingsplanens tidsperiod har passerats.

Att bekämpa prostitution och människohandel för sexuella ändamål fordrar samordning och samverkan mellan olika nationella aktörer. Likaså är internationellt samarbete strategiskt viktigt. Regeringen har därför beslutat om ett antal åtgärder. Till exempel har Länsstyrelsen i Stockholms län fått i fortsatt uppdrag att arbeta för nationell samverkan och samordning av det arbete mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål som myndigheter och frivilligorganisationer bedriver.

Ett annat exempel är Svenska institutets uppdrag att genomföra besöksprogram för utländska nyckelaktörer som vill studera Sveriges arbete med att förebygga och bekämpa prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Regeringen stödjer även det arbete som bedrivs av Aktionsgrupp mot människohandel vid Östersjöstaternas råd.

Insatsområden är:

- Ökat skydd och stöd till utsatta
- Stärkt förebyggande arbete
- Stärkt kvalitet och effektivitet i rättsväsendet
- Ökad nationell och internationell samverkan
- Ökad kunskap

Relaterat

Informationsmaterial: Mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål
Skr. 2007/08:167 Handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål
Faktablad: Handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål

Internationellt

Har inte undermenyer
Förenta nationerna
Har inte undermenyer
Europarådet
Har inte undermenyer
Jämställdhetsarbetet inom EU
Har inte undermenyer
Nordiska ministerrådet

Jämställdhet är såväl ett mål i sig som en förutsättning för långsiktig demokratisk utveckling och en rättvis och hållbar global utveckling. Jämställdhet mellan kvinnor och män, pojkar och flickor är därför en prioriterad fråga för Sverige i det internationella arbetet. Utbildningsdepartementet deltar i utformningen av Sveriges internationella politik i utbildnings- och jämställdhetsfrågor och medverkar till att verkställa Sveriges jämställdhetspolitik i bland annat EU, FN, Europarådet och Nordiska ministerrådet. Departementet har även till uppgift att följa upp konventioner och andra internationella överenskommelser som berör jämställdhet och kvinnors rättigheter.

Sveriges agerande i det internationella samarbetet tar sin utgångspunkt i regeringens nationella jämställdhetspolitik samt i regeringens policy för jämställdhet och kvinnors rättigheter och roll i utvecklingssamarbetet. Målet är att främja kvinnors och mäns, flickors och pojkars mänskliga rättigheter och verka för internationella åtaganden som leder till att dessa får samma makt att forma sina liv och bidra till att påverka samhället. Sveriges jämställdhetspolitik styrs av fyra delmål:

- jämn fördelning av makt och inflytande,
- ekonomisk jämställdhet,
- jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet
- mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Policyn gäller för Sveriges bilaterala och multilaterala utvecklingssamarbete genom jämställdhetsintegrering som angreppssätt. Den utgör utgångspunkten för Sveriges arbete med internationell policyutveckling och de normativa verksamheterna i EU, FN, Världsbanken och andra internationella finansiella institutioner. Policyn vägleder även utarbetandet av svenska positioner och ställningstaganden inom EU och multilaterala organisationer samt i övriga relevanta förhandlingar, konventionsarbete och mellanstatliga processer. I syfte att uppnå Sveriges övergripande mål inriktas arbetet huvudsakligen på följande områden:

- kvinnors politiska deltagande och inflytande,
- kvinnors ekonomiska aktörskap och arbetsvillkor,
- sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter,
- kvinnors säkerhet inklusive bekämpning av alla former av könsrelaterat våld och människohandel.

Nyhetsbrev om jämställdhet oktober 2013 3 oktober 2013

Program för jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter

För att stärka arbetet med jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter har regeringen påbörjat ett utvecklingsprogram som omfattar 18 myndigheter. Myndigheterna ska fungera som piloter och utgöra goda exempel på hur jämställdhetsintegrering av kärnprocesser i myndigheterna kan bidra till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. I programmet deltar Arbetsmiljöverket, Boverket, Centrala studiestödsnämnden, Försvarsmakten, Försäkringskassan, Konstnärsnämnden, Kriminalvården, Livsmedelsverket, Musikverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Pensionsmyndigheten, Sametinget, Skatteverket, Statens institutionsstyrelse, Statens skolverk, Tillväxtverket, Ungdomsstyrelsen och Vetenskapsrådet. Myndigheterna har i en plan till regeringen utvecklat sina prioriteringar med mera för arbetet inom ramen för programmet. Erfarenheterna från utvecklingsprogrammet ska spridas till övriga delar av statsförvaltningen. Jämställdhetsminister Maria Arnholm träffade i början av september samtliga berörda myndighetscheferna för ta del av deras arbete med jämställdhetsintegrering.

Göteborgs universitet, Nationella sekretariatet för genusforskning, har i uppdrag att stötta berörda myndigheter samt sprida lärdomarna till fler myndigheter via webbportalen www.jamstall.nu.

- Regeringsuppdrag: Uppdrag att stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter
- Mer om jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter
- Webbportalen Jämställ.nu

Sverige i topp i nytt jämställdhetsindex

EU:s jämställdhetsinstitut, EIGE, har på uppdrag av EU-kommissionen utarbetat ett nytt index som bedömer kvinnor och mäns villkor inom sex olika områden:

- arbete,
- pengar,
- kunskap,
- tid,
- makt,
- hälsa.

Jämställdhetsindexet presenterades på en konferens i Bryssel den 13 juni.

Indexet går från ett till 100, där siffran 100 innebär att ett land är jämställt. Genomsnittet för EU-länderna är 54, vilket visar att EU har långt kvar till jämställdhet. Skillnaderna mellan länderna är också stor. Sverige toppar listan med 74,3, följt av Danmark och Finland. Sverige ligger över snittet på samtliga områden, men utmärker sig särskilt när det gäller kvinnors arbetskraftsdeltagande (91.2), och politisk representation (91.5). Ett område där Sverige endast ligger i linje med EU-snittet är könssegregering på arbetsmarknaden (67,7).

- European Institute for Gender Equality (på engelska)

Ändringar i föräldraförsäkringen

Den 24 september lämnade regeringen en proposition till riksdagen med föreslag att föräldrapenning efter barnets fyraårsdag ska kunna lämnas för högst 96 dagar. För de flesta av barnen koncentreras i dag uttaget till barnets yngre åldrar, vilket ligger i linje med föräldrapenningens syfte. Den absoluta majoriteten av det antal dagar för vilka det kan lämnas föräldrapenning används redan i dag fram till

barnets tvåårsdag. Många föräldrar har önskemål om ökad flexibilitet i föräldrapenningen. För att möjliggöra ett flexibelt användande även efter fyraårsdagen avser regeringen därför att höja den övre åldersgränsen för uttag av föräldrapenning från åtta till tolv år, eller den senare tidpunkt då barnet slutar i femte klass. För föräldrar till äldre barn skulle då flexibiliteten i försäkringen öka jämfört med i dag, samtidigt som föräldrapenningens syfte att underlätta för föräldrar att kombinera arbete med vård av barn när barnet är litet skulle förstärkas.

Institutionella mekanismer i fokus under Litauens EU-ordförandeskap

Inom EU:s årliga uppföljning av Pekingplattformen lyfter Litauens EU-ordförandeskap fram området "institutionella mekanismer". Med det avses till exempel förekomst av ansvarig myndighet, handlingsplaner, lagstiftning eller arbete med jämställdhetsintegrering. På uppdrag av Litauen har EIGE genomfört en studie av utvecklingen på området sedan temat behandlades under Finlands ordförandeskap 2006.

De preliminära resultaten från studien presenterades under en konferens i Vilnius den 13 september. Enligt studien har merparten av medlemsländerna idag nationella handlingsplaner för jämställdhet och arbetet med jämställdhetsintegrering har förbättrats. Trots detta, menar EIGE att det inom EU och i medlemsländerna idag finns en trend att integrera jämställdhet i arbetet med anti-diskriminering eller mänskliga rättigheter. EIGE kallar detta för en "juridifiering" av jämställdhetsfrågorna, där det aktiva arbetet riskerar att försvagas och att fokus istället riktas på lagstiftningsarbetet.

Rapporten är ännu inte publicerad men kommer under hösten att bli tillgänglig på EIGE:s hemsida.

- European Institute for Gender Equality (på engelska)

Ökade medel till kvinnojourerna
Regeringen föreslår i budgeten för 2014 att bidraget till kvinnojourer som arbetar för att motverka våld mot kvinnor stärks. Regeringen har sedan tidigare gett extra resurser i form av förstärkt statsbidrag. I budgetpropositionen för 2014 föreslås en permanent höjning av bidraget som innebär att den tillfälliga förstärkningen om 10 miljoner kronor ligger kvar och förstärks med ytterligare 13,4 miljoner kronor under 2014. Från och med 2015 är det en förstärkning på 23,3 miljoner kronor årligen. Ökningen tillförs de medel som fördelas av Socialstyrelsen, i enlighet med förordningen om statsbidrag till vissa organisationer inom det sociala området, som arbetar med att motverka våld mot kvinnor.

- Läs mer om statens budget 2014 och ladda ner budgetpropositionen som pdf

Jämställdhetssamarbete i medelhavsområdet
Inom ramen för Unionen för Medelhavet (UfM) hölls i Paris den 12 september det tredje ministermötet om stärkandet av kvinnors roll i samhället. President Hollande stod värd för en ministermiddag som jämställdhetsminister Maria Arnholm deltog i. Frankrikes jämställdhetsminister Najat Vallaud Belkacem ledde själva ministermötet, som samlade ministrar och representanter från unionens 43 medlemsländer. Maria Arnholm ledde den svenska delegationen och höll som fjärde talare vid mötet ett anförande om våld mot kvinnor och flickor. Frågan har aktualiserats i UfM i samband med rapporteringen om våld och hot mot kvinnor och flickor, som deltagit i sociala och politiska protester i regionen. Den svåra situationen för kvinnor i Syrien diskuterades också. Representanter från civilsamhället underströk vikten av politisk dialog om jämställdhetsfrågor och kvinnors rättigheter i tider av sociala spänningar i regionen. Mötet avslutades med antagandet av slutsatser,

som syftar till ett förnyat politiskt åtagande avseende tidigare överenskommelser i Istanbul- och Marrakesh- deklarationerna. Därtill enades mötet om vikten av uppföljningsmekanismer, för att säkerställa implementeringen av åtaganden. Årsvisa expertmöten kommer att hållas och nästa ministermöte är planerat till 2016.

- Maria Arnholms tal vid ministermötet
- Deklarationen på Ufm:s webbplats

Uppföljning av jämställdhetspolitiken
Regeringen har genom åren följt upp och redovisat utvecklingen mot jämställdhet på olika sätt, till exempel i skrivelser och utredningar. Sedan 2002 följs ekonomisk jämställdhet upp i en bilaga till finansplanen. Det har dock saknats en övergripande struktur för uppföljning och analys av jämställdhetspolitiken på nationell nivå. Från och med nästa års budgetproposition kommer regeringen att följa upp jämställdhetspolitiken utifrån ett antal indikatorer. Dessa uppföljningar kommer att ske på en övergripande nivå och göras årligen i budgetpropositionen. Fördjupade uppföljningar kommer att genomföras med 4-6-årsintervaller utifrån ett bredare underlag.

- Departementspromemorian som ligger till grund för regeringens beslut - Ett uppföljningssystem, Ds 2013:37.
- Och en redovisning av remissinstansernas synpunkter finns tillgänglig i Utbildningsdepartementet promemoria (U2013/3818/JÄM).
- Statistiska centralbyrån har tagit fram indikatorer och fördjupningar på jämställdhetspolitikens område.
- Ds 2013:37 Ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken
- Indikatorer på Statistiska centralbyråns webbplats
- Ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män - särtryck ur budgetpropositionen för 2013

Konferens om deltid i Norden
Deltidsarbete är vanligt förekommande i de nordiska länderna, och det är huvudsakligen kvinnor som arbetar deltid. I Norge till exempel arbetar ungefär 41 procent av alla anställda kvinnor deltid. Situationen är liknande i de andra nordiska länderna, med undantag av Finland där 19 procent av kvinnorna arbetar deltid.

Vilka ekonomiska konsekvenser får det för kvinnor att de oftare än män jobbar deltid? Den frågan ska diskuteras av forskare, politiker och praktiker på en nordisk konferens den 22 oktober i Stockholm då resultaten från en ny studie av deltidsarbete och ekonomisk fördelning i Norden kommer att redovisas. Studien har genomförts av professor Marianne Sundström vid Stockholms universitet på uppdrag av Nordiska ministerrådet. Konferensen öppnas av jämställdhetsminister Maria Arnholm.

- Mer om konferensen på webbplatsen Nordisk information för kunskap om kön

Kartläggning av förekomst och förebyggande av könsstympning
Regeringen har beslutat om två uppdrag för att arbeta mot könsstympning. Socialstyrelsen ska utreda hur vi kan få reda på hur många drabbade flickor det finns i Sverige och hur och var flickorna könsstympas. Socialstyrelsen ska också ta fram ett informationsmaterial som ska användas på de olika platser i vården som möter flickor och kvinnor som är könsstympade eller riskerar att utsättas för könsstympning. Uppdragen syftar till att vården ska ha god beredskap att möta flickor och kvinnor som har blivit könsstympade. Länsstyrelsen i Östergötland ska göra en analys av hur olika aktörer arbetar i dag, både i Sverige och utomlands, och utifrån det komma med förslag på hur man kan arbeta för att förebygga och informera kring frågor om könsstympning. Båda uppdragen syftar till att ge

myndigheter och andra verksamheter bättre föreutsättningar att arbeta tillsammans för att fånga upp de flickor som man bedömer är i riskzonen.

- Regeringsuppdrag: Uppdrag att ta fram vägledande material
- Regeringsuppdrag: Uppdrag om vissa kompetenshöjande åtgärder inom hälso- och sjukvården

Tidigare nyhetsbrev

- 3 oktober 2013
  Nyhetsbrev om jämställdhet oktober 2013
- 11 april 2013
  Nyhetsbrev om jämställdhet april 2013
- 12 september 2012
  Nyhetsbrev om jämställdhet 2012
- 1 december 2011
  Nyhetsbrev om jämställdhet 2011
- 21 december 2010
  Nyhetsbrev om jämställdhet 8 - 2010
- 9 november 2010
  Nyhetsbrev om jämställdhet 7 - 2010
- 8 oktober 2010
  Nyhetsbrev om jämställdhet 6 - 2010
- 6 september 2010
  Nyhetsbrev om jämställdhet 5 - 2010
- 16 juni 2010
  Nyhetsbrev om jämställdhet 4 - 2010
- 20 april 2010
  Nyhetsbrev om jämställdhet 3 - 2010

Sveriges kommuner och landsting

http://www.skl.se

Arbetsgivarpolitik

- Avtal & lagar
- Arbetsgivarfrågor i EU
- Arbetsmiljö
- Arbetsrätt och lagar
- Attraktiv arbetsgivare
- Chef- och ledarskap
- Cirkulär
- Jämställdhet
- Kurser och seminarier
- Lön
- Medarbetarskap
- Personal- och kompetensförsörjning
- Publikationer
- Statistik Personal
- Nyhetsarkiv
- Kontakta oss

Jämställdhet

- CEMR och EU
- HåJ - Program för hållbar jämställdhet
- Jämställd arbetsplats
- Jämställt SKL
- Kvinnofridsarbete
- Nätverk
- Utbildningar
- Publikationer
- Kontakt

Arbetsmarknad och sysselsättning
- Dokumentation, kurser och konferenser
- Ekonomiskt bistånd
- En gemensam ingång för arbetssökande
- FINSAM
- Lärande exempel
- Nyhetsbrev arbetsmarknad, försörjning och integration
- Plug In, färre gymnasieavbrott
- Unga till arbete
- Kontakt
- Nyhetsarkiv

Avtalsrörelsen
- A-Ö om avtalsrörelsen
- Avtal
- Avtalsbloggen
- Fakta och statistik
- Frågor och svar
- Förhandlingsorganisation
- Ladda ner foton
- Lärare om ändrad arbetstid
- SKL:s uppdrag
- Kontakta oss

Näringar

(Näringsminister)

Annie Lööf

Näringsminister
Näringsdepartementet

"Det är fler och växande företag som utgör grunden för våra jobb, vår tillväxt och vår välfärd. Därför ska Sverige ha ett företagsklimat i världsklass.

Sverige ska vara ett land där företag kan verka och människor kan leva ett gott liv oavsett var i landet man råkar befinna sig. Det handlar både om livskvalitet och konkurrenskraft. Vår tillväxt är trots allt summan av den tillväxt som skapas i landets alla delar!"

Har inte undermenyer
Ansvarsområden
Har inte undermenyer
Biografi
Har inte undermenyer
Pressmeddelanden
Har inte undermenyer
Debattartiklar
Har inte undermenyer
Tal
Har inte undermenyer
Kommentarer och uttalanden
Statssekreterare Håkan Ekengren och Marita Ljung

Näringsminister Annie Lööf ansvarar för näringspolitiken och regionala tillväxtfrågor.

Näringspolitik
I politikområdet för näringspolitik ingår insatser för att skapa goda ramvillkor för företag, företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, arbete för att stärka innovationskraften, arbete för att förenkla för företagen, konkurrensfrämjande arbete, turistfrämjande, ett långsiktigt och hållbart nyttjande av Sveriges mineralresurser samt immaterial- och associationsrättsliga frågor.

Regional tillväxt
För politikområdet regional tillväxt ingår att hela Sveriges utvecklingskraft, hållbara tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara.

Näringspolitik

Har inte undermenyer
Näringspolitikens mål
Har inte undermenyer
Näringspolitiken i statens budget
Förenkla för företagen

Innovationsstrategi

Mineralstrategi

Har inte undermenyer
Trygghetssystemen för företagare
Kvinnors företagande

Har inte undermenyer
Företagare med utländsk bakgrund
Har inte undermenyer
Ungas företagande
Miljöteknik

Konkurrens

Har inte undermenyer
Myndigheter
Har inte undermenyer
Organisationer

Näringsdepartementet, 22 november 2013
Näringsministern fick arbetssällskap
Under en arbetsdag fick Näringsminister Annie Lööf sällskap av Cecilia Johansson, företagare, från Vrigstad. Dagen bjöd på så väl ambassadmingel som företagarträff på Espresso House, och riksdagsbesök. Initiativet har sitt ursprung i arbetet med Golden Rules of Leadership.

- Läs artikel: Näringsministern fick arbetssällskap

Justitiedepartementet, 14 november 2013
Förslag om nationella patentansökningar på engelska
Regeringen har i dag lämnat över en remiss till Lagrådet som innehåller förslag om att nationella patentansökningar ska kunna behandlas och beviljas på engelska. Förslagen syftar till att minska kostnaderna i samband med patentansökningar och därmed främja innovation och forskning.

- Pressmeddelande: Nationella patent på engelska
- Lagrådsremiss: Nationella patent på engelska

Näringsdepartementet, 13 november 2013
Annie Lööf talar om vikten av entreprenörskap
Onsdagen den 13 november, i samband med mässan ELMIA Subcontractor, träffade näringsministern lokala företagare och samtalade om vikten av entreprenörskap. I samtalet framhöll Lööf bland annat vikten av att tidigt skapa kunskap om företagande och entreprenörskap i skolan.

- Läs artikel: Annie Lööf talar om vikten av entreprenörskap

Näringsdepartementet, 3 oktober 2013
Regeringen satsar för fler jobb i norra och mellersta Sverige
Regeringen tillför länsstyrelserna i Norrbotten, Västerbottens och Västmanlands län 8 miljoner kronor för att utarbeta planer för hur man kan möta gruv- och mineralnäringens långsiktiga behov av nyanställningar. Även samverkansorganet i Västerbotten, Dalarna och Örebro erbjuds att delta i arbetet.

- Läs artikel: Regeringen satsar för fler jobb i norra och mellersta Sverige

Näringsdepartementet, 1 oktober 2013
Innovationsupphandling på frammarsch
Varje år upphandlar offentlig sektor varor för mer än 500 miljarder kronor. I regeringens innovationsstrategi poängteras att all offentlig verksamhet ska använda innovation för att öka kvalitet, tillgänglighet och effektivitet i viktiga samhällstjänster. Att använda sig av innovationsupphandling, där behoven står i centrum, handlar om att hitta de mest effektiva lösningarna på specifika behov hos olika grupper, såväl offentliga som privata.

På Innovationsbloggen skriver näringsminister Annie Lööf om det seminarium om innovationsupphandling som ägde rum den 30 september. Seminariet anordnades av Vinnova, Kammarkollegiet och Sveriges Kommuner och Landsting.

- Läs Annie Lööfs blogginlägg: Innovationsupphandling på frammarsch!
- Läs om regeringens innovationsstrategi
- Om seminariet Innovationer på beställning!
- Se bilder från seminariet

Näringsdepartementet, 27 september 2013
Sveriges konkurrenskraft i topp

EU-representationen i Bryssel, 27 september 2013
Fokus på små och medelstora företag

Näringsdepartementet, 24 september 2013
Förenklingsfrågor diskuterades vid seminarium hos Svenskt Näringsliv

Näringsdepartementet, 16 september 2013
Ny tjänst ska förenkla företagens vardag

Näringsdepartementet, 28 augusti 2013
Satsningar för att underlätta för små och växande företag

Näringsdepartementet, 23 april 2013
Golden Rules of Leadership och jobbskuggning i fokus på ambassadörsträff

Näringsdepartementet, 3 december 2012
Fjärde året för Förenklingsdagen!

Näringsdepartementet, 22 november 2012
Avspark för den nationella innovationsstrategin

Näringsdepartementet, 22 november 2012
Näringsminister Annie Lööf tog emot rapport från OECD

Näringsdepartementet, Justitiedepartementet, 24 oktober 2012
Fakturabedrägeri - vad gäller?

Alla notiser

Näringspolitikens mål

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet. De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning.

Näringspolitikens omfattning

Inom politikområdet ryms insatser för att skapa goda ramvillkor för företag, företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, arbete för att stärka innovationskraften, arbete för att förenkla för företagen, konkurrensfrämjande arbete, turistfrämjande samt immaterial- och associationsrättsliga frågor.

Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering samt tillstånd och tillsyn enligt minerallagen samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling inom bland annat metrologi, stöd till svenska standardiseringsorganisationen samt ansvar för säkerhetsfrågor inom elområdet.

Näringspolitiken i statens budget

I budgetpropositionen 2014 föreslår regeringen 5,1 miljarder kronor för området näringslivspolitik.

Ett samlat och förstärkt upphandlingsstöd

Den statliga stöd- och informationsverksamheten om offentlig upphandling inklusive innovationsupphandling, samt miljö och sociala krav föreslås ingå i Konkurrensverkets verksamhet.

Regeringen gör bedömningen att stöd, information och vägledning om offentlig upphandling, inklusive innovationsupphandling, samt miljö- och social hänsyn, behöver koncentreras, förbättras och förstärkas.

Reformer på kapitalförsörjningsområdet

Regeringen kommer att inom ramen för det kommande regionalfondsprogrammet inrätta två nya riskkapitalfonder:

- Fond med syfte att investera i nya och befintliga privata riskkapitalfonder. Fonden inrättas för att stärka utbudet av privat riskkapital för bolag i tidiga skeden och för att främja förekomsten av privata riskkapitalförvaltare.
- Grön investeringsfond med inriktning på energi- och miljöteknik. Investeringar för att möta klimatutmaningen med minskade koldioxidutsläpp är ofta långsiktiga och kapitalkrävande vilket medför svårigheter att attrahera tillräckligt kapital i detta segment. Fonden ska stärka utbudet av riskkapital för finansiering av företag med affärsmodeller som bidrar till att minska utsläppen av koldioxid.

Översyn av högkostnadsskyddet mot sjuklönekostnader

Regeringen avser att se över konstruktionen av högkostnadsskyddet för sjuklönekostnader i syfte att förbättra småföretagens situation. I översynen ingår frågan att pröva möjligheten att differentiera högkostnadsskyddet utifrån företags storlek.

Regelförenkling

Regeringen har i budgetpropositionen för 2014 stärkt arbetet med att förenkla för företag genom en rad insatser:

- För att påskynda och möjliggöra arbetet med att förenkla och minska företagens uppgiftslämnande satsar regeringen 52 miljoner kronor på framtagandet av ett uppgiftslämnarregister. Det innebär att företag ska kunna lämna de flesta uppgifter som myndigheterna kräver in vid ett tillfälle och till ett ställe.
- Regeringen föreslår att Regelrådets verksamhet permanentas. Regelrådet fyller en viktig funktion i arbetet med att säkerställa att förslag till nya och ändrade regler noggrant utreds och granskas. Regelrådet bistår även regelgivare med råd och stöd i arbetet med konsekvensutredningar. Sammantaget bidrar Regelrådet till att säkerställa väl underbyggda beslut och ändamålsenliga och kostnadseffektiva regler.
- Regeringen kommer att inleda en utvärdering av reformen En frivillig revision under första halvåret 2015 och då också överväga om revisionsplikten bör slopas för fler företag.
- Regeringen föreslår att Bolagsverket får i uppdrag att ta fram en mall/blankett i syfte att underlätta för företag att göra rätt när de upprättar en årsredovisning.
- För att stärka förenklingsarbetet på myndighetsnivå kommer regeringen precisera målen om service, minskade handläggningstider och bättre förståelse för företagens villkor till att omfatta fler myndigheter än i dag. I budgetpropositionen för 2013 redovisades sju mål för arbetet med att förenkla för företag. Målen kommer under 2014 att utvecklas och följas upp löpande.

Målsättningen med arbetet är att skapa en märkbar positiv förändring i företagens vardag. När det blir enklare att vara företagare sänks trösklarna för att fler ska våga ta steget och förverkliga sin dröm att starta företag. Det innebär även att de befintliga företagarna kan lägga sin tid på att utveckla sitt företag. Nya och växande företag är en grundläggande förutsättning för att skapa sysselsättning och ekonomisk tillväxt.

Ansvariga enheter

Enheten för marknad och konkurrens, enheten för forskning, innovation och näringsutveckling samt enheten för entreprenörskap tfn. 08-405 10 00.

Utgiftsområde

Näringspolitik är en del av utgiftsområde 24 - Näringsliv

Relaterat

Debattartikel: Upphandlingar får samlat stöd
Läs artikel: Ny fond för gröna innovationer
Pressmeddelande: Regeringen startar ny grön investeringsfond
Debattartikel: Vi satsar 700 miljoner på svensk miljöteknik
Läs artikel: Regeringen satsar på enklare regler för företagare
Debattartikel: Fler växande företag med enklare regler
Pressmeddelande: Satsningar för fler jobb i små och växande företag
Pressmeddelande: Åtgärder för fler jobb i konkurrenskraftiga företag
Läs mer på regeringen.se/budget
Näringsdepartementets budget
Läs mer om budgetprocessen

Förenkla för företagen

Har inte undermenyer
Förenkling är viktigt för dig, Sverige och Europa
Har inte undermenyer
Förenklingsjakten
Fem fokusområden
Har inte undermenyer
Mål och uppföljning av förenklingsarbetet
Har inte undermenyer
Förenklingsarbetet inom Europeiska unionen (EU)
Har inte undermenyer
Förenklingsdagen
Har inte undermenyer
Detta har regeringen gjort

De flesta företagare vill lägga mindre tid på administration, pappersarbete och väntetider. De vill också att det ska vara lättare att ha kontakt med olika myndigheter.

Jämfört med de flesta andra länder ligger Sverige långt fram i arbetet med att förenkla för företagare. Men det kan bli ännu bättre. För att Sverige ska fortsätta vara konkurrenskraftigt har vi i regeringen sedan 2006, under temat Förenkla för företagen, tagit initiativ till flera projekt som ska göra livet lättare för företagare.

Målet är att företagare ska spara tid och pengar, men också att minska den där "onödiga irritationen". När det blir enklare att vara företagare sänks också trösklarna för att fler ska ta steget att förverkliga sin dröm. Vi vill se fler välfärdshjältar och jobbskapare i Sverige.

Nu är det dags att ta nästa steg i arbetet för att nå en märkbar positiv förändring i företagens vardag.

Förenkla för företagen: fem fokusområden

Från och med år 2011 och de närmaste åren fokuserar regeringen på följande fem huvudområden:

1. Sänkta kostnader för företagen
2. Minskat och förenklat uppgiftslämnande
3. Förenklade myndighetskontakter på läns- och kommunal nivå
4. Uppföljning av förenklingsförslag från näringslivet
5. Bättre konsekvensutredningar

Förenklingsjakten
För att verkligen hitta förbättringar inom de fem huvudområdena startar regeringen, via Tillväxtverket, ett projekt som kallas Förenklingsjakten. Syftet är att utgå från företagens vardag i förenklingsarbetet.

I Sverige startas Förenklingsjakten inom ett antal branscher där företag har god tillväxtvilja men upplever att lagar och myndighetsregler hindrar dem från att växa. De fyra branscherna är hotell och restaurang, transport, handel och tillverkningsindustrin.

Förenklingsdagen
Sedan 2009 anordnar Näringsdepartementet Förenklingsdagen. Det är en dag för dialog, kunskapsutbyte och inspiration för aktörer som arbetar med att förenkla för företagen.

Relaterat
Regeringens skrivelse 2012/13:5, Riksrevisionens rapport om regelförenkling för företag
Broschyr: Det fortsatta förenklingsarbetet
Broschyr: En enklare vardag för dig som är företagare

Externa länkar
Tillväxtverkets webbplats "enklareregler.se"
Länsstyrelsernas webbplats "Förenkla på riktigt!"
Regelrådets webbplats
Making life easier for businesses (Information på engelska)

Innovationsstrategi

Har inte undermenyer
Innovationsstrategins genomförande
Har inte undermenyer
Varför behövs en innovationsstrategi?
Har inte undermenyer
Sverige och omvärlden
Har inte undermenyer
Så här växte strategin fram
Har inte undermenyer
Tjänsteinnovationsstrategin
Har inte undermenyer
Dialogmöten för ökad innovationskraft
Har inte undermenyer
Kickoff för den nationella innovationsstrategin
Har inte undermenyer
Vad är innovation?

Näringsdepartementet, 30 oktober 2013
Mellanlandning - ett möte om genomförandet av innovationsstrategin
Onsdagen den 30 oktober bjöd näringsminister Annie Lööf in till en mellanlandning i genomförandet av den nationella innovationsstrategin. Dialogmötet anordnandes för att ge återkoppling på vad som har gjorts från regeringens sida sedan strategin presenterades för ett år sedan och för att synliggöra det innovationsarbete som just nu sker runt om i landet.

- Läs artikel: En mellanlandning i genomförandet av den nationella innovationsstrategin
- Läs om regeringens innovationsstrategi

Näringsdepartementet, 30 oktober 2013
30 miljoner extra till företagsinkubatorer
Näringsminister Annie Lööf presenterar idag den 30 oktober en ny satsning på de svenska inkubatorerna. 2014 förstärks verksamheten med ytterligare 30 miljoner kronor utöver Vinnovas grundanslag på 50 miljoner kronor. Satsningen är en del i den nationella innovationsstrategin som innefattar en offensiv agenda för att stärka utvecklingsförmågan och innovationskraften i hela det svenska samhället.

- Pressmeddelande: 30 miljoner extra till företagsinkubatorer

Näringsdepartementet, 15 oktober 2013
Annie Lööf talade om industrins innovationskraft på Industridagen
Den 14 oktober deltog näringsminister Annie Lööf på Industridagen i Göteborg. Industridagen arrangeras av Industrirådet och samlar industrins företrädare för att tillsammans manifestera fokusområden för industrin i Sverige.

- Läs artikel: Annie Lööf talade om industrins innovationskraft på Industridagen

Näringsdepartementet, 1 oktober 2013
Innovationsupphandling på frammarsch
Varje år upphandlar offentlig sektor varor för mer än 500 miljarder kronor. I regeringens innovationsstrategi poängteras att all offentlig verksamhet ska använda innovation för att öka kvalitet, tillgänglighet och effektivitet i viktiga samhällstjänster. Att använda sig av innovationsupphandling, där behoven står i centrum, handlar om att hitta de mest effektiva lösningarna på specifika behov hos olika grupper, såväl offentliga som privata.

På Innovationsbloggen skriver näringsminister Annie Lööf om det

seminarium om innovationsupphandling som ägde rum den 30 september. Seminariet anordnades av Vinnova, Kammarkollegiet och Sveriges Kommuner och Landsting.

- Läs Annie Lööfs blogginlägg: Innovationsupphandling på frammarsch!
- Om seminariet Innovationer på beställning!
- Se bilder från seminariet

Näringsdepartementet, 27 juni 2013
I arbetet med innovationsstrategin ger regeringen Vinnova nytt uppdrag
Regeringens beslutade idag att underlätta och främja FoU-satsningar i små och medelstora företag, något som är en viktig del i den nationella innovationsstrategin som antogs förra året.

- Förhoppningen är att verksamheten framförallt ska underlätta för små och medelstora företag, som ofta saknar de stora företagens kapacitet att själva hitta dessa anläggningar och bygga de kontakter som krävs för att dra nytta av dem, säger näringsminister Annie Lööf.

- Läs artikel: I arbetet med innovationsstrategin ger regeringen Vinnova nytt uppdrag

Näringsdepartementet, 23 april 2013
Forskning och innovation i fokus på RISE-dagen

Näringsdepartementet, 21 mars 2013
Innovationskraft i besöksnäringen
Innovationskansliet samordnar innovationsstrategins genomförande

Näringsdepartementet, 22 november 2012
Avspark för den nationella innovationsstrategin

Näringsdepartementet, 22 november 2012
Näringsminister Annie Lööf tog emot rapport från OECD
En innovationsstrategi med sikte på år 2020Väntan är över - här är den nationella innovationsstrategin!

Sammanslagning av Almi Företagspartner AB och Innovationsbron AB

Halvhalt - en dag kring innovationskraft i Sverige

Ökad innovationsupphandling för framtidens samhällslösningar och affärsidéer

Alla notiser

Innovationsbloggen
På Innovationsbloggen skriver tjänstemän som på olika sätt är knutna till arbetet med att ta fram en nationell innovationsstrategi för Sverige. Här möter du även gästbloggare som ger perspektiv och inspel under resans gång.

Vision för 2020
Sverige är ett nyskapande land präglat av banbrytande idéer och nya sätt att tänka och göra för att forma vår framtid i en global värld. Människor i alla delar av Sverige kan och vill bidra till att skapa värde för människor, ekonomi och miljö genom nya eller bättre lösningar.

- Strategidokument: Den nationella innovationsstrategin

Nationella innovationsstrategin på Twitter #snis
Nationella innovationsstrategin på Flickr

Mineralstrategi

Har inte undermenyer
Sveriges mineralstrategi
Har inte undermenyer
Från undersökning till gruva
Har inte undermenyer
En aktuell gruvfråga - Rönnbäcken
Har inte undermenyer
Frågor och svar
Har inte undermenyer
Kallak, Blaiken och Svärtträsk

Regeringen vill se en aktiv gruvnäring i Sverige i samklang med både miljö och omgivande näringar. Gruvbrytning innebär ett stort, och i vissa delar oåterkalleligt ingrepp på vår natur. Det i sig medför ett stort ansvar för gruv- och mineralnäringen. Sverige har en av världens strängaste miljölagstiftningar och det ska vi fortsätta att ha.

Gruvnäringen är viktig, både för fler jobb i alla delar av Sverige, men också för att möjliggöra den miljöteknik som världen efterfrågar. En stor del av ny energieffektiv och miljövänlig teknik är helt beroende av tillgången på sällsynta jordartsmetaller. En elhybridbil innehåller nästan 15 kilo sällsynta jordartsmetaller. Även vardagstekniken kräver stora mängder mineral. En mobiltelefon innehåller till exempel ett fyrtiotal olika metaller. Återvinning av metaller sker redan i hög grad men återvinningen bör ökas ytterligare. Dock är återvinning inte tillräckligt för att möte samhällets behov av metaller, utan jungfrulig utvinning är nödvändig.

Regeringens mineralpolitik

Visionen för regeringens mineralpolitik handlar om ett långsiktigt hållbart användande av landets mineralresurser, i samklang med miljö-, natur- och kulturmiljöer, för att skapa tillväxt i hela landet.

Utvinning av malm och mineral har präglat den svenska historien och metallframställning har pågått i Sverige sedan år 1580. Historiskt sett har Falu koppargruva, Sala silvergruva och järnmalmsbrytningen i mellersta Sverige haft stor betydelse för den svenska ekonomin. Antalet gruvor har minskat från ca 500 vid förra sekelskiftet till dagens 16 aktiva metallgruvor i Sverige.

Mineralhantering är en fråga som berör många parter. Särskilt rennäringen och mineralnäringen, som båda till största delen bedrivs i norra Sverige, har ibland samma anspråk på marken. För regeringen är det viktigt att förbättra dialogen mellan näringarna och bidra till att båda näringarna kan utvecklas sida vid sida.

Regeringen vill se en aktiv gruvnäring i Sverige men den ska ske i samklang med både miljön och med omgivande näringar. Gruvbrytning innebär ett stort, och i vissa delar oåterkalleligt ingrepp på vår natur. Det i sig medför ett stort ansvar för gruv- och mineralnäringen. Sverige har en av världens strängaste miljölagstiftningar och det ska vi fortsätta att ha.

Under rubrikerna till vänster finns mer om regeringens mineralstrategi, hur tillståndsprocesser går till och några exempel på hur regeringen ser på några aktuella gruvfrågor.

Relaterat

Artikel: Hinder och förutsättningar för bostadsproduktion på gruvorter
Artikel: Annie Lööf presenterade NordMins strategiska agenda
Sveriges mineralstrategi

Externa länkar

Bilder på Flickr

Trygghetssystemen för företagare

För att förstärka den sociala tryggheten för företagare har regeringen tagit fram reformer i de sociala trygghetssystemen, det vill säga arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringen och reglerna för sjuklön. Syftet är att skapa större tydlighet och förutsägbarhet i regelverken, ökad likabehandling av företagare och anställda, samt ökad valfrihet för företagare.

Den 1 juli 2010 infördes nya regler för karenstid, sjuk- och föräldrapenning samt sjuklön för företagare. Den 5 juli infördes även nya regler i arbetslöshetsförsäkringen för företagare.

Regeringen ser över karenstiderna för egenföretagare i sjukförsäkringen

För att ytterligare öka valfriheten för företagare initierar regeringen ett arbete i syfte att undersöka möjligheterna för egenföretagare att kunna välja färre karensdagar än sju dagar.

Varför nya regler?

Syftet med förändringarna i trygghetssystemen är att underlätta övergången från anställning till företagande, stärka tryggheten och öka valfriheten för etablerade företagare samt göra det mindre riskfyllt att anställa. Förändringarna ska ses som en del av det omfattande reformarbete som regeringen genomför för att stärka incitamenten att starta, driva och utveckla företag. Målet är att göra det självklart, enkelt och mer lönsamt att starta och driva företag.

De nya reglerna i korthet

1. Ökad trygghet för nyföretagare i sjuk- och föräldraförsäkringen
2. Jämförelseinkomsten för egenföretagare i sjuk- och föräldraförsäkringen
3. Tillfällig föräldrapenning på jämlika villkor
4. Nya karenstider i sjukförsäkringen och sänkt egenavgift för egenföretagare
5. Ökad trygghet i arbetslöshetsförsäkringen för nyföretagare
6. Förmånligare beräkning av arbetslöshetsersättning för alla företagare
7. Tydligare företagarbegrepp i arbetslöshetsförsäkringen
8. Enklare att få arbetslöshetsersättning när inga åtgärder vidtas i företaget
9. Förmånligare regler i arbetslöshetsförsäkringen vid företagande som bisyssla
10. Beräkning av dagsförtjänst för personer som kombinerat anställning med företagande
11. Högkostnadsskydd för sjuklönekostnader införs

De nya reglerna i sjuk- och föräldraförsäkringen. Vem berörs?

De nya reglerna i sjuk- och föräldraförsäkringen omfattar egenföretagare, dvs. personer som driver egen verksamhet i form av t.ex. enskild firma eller handelsbolag.

1. Ökad trygghet för nyföretagare i sjuk- och föräldraförsäkringen

Egenföretagare omfattas av ett generellt uppbyggnadsskede på 24 månader som innebär rätt till sjukpenninggrundandeinkomst (SGI) motsvarande minst vad en anställd skulle få för ett liknande arbete. Längre uppbyggnadsskede kan beviljas efter prövning. Syftet är att underlätta övergången från anställning till företagande.

Tidigare regler: Före den 1 juli var det inte närmare reglerat hur SGI skulle beräknas för nyföretagare eller hur länge ett s.k. uppbyggnadsskede varar, utan Försäkringskassan gjorde en bedömning i varje enskilt fall.

2. Jämförelseinkomsten för egenföretagare i sjuk- och föräldraförsäkringen

Den särskilda begränsningsregeln, s.k. jämförelseinkomsten, för egenföretagare har tagits bort. Det innebär att egenföretagares SGI inte längre begränsas av vad en motsvarande anställd skulle ha fått, utan baseras på egenföretagarens faktiska inkomst. Tidigare kunde en egenföretagare inte få en högre ersättning än en motsvarande anställd skulle ha fått.

3. Tillfällig föräldrapenning på jämlika villkor

Egenföretagares årsarbetstid vid uttag av tillfällig föräldrapenning är 260 dagar och utges i högst fem dagar under en sjudagarsperiod. Ändringen har medfört höjd ersättning för egenföretagare. Syftet är att egenföretagare ska ha regler som mer liknar dem som gäller för anställda.

Tidigare regler: Egenföretagare hade fram till den 1 juli en lägre ersättning per dag vid uttag av tillfällig föräldrapenning jämfört med anställda. Då delades en egenföretagares årsinkomst med 365 till skillnad mot en anställds, med femdagarsvecka, som delades med 260.

4. Nya karenstider i sjukförsäkringen och sänkt egenavgift för egenföretagare

Den grundläggande karenstiden är sju dagar för samtliga egenföretagare. Denna förändring har medfört sänkt egenavgift med 0,74 procentenheter. Den nya regeln innebär att egenföretagares villkor är mer lika dem som gäller för anställda och företagare i fåmansbolag, där Försäkringskassan betalar ut sjukpenning först efter 14 dagar (De första 14 dagarna är det arbetsgivaren eller företagaren i fåmansbolag som betalar ut sjuklön).

Egenföretagare har getts utökade möjligheter att välja längre karenstid, nämligen 14, 30, 60 eller 90 dagar. Val av en längre karenstid innebär ytterligare sänkning av egenavgiften. Detta ökar valfriheten och flexibiliteten för företagaren.

Sjukförsäkringsavgifter och egenavgifter vid olika karenstider, fr.o.m. den 1 juli 2010.

Karenstid	Sjukförsäkringsavgift	Egenavgift, inkl. sjukförsäkringsavgift
7 dagar	6,04%	28,97%
14 dagar	5,94%	28,87%
30 dagar	5,78%	28,71%
60 dagar	5,60%	28,53%
90 dagar	5,48%	28,41%

(Anm. Det är regeringen som fastställer sjukförsäkringsavgiften för dem som har sju dagars karenstid och Försäkringskassan som fastställer sjukförsäkringsavgiften för dem som har valt längre karenstid.)

Tidigare regler: Fram till den 1 juli var den generella karenstiden 1 dag och möjlighet fanns att välja 3 eller 30 dagars karenstid.

Särskilda regler för dem som ofta är sjuka

Regeln för återinsjuknande fortsätter att gälla. Den innebär att om en egenföretagares sjukperiod börjar inom 20 dagar efter föregående sjukperiods slut, ska de båda perioderna anses som en sjukperiod vid beräkning av den valda karenstiden.

Reglerna om allmänt högriskskydd har ändrats så att en egenföretagare som haft fler än 21 karensdagar under sammanlagt minst fem

sjukperioder under en löpande tolvmånadersperiod kan få sjukpenning redan första dagen i den sjätte sjukperioden. Det allmänna högriskskyddet gäller egenföretagare som har sju dagars karenstid.

Det särskilda högriskskyddet som har kommit till för att skydda personer som donerar organ eller vävnader eller lider av en sjukdom som kan antas medföra ett större antal sjukperioder under en tolvmånadersperiod fortsätter att gälla. Den som är egenföretagare och har grundläggande karenstid om sju dagar, och som har fått ett beslut att omfattas av det särskilda högriskskyddet, kan få sjukpenning redan från första dagen i varje sjukperiod.

De nya reglerna i arbetslöshetsförsäkringen. Vem berörs?

Förslagen inom arbetslöshetsförsäkringen berör alla företagare oavsett företagsform.

5. Ökad trygghet i arbetslöshetsförsäkringen för nyföretagare

Företagare har fått en längre och mer rimlig tid att våga pröva sin affärsidé och etablera sitt företag. Under de första två åren efter start kan företagare få sin arbetslöshetsersättning baserad på den inkomst som företagaren hade som anställd innan företaget startades.

Tidigare regler: Fram till den 5 juli kunde en företagare som upphör med sin verksamhet inom tolv månader från att verksamheten startades få sin dagsförtjänst beräknad utifrån den inkomst som han eller hon hade som anställd innan företaget startades.

6. Förmånligare beräkning av arbetslöshetsersättning för alla företagare

Dagsförtjänsten för företagare baseras på den inkomst från näringsverksamheten som framgår av den senaste taxeringen. Om det är mer förmånligt för företagaren, kan dagsförtjänsten grundas på den genomsnittliga inkomsten från näringsverksamheten under de två år som föregår inkomståret i den senaste taxeringen. Detta ger incitament att driva företaget vidare även när företaget tillfälligt går sämre.

Tidigare regler: Fram till den 5 juli fastställdes dagpenningen utifrån den genomsnittliga inkomsten från näringsverksamheten under de tre senaste åren före avvecklingsåret.

7. Tydligare företagarbegrepp i arbetslöshetsförsäkringen

Företagarbegreppet i arbetslöshetsförsäkringen har kopplats till inkomstskattelagen. Verksamheten ska därmed vara varaktig, självständig och bedrivas med vinstsyfte. Personer som bedriver arbete av ideell karaktär i en verksamhet, t.ex. föräldrar som driver ett kooperativt dagis tillsammans, betraktas inte som företagare.

Tidigare regler: Den tidigare definitionen i lagen om arbetslöshetsförsäkring uppfattades som otydlig och gav upphov till tolkningsproblem.

8. Enklare att få arbetslöshetsersättning när inga åtgärder vidtas i företaget

Verksamheten behöver som utgångspunkt inte avvecklas för att en företagare ska få arbetslöshetsersättning. Huvudsaken är att det inte vidtas några åtgärder i verksamheten. Reformen innebär att det blir enklare och därmed mindre tidskrävande att handlägga ärenden när företagare ansöker om arbetslöshetsersättning. En företagare ska kunna göra flera uppehåll i verksamheten, förutsatt att det förflutit minst fem år sedan näringsverksamheten återupptogs av företagaren eller av en närstående till denne.

Tidigare regler: Fram till den 5 juli gällde att verksamheten i princip skulle läggas vilande eller avvecklas för att företagaren skulle kunna få

arbetslöshetsersättning. Det var möjligt att göra uppehåll i verksamheten vid ett tillfälle.

9. Förmånligare regler i arbetslöshetsförsäkringen vid företagande som bisyssla

Företagare har getts ökade möjligheter att fortsätta att driva företag som bisyssla, dvs. näringsverksamhet som drivs parallellt med en heltidsanställning eller heltidsföretagande, samtidigt som de erhåller arbetslöshetsersättning. Detta har skett genom att inkomstgränsen för att få näringsverksamhet godkänd som bisyssla har tagits bort.

Tidigare regler: Enligt tidigare regler fick inkomsten från bisyssla under tolvmånadersperioden inte överstiga ett belopp som motsvarar sex grundbelopp (f.n. 1 920 kr vecka).

10. Beräkning av dagsförtjänst för personer som kombinerat anställning med företagande

Bestämmelsen innebär att när dagsförtjänsten ska fastställas för personer som under ramtiden kombinerat anställning med företagande, ska dagsförtjänsten fastställas utifrån inkomst från både näringsverksamheten och anställningen. Det innebär att arbetslöshetskassornas tidigare tillämpning kommer att regleras i lagen om arbetslöshetsförsäkring. Bestämmelsen gäller inte personer som fått en anställning eller näringsverksamhet godkänd som bisyssla.

De nya reglerna för sjuklön

11. Högkostnadsskydd för sjuklönekostnader införs

Ett generellt högkostnadsskydd som omfattar alla arbetsgivare har införts. Det ger arbetsgivaren möjlighet att få ersättning från Försäkringskassan för sjuklönekostnader som överstiger två och en halv gånger sjuklönekostnadernas genomsnittliga andel av lönekostnaderna för samtliga arbetsgivare. Högkostnadsskyddet gör det mindre riskfyllt att anställa.

Tidigare regler: Tidigare fanns inget högkostnadsskydd. Det fanns en frivillig försäkring mot sjuklönekostnader.

Regeringen fortsätter arbetet med att förbättra tryggheten för företagare

12. Havandeskapspenning för företagare har utretts

Både arbetstagare och egenföretagare omfattas av rätten till havandeskapspenning på grund av fysiskt påfrestande arbete. Däremot omfattas endast arbetstagare av rätten till havandeskapspenning på grund av risker i arbetsmiljön. Regeringen har därför gett Arbetsmiljöverket i uppdrag att i samråd med Försäkringskassan analysera möjligheterna för egenföretagare att under havandeskap, i likhet med arbetstagare, omfattas av rätten till havandeskapspenning på grund av risker i arbetsmiljön. Arbetsmiljöverket redovisade uppdraget till regeringen den 1 juli och frågan bereds nu vidare i Regeringskansliet.

Nuvarande regler: I dag saknar egenföretagare möjlighet att få havandeskapspenning på grund av risker i arbetsmiljön.

13. Översyn av hur reglerna skiljer sig för företagare beroende på vald företagsform

Reglerna i de sociala trygghetssystemen för företagare som bedriver verksamhet i fåmansbolag jämfört med egenföretagare kommer att utredas vidare i Regeringskansliet.

Nuvarande regler: Inom sjuk- och föräldraförsäkringen beräknas ersättningarna på olika sätt, beroende på om företagaren driver fåmansbolag eller verksamhet i form av enskild firma eller

handelsbolag. Egenavgiftsnivån skiljer sig också från arbetsgivaravgiftsnivån.

14. Översyn av reglerna i arbetslöshetsförsäkringen för dem som kombinerat anställning med företagande

Reglerna i arbetslöshetsförsäkringen för dem som väljer att kombinera anställning och företagande kommer att utredas vidare i Regeringskansliet.

Nuvarande regler: I dag kan de företag som drivits varaktigt i högst tio timmar per vecka jämsides med en anställning om minst 17 timmar per vecka godkännas som ett deltidsföretag i arbetslöshetsförsäkringen.

Regeringens tidigare arbete för att förbättra trygghetssystemen

Slopad medfinansiering i sjukförsäkringen

Den 1 januari 2007 avskaffades kravet på arbetsgivarna att medfinansiera delar av sjukpenningkostnaderna. Det har därför blivit mindre riskfyllt att anställa personer som kan löpa risk att få långvarig sjukfrånvaro. Det har även underlättat för småföretagare att anställa, vilket gör att företag lättare kan startas och växa.

Slopat krav på rehabiliteringsutredning från arbetsgivare

Från 1 juli 2007 behöver arbetsgivare inte längre lämna in rehabiliteringsutredning till Försäkringskassan. Insatsen har förenklat för företagare och effektiviserar sjukskrivningsprocessen.

Relaterat

- Pressmeddelande: Utredning om uppdragstagares rätt till ersättning i arbetslöshetsförsäkringen
- Pressmeddelande: Regeringen ser över karenstiderna för egenföretagare i sjukförsäkringen
- Prop. 2009/10:120 Trygghetssystemen för företagare

Kvinnors företagande

- Har inte undermenyer
- Regeringens satsningar 2011-2014
- Har inte undermenyer
- Regeringens satsningar 2007-2010
- Har inte undermenyer
- Ambassadörer för kvinnors företagande
- Har inte undermenyer
- Fakta om kvinnors företagande

Regeringens politik för att främja kvinnors företagande

Betydligt färre kvinnor än män startar och driver företag i Sverige. Fler kvinnor som driver företag skulle innebära att fler affärsidéer tillvaratas och att Sveriges möjligheter till ökad sysselsättning och ekonomisk utveckling stärks. Regeringen satsar därför 100 miljoner kronor per år mellan 2007-2014 för att främja kvinnors företagande.

Av Sveriges alla företag drivs idag närmare en fjärdedel av kvinnor. Cirka en tredjedel av alla nya företag startas av kvinnor. Antalet kvinnor som startar företag ökar, och på sikt kan detta ge fler företag, ökad sysselsättning och en jämnare fördelning mellan kvinnor respektive män som startar och driver företag. Företagandet kan innebära nya karriärvägar och möjligheter för kvinnor att använda sin kapacitet, kompetens och kreativitet. Om kvinnors företagande fortsätter att öka tills företagandet blir lika vanligt som bland män skulle detta innebära 75 000 nya företag.

Regeringens insatser för att främja kvinnors företagande omfattar bland annat affärsutveckling, innovationsfinansiering, rådgivning, framtagning av fakta och statistik, att stärka entreprenörskapsinslag i högre utbildning och förebildsarbete.

Externa länkar

- Tillväxtverkets program för att Främja kvinnors företagande
- Almis projekt för kvinnors företagande

Företagare med utländsk bakgrund

Det finns en stor outnyttjad tillväxtpotential bland företag ledda av personer med utländsk bakgrund. Viljan att växa är utbredd, men många företagare upplever svårigheter att få finansiering och saknar tillgång till kvalificerad rådgivning. Regeringen har därför avsatt 20 miljoner kronor om året 2008-2010 för att stärka företagandet bland personer med utländsk bakgrund.

Vart sjätte nytt företag startas av en person med utländsk bakgrund

År 2009 startades 10 044 företag av en person med utländsk bakgrund. Andelen nya företagare med utländsk bakgrund av det totala antalet nyföretagare uppgick därmed till 17 procent. Personer med utländsk bakgrund startade företag inom alla branscher, men något oftare inom handel, hotell och restaurang, transport, utbildning samt vård och omsorg. Personer med utländsk bakgrund startar oftast företag i något av de tre storstadslänen. År 2009 startade 38 procent i Stockholms län, 15 procent i Skåne län och 18 procent i Västra Götalands län.

Viljan att växa stor, men hinder finns

Cirka 11 procent av småföretagen i Sverige drivs av en person född utomlands. Det motsvarar nästan 25 000 småföretag. Med småföretag avses här företag med upp till 50 anställda och en omsättning på minst 200 000 kronor per år.

Likheterna mellan småföretag ledda av personer födda utomlands och företag ledda av personer födda i Sverige är större än skillnaderna. Det finns dock några viktiga skillnader. Utlandsfödda småföretagare är mer positiva till att låta det egna företaget växa och till att anställa fler jämfört med svenskfödda företagare. Utlandsfödda företagare upplever dock i högre grad att det finns hinder som begränsar tillväxten, såsom bristande tillgång till kapital, både lån och externt ägarkapital och avsaknad av nätverk. Det innebär att den tillväxtpotential som utlandsfödda småföretagare besitter inte till fullo tas tillvara.

Regeringen vidtar åtgärder för att ta tillvara tillväxtpotentialen

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet. För att nå målet arbetar regeringen för att det ska vara självklart, enkelt och mer lönsamt att starta och driva företag. För att nå dit krävs bland annat en fungerande kapitalförsörjning och tillgång till information och rådgivning för företag, vilket många utlandsfödda företagare inte upplever finns i dag. Regeringen anser därför att riktade satsningar är nödvändiga för att stärka företagandet bland personer med utländsk bakgrund och har avsatt 20 miljoner kronor till Tillväxtverket per år 2008-2010. Tillväxtverkets roll är att stärka regional utveckling och underlätta företagande och entreprenörskap i Sverige.

Program för företagare med utländsk bakgrund

Tillväxtverket har under perioden 2008-2010 drivit ett treårigt program för att stärka företagandet bland personer med utländsk bakgrund. Programmet har bestått av fyra insatsområden:

- Kunskap och attityder inom det finansiella systemet
- Nätverk som stöd för utveckling
- Bättre rådgivning till företagare med utländsk bakgrund
- Kunskap om företagare med utländsk bakgrund

Programmets fokus har varit stöd till bättre rådgivning till företagare med utländsk bakgrund. Offentliga och privata aktörer över hela landet har getts möjlighet att söka medel för medfinansiering av verksamhet som syftat till att ge företag bättre förutsättningar att växa, både nationellt och internationellt. En annan viktig del av programmet har

varit stöd till mentorprogram och nätverk för företagare med utländsk bakgrund.

Kulturbanken och Finansieringsspelet ska bygga broar mellan företagare och banker

Inom programmet har Tillväxtverket även arbetat tillsammans med aktörer inom den finansiella sektorn, däribland stiftelsen IFS och SEB, för att öka kunskaperna om den tillväxtpotential som utlandsfödda företagare besitter och därmed öka gruppens möjligheter att få finansiering. Detta samarbete har resulterat i Kulturbanken, ett lärande webbspel kring sociala koder i olika kulturer. Spelet riktar sig till bankanställda för att öka förståelsen mellan banker och företagare med utländsk bakgrund. Samarbetet har även resulterat i Finansieringsspelet, som hjälper entreprenörer att förebereda sig inför det personliga mötet med banken. Spelet bygger bland annat på information hur banker resonerar när de går igenom en låneansökan, vilka krav de ställer och vad de grundar en objektiv kreditbedömning på. Syftet med Kulturbanken och Finansieringsspelet är att stärka banden mellan företagare med utländsk bakgrund och svenska banker.

Antologi - Möjligheternas marknad

Vidare har Tillväxtverket arbetat med att ta fram mer kunskap om denna grupp av företagare. Detta har bland annat resulterat i antologin Möjligheternas marknad som ger en aktuell översikt av forskningsläget rörande företagande, migration och tillväxt och presenterar aktuell data om företagare med utländsk bakgrund i Sverige. Antologin innehåller även följeforskning på flera av programmets insatser, däribland mentorskaps- och rådgivningsinsatser.

Företagare med utländsk bakgrund stärker Sveriges handel med omvärlden genom projektet Kosmopolit.

Projektet Kosmopolit är regeringens särskilda satsning för att ta tillvara den kompetens och kunskap om utländska marknader som företagare med utländsk bakgrund besitter. Syftet är att förbättra förutsättningarna för små och medelstora företag i Sverige att ta sig ut på exportmarknaden och därmed öka sysselsättningen och tillväxten i Sverige.
I satsningen ingår flera åtgärder för att stödja små och medelstora företag. Regeringen har bland annat avsatt medel till Exportrådet för att bilda nätverk för företagare med utländsk bakgrund. Hittills har sex nätverk startats, i Stockholm, Västra Götaland, Skåne, Halland, Östergötland och Västerbotten.

Exportrådet har dessutom skapat en ambassadörsgrupp, bestående av framgångsrika och erfarna utlandsfödda företagare. Med hjälp av ambassadörsgruppen har Exportrådet bland annat utvecklat en Kosmopolit Kompetensbank på nätet. Målet med kompetensbanken är att underlätta samverkan och affärskontakter mellan "Kosmopolit"-företagare och andra företagare i syfte att ta vara på de kunskaper och erfarenheter från branscher, länder och marknader som dessa företagare har.

Sverige har en internationell befolkning

Ur ett internationellt perspektiv har Sverige en förhållandevis stor utlandsfödd befolkning, med var sjätte person i arbetsför ålder född utomlands. Invandringen till Sverige tog fart efter andra världskriget och förenklat kan man säga att invandringen har gått från att möta den svenska arbetsmarknadens efterfrågan på arbetskraft till att möta flyktingars akuta behov av ett nytt samhälle att leva i. Det innebär att över tid har sammansättningen av den utlandsfödda befolkningen, både vad gäller födelseland och invandringsskäl, förändrats. I dag härrör de största invandrade grupperna i tur och ordning från Finland, det forna Jugoslavien, Irak, Iran och Polen.

Relaterat

- Läs mer om Projekt Kosmopolit
- Faktablad: Regeringens politik för att stärka företagandet hos personer med utländsk bakgrund

Ladda ner

- Tillväxtverkets (f.d. Nutek) informationsmaterial: Program för företagare med utländsk bakgrund (kort version) (pdf 205 kB)
- Tillväxtverkets (f.d. Nutek) informationsmaterial: Program för företagare med utländsk bakgrund (pdf 111 kB)

Externa länkar

- Tillväxtverket: Publikationer om invandrares företagande
- Tillväxtverket: Programmet för företagare med utländsk bakgrund 2008-2010
- Insamlingsstiftelsen IFS Rådgivningscentrum
- Almi och IFS Rådgivning
- Verksamt.se
- Tillväxtverket: Kulturbanken
- Tillväxtverket: Finansieringsspelet
- Tillväxtverket: Möjligheternas marknad

Ungas företagande

Sverige behöver fler entreprenörer och entreprenöriella anställda för att säkra sysselsättning och tillväxt. Fler företagsamma individer och växande företag är avgörande för ökad sysselsättning, tillväxt och stärker utvecklingskraften i Sverige.

I internationella jämförelser av innovationsförmåga ligger Sverige väl till, men företagandet är jämförelsevis lågt i Sverige. Regeringen har därför uttalat att det är viktigt att stärka inslagen av entreprenörskapsfrämjande insatser i hela utbildningssystemet. Ambitionen uttrycks tydligt i regeringens Strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet.

För att företagande ska vara ett lika naturligt val som anställning är det viktigt att unga människor kommer i kontakt med entreprenörskap och företagande i skolan och i den högre utbildningen. Entreprenöriell kompetens och företagsamhet efterfrågas dessutom av arbetsgivare. Utbildning i entreprenörskap kan därmed underlätta för unga att etablera sig på arbetsmarknaden.

Studier visar att attityder till entreprenörskap har stor betydelse för företagandet i ett land. Under de senaste åren har intresset för företagande ökat. Många unga, tre av fyra, kan tänka sig att starta företag (Entreprenörskapsbarometern 2008). Enligt samma undersökning vill fyra av tio unga hellre vara företagare än anställda.

Unga (16-30 år) står för ungefär en fjärdedel av de nystartade företagen i Sverige. År 2010 var 3,5 procent av de sysselsatta mellan 18-30 år företagare. Det är vanligare med företagande bland unga män än bland unga kvinnor. Majoriteten av de nystartade företagen är tjänsteföretag.

Strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet

Regeringens ambition är att entreprenörskap ska löpa som en röd tråd genom hela utbildningstiden. Strategin har medfört att entreprenörskap och entreprenöriellt lärande numera finns inskrivet i läroplanen för grundskolan Lgr 11 och betonar vikten av att stimulera färdigheter och förmågor som lägger grunden för entreprenörskap. Gymnasiereformen Gy 2011 lyfter fram entreprenörskap som en uppgift för hela gymnasieskolan. Allt fler universitet väljer också att stärka entreprenörskapsinslagen i utbildningar och kurser. Skolverket och Tillväxtverket stöttar insatser och aktörer som arbetar med att främja entreprenöriellt lärande och entreprenöriella kompetenser i skola och högre utbildning.

Lissabonstrategin 2000 framhåller entreprenörskap som en grundläggande färdighet kopplad till utbildning och livslångt lärande. Mycket av det som utmärker en entreprenör - förmågan att lösa problem, tänka nytt, planera sitt arbete, ta ansvar och samarbeta med andra - är också egenskaper som studerande på olika nivåer behöver utveckla för att klara sina studier och för att bli framgångsrika i vuxenlivet.

- Strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet

Entreprenörskap i grundskola och gymnasium

Skolverket har regeringens uppdrag att kartlägga, analysera och sprida erfarenheter om entreprenörskap och entreprenöriellt lärande i grund- och gymnasieskolan. Under hösten 2012 startade Skolverket en kompetensutvecklingskurs om entreprenörskap och entreprenöriellt lärande för lärare.

- Läs om kursen på Skolverkets webbplats

Entreprenörskap vid högskola och universitet

Särskilda satsningar för att stärka entreprenörskapsinslagen i högre utbildning genomförs på uppdrag av Tillväxtverket. Mellan 2007-2014 har över 50 miljoner kronor riktats mot elever och lärare i utbildningar, då speciellt riktade inom konstnärliga utbildningar; vård och omsorg samt utbildningar med har majoritet av kvinnliga studenter. Satsningen omfattar också inkubatorer där Vinnova och Tillväxtverket har gemensamt ansvar.

Verksamhetsstöd har också lämnats till organisationer som framgångsrikt arbetar med entreprenörskap i skola och högre utbildning.

Innovationsmiljöer för unga

Mellan åren 2010 och 2012 gjorde regeringen en särskild satsning om 20 miljoner kronor per år för att förbättra innovationsmiljöerna för unga. Huvuddelen av medlen 2010-2012 gick till programmet Ungas Innovationskraft, som drivs gemensamt av Tillväxtverket och Vinnova. Programmet, som har förlängts till och med 2014, ska bidra till att utveckla och kommersialisera ungas idéer. Programmet finansierar bland annat en rad pilotsatsningar på olika innovationsstödjande projekt runt om i landet, utlysningar riktade till unga inom etablerade program och tävlingar samt utvecklad information och rådgivning med mera.

- Läs mer om programmet på Unga Innovationskrafts webbplats

Förebilder för kvinnors företagande

Tillgången till förebilder kan ha stor betydelse för ungas yrkesval. Ambassadörer för kvinnors företagande är en särskild satsning på förebilder och entreprenörer i bland annat skolan. Ambassadörerna bidrar till att väcka intresse för entreprenörskap och ökar kunskapen

om företagande genom att dela med sig av sina erfarenheter som företagare. Ambassadörerna bidrar till att förändra bilden av företag och företagare. Mellan 2008-2011 har över 100 000 personer träffat en ambassadör, 65 procent av dessa möten skedde i utbildningsmiljö.

- Läs om ambassadörer för kvinnors företagande på Tillväxtverkets webbplats

Relaterat

Artikel: Annie Lööf träffade företaget Strong
Strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet

Externa länkar

Tillväxtverkets webbplats
Vinnovas webbplats
Skolverkets webbplats
Programmet Ungas innovationskraft
Läs om ambassadörer för kvinnors företagande på Tillväxtverkets webbplats

Miljöteknik

Har inte undermenyer
Uppdrag till myndigheter och organisationer

Svensk satsning på miljöteknik

Regeringen har tagit fram en bred nationell miljöteknikstrategi som innehåller satsningar över hela värdekedjan, från forskning och innovation till exportfrämjande. Under perioden 2011-2014 satsar regeringen därför 400 miljoner kronor på miljöteknikområdet.

Sverige ska vara ett grönt föregångsland

Regeringens ambition är att Sverige ska vara ett grönt föregångsland. Även om klimat- och miljöutmaningen kan ses som vår tids största hot, så är det också en möjlighet. En möjlighet att skapa nya jobb och nya företag, öka exportintäkterna och bidra till en bättre miljö både här hemma och i vår omvärld. Regeringen vill att fler svenska företag ska börja exportera miljötekniklösningar eller öka sin export av miljöteknik. Detta gynnar både Sverige och andra länder.

Runt om i världen görs stora investeringar inom områden som förnybar energi, avfallshantering, vattenrening och hållbar stadsutveckling. Detta öppnar stora möjligheter för svenska lösningar och svenskt näringsliv att matcha behov och efterfrågan för en hållbar tillväxt, utveckling och jobbskapande i Sverige och globalt.

Genomförandet av miljöteknikstrategin

Den 1 september 2011 presenterades miljöteknikstrategin av dåvarande näringsminister Maud Olofsson, handelsminister Ewa Björling, dåvarande miljöminister Andreas Carlgren samt statssekreteraren för internationellt bistånd, Hanna Hellquist. Strategin syftar till att förbättra förutsättningarna för framväxt och export av nya svenska miljötekniklösningar. Strategin inkluderar fyra olika politikområden, närings-, handels-, miljö- och biståndspolitik och

regeringen satsar 400 miljoner kronor på miljöteknikområdet under perioden 2011-2014. Insatser genomförs på kort och lång sikt - från forskning och innovation till export.

- Miljöteknikstrategi för utveckling och export av miljöteknik 2011-2014

Regeringen har inom ramen för strategin beslutat om ett 20-tal uppdrag till ett 10-tal myndigheter och organisationer med statlig finansiering. Genomförandet av uppdragen ska bidra till att skapa bättre förutsättningar för svenska företag inom vissa utvalda områden. Inriktningen på uppdragen baseras på analysunderlag och på dialoger med aktörer inom området.

- Uppdrag till myndigheter och organisationer

Strategin tar också ett samlat grepp om det statliga åtagandet på miljöteknikområdet. Det bidrar till ett mer effektivt statligt genomförande, som ska underlätta för de aktörer som vill utveckla och exportera miljöteknik. Genomförandet av miljöteknikstrategin är en pågående process som sker i en öppen dialog med aktörer i samhället.

Information om genomförandet av uppdragen inom ramen för strategin och om arbete inom miljöteknikområdet på myndigheter och organisationer med statlig finansiering kommer presenteras och uppdateras löpande i en lägesrapport.

Kontaktuppgifter

Du är välkommen att kontakta regeringskansliets arbetsgrupp för miljöteknikstrategin för mer information:
Elisabeth Lidbaum, Näringsdepartementet
Per-Anders Widell, Näringsdepartementet
Anna Carin Thomér, Miljödepartementet
Kerstin Nordlund-Malmegård, Utrikesdepartementet
Mats Borgenvall, Utrikesdepartementet

E-postadress: rk.miljoteknik[@]regeringskansliet.se

Ansvarigt statsråd

- Anna-Karin Hatt
- Ewa Björling
- Lena Ek

Ansvarigt departement

- Näringsdepartementet
- Utrikesdepartementet
- Miljödepartementet

Relaterat

Debattartikel: Alla vinnare i tävling för smart miljöteknik
Pressmeddelande: Regeringen satsar 16 miljoner på innovationstävling inom miljöteknik
Pressmeddelande: Ny miljöteknikstrategi för utveckling och ökad export
Debattartikel: Vi måste satsa på miljöteknik
Sverige - ett grönt föregångsland. Faktablad om regeringens Miljöteknikstrategi
Informationsmaterial: Miljötekniklösningar - 13 svenska exempel

Ladda ner

Faktablad om regeringens Miljöteknikstrategi (pdf 522 kB)
Presentationer Miljöteknikdagen 7 februari 2013 (pdf 4,4 MB)
Lägesrapport 1 oktober 2013: Regeringens strategi för utveckling och export av miljöteknik 2011-2014 (pdf 682 kB)

Externa länkar

Blogginlägg: Miljöteknikforum om öppen innovation, innovationstävlingar och crowdfunding
Miljöteknikdagen med strategin i fokus
Swedishcleantech.se
Exportplattformen SymbioCity
Webbplats om svensk miljöteknikexport i Kina
Enviroswden.se

Konkurrens

Har inte undermenyer
Moderna regler och effektiv tillsyn
Har inte undermenyer
Regeringens politik för ökad konkurrens

Konkurrens - ett viktigt medel för ökat välstånd

Konkurrens är ett viktigt medel för att stimulera effektivitet och utveckling. Genom konkurrens skapas väl fungerande marknader, vilket är en förutsättning för ett högre ekonomiskt välstånd.

Genom att fler företag kan erbjuda sina varor och tjänster ökar konkurrensen, vilket i längden leder till högre produktivitet. Högre produktivitet gynnar i sin tur konsumenter och företag då det ökar kvaliteten på varor och tjänster samt pressar priserna. Företag och konsumenter får kort sagt mer för pengarna. Dessutom skapas positiva samhällsekonomiska effekter när fler innovativa företag i konkurrens kan utveckla nya produkter och tjänster vilket skapar nya branscher som innebär ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt.

Vägen till ett dynamiskt näringsliv där konkurrenskraftiga och entreprenöriella företag är vinnare går således via en väl fungerande konkurrens. Konkurrenspolitikens uppgift är därför att på bred front vidta konkurrensfrämjande åtgärder som skapar tillväxt.

Relaterat
Prop. 2009/10:218 Ny lag om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden

Externa länkar
Konkurrensverket

Myndigheter som ansvarar för näringslivsutveckling

Tillväxtverket
Tillväxtverket arbetar för fler och växande företag samt ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv i alla delar av landet. I Tillväxtverket ingår verksamhet som tidigare har funnits inom Nutek och Glesbygdsverket samt Konsumentverkets uppdrag kring kommersiell och offentlig service.

Tillväxtanalys - myndigheten för tillväxtpolitiska analyser och utvärderingar
Tillväxtanalys har regeringens uppdrag att belysa de områden som har störst betydelse för tillväxt. Det övergripande målet är att stärka den svenska konkurrenskraften och att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag i alla delar av landet. Myndigheten arbetar med utvärderingar, analyser och statistik i ett brett svenskt och internationellt perspektiv.

Bolagsverket
Bolagsverket hanterar registrering av nya företag och vissa föreningar samt registrerar ändringar i dessa. Bolagsverket tar också emot årsredovisningar, registerar företagsinteckningar och fattar beslut i likvidationer.

Konkurrensverket (KKV)
Konkurrensverkets övergripande uppgift är att arbeta för en effektiv konkurrens i såväl privat som offentlig verksamhet till nytta för konsumenter.

Patent- och registreringsverket (PRV)
PRV registrerar och ger skydd för tekniska idéer (patent), varumärken och design. PRV fattar också beslut om utgivningsbevis för tidskrifter och om godkännande av personnamn i vissa fall.

Patentbesvärsrätten (PBR)
Patentbesvärsrätten är en domstol som dömer i mål som rör immaterialrätten, till exempel patentmål.

Organisationer

ALMI Företagspartner AB
ALMI finns i alla svenska län och har till uppdrag att främja utvecklingen av mindre företag och se till att fler företag startas. I januari 2013 gick Almi Företagspartner AB och Innovationsbron AB samman. Detta innebär att Almis erbjudande med rådgivning, lån och riskkapital breddas. Från tidigare Innovationsbron tillkommer såddkapital, dvs riskkapital i mycket tidiga skeden för tillväxtföretag samt Inkubation, som finansierar och kvalitetssäkrar Sveriges inkubatorer. De tjänster som tidigare fanns i Innovationsbron får nu större möjlighet att nå ut i och med att den blir tillgänglig via Almis alla fyrtio kontor över hela landet.

Forum för småföretagsforskning, FSF
Forum för småföretagsforskning är en stiftelse med uppdrag att bygga nätverk mellan forskare vid olika universitet och högskolor inom entreprenörskaps- och småföretagsområdet.

Industrifonden
Industrifonden erbjuder tillväxtkapital, kompetens och nätverk till svenska framtidsföretag. Industrifonden investerar i små och medelstora företag i de flesta branscher och har flera olika finansieringsformer, från rena projektlån till ägarkapital.

Stiftelsen Svensk Industridesign, SVID
Stiftelsen Svensk Industridesign arbetar för att förmedla och fördjupa kunskaper om industriell design till det svenska näringslivet. SVID arbetar inom två områden; kontakt och rådgivning som syftar till att ge praktisk vägledning i frågor om industridesign och forskningsinsatser, samt öka kunskaperna om industridesign i strategiska yrkesgrupper.

ESBRI, Institutet för entreprenörskaps- och småföretagsforskning
ESBRI är ett fristående forskningsinstitut med målsättningen att öka kunskapen om och förståelsen för entreprenörskapets och småföretagandets villkor.

Svenskt Näringsliv
Svenskt Näringsliv företräder cirka 55.000 små, medelstora och stora företag. Svenskt Näringsliv verkar för att öka förståelsen för företagens verklighet och för att företag i Sverige ska ha bästa möjliga villkor för att verka och växa.

Företagarna
Företagarna är en näringslivsorganisation som företräder 55.000 direktanslutna företag och 21 branschförbund. Företagarna finns på 21 olika platser i Sverige. Organisationen arbetar med att driva företagarfrågor mot politiker, tjänstemän och andra beslutsfattare.

Näringslivets regelnämnd
Näringslivets regelnämnd till uppgift att verka för att regler som berör företagen är få, enkla och stabila, samt att begränsa myndigheternas uppgiftskrav på företagen.

Industriella utvecklingscentra, IUC
Industriella utvecklingscentra, IUC, bedriver lokal och regional företagsutveckling. Nätverket utgörs av 20 självständigt agerande aktiebolag som ägs av små och medelstora företag, stora företag och andra aktörer (banker, kommuner, fack m.fl.).

Internationella företagarföreningen i Sverige, IFS
Internationella företagarföreningen i Sverige, IFS ger råd till invandrare som till starta eget företag.

Ung Företagsamhet
Ung Företagsamhet är en rikstäckande organisation med 24 regionala föreningar och ett förbundskansli med säte i Stockholm. De regionala föreningarna har alla ett bemannat kontor och en regional styrelse.

Open for business
Open for Business vänder sig till ungdomar och hjälper till med idéutveckling och tankar kring framtiden för unga entreprenörer. Open for business är ett internationellt koncept och finns på sex platser i Sverige.

Snilleblixtarna
Snilleblixtarna stimulerar barns kreativitet, initiativförmåga och självtillit genom att barnen självständigt får lösa ett problem som de stött på i sin vardag. Snilleblixtarna riktar sig i första hand till barn i lågstadieåldern.

Drivhuset
Drivhuset finns på nio studieorter i Sverige och arbetar med att främja kreativitet och därigenom stimulera till entreprenörskap hos studenter.

NyföretagarCentrum
NyföretagarCentrum Sverige (Stiftelsen Svenska Jobs and Society) är en stiftelse som främjar nyföretagande och entreprenörskap. NyföretagarCentrum erbjuder kostnadsfri rådgivning till alla som vill starta eget företag.

Regional tillväxt

Har inte undermenyer
Mål och inriktning
Har inte undermenyer
Regional tillväxt i statens budget
Har inte undermenyer
Nationell strategi
Attraktionskraft Sverige
EU:s sammanhållningspolitik
Har inte undermenyer
Jämställd regional tillväxt
Förordningar för regionalt tillväxtarbete
Har inte undermenyer
Stöd till företag
Har inte undermenyer
Territoriell sammanhållning och agenda
Nationellt forum

Hela Sveriges utvecklingskraft, hållbara tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara. Regeringen kommer att fortsatt föra en aktiv förnyelsepolitik som ger alla delar av landet möjligheter att utvecklas av egen kraft och bidra till det gemensamma bästa. Målet är "Utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft". Det nås bäst genom en väl fungerande dialog och samordning dels mellan politiska områden på nationell nivå, dels mellan insatser på lokal, regional och nationell nivå.

- Mål och inriktning

Attraktionskraft Sverige
Regeringen har en vision om att Sverige ska bli världens bästa land att vistas, verka och växa i. Det uppnås genom att människor, företag, kommuner, och regioner skapar attraktiva miljöer och formar sin framtid utifrån sina unika förutsättningar.

- Attraktionskraft Sverige

Sammanhållningspolitiken är EU:s politik för regional tillväxt och sysselsättning. Politikområdet har som mål att bidra till ekonomisk, social och territoriell sammanhållning inom EU och syftar till att minska regionala skillnader och ojämlikhet mellan människor.

- EU:s sammanhållningspolitik

Partnerskapsöverenskommelsen
Som ett led i arbetet med målsättningarna i Europa 2020 har kommissionen tagit fram ett förslag till ett gemensamt strategiskt ramverk för regionalfonden, socialfonden, landsbygdsfonden och havs- och fiskefonden. En del handlar om att en partnerskapsöverenskommelse mellan medlemslandet och EU-kommissionen ska tas fram.

- Partnerskapsöverenskommelsen

Myndigheter

- Bolagsverket
- Konkurrensverket (KKV)
- Patentbesvärsrätten (PBR)
- Patent- och registreringsverket (PRV)
- Tillväxtanalys
- Tillväxtverket
- Vinnova

Bolag och Stiftelser

- ALMI Företagspartner AB
- Industrifonden

Starta och driva företag
verksamt.se - Här finns information, verktyg och e-tjänster från flera myndigheter samlat på ett ställe för dig som vill starta, driva och utveckla eller avveckla företag.

Etablering utomlands
Företag som vill etablera sig utomlands och behöver vägledning kan vända sig till Exportrådet eller Handelskamrarna.

- Exportrådet
- Handelskamrarna

Fakturabedrägeri - vad gäller?, N2012.30
Information som kan vara till hjälp om du råkar ut för fakturabedrägeri.

Regional tillväxt - mål och inriktning

Hela Sveriges utvecklingskraft, hållbara tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara. Regeringen kommer att fortsatt föra en aktiv förnyelsepolitik som ger alla delar av landet möjligheter att utvecklas av egen kraft och bidra till det gemensamma bästa. Målet för politiken är "Utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft". Politiken bygger på individers egen handlingskraft och ökat lokalt och regionalt inflytande över och ansvar för statliga tillväxtresurser.

Sveriges tillväxt är summan av den tillväxt som skapas i landets alla delar. Ju fler regioner som har en stark och expansiv ekonomi, desto bättre för Sverige och dess svagaste regioner. De strukturella förutsättningarna, näringslivets sammansättning och specialisering, arbetsmarknadens branschbredd samt lokala och regionala utvecklingsmöjligheter skiljer sig åt och varierar mellan landets olika delar. Därför måste den regionala tillväxtpolitikens insatser anpassas till de specifika regionala förutsättningarna.

Den hållbara nationella tillväxten är beroende av hur väl de specifika förutsättningarna som finns lokalt och regionalt tas tillvara. Individer och företag behöver därför goda förutsättningar för att framgångsrikt kunna ta tillvara den utvecklingskraft och dynamik som finns där de lever och verkar.

Åtgärder inom flertalet utgiftsområden och politiska områden behöver anpassas till lokala och regionala förutsättningar. Målet för politiken nås bäst genom en väl fungerande dialog och samordning dels mellan politiska områden på nationell nivå, dels mellan insatser på lokal, regional och nationell nivå. Detta gäller särskilt insatser som stärker den lokala och regionala konkurrenskraften genom investeringar, företagande, entreprenörskap, innovation och förnyelse, kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud, tillgänglighet samt god servicenivå såväl lokalt som regionalt.

Det regionala tillväxtarbetet bedrivs bland annat i form av regionala strategier och program som genomförs i samspel med nationell och europeisk nivå. Europeiska unionens sammanhållningspolitik är och ska vara en betydande och integrerad del i den regionala tillväxtpolitiken. Strukturfondsprogrammen är instrumenten för genomförandet av sammanhållningspolitiken i Sverige och utgör en betydelsefull del av det regionala tillväxtarbetet.

Sammantaget ska den regionala tillväxtpolitiken inriktas mot följande:

- Prioritering av innovation och förnyelse, entreprenörskap, kompetensförsörjning och ett ökat arbetskraftsutbud, tillgänglighet och strategiskt gränsöverskridande samarbete i det regionala tillväxtarbetet.
- Strategiska statliga insatser och åtgärder för hållbar tillväxt i samspel med aktörer på såväl lokal, regional, europeisk som global nivå.
- Att ta vara på de unika förutsättningar för individers utvecklingskraft och företags konkurrenskraft som finns i olika typer av regioner såsom gles- och landsbygder, små och medelstora städer samt i storstadsområden.
- Ett tvärsektoriellt arbetssätt och en mer samordnad stat i samverkan med aktörer på lokal och regional nivå.
- Ett ytterligare stärkt lokalt och regionalt inflytande och ansvar över statliga medel, vilket bland annat skapar bättre förutsättningar för ett regionalt ledarskap.
- En god tillgång till kommersiell och offentlig service för medborgare och näringsliv i alla delar av landet.
- Ökat fokus på demografiska utmaningar, internationalisering och hållbarhet med särskilt stärkt fokus på miljö, klimat och energi, jämställdhet, folkhälsa samt integration och mångfald i det regionala tillväxtarbetet.
- Regionala strategier och program som genomförs i partnerskap och i samspel med nationell och europeisk nivå i syfte att stärka det lokala och regionala tillväxtarbetet.

Regional tillväxt i statens budget

I budgetpropositionen 2014 föreslår regeringen 3,0 miljarder kronor för området regional tillväxtpolitik.

Hela Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara på ett hållbart sätt. För att uppfylla målet driver regeringen en aktiv förnyelsepolitik som ger människor och företag i alla delar av landet möjligheter att växa och utvecklas av egen kraft. Utgångspunkten är att Sveriges tillväxt är summan av den tillväxt som skapas i landets alla delar och ju fler regioner som är starka och expansiva, desto bättre för Sverige. Utvecklingskraften och innovationsförmågan hos kvinnor och män samt företag tas tillvara bland annat genom att stödja utvecklingen av attraktiva företags- och livsmiljöer. Målet för politiken nås bäst genom en väl fungerande samordning och dialog, dels mellan politikområden, dels mellan insatser på lokal, regional och nationell nivå.

Nytt anslag för Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020

Den 1 januari 2014 inleds den nya programperioden 2014-2020 för EU:s strukturfonder. I budgetpropositionen 2014 föreslår regeringen därför att ett nytt anslag för Europeiska regionala utvecklingsfonden förs upp i statsbudgeten för perioden 2014-2020.

Utredning om stöd till kommersiell service i glesbygder

I särskilt sårbara och utsatta glesbygder bör staten ta ett särskilt ansvar för att medborgare och företag även fortsättningsvis ska ha tillgång till en grundläggande nivå av kommersiell service. Regeringen avser att utreda förutsättningar för ett stöd samt hur det skulle kunna utformas.

Vårproposition 2013

Regeringen föreslår i vårpropositionen 2013 en satsning på åtta läns regionala tillväxtanslag med totalt 40 miljoner kronor årligen 2013 och 2014. Halva satsningen finansieras genom en omfördelning av redan anslagna medel på nationell nivå.

Varje län får 10 miljoner kronor, 5 miljoner 2013 och 5 miljoner 2014, i extra medel. Länen som berörs är Blekinge, Skåne, Värmland, Kronoberg, Gävleborg, Kalmar, Västmanland och Södermanland. Syftet är att förbättra länens möjligheter att verka för strukturomvandling och näringslivsutveckling och riktar sig till de län som drabbats särskilt hårt av konjunkturnedgången.

Resurserna tillförs det befintliga anslaget för regionala tillväxtåtgärder. Medlen används bland annat för projekt- eller företagsstöd i syfte att stärka utvecklings- och konkurrenskraften i regionen. Exempel på insatser kan vara att främja innovativa miljöer, entreprenörskap och kompetensförsörjning.

Utgiftsområde

Regional tillväxtpolitik är en del av utgiftsområde 19 - Regional tillväxt.

Relaterat

- Pressmeddelande: Regeringen utreder stöd till kommersiell service i glesbygd
- Läs mer på regeringen.se/budget
- Näringsdepartementets budget
- Läs mer om budgetprocessen

Nationella strategin
Nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013

Den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013 utgör Sveriges nationella strategiska referensram och dess prioriteringar är vägledande för det regionala utvecklingsarbetet.

Regeringen identifierar följande prioriteringar, utifrån de möjligheter och utmaningar som Sverige och landets regioner står inför:

* Innovation och förnyelse
* Kompetensförsörjning- och ökat arbetskraftsutbud
* Tillgänglighet
* Strategiskt gränsöverskridande samarbete

Regionala utvecklingsprogram, regionala tillväxtprogram och regionala strukturfondsprogram för regional konkurrenskraft och sysselsättning samt program för territoriellt samarbete utgör betydelsefulla verktyg vid genomförandet av strategin samt av lokala och regionala prioriteringar och insatser.

Strategin anger även riktlinjer för genomförandet av EU:s strukturfondsprogram i Sverige. Strategin är vägledande för nationella myndigheters medverkan i det regionala utvecklingsarbetet.

Andra delar i genomförandet av strategin utgör regeringens beslut om bildandet av tematiska myndighetsgrupper, inrättandet av ett Nationellt forum för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning samt etableringen av ett kontinuerligt analysarbete utifrån ett territoriellt perspektiv.
Ladda ner den nationella strategin

Skr. 2012/13:154
Skrivelsen fokuserar på de fyra prioriterade insatsområdena i den nationella strategin och hur genomförandet och resultatet sett ut 2009-2012.

N2012/6167/RT
En strategisk uppföljning av En nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013.

Skr. 2009/10:221
Strategiskt tillväxtarbete för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning

Ds 2009:69
Strategisk uppföljning av En nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013

N7037
En nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013

N7009
En nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013, en sammanfattning

N7003
A national strategy for regional competitiveness, entrepreneurship and employment 2007-2013

Analysunderlag för den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013

Attraktionskraft Sverige

Har inte undermenyer
Om Attraktionskraft Sverige
Har inte undermenyer
Attraktionskraft på agendan
Har inte undermenyer
Blogga om attraktionskraft
Fem fokusområden

Har inte undermenyer
Frågor och svar

Näringsdepartementet, 21 november 2013
Stockholms stad blev Årets Tillväxtkommun 2013 med följande motivering:
Stockholms stad är dragloket i Stockholmsregionen och norra Europas ledande tillväxtregion. Stockholm utmärker sig i innovationskraft, ett kunskapsintensivt och diversifierat näringsliv och ett nyföretagande som är i särklass högst i landet. Genom ett målmedvetet näringslivsarbete har Stockholm byggt vidare på dessa goda förutsättningar och förstärkt regionens tillväxtpotential och attraktionskraft. Stockholm har lyckats locka till sig nya företag och utländska investeringar, förbättrat servicen till näringslivet i regionen och bidragit till ett gott företagsklimat. Ett tydligt hållbarhetsperspektiv genomsyrar Stockholms tillväxtarbete och tar sig uttryck i den nybebyggda stadsmiljön som syftar till att skapa en levande, grön och trygg livsmiljö för de som bor, besöker och verkar i staden.

Näringsminister Annie Lööf delade ut priset i Stockholm stadshus den 20 november. Årets tillväxtkommun utses av Arena för Tillväxt och konsultföretaget Sweco. Syftet är att synliggöra de kommuner som skapar förutsättningar för tillväxt genom politiskt ledarskap, samarbetsförmåga, kommunalt utvecklingsarbete och nytänkande.

- Läs mer hos Arena för Tillväxt

Näringsdepartementet, 20 november 2013
Attraktionskraft Sverige genomförde igår det första av tre runda bord-samtal. Temat för första samtalet var service för att kunna vistas, verka och växa. Ett tjugotal deltagare bidrog till ett intressant och energifyllt samtal med många inspel och infallsvinklar.

Conny Olander från SVID berättade om designprocessen.
-Man ska inte ha alla svar från början utan hela tiden stämma av med medborgarna och sedan justera i utvecklingsplanerna.
-Utmaningen är att få alla förvaltningar att samarbeta i dialogen med medborgarna. Det arbetssättet kräver mycket av politiken och kommunens ledningsgrupp, för en komplex stadsmiljö är svår men desto mer attraktiv för medborgarna. Conny Olanders tips är att börja med en vision som omfattar alla förvaltningar.

Hilkka Eskelinen från Småkom liknade tillgången till service vid ett smörgåsbord som kan innehålla varierande antal rätter av olika slag.
-Vi har offentlig service, kommersiell service och både och service. Men viktigt är att offentlig service föregår med gott exempel. Vad sänder det för signaler till orten om den offentliga servicen läggs ner?

Katrien Vanhaverbeke från Arena för Tillväxt ville ge alla kommuner rådet att ha en proaktiv handlingsplan för hur servicen ska upprätthållas om butikerna upphör.

Under januari kommer nästa runda-bord samtal att genomföras på

tema kulturella och kreativa näringar, destinationer och upplevelse, och i februari planeras ett samtal på tema näringslivsklimat. Tema digital kapacitet och tillgänglighet kommer att lyftas in i samtliga samtal.

Näringsdepartementet, 18 november 2013
Sollentuna kommun har haft en rad möten med näringslivet under året med olika teman, ett uppskattat forum där såväl lokala som regionala och nationella frågor har diskuteras. Höstens sista företagarlunch hade företagsklimat som tema och näringsminister Annie Lööf deltog genom att berätta om sin syn på entreprenörskap, skolans roll och om regeringens satsningar för att förenkla för företagen.

-Sollentuna kommun har en tydlig näringslivsstrategi med ett mål om att Sollentuna ska ha Sveriges bästa företagsklimat 2015. Näringslivet i Sollentuna ligger i frontlinjen i strukturomvandlingen mot en stor tjänstesektor tack vare en växande befolkning som drivit på näringslivets specialisering och tillväxtmönster. Ett tecken på att Sollentuna redan utgör en attraktiv lokaliseringsort är att kommunen växer fortare än övriga förortskommuner i länet, säger näringsminister Annie Lööf.

Näringsdepartementet, 6 november 2013
Nedslag: Tillväxt kräver planering
Planeringen och utformningen av den fysiska miljön i en region blir allt mer sammankopplad med det lokala och regionala tillväxtarbetet. Den miljö som företagen verkar i är viktig för företagens konkurrenskraft. Tillväxtverket och Boverket arbetar därför tillsammans med lokala och regionala aktörer för att gemensamt stärka kommuner och regioners tillväxtarbete.

Den 5 november möttes samhällsplanerare, planförfattare, näringslivsutvecklare, tillväxtstrateger och politiker på lokal och regional nivå på Norra Latin i Stockholm för att diskutera frågan hur sambandet mellan fysisk planering och tillväxtarbete kan stärkas. Mötet var också startskottet för Tillväxtverket och Boverkets gemensamma satsning på frågan. Från näringsdepartementet deltog statssekreterare Marita Ljung och från socialdepartementet statssekreterare Ulf Perbo.

- Läs mer om Tillväxtverkets och Boverkets gemensamma projekt

Näringsdepartementet, 18 oktober 2013
Annie Lööf bjuder in till dialog om attraktionskraft
Attraktionskraft Sverige, som är en arena för dialog och samverkan, har lanserat en samlingsblogg för att bredda dialogen om vad som skapar attraktivitet i en kommun eller region.

Bloggen är öppen för alla som vill dela inlägg om vad som bygger lokal attraktionskraft, eller berätta om ett gott exempel från sin region. Inläggen kan handla om ledarskap, attityder, samverkan, kultur och fritid, näringslivsklimat, boendemiljö, digitalisering, tillgång till service eller något annat som har betydelse för lokal och regional attraktionskraft.

- Tanken är att det ska vara enkelt att bidra med sitt kunnande och ta del av andras kunskaper. Även om förutsättningarna är olika finns det mycket i arbetet med att skapa lokal attraktivitet som är gemensamt. Genom att berätta om lokalt engagemang och beskriva samarbeten kan vi inspirera och lära av varandra, säger Ingrid Eriksson, projektledare för Attraktionskraft Sverige.

- Annie Lööf bjuder in till dialog om attraktionskraft (pdf 621 kB)

Näringsdepartementet, 18 oktober 2013
Nedslag: Förenkla - är det så enkelt
Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Tillväxtverket arrangerade den 17 oktober en mycket lyckad heldagskonferens på Münchenbryggeriet i Stockholm för kommuner som deltagit i utbildningen Förenkla - helt enkelt. Syftet med konferensen var att hjälpa kommunerna att ytterligare vässa det lokala företagsklimatet. 70 kommuner har hittills genomfört utbildningen Förenkla - helt enkelt. Under dagen fick kommunerna dela erfarenheter och nya idéer med varandra samtidigt som det bjöds på möjlighet att knyta värdefulla kontakter.

- Läs mer om utbildningen Förenkla - helt enkelt hos SKL

Näringsdepartementet, 18 oktober 2013
Om nordiska modellen på Attraktionskraft Norden
En av alla uppskattade talare på Nordregios konferens Attraktionskraft Norden den 14-15 oktober var Adrian Wooldridge som i februari 2013 skrev ett specialreportage om de nordiska länderna för The Economist. Reportaget fick stort genomslag världen över. Alla blev intresserade av den nordiska modellen som enligt Adrian Wooldridge kan beskrivas som en lyckad kombination av stor statlig sektor vid sidan om valfrihet och privat ägande.

- Läs mer om den nordiska modellen och Adrian Wooldridges reportage om Norden

Näringsdepartementet, 9 oktober 2013
Nedslag: Öka attraktionskraften i Västerbotten
Viktor Johnsson, politiskt sakkunnig, presenterade Attraktionskraft Sverige på "Öka attraktionskraften i Västerbotten" ett kreativt möte för att lyfta det som är attraktivt på landsbygden i länet. På mötet träffades beslutsfattare och tjänstemän inom länet samt boende, företagare och ungdomar som är intresserade av att övervinna hinder för att ta tillvara det attraktiva i Västerbotten.

- Se intervjuer med några deltagare

Näringsdepartementet, 19 september 2013
Städer är inga isolerade öar
Näringsminister Annie Lööf har skrivit en artikel om att städerna ofta fungerar som regionala tillväxtmotorer och är en förutsättning för att klara en hållbar utveckling.

"Våra städer är inga isolerade öar. De är flerkärniga stadsregioner som rymmer såväl den täta storstaden som mindre städer och omgivande landsbygder. Det som är bra för Göteborg är som regel också bra för Floda."

- Läs hela Annie Lööfs artikel som publicerats i en temabilaga om framtidens stad

Näringsdepartementet, 19 september 2013
Nedslag: Gävleborg med fokus på attraktivt boende
Länsstyrelsen i Gävleborg har under namnet Attractive Region X dragit igång ett projekt för att sätta fokus på skapandet av attraktiva boendemiljöer. I veckan hölls det första av fyra tematräffar och ämnet var trender, identitet och attraktionskraft kopplat till boendemiljön. Samtliga av länets kommuner var inbjudna att delta.

- Nedslag: Gävleborg med fokus på attraktivt boende

attraktionskraftsverige.se

Pressmeddelanden

Publikationer

- Attraktionskraft Sverige -faktablad
- Tillväxtanalys rapport med exempel på attraktiva orter
- Service - en förutsättning för tillväxt

Länens regionala utvecklingsstrategier

Samverkansaktörer

- Arena för Tillväxt
- Företagarna
- Lantbrukarnas Riksförbund
- Sveriges kommuner och landsting
- SmåKom
- Visita

Myndigheter

- www.tillvaxtverket.se

Externa länkar

- SVT samlar fakta och siffror om Sverige

En ny sammanhållningspolitik tar form

Kommissionen lämnade i november 2010 sitt förslag till en reformerad sammanhållningspolitik. Arbetet med att förbereda en ny strukturfondsperiod har därmed påbörjats i Sverige och EU:s medlemsländer.

Dialog om sammanhållningspolitikens framtid

Kommissionen önskade få in skriftliga synpunkter på "Den framtida sammanhållningspolitiken efter 2013 - femte rapporten om ekonomisk, social och territoriell sammanhållning". Som ett led i detta arbete bjöd regeringen in aktörer på regional och lokal nivå för en dialog om hur sammanhållningspolitiken kan reformeras och genomföras i medlemsländerna inför den kommande programperioden.

De förslag och synpunkter som inkommit till kommissionen diskuterades vid kommissionens femte sammanhållningsforum i Bryssel 31 januari - 1 februari 2011. Förhandlingar inleds efter att kommissionen lämnat lagförslag. I slutet av 2012 väntas ett antagande av ett nytt lagstiftningspaket. Strukturfondsprogram ska vara klara 2013 för att kunna träda ikraft 2014.

Den framtida sammanhållningspolitiken efter 2013 - femte rapporten om ekonomisk, social och territoriell sammanhållning

Den nuvarande programperioden sträcker sig till 2013. Arbetet med förberedelserna inför nästa period tog fart 2009.

Den Europeiska kommissionen presenterade i november 2010 den femte rapporten om ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, "Fifth Report on Economic, Social and Territorial Cohesion". Rapporten är ett resultat av en flerårig konsultationsrunda med nationella, regionala och lokala företrädare samt övriga aktörer inom regional och lokal utveckling, som pågått sedan i maj 2007.

Vad handlar rapporten om?

Rapporten innehåller några av de viktigaste förslagen rörande den framtida sammanhållningspolitiken. Den visar inriktningen på hur sammanhållningspolitiken kan reformeras och genomföras i medlemsländerna under den kommande programperioden, från och med 2014 och framåt.

Ett viktigt element i rapporten handlar om utmaningen för Europas regioner i spåret av den finansiella krisen och hur sammanhållningspolitiken bland annat kan bidra till att möta krisens efterverkningar. Kommissionen framhåller att genomförandet av sammanhållningspolitiken ska vara tydligt kopplat till målsättningarna i Europa 2020-strategin - att skapa smart och hållbar tillväxt för alla.

Regeringen välkomnar denna omfattande rapport som är startskottet för de kommande årens diskussioner och förhandlingar inom EU om den framtida sammanhållningspolitiken.

Relaterat

Se bilder från seminariet
Läs Anna-Karin Hatts tal
Pressmeddelande: Den framtida sammanhållningspolitikens inriktning presenteras av kommissionen
Informationsmaterial: EU:s sammanhållningspolitik efter 2013

Externa länkar

Sammanhållningsrapporten: Fifth Report on Economic, Social and Territorial Cohesion
Europa 2020
Läs mer om EU:s sammanhållningspolitik på EU-kommissionens webbplats
Läs mer om europeisk sammanhållnings- och utvecklingspolitik på European Policies Research Centre, EPRC:s, webbplats

Jämställd regional tillväxt

Regeringen har släppt en handlingsplan för jämställd regional tillväxt 2012-2014. En jämn fördelning av makt och resurser är en förutsättning för hållbar tillväxt i hela landet. Därför höjer regeringen ambitionerna på jämställdhetsområdet.

Den 8 mars 2012 lanserade näringsminister Annie Lööf handlingsplanen för en jämställd regional tillväxt på ett seminarium på Näringsdepartementet. Samma dag fattade regeringen beslut om handlingsplanen och två tillhörande uppdrag till Tillväxtverket. Regeringen är tydlig med att jämställdhet inte är något som diskuteras i olika workshops som sedan inte leder till någonting. Det är handling.

Viktigt med jämställdhet i det regionala tillväxtarbetet

På samma sätt som Sveriges tillväxt är summan av alla regioners tillväxt så är också regionernas tillväxt summan av den tillväxt som kvinnor och män skapar var för sig och tillsammans. För tillväxten är det även viktigt med en jämn könsfördelning i företagsledningarna. Regeringen vill med handlingsplanen för regional tillväxt medverka till att ta tillvara på kvinnor och mäns kunskaper, affärsidéer och innovativa lösningar. Därför uppmanar regeringen den kommunala och regionala nivån att göra detsamma för att bidra till jämställd tillväxt. Det finns tydliga samband mellan jämställdhet och tillväxt, vilka handlingsplanen belyser.

Exempel på åtgärder i handlingsplanen:

Nationellt stöd för jämställd regional tillväxt

Uppdrag till Tillväxtverket att utgöra ett nationellt stöd till länens arbete för en jämställd tillväxt genom utbildning, erfarenhetsutbyte och goda exempel.

Fördelning av företagsstöd för kvinnor och män

Uppdrag till Tillväxtverket att tillsammans med länen komma med förslag på hur fördelningen kan bli mer jämställd. Idag är fördelningen i mottagandet av företagsstöd mycket skev mellan kvinnor och män, där kvinnor genomgående är underrepresenterade.

Regionala handlingsplaner

Uppdrag att ta fram och genomföra regionala handlingsplaner för att jämställdhetsintegrera tillväxtarbetet i respektive län 2012-2014.

Förbättrad statistik

Utvecklingsarbete utifrån genomförd kartläggning som visar att det finns behov av regional statistik fördelat på kvinnor och män.

Relaterat

- Pressmeddelande: Regeringen stärker arbetet för jämställd tillväxt
- Handlingsplan för en jämställd regional tillväxt 2012-2014, N2012/1365/RT
- Faktablad

Ladda ner

- Statssekreterare Marita Ljungs presentation från seminariet den 8 mars 2012 (pdf 1,6 MB)

Förordningar för regionalt tillväxtarbete

Har inte undermenyer
Regionala utvecklingsprogram
Har inte undermenyer
Förordningar
Förordningar för regionalt tillväxtarbete

För politikens genomförande och för att stärka det lokala och regionala tillväxtarbetet finns ett antal program på regional nivå med olika syften.

Samverkan i program och partnerskap är ett sätt att skapa arenor för lokala, regionala och nationella aktörer att mötas och fatta gemensamma beslut för att stärka tillväxten och konkurrenskraften. Ett antal förordningarna anger bestämmelser som gäller för den regionala tillväxtpolitikens olika områden.

Stöd till företag

Inom den regionala tillväxtpolitiken finns olika former av stöd till företag. Dels de selektiva regionala företagsstöden regionalt investeringsstöd, regionalt bidrag till företagsutveckling, sysselsättningsbidrag och regional såddfinansiering, dels det generella regionala företagsstödet transportbidrag samt nedsatta sociala avgifter.

Mer information om stöden finns hos respektive beslutande myndighet eller organ.

Stödområde

Möjligheterna att lämna direkta stöd till företag i Sverige styrs av EGs statsstödsregler. De styr också omfattningen och utseendet av stödområdena för regionala företagsstöd. Sverige får ha stödområden som omfattar 15,3 procent av befolkningen, och indelningen i stödområden är godkänd av Europeiska kommissionen för perioden 2007-2013.

Stödområde A omfattar Norrlands inland och delar av inre Svealand, dvs. kommuner i Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands läns inland och hela Jämtlands län, samt några kommuner i Gävleborgs, Dalarnas, och Värmlands län.

Stödområde B omfattar kustområdena i Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län, förutom tätorterna Luleå, Umeå och Sundsvall, samt delar av Gävleborgs, Dalarnas, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Västra Götalands och Kalmar län.

Förordning

Stödområden regleras av förordning 1999:1382
Regionalt investeringsstöd

Syftet med stödet är att genom bidrag för investeringar främja en hållbar tillväxt i stödföretagen och därmed en hållbar regional tillväxt. Stöd får lämnas till företag i stödområdena A och B i samband med investeringar i till exempel byggnader och maskiner, utbildning och konsulttjänster. Stödnivåerna varierar mellan olika typer av investeringar, men en grundprincip är att inget företag ska få mer stöd än vad som krävs för att investeringen ska komma till stånd. Stödnivåerna är högre i stödområde A och där är också möjligheterna att lämna stöd större.

I stödområde B får stöd endast lämnas om det finns särskilda skäl, investeringen bedöms vara av strategisk betydelse eller ha särskild betydelse för den regionala utvecklingen, och lån inte bedöms kunna täcka kapitalbehovet. Denna begränsning gäller inte stöd till uppförande och ombyggnad av lokaler för uthyrning eller nyinvesteringar i byggnader som bedöms vara av strategisk betydelse.

I stödområde A beslutar i normala fall respektive länsstyrelse om regionalt investeringsstöd. I stödområde B beslutar Tillväxtverket i samtliga fall utom för investeringar i Västra Götalands län där Västra Götalandsregionen beslutar.

Förordning

Regionalt investeringsstöd regleras av förordning 2007:61
Sysselsättningsbidrag

Syftet med stödet är att genom bidrag till sysselsättningsökning främja en hållbar tillväxt i stödföretagen och därmed en hållbar regional tillväxt. Sysselsättningsbidrag lämnas om sysselsättningen vid ett företag ökar till följd av anställning och bidraget bedöms vara avgörande för att denna ökning av sysselsättning skall komma till stånd. Bidrag lämnas endast vid anställningar som gäller tills vidare.

Sysselsättningsbidrag kan lämnas i stödområdena A och B. Bidragsnivåerna är högre i stödområde A, men en grundprincip är att inget företag ska få mer bidrag än vad som krävs för att sysselsättningsökningen ska komma till stånd. I stödområde A får bidrag lämnas till nyetablering av verksamhet samt, då det finns särskilda skäl, till andra sysselsättningsökningar som bedöms vara av strategisk betydelse eller ha särskild betydelse för den regionala utvecklingen. I stödområde B får bidrag endast lämnas till nyetablering av verksamhet.

Tillväxtverket beslutar om sysselsättningsbidrag utom för företag i Västra Götalands län där Västra Götalandsregionen beslutar.

Förordning

Sysselsättningsbidrag regleras av förordning 1998:996

Regionalt bidrag till företagsutveckling

Syftet med bidraget är att främja en hållbar tillväxt i bidragsföretagen och därmed en hållbar regional tillväxt. Bidrag får lämnas till företag i stödområdena A och B, landsbygd och glesbygd, samt i vissa fall även i andra områden, och kan beviljas i samband med investeringar i till exempel byggnader och maskiner, utbildning och konsulttjänster. Bidrag kan också lämnas för åtgärder som ska genomföras i samverkan med andra företag, eller åtgärder som följer av medverkan i projekt inom regionala tillväxtprogram och strukturfondsprogram.

Bidragsnivåerna varierar mellan olika typer av investeringar och olika områden, men en grundprincip är att inget företag ska få mer bidrag än vad som krävs för att en investering ska komma till stånd. Ett företag kan maximalt få bidrag med sammanlagt högst 1 200 000 kronor under en period av tre taxeringsår.

Regionalt bidrag till företagsutveckling beslutas av länsstyrelserna, förutom i Västra Götalands, Skåne, och Kalmar län där regionförbunden beslutar samt i Gotlands län där Gotlands kommun beslutar.

Förordning

Regionalt bidrag till företagsutveckling rergleras av förordning 2000:283

Såddfinansiering

Med såddfinansiering avses offentlig finansiering av produktutveckling med tillväxt- och kommersialiseringspotential. Finansiering kan sökas av små och medelstora företag för projekt i mycket tidiga faser. Även oberoende entreprenörer, innovatörer och forskare kan söka såddfinansiering.

Regional såddfinansiering kan beviljas som garanti- eller villkorslån och får normalt täcka högst 50 procent av den totala projektkostnaden. Den regionala såddfinansieringen är ett komplement till den reguljära kapitalförsörjningsmarknaden och andra statliga insatser och kan användas som ett regionalt instrument vid behov.

Såddfinansiering beslutas av länsstyrelserna, förutom för projekt i Västra Götalands, Skåne, och Kalmar län där regionförbunden beslutar samt i Gotlands län där Gotlands kommun beslutar.

Förordning

Såddfinansiering regleras av förordning 1995:1254

Regionalt transportbidrag

Syftet med bidraget är att kompensera för kostnadsnackdelar vid transporter av gods till och från företag i transportbidragsområdet samt stimulera till höjd förädlingsgrad i områdets näringsliv.

Bidrag får lämnas till företag i Norrbottens-, Västerbottens-, Jämtlands- och Västernorrlands län för intransporter av varor som ska undergå en betydande bearbetning och för uttransporter av varor som har undergått en betydande bearbetning inom området. Bidraget för uttransporter varierar mellan 10 och 45 procent av kostnaderna för sträckor över 400 kilometer beroende på produktionsställets belägenhet. För intransporter är bidraget fem procentenheter lägre.

Tillväxtverket beslutar om transportbidrag.

Förordning

Regionalt transportbidrag regleras av förordning 2000:281
Regionalt nedsatta socialavgifter

För att stimulera småföretagandet och bidra till en god service i stödområde A får företagare nedsättning av socialavgifterna (arbetsgivaravgifter och egenavgifter) med tio procentenheter. Nedsättningen är högst 85 200 kronor per år för arbetsgivaravgifter och högst 18 000 kronor per år för egenavgifter.

Stödformen administreras av Skatteverket och hanteras inom Regeringskansliet av Finansdepartementet.

Relaterat

Förordningar inom den regionala tillväxtpolitiken

Externa länkar

Länsstyrelsernas gemensamma webbplats
Skatteverkets webbplats
Läs mer om regionala företagsstöd m.m. i Europa på European Policies Research Centre, EPRC:s, webbplats

Territoriell sammanhållning och den Territoriella agendan

Territoriell sammanhållning kompletterar sammanhållningspolitikens övriga mål om ekonomisk och social sammanhållning, vilket framgår av EU-fördragets art. 174:

"In order to promote its overall harmonious development, the Union shall develop and pursue its actions leading to the strengthening of its economic, social and territorial cohesion.

In particular, the Union shall aim at reducing disparities between the levels of development of the various regions and the backwardness of the least favored regions.

Among the regions concerned, particular attention shall be paid to rural areas, areas affected by industrial transition, and regions which suffer from severe and permanent natural or demographic handicaps such as the northernmost regions with very low population density and island, cross border and mountain regions."

Betydelsen av detta har bland annat utvecklats i EU-kommissionens grönbok om territoriell sammanhållning. Begrep "territoriell" används i detta sammanhang liksom inom OECD för olika skeenden som kan kopplas till ett geografiskt område. I praktiken har exempelvis begreppet "territoriell utveckling" kommit att beteckna en utveckling som är tydligt tvärsektoriell med avseende på olika sektorers eller politikområdens inverkan på ett territoriums eller en regions utveckling. Den territoriella sammanhållingen fokuserar därmed på en politikutformning som är gränsöverskridande, såväl över geografiska och administrativa gränser, som över sektorsgränser. Några vanligt förekommande engelska begrepp som ofta används i detta sammanhang är: "A place-based policy approach", "multi-level governance" och "cross-border cooperation".

Det sista stycket i art. 174 kan vara värt att notera för svenskt vidkommande. Där sägs att särskild uppmärksamhet ska ägnas åt områden med vissa territoriella särdrag, exempelvis nordliga regioner med låg befolkningstäthet.

Sverige deltar genom Näringsdepartementet (Enheten för regional tillväxt, RT) i EU-kommissionens och medlemsländernas gemensamma arbete kring territoriell sammanhållning bland annat genom EU:s subkommitté Territorial Cohesion and Urban Matters (TCUM). Det kan vidare noteras att EU:s strategi för Östersjöregionen ses som ett initiativ på en makroregional nivå med utgångspunkt i den territoriella sammanhållningens principer.

Den Territoriella agendan

I EU bedrivs sedan flera år tillbaka också ett mellanstatligt samarbete kring territoriell sammanhållning. Även EU-kommissionen och flera länder utanför EU-kretsen deltar i samarbetet, exempelvis Norge, Schweiz och Kroatien. Arbetet som drivs inom ramen för varje lands EU-ordförandeskap har resulterat i framtagandet av den Territoriella agendan, vilken antogs vid ett informellt ministermöte i Leipzig i maj 2007. Under ledning av Ungern har en uppdatering och revidering av den Territoriella agendan (TA2020) gjorts. Den antogs i maj 2011 vid ett informellt ministermöte i Budapest.

Den Territoriella agendan innehåller utmaningar och prioriteringar utifrån den territoriella sammanhållingens grundläggande principer, medan handlingsprogrammet listar åtgärder som syftar till implementering inom såväl EU:s som medlemsländernas ansvarsområden. Sverige deltar i arbetet inom ramen för medlemsländernas och Kommissionens nätverk NTCCP (National Territorial Cohesion Contact Points), DG-möten och i förekommande fall informella ministermöten.

En viktig källa till kunskapsunderlag inom det territoriella området är forskarnätverket ESPON (European Observation Network on Territorial Development and Cohesion)som finansieras via EU:s strukturfonder. Sverige deltar genom Näringsdepartementet (RT) och Boverket i övervakningskommittén för ESPON 2013-programmet.Arbete pågår dessutom med att ta fram ett nytt ESPON-program för perioden 2014-2020.

- EU-kommissionens information om Territorial Cohesion
- Läs mer hos ESPON

Nationellt forum

Har inte undermenyer
Möteskalendarium och dokumentation
Har inte undermenyer
Deltagare

Nationellt forum för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning

Det nationella forumet för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning är regeringens instrument för att, på ett samlat sätt, föra en dialog med den regionala nivån, kring långsiktiga och strategiska, frågor av betydelse för regional tillväxt. Nationellt forum inrättades 2007 och är ett sätt att öka möjligheterna till lokalt och regionalt inflytande och ansvar.

Gemensam syn på utvecklingsfrågor

I den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013 aviserade regeringen att ett nationellt forum ska inrättas. Utgångspunkten är att ett delat ansvar mellan regional och nationell nivå för den regionala utvecklingen ställer krav på en politisk dialog och en gemensam syn och kunskap om viktiga utvecklingsfrågor.

Lokal och regional förankring

Politiska företrädare för varje län har inbjudits av regeringen att ingå i forumet. De har i sin tur till uppgift att finna former för en lokal och regional förankring och återkoppling av de diskussioner som förs i forumet. Det nationella forumet träffas fyra gånger per år för ordinarie möten.

De nationella forumets ordinarie möten ges olika teman i syfte att fokusera och fördjupa diskussionerna. De prioriteringar som lagts fast i den Nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning är en utgångspunkt för de teman som behandlas i forumet:

- Innovation och förnyelse
- Kompetensförsörjning och arbetskraftsutbud
- Tillgänglighet
- Strategiskt gränsöverskridande samarbete

Dessa teman ges ett innehåll i form av analyser av utvecklingen i Sverige och dess regioner, relevant forskning på området, nationella initiativ och ambitioner samt goda exempel från regioner i Sverige och internationellt.

Under 2009 genomfördes en översyn av arbetsformerna och innehållet i nationellt forum som en del i uppföljningen av den nationella strategin. Vid översynen togs ett uppdaterat arbetsprogram fram för forumets kommande verksamhet.

Kontaktuppgifter

Det nationella forumet samordnas av Näringsdepartementets enhet för regional tillväxt. Ansvarig: Anna Olofsson, 08-4051323.

Relaterat

Arbetsprogram för Nationellt forum för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2009-2013

Externa länkar

Läs mer om EU:s regionalpolitik
Nordiska rådet
Nordiska ministerrådet
Grensetjenstens

Sveriges kommuner och landsting

http://www.skl.se

Företagsklimat och näringsliv

- Nyhetsarkiv
- Förenkla - helt enkelt
- Företag och kommunal myndighetsutövning
- Insikt - en servicemätning om kommunens företagskontakter
- Rapporter
- Nätverk för näringslivsfrågor
- Kontakt

Handel.
(Handelsminister)

Ewa Björling Ewa Björling

Handels- och nordisk samarbetsminister
Utrikesdepartementet

"Handel, investeringar och influenser från omvärlden är centrala förutsättningar för jobben, välfärden och tillväxten - samtidigt som det gynnar viktiga mål som fattigdomsbekämpning, mänskliga rättigheter, fred och stabilitet."

Har inte undermenyer
Webb-TV
Har inte undermenyer
Ansvarsområden
Har inte undermenyer
Biografi
Har inte undermenyer
Pressmeddelanden
Uttalanden

Intervjuer och reportage

Handelsministerns nyhetsbrev

Norrlandssatsningen

Projekt Kosmopolit

Exportera mera

Framtidsjobbsturnén

Främjarkalender

Har inte undermenyer
TTIP
Har inte undermenyer
Debattartiklar
Har inte undermenyer
Tal
Har inte undermenyer
Interpellationssvar och svar i riksdagen
Har inte undermenyer
Kalendarium
Har inte undermenyer
Statssekreterare

Ansvarsområden

Handelspolitik
Frågor om handeln med utlandet, internationella handelsförhandlingar och EU:s inre marknad.

Handels-, investerings- och Sverigefrämjande
Främjande av export, import och utländska investeringar i Sverige samt Sverigebilden i utlandet.

EU:s inre marknad
Arbetet med EU:s inre marknad syftar i stort till en öppen handel, avveckling av handelshinder, konkurrens och regelförbättring i företagens och konsumenternas intresse.

Ewa Björling är även nordisk samarbetsminister och ansvarar för:

Nordiskt samarbete
Närområdet och grannländerna har en självklar ställning för Sverige. Banden mellan våra folk går sekler tillbaka och här finns flera av Sveriges viktigaste handels- och samarbetspartners.

Handelspolitik

Sveriges handelspolitik

Sveriges bilaterala investeringsskyddsavtal

EU:s handelspolitik

WTO

OECD

Hållbart företagande (CSR)

Ansvarigt departement
Utrikesdepartementet

Handel bygger det svenska välståndet
Handel med vår omvärld har byggt och bygger fortfarande det svenska välståndet. Den svenska handelspolitiken handlar därför om att underlätta export och import till och från andra länder.

Sverige arbetar bland annat i internationella handelsförhandlingar för öppna, enkla och rättvisa villkor för internationell handel och investeringar. Politiken ska bidra till tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling.
Genom medlemskapet i EU deltar Sverige i utformningen av handelspolitiken för en av de mest betydelsefulla aktörerna på den internationella handelspolitiska arenan.
Sveriges handelspolitik

Sveriges handelspolitik bygger på frihandel. Meningen "Sveriges utveckling - från fattigdom till välfärdssamhälle - är avregleringarnas och frihandelns historia" inleder regeringens handelspolitiska deklaration som presenterades i Riksdagen den 14 april 2010.

- Sveriges handelspolitik
- Handelsdeklarationen 2010

EU:s handelspolitik

EU:s handelspolitik är dels reglerna för handeln inom EU, den inre marknaden, dels EU:s gemensamma agerande i skapandet av globala och regionala regler för import och export till exempel i Världshandelsorganisationen WTO.

- EU:s handelspolitik

Världshandelsorganisationen WTO

I världshandelsorganisationen (WTO) med säte i Genève förhandlar världens länder om villkoren för internationell handel.

- Världshandelsorganisationen (WTO)

OECD

OECD, Organisation for Economic Co-operation and Development, med säte i Paris, är en internationell samarbetsorganisation för ekonomisk utveckling, främst för de 30 medlemsländerna.

- Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)

Senaste om handelspolitik

Besöken i Resursrika Norrland fortsätter - Sundsvall
Ewa Björling besökte Tokyo
Kommenterad dagordning för rådet för utrikes frågor (handel) den 3 december 2013
Kommenterad dagordning Konkurrenskraftsrådets möte 2-3 december 2013
Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn
Läs alla nyheter om handelspolitik

Senaste från Ewa Björlings blogg

Ewa Björlings privata blogg där hon skriver och kommenterar aktuella handelspolitiska frågor.

- Exporten ökar
- Dagbok från Almedalen
- Vårens sista konkurrenskraftråd i Bryssel
- Läs alla inlägg på Ewa Björlings blogg

Svar på handelsfrågor i riksdagen

Riksdagens ledamöter kan kontrollera regeringen genom att ställa skriftliga frågor till ministrarna. Här kan du läsa svaren om handel- och främjandepolitiken.

- Läs alla svar om handel- och främjandefrågor på riksdagens webbplats

Den inre marknaden med fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och personer, är en av grundstenarna i EU-samarbetet.

UD verkar för ökad export, import och utländska investeringar i Sverige, men också för att stärka Sverigebilden i utlandet.

Senaste från Mänskliga rättigheter.se

Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter är till för dig som söker fakta om mänskliga rättigheter i internationella sammanhang och i Sverige.

Läs alla nyheterna på manskligarattigheter.se

Sveriges handelspolitik

- Handel och utveckling
- Handel och konfliktförebyggande
- Handel och kampen mot korruption

Har inte undermenyer

- Referensgruppen för externa handelsfrågor

Sveriges handelspolitik bygger på frihandel. Meningen "Sveriges utveckling - från fattigdom till välfärdssamhälle - är avregleringarnas och frihandelns historia" inleder regeringens handelspolitiska deklaration som presenterades i Riksdagen den 14 april 2010.

Sveriges utveckling från bondesamhälle till ett industrisamhälle tog fart på allvar under 1800-talet. Idag har Sverige en av världens högsta levnadsstandarder och detta är intimt kopplat till handel, såväl import som export. Frihandel gjorde det möjligt för entreprenörer att grunda och utveckla många av dagens världsledande svenska företag.

Frihandel

Begreppet frihandel innebär så mycket mer än bara möjligheten att köpa och sälja varor i andra länder. Frihandeln bidrar till att decentralisera beslut så att de fattas så nära köpare och säljare som möjligt. Frihandel innebär bland annat att det inte bör finnas tullar, vare sig för import eller export. Detta gäller givetvis både varor och tjänster.

I idén om frihandel ligger att alla former av protektionism, till exempel att förbjuda import i syfte att skydda det egna landets producenter från konkurrens utifrån är till nackdel för såväl konsumenter som producenter.

Sverige ska tillhöra EU:s kärna

Tre fjärdedelar av Sveriges handel sker på EU:s inre marknad. Regeringens absoluta ambition är att Sverige ska tillhöra EU:s kärna och vara en aktiv och konstruktiv kraft i samarbetet. Det så kallade tjänstedirektivet är en viktig komponent för utvecklingen av EU:s inre marknad. Tjänstesektorn är idag den snabbast växande delen av vår ekonomi och direktivet skulle innebära goda förutsättningar för en ökad tjänstehandel inom EU.

Sverige är också den starkaste rösten för frihandel inom EU. Genom att förstärka samarbetet med andra frihandelsvänliga länder kan vi göra än mer för frihandel än vad vi klarar av själva.

EU:s handelsrelationer med resten av världen

EU:s lissabonstrategi syftar till hållbar tillväxt och ökad sysselsättning, men framförallt att göra EU till världens mest konkurrenskraftiga ekonomi. Ända sedan lissabonstrategin antogs har Sverige hävdat att en viktig pusselbit saknas för att den ska bli framgångsrik. Den tar inte tillräcklig hänsyn till EU:s handelsrelationer med resten av världen. Regeringen arbetar för att ändra på detta.

Förhandlingar i världshandelsorganisationen

Det bästa sättet att öppna handeln globalt är genom multilaterala överenskommelser. Det är också det enda sättet att säkra ett rättvist, stabilt och förutsägbart internationellt handelssystem. Därför är slutförandet av den pågående handelsrundan, den så kallade Doharundan, inom World Trade Organisation, WTO, en av regeringens viktigaste handelspolitiska prioriteringar.

Välkomnar globaliseringen

Regeringen välkomnar globaliseringen och att allt fler länder finns med på den handelspolitiska kartan. Detta innebär båda att helt nya marknader och möjligheter öppnar sig för svenska företag och att allt fler människor världen över kan ta del av de välståndsskapande krafterna som en internationell handel innebär.

Relaterat

- EU:s inre marknad
- Handels-, investerings- och Sverigefrämjande
- Handelsdeklarationen 2010

Externa länkar

- Exportkreditnämnden, EKN
- Business Sweden
- Kommerskollegium
- Kommerskollegium: Handelspolitiskt ABC
- Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, SWEDAC
- Svenska institutet, SI

Handel och utveckling

Har inte undermenyer
Handelsrelaterat bistånd
Har inte undermenyer
Aid for Trade
Har inte undermenyer
Open Trade Gate Sweden
Har inte undermenyer
UNCTAD och ITC
Har inte undermenyer
Avtal med AVS-länderna

Frihandel skapar förutsättningar för tillväxt och utveckling. Samtidigt krävs det för att tillväxten ska bli hållbar att hänsyn tas till miljön, till sociala effekter av handeln och till att det välstånd som skapas får en rättvis fördelning.

Ökad frihandel är ett viktigt instrument för att åstadkomma snabbare ekonomisk utveckling. Ökad export av varor som låg- och medelinkomstländer har god kapacitet att producera som exempelvis jordbruksprodukter, textilier och kläder är viktig för en positiv utveckling av ekonomin i de fattigaste länderna.

Förändringar i det globala handlingsmönstret

Det senaste decenniet har en dramatisk förändring ägt rum i globala handelsmönster. Den globala produktionsstrukturen har förändrats och handel med tjänster har ökat kraftigt. Tillverkningsindustrin har också blivit mer tjänsteberoende. En ökad handel kan bidra till ett minskat ekonomiskt utanförskap för fattiga människor i utvecklingsländer beroende på respektive lands fördelningspolitik och på den nationella och lokala strukturen på ekonomin. Bristfälliga institutioner, dålig samhällsstyrning och korruption utgör hinder för att kunna dra större nytta av internationell handel innebär fortsatt stora problem för många utvecklingsländer. Nationella hinder för utvecklingsländers handel har också att göra med dålig infrastruktur, höga transportkostnader, omständliga regelverk för export, avsaknad av stödjande inhemsk politik, låg produktionsstandard och bristande kunskap om exportmarknadens krav. Då många utvecklings-länders export består av ett fåtal råvaror i form av naturresurser och jordbruksprodukter är deras nationella ekonomier sårbara, inte minst för snabba och kraftiga svängningar i råvarupriser och för naturkatastrofer. En råvaruberoende export kan också hindra utvecklingen av en inhemsk tillverkningsindustri. En vidareförädling av råvaror inom utvecklingsländer skulle kunna bidra till en mer diversifierad produktion och ökade inkomster.

Regler med fokus på låg- och medelinkomstländer

Den globala tillväxten skall inte ske på bekostnad av miljö och människor och det är viktigt att tillväxten kommer fattiga människor till del. Det handelspolitiska arbetet för en hållbar utveckling är inriktat på att skapa regler inom WTO, i frihandelsavtal eller ensidiga preferensarrangemang som gynnar låg- och medelinkomstländers möjligheter att dra nytta av den ökade världshandeln och förutsättningarna.

WTO-förhandlingarna inom utvecklingsagendan från Doha har en tydlig utvecklingsprofil som sätter låg- och medelinkomstländer i fokus på ett sätt som tidigare inte varit fallet inom det multilaterala handelssamarbetet. Sedan EU-inträdet har Sverige arbetat målmedvetet för en avreglering av EU:s handelshinder gentemot alla låg- och medelinkomstländer. Särskild vikt läggs vid tillträdet till EU:s marknad för de minst utvecklade länderna (MUL). Sverige var till

exempel drivande i EU för att få till stånd avtalet om "Everything But Arms" (EBA), som kom till stånd 2001. Beslutet innebär att alla produkter från de minst utvecklade länderna förutom vapen ges kvot- och tullfritt tillträde till EU:s marknad. På längre sikt är det även viktigt att de fattigare länderna öppnar sina marknader för att lösgöra alla de dynamiska effekter som frihandel kan bidra med och för att skynda på dessa länders integration i världsekonomin. Det är också viktigt att sträva efter en hållbar utveckling med hänsyn tagen till såväl miljö som sociala dimensioner av handeln och att motarbeta internationell korruption.

Generellt strävar Sverige efter lika behandling av alla länder som befinner sig på samma utvecklingsnivå. Sverige vill reformera EU:s jordbrukspolitik på sådant sätt att det skulle gynna såväl u-ländernas utvecklingspotential som i-ländernas konsumenter.

Ladda ner

UD Info faktablad: Handel och utveckling (pdf 77 kB)

Externa länkar

EU-kommissionens webbplats för utvecklings- och biståndsfrågor
Rapport från Kommerskollegium: "Hur kan WTO-avtalet främja utveckling
Kommerskollgiums sidor om handel och utveckling
Kommerskollegiums sidor om UD:s projekt om klimatrelaterade standarder
Sida

Handel och konfliktförebyggande

Har inte undermenyer
Handel och konfliktförebyggande
Har inte undermenyer
Handelspolitik och regional integration
Internationell diamanthandel - Kimberleyprocessen

Handel och konfliktförebyggande

Ökad handel och ekonomiskt samarbete har en positiv inverkan för att undvika att konflikter uppstår mellan länder.

Handeln har en positiv inverkan på strukturella riskfaktorer, såsom bristande rättssäkerhet, ekonomisk stagnation, arbetslöshet och resursbrist.

Om den sociala och ekonomiska situationen i ett land är en grogrund för konflikt kan handel och specialisering förbättra möjligheterna för ekonomisk och positiv politisk utveckling.

Genom handel skapas ömsesidiga beroenden mellan stater och folk som stärker intresset av att, så långt som möjligt, undvika destruktiva metoder för att lösa konflikter.

Stärkt samarbete och kommunikation mellan länder minskar risken för att missförstånd skall kunna uppstå mellan olika länders företrädare, bland annat genom att handelsavtal kan leda till samarbetsinstitutioner och tvistlösningsmekanismer samt ökad tillämpning av internationellt överenskomna regler och normer.

På detta sätt lämnar handel och annat ekonomiskt utbyte, bl.a. i form av investeringar, ett positivt bidrag till det strukturella/långsiktiga konfliktförebyggandet.

Handelspolitik kan också leda till konflikter

Men handel och inte minst handelspolitik kan också vara konfliktgenererande på kort sikt och under vissa betingelser.

Handel medför ett konkurrenstryck för inhemska producenter, vilket kan innebära inkomstbortfall, ökad arbetslöshet eller t.o.m. konkurser inom en enskild sektor. Diskriminerande behandling av import och prisdumpning av export kan ge upphov till handelskonflikter stater emellan.

Insikten om detta är grunden för bildandet av GATT (sedermera WTO) liksom exempelvis WTO:s tvistlösningsmekanism och principen om särskild och differentierad behandling inom handelssystemet.

Ansvarigt departement

- Utrikesdepartementet

Handel och kampen mot korruption

Har inte undermenyer
Kampen mot internationell korruption
Har inte undermenyer
Sveriges inställning till korruption
Har inte undermenyer
Internationella finansieringsinstitutioner bekämpa
Har inte undermenyer
Konventioner och initiativ mot korruption
Har inte undermenyer
Civila samhället m.m. mot korruption

Det svenska samhället har i olika undersökningar klassats som ett av världens minst korrupta. Majoriteten av alla människor i världen lever dock i samhällen där korruption är ett stort problem.

Att verka för att bekämpa korruption och sprida kunskap om den skada som korruption leder till är förpliktelser som följer av att Sverige tillträtt anti-korruptionskonventioner i EU, Europarådet, FN och OECD.

Det är också i Sveriges intresse att verka för minskad korruption internationellt, då korruption har stora skadeverkningar på många områden.

Korruption

På de här sidorna kan du läsa om hur Regeringen, EU, FN, Europarådet och andra aktörer arbetar för att bekämpa korruptionen. Du kan också läsa om antikorruptionsarbetet i internationella finansieringsinstitutioner som IMF och Världsbanken, i regionala organisationer och om initiativ inom näringslivet och frivilligorganisationer.

Referensgruppen för externa handelsfrågor

Beslut och överenskommelser i handelsfrågor påverkar många människor. För att ge ett bättre underlag inför svenska beslut inrättade regeringen för några år sedan en referensgrupp för WTO-frågor. Gruppen har sedan omvandlats till en referensgrupp för externa handelsfrågor.

Referensgruppen i sammanträde

Gruppen träffas några gånger om året och består av representanter från näringslivet, fackförbund och intresseorganisationer eller NGO:s (non governmental organizations). Gruppen ska hjälpa till att spegla olika delar av samhället och ge en bredare bild av inställningen i olika handelsfrågor.

Utbyte av information

UD, som sammankallar och leder referensgruppen, informerar om regeringens och EU:s arbete och aktuella linje i en viss fråga. Därefter ges referensgruppen tillfälle att ge synpunkter på frågorna som tas upp till diskussion.

Referensgruppens medlemmar

Följande organisationer kallas till referensgruppens möten:

Almega, Attac, Diakonia, Djurens rätt, Fair Trade Center, FoodFirst Information and Action Network, Forum Syd, Handelshögskolan i Stockholm. Internationella Handelskammarens Svenska Nationalkommitté, International Chamber of Commerce, Jernkontoret, Kommerskollegium, Kommunalarbetareförbundet, Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd, Konsumenter i samverkan, Latinamerikagrupperna, LIF, Livsmedelsföretagen, LO, LRF, Lutherhjälpen, Läkare utan gränser, Läkemedelsindustriföreningen, Metall, Naturskyddsföreningen, Näringslivets internationella råd, Plast-& Kemiföretagen, SIDA, SIF, Skogsindustrierna, Stockholms Handelskammare, Svenska Bankföreningen, Svenska FN-förbundet, Svensk handel, Svenska Kommunförbundet, Svenska kyrkan, Svenska kyrkans mission, Svenska kyrkan i utlandet, Svenska naturskyddsföreningen, Svenskt näringsliv, Sveriges kommuner och Landsting, TCO, Textilimportörerna, Tillväxtanalys.

EU:s handelspolitik

Förenklad tillämpning av tullförmåner för u-länder

Har inte undermenyer
EU mot nya frihandelsavtal
Har inte undermenyer
EU:s investeringspolicy
Har inte undermenyer
EU:s strategi för marknadstillträde

EU:s handelspolitik är dels reglerna för handeln inom EU, den inre marknaden, dels EU:s gemensamma agerande i skapandet av globala och regionala regler för import och export till exempel i Världshandelsorganisationen WTO.

År 2008 stod de andra EU-länderna för 60 procent av Sveriges export och 70 procent av Sveriges import. EU:s inre marknad är alltså Sveriges viktigaste, och dess tyngd ökade ytterligare när EU utvidgades den 1 maj 2004.

EU är Sveriges viktigaste marknad både vad gäller import och export. Genom utvidgningen med 10 nya länder den 1 maj 2004 ökade EU:s betydelse ytterligare. EU svarade 2008 för 70 procent (avsändningsland) av Sveriges import och 60 procent (bestämmelseland) av Sveriges export.

Som medlem i EU är Sverige integrerat i EU:s inre marknad och dess gemensamma yttre handelspolitik. För handeln med varor, och i viss utsträckning även tjänster, innebär medlemskapet i EU rätten att lagstifta och ingå avtal med andra länder har överförts till gemenskapen. Europeiska kommissionen företräder medlemsländerna i till exempel WTO.

EU spelar en viktig roll i utvecklingen av den internationella handelspolitiken. En av de främsta fördelarna med medlemskapet i EU är att Sverige i dag aktivt kan påverka den gemensamma handelspolitiken. Den styrka som ett gemensamt agerande ger ligger såväl i EU:s som i Sveriges och de enskilda medlemsländernas intresse.

EU-medlemskapet innebär dock även vissa kostnader i form av en mer restriktiv handelspolitik gentemot vissa länder utanför gemenskapen. Detta har märkts framför allt i handeln med textilier och skor och möjligheterna att införa skyddsåtgärder mot dumpad, eller underprissatt import - åtgärder som inte tillämpades lika strikt av Sverige före medlemskapet.

Gemensam handelspolitik i EU

Medlemskapet i EU innebär på det handelspolitiska området att Sverige omfattas av en gemensam handelspolitik. Detta innebär att det är kommissionen som efter samråd med medlemsländerna för EU:s talan både i WTO och i andra handelspolitiska sammanhang. Samråd sker i den handelspolitiska kommittén som sammanträder en gång i veckan.

Historik

Sverige var en av initiativtagarna till skapandet av den europeiska frihandelssammanslutningen ETFA (European Free Trade Association) som grundades 1960. Målet med EFTA var dels att åstadkomma ett inbördes frihandelsområde för de europeiska länder som inte ville eller kunde bli medlemmar i EG, dels att skapa en plattform för kommande

diskussioner med EG. 1995 lämnade Sverige EFTA för att bli medlem i EG/EU.

I samband med EU-medlemskapet blev Sverige integrerat i EU:s inre marknad och samtidigt en del av unionens gemensamma handelspolitik mot länder utanför EU.

Relaterat

- EU:s inre marknad
- EU:s MRA- och PECA-avtal
- Läs mer om arbetet i EU
- EU:s avtal med länderna i Afrika, Västindien och Stillahavet
- Så styrs EU - EU:s institutioner

Externa länkar

- EU-upplysningen
- EU-kommissionens webbplats
- EU-kommissionens generaldirektorat för handel
- EU-kommissionens representation i Sverige
- Europeiska unionens råd
- Europaparlamentet
- Eur-lex
- EG-domstolen
- Kommerskollegium
- EuroInfoCentres (EIC)

Tullförmåner inom EU för u-länderna

EU lämnar tullättnader vid import av varor med ursprung i utvecklingsländer genom det allmänna preferenssystemet (Generalised System of Preferences, GSP).

Syftet är att uppmuntra u-länders industrialisering och export av framförallt bearbetade varor och är ett betydelsefullt instrument för att stödja ländernas utveckling. EU:s första GSP-system inleddes redan 1971. I dag har ett hundratal länder tillgång till systemet, men det är endast ett mindre antal länder som verkligen utnyttjar den här möjligheten till tullsänkning.

EU: s nuvarande rådsförordning för GSP gäller från och med den 1 januari 2009 till och med den 31 december 2011. Den publicerades i EU: s officiella tidning den 6 augusti 2008 (L 211, 2008-08-06, sid. 1). För att tid skulle finnas för att förhandla en ny förordning förlängdes den gällande förordningen till den 31 december 2013. En ny förordning träder i kraft den 1 januari 2014. De största förändringarna i den nya förordningen är att systemet ska fokusera på utvecklingsländer i störst behov av preferenser, en förstärkning av incitamentssystemet för hållbar utveckling (GSP+) samt större förutsägbarhet och stabilitet.

Systemet

GSP-systemet består av tre separata förmånsarrangemang: ett bas-GSP, en stimulansordning för hållbar utveckling (GSP+) och tull- och kvotafrihet för de minst utvecklade länderna. GSP-systemet erbjuder allmänna tullförmåner antingen genom tullfrihet eller genom en tullnedsättning, beroende på varans känslighet för EU:s producenter. Därutöver erbjuds ett antal förmånsländer ytterligare tullsänkningar genom att de omfattas av ett mer fördelaktigt delsystem. Den nya

förordningen som träder i kraft den 1 januari 2014 kommer att gälla i en tioårsperiod.

Information om delsystemen i GSP

1) Bas-GSP

I gällande förordning erbjuds tullfrihet alternativt nedsatt tull med vanligtvis 3,5 procentenheter för varor med ursprung i utvecklingsländer som omfattas av systemet vid import till EU. Speciella tullnedsättningar gäller för några varugrupper, exempelvis textil och konfektion. Exakt varuomfattning anges i förordningstexten i bilaga 1.
I den nya förordningen som träder i kraft den 1 januari 2014 kommer de länder som omfattas av systemet att erbjudas tullfrihet eller tullnedsättningar för 66 procent av EU:s tullpositioner. Omfattningen av de länder som är behöriga minskar från dagens 111 till 89 länder. De länder som inte längre omfattas är sådana länder som har klassificerats som övre medelinkomstländer av Världsbanken minst tre år i rad, länder som har andra preferensarrangemang med EU (som t ex handelsavtal) samt de utomeuropeiska länderna och territorierna. Målsättningen är att förbättra marknadstillträdet för de länder som har störst behov.

2) Tull- och kvotfrihet för de minst utvecklade länderna

Alla varor, förutom vapen och ammunition, med ursprung i världens 50 minst utvecklade länder omfattas av tull- och kvotafrihet (Everything But Arms, EBA). Ris och socker har tidigare omfattats av stegvis nedtrappning av tullen men från och med år 2010 gäller tull- och kvotafrihet för all import även av dessa produkter med ursprung i de minst utvecklade länderna. Detta delsystem är inte tidsbegränsat såsom de övriga och förändras inte genom den nya förordningen.

3) Extra tullförmåner för hållbar utveckling

Genom ett delsystem för hållbar utveckling, GSP+, erbjuder EU tullfrihet för i stort sett alla de varor som omfattas av förordningen. För att ett land ska komma ifråga för GSP+ måste landet kunna klassificeras som ett sårbart land samt ha ratificerat och infört i den nationella lagstiftningen ett antal angivna internationella konventioner. De exakta kraven framgår av förordningstexten. De länder som omfattas av GSP+ under den gällande förordningen är: Bolivia, Colombia, Costa Rica, Ecuador, Georgien, Guatemala, Honduras, Mongoliet, Nicaragua, Peru, Paraguay, El Salvador, Armenien, Azerbaijan och Panama.

Om det finns misstankar att ett land inte uppfyller kraven i delsystemet GSP+ kan en utredning inledas för att undersöka situationen. Sådana utredningar inleddes under 2008 för El Salvador och för Sri Lanka. Undersökningen gällande El Salvador visade att landet uppfyllde kraven och att landet därmed kunde fortsätta att omfattas av preferenserna i GSP+. Undersökningsrapporten för Sri Lanka visade att landet inte uppfyllde kraven i några internationella konventioner. Det Europeiska rådet beslutade den 15 februari 2010 att tillfälligt dra tillbaka GSP+-preferenserna, med ikraftträdande den 15 augusti 2010. Till dess Sri Lanka uppfyller kraven i GSP+-systemet gäller tullförmåner i systemet bas-GSP.

I den nya förordningen har incitamenten för att ansöka om GSP+ förstärkts genom att erbjuda full tullfrihet på alla varor som faller under de tullpositioner som omfattas av GSP samt en uppmjukning av de ekonomiska kraven, vilket innebär att fler länder kan ansöka till systemet, t.ex. Pakistan. Ansökningarna kan dessutom lämnas in och behandlas löpande i stället för var 18 månad som är fallet med gällande system. Samtliga länder som vill omfattas av GSP+ måste ansöka om detta, även de som redan omfattas under gällande regler.

Den nya förordningen innebär även förstärkta övervakningsmekanismer.

Ursprungsregler

För att omfattas av tullättnader genom GSP-systemet ska varorna ha ursprung i dessa länder.
Förteckning över vilka länder som omfattas av GSP-systemet, inklusive delsystemen, konventionerna och villkor som gäller för samtliga delsystem återfinns i förordningstexten. Information om GSP-systemet lämnas av Kommerskollegium. Information om EU:s tulltaxa och tullsatser lämnas av Tullverket.

Externa länkar

- Kommerskollegium
- Tullverket
- Europeiska kommissionens information om GSP
- Rådsförordning GSP, 732/08 (L 211, 2008-08-06, sid. 1)
- Rådsförordning GSP 978/2012 (L 303:1, 2012-10-31
- Faktapromemoria: EU:s system för tullsänkningar för utvecklingsländer (2010/11:FPM121)
- Kommissionens beslut om länder GSP+, 938/08 (L 334, 2008-12-12, sid. 90)
- " Rådets beslut om tillfälligt tillbakadragande av GSP+-preferenser för Sri Lanka (L 45, 2010-02-20)

EU mot nya frihandelsavtal

Multilateral handelspolitik

De multilaterala förhandlingarna i Världshandelsorganisationen (World Trade Organization, WTO) har högst prioritet för regeringen.

Ett avslut i de pågående förhandlingarna (Doha Development Agenda (DDA) eller Doharundan) i WTO skulle vara ett starkt stöd för världsekonomin mot protektionistiska åtgärder och ett viktigt steg på vägen mot återhämtning ur den ekonomiska krisen i världen. Doharundan skulle exempelvis öppna marknaderna ytterligare för handel med jordbruk, industrivaror och tjänster och förbättra procedurerna för handeln. Dessutom skulle utvecklingsländerna på ett bättre sätt integreras i WTO och det internationella handelssystemet. Att kunna avsluta förhandlingarna i Doharundan är också viktigt för att säkra förtroendet för WTO som organisation och därför också för det globala systemet som helhet. De pågående förhandlingarna har dock svårigheter att nå resultat, men arbete pågår med att försöka skapa ett mindre paket med några utvalda förhandlingsområden, där utsikterna att kunna avsluta förhandlingarna bedöms goda. I en situation där förhandlingarna på multilateral nivå inte kunnat utvecklas finns behov från förhandlingsparterna av att kunna ömsesidigt gå längre än de gällande handelsreglerna. Bilaterala och regionala frihandelsavtal har kommit att utgör viktiga komplement till de multilaterala handelsreglerna.

Bilaterala och regionala frihandelsavtal

EU har en lång tradition av bilaterala och regionala frihandelsavtal, bl.a. genom avtal med EU:s grannländer. Bilaterala initiativ kan komplettera multilaterala handelsförhandlingar exempelvis genom att:

- Regionala och bilaterala avtal kan komplettera de multilaterala frihandelsansträngningarna inom WTO genom att parterna sluter överenskommelser utöver det internationella regelverket för handel.
- Avtalen kan genom breda och ambitiösa åtaganden bidra till viktig handelsliberalisering och underlätta vidare samarbete i större ländergrupper och bidra till ökad förståelse för multilaterala regelverk.

Det är centralt att bilaterala och regionala överenskommelser om frihandelsavtal utformas enligt de gällande internationella reglerna i WTO.

För att stärka Europas konkurrenskraft globalt inleddes 2007 ett arbete med sikte på flera nya frihandelsavtal. Sedan dess pågår förhandlingar med ett stort antal länder. EU eftersträvar breda och ambitiösa avtal som ska främja det ekonomiska och politiska utbytet mellan EU och länderna/ländergrupperna. Ambitionen i förhandlingarna ska anpassas till respektive förhandlingsparts utvecklingsnivå. Även områden med koppling till handeln med varor och tjänster, såsom investeringar, offentlig upphandling, immaterialrätt, tekniska handelshinder,konkurrensregler och handelsprocedurer, ska förhandlas. Målet är att man i princip ska liberalisera all varuhandel och genomföra betydande liberalisering av tjänstehandeln.

Europeiska kommissionen sköter avtalsförhandlingarna, men medlemsländerna påverkar vilka frågor som ska ges prioritet och hur EU:s förhandlingsbud till länderna utformas. Förhandlingarna som inleddes 2007 rör främst länder i Asien och Latinamerika. Under 2008 och 2009 påbörjade EU även förhandlingar med Ukraina respektive Kanada. Sedan tidigare för EU förhandlingar med Gulfstaternas samarbetsråd (GCC). 2011 fick kommissionen mandat att fördjupa de existerande frihandelsavtalen med länderna i Medelhavsregionen

Därtill förhandlar EU om ekonomiska partnerskapsavtal med före detta kolonier i Afrika, Västindien och Stillahavsregionen (AVS), där huvudsyftet är utveckling hos partnerländerna.

Nordamerika

Förhandlingar med Kanada om ett omfattande frihandelsavtal inleddes 2009 och befinner sig i början av år 2013 i sitt absoluta slutskede. Detta avtal blir det till dags dato mest omfattande EU har ingått och det hittills första med ett högt utvecklat industriland. I februari 2013 lämnade en högnivågrupp EU-USA rekommendationen att EU och USA skall förhandla om ett Transatlantiskt handels- och investeringspartnerskap (Transatlantic Trade and Investment Partnership). De årliga ekonomiska vinsterna av ett sådant avtal har beräknats till 86 miljarder Euro för EU och till 65 miljarder Euro för USA. Förhoppningen är förhandlingar skall kunna inledas första halvåret 2013.

Asien

Förhandlingarna med Sydkorea, som pågått sedan 2007, avslutades under Sveriges ordförandeskap i EU hösten 2009. Frihandelsavtalet började tillämpas i juli 2011 och är ett av de mest ambitiösa avtal av denna typ som EU någonsin ingått.

Under 2007 inledde EU även förhandlingar om ett brett frihandelsavtal med Indien. EU påbörjade också förhandlingar med vissa av medlemmarna i den sydöstasiatiska samarbetsorganisationen ASEAN (Association of Southeast Asian Nations) i syfte att nå ett interregionalt avtal. Delvis som en följd av parternas olika ambitionsnivåer visade sig förhandlingarna gå alltför trögt. Därför inleddes istället bilaterala förhandlingar mellan EU och de länder i regionen som visat störst ambition, dock fortfarande med målet att slutligen nå ett interregionalt avtal med ASEAN som helhet.

Förhandlingar med Singapore inleddes 2010 och avslutades i december 2012. Därtill pågår förhandlingar med Malaysia sedan 2010 och med Vietnam sedan 2012. Ytterligare förhandlingar väntas inledas under våren 2013 med Thailand och Japan.

Latinamerika

Förhandlingarna om ett associeringsavtal med Centralamerika (Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua och Panama) har avslutats. Avtalet innehåller de tre komponenterna frihandel, politisk dialog och samarbete. EU har även avslutat förhandlingar med Colombia/Peru. Spänningar inom Andinska gemenskapen medförde att EU gick vidare med bilaterala förhandlingar om ett frihandelsavtal med endast Colombia och Peru. Avtalen med Centralamerika respektive Colombia/Peru är undertecknade av EU och godkända av Europaparlamentet. EU tog under 2012 beslut om provisorisk tillämpning av avtalen, vilket förväntas kunna tillämpas under 2013.

Förhandlingar om ett associeringsavtal med Mercosur (Argentina, Brasilien, Venezuela och Uruguay. Paraguay är för närvarande suspenderad men förväntas återkomma till gruppen under 2013) inleddes 1999. Förhandlingarna går långsamt och nya steg framåt förväntas först i slutet av 2013.

Södra Medelhavsregionen

I december 2011 fick Kommissionens rådets mandat att med utgångspunkt i existerande handelsavtal förhandla fördjupade frihandelsavtal med Egypten, Tunisien, Jordanien och Egypten. Rådet beslutade i november 2012 att förhandlingar med Marocko kunde inledas. Förhoppningen är att förhandlingar snart kan påbörjas också med de övriga länderna.

Östliga partnerskapet

Östliga partnerskapet inrättades vid ett toppmöte i maj 2009 som ett övergripande ramverk för EU:s relationer med sex Östeuropeiska partnerländer - Armenien, Azerbajdzjan, Georgien, Moldavien, Ukraina och Vitryssland. Partnerskapet innebär en ökad ambitionsnivå för politisk associering och ekonomisk integration med vart och ett av länderna. Det innehåller ett bilateralt och ett multilateralt spår. Det bilaterala spåret omfattar bl.a. associeringsavtal, som ska innefatta djupgående frihandelsavtal för vart och ett av länderna när tillräckliga reformframsteg gjorts. Förhandlingar om ett frihandelsavtal slutförts med Ukraina men av politiska skäl avvaktas fortfarande ett undertecknande. Under 2012 inleddes frihandelsförhandlingar med Georgien, Moldavien och Armenien. Förhoppningen är att dessa skall kunna avslutas under 2013.

Relaterat

- Handelspolitik
- Handel och utveckling
- Latinamerika och Karibien
- Asien och Oceanien

EU:s investeringspolicy

Utländska direktinvesteringar (FDI, dvs. investeringar som görs av ett företag i ett annat land än hemlandet) är ett viktigt element för att skapa tillväxt och arbetstillfällen både inom och utanför EU.

FDI bidrar ofta med att sprida kunskaper och teknik samt förbättrad konkurrenskraft. FDI har en betydelsefull roll för att bygga globala värdekedjor som är en del av den moderna internationella ekonomin. Globala värdekedjor innebär att produktionen av varor och tjänster delas upp i arbetsmoment som utförs i olika delar av världen. Svensk export består exempelvis numera till minst en tredjedel importerade varor och tjänster. Handel och investeringar är därmed såväl kompletterande som sammankopplade med varandra. Internationella regler för investeringar bidrar till att förbättra affärsklimatet genom att öka den rättsliga säkerheten för investerare och minska riskerna. Investeringsbesluten beror dock även på andra faktorer så som politiskt klimat, makroekonomi, infrastruktur, arbetskraft, nationell politik och administration.

I och med Lissabonfördraget blev utländska direktinvesteringar en del av EU:s gemensamma handelspolitik. Det innebär bl.a. att investeringsskydd kan inkluderas i EU:s frihandelsavtal och att fristående investeringsavtal kan slutas mellan EU och länder utanför EU. Investeringsskyddet omfattar garantier för hur utländska investerare ska behandlas. Exempel på sådana bestämmelser är skälig och rättvis behandling av investeringar, samma behandling som inhemska investerare (nationell behandling), krav som måste uppfyllas för att få expropriera egendom, beräkningsgrunder för ersättning för expropriation, fri överföring av tillgångar och tvistlösning (inklusive möjlighet till internationellt skiljeförfarande vid tvist mellan investerare och stat). Sverige slöt tidigare investeringsskyddsavtal på egen hand och har närmare 70 sådana avtal med andra länder. Dessa avtal gäller fortsatt tills de ersätts med EU-avtal eller sägs upp.
Relaterat Sveriges bilaterala investeringsskyddsavtal

EU:s strategi för marknadstillträde

Sverige arbetar aktivt med EU:s strategi för marknadstillträde. Vill man anmäla ett handelshinder görs detta på följande länk:

- Anmälan av handelshinder

Externa länkar

Läs mer om strategin
"Market Access Database" på EU-kommissionens webbplats

Sveriges bilaterala investeringsskyddsavtal
http://www.regeringen.se/sb/d/3029

- Albanien
- Algeriet
- Argentina
- Armenien
- Bolivia
- Bosnien och Hercegovina
- Bulgarien
- Chile
- Ecuador
- Egypten
- Elfenbenskusten
- Estland
- Etiopien
- Förenade arabemiraten
- Georgien
- Guatemala
- Hongkong/SAR
- Indien
- Indonesien
- Iran
- Kazakstan
- Kina
- Kirgizistan
- Korea, Republiken
- Kroatien
- Kuwait
- Laos
- Lettland
- Libanon
- Litauen
- Madagaskar
- Makedonien
- Malaysia
- Malta
- Marocko
- Mauritius
- Mexico
- Moçambique
- Mongoliet
- Oman
- Pakistan
- Panama
- Peru
- Polen
- Rumänien
- Ryska federationen
- Saudiarabien
- Senegal
- Serbien och Montenegro
- Slovakien
- Slovenien
- Sri Lanka
- Sydafrika
- Tanzania
- Thailand
- Tjeckien
- Tunisien
- Turkiet
- Ukraina
- Ungern
- Uruguay
- Uzbekistan
- Venezuela
- Vietnam
- Vitryssland
- Yemen

RelateratLäs mer om handelspolitik

Världshandelsorganisationen (WTO)

Har inte undermenyer
Avtalen i WTO
Har inte undermenyer
Ministerkonferenserna
Har inte undermenyer
Tvistlösningssystem
Doha-rundan

Har inte undermenyer
TRIPs
Har inte undermenyer
Handel med tjänster
Har inte undermenyer
Historisk tillbakablick
Har inte undermenyer
WTO-ordlista

I världshandelsorganisationen (WTO) förhandlar världens länder om villkoren för internationell handel. Här hittar du du bland annat mer information om hur WTO växt fram, en historisk tillbakablick över de olika förhandlingsrundorna, om avtalen som är WTO:s regelverk - GATT, GATS och TRIPS, och om minister-konferensen som är WTO:s högsta beslutande organ.

Världshandels-organisationen (WTO)

WTO:s webbplats

Kommerskollegium

Kommerskollegium utreder sakfrågor i det löpande arbetet i WTO, anslutningsförhandlingar samt i WTO:s förhandlingsrundor.

Kommerskollegiums webbplats

Sveriges representation vid de internationella organisationerna i Genève

Avtalen i WTO

GATT (Allmänna tull- och handelsavtalet) är ursprunget till det multilaterala regelverket på handelsområdet. GATT trädde i kraft 1948 och från början deltog 23 länder. Fram till 1994 hade avtalet utvecklats och omfattade flertalet länder med undantag främst av statshandelsländer. Det övergripande målet var då som nu att bidra till ekonomisk tillväxt och ökad välfärd genom att underlätta handeln.

Den så kallade Uruguayrundan som var den åttonde och sista förhandlingen inom GATT avslutades 1994 och ledde till att Världshandelsorganisationen (WTO) skapades för att administrera avtalen och vara ett forum för förhandlingar.

WTO trädde i kraft den 1 januari 1995 och har sitt säte i Genève. I dag har WTO 147 medlemsländer och antalet ökar för varje år. Ytterligare ett 25-tal länder ansöker om medlemskap. Vid WTO:s fjärde ministerkonferens i Doha i november 2001 valdes även Kina in som medlem i WTO.

Regelverket i GATT omfattade från början främst tullar för industrivaror och andra traditionella handelshinder, medan de nuvarande avtalen även täcker andra handelshinder. Huvudavtalen utgörs av varuhandelsavtalet (tidigare GATT), tjänstehandelsavtalet (GATS) och avtalet om vissa immaterialrättsliga frågor som till exempel patent (TRIPS). WTO har även särskilda regler för hur handelstvister ska lösas.

GATT - Varuhandel
Det allmänna tull- och handelsavtalet slöts 1947. Det innehåller det multilaterala regelsystemet för handeln med varor. Grundelementen i GATT är den så kallade mest gynnad nationsprincipen (MGN) och principen om nationell behandling.

Innebörden av MGN-principen är att samtliga handelsförmåner som ges till ett land automatiskt ska utsträckas till övriga medlemsländer. Nationell behandling innebär att importerade och inhemska varor ska behandlas lika vad gäller beskattning och olika regleringar.

Ett centralt element i GATT utgörs av tullbindningar. Detta innebär att länderna åtagit sig att binda sina tullar vid en viss nivå som inte får överstigas. Genom att binda tullarna skapas en stabil och förutsägbar grund för handeln. Under de 50 år som avtalet varit i kraft har tullnivåerna minskat betydligt framförallt i i-länderna. I takt med att tullarnas betydelse relativt sett har minskat har dock andra handelshinder fått ökad betydelse, vilket föranlett behov av reglering i GATT.

GATS - Tjänstehandel
Tjänstesektorn utgör en väsentlig del för den moderna och effektiva ekonomin. Det var därför av stor betydelse att man i Uruguayrundan lyckades förhandla fram ett världsomspännande regelverk för handeln med tjänster. Avtalet består av tre huvuddelar:

- ett ramavtal med generella förpliktelser som gäller alla avtalsparter och i princip all tjänstehandel
- nationella bindningslistor med åtaganden om marknadstillträde och nationell behandling för varje tjänstehandelssektor, inklusive listor över undantag från mest gynnad nationsprincipen, samt
- annex och ministerbeslut som rör speciella förhållanden, inklusive förlängda förhandlingar, inom vissa tjänstehandelssektorer

I praktiken innehåller GATS med dess bindningslistor och bilagor inte några utfästelser om nya liberaliseringsåtaganden. Genom att underteckna avtalet har de deltagande länderna dock förbundit sig att inte införa några nya begränsningar för marknadstillträde.

TRIPS - Immaterialrätt
Genom avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter, TRIPS, införlivades ett nytt, viktigt område i WTO:s regelverk. Avtalet behandlar det immaterialrättsliga skyddet på områden som upphovsrätt, varumärken, patent, mönster, kretsmönster och geografiska ursprungsbeteckningar. Medlemmarna åläggs att i sina nationella rättsordningar införa vissa förfaranden så att det blir möjligt att vidta effektiva åtgärder mot immaterialrättsliga intrång.

Genom avtalet utsträcks grundläggande WTO-begrepp som mest gynnad nationsbehandling och nationell behandling att gälla även på det immaterialrättsliga området.

För industriländerna trädde avtalet i kraft 1996. Utvecklingsländerna började implementera TRIPS-avtalet år 2000. För de minst utvecklade länderna gäller dock avtalet från 2006.

ITA - Informationsteknikavtalet
Informationsteknikavtalet (Information Technology Agreement ITA) är ett avtal om avskaffande av tullar på IT-produkter. Initiativet till avtalet togs av EU, USA, Japan och Kanada. Vid WTO:s ministerkonferens 1996 antog dessa länder tillsammans med elva andra en deklaration där de förklarade sig beredda att till den 1 januari 2000 avveckla tullar och avgifter med motsvarande verkan på IT-produkter. De länder som stod bakom deklarationen svarade själva för drygt 80 procent av handeln. När ITA trädde i kraft hade avtalet 39 deltagare som representerade 92 procent av handeln. Den första tullsänkningen genomfördes den 1 juli 1997 och följdes sedan av ytterligare sänkningar. Tullarna var i de flesta fall helt avvecklade vid den i avtalet stipulerade tidpunkten.

SPS-avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder

Hälsofrågor har fått allt större betydelse i handelssammanhang. Fågelinfluensa, galna kosjukan och mul- och klövsjukan har alla bidragit till att sätta fokus på dessa frågor. En i många länder politiskt kontroversiell fråga som berör området är genetiskt modifierade organismer (GMO).

SPS-avtalet om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder i WTO innehåller regler om hur skyddsnormer bör utformas för att inte skapa handelshinder och samtidigt skydda människors, djurs och växters liv och hälsa. Avtalet trädde i kraft 1995. Det omfattar livsmedelsbestämmelser samt veterinärbestämmelser och växtskyddsregler.

Avtalet lägger vikt vid att skyddsåtgärder står i samklang med de internationella spelreglerna, och att beslut om skyddsåtgärder fattas på vetenskaplig grund. De skall inte vara mer handelsstörande än vad som är nödvändigt för att uppnå avsedda syften. De ska också - så långt möjligt -vara baserade på internationella standarder.

Följande åtgärder faller under SPS-avtalet:

- åtgärder till skydd av människor och djur mot hälsorisker som är knutna till livsmedel och fodermedel
- åtgärder till skydd av människor mot hälsorisker som är knutna till sjukdomar hos djur och växter
- åtgärder till skydd av djur och växter mot risker förknippade med spridning av skadegörare och sjukdomar
- åtgärder till skydd mot risker för annan skada till följd av spridning av växtsjukdomar.

TBT - Tekniska handelshinder

Olikheter mellan länders tekniska föreskrifter utgör ofta ett hinder i den internationella handeln och TBT -frågor har fått en allt större betydelse i takt med att tullnivåerna minskat. Ett avskaffande av tekniska handelshinder skulle innebära avsevärt minskade kostnader för företagen.

TBT-avtalet (Agreement on Technical Barriers to Trade) i nuvarande lydelse är ett resultat av Uruguayrundan och trädde i kraft den 1 januari 1995. Det omfattar alla varor, såväl industri- som jordbruksvaror. Syftet med avtalet är att förhindra att tekniska föreskrifter, standarder och procedurer för bekräftelse av överensstämmelse utformas så att de blir onödiga hinder för internationell handel.

Avtalet reglerar tillkomst och tillämpning av tekniska föreskrifter och standarder, inkl. förpacknings-, märknings- och etiketteringskrav, samt metoder för provning och certifiering av överensstämmelse med tekniska föreskrifter och standarder.

Medlemsländerna i WTO skall till organisationen anmäla förslag om nya föreskrifter och provningsmetoder som skiljer sig från internationella standarder och som bedöms få en väsentlig inverkan på handeln, och på detta sätt bereda möjlighet för övriga länder att framföra synpunkter. Genom att ge enskilda medlemsländer möjlighet att påverka utformningen av föreskrifterna vill man undvika att nya handelshinder uppstår.

Externa länkar

Om GATS på WTO:s webbplats
Om TRIPS på WTO:s webbplats
Om SPS på WTO:s webbplats
Om TBT på WTO:s webbplats

Ministerkonferenserna

WTO:s högsta beslutande organ är den så kallade ministerkonferensen som möts vartannat år. På konferensen tas beslut om riktlinjerna för samarbetet mellan WTO:s 153 medlemsländer.

Alla medlemmar har en röst och beslut fattas på basis av principen om konsensus. Sverige förhandlar genom EU i WTO. Här presenteras en översikt av ministerkonferenserna inom WTO.

1996 Första ministerkonferensen i Singapore

WTO:s första ministerkonferens ägde rum 1996 i Singapore. Vid konferensen fattades bland annat beslut om att studera och analysera frågorna om investeringar, konkurrens, öppenhet i offentlig upphandling samt förenkling av handelsprocedurer och deklaration om grundläggande arbetsvillkor.

1998 Andra ministerkonferensen i Genève

Beslut om att studera e-handel och att e-handel inte ska tullbeläggas.

1999 Tredje ministerkonferensen i Seattle

Målsättningen var att fatta beslut om att inleda nya handelsförhandlingar. Detta lyckades dock inte. Ministerkonferensen i Seattle slutade i sammanbrott. Främst beroende på att de sakliga motsättningarna mellan huvudaktörerna var för stora i nästan varje huvudfråga. Omfattande gatudemonstrationer uppmärksammades världen över.

2001 Fjärde ministerkonferensen i Doha

Vid ministermötet i Doha, Qatar, enades medlemsländerna om att inleda en ny förhandlingsrunda, den så kallade "Utvecklingsdagordningen från Doha (Doha Development Agenda, DDA)". Som namnet antyder lyfter medlemsländerna fram utvecklingsländernas intressen mer än tidigare. De viktigaste frågorna i deklarationen från ministermötet i Doha var: jordbruk, tjänster, marknadstillträde för industrivaror, nya förhandlingsfrågor (de så kallade Singapore-frågorna om investeringar, konkurrens, insyn i offentlig upphandling och handelsprocedurer), miljö, översyn av WTO:s regelverk, implementering av tidigare ingångna WTO-avtal och deklarationen om TRIPS-avtalet och hälsa. Förhandlingsrundan sa vara klar till 1 januari 2005.

2003 Femte ministerkonferensen i Cancún

Vid WTO:s ministerkonferens i Cancún i Mexico 10-14 september var det tänkt att man skulle göra en halvtidsöversyn av Dohaförhandlingarna. På mötets sista dag kollapsade dock förhandlingarna. Sedan Cancún har arbetet i Genève och i WTO-ländernas huvudstäder varit inriktade på att få upp förhandlingarna på spåret igen, vilket också lyckades vid ett möte i Genève i slutet av juli 2004.

2005 Sjätte ministerkonferensen i Hongkong

Ambitionen inför ministermötet var hög och man hoppades få till stånd ett avgörande genombrott i förhandlingarna, särskilt för jordbruks- och industrivaror. Det stod emellertid klart redan före mötet att det inte skulle gå att nå så långt. Efter intensiva förhandlingar nåddes i alla fall en uppgörelse som innebar ett steg på vägen. Det viktigaste beslutet var att man enades om att fasa ut alla exportsubventioner på jordbruksområdet senast 2013. Vissa framsteg på utvecklingsområdet gjordes också.

I deklarationen fastställdes också att man ska nå en uppgörelse om ett detaljerat ramverk för jordbruks- och industrivaror senast den 30 april 2006. Inte heller denna tidsgräns lyckades man hålla vilket var

huvudorsaken att förhandlingarna suspenderades i juli 2006, för att sedan återupptas i november.

2009 Sjunde ministerkonferensen i Genève

En reguljär ministerkonferens i WTO ägde rum 30 nov - 2 dec i Genève i Schweiz. Medlemsländerna uttryckte uppskattning över att organisationen stått stark i den ekonomiska krisen och bidragit till att hålla protektionism stången. Konferensen var lyckad på så sätt att den gav utrymme för mer övergripande diskussioner om handelssystemet, utanför ramarna för avtalsförhandlingarna. I Dohaförhandlingarna skedde således inga nämnvärda framsteg, men de flesta länder ställde sig bakom målet att nå en avslutning av Doharundan under 2010.

WTO:s tvistlösningssystem

Inom WTO ryms en mängd mellanstatliga avtal där medlemsländerna bundit nivån på sina tullar och kvoter, samt kommit överens om gemensamma regler för att hantera handelshinder som inte utgörs av tullar och kvoter. Grundtanken är att återkommande förhandlingar ska leda till öppnare världshandel med stabilare och rättvisare spelregler. Om en part anses ha brutit mot något avtal är det möjligt att begära tvistlösning inom WTO:s ram. Utvecklingsländerna ges särskilda och mer förmånliga villkor i regelverket.

WTO:s tvistlösningsmekanism är ett viktigt instrument för att se till att WTO-regelverket efterlevs och att handeln därmed flyter på ett smidigt sätt. Sedan tvistlösningsmekanismens instiftande 1995 har över 450 fall initierats. Många av dessa har lösts på ett tidigt stadium genom konsultationer. Om ett land som förlorar en tvist inte efterlever utslaget eller erbjuder kompensation kan motparten t.ex. få rätten att införa strafftullar. Under de senaste åren har handelsagendan dominerats av ett antal betydelsefulla tvister främst mellan EU och USA. Tvisterna har bland annat rört EU:s importpolitik för bananer, EU:s importförbud mot hormonkött, amerikanska skatteregler för så kallade Foreign Sales Corporations samt skyddsåtgärder på stålvaror. Utvecklingsländerna är i allt större grad involverade i olika tvister. Tvister mellan utvecklingsländer blir också allt vanligare.

WTO:s tvistlösningsavtal (Dispute Settlement Understanding - DSU) fungerar i grunden väl, men har visat sig innehålla en del brister och oklarheter. Av denna anledning pågår en översyn av systemet.

Mer information om WTO:s tvistlösningsmekanismer finns på Kommerskollegiums och WTO:s webbplatser.

Doha-rundan

Har inte undermenyer
Bakgrund till Doha-rundan
Har inte undermenyer
Jordbruk
Har inte undermenyer
Fiskefrågor
Har inte undermenyer
Marknadstillträde för industrivaror
Har inte undermenyer
Offentlig upphandling i WTO
Har inte undermenyer
Förenkling av handelsprocedurer
Har inte undermenyer
E-handel
Har inte undermenyer
De minst utvecklade länderna (MUL)
Har inte undermenyer
Subventioner och utjämningsåtgärder
Har inte undermenyer
Antidumping
Har inte undermenyer
Särskild och differentierad behandling, SDT
Har inte undermenyer
Tekniskt samarbete och kapacitetsbyggande
Har inte undermenyer
Handel och miljö

Kort sammanfattning

Vid WTO:s fjärde ministerkonferens i november 2001 beslutade medlemmarna att inleda nya handelsförhandlingar på ett 20-tal områden. Målsättningen var att komma överens om ett slutligt avtal före 1 januari 2005. Förhandlingarna pågår dock fortfarande

För mer än elva år sedan, i november 2001, inleddes i Qatars huvudstad Doha den första förhandlingsrundan i WTO. Tidigare förhandlingsrundor ägde rum under GATT-avtalet. Förhandlingar på ett 20-tal områden startade och för första gången lyfte man särskilt fram utvecklingsfrågorna. År 2008 var en uppgörelse nära, men i slutspurten bröt förhandlingarna samman. De två följande åren gjordes inga framsteg. Vid G20-mötet i Seoul i november 2010 enades man om att Dohaförhandlingarna skulle intensifieras med målsättningen att nå ett slut under 2011. I början av året satte därför förhandlingarna igång med ny kraft och pågick fram till slutet av mars då ett antal medlemsländer inte längre fann grund för att fortsätta förhandlingarna. Under det sista kvartalet 2012 kom förhandlingarna igång på allvar och man har därefter kunnat notera framsteg. För närvarande ger stämningen i Genève visst hopp om möjligheten att nå enighet om ett så kallat "minipaket" med handelsprocedurer som ett centralt element.

Även om Doharundan pågått i mer än elva år och förhandlingarna har kantats av misslyckanden och besvikelser så uppskattas att cirka 80 procent av förhandlingarna redan är avklarade. Det är de politiskt känsliga frågorna som kvarstår. Förhandlingarna utgör vad som kallas ett "single undertaking", vilket betyder att inget är klart och kan implementeras förrän allt är överenskommet.

Bakgrund till Doharundan

Vid WTO:s fjärde ministerkonferens i november 2001 beslutade medlemmarna att inleda nya handelsförhandlingar på ett 20-tal områden med målsättningen att komma överens om ett slutligt avtal före 1 januari 2005. Eftersom konferensen ägde rum i Qatars huvudstad Doha och man för första gången särskilt lyfte fram

utvecklingsfrågorna gavs förhandlingarna det formella namnet "Utvecklingsdagordningen från Doha" (the Doha Development Agenda, DDA) ofta kallad "Doharundan".

Mötet i Cancún 2003

Avsikten var att medlemmarna vid WTO:s femte ministerkonferens i Cancún, Mexico, i september 2003 skulle göra en översyn i halvtid av förhandlingarna och ta beslut om riktlinjerna för det fortsatta arbetet. På flera centrala områden var oenigheten i sak för stor och mötet avbröts utan att ministrarna kunde enas om någon gemensam deklaration. Efter mötet följde en period av lägre aktivitet.

En viktig händelse under mötet i Cancún var att en grupp stora utvecklingsländer gick samman på jordbruksområdet under namnet G20. Viktiga medlemmar i G20 är bland andra Brasilien, Indien och Kina. Gruppen har sedan Cancún varit en central part i förhandlingarna och blivit en motvikt till den tidigare dominerande positionen av EU och USA.

Återupptagna förhandlingar 2004

I början av 2004 kom alltfler positiva signaler från olika delar av medlemskretsen som pekade på att det nu fanns förutsättningar att återuppta Doharundan igen. Efter flera månaders intensiva förhandlingar lyckades man komma överens om ett ramverk för fortsatta förhandlingar.

Ramverket har kommit att kallas för "julibeslutet". Julibeslutet omfattar alla delar av arbetsprogrammet för Doharundan, men fokuserar särskilt på områdena jordbruk (inklusive bomull), industrivaror, tjänster, förenklade handelsprocedurer samt utvecklingsfrågorna. I huvudsak handlade det om riktlinjer för de fortsatta förhandlingarna. De mest kontroversiella frågorna sköts upp.

Låga ambitioner inför möte i Hongkong 2005

Nästa avgörande etapp i Doharundan var ministermötet i Hongkong i december 2005. Efter julibeslutet var förhoppningarna större och ambitionen med Hongkongmötet var till en början att få till stånd beslut om modaliteter, det vill säga siffror och formler på alla förhandlingsområden.

Men förhandlingarna under 2005 gick trögt och det var uppenbart att det skulle bli omöjligt att nå målet till Hongkong. Som så ofta förr i handelssammanhang var det jordbruket som satte käppar i hjulet. Även kopplingarna mellan förhandlingarna om jordbruk och förhandlingarna om industrivaror skapade problem. Mot bakgrund av de låga förväntningarna blev Hongkongmötet en mindre framgång. Även om ett avgörande genombrott inte ägde rum undveks emellertid ett sammanbrott av förhandlingsrundan och på vissa områden fördes förhandlingarna framåt.

Låst läge i förhandlingarna 2006

Tidsgränsen för jordbruk och industrivaror, den 30 april 2006, lyckades man inte hålla och den sköts upp till i slutet av juni då ett möte med ministerdeltagande hölls i Genève. Mötet blev dessvärre ytterligare en besvikelse och visade att motsättningarna fortfarande var stora. Mötet avslutades med att WTO:s generaldirektör, Pascal Lamy, fick uppdraget att inleda intensiva konsultationer med i första hand ett antal av WTO:s nyckelländer. Men den 24 juli kom beskedet att diskussionerna inte hade nått något resultat. Lamy annonserade att han inte ansåg att det fanns förutsättningar för att fortsätta förhandlingarna givet det låsta läget. Den 28 juli beslutade man vid WTO:s Allmänna råd att ställa in förhandlingarna.

Förhandlingarna återupptas vid årsskiftet 2006-2007

Efter suspenderingen var det trots allt relativt stor aktivitet. Det mest positiva i sammanhanget var att många länder arbetade för att förhandlingarna skulle återupptas så snabbt som möjligt. I början av november 2006 enades man därför också vid ett möte i WTO:s förhandlingskommitté (TNC) om att mjukstarta förhandlingarna igen. Inledningsvis var förhandlingarna enbart informella, men i januari 2007 återupptogs förhandlingarna formellt i full skala.

Nystarten i förhandlingarna innebar också att upplägget i förhandlingarna ändrades något. Det hade vid det här laget blivit uppenbart att för att kunna avsluta rundan behövs ett genombrott i förhandlingarna om jordbruk respektive industrivaror. Dessa områden är de två mest kontroversiella och dessutom finns det många kopplingar mellan de båda. Strategin blev därför att fokusera på att först och främst få till stånd en uppgörelse på jordbruks- och industrivaruområdena. Om det lyckas blir det lättare att avsluta även andra förhandlingsområden.

Det visade sig inte möjligt att få till stånd ett genombrott till sommaren 2007. Istället presenterades i juli utkast till en uppgörelse från ordförandena i jordbruks- och industrivaruförhandlingarna. Dessa utkast accepterades av alla WTO-medlemmar som bas för fortsatta förhandlingar och under hösten 2007 koncentrerades diskussionerna i hög grad på dessa papper.

2008 - nära en uppgörelse men sammanbrott i slutspurten

I början av 2008 märktes en tydligare vilja hos WTO-medlemmarna att kraftsamla för att försöka avsluta rundan under 2008. Under våren förhandlades det allt intensivare. I juli 2008 kallade Lamy till ett ministermöte i Genève. Han hade tagit fram en lista på 20 knäckfrågor som måste lösas ut. Ministermötet gick bättre än de flesta hade förväntat sig och fråga efter fråga löstes ut från Lamys lista. Till slut kollapsade dock förhandlingarna, genom att USA och Indien inte kunde komma överens om ambitionsnivån på industrivaruområdet respektive i frågan om utvecklingsländernas särskilda skyddsmekanism för jordbruksprodukter.

Under hösten 2008 försökte Lamy att driva på för att hitta överenskommelser i dessa frågor och två nya utkast till avtalstext för jordbruk och industrivaror presenterades i december. Lamy ville kalla till ett nytt ministermöte före årsskiftet för att slutgiltigt nagla fast överenskommelser om jordbruk och industrivaror. Tyvärr signalerade då några nyckelländer att de inte var beredda att förhandla vidare på grund av stundande val och Lamy fick avbryta planerna att sammankalla till ett ministermöte.

2009 och 2010 - två förlorade år

Under våren 2009 gjordes i princip inte några framsteg alls i Doharundan. Obamas administration hade just tillträtt i USA och de prioriterade inte handelsfrågor. I Indien hölls nationella val i maj, vilket medförde att även Indien flyttade fokus bort från handelsfrågorna.

Parallellt skapade dock den pågående ekonomiska krisen en förnyad medvetenhet om vikten av att undvika protektionism och vinsterna det skulle medföra om man lyckades föra Doharundan i hamn. Handelspolitiken stod därför på dagordningen när G20-ländernas ledare träffades i Pittsburgh, september 2009. Under mötet gjordes tydliga utfästelser mot protektionistiska åtgärder samt för att Doharundan skulle avslutas 2010. G20-ländernas ledare ombad också handelsministrarna att i början av 2010 göra en lägesavstämning (en så kallad "stock-take") i Doharundan. Dessa åtaganden resulterade i att förhandlingsarbetet i Doharundan återupptogs i Genève under hösten 2009.

Samtliga förhandlingsgrupper började träffas igen för att hitta vägar framåt för att kunna avsluta Doharundan under 2010. I substans skedde dock inga nämnvärda framsteg.
I månadsskiftet november/december 2009 arrangerades WTO:s sjunde reguljära ministerkonferens. Som väntat gjordes inte heller under detta möte några reella framsteg i substans i Doharundan. I juni 2010 träffades G20 ledarna i Toronto och bekräftade då att man ville nå ett avslut i förhandlingarna under året. Under hösten 2010 höll USA mellanårsval och Brasilien genomförde ett presidentval vilket emellertid satte förhandlingarna på sparlåga.

Vid G20-mötet i november i Seoul kunde man ana mer positivism och större beredvillighet att komma framåt I förhandlingarna. I kommunikén från mötet fastslås att man ska bygga vidare på de framsteg som redan gjorts, dvs. texterna från mötet 2008. Man uppmanar därför till intensifierade och utökade förhandlingar.

2011 och 2012 - fortfarande tröga förhandlingar

Mot bakgrund av beslutet från ministermötet 2010 satte förhandlingarna igång med ny kraft i början av år 2011. Förhandlingarna pågick till slutet av mars, då ett antal medlemsländer inte längre fann grund för att fortsätta förhandlingarna. Till skillnad från tidigare kriser var det denna gång industrivaruförhandlingarna som var stötestenen. Vid ministermötet i december 2011 kunde dock två framsteg noteras: beslut fattades om att låta Ryssland bli medlem av WTO och efter 14 år av förhandlingar hade enighet nåtts om ett nytt avtal om offentlig upphandling. Ett annat resultat av ministermötet var att möjligheterna öppnats upp för medlemsländerna att nå separata överenskommelser i enskilda sakfrågor och att flera positiva beslut för utvecklingsländer fattades.

Under det sista kvartalet 2012 kunde ytterligare några framsteg noteras och det började skönjas en ökad samsyn om att man vid ministermötet i december 2013 måste kunna leverera konkreta förhandlingsresultat.

2013

För närvarande ger stämningen i Genève visst hopp om möjligheten att nå enighet om ett så kallat "minipaket" med handelsprocedurer som ett centralt element. Det kommer även krävas att andra komponenter, med intresse för utvecklingsländer, ingår i samma paket, t.ex. på jordbruksområdet, utvecklingsområdet och något särskilt för de minst utvecklade länderna. Under 2012 påbörjades också informella samtal om en översyn av Informationsteknikavtalet (ITA), i syfte att utöka produktomfattningen och även att få flera länder att ansluta sig. Även här har positiva framsteg skett och förhoppningen är att en överenskommelse ska kunna föreligga någon gång i sommar för att sedan kunna antas vid ministermötet i december.

TRIPs-avtalet

Handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter utgör en viktig del av handelspolitiken och regleras i WTO genom TRIPs-avtalet (Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights).

Målsättningen är bl.a. att minska störningar och hinder för den internationella handeln genom att främja ett effektivt och adekvat skydd för immateriella rättigheter samt att motverka att reglerna om säkerställandet av de immateriella rättigheterna utgör handelshinder.

TRIPs och hälsa

TRIPs-avtalet omfattar merparten av världens länder och innehåller minimiregler för immaterialrättsligt skydd vilket bidrar till förbättrad förutsebarhet för företag som innehar immateriella rättigheter. Det innehåller också en rad s.k. flexibiliteter som utvecklingsländer kan använda sig av när de utformar sin immaterialrättsliga politik. Artikel 8 anger t.ex. att WTO:s medlemmar har rätt att besluta om åtgärder för att skydda allmänhetens hälsa under förutsättning att de är förenliga med avtalet. Särskilt betydelsefull är Dohadeklarationen om TRIPs-avtalet och folkhälsa. I den erkänns betydelsen av immateriella rättigheter för utvecklingen av nya läkemedel. Samtidigt fastslås att TRIPs-avtalet inte ska kunna förhindra medlemmar från att vidta åtgärder för att skydda folkhälsan. Deklarationen ledde bl.a. till ett beslut om att möjliggöra tvångslicenser för export av läkemedel till länder med akuta folkhälsoproblem och som saknar egen produktions¬kapacitet. Beslutet ledde i sin tur till ett tillägg i TRIPs-avtalet för att tydliggöra denna möjlighet. Sverige var genom EU pådrivande i denna process och spelade också en aktiv roll i genomförandet av detta beslut i EU.

Utöver denna typ av tvångslicenser för export finns också möjlighet enligt TRIPs-avtalet att utfärda tvångslicenser för det egna landets behov. Denna möjlighet har funnits i avtalet sedan dess tillkomst. Flera nationella rättsordningar ger också möjlighet till tvångslicenser under särskilda förutsättningar.

Eftersom tvångslicenser utgör en begränsning i patenthavarens ensamrätt krävs att en rad specifika förutsättningar är uppfyllda, t.ex. att tvångslicenser inte utfärdas systematisk utan bedöms från fall till fall. Sådana förutsättningar bör enligt regeringen respekteras eftersom det annars finns risk för bl.a. att forskning och utveckling i förhållande till nödvändiga läkemedel inte äger rum i önskvärd utsträckning.

De minst utvecklade länderna (MUL) behöver inte tillämpa TRIPs-avtalets regler om patent och dataskydd med avseende på läkemedel. Detta undantag gäller fram till den 1 januari 2016.

Biologisk mångfald och skydd av traditionell kunskap

Inom ramarna för arbetet i TRIPs-rådet hanteras frågan om förhållandet mellan TRIPs-avtalet och konventionen om biologisk mångfald. Frågan gäller rättigheterna till genetiska resurser som kan användas i uppfinningar som patenteras. Dels handlar det om att säkerställa tillgång till genetiska resurser till förmån för forskning och innovationer, dels om rättvis fördelning av avkastningen från användningen av sådana genetiska resurser. Det är av särskilt intresse för utvecklingsländerna att få tillstånd internationella regler om detta.

Geografiska ursprungsbeteckningar

Inom TRIPs-rådet pågår även diskussioner om så kallade geografiska ursprungsbeteckningar. Dessa beteckningar identifierar en vara eller tjänsts ursprung från ett territorium, en viss region eller en lokal del av ett område där en viss kvalitet eller annan karakteristiska är en viktig

del av det geografiska ursprunget. TRIPs-avtalet fastställer skydd för dessa. Som exempel på geografiska ursprungsbeteckningar kan Champagne och Parmaskinka nämnas. Diskussionerna gäller frågan huruvida ett globalt register över beteckningar för vin och sprit ska upprättas samt om det särskilt starka skyddet som idag gäller för vin och sprit bör utvidgas till att gälla för andra produkter.

Tekniskt bistånd och teknologiöverföring

MUL är under en övergångsperiod inte skyldiga att tillämpa stora delar av TRIPs-avtalet. Samtidigt är de skyldiga att förse TRIPs-rådet med så mycket information som möjligt om vilka typ av behov de har för att kunna implementera avtalet. Syftet är att MUL ska kunna få anpassat bistånd av utvecklade länder och på så sätt kunna genomföra de åtgärder som krävs för att efterleva reglerna. De utvecklade ekonomierna är i sin tur skyldiga att bidra med tekniskt och finansiellt stöd till MUL.

TRIPs-avtalet anger dessutom särskilt att utvecklade ekonomier ska säkerställa att det finns incitament för företag och institutioner att överföra teknologi och kunskap till MUL.

Vid sidan av skyldigheten att bistå MUL i implementeringen av avtalet finns en allmän skyldighet att bistå alla utvecklingsländer med tekniskt bistånd på området för immateriella rättigheter.

Handel med tjänster

Sverige är en av världens tjugo största tjänsteexportörer och växer idag tredje snabbast i världen på tjänstehandelsområdet. Starka svenska företag inom bl.a. telekommunikation och byggnads- och finanssektorn är världsledande på sina respektive områden.

Prioriterade marknader för svensk del är USA, Japan, Kina, Sydostasien, östra Europa och enskilda sydamerikanska länder. Från svensk sida prioriteras följande sektorer: distribution, byggsektorn, inhemska regleringar, sjöfart och tjänster på miljöområdet, t ex vattenrening och dylikt. Sverige prioriterar även frågan om utökade åtaganden av vad gäller s.k. tillfällig rörlighet för personer. Detta presenteras ibland som utvecklingsländernas fråga(se mer nedan) men är ett starkt intresse även för svenska företag i många länder.

GATS

Det allmänna tjänstehandelsavtalet GATS, General Agreement on Trade in Services, tillkom under Uruguayrundan och antogs år 1995. Inom avtalet kategoriseras tjänster utifrån det sätt som de tillhandahålls (s.k. leveranssätt) och utifrån de olika näringar (sektorer) som de tillhör. I avtalet finns 12 huvudsektorer som i sin tur är indelade i 160 undersektorer. De 12 huvudsektorerna är: affärstjänster, kommunikation, byggverksamhet och ingenjörstjänster, distribution, utbildning, miljö, finansiella tjänster, hälso- och sociala tjänster, turism, sport och underhållningstjänster, transport samt övriga tjänster.

De fyra "levereranssätten" eller tillhandahållandena är: 1) gränsöverskridande handel; 2) konsumtion utomlands; 3) lokal etablering; samt 4) tillfällig personrörlighet. Medlemsländernas nationella åtaganden listas i så kallade bindningslistor för att klargöra till vilka åtaganden respektive land har bundit sig. GATS-avtalet är det mest flexibla avtalet inom WTO eftersom varje medlemsland avgör när och i vilka sektorer som man vill öppna för utländsk konkurrens och göra bindande åtaganden. Länderna avgör själva hur omfattande

dessa åtaganden skall vara och de kan även välja att inte göra några åtaganden alls i specifika sektorer. GATS är också flexibelt genom att det tillåter viss avvikelse från principen om icke-diskriminering (d.v.s. principen om att alla WTO-medlemmar måste behandlas lika). Det krävs dock att en sådan åtgärd som avviker från principen anges på förhand.
Genom den så kallade mest-gynnad-nationsprincipen gäller de åtaganden som en medlem gör gentemot en annan medlem också generellt i förhållande till alla övriga WTO-medlemmar. Gynnar man en, så måste man gynna alla.

Läget i förhandlingarna

Till följd av sammanbrottet i Doha-rundan sommaren har tjänsteförhandlingarna i GATS legat nere tills vidare. Ministerdeklarationen från WTO-mötet i Hongkong 2005 fastställde att WTO:s medlemsländer skulle fortsätta att arbeta mot en allt öppnare global tjänstehandel. I syfte att snabbare kunna nå resultat enades man om att pröva att även låta länder förhandla gruppvis, utöver de bilaterala förhandlingarna. På så vis kan grupper av intresserade länder gå vidare i de tjänstesektorer som de är speciellt intresserade av.

Marknadstillträde

Förhandlingarna om marknadstillträde inom GATS har hittills huvudsakligen ägt rum bilateralt. Det innebär att länder har utbytt listor med varandra där man anger vilka sektorer och för vilka leveranssätt det finns önskemål om att motparten gör ett åtagande (bindning) samt vilka åtaganden landet själv är beredd att göra. Genom ett åtagande i GATS förbinder sig en medlem att inte införa nya diskriminerande eller handelsbegränsande regler inom en viss sektor.

Inför ministermötet i Hongkong var ambitionen att alla WTO-medlemmar skulle ha presenterat krav och bud. Framstegen i tjänstehandelsförhandlingarna har emellertid varit begränsade. Därför har en diskussion inletts om att införa kompletterande förhandlingsmetoder. Förutom att många WTO-medlemmar ännu inte har presenterat något bud är kvalitén generellt låg på de bud som lagts. Vissa länder vill inte gå framåt beträffande tjänster förrän de har sett mer resultat i jordbruksförhandlingarna.

Regelfrågor

Utöver förhandlingarna om marknadstillträde förhandlas även fyra så kallade regelfrågor. Dessa rör inhemska regleringar, en eventuell skyddsmekanism, subventioner och offentlig upphandling.

Svensk tjänstehandelsindustri ser inhemska regleringar som ett hinder för tjänsteexport, t.ex. att krångliga och tidskrävande licenskrav ofta skapar problem. Därför verkar Sverige för att inhemska regleringar skall utformas så att de inte i onödan försvårar tjänstehandel. Det innebär exempelvis att WTO-länderna bör förmås att tillhandahålla information till utländska företag och följa grundläggande principer om transparens.

Utvecklingsländernas frågor

Utvecklingsländernas andel av den internationella handeln med tjänster ökar. Även handeln med tjänster mellan utvecklingsländer ökar. Tillfällig rörlighet för personer, vilket är leveranssätt fyra, är av särskilt intresse för många utvecklingsländer. Det handlar om att göra det möjligt även för nya kategorier av arbetstagare att arbeta i andra länder. Det har funnits ett extra starkt tryck från utvecklingsländerna på EU och andra avancerade ekonomier att göra åtaganden inom detta område. För flertalet länder inom EU är detta krav svårt att möta. EU har hittills erbjudit marknadstillträde för kvalificerad personal, exempelvis affärsmän och personal som är föremål för förflyttning inom företagskoncerner. Många utvecklingsländer, och särskilt de minst utvecklade länderna, efterfrågar även marknadstillträde för personer med lägre utbildning.

Det finns ett allt starkare intresse för gränsöverskridande handel bland utvecklingsländer. Intresset beror på möjligheten att de mest

utvecklade länderna kan göra åtaganden om outsourcing av verksamhet från utvecklade länder till utvecklingsländer, vilket skapar arbetstillfällen. Sektorer som utvecklingsländerna särskilt brukar lyfta fram är: medicinska tjänster, telekom, finansiella tjänster, kommunikations- och affärstjänster.

TiSA

Förhandlingar pågår i Geneve om ett plurilateralt tjänstehandels-avtal i en grupp länder kallad 'Really Good Friends of services'.

Avtalskonstruktionen ska bygga på GATS. Därutöver ser inriktningen på innehållet i avtalet ut att bli: marknadstillträde (dvs. att varje land måste ange för vilka sektorer och leveranssätt man åtar sig att garantera öppenhet för utländska leverantörer av tjänster), åtagande om nationell behandling för alla tjänstesektorer (förutom de som specifikt undantas) och regelfrågor i syfte att underlätta handel och undvika regleringsproblem som t.ex. kan motverka marknadstillträde. Regelfrågor är viktiga i sig, både för att uppdatera existerande sektoriella regler i GATS och för att utveckla nya regler (t.ex. om dataöverföring). Det kan också bidra till att göra avtalet attraktivt för länder som ännu inte deltar då många utvecklingsländer - i likhet med EU - har intresse av starkare regler i GATS.

Det råder bred enighet inom EU att de plurilaterala diskussionerna bara bör vara ett steg på vägen till målet om fördjupade multilaterala åtaganden i WTOs avtal tjänster (GATS).

Really Good Friends of services

I 'Really Good Friends of services' ingår totalt 49 WTO-länder: Australien, Kanada, Colombia, Costa Rica, EU och dess medlemsstater, Hong Kong, Israel, Japan, Mexico, Nya Zeeland, Chile, Norge, Peru, Sydkorea, Schweiz, Taiwan, Turkiet, USA, Peru, Pakistan, Island och Paraguay.

Historisk tillbakablick

I dag har WTO 153 medlemsländer som tillsammans står för drygt 97 procent av världshandeln. Regelverket i WTO syftar till att handeln mellan medlemsländerna ska fungera så smidigt, förutsägbart och så fritt som möjligt.

När världshandelsorganisationen WTO formellt bildades 1 januari 1995 var det en ny organisation - men den hade sin grund i ett internationellt samarbete som pågått sedan andra världskriget slut. Under denna tid har världshandeln ökat markant. Världshandeln år 2000 var tjugotvå gånger större än år 1950.

Från ITO till GATT till WTO

Viljan att organisera och strukturera handeln mellan länder växte fram ur det internationella samarbetet som präglade andra världskrigets slutskede. Vid en FN-konferens om handel och utveckling 1946 utarbetades ett utkast till stadga för en internationell handelsorganisation ITO
(International Trade Organization). Utkastet till stadga var ambitiöst och innebar att ITO inte bara skulle omfatta handelspolitiska regler för varuhandel. Förslaget till ITO-stadga innehöll även avsnitt om sysselsättning, råvaruavtal, restriktiva affärsmetoder, investeringar och tjänster. ITO kunde dock aldrig realiseras - främst beroende på att USA:s kongress inte ratificerade ITO-stadgan.

Istället kom GATT (Allmänna tull- och handelsavtalet) att i praktiken ta över den handelspolitiska funktion som ITO var tänkt att ha. Parallellt med ITO-diskussionerna hade 23 länder förhandlat om gemensamma tullsänkningar. De beslutade att även ta med de handelspolitiska avsnitten i ITO-utkastet. Tillsammans bildade detta GATT som trädde i kraft den 1 januari 1948.

Under perioden som följde etablerades GATT som det centrala regelverket för internationell handel och som forum för tull- och handelsförhandlingar. Förhandlingarna mellan medlemmarna (eller de avtalsslutande parterna som de formellt kallades) skedde i så kallade förhandlingsrundor som ofta pågick under flera år.

Uruguayrundan

Uruguayrundan, som pågick under åren 1986-1994, var den åttonde och sista förhandlingsrundan inom GATT. Förhandlingarna resulterade i ett utvidgat regelverk som var bindande för medlemsländerna. Omfattningen av regelverket utökades till att även omfatta internationella avtal för handel med tjänster (GATS) och ett immaterialrättsligt avtal (TRIPS). För att administrera detta regelverk bildades världshandelsorganisationen WTO. Beslutet tog vid ett ministermöte Marrakech, Marocko, i april 1994 och organisationen trädde formellt i kraft 1 januari 1995.

Några viktiga milstolpar

- 1946 FN:s konferens om handel och utveckling utarbetade utkast till stadga för ITO (International Trade Organization).
- 1950 ITO-avtalet fastnade i USA:s kongress och från 1950 tog GATT i praktiken över rollen som handelspolitiskt regelverk och forum för förhandlingar. Sänkta tullar var det mest påtagliga resultatet av de första årens samarbete.
- 1940- och 50-talen Under den här tiden hölls fyra förhandlingsrundor om tullsänkningar.
- 1960-61 Dillonrundan om tullsänkningar.
- 1964-67 Kennedyrundan handlade om tullsänkningar och avtal om antidumpning (avtal som ska förhindra eller försvåra import av "prisdumpade" varor genom rätt till skyddstullar).
- 1973-79 Tokyorundan resulterade i tullsänkningar och ett reviderat antidumpningsavtal, samt nya avtal om statlig upphandling, subventioner, tullvärdeberäkning, tekniska handelshinder, importlicenser, civil flygindustri med mera.
- 1979 Beslut om att förmånsbehandla u-länderna. Förhandlingsrundorna i GATT hade resulterat i att i-ländernas tullar sänkts i genomsnitt cirka 40 procent till omkring 5 procent. U-länderna hade däremot inte sänkt sina tullar lika mycket. 1979 togs ett särskilt beslut som innebar att u-länderna inte behöver göra lika långtgående åtaganden som i-länderna till exempel när det gäller tullar.
- 1986-1994 Uruguayrundan var den åttonde och sista förhandlingsrundan inom GATT. Den resulterade i en genomgripande förstärkning av det multilaterala handelssystemet genom att det mellanstatliga avtalet GATT byttes ut mot den mellanstatliga organisationen WTO. Resultatet av Uruguayrundan överträffade förvändningarna på nästan alla områden. Jordbruk och teko var två viktiga områden där beslut togs om liberaliseringar, vilket var särskilt betydelsefullt för många u-länder. GATS-avtalet om handel med tjänster och TRIPS-avtalet om immaterialrätt (upphovsrätt, varumärken, mönster, patent etc) skapades och tvistlösningssystemet stärktes. Från svensk synvinkel var många delar i Uruguayrundan gynnsamma, exempelvis tullsänkningar för industrivaror och det kraftigt utvidgade avtalet om offentlig upphandling.
- 1995 WTO bildas. Vid ett ministermöte 1994 i Marrakech, Marocko, togs beslutet att bilda världshandelsorganisationen WTO. Genom förhandlingarna i Uruguayrundan hade regelsystemet utvidgats väsentligt och dessutom blivit bindande för alla medlemmar. I och med dessa relativt stora

förändringar gjordes bedömningen att en organisation med de avtalsslutande länderna som medlemmar var nödvändig. WTO trädde formellt i kraft den 1 januari 1995. WTO fick två huvuduppgifter:

- Att administrera och övervaka tillämpningen och genomförandet av de olika avtal, beslut och överenskommelser som slutits och som kommer att slutas mellan medlemmarna.
- Att fungera som forum för multilaterala handelsförhandlingar.

Ministerkonferenser i WTO

- 1996 Första ministerkonferensen i Singapore. Beslut om att studera och analysera frågorna om investeringar, konkurrens, öppenhet i offentlig upphandling samt förenkling av handelsprocedurer och deklaration om grundläggande arbetsvillkor.
- 1998 Andra ministerkonferensen i Genève. Beslut om att studera e-handel och att e-handel inte ska tullbeläggas.
- 1999 Tredje ministerkonferensen i Seattle. Slutade i sammanbrott. Främst beroende på att de sakliga motsättningarna mellan huvudaktörerna var för stora i nästan varje huvudfråga. Omfattande gatudemonstrationer uppmärksammades världen över.
- 2001 Fjärde ministerkonferensen i Doha. Vid ministermötet i Doha, Qatar, enades medlemsländerna om att inleda en ny förhandlingsrunda, den så kallade "Utvecklingsdagordningen från Doha (Doha Development Agenda, DDA)". Som namnet antyder lyfter medlemsländerna fram utvecklingsländernas intressen mer än tidigare. De viktigaste frågorna i deklarationen från ministermötet i Doha var: jordbruk, tjänster, marknadstillträde för industrivaror, nya förhandlingsfrågor (de så kallade Singapore-frågorna om investeringar, konkurrens, insyn i offentlig upphandling och handelsprocedurer), miljö, översyn av WTO:s regelverk, implementering av tidigare ingångna WTO-avtal och deklarationen om TRIPS-avtalet och hälsa. Förhandlingsrundan ska vara klar till 1 januari 2005.
- 2003 Femte ministerkonferensen i Cancún, Mexico. Vid WTO:s ministerkonferens i september 2003 i Cancún, Mexico, var det tänkt att man skulle göra en halvtidsöversyn av Dohaförhandlingarna. På mötets sista dag strandade dock förhandlingarna vilket riskerar att försena avslutandet av utvecklingsdagordningen från Doha. Sedan dess har arbetet i Genève och i WTO-ländernas huvudstäder varit inriktade på att få upp förhandlingarna på spåret igen. Förhoppningsvis kan detta ske till sommaren 2004.
- 2005 Ministerkonferensen i extra session. Enligt beslutet i Doha förutses då godkännandet av det samlade resultatet av förhandlingarna som inletts under 2001 och 2003.

Källor:

Peter Kleen, "Från GATT till WTO, Handelspolitik i förändring".
Joakim Reiter & Christer Jönsson (red), "Handelspolitik i förändring" 2002.

WTO-ordlista

Ordlistan är delvis tagen från regeringens skrivelse "Ökad välfärd och global utveckling - svensk handelspolitik i WTO:s Doharunda" 2005/06:9, delvis från Kommerskollegiums "Handelspolitiska ABC" (www.kommers.se).

133-kommittén

En rådsarbetsgrupp i EU bestående av delegater från EU:s medlemsstater. Kommittén är upprättad i enlighet med artikel 133 i Amsterdamfördraget med uppgift att biträda kommissionen i förhandlingar om handelsavtal inom ramen för bland annat WTO.

AITIC - Agency for International Trade Information and Cooperation

Bistår utvecklingsländer som saknar eller har bristfällig representation i Genève att följa viktiga frågor på det handelspolitiska området, inklusive förhandlingarna i WTO.

ASEAN - Association of South East Asian Nations

Ekonomisk och politisk samarbetsorganisation med tio medlemmar från sydostasiatiska länder (Brunei, Indonesien, Filippinerna, Singapore, Thailand, Vietnam, Laos, Burma/Myanmar och Kambodja).

ASEM - Asia-Europe Meeting

ASEM är ett informellt forum för dialog och samarbete mellan EU och tio asiatiska länder (Brunei, Filippinerna, Indonesien, Japan, Kina, Malaysia, Singapore, Sydkorea, Thailand och Vietnam).

AVS-länderna

Afrika, Västindien och Stilla havet. De 78 länderna i AVS är motpart till EU i Cotonouavtalet. Flertalet är tidigare kolonier och 39 av dem hör till gruppen minst utvecklade länder.

Cairnsgruppen

Bildades 1986 i Cairns, Australien. Gruppen består av 18 länder - både industri och utvecklingsländer - som är traditionella exportörer av jordbruksvaror. Medlemmar är Argentina, Australien, Bolivia, Brasilien, Chile, Colombia, Costa Rica, Fiji, Filippinerna, Guatemala, Indonesien, Kanada, Malaysia, Nya Zeeland, Paraguay, Sydafrika, Thailand och Uruguay.

CAP

EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

DDA - Doha Development Agenda

WTO:s fjärde ministermöte ägde rum i november 2001 i Doha, Qatar. Vid mötet antogs en ministerdeklaration som innehåller ett förhandlings- och arbetsprogram för WTO, "Utvecklingsagendan från Doha".

Dumpning

Enligt WTO:s definition är en vara dumpad om den säljs på en utländsk marknad till ett lägre pris än på exportörens hemmamarknad (= varans normalvärde).

EES - Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Associeringsavtal mellan EU och EFTA-länderna (utom Schweiz) som trädde i kraft 1994.

EPA - Economic Partnership Agreement

Förhandlingar om ekonomiska partnerskapsavtal har inletts mellan EU och AVS-länderna. Syftet är att upprätta frihandelsavtal med länder eller regioner i AVS. EPA skall 2008 ersätta Cotonou-avtalet.

EU - Europeiska Unionen

Upprättades den 1 november 1993 då Maastricht-fördraget trädde i kraft. För närvarande har Europeiska unionen 25 medlemmar.

FAO - Food and Agriculture Organization

FN-organ för jordbruks- och livsmedelsfrågor.

GATS - General Agreement on Trade in Services

Det allmänna tjänstehandelsavtalet, vilket utgör ett av de tre huvudavtalen i WTO.

GATT - General Agreement on Tariffs and Trade

Allmänna Tull- och handelsavtalet, vilket utgör ett av de tre huvudavtalen i WTO.

GCC - Gulf Cooperation Council

Gulfstaternas samarbetsråd med medlemmarna Bahrain, Förenade Arabemiraten, Kuwait, Oman, Quatar och Saudiarabien.

GMO

Genetiskt modifierad organism.

GPA - Government Procurement Agreement

WTO-avtalet om offentlig upphandling omfattar varor och vissa tjänster inklusive byggentreprenader.

GSP - Generalized System of Preferences

Det allmänna tullpreferenssystemet är ett handelspolitiskt system från industriländernas sida som syftar till att främja utvecklingsländernas utveckling genom att erbjuda dem tullsänkning alternativt tullfrihet för varor de producerar.

G8

Grupp som består av Frankrike, Italien, Japan, Kanada, Ryssland, Storbritannien, Tyskland och USA. Årligen sker samråd på stats- och regeringschefsnivå. I samråden deltar också Europeiska kommissionens ordförande.

G10

Förhandlingsgrupp i WTO som består av tio protektionistiska länder på jordbruksområdet: Bulgarien, Island, Israel, Japan, Korea, Lichtenstein, Mauritius, Norge, Schweiz, Taiwan.

G20

En allians av utvecklingsländer som bildades under WTO:s ministermöte i Cancún 2003. Deras syfte är att reformera WTO:s regler för handeln med jordbruksvaror. Medlemmar är i dagsläget Argentina, Bolivia, Brasilien, Chile, Egypten, Filippinerna, Guatemala, Indien, Indonesien, Kina, Kuba, Mexiko, Nigeria, Pakistan, Paraguay, Sydafrika, Tanzania, Thailand, Venezuela, Zimbabwe.

G-33

Heterogen grupp u-länder. Överlappar delvis G-20 (bland andra Filippinerna, Kina, Indien, Indonesien, Nigeria och Pakistan). Några andra medlemmar är Korea, Turkiet, Botswana och Barbados.

G90

En samarbetsgrupp av utvecklingsländer i WTO. Motsvarar ungefär medlemsskapet i Afrikanska gruppen, AVS och MUL.

Icke-tariffära handelshinder - (Non-Tariff Barriers, NTB:s)

Myndighetsåtgärder, andra än tullar, som begränsar eller försvårar internationell handel. Täcker ett stort antal åtgärder, till exempel kvoter, licenser, förbud, säsongstullar, minimiimportpriser, interna skatter.

ILO - International Labour Organisation

FN-organ med ansvar för arbetsrättsliga frågor.

IMF

Internationella valutafonden, International Monetary Fund.

Immaterialrätt

Frågor om bland annat patent och upphovsrätt.

ITC - International Trade Centre

UNCTAD:s och WTO:s gemensamma organ för att ge tekniskt bistånd till utvecklingsländerna för exportfrämjande åtgärder och marknadsföringsinsatser.

Mercosur - Mercado Común del Sur

Tullunion mellan Argentina, Brasilien, Paraguay och Uruguay.

MGN - Mest-gynnad-nation

Grundläggande handelspolitisk princip som innebär att varje fördel, till exempel sänkning av tullen, för en viss vara som någon WTO-medlem ger till ett annat WTO-land omedelbart och ovillkorligt skall tillfalla alla övriga WTO-länder.

MUL - Minst utvecklade länder

Beteckning för de 50 länder som ingår i en av FN definierad grupp av de fattigaste utvecklingsländerna.

OECD - Organisation for Economic Co-operation and Development

Är industriländernas samarbetsorganisation och har för närvarande 30 medlemmar. OECD har ett brett verksamhetsområde som innefattar bland annat ekonomisk politik, energifrågor, handel, jordbruk, miljö och bistånd.

Preferensurholkning

Vissa länder, däribland EU, ålägger en lägre tull än MGN-tullen för varor som importeras från fattiga länder - preferenser. Då MGN-tullarna sänks minskar skillnaden mot den lägre preferenstullen - preferenserna urholkas.

Singaporefrågorna

Gemensam beteckning på fyra ämnesområden som lanserades vid WTO:s ministermöte i Singapore 1996, det vill säga handel och investeringar, handel och konkurrens, transparens i offentlig upphandling samt handelsprocedurer.

Skyddsåtgärder

Enligt WTO kan åtgärder vidtas med stöd av GATT:s allmänna skyddsklausul (artikel XIX). Den tillåter ett medlemsland att införa skyddsåtgärder mot plötsliga importökningar av marknadsstörande karaktär.

TRIPs

Trade-related Aspects of Intellectual Property Rights. WTO-avtal om handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter.

Tulleskalering

Uppstår när tullstrukturen är utformad så att tullen stiger med bearbetningsgraden. Råvaror och halvfabrikat har då lägre tullsats än bearbetade varor.

UNCTAD - United Nations Conference on Trade and Development

FN-organ inriktat på utvecklingsländernas handels-, investerings- och utvecklingsfrågor.

UNEP - United Nations Environment Programme

FN:s miljöprogram.

USTR (United States Trade Representative)

Benämningen på den amerikanske presidentens handelsförhandlare. Denne är medlem av regeringen och har en egen myndighet för handelsförhandlingar, såväl multilateralt som bilateralt med enskilda länder.

Waiver

Möjlighet för WTO-medlemmar att i exceptionella fall begära att få göra avsteg från regelverkets stadganden. Beslut om att bevilja en "waiver" ska fattas med tre fjärdedels majoritet av WTO-medlemmarna.

WCO - World Custom Organization

Världstullorganisationen, arbetar med internationella tullfrågor.

WIPO - World Intellectual Property Organisation

FN-organ med syfte att främja skyddet för immaterialrättslig egendom.

WTO - World Trade Organisation

Världshandelsorganisationen är den övergripande organisationen för de olika regelkomplex som utgör det multilaterala handelssystemet.

OECD

Har inte undermenyer
Det här är OECD
Har inte undermenyer
Handelspolitik i OECD
Har inte undermenyer
Riktlinjer för företag
Har inte undermenyer
Vägledning för företag i konfliktområden
Har inte undermenyer
Arbete mot korruption
Har inte undermenyer
OECD:s investeringspolicy

OECD är ett forum för idé och erfarenhetsutbyte och ett organ för analys inom alla områden som påverkar den ekonomiska utvecklingen, främst i de 34 medlemsländerna.

OECD:s kärnområden är makroekonomisk utveckling samt struktur- och handelspolitik, men verksamheten innefattar i princip alla arbetsområden i Regeringskansliet.

Utrikesdepartementet är huvudman och har samordningsansvaret för OECD-frågorna i Regeringskansliet. Det innebär att UD ska verka för tydliga prioriteringar och en samstämmig svensk politik i OECD. Varje departement ansvarar för det löpande OECD-arbetet, inklusive prioriteringar, inom departementets eget sakområde.

- Regeringskansliets strategi för OECD-arbetet (pdf 141 kB)

Sveriges delegation i Paris

Den svenska OECD-delegationen i Paris följer arbetet i OECD:s arbetsgrupper och kommittéer.

Delegationen är även en stödfunktion för politiker och tjänstemän från Sverige som deltar i OECD:s möten.

Svenska OECD-delegationens webbplats

OECD:s webbplats

På OECD:s egen webbplats hittar du nyheter, rapporter och information om OECD:s vägval.

OECD:s webbplats

Det här är OECD

OECD analyserar alla områden som påverkar den ekonomiska utvecklingen. OECD:s övergripande mål är hållbar utveckling, i såväl OECD:s medlemsländer som globalt.

OECD:s medlemsländer

Australien, Belgien, Chile, Danmark, Estland, Grekland, Finland, Frankrike, Irland, Island, Israel, Italien, Japan, Kanada, Luxemburg, Mexiko, Nederländerna, Norge, Nya Zeeland, Polen, Portugal, Schweiz, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Sydkorea, Slovakien, Tjeckien, Turkiet, Tyskland, Ungern, USA, Österrike
Det ursprungliga syftet med OECD var att främja en politik för:

- ekonomisk tillväxt, sysselsättning och ökad levnadsstandard i medlemsländerna med bibehållande av finansiell stabilitet och därmed bidragande till utvecklingen av världsekonomin,
- sund ekonomisk utveckling i såväl medlemsländerna som hos icke-medlemmar, samt
- ökad världshandel på en multilateral och icke-diskriminerande grund i enlighet med internationella åtaganden.

Dessa uppgifter för OECD-samarbetet är lika angelägna idag som när organisationen etablerades för drygt 40 år sedan. Tillsammans bidrar de till det övergripande målet om hållbar utveckling i både OECD-kretsen och globalt.

Spelregler för globaliseringen

OECD:s mervärde ligger i direkt stöd till medlemsländerna i utformningen av den nationella politiken OECD producerar fördjupad analys på en rad områden, gör ländergranskningar och är ett forum för policydiskussion.

OECD är ett forum för att etablera spelregler för globaliseringen, och viktig mötesplats för en bredare krets av globala aktörer.

Ministermöten i OECD

Organisationens högsta beslutande organ, Rådet, samlas en gång om året på ministernivå, med finans- och handelsministrar, till så kallade Ministerial Council Meeting (MCM). Mötet äger oftast rum i maj-juni, inlagt så att det med minsta möjliga intervall föregår G8-toppmötet. Årets MCM äger rum 27-28 maj. Hållningar och positioner i OECD är nationella, med undantag för ett fåtal fastlagda områden där EU presenterar en gemenskapsposition. Någon formell EU-samordning sker annars inte. EU-kommissionen deltar i OECD i enlighet med ett tilläggsprotokoll till OECD-konventionen.

OECDs generalsekreterare sedan år 2006 (till 2016) är mexikanen Angel Gurría.

Nya medlemsländer

Chile, Estland, Israel och Slovenien är de senaste nya medlemmarna i OECD (år 2010). Anslutningsprocess med Ryssland pågår sedan 2007. En diskussion pågår om eventuell ytterligare utvidgning.

OECD har ett förstärkt samarbete med nyckelländer som inte ännu är aktuella att tillträda organisationen: Brasilien, Indien, Indonesien, Kina och Sydafrika.

Relaterat

- OECD:s arbete för hållbar utveckling
- OECD:s arbete inom internationell handel
- OECD:s arbete inom utbildning och forskning
- OECD:s arbete inom jordbruk och fiske
- OECD:s arbete på IT-området
- OECD:s arbete på utbildningsområdet

Externa länkar

- Naurvårdsverket: OECD:s arbete med miljöfrågor

Handelspolitik i OECD

OECD:s handelskommitté är ett forum för dialog om internationell handel och aktuella handelspolitiska frågor.

Ett av OECD:s ursprungliga mål är att främja ökad världshandel på en multilateral och icke-diskriminerande grund i enlighet med internationella åtaganden.

Det är huvudsakligen i handelskommittén och dess arbetsgrupp som de övergripande handelspolitiska frågorna inom OECD-samarbetet diskuteras.

Handelsfrågor diskuteras även i andra OECD-kommittéer, till exempel i jordbrukskommittén när det gäller handel med jordbruksprodukter.

Policydialog, inte förhandling

Handelskommittén är inte en förhandlingskommitté, utan ett forum för dialog om aktuella handelspolitiska frågor. Mervärdet av kommitténs arbete ligger framför allt i förmågan att delta i den handelspolitiska debatten och föra en policydialog om nya frågor, som Sverige sedan kan driva eller agera på i olika förhandlingsfora.

Relaterat

- Läs mer om internationell handel och handelspolitik

Externa länkar

- Handelspolitik på OECD:s webbplats
- Why Doha matters: artikel i OECD Observer om utvecklingsfrågorna och WTO:s Doharunda

OECD:s riktlinjer för multinationella företag

OECD:s (Organization for Economic Co-operation and Development) riktlinjer för multinationella företag är framtagna för att utgöra en vägledning för ansvarsfullt företagande.

Riktlinjerna tillkom första gången 1976 och har därefter reviderats vid ett antal tillfällen. Den senaste revideringen gjordes i maj 2011 och föregicks av ett års förhandlingar mellan OECD:s 34 medlemsstater och de länder som har valt att ansluta sig till riktlinjerna.

Den svenska regeringen uppmuntrar att svenska företag följer OECD:s riktlinjer.

"Den gemensamma målsättningen för de regeringar som ansluter sig till riktlinjerna är att uppmuntra de multinationella företagen att på ett positivt sätt bidra till ekonomisk, miljömässig och social utveckling och att minimera de svårigheter som deras olika verksamheter kan ge upphov till. I arbetet mot detta mål samarbetar regeringar med de många företag, fackföreningar och andra frivilligorganisationer som arbetar på sitt sätt för att uppnå samma resultat."

- OECD:s riktlinjer för multinationella företag
OECD:s riktlinjer för multinationella företag är rekommendationer till företag som verkar i flera stater. Målsättningen med riktlinjerna är bl.a. att stärka förutsättningarna för ett ömsesidigt förtroende mellan företagen och de samhällen där de är verksamma, att bidra till att förbättra klimatet för utlandsinvesteringar samt att förstärka företagens bidrag till hållbar utveckling. Riktlinjerna är en del av OECD:s deklaration om internationella investeringar och multinationella företag. De innehåller frivilliga principer och standarder för hur affärsverksamheter bedrivs ansvarsfullt och är förenliga med tillämpliga lagar och internationellt erkända standarder.

Riktlinjerna är en uppmaning från regeringar till multinationella företag som verkar i, eller från de anslutna länderna. De innehåller icke bindande principer och är de enda multilateralt överenskomna riktlinjerna för ansvarsfullt företagande som regeringar har förbundit sig att främja. De anslutna ländernas regeringar har också åtagit sig att främja riktlinjerna genom att bland annat inrätta nationella kontaktpunkter (NKP). Läs mer om detta under rubriken Nationella Kontaktpunkten (NKP) till vänster.

Under den senaste förhandlingsrundan konsulterades löpande näringslivet och arbetstagarorganisationerna i OECD. Därtill konsulterades ett flertal frivilligorganisationer, bland dessa OECD Watch. Riktlinjerna behandlar frågor om företag och mänskliga rättigheter, miljö, anti-korruption, arbets- och anställningsförhållanden, konsumentintressen, konkurrens, vetenskap och teknik, samt skatt. Sedan revideringen av riktlinjerna år 2011 finns även en uppmaning till företagen att respektera frihet på nätet. Sverige spelade en viktig roll för att få igenom detta.

Förutom OECD:s medlemsländer har följande länder valt att ansluta sig till riktlinjerna: Argentina, Brasilien, Egypten, Lettland, Litauen, Marocko, Peru, Rumänien och Tunisien.

Relaterat

- Artikel: OECD-ambassadör på besök hos svenska nationella kontaktpunkten
- Pressmeddelande: OECDs vägledning för företag som är verksamma i konfliktområden
- Inget stöd för klagomål mot Nordea
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag - en handbok
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag - en handbok

OECD:s verktyg för riskhantering - för företag och investerare i områden med svagar regeringar

Ladda ner

Swedish annual NCP report 2007 (pdf 207 kB)
Swedish annual NCP report 2006 (pdf 204 kB)
Swedish annual NCP report 2005 (pdf 81 kB)
Riktlinjerna på svenska (pdf 32 kB)
Riktlinjerna på engelska (pdf 197 kB)
Uttalande om Atlas Copco och Sandvik (pdf 107 kB)

Externa länkar

OECD
OECD Guidelines for multinational enterprises
OECD Riktlinjer för multinationella företag

OECD:s vägledning för företag verksamma i områden med svaga regeringar

Globaliseringen har skapat nya möjligheter för företag och investerare att verka utomlands. Att vara verksam i konfliktområden och länder med svaga regeringar innebär dock utmaningar för många företag.

Ett efterfrågat verktyg "OECD:s verktyg för riskhantering - en vägledning för företag och investerare i områden med svaga regeringar" finns nu översatt till svenska. Vägledningen är en uppföljning på OECD:s riktlinjer för multinationella företag och ska fungera som ett stöd för företag verksamma i länder där myndigheterna inte kan eller vill ta sitt ansvar.

Syftet med verktyget är att öka medvetenheten om de risker och därmed också de möjligheter som företag kan möta och på så sätt hjälpa företag att bedriva en sund affärsverksamhet i dessa länder.

Vägledningen distribueras till exempelvis företag och näringslivsorganisationer med flera. Investerare kan, på frivillig basis, använda vägledningen som stöd i samband med investeringar i områden med svaga regeringar.

Så fungerar vägledningen

Vägledningen innehåller en "checklista" med frågor som företagen kan ställa sig när de överväger att investera i områden med svaga regeringar. Frågorna berör bland annat lagar och förordningar, företagsledningens engagemang och politiska aktiviteter. Frågor om mänskliga rättigheter och förhållningssätt till beväpnade styrkor är viktiga delar i verktyget.

Utöver bistånd är handel och investeringar viktiga medel för att minska fattigdom och avhjälpa svåra förhållanden i länder.

Områden med svaga regeringar (konfliktområden) definieras som investeringsmiljöer där regeringar är oförmögna eller ovilliga att ta sitt ansvar.

Sådana förhållanden leder till svaga eller obefintliga politiska, ekonomiska och samhälleliga institutioner. Detta kan i sin tur leda till varaktigt våld, brottslighet och korruption som hindrar den ekonomiska och sociala utvecklingen.

Genom att bland annat inleda dialog mellan olika aktörer och skapa förutsättningar för ekonomisk och social utveckling kan företag spela en viktig roll.

Vägledning för företag verksamma i konfliktområden

"OECD:s verktyg för riskhantering - en vägledning för företag och investerare i områden med svaga regeringar" har utarbetats av OECD:s medlemsländer. Hänsyn har även tagits till företags, fackförbunds och enskilda organisationers synpunkter.

OECD:s ministerråd antog det nya internationella verktyget i juni 2006. Ministerrådet uppmanade då också medlemsstaterna att så omfattande som möjligt stödja och sprida verktyget till företag, branschorganisationer, fackföreningar och enskilda organisationer i och utanför OECD. Sverige delar denna ambition.

Relaterat

- Pressmeddelande: Stöd för svenska företag i konfliktområden
- Informationsskrift: OECD:s verktyg för riskhantering - en vägledning för företag och investerare verksamma i områden med svaga regeringar

Externa länkar

- Läs mer om vägledningen samt hela dokumentet på engelska på OECD:s webbplats

OECD:s arbete mot korruption

I OECD finns sedan 1997 en konvention om bekämpande av bestickning av utländska offentliga tjänstemän i internationella affärsförhållanden. 39 länder har anslutit sig till konventionen.

Förutom de 34 OECD-länderna har Argentina, Brasilien, Bulgarien, Ryssland och Sydafrika anslutit sig till konventionen. Under 2009 antog OECD ytterligare rekommendationer för att förstärka och komplettera rekommendationen från 1997. Det viktigaste beslutet i konventionen är att konventionsparterna förpliktar sig att kriminalisera givande av muta till utländska tjänstemän.

Granskning av de länder som undertecknat konventionen

En arbetsgrupp inom OECD övervakar tillämpningen av konventionen, diskuterar särskilt viktiga substansfrågor och har kontakter med utanförstående länder i syfte att öka deras intresse av att arbete mot korruption.

Övervakning av konventionens genomförande sker i tre steg. Först granskas om medlemmarnas lagar står i överensstämmelse med konventionens bestämmelser. Därefter granskas hur genomförandet sker i praktiken. I en tredje fas görs en mer grundlig utvärdering av hur medlemslandet har genomfört konventionen inkl. de rekommendationer som utfärdats under den andra fasen.

Sverige granskades inom ramen för den tredje fasen i juni 2012. Granskningsresultatet presenterades i en rapport med rekommendationer. En länk till samtliga rapporter finner du på höger sida.

På basis av konventionen har riktlinjer för korruptionsbekämpning införts i OECD:s riktlinjer för multinationella företag och OECD:s

exportkreditgrupp har antagit en handlingsplan om bekämpande av bestickning i statsstödd exportfinansiering. Handlingsplanen skärptes under 2006 och antogs av OECDs råd som en rekommendation.

Relaterat

Läs mer om korruptionsbekämpning

Externa länkar

OECD:s övervakningsrapporter
OECD:s granskning av Sverige, juni 2005
OECD:s anti-korruptionsrapport

OECD:s investeringspolicy

Inom OECD arbetar organisationens investeringskommitté och dess arbetsgrupp med internationella investeringsfrågor.

Investeringskommittén har i sitt mandat utöver allmänna investeringspolitiska frågor ansvaret för OECD:s deklaration om internationella investeringar och multinationella företag (som bl. a. innehåller instrumentet om nationell behandling och riktlinjerna för multinationella företag om socialt ansvar) och instrument för kapitalrörelser och löpande osynliga transaktioner. Sveriges övergripande mål med investeringsarbetet inom OECD är att främja öppna och transparenta ramverk samt att investeringsinstrumenten ska vara fortsatt relevanta.

Sverige stödjer OECD:s arbete kring investeringar och utveckling som syftar till att stödja politik i utvecklingsländerna som främjar både inhemska och utländska investeringar och hållbar ekonomisk tillväxt samt den globala diskussionen om vad som utgör god investeringspolitik.

Hållbart företagande (CSR)

Mänskliga rättigheter (MR)

Antikorruption

Miljö

UD:s arbete med CSR

Har inte undermenyer
Arbets- och anställningsförhållanden
Har inte undermenyer
Frihet på nätet
CSR-riktlinjer

Har inte undermenyer
CSR-dagen 8 november 2013

Det här är hållbart företagande
"Svenska företag är bland de bästa i världen på att arbeta med CSR - företagens sociala ansvar. Detta stärker bilden av Sverige, och det stärker vår konkurrenskraft. Regeringen uppmuntrar näringslivet att tillämpa OECD:s riktlinjer för multinationella företag, och att ställa sig bakom de tio principerna om respekt för de mänskliga rättigheterna, arbetsvillkor, miljöansvar och anti-korruption i FN:s Global Compact. Samtidigt är vi tydliga med att engagemanget i dessa viktiga frågor är och ska vara företagsägt och företagsdrivet."

Ewa Björling, Handelspolitiska deklarationen 2010

Handels-, investerings- och Sverigefrämjande

Sveriges främjandepolitik

Har inte undermenyer
Exportfinansiering
Har inte undermenyer
Budget och mål
Musikexportpriset

Har inte undermenyer
SymbioCity

Handels-, investerings- och Sverigefrämjande
Sveriges ambassad i Washington, "House of Sweden" har etablerat sig som en unik mötesplats i USA för att främja svenska intressen.

Handels- och investeringsfrämjande
Främjande handlar om att skapa gynnsamma förutsättningar för svenska intressen och att profilera Sverige. UD och Sveriges ambassader och konsulat arbetar tillsammans med organisationer som Business Sweden och privata företag för att underlätta för svenskt näringsliv att hävda sig på internationella marknader, bidra till ökad svensk handel och ökade utländska investeringar i Sverige.

Sverigefrämjande
UD arbetar också tillsammans med VisitSweden och Svenska Institutet kring ett långsiktigt Sverigefrämjande (Sverigeprofilering) där man bland annat genom utbyte inom kultur, utbildning och vetenskap främjar samarbete och långsiktiga relationer med andra länder.
Sveriges främjandepolitik

Att främja svenska ekonomiska intressen och bilden av Sverige är en kärnuppgift för hela utrikesförvaltningen.

- Sveriges främjandepolitik

Exportfinansiering
Statsstödda exportkrediter och exportkreditgarantier spelar en central roll för att skapa konkurrenskraftiga förutsättningar för ökad svensk export och samtidigt erbjuda svensk exportindustri konkurrensmässigt likvärdiga finansieringsvillkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

- Exportfinansiering

Handelshinder
Globaliseringen skapar nya möjligheter för svenska företag och enskilda. Nya exportmarknader ger nya tillväxtmöjligheter.

- Handelshinder

Senaste om främjande

Handelsministern vill främja svensk designexport
Ewa Björling till Tokyo
Ewa Björling besöker London
Svenskt litteraturfrämjande i fokus
Att främja svensk litteratur i världen
Läs alla nyheter om främjande

Internationaliseringsguiden
One stop shop för företagare som vill internationalisera sig
House of Sweden har etablerat sig som en unik mötesplats i USA för att främja svenska intressen.
EU:s inre marknad
Den inre marknaden med fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och personer, är en av grundstenarna i EU-samarbetet.
Handelspolitik
Läs mer om Världshandelsorganisationen, WTO, EU:s handelspolitik, regionala och bilaterala avtal.
Faktablad
Utrikesdepartementet - en resurs för svenskt näringsliv

Sveriges främjandepolitik

Sverigebilden

Har inte undermenyer
Exportfrämjande
Har inte undermenyer
Investeringsfrämjande
Näringslivsfrämjarna

Har inte undermenyer
Sverige - det nya matlandet

Att främja svenska ekonomiska intressen och bilden av Sverige är en kärnuppgift för hela utrikesförvaltningen. Handels-, investerings- och Sverigefrämjandet hänger intimt samman med regeringens arbete för bättre spelregler på EU:s inre marknad och ökad frihandel globalt. Sverige är ett handelsberoende land och stödet för frihandel är starkt. Alla partier i riksdagen står bakom frihandelslinjen.

Sverigebilden

Två tredjedelar av vår export går genom bara ungefär 100 företag. Detta gör oss beroende av dessa företags framgångar. Att bredda exportbasen, både att få fler företag att exportera och att exportera till fler marknader är helt nödvändigt för Sverige. För att uppnå detta krävs främjande av Sverigebilden, av svensk export och av investeringar till Sverige.

Insatser för att stärka Sverigebilden - varumärket Sverige - skapar kännedom, intresse och förtroende för svenska erbjudanden och samarbetsparter.

En av utlandsmyndigheternas viktigaste uppgifter är att ge stöd och råd till företag som arbetar internationellt. Utlandsmyndigheternas främjande har flera tydliga styrkor: Tillgång till beslutsfattare, praktisk hjälp till svenska företag på plats samt hantering av handelshinder

Handelshinder

Handelshinder är ett påtagligt problem för många företag. Det kan handla om problem för exportföretag att få tillträde till marknader men också om hinder för svenska företags etableringar i utlandet. Utrikesdepartementet har tagit fram en handbok i arbetet med att identifiera och motverka handelshinder. Den ska fungera som ett stöd i det dagliga arbetet med att assistera företag.

Om ett företag upplever handelshinder inom EU/EES ska man vända sig till SOLVIT som är det europeiska nätverket för hantering av handelsrelaterade problem. Kommerskollegium är Sveriges SOLVIT-representant.

Business Sweden hjälper svenska företag ut och företag som vill investera i Sverige

Business Sweden är den organisation som ska hjälpa svenska företag ut på exportmarknaden och på motsvarande sätt hjälpa utländska företag som vill investera i Sverige.
Genom Business Swedens tjänster kan flera av de svårigheter som kan uppstå vid en internationalisering överbryggas. Genom sitt globala nätverk med över 60 kontor över hela världen har Business Sweden gedigen kunskap om vilka förutsättningar och behov som finns på olika marknader.

Spelregler på exportmarknaden

Med en bättre fungerande inre marknad inom EU och genom att slutföra Doha-rundan inom WTO skapas stabila spelregler som gör det enklare för företag att ge sig ut på exportmarknaden. Detta gynnar såväl Sverige och svenska företag som omvärlden, och inte minst utvecklingsländerna som behöver få igång sin handel för att slå in på den frihandelsväg som leder till välstånd och utveckling.

Relaterat

- Sveriges handelspolitik
- Handelsdeklarationen 2008

Externa länkar

- Business Sweden
- Exportkreditnämnden
- Kommerskollegium
- Svenska institutet, SI
- VisitSweden
- Internationaliseringsguiden

Sverigebilden

Har inte undermenyer
Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet

Syftet med verksamheten är att öka kännedomen om Sverige och bidra till en tydlig, attraktiv och modern Sverigebild. Sveriges utveckling och framtida välfärd hänger på starka relationer och ett aktivt utbyte med andra länder. Att stärka Sverigebilden innebär att skapa en tydlig position för Sverige utomlands. Det underlättar i sin tur för svensk internationell politik att få genomslag, för svenska företag att göra affärer och för svensk kultur att nå spridning.

Det breda Sverigefrämjandet och den långsiktiga Sverigeinformationen ska skapa intresse och efterfrågan för alla svenska erbjudanden som produkter, tjänster, innovationer, utbildning, kultur, politiska ställningstaganden, Sverige som investeringsland, som turistdestination och mycket mer.

De svenska främjandeorganisationerna inom Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU) arbetar gemensamt och långsiktigt med att stärka varumärket Sverige. Grunden i arbetet är den kommunikationsplattform som tagits fram och som är utgångspunkten i planeringen och genomförandet av aktiviteter och informationsmaterial om Sverige i utlandet. De svenska kärnvärdena Öppenhet, Nytänkande, Omtänksamhet och Äkthet skildrar gemensamma nämnare för svenska företeelser, värderingar och livsstil.

Målet är att bidra till ökad kunskap, intresse och förtroende för Sverige i utlandet och att Sverige ska uppfattas som ett utvecklingsinriktat land på människors och miljöns villkor.

Kontaktperson
Kansliråd Håkan Hjort
Utrikesdepartementet
UD FIM KULT
103 39 Stockholm
Telefon: 08-405 34 36
Ansvarigt departement
- Utrikesdepartementet

Externa länkar
Gemensam plattform för Sverigebilden
Business Sweden
Svenska institutet
Visit Sweden
sweden.se

Exportfrämjande

Exportfrämjandet sker både i Sverige och utomlands, genom Utrikesdepartementet och utlandsmyndigheterna (ambassader och konsulat) och Business Sweden (tidigare Exportrådet).

UD, ambassader och konsulat

En av utrikesförvaltningens uppgifter är samverkan med svenska företag som är aktiva eller vill aktivera sig på internationella marknader.

Ambassader och konsulat bedriver ett omfattande arbete för att främja svenska ekonomiska intressen i utlandet. Insatserna är av många olika slag, till exempel hjälp med besöksplanering, marknadsinformation, rådgivning etc. Utlandsmyndigheterna genomför också särskilda främjandeaktiviteter och utför kommersiella, avgiftsbelagda uppdrag.

De svenska honorärkonsulaten är en viktig resurs för den Sverigefrämjande verksamheten vid utlandsmyndigheterna.

Vid UD finns enheten för främjande och EU:s inre marknad (UD-FIM). Särskilda näringslivsfrämjare finns vid UD:s geografiska enheter.

Business Sweden (tidigare Exportrådet och Sveriges exportråd)

Business Swedens uppgift är att stimulera till ökad export och underlätta små och medelstora företags internationella expansion. Verksamheten grundas på ett samarbetsavtal mellan Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening och staten, och inriktas på grundläggande exportservice, kompetensutveckling för företag, riktade insatser för internationellt affärsfrämjande och konsultverksamhet.

Business Sweden har statens uppdrag att förse företag med information och råd om exportmöjligheter och handelsteknik. Konsultverksamhet bedrivs med avgifter på marknadsmässiga grunder.

Business Sweden samarbetar nära med Sveriges ambassader och konsulat. Det har ett 60-tal kontor i 52 länder.

Ansvarigt departement

- Utrikesdepartementet

Relaterat

Ambassader och konsulat
Enheten för främjande och EU:s inre marknad
Regeringskansliets projektexportsekretariat

Externa länkar

Business Sweden
Exportkreditnämnden
Svensk Exportkredit

Investeringsfrämjande

Regeringen prioriterar ett aktivt investeringsfrämjande för att attrahera utländska direktinvesteringar till Sverige.

Business Sweden har i uppgift att främja utländska direktinvesteringar i Sverige, vilket bidrar till ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt. Verksamheten inriktas på informationsinsatser, marknadsföringsprojekt inom strategiska brancher samt regional samverkan.

Business Sweden samverkar aktivt med nationella, regionala och lokala aktörer. Business Sweden (tidigare Invest Sweden) har representation i flera länder (egna kontor i Kina, Japan och USA) och samverkar på den internationella marknaden med Sveriges ambassader och konsulat.

Ansvarigt departement

- Utrikesdepartementet

Relaterat

Enheten för främjande och EU:s inre marknad
Ambassader och konsulat

Externa länkar

Business Sweden

Näringslivsfrämjarna

Mellanöstern och Nordafrika

Har inte undermenyer
EU/ EFTA samt Turkiet och Västra Balkan
Har inte undermenyer
Näringslivsfrämjande i Östeuropa och Centralasien
Nord- och Latinamerika

Har inte undermenyer
Afrika
Asien och Oceanien

Har inte undermenyer
Våra samarbetspartner

Näringslivsfrämjare finns vid UD:s sex regionala enheter (Afrika, Amerika, Asien och Oceanien, Mellanöstern och Nordafrika, Västeuropa samt Östeuropa och Centralasien). Kontaktinformation hittar du till vänster. Näringslivsfrämjarna arbetar framför allt med frågor som rör handel och investeringar.

Arbetet bedrivs i nära samråd med ambassader och generalkonsulat, enheten för främjande och EU:s inre marknad (UD-FIM), Business Sweden, Invest in Sweden Agency (ISA) samt företag och organisationer i Sverige. En viktig arbetsuppgift är att hjälpa svenska och utländska företag till rätt kontakt.

En länk till listan över våra samarbetspartners finner du i högerspalten.

Ansvarigt departement

- Utrikesdepartementet

Relaterat

Enheten för främjande och EU:s inre marknad
Ambassader och konsulat
Våra samarbetspartners

Sverige - det nya matlandet (Ingår i området för Hushållsverksamheter)

Sverige- det nya matlandet är regeringens vision om att Sverige ska bli bäst på mat i Europa. Genom att kombinera god mat med upplevelser ska fler jobb skapas och tillväxten öka i hela Sverige. Viktiga målsättningar för visionen är att dubblera livsmedelsexporten till 2020 och att öka turismen till Sverige.

Utrikesdepartementet ser stora möjligheter att bidra till förverkligandet av Sverige - det nya matlandet. Främst via utlandsmyndigheterna som har en viktig roll att spela för att marknadsföra svenska livsmedel och svensk gastronomi samt saluföra Sverige som matdestination.

Flera initiativ har tagits från UD i syfte att stärka UM:s möjligheter att arbeta med Sverige - det nya matlandet, genom att öka och säkerställa kvalitén vid representationen.

Följande insatser har påbörjats 2010 och är planerade för 2011:

I samarbete med Örebro universitet har UD FIM KULT utformat en kurs för representationskockar. Utbildningen ska ge färdigutbildade kockar spetskunskaper inom svensk mat- och dryckeskultur samt fördjupade kunskaper om hur Sverige - det nya matlandet kan saluföras i utlandet. De färdigutbildade kockarna kommer att utgöra en kvalitetsstämplad rekryteringsbas för UM.

Utbildningen genomförs vid Grythytte Akademi med start hösten 2011. Kursen pågår under tio veckor och ger fem högskolepoäng. Tanken är att studenterna efter avslutad kursgenomgång kommer ges möjlighet att praktisera vid UM.

Fortbildning för utlandsmyndigheternas kockar

Alla svenska utlandsmyndigheter har inte möjlighet att anställa en svensk kock. Därför är avsikten att skapa en utbildning för de kockar som har behov av utbildningen och som, i första skedet, finns på utlandsmyndigheter vid prioriterade marknader för visionen Sverige - det nya matlandet samt för Business Sweden och Visit Sweden.

Utbildningen kommer att ta avstamp i Sverige - det nya matlandet, och syftar till att ge kockarna tillräcklig kunskap för att presentera svensk gastronomi med anknytning till visionen.

Utbildningsprogrammet tas fram i samarbete med Restaurangakademien.

Den första utbildningsveckan ägde rum i Stockholm i maj 2011 och 14 kockar från europeiska ambassader deltog.

Informationsmaterial

Svenska institutet har fått i uppdrag att ta fram en så kallad verktygslåda, bland annat innehållande en omfattande digital receptsamling, för UM att använda i arbetet med Sverige - det nya matlandet.

Verktygslådan ska fungera som ett informativtstöd kring hur visionen kan gestaltas och kommuniceras inom representationen. Receptsamlingen ska presentera det svenska moderna köket med hänsyn till de fyra årstiderna och svenska traditioner, såsom midsommar och Lucia.

Bildmaterialet som framställs i anknytning till uppdraget kommer att göras tillgängligt på Sverigeportalens bildbank.

Relaterat

Läs mer om Landsbygds- departementet satning "Sverige det nya matlandet"

Handels-, investerings- och Sverigefrämjande

Sveriges främjandepolitik

Har inte undermenyer
Exportfinansiering
Har inte undermenyer
Budget och mål
Musikexportpriset

Har inte undermenyer
SymbioCity

Exportfinansiering

Statsstödda exportkrediter och exportkreditgarantier spelar en central roll för att skapa konkurrenskraftiga förutsättningar för ökad svensk export och samtidigt erbjuda svensk exportindustri konkurrensmässigt likvärdiga finansieringsvillkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla. Detta gäller i synnerhet projekt och affärer med långa kredittider.

Exportkreditnämnden (EKN)
Exportkreditnämndens uppgift är att främja svensk export genom utfärdande av garantier till skydd mot förlustrisk vid export till och investeringar i utlandet. Exportkreditnämnden har genom sin garantigivning medverkat till att svenska export företag kan erbjuda villkor som är likvärdiga med konkurrerande företag i andra länder. EKN förenar målet om garantigivning för svensk exportindustri på gynnsamma villkor med restriktionen att verksamheten ska vara självbärande på sikt.

AB Svensk Exportkredit (SEK)
AB Svensk Exportkredit är ett av staten helägt bolag. Verksamheten syftar främst till att tillhandahålla medellång och lång exportfinansiering. Bolaget ska främst främja utvecklingen av svenskt näringsliv och svensk exportindustri samt i övrigt engagera sig i svensk och internationell finansieringsverksamhet på kommersiella grunder.

Villkoren för statsstödda exportkrediter och garantier följer den överenskommelse om statsstödd exportfinansiering som Sverige godkänt inom ramen för OECD. Regler inom statsstödd exportkrediter och exportkreditgarantier har genom rådsbeslut blivit en del av EG:s regelverk.

Relaterat
Enheten för främjande och EU:s inre marknad

Budget och mål: Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

Målen för utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande är:

- högsta möjliga grad av frihandel
- en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU
- ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO)
- ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen
- ökade utländska investeringar i Sverige

Budget 2012: Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande (utgiftsområde 24)

Tusentals kronor

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll:	
Myndighetsverksamhet	22 997
Kommerskollegium	80 651
Exportfrämjande verksamhet	245 889
Investeringsfrämjande	56 920
Avgifter till internationella handelsorganisationer	21 317
Bidrag till standardiseringen	30 719
Totalt	458 493

Relaterat

Utrikesdepartementets delar av budgetpropositionen 2012
Arkiv Budget för 2010 - Jobba Sverige ur krisen
Pressmeddelande: Regeringen föreslår höjda exportkreditgarantier
Budget och mål: UD
Faktablad 2011: Utrikesdepartementets förslag
Faktablad: Budget 2009 - Utrikesdepartementets förslag
Budgetprocessen

Musikexportpriset

22 februari 2013

Musikexportpriset 2012 går till Johan "Shellback" Schuster - hederspriset till Refused

Idag delade handelsminister Ewa Björling ut regeringens musikexportpris för 2012. Vinnare blev producenten Johan "Shellback" Schuster. Årets hederspris för utomordentliga och mångåriga insatser för svensk musik i utlandet gick till hardcorebandet Refused.

- Intresset för svensk musik och den betydelse som svenska musikframgångar har på den internationella arenan går inte att underskatta, säger handelsminister Ewa Björling. Det är därför särskilt glädjande att idag få dela ut Regeringens musikexportpris till musikskapare som bidrar till att öka både kännedomen och nyfikenheten på Sverige i utlandet.

- Pressmeddelande: Regeringens musikexportpris 2012 till Johan "Shellback" Schuster
- Hederspris för svensk musikexport 2012
- Övriga nominerade till Musikexportpriset för 2012

Om Musikexportpriset

Sedan 1997 uppmärksammar regeringen insatser inom musikbranschen som under det gångna året riktat strålkastarljuset mot Sverige och därigenom bidragit till svensk export.

Pristagaren utses av en jury som varje år har i uppgift att utse någon inom musikbranschen som utmärkt sig genom sitt bidrag till svenska exportframgångar och hjälpt till att sätta Sverige på kartan. Juryn grundar sitt beslut på att pristagaren ses som en god representant för Sverige där framgångar på flera stora utlandsmarknader är extra meriterande liksom ett påvisat kreativt entreprenörskap som främjat den svenska musikexporten och Sverigebilden. Priset kan ges till flera personer, exempelvis en grupp.

Sedan år 2006 har juryn också getts möjlighet att även utse en särskild Hederspristagare, baserat inte minst på mångåriga insatser för svensk musikexport eller spridning av svensk musik i utlandet och därigenom sin del i att förmedla en positiv bild av Sverige.
Årets jurymedlemmar:
Annika Rembe, ordförande

Jurymedlemmar:
Håkan Hjort, kansliråd, Utrikesdepartementet
Jonas Burman, chef för Musikplattformen på Musikverket
Elisabet Widlund, VD Musiksverige
Per Sinding-Larsen, musikjournalist Sveriges Television
Ludvig Werner, VD IFPI
Nutta Hultman, kanslichef SMFF
Claes Olson, redaktör Musikindustrin
Anders Hjelmtorp, VD Export Music Sweden
Christer Modig, VD MTG Radio
Pia Kalischer, musik- och evenemangsansvarig Sveriges Radio

2012 Shellback
2011 Swedish House Mafia
2010 Robyn
2009 Mando Diao
2008 Benny Andersson och Björn Ulvaeus
2007 Bloodshy & Avant
2006 José González
2005 In Flames
2004 Anne Sofie von Otter
2003 Esbjörn Svensson Trio
2002 The Hives
2001 Roxette
2000 Benny Andersson och Björn Ulvaeus
1999 Cheiron Production
1998 Max Martin
1997 The Cardigans

SymbioCity

Vad är SymbioCity?

SymbioCity, Sustainability by Sweden, är en marknadsföringsplattform och ett verktyg för internationell marknadsföring av svenskt kunnande och teknik inom urban infrastruktur. Det vill säga teknik kopplad till vatten, avlopp och avfallshantering, men även planering, kommunikation, byggande, industri etc. Konceptet har utvecklats på initiativ av den svenska regeringen tillsammans med svenskt näringsliv. På detta sätt skapas ett intresse för svenskt kunnande och svenska lösningar när det gäller olika miljö och energifrågor. SymbioCity är ett sätt att kommunicera de svenska erfarenheterna och de fördelar detta förhållningssätt ger: miljömässigt, ekonomiskt och socialt. Det övergripande syftet är att stödja de svenska företagen i deras internationella marknadsföring.

SymbioCity poängterar det svenska helhetstänkandet och den svenska kommunala planeringsmodellen där synergierna mellan olika delsystem utnyttjas. Den hållbara staden på svenskt vis är den resurseffektiva staden.

För många är SymbioCity identiskt med Västra Hamnen i Malmö eller Hammarby sjöstad. Det är två bra exempel på svenskt kunnande men det i de flesta svenska kommuner finns "SymbioCity-konceptet" genomfört i olika former, vare sig det handlar om att ta tillvara spillvärmen ifrån någon industri och använda i fjärrvärmenätet eller att uppgradera den biogas som produceras vid reningsverket och använda som fordonsgas.

SymbioCity är anpassningsbart och skalbart. Det handlar om att använda den mest optimala tekniken på respektive plats oavsett om det är i Västerås, Sundsvall, Peking eller Jakarta.

För att underlätta för potentiella intressenter och för att korta tiden mellan intresse och kontakt med leverantör har ett antal paketlösningar tagits fram. Det vill säga om man som kund är intresserad av biogas, fjärrvärme eller kyla, sjukhus så finns det färdig information om företag som man kan vända sig till.

SymbioCity har marknadsförts och presenterats i ett stort antal länder och rönt stort intresse. Det är Business Sweden som har ansvaret att förvalta och utveckla SymbioCity men bakom konceptet står också ett hundratal företag. På så vis finns det en koppling mellan de stora helhetslösningarna och de enskilda leverantörerna/företagen.

Materialet är tillgängligt via webbplatsen för Symbiocity, www.symbiocity.org. Där finns presentationsmaterial, borgmästarspel och annat underlag som kan användas av ambassader och Business Swedens kontor utomlands.. Tanken är att allt material skall tryckas lokalt. Broschyren finns för närvarande tillgänglig på engelska, kinesiska, portugisiska (brasiliansk) och spanska.

Externa länkar

SymbioCitys webbplats

Den inre marknaden

Fri rörlighet för varor

Fri rörlighet för tjänster

Har inte undermenyer

Fri rörlighet för personer

Har inte undermenyer

Fri rörlighet för kapital

Har inte undermenyer

Snus

En väl fungerande inre marknad spelar en avgörande roll för Sveriges och EU:s tillväxt och konkurrenskraft. För att den inre marknaden ska utvecklas arbetar Sveriges regering bland annat för genomförandet av nyckelåtgärderna i de två inremarknadsakterna, för att stärka den digitala inre marknaden och för att ta bort hinder för tjänsteföretag.

EU:s inre marknad är en av grundstenarna i EU-samarbetet och har som syfte att skapa fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital.

Den inre marknaden ger konkreta fördelar i form av ett större utbud av varor och tjänster till mer konkurrenskraftiga priser. Det ska vara enkelt att flytta kapital över landgränserna och lika självklart är att personer ska kunna röra sig fritt för att studera eller arbeta utan onödiga och krångliga hinder.

Tydliga regler och villkor underlättar handeln och bidrar till ökad tillväxt och ekonomisk utveckling i Sverige och i EU.

- Följ Regeringskansliet på Twitter om inre marknaden

Den inre marknaden består av EU-länderna samt EES-länderna Norge, Island och Liechtenstein.

Konkurrenskraftsrådet är det råd som behandlar inremarknadsfrågorna i ministerrådet.

Det finns ett antal instrument som syftar till att säkerställa att den fria rörligheten fungerar och att medlemsstaterna tillämpar regelverket på ett korrekt sätt.

- Mer om instrumenten på Kommerskollegiums webbplats

Ett utvecklat regelverk med tillväxtperspektiv

Regelverket för den inre marknaden omfattar drygt 3000 direktiv och förordningar. Dessa måste utvecklas och uppdateras för att möta nya samhällsutmaningar. Regelverketutgör i sin tur en drivkraft för strukturreformer på nationell nivå.

Ett centralt område är till exempel genomförandet av nyckelåtgärderna i de två inremarknadsakterna (SMA I och SMA II). Regeringen kommer fortsatt att verka för att dessa får ett tydligt tillväxtperspektiv och att beslut kan fattas av EU-institutionerna så snart som möjligt för de kvarstående lagstiftningsförslagen i SMA I och senast under våren 2014 för åtgärderna i SMA II.

- Mer om inremarknadsakterna på EU-kommissionens webbplats

Effektivare tillämpning skulle spara miljardtals euro

Det måste också finnas en väl utvecklad styrning av den inre marknaden. EU-kommissionen beräknar att ett effektivare införlivande av EU-lagstiftning skulle minska de administrativa bördorna och leda till kostnadsbesparing på nästan 40 miljarder euro.

Den svenska regeringen stödjer därför EU-kommissionens ambition att presentera en årlig rapport om styrningen av den inre marknaden. En sådan behövs för att behålla det politiska trycket på att medlemsländer genomför och tillämpar regelverket på ett korrekt vis.

Resulttavla för den inre marknaden

I juli 2013 nylanserade EU-kommissionen en resultattavla för den inre marknaden med jämförande statistik för 2012-2013 över bland annat medlemsstaternas genomförande av direktiv och överträdelseärenden. Sverige ligger i topp vad gäller ländernas övergripande resultat och har det lägsta genomförandeunderskottet av alla medlemsstater.

- Mer om EU-kommissionens resultattavla för den inre marknaden (engelska)

Viktigt att ta bort hinder för tjänsteföretag

Ett annat centralt område gäller ytterligare reformer av tjänstesektorn inom ramen för tjänstedirektivet. Enligt beräkningar från EU-kommissionen skulle sådana reformer kunna medföra en BNP-ökning på 2,6 procent, motsvarande 330 miljarder euro, för EU:s medlemsstater. Regeringen kommer därför fortsatt verka för att ta bort hinder för tjänsteföretag.

- Fri rörlighet för tjänster

Främja gränsöverskridande e-handel

En väl fungerande digital inre marknad har stor betydelse för EU:s tillväxt och välstånd. EU-kommissionen beräknar kostnaden för att inte tillvarata den digitala inre marknadens fulla potential till 500 miljarder euro fram till 2020.

Sveriges regering kommer därför att arbeta för att främja den gränsöverskridande e-handeln och för att regelverk inte ska snedvrida konkurrensen. Det gäller allt från bättre lösningar för e-fakturering samt säkrare on-line betalningar, paketleveranser och e-signaturer; till att ta bort kravet på fysisk etablering i ett land för att erhålla landets toppdomännamn (.se, .de, .fr etc).

- E-handel

Utvecklad varuhandel

Arbetet med att säkra tillträde till andra EU-länders marknader har kommit längre på varuområdet jämfört med tjänsteområdet, men regelverket måste anpassas eftersom produktionsmönstren i EU har förändrats. Kommissionen genomför under 2013 en översyn som syftar till att säkerställa den fria rörligheten för varor inklusive att förbättra tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande.

- Fri rörlighet för varor

Aktuella möten i Konkurrenskraftsrådet

- Diskussion om CSR-arbete lockade flera företag 9 oktober 2013
- Fokus på små och medelstora företag 27 september 2013
- Näringsministrar diskuterade europeisk industripolitik 31 maj 2013
- Rådet för konkurrenskraft fokuserade på EU:s tillväxt 19 februari 2013
- Tillväxtskapande åtgärder står i fokus på EU-möte 12 februari 2013

Relaterat

Större frågor i EU-arbetet 2013
Konkurrenskraftsrådet
Enheten för främjande och EU:s inre marknad (UD-FIM)
Europa 2020-strategin
Handelshinder och hur de anmäls
Artikel: EU:s inre marknad en motor för tillväxt
Artikel: 20 år av gemensam marknad

Externa länkar

Kommerskollegium
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)
Sveriges Standardiseringsråd (SSR)
Europaparlamentets utskott för inre marknad och konsumentskydd (IMCO)

Fri rörlighet för varor

Varupaketet

Har inte undermenyer
Standardisering

Fri rörlighet för varor innebär att varor ska kunna cirkulera fritt på EU:s inre marknad. Rörligheten underlättas i praktiken på två sätt genom att EU-länderna antar gemensamma regler - harmonisering - eller genom principen om ömsesidigt erkännande då det saknas gemensamma regler.

Harmonisering på gemenskapsnivå

För att underlätta den fria varurörligheten och samtidigt säkerställa en hög skyddsnivå har EU-länderna antagit gemensamma regler, harmonisering på EU-nivå. Inför fullbordandet av den inre marknaden 1993 ökade harmoniseringsarbetet samtidigt som en ny harmoniseringsmetod, den så kallade Nya metoden infördes. Den innebär att gemenskapen endast fastställer kortfattade grundläggande säkerhetskrav i direktiv varefter de tekniska detaljerna utarbetas av de europeiska standardiseringsorganen. Standardiseringen har därigenom fått en stor betydelse för den inre marknadens funktion. Nya metoden har varit föremål för en översyn och den 9 juli 2008 antogs två nya EG-rättsakter på området.

Översynen syftar bland annat till mer enhetliga regler och till att nationella myndigheter i högre utsträckning ska kunna lite på andra länders provningsresultat. Avsikten är också att förbättra myndighetstillsynen och marknadskontrollen så att produkter som rör sig på den inre marknaden är säkra och uppfyller gällande krav.

Staten, landstingen, kommunerna och näringslivet har ett gemensamt ansvar för standardiseringen i Sverige. Detta samarbete sker genom Sveriges Standardiseringsråd (SSR), vars huvuduppgift är att utse de organisationer som har rätt att ge ut Svensk Standard och att representera Sverige i det internationella och europeiska standardiseringsarbetet.

Oberoende kontrollorgan och marknadskontroll

Samtidigt som EU införde den nya harmoniseringsmetoden lades ett större ansvar på industrin att själva kontrollera att varorna uppfyller ställda krav. I vissa fall är kontroll genom ett oberoende organ nödvändig. Därför måste medlemsländerna se till att deras kontrollorgan har nödvändig kompetens så att en vara endast behöver kontrolleras en gång inom unionen.

Provning och kontroll av varor i Sverige bedrivs numera i huvudsak av privata företag i konkurrens. För att säkerställa deras kompetens ska de ackrediteras, vilket betyder att de ska godkännas av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, SWEDAC.

Utvecklingen av varurörligheten har medfört ett ökat behov av att de ansvariga myndigheterna genom marknadskontroll övervakar förekomsten av farliga produkter på marknaden. I marknadskontrollrådet som leds av SWEDAC, ges en möjlighet för till exempel Konsumentverket, Elsäkerhetsverket och andra marknadskontrollerande myndigheter att utbyta erfarenheter och samordna aktiviteter.

Nationella regler - ömsesidigt erkännande

Om det inte finns gemensamma regler på EU-nivå gäller medlemsländernas nationella regler. Utgångspunkten är att fri rörlighet för varor i princip gäller. Om ett medlemsland ändå hindrar en vara att cirkulera fritt så måste den undersöka om varor som tillverkats i ett annat EU-land uppfyller motsvarande krav som de nationella. Om de olika ländernas regler är likvärdiga kan varan cirkulera fritt på den inre marknaden.

Principen att godkänna varor i ett medlemsland som lagligen tillverkats eller marknadsförts i ett annat medlemsland kallas principen om ömsesidigt erkännande. Principen fastställdes av EG-domstolen i det så kallade Cassis de Dijon-målet. Medlemsländernas möjlighet att hindra en vara att cirkulera fritt på marknaden kan endast ske med hänvisning till så kallade tvingande hänsyn som till exempel rör människors liv och hälsa eller miljö- och konsumentskydd. Den åtgärd man vidtar måste vara nödvändig och inte mer långtgående än nödvändigt för att uppnå syftet med åtgärden (proportionerlig).

Anmälningsplikt för medlemsländerna

Medlemsländerna är enligt direktiv 98/34/EG skyldiga att till kommissionen anmäla sådana förslag till nya nationella regler och föreskrifter som kan påverka den fria rörligheten för varor eller vissa tjänster.

Kommissionen administrerar ett slags remissförfarande mellan medlemsländerna, där såväl kommissionen som medlemsländerna ges möjlighet att ha synpunkter på om de föreslagna föreskrifterna påverkar den fria rörligheten. Om ett medlemsland inte anmäler föreskrifter som är anmälningspliktiga eller antar dessa i strid med förfarandet kan detta i slutänden ge upphov till skadeståndsansvar för medlemsstaten.

I Sverige är det Kommerskollegium som är kontaktpunkt för anmälningar enligt proceduren och som tar emot förslag från andra

länder samt förbereder svenska reaktioner på dessa. Regeringskansliet tar slutligen ställning när det gäller svar och reaktioner i procedurerna.

Anmälningsplikt för medlemsländerna vid ingripanden mot produkter

Sommaren 2008 antogs förordning (EG) 764/2008 om förfaranden för tillämpning av vissa nationella tekniska regler på produkter som lagligen saluförts i en annan medlemsstat och om upphävande av beslut nr 3052/95/EG. Rättsakten innehåller regler om hur medlemsstaternas myndigheter ska gå till väga i sina kontakter med näringsidkare när de ämnar ingripa mot en produkt som är lagligen saluförd i EU. Rättsakten som kommer att tillämpas från 13 maj 2009 väntas innebära stora lättnader för små företag i deras strävan att få ut sina varor på den gemensamma marknaden. Även i denna procedur kommer Kommerskollegium att vara kontaktpunkt i Sverige.

Relaterat

- Handelshinder och hur de anmäls

Externa länkar

- Sveriges Standardiseringsråd (SSR)
- Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC)
- Kommerskollegium
- Livsmedelsverket
- Jordbruksverket
- Konsumentverket
- Konsument Europa
- Läs mer om fri rörlighet för varor på EU-upplysningens webbplats

Fri rörlighet för tjänster

- Tjänstedirektivet

  Har inte undermenyer
- Genomförandet i Sverige

  Har inte undermenyer
- Ekonomiska effekter

Den fria rörligheten för tjänster innebär att enskilda medborgare och företag utan hinder ska kunna erbjuda och utföra tjänster i alla EU-länder.

EUF-fördragets regler om fri rörlighet för tjänster omfattar i grunden alla typer av tjänster om utförs mot ersättning. Enskilda medborgare och företag ska kunna erbjuda och utföra tjänster i andra medlemsländer på samma villkor som det egna landets medborgare och företag.

Tjänstedirektivet

- Tjänstesektorn blir allt viktigare för den svenska ekonomin - den står för runt 70 procent av vår BNP och sysselsätter tre fjärdedelar av landets befolkning, säger handelsminister Ewa Björling. Däremot utgör tjänsteexporten inte mer än 20 procent av den totala exporten. Här finns en stor outnyttjad potential som en smidigare och enklare europeisk tjänstehandel kan frigöra, menar Björling.

Tjänstedirektivet antogs i december 2006 och har genomförts i svensk rätt genom lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden och förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden. Direktivet är tillämpligt i alla EU:s medlemsländer och EES-länderna (Island, Liechtenstein och Norge).

Det är ett mycket omfattande direktiv som inbegriper många slags tjänster inom en rad olika områden. Direktivet syftar till att göra det enklare för företag att etablera sig och att utföra tillfälliga tjänster på EU:s inre marknad. För att underlätta fri rörlighet i EU/EES-området ska medlemsländerna ta bort tung och onödig byråkrati, förenkla administrationen för tjänsteleverantörer och stärka tjänstemottagarnas rättigheter.

- Svenska företag står beredda att expandera på den europeiska marknaden och jag ser det som min uppgift som handelsminister att undanröja de legala och administrativa hinder som står i vägen för den utvecklingen. I det arbetet är EU:s tjänstedirektiv ett väldigt viktigt verktyg, säger Ewa Björling.

Relaterat

Handelshinder och hur de anmäls

Ladda ner

EU-direktiv: Direktiv (2006/123/EG) om tjänster på den inre marknaden (pdf 209 kB)

Externa länkar

EU-upplysningen om tjänstedirektivet
Kommerskollegium om tjänstedirektivet
EU-kommissionen - a single market for services

Fri rörlighet för personer

Den fria rörligheten för personer på EU: s inre marknad innebär att unionsmedborgare och deras familjemedlemmar ska kunna flytta mellan medlemsstater. Unionsmedborgare ska kunna söka anställning och bosätta sig på samma villkor som landets egna medborgare.

Unionsmedborgarskapet i EU medför rätt för varje unionsmedborgare att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier på ungefär samma villkor som landets egna medborgare (artiklarna 17 och 18 i EG-fördraget).

Grundprincipen är att unionsmedborgare ska kunna röra sig fritt mellan medlemsstaterna på ungefär samma sätt som medlemsstaternas medborgare förflyttar sig och byter bostad eller arbetsplats i de egna länderna. Ett konkret exempel hur detta fungerar i vardagen är ömsesidigt erkännande av examina. Det innebär att alla EU-medborgare kan söka anställning eller utbildning i ett annat EU-land på sina i hemlandet förvärvade examina. Skyldigheter av administrativ eller rättslig natur ska begränsas till vad som är absolut nödvändigt med anledning av att personerna i fråga inte är medborgare i det land de vistas i.

Inresa och vistelse i en medlemsstat

För att en unionsmedborgare ska få resa in i en medlemsstats territorium krävs giltigt pass eller identitetskort för att styrka sitt medborgarskap. En familjemedlem ska ha pass.
Unionsmedborgare och deras familjemedlemmar har uppehållsrätt och det finns inte något krav på uppehållstillstånd. Efter tre månaders vistelse ska unionsmedborgare registreras och familjemedlemmar som inte själva är unionsmedborgare ska ansöka om uppehållskort.
Efter fem års vistelse får unionsmedborgaren permanent uppehållsrätt.

Intyg om permanent uppehållsrätt respektive permanent uppehållskort kan då utfärdas. Permanent uppehållsrätt kan i vissa fall fås före fem års vistelse.

- Migrationsverket sköter frågor om registrering av unionsmedborgare, utfärdar intyg samt uppehållskort

Den som har allmänna frågor om den fria rörligheten kan vända sig till Kommerskollegium.

Relaterat

Nya pass och nationellt ID-kort

Externa länkar

EU-kommissionens information om fri rörlighet för personer
Arbetsförmedlingens webbplats
Försäkringskassans webbplats
Kommerskollegiums webbplats
Internationella programkontorets webbplats
Migrationsverkets webbplats
Mer om fri rörlighet för personer på EU-upplysningens webbplats

Snus

I syfte att minska användningen av tobak antog Europeiska unionens råd tobaksproduktdirektivet 1992. Direktivet innefattar ett förbud mot att marknadsföra och sälja snus inom unionen. När Sverige gick med i EU 1995, fick vi ett permanent undantag från förbudet i vårt anslutningsfördrag.

En enhetlig och ansvarsfull produktreglering

Samtidigt som snuset är förbjudet, så tillåts ett flertal liknande, ofta mer farliga, produkter att cirkulera fritt på den inre marknaden. Kommissionen har inlett en översyn av tobaksproduktdirektivet. Regeringen menar att ett reviderat direktiv måste leda till en enhetlig och ansvarsfull produktreglering som omfattar alla tobaksprodukter, med ett högt hälsoskydd i fokus. Regleringen ska baseras på vetenskapliga fakta. En överenskommelse om en enhetlig och ansvarsfull produktreglering för alla tobaksprodukter vore i linje med såväl principen om fri rörlighet för varor som en god folkhälsa.

Förbudet mot utförsel av snus har även lett till marknadsstörande konsekvenser, till exempel inom sjöfarten. Allt fler fartyg väljer att flagga om till svensk flagg på grund av utförselförbudet, vilket innebär ett stort problem för Sveriges grannländer och leder till en tydlig snedvridning i konkurrensen mellan de fartyg som trafikerar Östersjöregionen.

Det finns ett flertal aspekter avseende tobaksreglering som bör beaktas inom ramen för en ansvarsfull tobakspolitik.

Farliga ämnen

Likt de bestämmelser som redan idag reglerar högsta tillåtna halter av vissa farliga ämnen i cigaretter kan gränsvärden sättas för samtliga tobaksprodukter, särskilt beträffande de carcinogena ämnen som är typiska för tobaksplantan. Underlag från Världshälsoorganisationen (TobReg, WHO Study Group on Tobacco Product Regulation) och även den svenska branschstandarden GothiaTek har visat att

koncentrationer av farliga ämnen kan hållas till lägre nivåer än de som återfinns i många av de produkter som idag cirkulerar fritt på den europeiska marknaden.

Tillsatser

I dagsläget har tobaksindustrin ett stort utrymme vad det gäller tillsatser som får användas i tobaksprodukter. De riktlinjer som upprättats genom Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll, vad avser tillsatser i tobaksprodukter, bör beaktas i ett reviderat direktiv. Farliga tillsatser bör förbjudas beträffande samtliga tobaksprodukter.

Hygien

Samtidigt som det är viktigt att en framtida produktreglering är enhetlig, går det inte att bortse från varje tobaksprodukts specifika egenskaper. Vid tillverkning av både snus och tuggtobak finns moment som medför risker jämförbara med dem som förekommer vid beredning av andra produkter som intas via munnen. En ansvarsfull reglering ställer därför krav avseende hygienisk tillverkning av dessa produkter.

Märkning

Vissa tobaksprodukter är att betrakta som färskvaror. För ett gott konsumentskydd bör dessa produkter, i linje med underlag från Världshälsoorganisationen (TobReg, WHO Study Group on Tobacco Product Regulation), förvaras svalt och märkas med någon typ av utgångs- eller tillverkningsdatum.

Starkt parlamentariskt stöd i frågan

Svenska regeringar har, med ett starkt stöd från Sveriges riksdag, alltsedan anslutningen till unionen 1995 argumenterat för att utförselförbudet av snus ska upphävas.
I sitt betänkande 2002/03:NU5, framhöll näringsutskottet enhälligt:

'Ett förbud mot försäljning av snus över gränserna inom unionen är inte förenligt med principen om den fria rörligheten för varor. Det är fullständigt ologiskt att snusförsäljning är förbjuden i övriga EU, medan ett antal produkter som är långt mer hälsovådliga kan cirkulera fritt på den inre marknaden.'

I betänkande 2003/04:NU14, framhöll utskottet vidare:

'Det är ologiskt att snusförsäljning är förbjuden i övriga EU, medan ett antal produkter som är långt mer hälsovådliga kan cirkulera fritt på den inre marknaden. Även om det av folkhälsoskäl kan finnas skäl att på gemensamnivå reglera handeln med snus (åldersgränser, varningstext, föreskrifter etc.) finns det enligt utskottets uppfattning inte tillräckliga grunder för att inskränka den fria rörligheten. Utskottet anser i likhet med regeringen och motionärerna att EU:s snushandelsförbud bör avskaffas.'

I sitt yttrande i fall C-210/03 inför EU-domstolen, framhöll den svenska regeringen:

'Den svenska regeringen är av uppfattningen att förbudet att saluföra snus inte kan anses förenligt med principerna om fri rörlighet för varor eftersom förbudet är diskriminerande och inte står i proportion till den nivå på folkhälsan som eftersträvas. Samma nivå på hälsoskyddet kan uppnås med mindre ingripande åtgärder.'

Relaterat

- Debattartikel av handelsministern: EU bör tillåta svenskt snus

Externa länkar

- Tobaksproduktdirektivet
- Världshälsoorganisationens Ramkonvention om Tobakskontroll
- WHO Study Group on Tobacco Product Regulation
- In english: Snus

Nordiskt och nordiskt-baltiskt samarbete

Sverige ordförande i Nordiska ministerrådet 2013

Har inte undermenyer

Nordisk-baltiskt samarbete (NB8)

Har inte undermenyer

Nordiskt utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete

Närområdet och grannländerna har en självklar ställning för Sverige. Banden mellan våra folk går sekler tillbaka och här finns flera av Sveriges viktigaste handels- och samarbetspartners.

Sedan januari 2013 innehar Sverige ordförandeskapet för det Nordiska Ministerrådet samt samordningsansvaret för det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet och nordisk-baltiska utrikespolitiska samarbetet. Det är första gången som Sverige leder dessa tre samarbeten under ett och samma år. De nordiska utrikesministrarna möts regelbundet för att diskutera aktuella utrikes- och säkerhetspolitiska frågor av gemensamt intresse. Likaså finns det idag ett väletablerat nordisk-baltiskt samarbete på såväl statssekreterar- som tjänstemannanivå, ett resultat av de djupa band som skapades under 1990-talet.

Relaterat

Första nordisk-baltiska utrikesministermötet med Japan

Sverige ordförande i Nordiska ministerrådet 2013

Kalendarium
Kontaktinformation
Teman
Intervjuer och rapportering om möten

Har inte undermenyer

Sektorsprogrammen för Sveriges ordförandeskap
Bakgrund och historik

Ansvarigt statsråd

Ewa Björling Handels- och nordisk samarbetsminister
Lena Adelsohn Liljeroth Kultur- och idrottsminister
Maria Arnholm Jämställdhets- och bitr. utbildningsminister
Beatrice Ask Justitieminister
Stefan Attefall Civil- och bostadsminister
Jan Björklund Utbildningsminister, vice statsminister
Anders Borg Finansminister
Lena Ek Miljöminister
Elisabeth Svantesson Arbetsmarknadsminister
Eskil Erlandsson Landsbygdsminister
Anna-Karin Hatt It- och energiminister
Göran Hägglund Socialminister
Ulf Kristersson Socialförsäkringsminister
Maria Larsson Barn- och äldreminister
Annie Lööf Näringsminister

Arbetsmarknadsdepartementet, 27 november 2013
Nordisk konferens om ett inkluderande arbetsliv med fokus på utrikes födda den 28 november
Under Sveriges pågående ordförandeskap i Nordiska ministerrådet finns ett särskilt fokus på integrationen på arbetsmarknaden för utrikes födda. Den gemensamma utmaningen för de nordiska länderna är att skapa goda förutsättningar för en bra integration som säkerställer allas

lika rättigheter.

På konferensen kommer skillnader, likheter och goda exempel att diskuteras. Flera jämförande nordiska studier som knyter an till konferensens tema presenteras och en paneldiskussion med deltagande från bland andra nordiska ministrar med ansvar för integrationsfrågor kommer att äga rum.

Kulturdepartementet, 28 november 2013
Värt att leva för - kultur för äldre
Kulturminister Lena Adelsohn medverkade den 28 november i en konferens inom det svenska ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet. Mötet handlade om äldres möjligheter att ta del av kultur och själva använda sina skapande förmågor.

En utvärdering av regeringens satsning Kultur för äldre presenterades. Sammanlagt 70 miljoner kronor har avsatts sedan 2011 för att stärka äldres tillgång till kultur. Resultaten visar bland annat att satsningen har givit äldre ökade möjligheter att delta aktivt i kulturaktiviteter, att de givit dem större delaktighet i samhället och att bilden av äldre som kulturkonsumenter har utmanats, i avseendet vad äldre klarar av och vad de är intresserade av.

- Kultur för äldre - ett nordiskt expertmöte (Kulturrådets webbplats)
- Debattartikel 10 oktober 2013: Kulturaktiviteter ger äldre bättre hälsa

Kulturdepartementet, 21 november 2013
Arkitektur och design i ett hållbart perspektiv
Den 21-22 november arrangerade Arkitektur- och designcentrum ett expertmöte inom Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet. Det handlade om hur politiken för arkitektur och design i de nordiska länderna möter utmaningar som urbanisering och bostadsbrist, åldrande befolkning, globalisering, klimatförändringar, segregation och effektivisering av energi med mera.

Slutsatser från mötet är dels att politiken för arkitektur- och designfrågor griper över många politikområden och att detta bör återspeglas i politiken, och att det finns ett stort behov av att beslutsfattare och utförare möts kontinuerligt.

Näringsdepartementet, 21 november 2013
Ändamålsenliga elområden
Den 20 november hölls en konferens om den nordiska elmarknaden med temat elområden. Konferensen hölls inom ramen för det nordiska ministerrådet och syftet var att diskutera om den nuvarande elområdesindelningen är ändamålsenlig ur ett nordiskt perspektiv, eller om det kan finnas skäl att titta på alternativa indelningar.

- Läs artikel: Ändamålsenliga elområden

12 november 2013
Första nordisk-baltiska utrikesministermötet med Japan
I samband med det asiatisk-europeiska utrikesministermötet i New Delhi anordnades på måndagen också det första utrikesministermötet någonsin mellan Japan och de nordiska och baltiska staterna.

På agendan stod bl a Arktis. Japan blev i maj observatör i Arktiska rådet. Även läget i Östliga partnerskapet avhandlades. Japan har ett stort intresse för Östeuropa och bedriver ett omfattande bistånd i flera länder. Naturligt var också att informera respektive sida om det nordisk-baltiska samarbetet och situationen för regionalt samarbete i Stillahavsområdet.

- Artikel: Första nordisk-baltiska utrikesministermötet med Japan

Kulturdepartementet, 13 november 2013
Fristäder för kulturskapare som förföljs i sina hemländer

Ett möte om hur fristäder kan skapas för fler kulturskapare pågick 11-12 november i Malmö. Malmö meddelade under mötet att kommunen från och med 2014 kommer att ge två kulturskapare fristad. Expertmötet är en del av aktiviterna inom det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet. Vikten av fri konst, kultur, journalistik och litteratur i ett demokratiskt samhälle belystes. Arrangörerna uppmuntrade fler kommuner att bli fristäder.

- Malmö vidgar fristadsbegreppet till andra konstformer (Kulturrådets webbplats)
- Om mötet Safe Havens for Artists at Risk (Kulturrådets webbplats)

Socialdepartementet, 31 oktober 2013
Fullsatt igen på Nationella eHälsodagen
Det var åter fullsatt när Nationella eHälsodagen gick av stapeln den 24 oktober på Münchenbryggeriet. Där träffades 900 personer för att diskutera eHälsoutveckling inom vård och omsorg. För sjätte gången stod Socialdepartementet värd tillsammans med Socialstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting, Famna och Vårdföretagarna.

- Fullsatt igen på Nationella eHälsodagen

Miljödepartementet, 30 oktober 2013
Norden driver på i klimatförhandlingarna

Kulturdepartementet, 31 oktober 2013
Pris för barn- och ungdomslitteratur gick till "Karikko"

Statsrådsberedningen, 29 oktober 2013
Statsministern deltar i Nordiska rådet

Utbildningsdepartementet, 28 oktober 2013
Nordiska jämställdhetsministrar: Deltidsjobb fortfarande en kvinnofälla

Kulturdepartementet, 27 oktober 2013
Ungas läsförmåga i Norden sjunker - så vänder vi trenden

Utbildningsdepartementet, 25 oktober 2013
Nordisk konferens om deltid

Miljödepartementet, 23 oktober 2013
Lena Ek på nordisk-baltisk klimatkonferens

Näringsdepartementet, 21 oktober 2013
Nordiskt energisamarbete

Näringsdepartementet, 18 oktober 2013
Annie Lööf presenterade NordMins strategiska agenda

Näringsdepartementet, 18 oktober 2013
Klimatsmart byggande och renovering för ökad livskvalitet

Alla notiser

Externa länkar

Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet
Nordiska ministerrådets informationsfönster i Stockholm
Föreningen Norden
Hallå Norden

Svenskt samordningsansvar för nordiskt-baltiskt samarbete 2013

Det nordisk-baltiska samarbetet, kallat NB8, är ett informellt regionalt samarbete som omfattar Sverige, Finland, Norge, Island, Danmark, Estland, Lettland och Litauen.

Uppgiften att samordna arbetet och stå värd för möten roterar mellan de åtta länderna på årsbasis. Under 2013 innehar Sverige samordningsansvaret för både det nordisk-baltiska och det nordiska utrikespolitiska samarbetet, samtidigt som vi är ordförande för det Nordiska ministerrådet. Det är första gången som Sverige leder dessa tre samarbetsforum under samma år. Praktiskt innebär det att Sverige står värd för ett antal möten på såväl minister- som statssekreterarnivå samt tjänstemannanivå under året.
De nordisk-baltiska länderna är historiskt sammanlänkade sedan århundraden. De djupaste banden skapades under 1990-talet i samband med de baltiska ländernas självständighet och idag finns ett väletablerat och informellt samarbete på politisk nivå.
Under det svenska samordningsåret ligger fokus inom NB8 på EU:s Östliga Partnerskap, energisamarbetet i regionen, samt relationen till Ryssland. Samtidigt fortsätter diskussionerna kring stående dagordningspunkter såsom regionala och internationella frågor, ambassadsamarbete, och uppföljning av de rekommendationer som presenterades i "NB8 Wise Men Report" från 2010, en rapport skriven av Lettlands f.d. premiär- och utrikesminister Valdis Birkavs och Danmarks f.d. försvarsminister Søren Gade. Rekommendationerna innehåller en rad konkreta förslag på hur det nordisk-baltiska samarbetet kan fördjupas. Detta gäller bland annat samarbetet inom internationella organisationer. Det nordisk-baltiska samarbetet spelar en viktig roll i EU-sammanhang, såväl inom FN som Europarådet och OSSE.
Under 2013 har ett antal möten genomförts. Den 20 februari 2013 hölls för första gången ett utrikesministermöte mellan NB8 och Visegrád-länderna (Polen, Tjeckien, Ungern och Slovakien) i Gdansk i Polen. Polen, då ordförande i Visegrád-gruppen, stod som värd tillsammans med Sverige. Nästa möte mellan de tolv länderna väntas äga rum i Estland, som under 2014 har samordningsansvaret för NB8.
Den 2-3 september hölls det årliga utrikesministermötet i Visby. På mötet diskuterades bl a ovan nämnda områdena. Ministrarna enades också om två gemensamma uttalanden - ett om användandet av kemiska stridsmedel i Syrien, det andra om det Östliga Partnerskapet inför EU-toppmötet i Vilnius 28-29 november 2013.
Också de nordiska och baltiska statsministrarna träffas en gång per år i samband med Nordiska rådets session.

Relaterat

- Artikel: Första nordisk-baltiska utrikesministermötet med Japan
- Tal av utrikesminister Carl Bildt vid utrikesministermöte för Norden, Baltikum och Japan

Ladda ner

- NB8 Wise Men Report (pdf 992 kB)
- Uttalande om Syrien på nordiskt-baltiskt utrikesministermöte (pdf 12 kB)
- Uttalande om Österuropeiska Partnerskapet vid nordiskt-baltiskt utrikesministermöte (pdf 6 kB)
- Co-Chairs' Statement Meeting of Foreign Ministers of the Visegrad, Nordic-Baltic States (pdf 115 kB)

Externa länkar

- Östliga partnerskapet
- Pressmeddelande NB8-möte september 2012
- BDF - Baltic Development Fourm
- Baltic Energy Market Interconnection Plan (BEMIP)

Svenskt samordningsansvar för nordiskt utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete 2013

Våra nordiska länders gemensamma intressen och geografiska närhet gör det naturligt för oss att samarbeta också inom utrikes- och säkerhetspolitiken. Det har under senare år skett både en utveckling och fördjupning av samarbetet, bland annat med inspiration från den så kallade Stoltenbergrapporten från 2009.

Den nordiska solidaritetsförklaring som antogs i april 2011 uttrycker också viljan att samarbeta i solidarisk anda för att möta utrikes- och säkerhetspolitiska utmaningar. Ett konkret exempel på ett fördjupat nordiskt samarbete är den beredskap som Sverige och Finland uttryckt, att tillsammans med Norge bidra till luftövervakning över Island. Det ligger också i linje med förslagen i Stoltenbergrapporten. Det informella utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet mellan de nordiska utrikesministerierna och ambassaderna har en lång tradition och är omfattande och fungerar väl.
Samarbete sker inom migration, konsulära frågor och på de administrativa områdena. Det finns idag olika former av nordisk samlokalisering på ett trettiotal olika platser i världen. Under hösten 2012 initierades nya projekt för samlokalisering i Rangoon, Islamabad, Dhaka och Hanoi, liksom planer på en gemensam ambassadfastighet i Reykjavik för alla de nordiska länderna.
Uppgiften att samordna arbetet och stå värd för möten roterar mellan de fem länderna på årsbasis. Under 2013 har Sverige åter ansvar för detta. Praktiskt innebär det att Sverige under året står värd för ett antal möten på såväl utrikesminister- som statssekreterarnivå, liksom på tjänstemannanivå. Dagordningarna vid mötena brukar upptas av såväl det nordiska samarbetet som av aktuella internationella frågor.
Under 2013 har Sverige stått värd för bland annat det årliga utrikesministermötet som denna gång hölls i Sandhamn 2-3 maj. På dagordningen stod såväl nordiska som aktuella internationella punkter. Ministrarna diskuterade frågor som Nordens roll i FN, situationen i Syrien samt Arktiska rådet.
Varje år lämnar de nordiska utrikesministrarna en så kallad utrikespolitisk redogörelse till Nordiska rådet, som redogör för aktiviteter som ägt rum under det gånga året.

Relaterat

- Artikel: Bildt ledde nordiskt utrikesministermöte
- Tal av Carl Bildt: Nordiska ländernas gemensamma utrikespolitiska redogörelse 2013
- Nordiskt utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiskt samarbete inklusive krisberedskap

Ladda ner

- Stoltenbergrapporten (pdf 1,3 MB)
- Ministerdeklaration från Helsingfors 2011 (pdf 142 kB)

Externa länkar

- N5 möte 31 oktober 2012: Nordic Diplomatic Cooperation
- N5 möte 31 oktober 2012: Statement
- N5 möte 31 oktober 2012: APPENDIX: Air Surveillance in Iceland

Stefan Attefall

Civil- och bostadsminister
Socialdepartementet

Offentlig upphandling (Ingår i området för handel)

Har inte undermenyer
Mål och prioriteringar
Insatser
Har inte undermenyer
Så fungerar det
Ansvarigt statsråd
Stefan Attefall
Civil- och bostadsminister
Ansvarigt departement
Socialdepartementet

Socialdepartementet, Näringsdepartementet, 28 november 2013
Upphandlingsstöd flyttas till Konkurrensverket
Regeringen beslutade idag att från den 1 juli 2014 samla och placera allt stöd vid upphandlingar hos Konkurrensverket. Syftet är att skapa ett helhetsansvar för upphandlingsfrågor, vilket kommer leda till ett bättre och effektivare stöd för upphandlande myndigheter, enheter och leverantörer.

- Upphandlingsstöd flyttas till Konkurrensverket

Socialdepartementet, 21 november 2013
Utredare ser över överprövningen av upphandlingar
Torsdagen den 21 november beslutade regeringen låta en utredare se över reglerna för överprövningar vid offentliga upphandlingar. Översynen ska leda till effektivare och rättssäkrare upphandlingar. Ett förslag ska vara klart till den 15 juni 2014.

- Pressmeddelande: Översyn av överprövningsbestämmelser ska effektivisera offentliga upphandlingar

Socialdepartementet, 8 oktober 2013
Statskontoret ser på nordiskt samarbete om socialt och miljömässigt hållbar offentlig upphandling
Regeringen uppdrog den 3 oktober Statskontoret att bland annat analysera för- och nackdelar med ett fördjupat eller breddat samarbete mellan de nordiska länderna inom miljömässigt och socialt ansvarsfull offentlig upphandling.

- Uppdrag angående förstudie om nordiskt samarbete om socialt och miljömässigt hållbar offentlig upphandling

Socialdepartementet, 4 oktober 2013
Utredning om genomförande av EU-direktiv utvidgas
Regeringen beslutade den 3 oktober utvidga direktiven till utredningen om genomförande av EU:s direktiv om offentlig upphandling, upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster samt tilldelning av koncessioner.
Under förhandlingarna inom EU har några nya bestämmelser tillkommit, som inte omfattas av utredningens tidigare uppdrag. Utredningsuppdraget utvidgas därför.

- Tilläggsdirektiv till utredningen om genomförande av EU:s direktiv om offentlig upphandling, upphandling inom områdena vatten, e

Socialdepartementet, 18 september 2013
Budget för offentlig upphandling 2014
Regeringen menar att stöd, information och vägledning om offentlig upphandling behöver koncentreras, förbättras och förstärkas. Upphandlingsstödet kommer därför att samlas i Konkurrensverket. För att förstärka verksamheten ökar regeringen Konkurrensverkets anslag med 35 miljoner kronor från 2015. I filmen kommenterar civil- och bostadsminister Stefan Attefall satsningen.

- Budget för offentlig upphandling 2014 Alla notiser

Migration. Integration.

(Integrationsminister. Migrationsminister)

Tobias Billström

Migrationsminister
Justitiedepartementet

"Asyl- och migrationsfrågorna är globala och Sverige måste arbeta aktivt för att få upp dessa frågor på agendan. Vi måste skapa fler vägar för människor som vill komma till Sverige och arbeta här."

Har inte undermenyer
Ansvarsområden
Har inte undermenyer
CV
Har inte undermenyer
Pressmeddelanden
Har inte undermenyer
Tal
Har inte undermenyer
Debattartiklar
Har inte undermenyer
Kalendarium
Har inte undermenyer
Interpellationssvar och svar i riksdagen
Har inte undermenyer
Statssekreterare
Intervjuer och reportage

Migrationsminister Tobias Billström ansvarar för:

Migrations- och asylpolitik
Migrationspolitiken omfattar flykting- och invandringspolitik samt återvändande och stöd för återvandring.

Rättsliga och inrikes frågor i EU (Ingår i området för EU)
I EU-samarbetet kring rättsliga och inrikes frågor behandlar man bland annat frågor som rör asyl och migration.

Migrations- och asylpolitik

Har inte undermenyer
Budget för migrationspolitiken 2014
Asyl
Migration
Internationellt samarbete inom migration och asyl
Har inte undermenyer
Viseringsfrågor
Har inte undermenyer
Frågor & svar: Migrations- och asylpolitik

Migrations- och asylpolitik
Svensk migrationspolitik omfattar flykting- och invandringspolitik, återvändande, stöd för återvandring och kopplingen mellan migration och utveckling. Den inbegriper även samarbetet på internationell nivå kring dessa frågor.

Migrations- och asylpolitik är till sin natur gränsöverskridande. Människor rör sig mellan olika länder i världen. En del tvingas fly undan förföljelse, medan andra flyttar av ekonomiska och sociala skäl. Det kan handla om att bilda familj, arbeta eller studera i ett annat land. Det kan också handla om att söka sig till ett annat land i hopp om bättre framtidsutsikter. Migration har ofta stor betydelse för utvecklingen i såväl ursprungsländer som destinationsländer.

Målet är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som inom ramen för den reglerade invandringen värnar asylrätten, underlättar rörlighet över gränser, främjar en behovsstyrd

arbetskraftsinvandring, tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.

Sverige ska ta sin del av ansvaret för det internationella skyddet av flyktingar. En viktig del av det ansvaret är att, genom vidarebosättning i Sverige, bereda skydd för personer som befinner sig på flykt i ett tredje land och inte har tillgång till någon annan varaktig lösning. Sverige ska ha ett gott samarbete med FN:s flyktingkommissariat (UNHCR), en human flyktingpolitik och vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck. Möjligheten att söka asyl ska värnas, och utvecklingen i Europa, mot mer av stängda gränser, ska motverkas. Ett av regeringens huvudmål på migrationsområdet är gemensamma regler på asylområdet för länderna inom EU. Alla EU:s medlemsländer måste dela på ansvaret för att erbjuda skydd för flyktingar. Om Sverige får ta en oproportionerligt stor del av ansvaret för flyktingsituationer i vår omvärld i förhållande till jämförbara länder reser det på sikt frågor kring hållbarheten i vårt asylsystem.

Sverige har skapat ett effektivt och flexibelt system för arbetskraftsinvandring. De nya reglerna för arbetskraftsinvandring trädde i kraft den 15 december 2008 och syftar till att underlätta rekryteringen av arbetskraft från tredjeland. En arbetsgivare som inte kan fylla sitt behov av arbetskraft med arbetstagare från EU/EES eller Schweiz får anställa en tredjelandsmedborgare om det kan säkerställas att erbjudna anställningsvillkor och försäkringsskydd motsvarar vad som gäller för arbetstagare som redan finns i Sverige.

EU-samarbetet

En stor del av det politiska arbetet på asyl- och migrationsområdet sker inom EU-samarbetet. EU:s ministrar med ansvar för asyl- och migrationsfrågor träffas regelbundet i Rådet för rättsliga och inrikes frågor, det så kallade RIF-rådet. Rådet sammanträder vanligtvis två till fyra gånger per halvår.

Med Amsterdamfördraget från 1999 blev asyl- och migrationsfrågorna en del av gemenskapsrätten. Genom Haagprogrammet från 2004 beslutade medlemsländerna att utveckla ett gemensamt asylsystem. I Stockholmsprogrammet som antogs i december 2009 anges att ett gemensamt asylförfarande ska upprättas senast 2012. Målen är dels att en högre gemensam skyddsnivå och ett mer likvärdigt skydd i hela EU ska uppnås, dels att ökad solidaritet mellan EU:s medlemsländer ska säkerställas.

Migrationsfrågan har under senare år fått en mer framträdande roll i EU:s externa relationer. EU hjälper bland annat till, i partnerskap med tredje länder, att bygga upp institutioner, lagstiftning och annan kapacitet för att hantera migrationen i ursprungs- och transitländerna.

Fakta

Regering och riksdag lägger fast migrationspolitikens inriktning.

Migrationsverket har ansvar för invandrings-, flykting-, återvandrings- och medborgarskapsfrågor.

Migrationsverkets beslut i asyl- och medborgarskapsärenden kan överklagas till någon av de tre migrationsdomstolarna, det vill säga förvaltningsrätterna i Stockholm, Göteborg och Malmö. Överprövning av migrationsdomstolarnas beslut sker i en tredje instans, en Migrationsöverdomstol, som utgörs av Kammarrätten i Stockholm.

Aktuellt

- Genomförande av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet Pressmeddelande, 27 november 2013
- Migrations-, integrations- och arbetsmarknadsresa till Skaraborg 26 november 2013
- Ministrarnas jobbturné fortsätter till Skara Pressmeddelande, 25 november 2013
- Visa allt

Relaterat

Informationsmaterial: Faktablad om migrationspolitik
Pressmeddelande: Regeringen och Miljöpartiet överens om satsning på migrationsforskning
Pressmeddelande: Klart med skolgång för barn som vistas i landet utan tillstånd
Pressmeddelande: Uppdrag till Migrationsverket att utarbeta informationsmaterial för överförmyndare och gode män om asylprocessen
Pressmeddelande: Tre beslut med anledning av ramöverenskommelsen på migrationsområdet
Nyhetsartikel: "Historisk överenskommelse om migrationspolitiken"
Information om viseringar (visum)
Svenska ambassaders och konsulats arbete med migrations- och viseringsfrågor

Ladda ner

Ramöverenskommelse mellan regeringen och Miljöpartiet de gröna om migrationspolitik (pdf 108 kB)
Fakta-PM om överenskommelsen om vård (pdf 70 kB)

Externa länkar Migrationsverkets webbplats

Budget för migrationspolitiken 2014

Regeringens mål är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser, främjar arbetskraftsinvandring, tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.

Sverige är ett av de länder i Europa som ger flest människor skydd. Antalet personer som har sökt asyl i Sverige har varit högt under flera år och regeringen bedömer att antalet kommer ligga på en hög nivå även under de närmast kommande åren, inte minst mot bakgrund av utvecklingen i bland annat Syrien.

För att asylsystemet ska vara långsiktigt hållbart, är det viktigt att en rättssäker asylprocess har ett tydligt slut. De personer som beviljas uppehållstillstånd ska så snabbt som möjligt kunna påbörja etableringsprocessen i Sverige medan de personer som fått ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut är skyldiga att lämna landet. Ett väl fungerande återvändande, i första hand självmant, men om det krävs med tvång, är en av förutsättningarna för att Sveriges asylsystem ska vara långsiktigt hållbart.

Regeringen bedömer att det totala antalet asylsökande kommer att öka med närmare 20 procent eller 7 000 personer jämfört med vad som antogs i budgetpropositionen för 2013. Migrationsverket behöver under perioden 2014-2016 ha en kapacitet att ta emot mellan 44 000 och 50 000 nya asylansökningar årligen. Till följd av dessa volymförändringar ökas anslaget med 320 miljoner kronor 2014.

Ramanslag för 2014

Migrationsområdets totala anslag för 2014 uppgår till cirka 9,9 miljarder kronor. I tabellen framgår hur pengarna fördelas inom utgiftsområdet

Verksamhet	**miljoner kr**
Migrationsverket	3 159
Ersättningar och bostadskostnader	4 906
Migrationspolitiska åtgärder	419
Domstolsprövning i utlänningsärenden	563
Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden	160
Offentligt biträde i utlänningsärenden	290
Utresor för avvisade och utvisade	306
Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	111
Ramöverenskommelse om migrationspolitik	5
Summa	9 919

Kontakt

Kontaktperson på Justitiedepartementet för budgetfrågor om Utgiftsområde 8 Migration: Marie Olausson, telefon 08-405 10 00 (växeln).

Relaterat

Läs mer om budgeten på regeringen.se/budget
Läs om budgetprocessen

Externa länkar

Migrationsverket

Asyl

Har inte undermenyer
Barn i asylprocessen
Har inte undermenyer
Ensamkommande barn
Har inte undermenyer
Gemensamt europeiskt asylsystem
Har inte undermenyer
Mottagande av asylsökande
Har inte undermenyer
Vidarebosättning
Har inte undermenyer
Återvändande från Sverige

Sverige ska ha en human asylpolitik och vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck. Den svenska utlänningslagstiftningen erbjuder skydd i större utsträckning än vad internationella överenskommelser kräver. Denna politik har starkt stöd i Sveriges riksdag.

EU har antagit gemensamma minimiregler på asylområdet, för att harmonisera medlemsländernas lagstiftning på asylområdet. Skillnaderna mellan EU:s medlemsländer vad gäller asyllagstiftningen, och tillämpningen av de redan befintliga gemensamma reglerna, är dock fortfarande stora. Sverige fortsätter att vara ett av de länder i Europa till vilka flest asylsökande kommer och som ger flest människor skydd undan våld och förföljelse. För svenskt vidkommande är det viktigt att delta aktivt i arbetet för att uppnå ett gemensamt europeiskt asylsystem.

Utlänningslagen
I januari 2010 trädde vissa ändringar i den svenska utlänningslagen i kraft, i syfte att anpassa lagen till skyddsgrundsdirektivet och

asylprocedurdirektivet. De nya reglerna innebär att en person som är flykting eller annan skyddsbehövande ska beviljas en statusförklaring. Förändringarna innebär att det finns tre kategorier av skyddsbehövande i utlänningslagen; flyktingar, alternativt skyddsbehövande och övriga skyddsbehövande. Flyktingar och alternativt skyddsbehövande omfattas av skyddsgrundsdirektivet. Den tredje kategorin, övriga skyddsbehövande, utgör en nationell skyddskategori.

Instans- och processordningen i utlännings- och medborgarskapsärenden

Den nuvarande instans- och processordningen i utlännings- och medborgarskapsärenden har gällt sedan den 31 mars 2006. Den är en följd av riksdagens beslut i september 2005 om propositionen "Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden" (prop. 2004/05:170).

Migrationsverket utreder och fattar beslut som första instans. Migrationsverkets avslagsbeslut kan överklagas till migrationsdomstol. De tre förvaltningsrätterna i Stockholm, Göteborg och Malmö är migrationsdomstolar. Kammarrätten i Stockholm är som migrationsöverdomstol sista instans i dessa mål.

Det krävs prövningstillstånd av Migrationsöverdomstolen för att få ett mål prövat där. Detta förutsätter, att Migrationsöverdomstolens vägledning behövs om rättstillämpningen (prejudikatdispens) eller att det annars finns synnerliga skäl (extraordinär dispens). Till exempel kan migrationsdomstolen ha begått något allvarligt fel vid handläggningen. Regeringen har ingen roll i processen.

Vid ett överklagande förs en process mellan två parter i domstolarna, Migrationsverket och den sökande. Det är möjligt för den sökande att få muntlig förhandling i migrationsdomstolarna, motsvarande vad som generellt gäller vid förvaltningsdomstolar. Tyngdpunkten av prövningen i utlänningsärenden ligger i första instans, det vill säga Migrationsverket.

Utvärdering av instans- och processordningen

Utvärderingsutredningen (Ju:2007:12) har på uppdrag av regeringen utvärderat den nya instans- och processordningen. Ett delbetänkande, Sekretess och offentliga biträden i utlänningsärenden (SOU 2008:65), lämnades i juni 2008. Utvärderingsutredningens slutbetänkande Den nya migrationsprocessen (SOU 2009:56) överlämnades den 24 juni 2009. I betänkandet utvärderar utredningen om de grundläggande krav, som ställdes på instans- och processordningen vid dess införande, har uppfyllts. I huvudsak konstaterar Utvärderingsutredningen att syftena har uppnåtts och att reformen fallit väl ut. Utredningen framhåller emellertid att dess arbete bör ses som en första tidig uppföljning eftersom rättsutvecklingen endast är inledd. För vissa delar av reformen har utredningen inte kunnat dra några bestämda slutsatser med hänsyn till den korta tid som gått. Både domstolarna och Migrationsverket arbetar fortlöpande med att förbättra organisation och rutiner.

Andra utredningar och uppdrag

På Utvärderingsutredningens förslag har regeringen låtit frågan om utökat skydd för asylsökandes identitet utredas även i ett större sammanhang av Insynsutredningen (Ju 2007:13). Frågan behandlas i Insynsutredningens delbetänkande Partsinsyn och ny teknik i domstol, m.m. (SOU 2008:93). Beredning pågår inom Regeringskansliet. Vad gäller förordnande av offentliga biträden har Migrationsverket ändrat vissa rutiner.

Efter tilläggsdirektiv av regeringen (Dir. 2009:113) har Målutredningen (Ju 2008:11) i betänkandet Mål och medel - särskilda

åtgärder för vissa måltyper i domstol (SOU 2010:44) utrett konsekvenserna av ett eventuellt införande av ändringsfall som en ytterligare grund för prövningstillstånd av Migrationsöverdomstolen. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

En kartläggning av tillämpningen av utlänningslagens undantagsbestämmelse om synnerligen ömmande omständigheter överlämnades 2 maj 2011. Den kompletterade den redovisning som redan gjorts av Utvärderingsutredningen.

Relaterat

- Pressmeddelande: Klart med skolgång för barn som vistas i landet utan tillstånd
- Pressmeddelande: Uppdrag till Migrationsverket att utarbeta informationsmaterial för överförmyndare och goda män om asylprocessen
- Pressmeddelande: Kartläggning av bestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter överlämnas till migrationsministern
- Pressmeddelande: En fjärde migrationsdomstol
- Ds 2011:14 Synnerligen ömmande omständigheter och verkställighetshinder - en kartläggning av tillämpningen
- SOU 2010:44 Mål och medel - särskilda åtgärder för vissa måltyper i domstol
- SOU 2009:56 Den nya migrationsprocessen
- SOU 2008:93 Partsinsyn och ny teknik i domstol m.m.
- SOU 2008:65 Sekretess och offentliga biträden i utlänningslagen
- Prop. 2004/05:170 Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden

Externa länkar

- Läs mer om skydd och asyl på Migrationsverkets webbplats
- Regeringens nyhetsbrev: Brett stöd för migrationspolitiken
- Utlänningslag (2005:716) på riksdagens webbplats

Barn i asylprocessen

Varje barn har, oavsett bakgrund, rätt att behandlas med respekt. De barn som kommer till Sverige som asylsökande, tillsammans med sina föräldrar eller ensamma, ska mötas av ett humant och rättssäkert asylsystem. De ska få sin ansökan prövad i en process där deras röst hörs och där hänsyn tas till deras behov.

Barn som behöver skydd ska få en fristad i Sverige. Barn som inte har behov av skydd, eller inte har andra skäl att stanna i Sverige, ska få möjlighet att återvända till sina hemländer på ett värdigt sätt. Av de cirka 44 000 personer som sökte asyl i Sverige 2012 var ungefär 14 000 barn.

Aktuell lagstiftning och riktlinjer

Utlänningslagen reglerar vem som har rätt att stanna i Sverige. Lagen innehåller flera bestämmelser som särskilt tar sikte på barns rättigheter och som har sin grund i FN:s barnkonvention:

- Portalbestämmelsen om barnets bästa, som säger att i fall som rör ett barn, ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver.
- Bestämmelsen om att barn ska höras om det inte är olämpligt
- Det särskilda stycke i undantagsbestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter, som föreskriver att de omständigheter som åberopas i ett barns ärende inte behöver ha samma allvar och tyngd som krävs för att vuxna ska beviljas uppehållstillstånd på denna grund.

Alla dessa bestämmelser syftar till att stärka barnrättsperspektivet i migrationsrätten. Bestämmelserna kan dock inte ges så långtgående innebörd att enbart egenskapen att vara barn utgör ett kriterium för att uppehållstillstånd ska beviljas. Varje barn måste, och har rätt att, bedömas individuellt. En avvägning mellan olika intressen måste därför alltid göras i det enskilda ärendet.

Frågan om att ytterligare förtydliga barnrättsperspektivet i

utlänningslagen så att det endast krävs särskilt ömmande omständigheter istället för synnerligen ömmande omständigheter bereds inom Regeringskansliet. Avsikten är att lagändringen ska träda ikraft den 1 juli 2014.

Sjukvård och utbildning för asylsökande barn

Asylsökande barn och ungdomar har rätt till sjukvård och tandvård på samma villkor som barn som är bosatta i Sverige. De har också rätt till utbildning inom det offentliga skolväsendet, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Asylsökande barn och ungdomar omfattas dock inte av skolplikt.

Sjukvård och utbildning för barn som vistas i Sverige utan tillstånd

Lagen (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd trädde ikraft den 1 juli 2013. Lagen innebär att barn som vistas i Sverige utan stöd av myndighetsbeslut eller författning ges samma rätt till sjukvård som barn som är bosatta i Sverige och asylsökande barn.

Den 1 juli 2013 ändrades skollagen (2010:800) så att alla barn som vistas i landet utan tillstånd ska ges i huvudsak samma rätt till utbildning som barn som är bosatta i landet. Liksom asylsökande barn omfattas dessa barn inte av skolplikt.

Med barn som vistas i landet utan tillstånd menas dels barn som aldrig har gett sig till känna för myndigheter och dels barn som har haft rätt att vistas i landet men för vilka denna rätt har upphört. Exempel på situationer när rätten att vistas i landet upphört är när en ansökan om uppehållstillstånd har avslagits och beslutet har vunnit laga kraft eller när tidigare beviljat tillstånd har återkallats eller löpt ut och inte förlängts.

Externa länkar
Utlänningslag (2005:716) på riksdagens webbplats
Om ensamkommande barn och ungdomar för kommuner på Migrationsverkets webbplats

Ensamkommande barn

Sverige är det land i Europa som tar emot flest asylsökande ensamkommande barn, dvs. barn som kommit till Sverige utan föräldrar eller andra vårdnadshavare. Under 2013 beräknas cirka 4 000 ensamkommande barn söka asyl i Sverige. Ungefär 90 procent av de ensamkommande barnen är i åldern 13-17 år. Merparten kommer från Afghanistan och den näst största gruppen kommer från Somalia. Cirka en sjättedel av barnen är flickor.

Från och med den 1 juli 2006 har kommunerna ansvar för boende och omvårdnad av ensamkommande barn. Migrationsverket har det övergripande ansvaret och ska teckna överenskommelser med kommunerna om mottagande av barnen. Samtidigt som reformen trädde i kraft ökade antalet ensamkommande barn väsentligt och ökningen har fortsatt, vilket framgår av nedanstående tabell.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Från Irak	69	337	621	464	110	93	64	50
Från Afghanistan	27	98	160	347	780	1153	1693	1940
Från Somalia	33	101	189	345	913	533	251	452
Från övrigt	269	284	294	354	447	614	433	737
Totalt	398	820	1264	1510	2250	2393	2657	3578

Regeringen höjde den 1 juli 2007 den statliga ersättningen till kommunerna. En möjlighet till ersättning för vård, enligt i första hand

socialtjänstlagen, av unga upp till 21 år infördes också, under förutsättning att vården påbörjades före 18 års ålder.

Under hösten 2009 initierade regeringen ett antal åtgärder i syfte att förbättra mottagandet och öka antalet platser i kommunerna. Bland annat förordnade regeringen för en tremånadersperiod före detta landshövdingen Björn Eriksson som koordinator för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn.

Från och med januari 2011 ges länsstyrelserna i uppdrag att under Migrationsverkets ledning förhandla med kommuner och andra berörda aktörer om mottagande av ensamkommande barn.

Antalet kommuner som tecknar överenskommelser om mottagande av ensamkommande barn har ökat väsentligt till följd av dessa åtgärder. Det saknas dock fortfarande ett stort antal anvisningsbara platser i kommunerna. Under 2012 var det strax över 800 barn som inte kunde anvisas till en kommun utan blev kvar i ankomstkommunen.

Frågan om mottagande av asylsökande ensamkommande barn är aktuell i flera EU-länder och har diskuterats bland medlemsstaterna. EU-kommissionen har under 2010 lagt fram en handlingsplan för hur EU gemensamt kan hantera frågor rörande ensamkommande barn.

Mottagandet av ensamkommande asylsökande barn

Regeringen lämnade 4 juni 2013 över en proposition till riksdagen om kommunalt mottagande av ensamkommande barn. Propositionen innebär att det blir lättare för Migrationsverket att anvisa asylsökande ensamkommande barn, både till kommuner som har och till kommuner som inte har någon överenskommelse med Migrationsverket om mottagande.

Förslaget innebär inte någon förändring vad gäller ansvarsfördelningen mellan stat och kommun. Förslaget innebär inte heller någon förändring av statens ersättningar till kommunerna. Regeringen har dock för avsikt att se över ersättningarna till kommuner med inriktning mot en ökad schablonisering. Lagförslaget är överenskommet med Miljöpartiet inom ramen för samarbetet i den migrationspolitiska ramöverenskommelsen.

Ändringen föreslås träda i kraft 1 januari 2014.

- Pressmeddelande: Proposition om mottagandet av ensamkommande barn
- Prop. 2012/13:162 Kommunalt mottagande av ensamkommande barn

Externa länkar

Om ensamkommande barn och ungdomar för kommuner på Migrationsverkets webbplats

Gemensamt europeiskt asylsystem

Regeringen eftersträvar ett fördjupat samarbete inom EU på asylområdet och ser etableringen av ett gemensamt europeiskt asylsystem som ett viktigt övergripande mål inom ramen för EU:s asylpolitik. Målen med det gemensamma asylsystemet är bland annat att alla medlemsstater ska erbjuda ett likvärdigt skydd samt ökad solidaritet mellan EU:s medlemsländer.

Redan vid Europeiska rådets möte i Tammerfors 1999 enades medlemsstaterna i EU om målet att harmonisera den europeiska migrations- och asylpolitiken. Genom Haagprogrammet från 2004 beslutade medlemsländerna att utveckla ett gemensamt asylsystem. I Stockholmsprogrammet som antogs i december 2009 angavs som målsättning att ett gemensamt asylförfarande och en enhetlig status för personer som har rätt till skydd skulle införas senast 2012.

De viktigaste rättsakterna, som i en första etapp lades som grund för ett gemensamt asylsystem, är:

- Asylprocedurdirektivet (2005/85/EG)
- Skyddsgrundsdirektivet (2004/83/EG)
- Dublinförordningen ((EG) nr 343/2003)
- Mottagandedirektivet (2003/9/EG)
- Eurodacförordningen ((EG) nr 2725/2000)

Rättsakterna antogs under åren fram till 2005 och direktiven har därefter genomförts i medlemsstaterna. Som ett led i den fortsatta harmoniseringen presenterade kommissionen under 2008-2012 förslag till ändringar i samtliga rättsakter. Förhandlingarna mellan rådet och Europaparlamentet avslutades i juni 2013. Det är viktigt att den gemensamma lagstiftningen genomförs och tillämpas på ett korrekt sätt i alla medlemsstater. Samtliga omarbetade rättsakter ska vara genomförda i nationell rätt senast i mitten av 2015. Den omarbetade Dublinförordningen ska tillämpas från och med den 1 januari 2014. De omarbetade rättsakterna:

- Asylprocedurdirektivet (2013/32/EU)
- Skyddsgrundsdirektivet (2011/95/EU)
- Dublinförordningen ((EU) nr 604/2013)
- Mottagandedirektivet (2013/33/EU)
- Eurodacförordningen ((EU) nr 603/2013)

Dublinförordningen

Dublinförordningen reglerar vilken medlemsstat i EU som ansvarar för prövningen av en asylansökan som lämnas in i någon av medlemsstaterna.

Dublinförordningen garanterar att varje person som söker asyl i EU får sitt skyddsbehov gentemot hemlandet prövat i ett av medlemsländerna. Ett antal kriterier styr i vilket land en asylansökan ska prövas. Ett land kan vara ansvarigt för att pröva asylansökan till exempel om den asylsökande har familjemedlemmar där, har fått visum dit, har rest in illegalt via den staten eller lämnat in sin första asylansökan där.

Reglerna motverkar även att en person söker asyl i flera EU-länder, eftersom asylansökan ska behandlas i det land som enligt Dublinförordningen ansvarar för prövningen av ansökan. Om en person söker asyl i flera EU-länder, sänds den asylsökande normalt tillbaka till det ansvariga landet utan att en prövning av asylskälen görs i de andra länderna.

Eurodac

Eurodac är en databas för jämförelse av fingeravtryck, som gör det möjligt för EU:s medlemsländer att kontrollera om en asylsökande tidigare har ansökt om asyl i ett annat EU-land, eller tidigare har rest

in olagligt i EU. Syftet med Eurodac är att underlätta för EU-länderna att fastställa vilket land som är ansvarigt för att pröva en asylansökan enligt Dublinförordningen. Fingeravtryck tas på alla personer över 14 år som söker asyl.

Europeiskt stödkontor för asylfrågor (EASO)

Den 18 juni 2010 trädde Europaparlamentets och rådets förordning (439/2010/EU) om inrättandet av ett europeiskt stödkontor för asylfrågor (EASO) ikraft. Stödkontoret är formellt operativt sedan den 19 juni 2011 och har sitt säte i Valletta, Malta. EASO styrs av en styrelse, i vilken ingår en ledamot från varje medlemsland (utom Danmark). Kommissionen representeras av två ledamöter. UNHCR har en icke röstberättigad ledamot i styrelsen som inte får närvara då rent EU-interna frågor eller ekonomiskt stöd till UNHCR behandlas.

EASO:s huvuduppgifter är att bidra till genomförandet av det gemensamma europeiska asylsystemet, stödja det praktiska samarbetet i asylfrågor samt stödja medlemsstater som är utsatta för särskilt tryck. EASO har även i uppgift att koordinera och stödja gemensamma insatser för att underlätta för de medlemsländer vars asyl- och mottagningssystem är under särskilt tryck. För detta ändamål har EASO inrättat en egen insatsstyrka - Asylum Intervention Pool (AIP) - som består av experter som tillhandahålls av medlemsländerna. Medlemsländer som utsätts för starkt migrationstryck kan ansöka om stöd från EASO, vilket är något som Grekland gjorde i februari 2011. EASO har efter Greklands begäran fokuserat mycket av sitt arbete på att bistå Grekland, där insatser med kapacitetsuppbyggnad av det grekiska asylsystemet pågår.

I början av år 2012 tog även EASO över ansvaret för utbildningsprogrammet EAC (European Asylum Curriculum). EAC syftar till att höja kompetensen bland tjänstemän som arbetar inom asylprocessen i Europa. Mottot för EAC är "Kunskap och kompetens för skydd i Europa".

- Läs mer på EASO:s webbplats

Relaterat

Informationsmaterial: Stockholmsprogrammet - Kort information om EU:s arbetsprogram för rättsliga och inrikes frågor

Ladda ner

Dublinförordning (pdf 149 kB)
Eurodacförordning (pdf 116 kB)

Externa länkar

Läs mer om asylpolitiken inom EU på EU-upplysningens webbplats
Läs grönboken om det framtida gemensamma europeiska asylsystemet

Mottagande av asylsökande

Migrationsverket har huvudansvaret för mottagandet av asylsökande. Ansvaret regleras i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande med flera som trädde i kraft den 1 juli 1994.

En asylsökande omfattas av lagen från det att ansökan om asyl har lämnats in till dess att personen tagits emot i en kommun efter att han/hon har beviljats uppehållstillstånd alternativt lämnat landet i det fall ett avslagsbeslut meddelats. Detta gäller under förutsättning att personen inte håller sig undan verkställighet av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut.

Migrationsverkets ansvarsområden

Ordna lämpligt boende

Migrationsverket ska ordna lämpligt boende för asylsökande som inte kan ordna boendet själva. Asylsökande familjer erbjuds i regel ett eget boende, ensamstående får dela boende tillsammans med några andra av samma kön. Migrationsverkets boenden för asylsökande, s.k. anläggningsboende, är ofta utspridda mellan olika bostadsområden i kommunerna och består i huvudsak av lägenheter med självhushåll.

I november 2010 var cirka 36 000 personer registrerade i Migrationsverkets mottagandesystem. Av dessa bodde cirka 55 procent i boende anordnat av Migrationsverket, så kallat anläggningsboende och övriga hade ordnat boende på egen hand i så kallat eget boende.

Pröva frågan om ekonomiskt bistånd

Dagersättningen ska täcka kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritidsaktiviteter, hygienartiklar och andra förbrukningsvaror. Den ska även täcka utgifter för hälso- och sjukvård, tandvård samt läkemedel. Asylsökande som har egen inkomst eller egna tillgångar ska betala för kost och logi. Utöver dagersättning kan Migrationsverket i vissa fall lämna särskild ersättning samt bostadsersättning.

Erbjuda sysselsättning

Organiserad sysselsättning erbjuds asylsökande mellan 18 och 64 år. Den består främst av svenskundervisning, men även av t.ex. undervisning i engelska och datorkunskap. Syftet med den organiserade sysselsättningen är att bidra till en meningsfull tillvaro under väntetiden och i förlängningen underlätta etableringen i Sverige vid ett uppehållstillstånd respektive underlätta återvändandet vid ett avslagsbeslut. Cirka 22 procent av de asylsökande deltog under 2009 i den organiserade sysselsättningen.

Den asylsökande har möjlighet att arbeta från första dagen efter ankomsten. Undantaget från kravet på arbetstillstånd för asylsökande omfattar dock inte asylsökande som inte medverkar till att klarlägga sin identitet.

Medverka vid bosättning

Den 1 december 2010 trädde lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända i kraft. Därmed övergick det huvudsakliga ansvaret för arbetet med bosättning av personer som beviljats uppehållstillstånd från Migrationsverket till Arbetsförmedlingen. Ansvaret innebär att Arbetsförmedling vid behov ska anvisa plats för bosättning i en kommun till de nyanlända som har rätt till en etableringsplan. Länsstyrelserna ska förhandla med kommunerna om mottagande av nyanlända.

Övrigt inom mottagandet av asylsökande

Hälso- och sjukvård samt tandvård

Hälso- och sjukvård samt tandvård för asylsökande med flera regleras i lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. Lagen

reglerar landstingens skyldigheter att erbjuda asylsökande m.fl. hälso- och sjukvård samt tandvård. Lagen innebär en kodifiering av vad som tidigare gällde enligt särskilda överenskommelser mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting. Asylsökande barn ska erbjudas samma hälso- och sjukvård som barn som är bosatta i landet. Vuxna asylsökande ska erbjudas vård som inte kan anstå, mödrahälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning.

Skolgång

Sedan den 1 januari 2002 har asylsökande barn och unga rätt till utbildning, förskola och skolbarnsomsorg på samma villkor som barn folkbokförda i Sverige. Asylsökande barn har inte skolplikt.

- Pressmeddelande: Klart med skolgång för barn som vistas i landet utan tillstånd

Placering och mottagande av förvarstagna

Även förvarstagna omfattas av Migrationsverkets mottagandesystem. Migrationsverket ansvarar för de utlänningar som tas i förvar enligt utlänningslagen och för de särskilda förvarslokaler där de förvarstagna vistas. I november 2010 var totalt 204 personer inskrivna i förvar.

Personer med särskilda behov

Enligt EG-direktivet (2003/9/EG) om miniminormer för mottagandet av asylsökande med flera ska hänsyn tas till personer med särskilda behov till exempel äldre, funktionshindrade, gravida, ensamkommande barn, personer som utsatts för tortyr eller våldtäkt med mera. Landsting och kommun svarar för vissa insatser och Migrationsverket ska när de ordnar boende för asylsökande ta hänsyn till särskilda behov. Sedan den 1 juli 2006 ansvarar kommunerna för boende och mottagandet av ensamkommande barn.

Statlig ersättning till kommuner och landsting

Migrationsverket ansvarar för utbetalning och i en del ärenden för prövning av statlig ersättning till kommunerna och landsting för insatser inom mottagandet. Statlig ersättning lämnas i huvudsak inom följande områden:

- utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för asylsökande barn
- kostnader relaterade till mottagandet av ensamkommande asylsökande barn
- placeringar av asylsökande barn i annat hem än barnets eget
- stödinsatser av förebyggande karaktär enligt socialtjänstlagen till asylsökande barn

Mottagandedirektivet

Mottagandedirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/9/EG av den 27 januari 2003 om miniminormer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna) är ett steg i riktning mot en gemensam europeisk asylpolitik. Det huvudsakliga syftet med direktivet är att garantera asylsökande inom Europeiska unionen ett värdigt mottagande med jämförbara mottagningsvillkor i medlemsstaterna. Det svenska mottagandet av asylsökande bedöms väl uppfylla de krav som ställs i direktivet.

I december 2008 presenterade kommissionen förslag till ändringar i direktivet. Diskussioner pågår i rådet. Förslaget till nytt mottagandedirektiv ingår som en av flera rättsakter som kommissionen har föreslagit på asylområdet i syfte att skapa ett gemensamt europeiskt asylsystem .

Relaterat

SOU 2011:48 Vård efter behov och på lika villkor - en mänsklig rättighet
SOU 2009:19 Aktiv väntan - asylsökande i Sverige
Prop.2007/08:105 Lag om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.

Externa länkar

Läs mer om asylpolitik inom EU på EU-upplysningens webbplats
Migrationsverkets webbplats
Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. på riksdagens webbplats
Förordning (2001:976) om utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för asylsökande barn m.fl. på riksdagens webbplats
Förordning (1996:1357) om statlig ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande på riksdagens webbplats
Förordning (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. på riksdagens webbplats
Rådets direktiv 2003/9/EG av den 27 januari 2003 om miniminormer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna

Vidarebosättning

Sverige har tagit emot personer i behov av skydd genom sin flyktingkvot sedan 1950. Vidarebosättning har länge varit en viktig del av den svenska flyktingpolitiken och en del av Sveriges humanitära politik.

Regeringen fastställer årligen ramarna för vidarebosättning till Sverige och beslut om storleken på svenska flyktingkvoten fattas genom budgetpropositionen. 2012 är den svenska flyktingkvoten 1 900 personer. Det är Migrationsverket som har uppdraget att svara för vidarebosätta flyktingar och andra skyddsbehövande.

I huvudsak sker vidarebosättning genom att Migrationsverket fattar beslut i enskilda ärenden efter förslag av FN:s flyktingkommissarie, UNHCR. Det sker antingen genom så kallad delegationsuttagning eller genom dossieruttagning. Delegationsuttagning innebär att utsända från Migrationsverket intervjuar flyktingar och skyddsbehövande på plats i det land där de befinner sig. Vid dossieruttagning skickar UNHCR sin utredning till Migrationsverket som fattar beslut utifrån detta underlag. 2011 vidarebosattes flyktingar och skyddsbehövande från bl.a. Kenya, Sudan, Djibouti, Somalia, Iran och Egypten. Inom ramen för de 1900 kvotplatserna fanns också 350 platser avsatta för akuta ärenden som inte är geografiskt begränsade.

Sverige är det land i Europa som erbjuder flest platser för vidarebosättning. De senaste åren har intresset för vidarebosättning ökat och antalet länder som vidarebosätter ökar regelbundet. För närvarande är det 24 länder som har permanenta vidarebosättningsprogram varav tolv är EU-medlemsstater. Sverige verkar för att ännu fler länder ska bli vidarebosättningsländer och att EU ska inrätta ett gemensamt vidarebosättningsprogram.

Externa länkar

UNHCR:s, FN:s flyktingkommissarie, webbplats
Läs mer om kvotflyktingar på Migrationsverkets webbplats

Återvändande från Sverige

För att Sveriges asylsystem ska vara hållbart på sikt krävs att de, som efter en rättssäker prövning befinns sakna behov av skydd, återvänder till sina hemländer.

Ett avslag på en ansökan om uppehållstillstånd kombineras som regel med ett beslut om avvisning eller utvisning. Återvändandet ska i första hand ske frivilligt med stöd av Migrationsverket. I de fall där skyldigheten att återvända inte respekteras, är det polisen som ska se till att avvisnings- eller utvisningsbeslutet genomförs. Återsändandet ska alltid genomföras under humana och värdiga former.

Många människor satsar allt de har för att bekosta resan till Sverige. För att underlätta ett återvändande under värdiga villkor har regeringen infört ett ekonomiskt återetableringsstöd för personer med lagakraftvunna avvisnings- eller utvisningsbeslut som självmant väljer att återvända till ett land som på grund av svåra motsättningar har begränsade förutsättningar att stödja återetablering.

Som ett stöd i arbetet att få till stånd väl fungerande återvändanden har Sverige även ingått återtagandeavtal med ett antal länder. Avtalen reglerar procedurer och kriterier för att den ena parten ska återta personer som vistas utan tillstånd på den andra partens territorium. Avtalen fungerar också som en grund för ett vidare samarbete i migrationspolitiska frågor mellan länderna.

Genomförande av återvändandedirektivet

1 maj 2012 trädde lagändringar i kraft för att genomföra återvändandedirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna.)

Ändringarna syftar till att säkerställa att en utlänning som får avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd lämnar landet men stärker också utlänningens rättssäkerhet i denna process. Ett beslut om avvisning eller utvisning ska nu som huvudregel innehålla en tidsfrist (två eller fyra veckor) för frivillig avresa. Om en utlänning inte lämnar landet i enlighet med tidsfristen ska i normalfallet ett återreseförbud meddelas. Tiden för återreseförbudet ska då bestämmas till ett år. Tidigare har återreseförbud inte meddelats om utlänningen inte lämnat landet i tid.

Ändringar har även gjorts i utlänningslagens bestämmelser om s.k. verkställighetsförvar. En utlänning får inte hållas i verkställighetsförvar längre tid än två månader om det inte finns synnerliga skäl för en längre förvarstid. Som allra längst får en utlänning hållas i förvar i 12 månader. Denna tidsgräns gäller inte för utlänningar som utvisats på grund av brott. Förvarstagna som vistas i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest men som inte utvisats på grund av brott ska i fortsättningen hållas avskilda från övriga intagna.

Relaterat

Pressmeddelande: Propositionen om återvändandedirektivet lämnas till riksdagen
Prop. 2011/12:60 Genomförande av återvändandedirektivet

Externa länkar

Läs mer om återvändande på migrationsverkets webbplats

Migration

Arbetskraftsinvandring

Har inte undermenyer
Anhöriginvandring
Har inte undermenyer
Övrig invandring

Människor har, av olika orsaker, i alla tider valt att lämna sina ursprungsländer för att söka en bättre framtid någon annanstans. I grunden är detta en positiv drivkraft som bör bejakas. Väl hanterad migration kan vara positiv för alla, både för den enskilde individen och för ursprungs- och mottagarländerna.

I mottagarländer bidrar migranter till att tillgodose behovet av arbetskraft och därigenom öka den ekonomiska tillväxten. De för även med sig värderingar och förhållningssätt från sina ursprungsländer som gynnar den kulturella mångfalden, vidgar vyer och manar till nytänkande. Genom att återvandra, tillfälligt eller permanent, överför migranter nya kunskaper och erfarenheter som kan bidra till en vitalisering av ursprungslandets ekonomi och socialkapital. Migranters överföringar av privata pengar (s.k. remitteringar) till utvecklingsländer ökar mångfalden av hushållens inkomster, försäkrar mot risker, möjliggör utbildning och investeringar i hälsa och är en källa till kapital för etablering av små företag. Enskilda migranters och invandrargruppers kontakter inom näringsliv och handel innebär också en stor potential för utveckling.

Relaterat

Cirkulär migration och utveckling
Migrationstionsströmmar - en global utmaning

Arbetskraftsinvandring

Har inte undermenyer
Frågor och svar om arbetskraftsinvandring

Arbetskraftsinvandring

Sedan den 15 december 2008 har Sverige regler för arbetskraftsinvandring som innebär att det är lättare för arbetsgivare att rekrytera arbetskraft från tredje land. Det är arbetsgivarens bedömning av om det finns ett behov av att rekrytera utländsk arbetskraft som ska vara utgångspunkt när ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd handläggs. Det är den enskilde arbetsgivaren som har bäst kunskap om vilken kompetens som krävs i den egna verksamheten och vilka rekryteringsbehov som finns.

Villkor för att beviljas arbetstillstånd i Sverige

En grundläggande förutsättning för att beviljas arbetstillstånd i Sverige är att det finns ett erbjudande om en anställning som personen kan försörja sig på. De erbjudna anställningsvillkoren ska inte vara sämre än vad som gäller enligt svenska kollektivavtal eller vad som är praxis inom yrket eller branschen. Principen om gemenskapsföreträde ska respekteras. Gemenskapsföreträdet innebär att medborgare inom EU/EES och Schweiz ska ha företräde till arbetstillfällen.

Tillståndstiden

Arbetstillstånd beviljas för den tid som anställningen avser men får inte ges för längre tid än två år i taget. Arbetstillstånd kan sedan förlängas vid ett eller flera tillfällen. En sådan förlängningsansökan kan göras inifrån Sverige. Den sammanlagda tillståndstiden får inte vara mer än fyra år. Efter fyra år kan arbetstagaren beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

Tillståndets koppling till arbetsgivare och slag av arbete

Första gången ett arbetstillstånd beviljas ska det kopplas till en viss arbetsgivare och ett visst slag av arbete. Efter två år ska arbetstillståndet endast kopplas till ett visst slag av arbete.

Möjlighet att ansöka om nytt arbetstillstånd inom tre månader

Ett uppehållstillstånd för en utlänning som blivit av med sin anställning får återkallas om utlänningen inte inom tre månader ansöker om arbetstillstånd för en ny anställning. Den som blir av med sin anställning eller säger upp sig under den tid då han eller hon har arbetstillstånd har med andra ord upp till tre månader på sig att hitta en ny anställning.

Gäststudenters möjlighet att söka arbetstillstånd inifrån Sverige

Gäststudenter som har slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller som fullföljt en termin vid forskarutbildning kan söka uppehålls- och arbetstillstånd inifrån Sverige. De måste dock ansöka om tillstånd innan uppehållstillståndet för studier upphör.

Asylsökande och arbetstillstånd

En asylsökande som fått ett slutgiltigt beslut om avslag på sin ansökan om asyl kan under vissa förutsättningar söka uppehålls- och arbetstillstånd inifrån landet. Det krävs då att personen arbetat i minst sex månader, erbjuds fortsatt anställning i minst ett år och att anställningen uppfyller de grundläggande kraven för att beviljas ett arbetstillstånd. Därtill kommer att ansökan måste göras inom två veckor från det slutgiltiga beslutet om avslag på asylansökan.

OECD har utvärderat det svenska systemet

Regeringen gav i februari 2009 OECD i uppdrag att utvärdera Sveriges arbetskraftsinvandringsreform. I december 2011 presenterade OECD resultatet av sin utvärdering, rapporten Recruiting Immigrant Workers, Sweden. Det är en omfattande studie som bekräftar att Sveriges system för arbetskraftsinvandring fungerar väl, även om det finns utrymme för justeringar. Rapporten bekräftar också att Sveriges system, som är efterfrågestyrt och varken ställer krav på särskilda kvalifikationer eller lönenivåer eller begränsas av kvoter, förefaller vara det öppnaste bland alla OECD-länder. Trots öppenheten i det svenska systemet har det inte skett någon massiv ökning av arbetskraftsinvandringen till Sverige. Inom några yrkesgrupper, t.ex. dataspecialister, bidrar migranterna dock betydligt till sysselsättningen.

Det finns enligt OECD inga tecken på att det svenska systemet för arbetskraftsinvandring leder till sänkta löner för den inhemska arbetskraften. OECD anser dock att Sverige mer aktivt bör verka för arbetskraftsinvandring inom bristyrken och pekar på att bristande uppföljning av erbjudna löner och villkor kan utgöra en svaghet i det svenska systemet.

Åtgärder mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring

För snart fem år sedan öppnades dörren för arbetskraftsinvandring till Sverige. Reglerna är, som beskrivits ovan, utformade på ett sätt som ska underlätta för både utländska arbetstagare och svenska företag. Det ger Sverige ett av världens mest öppna system för arbetskraftsinvandring.

Då är det också viktigt att motverka missbruk av reglerna och utnyttjande av utländsk arbetskraft. Regeringen vill tillsammans med Miljöpartiet införa kraftfulla åtgärder för att upptäcka och stoppa missbruk av arbetskraftsinvandringsreglerna. Förslagen, som presenterades i departementspromemorian Åtgärder mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring (Ds 2013:57), kan sammanfattas i fyra huvudpunkter:

- Efterkontroller
- Straffsanktionerad uppgiftsskyldighet för arbetsgivare avseende anställningsvillkor
- Direktåtkomst för Migrationsverket till vissa myndigheters register
- Kompletterande återkallelsebestämmelser

Dessutom ges utländska arbetstagare ett utökat skydd genom en förlängd omställningsperiod och bättre information om sina rättigheter

- Ds 2013:57 Åtgärder mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring

Relaterat

Pressmeddelande: Åtgärder mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring
Frågor och svar om arbetskraftsinvandring
Arbetskraftsinvandring till Sverige och EU
Prop. 2012/13:148 Genomförande av blåkortsdirektivet
Prop. 2012/13:125 Genomförande av direktivet om sanktioner mot arbetsgivare
Prop. 2007/08:147 Nya regler för arbetskraftsinvandring
Informationsmaterial: Nya regler för arbetskraftsinvandring
Informationsmaterial: New rules for labour immigration

Externa länkar

Svenska institutets webbportal Working in Sweden
Migrationsverkets webbsidor om arbetskraftsinvandring

Anhöriginvandring

Make, sambo och underåriga barn

Make (här avses också registrerad partner), sambo och underåriga ogifta barn till en person som bor i Sverige har rätt till uppehållstillstånd. Ett underårigt ogift barn som har en förälder som är gift eller sambo med anknytningspersonen har också en rätt till uppehållstillstånd.

En ansökan om uppehållstillstånd på grund av familjåterförening kan dock avslås i följande fall:

- oriktiga uppgifter har lämnats
- skenförhållande
- den sökande utgör ett hot mot allmän ordning eller säkerhet
- särlevnad
- månggifte
- någon av makarna eller samborna är under 18 år

Personer som avser att gifta sig eller bli sambo

Uppehållstillstånd får ges till en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med anknytningspersonen om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges. För dessa kategorier tillämpas alltså en särskild prövning (seriositetsprövning).

Övriga nära anhöriga

För övriga nära anhöriga utöver make, sambo och underåriga barn gäller att uppehållstillstånd får ges om han eller hon har ingått i samma hushåll som anknytningspersonen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet.

DNA-analys i familjeåterföreningsärenden

En frivillig DNA-analys får utföras på statens bekostnad i ärenden om uppehållstillstånd som rör familjeåterförening mellan minderåriga barn och deras föräldrar. Migrationsverket är skyldigt att erbjuda DNA-analys i de fall där den övriga utredningen om släktskapet inte är

tillräcklig för att uppehållstillstånd ska beviljas och det inte är uppenbart att det åberopade släktskapsförhållandet inte föreligger.

Försörjningskrav vid anhöriginvandring
Den 15 april 2010 infördes nya regler vid anhöriginvandring. Ett försörjningskrav uppställs som villkor för att uppehållstillstånd ska beviljas en utlänning på grund av anknytning. Försörjningskravet innebär att anknytningspersonen ska kunna försörja sig och ha en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och utlänningen.

Vissa undantag kan göras från försörjningskravet. Exempelvis gäller inte försörjningskravet om anknytningspersonen har beviljats uppehållstillstånd som flykting. Försörjningskravet tillämpas inte om sökanden är ett barn och den som barnet åberopar anknytning till är barnets förälder. Detta undantag gäller även om barnets andra förälder ansöker om uppehållstillstånd tillsammans med barnet. Undantag från försörjningskravet ska kunna medges helt eller delvis om det finns särskilda skäl.

Åtgärder mot familjeseparation inom migrationsområdet
Den 1 juli 2010 trädde ändringar i utlänningslagen i kraft som syftar till att motverka vissa fall av familjeseparation där barn är inblandade.

Ändringarna innebär en ökad fokusering vid beslutsfattandet på de konsekvenser som ett barns separation från en förälder kan få för barnet. Därigenom blir det lättare för föräldrar och barn som redan befinner sig i Sverige att beviljas uppehållstillstånd i de fall det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen hade gjorts före inresan.

Relaterat

Prop. 2009/10:137 Åtgärder mot familjeseparation inom migrationsområdet

Prop. 2009/10:77 Försörjningskrav vid anhöriginvandring

Externa länkar

Utlänningslag (2005:716) på riksdagens webbplats

Övrig invandring

Fri rörlighet för unionsmedborgare

Genom rörlighetsdirektivet (2004/38/EG) som genomfördes i svensk rätt den 30 april 2006 infördes begreppet uppehållsrätt, vilket är en självständig rätt att uppehålla sig i Sverige. Med uppehållsrätt avses en rätt för EU-medborgare och hans eller hennes familjemedlemmar att vistas i Sverige mer än tre månader utan uppehållstillstånd. EU-medborgare har i princip rätt att uppehålla sig i Sverige om de är arbetstagare, egna företagare, arbetssökande eller kan försörja sig och har en sjukförsäkring. Efter tre månaders vistelse i Sverige ska en unionsmedborgare registrera sin uppehållsrätt och unionsmedborgares familjemedlemmar ska ansöka om så kallade uppehållskort hos Migrationsverket. Även EES-medborgareomfattas av reglerna.

Permanent uppehållsrätt för EES-medborgare och deras familjemedlemmar inträder efter fem års legal vistelse i en annan medlemsstat. Intyg om permanent uppehållsrätt respektive permanent uppehållskort kan då utfärdas.

Studieavgifter för tredjelandsmedborgare

Med start från höstterminen 2011 införs studieavgifter för studenter från tredje land dvs. länder utanför EU/EES och Schweiz.

- Konkurrera med kvalitet - studieavgifter för utländska studenter

Internationellt samarbete inom migration och asyl

- Globala Forumet för migration och utveckling, GFMD
  - Har inte undermenyer
- Cirkulär migration och utveckling
  - Har inte undermenyer
- Migrationsfrågor i EU:s yttre förbindelser
  - Har inte undermenyer
- Migration och utveckling
  - Har inte undermenyer
- Samarbetsprocesser och dialogforum inom migration
  - Har inte undermenyer
- Övrigt internationellt samarbete

I takt med en ökad globalisering har migrationsfrågorna i den internationella dimensionen fått allt större betydelse, såväl på den europeiska som den internationella arenan. Utgångspunkten är nära och fördjupat samarbete med strategiska partner i tredje länder och med internationella organisationer.

Vad gäller EU-arbetet utgör EU:s globala ansats för migration (EU Global Approach to Migration) ramen för samarbetet med tredje länder. Sverige verkar för och deltar aktivt i utvecklingen av EU:s politik på detta område.

Det internationella samarbetet och de svenska insatserna för den globala flyktingsituationen är en viktig del av den svenska migrations- och asylpolitiken. Samarbetet med FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) är särskilt viktigt. Sverige är en av organisationens största bidragsgivare. För att fördjupa den internationella dialogen på migrationsområdet deltar Sverige aktivt i det globala forumet för migration och utveckling (GFMD).

Externa länkar

- UNHCR:s, FN:s flyktingkommissarie, webbplats
- International Organization for Migration, IOM:s webbplats
- Globala forumet för migration och utveckling, GFMD:s webbplats

Globala forumet för migration och utveckling, GFMD

- Intervjuer, reportage och artiklar
  - Har inte undermenyer
- Informations- och presentationsmaterial
  - Har inte undermenyer
- Kalendarium
  - Har inte undermenyer
- Kontaktinformation
- Tal, pressmeddelanden och debattartiklar

Sverige är ordförande i forumet

För att fördjupa den internationella dialogen och samarbetet mellan stater på migration- och utvecklingsområdet finns det sedan 2007 en mellanstatlig plattform för dialog kallat för det Globala forumet för migration och utveckling (GFMD). Sverige deltar aktivt i GFMD-processen och har under 2013-2014 ordförandeskapet i forumet. Det innebär att Sverige förbereder prioriteringar, arbetsprogram och tematiskt innehåll samt står värd för möten i Genève, Stockholm och andra delar av världen. Ordförandeskapet avslutas med ett stort möte i Stockholm i maj 2014 med cirka 1000 deltagare från cirka 150 länder. Det svenska GFMD-ordförandeskapet sammanfaller dessutom med den högnivådialog om migration och utveckling som hålls i FN 2013 och arbetet med att ta fram nya utvecklingsmål.

Justitiedepartementet, 3 oktober 2013

Tobias Billström talade om migration och utveckling i FN:s generalförsamling

Högnivådialogen om migration och utveckling i FN:s generalförsamling började torsdagen den 3 oktober. Efter öppningsanföranden av Generalförsamlingens ordförande och FN:s generalsekreterare, Ban Ki-Moon, talade migrationsminister Tobias Billström i egenskap av ordförande för det Globala Forumet för migration och utveckling. Lite senare höll han sitt nationella anförande.

- Tobias Billströms inledningstal
- Tobias Billströms nationella tal

Justitiedepartementet, 3 oktober 2013
Tobias Billström till FN:s högnivådialog om migration och utveckling
Den 3-4 oktober deltar migrationsminister Tobias Billström i FN:s andra högnivådialog om migration och utveckling i New York. Diskussionerna kommer bland annat att fokusera på vilka effekter internationell migration har på utveckling.

- Pressmeddelande: Tobias Billström till FN:s högnivådialog om migration och utveckling
- Webbutsändning från mötet "Shared Experiences from the Global Forum on Migration and Development", på FN:s webbplats

Alla notiser

Migration - en nyckel till utveckling. Kortversion av programskriften för Sveriges ordförandeskap i GFMD

Cirkulär migration och utveckling

Cirkulär migration - det vill säga migrationsrörelser som innefattar en rörelse till ett land och sedan åter till ursprungslandet - har de senaste åren rönt alltmer uppmärksamhet som en företeelse med potential att skapa positiva utvecklingseffekter.

När migranter återvänder till sina ursprungsländer, även tillfälligt, kan de bidra med förvärvade kunskaper, kontakter och erfarenheter som gynnar utvecklingen i ursprungslandet. Cirkulär migration kan även mildra negativa effekter av migration som till exempel kompetensflykt (så kallad "brain drain"). Mycket tyder på att cirkulära rörelsemönster är normen när gränserna är öppna och systemet så tillåter. Som exempel kan nämnas att många av de svenskar som åkte till USA under den stora Amerikautvandringen återvände efter ett par år. Bara under 1800-talets sista decennium var strömmen av återinvandrare till Sverige en fjärdedel så stor som den av emigranter.

Att underlätta för cirkulär migration handlar om att skapa möjligheter för migranter att röra sig mellan ursprungs- och mottagarländer. Det kan ske genom att hinder mot rörlighet tas bort eller genom att rörlighet uppmuntras.

Utredning om cirkulär migration och utveckling

I juli 2009 tillsattes en parlamentarisk kommitté för cirkulär migration och utveckling (CiMU). Ett delbetänkande innehållande en kartläggning och diskussion av begreppet överlämnades i maj 2010 (SOU 2010:40 Cirkulär migration och utveckling). Kommittén konstaterar bland annat att fler än 2 000 000 cirkulära flyttningar som involverat Sverige gjorts sedan 1969, av cirka 280 000 "cirkulärmigranter." Den inomnordiska cirkulära migrationen dominerade stort fram till 1990-talet, men sedan dess har den minskat

något samtidigt som migrationsutbytet med EU:s medlemsstater och länder som Indien och Kina har ökat.

Kommitténs slutbetänkande Cirkulär migration och utveckling - förslag och framåtblick (SOU 2011:28) överlämnades den 31 mars 2011. Slutbetänkandet innehåller konkreta förslag rörande flera politikområden i syfte att underlätta för cirkulär migration och främja dess positiva utvecklingseffekter.

Relaterat

- Pressmeddelande: Migration och dess påverkan på utveckling ska främjas
- SOU 2011:28 Cirkulär migration och utveckling, förslag och framåtblick
- SOU 2010:40 Cirkulär migration och utveckling
- Informationsmaterial: Kommittén för cirkulär migration och utveckling

Migrationsfrågor i EU:s yttre förbindelser

EU:s globala ansats för migration

EU:s globala ansats för migration (EU Global Approach to Migration) utgör EU:s strategi för samarbete med tredje länder på migrationsområdet. Målsättningen är en heltäckande och integrerad ansats som inbegriper samtliga migrationsrelevanta områden i de yttre förbindelserna samt, genom ett samstämmigt agerande mellan berörda politikområden (framför allt invandrings- och asylpolitiken, utrikespolitiken, utvecklingssamarbetet och sysselsättningspolitiken), hantera migration på ett effektivt, rättssäkert och humant sätt. Den globala ansatsen genomförs i dialog, samarbete och partnerskap med ursprungs- och transitländer inom områdena laglig migration (inklusive viseringspolitik), olaglig invandring (inklusive människohandel, återtagande), migration och utveckling (inklusive cirkulär migration), asyl, skyddsfrågor och återvändande.

Den globala ansatsen antogs i december 2005 och hade inledningsvis fokus på Afrika och Medelhavsområdet. Sedan 2007 tillämpas den globala ansatsen även i samarbete med EU:s grannländer i öst och sydöst. För genomförandet av den globala ansatsen tillämpas fyra instrument: 1. Migrationsprofiler, 2. Migrationsuppdragsresor, 3. Samarbetsplattformar för migration och utveckling, 4. Partnerskap för rörlighet.

Migration och utveckling

I Sverige, inom EU och internationellt talas det allt oftare om de positiva sambanden mellan migration och utveckling och om vikten av att dessa samband förstärks. Detta inkluderar t.ex. att stärka utvecklingseffekterna av de pengar migranter skickar hem, så kallade remitteringar, och diasporagruppers bidrag till utveckling i ursprungsländer. Migrationens utvecklingspotential kan främjas bl.a. genom gynnsamma regler för remitteringar, möjligheter till cirkulär migration och genom att diasporagruppers kontakter och kunskaper tillvaratas.

Cirkulär migration har de senaste åren rönt alltmer uppmärksamhet som en företeelse med potential att skapa positiva utvecklingseffekter. När migranter återvänder till sina ursprungsländer, även tillfälligt, kan de bidra med förvärvade kunskaper och erfarenheter som gynnar utvecklingen i ursprungslandet. Cirkulär migration kan även mildra negativa effekter av migration som till exempel kompetensflykt (så kallad "brain drain"). Cirkulär migration handlar om att skapa möjligheter för migranter att röra sig mellan ursprungs- och mottagarländer. Det kan ske genom initiativ eller lagstiftning som tar bort hinder för eller uppmuntrar rörlighet.

Internationella initiativ

På initiativ av FN:s generalsekreterare bildade Sverige tillsammans med ett antal andra länder år 2003 den globala kommissionen om internationell migration (GCIM). GCIM lämnade sin slutrapport 2005 och föreslog bland annat bildandet av en internationell plattform för att diskutera migrationens möjligheter. En högnivådialog om migration och utveckling hölls i New York i september 2006.

För att fortsätta den internationella dialogen hölls ett första möte med det globala forumet för migration och utveckling (GFMD) i Belgien 2007. Årliga GFMD-möten har sedan dess hållits i Filippinerna 2008, Grekland 2009, Mexiko 2010 och Mauritius 2012. Ca 160 länder har deltagit vid GFMD:s möten som har präglats av en öppen och konstruktiv dialog. Sverige deltar aktivt i GFMD-processen och har under 2013-2014 ordförandeskapet i forumet. Ordförandeskapet avslutas med ett stort möte i Stockholm 2014 med cirka 1000 deltagare från cirka 150 länder. Det svenska GFMD-ordförandeskapet sammanfaller dessutom med den högnivådialog om migration och utveckling som hålls i FN 2013 och arbetet med att ta fram nya utvecklingsmål.

EU-samarbetet

Ett allt viktigare inslag i det utrikespolitiska arbetet på migrationsområdet inom EU är integreringen av migrationspolitiken i utvecklingspolitiken. Kopplingarna mellan migration och utveckling har bland annat getts utrymme i det så kallade Stockholmsprogrammet. Migration och utveckling är också en del av EU:s så kallade globala ansats för migration (Global Approach to Migration).

Inom EU pågår också ett arbete för att fördjupa dialogen mellan EU och Afrika. Bland annat har två ministerkonferenser om migration och utveckling hållits dels i Rabat i juli 2006 , dels i Tripoli i november 2006. Genomförandet av antagna handlingsplaner pågår.

Genom EU:s finansiella instrument kan finansiering sökas för projekt inom migrations- och utvecklingsområdet, bland annat från det tematiska programmet för asyl och migration samt den del av det programmet som hanteras av UNDP (EC-UN Joint Migration and Development Initiative - JMDI).

Sveriges politik på området

I och med att målet för politikområdet migration reviderades 2009 förtydligades att Sveriges migrationspolitik ska tillvarata och beakta migrationens utvecklingseffekter.

En utgångspunkt för en svensk politik för migration och utveckling är Sveriges politik för global utveckling (prop. 2002/03:122) där behovet av en ökad samstämmighet mellan politikområdena betonas. I regeringens skrivelse som markerar en nystart av Sveriges politik för global utveckling (skr. 2007/08:89) definieras migrationsströmmar som en av sex utmaningar av central betydelse för att främja en rättvis och hållbar global utveckling. I skrivelsen anges att de positiva sambanden mellan migration och utveckling kan stärkas genom en ökad samstämmighet mellan olika politikområden, framförallt när det gäller arbetskraftsinvandring, remitteringar och kunskapsöverföring, motverka kunskapsflykt samt ge skydd till skyddsbehövande.

En annat utgångspunkt utgör propositionen 1996/97:25 "Svensk migrationspolitik i globalt perspektiv" (1996/97:25). Av propositionen framgår det tydligt att migrationspolitiken ska betraktas i ett helhetsperspektiv som omfattar flykting-, invandrings-, invandrar- och återvändandepolitik samt att migrationspolitiken utgör en del av Sveriges utrikes-, säkerhets- handels- och biståndspolitik.

Det framtida arbetet kommer att innebära ett fortsatt starkt svenskt, regionalt och internationellt engagemang inom området migration och utveckling för att bättre kunna ta tillvara migrationens positiva effekter.

Relaterat

- Cirkulär migration och utveckling
- Skr. 2007/08:89 Sveriges politik för global utveckling
- Prop. 2002/03:122 Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling
- Prop. 1996/97:25 Sveriges migrationspolitik i globalt perspektiv

Externa länkar

- EC-UN Joint Migration and Development Initiative (JMDI)
- Globala kommissionen om migration och utveckling, GCIM:s webbplats
- FN:s befolkningskommission
- Globala forumet för migration och utveckling, GFMD:s webbplats
- Ministerkonferensen om migration och utveckling i Rabat

Samarbetsprocesser och forum för dialog inom migrationsområdet

Samarbetsprocesser på migrationsområdet

Inom ramen för EU:s yttre förbindelse på migrationsområdet och i genomförandet av den globala ansatsen för migration pågår ett antal samarbetsprocesser.

Building Migration Partnerships (Prag-processen)

Vid en ministerkonferens i april 2009 i Prag, på initiativ av Tjeckien i samarbete med Ungern, Slovakien, Polen och Rumänien, etablerades en samarbetsprocess på migrationsområdet under namnet "Building Migration Partnerships" (BMP) mellan EU och 19 partnerländer österut (Västra Balkan, Östeuropa, Turkiet, Ryssland, Centralasien och södra Kaukasien). I enlighet med den deklaration som antogs i Prag (ST 9283/09) spänner "BMP-partnerskapet" över fem områden: (1) kampen mot olaglig invandring, (2) återtagande, frivillig återvandring och återintegration, (3) laglig invandring (4) integration, (5) migration och utveckling. Sverige deltar aktivt i denna process.

EU-Afrika partnerskapet (MME)

Toppmötet mellan EU och Afrika som hölls i Lissabon i december 2007 mynnande ut i en gemensam EU-Afrikastrategi och handlingsplan. Bland de åtta partnerskapen i strategin återfinns partnerskapet för migration, rörlighet och sysselsättning, MME (Migration, Mobility, Employment) i vilket Sverige deltar. Den övergripande målsättningen med MME är att implementera deklarationen från ministerkonferensen i Tripoli 2006 (med fokus på migration och utveckling), Ouagadougou handlingsplan mot människohandel samt Ouagadougou handlingsplan för sysselsättning och fattigdomsbekämpning i Afrika. Vid toppmötet mellan EU och Afrika, i november 2010 i Tripoli, antogs handlingsplanenen för 2011-2013.

Rabat-processen

Rabat-processen är ett subregionalt samarbete mellan ursprungs-, transit- och mottagarländer med fokus på migration och utveckling i förhållande till den Västafrikanska migrationsrutten. Den första ministerkonferensen ägde rum i Rabat 2006 då en deklaration och en handlingsplan antogs. En uppföljande ministerkonferens ägde rum i Paris i november 2008 då en 3-årig handlingsplan antogs. Vid nästa ministerkonferens i Dakar 2011 ska arbetet utvärderas och agendan för kommande år bestämmas.

Euro-Med (Unionen för Medelhavet)

I Unionen för Medelhavet (UfM), vars mål är att skapa ett område runt Medelhavet med fred och stabilitet, delat välstånd och förstärkt samarbete i sociala och kulturella frågor, ingår även migrationsfrågorna. I en första ministerkonferens i Albufeira i november 2007 samlades samtliga 39 EuroMed-länder för ett möte om migration inom ramen för UfM (dåvarande Barcelonaprocessen). En politisk deklaration antogs med en handlingsplan för genomförande av EuroMed-samarbetets kortsiktiga agenda på tre prioriterade områdena, dvs. laglig migration, olaglig invandring samt migration och utveckling. Uppföljningen består av gemensamt genomförande av slutsatsernas operativa del där ett antal åtaganden från medlemsstaterna har gjorts, bland annat seminarier på ett par definierade områden.

Globala forumet för migration och utveckling (GFMD)

För att fördjupa den internationella dialogen och samarbetet mellan stater på migrationsområdet hölls ett första möte med det globala forumet för migration och utveckling i Belgien 2007. Årliga GFMD-möten har sedan dess hållits i Filippinerna 2008, Grekland 2009, Mexiko 2010 och Mauritius 2012. Ca 160 länder har deltagit vid GFMD:s möten som har präglats av en öppen och konstruktiv dialog. Sverige deltar aktivt i GFMD-processen och har under 2013-2014 ordförandeskapet i forumet.

Övrigt internationellt samarbete

Nordiskt samarbete

Sedan 1986 träffas de nordiska regeringarna i den nordiska samrådsgruppen på hög nivå för flyktingfrågor, NSHF, för att samråda kring asyl- och migrationsfrågor. Arbetet i NSHF bedrivs genom ordinarie möten på tjänstemannanivå, ett årligt ministermöte och genom särskilt tillsatta arbetsgrupper. Inom ramen för samarbetet utbyts information och aktuella lagstiftningsprojekt, asylinströmning, återvandring och återvändande, vidarebosättning, arbetskraftsinvandring och integration. Ordförandeskapet i NSHF växlar mellan de nordiska länderna.

Internationellt samarbete

Det internationella samarbetet och de svenska insatserna för den globala flyktingsituationen är en viktig del av den svenska migrations- och asylpolitiken. Samarbetet med FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) är särskilt viktigt. Sverige är en av organisationens största bidragsgivare.

FN:s flyktingkommissarie, UNHCR

UNHCR bildades 1950 genom beslut i FN:s generalförsamling och har sitt ursprungliga mandat bland annat genom 1951 års flyktingkonvention som etablerade den grundläggande flyktingdefinitionen och principen om non-refoulement, och dess tilläggsprotokoll från 1967, som utvidgade konventionens tillämpning till flyktingsituationer utanför Europa. I dag arbetar UNHCR över hela världen för att tillförsäkra flyktingar internationellt skydd och bistånd.

Huvuddelen av UNHCR:s finansiering utgörs av frivilliga bidrag från en rätt begränsad krets medlemmar; tolv givarländer står för 90 procent av UNHCR:s finansiering. Sverige är en av de största givarna. Det svenska årsbidraget 2010 uppgår till 599 miljoner kronor. Genom stödet till UNHCR, tillsammans med flyktingkvoten och asylmottagandet i Sverige, tar vi vår del av ansvaret för det internationella flyktingskyddet.

International Organization for Migration (IOM)

International Organization for Migration (IOM) bildades 1951 för att hantera migrationsströmmarna som uppstått i Europa efter andra världskriget. I dag är IOM en global organisation som består av 127 medlemsstater, däribland Sverige.

IOM:s centrala verksamhet består av att organisera transporter för flyktingar och migranter. IOM ger råd till regeringar i migrationsfrågor och fungerar som ett diskussionsforum för dessa frågor. IOM bedriver, på uppdrag av medlemsstaterna, migrationsrelaterade projekt som anpassas till ländernas behov.Sverige stödjer ett brett spektrum av IOM:s verksamheter. Såväl Justitiedepartementet och Utrikesdepartementet som Migrationsverket och Sida samarbetar med IOM i olika humanitära och migrationsrelaterade projekt. Organisationen ansvarar till exempel för överföringen till Sverige av kvotflyktingar. Sidas samlade stöd till IOM 2008 och 2009 omfattade närmare 150 miljoner kronor, varav drygt 58 miljoner kronor avsattes för humanitärt stöd i huvudsak till flyktingar och internflyktingar i Södra Afrika.

Externa länkar

- UNHCR:s, FN:s flyktingkommissarie, webbplats
- International Organization for Migration, IOM:s webbplats

Viseringsfrågor

Sverige är bundet av Schengenregelverkets bestämmelser för viseringshanteringen. De viseringar som Schengenländerna utfärdar gäller i hela Schengenområdet.

I undantagsfall kan en visering gälla för inresa endast i det land som utfärdat denna. Under 2010 inkom ungefär 206 000 viseringsansökningar till de svenska utlandsmyndigheterna. I genomsnitt bifölls ca 91 procent av ansökningarna.

För att underlätta kontakter mellan EU:s medborgare och medborgare i länder i EU:s närområden har viseringsförenklingsavtal ingåtts med Ryssland, Ukraina, Moldavien, Albanien, Bosnien och Hercegovina, Serbien, Montenegro, och Makedonien. Viseringsförenklingsavtalen avser att reglera bland annat viseringsavgifter, förenkling av villkor för att utfärda viseringar, förkortning av handläggningstiden samt eventuella undantag från viseringskravet. Medborgarna från de fem sist uppräknade länderna är nu också helt viseringsfria.

EU:s system för utbyte av viseringsinformation, VIS

Den 11 oktober 2011 började det gemensamma informationssystemet för Schengenvisum, VIS, att användas på utlandsmyndigheterna i Nordafrika. Syftet med VIS är att underlätta prövningen av viseringsansökningar och förstärka det europeiska viseringssamarbetet. När VIS införs ska alla som första gången söker visering till ett land som ingår i Schengensamarbetet lämna fingeravtryck. Den centrala VIS-databasen i Strasbourg kommer att lagra personuppgifter, digitala fotografier och fingeravtryck varefter uppgifterna gallras kontinuerligt.

Viseringskodex

I juli 2009 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 om inrättande av en gemensam viseringskodex. Härigenom samlas de bestämmelser som avser utfärdande av viseringar i en och samma förordning. Dessutom harmoniseras de arbetsmetoder som medlemsstaterna ska följa när de handlägger viseringsansökningar. Genom viseringskodexen införs även rätten att överklaga ett avslag på en ansökan om visering.

Relaterat

Information om viseringar (visum)
Prop. 2010/11:121: EU:s viseringskodex
Prop. 2010/11:123 Biometriska kännetecken i uppehållstillståndskort

Externa länkar

Läs mer om VIS på Migrationsverkets webbplats

Frågor & svar: Migrations- och asylpolitik

- Vad är asyl?
- Vem är flykting och vad är alternativt skyddsbehövande?
- Vad menas med övrig skyddsbehövande?
- Får man inte välja själv i vilket land man ska ansöka om asyl?
- Hur många personer kommer till Sverige för att söka asyl?
- Vad menas med kvotflykting?
- Kan man fatta beslut om att alla asylsökanden från ett särskilt land eller t.ex. med en viss religion ska få uppehållstillstånd?
- Vem beslutar om en asylsökande ska få uppehållstillstånd?
- Kan regeringen, någon minister eller Justitiedepartementet påverka ett enskilt ärende?
- Hur lång tid tar det att behandla en ansökan om asyl?
- Hur kan personer som har vistats i Sverige i flera år utvisas?
- Vad är synnerligen ömmande omständigheter?

Vad är asyl?

Med asyl menas uppehållstillstånd som beviljas en utlänning för att han eller hon är flykting eller alternativt skyddsbehövande. Ett uppehållstillstånd innebär tillstånd att resa in i och vistas i Sverige utan tidsbegränsning (permanent uppehållstillstånd) eller under en viss tid (tidsbegränsat uppehållstillstånd).

Vem är flykting och vad är alternativt skyddsbehövande?

Enligt utlänningslagen avses med flykting en utlänning som befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp och som inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd. Detta gäller oberoende av om förföljelsen utgår från landets myndigheter eller om myndigheterna inte kan antas bereda trygghet mot förföljelse från enskilda. Bestämmelsen har sin grund i 1951 års flyktingkonvention.

Under vissa omständigheter kan en person som inte uppfyller kraven för att anses som flykting enligt flyktingkonventionen beviljas asyl som alternativt skyddsbehövande. Det förutsätts då att utlänningen befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i för att det finns grundad anledning att anta att utlänningen vid ett återvändande till hemlandet skulle löpa risk att straffas med döden eller utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller som civilperson löper en allvarlig och personlig risk att skadas på grund av urskillningslöst våld med anledning av en yttre eller inre väpnad konflikt. Det förutsätts också att utlänningen inte kan, eller på grund av risken inte vill, begagna sig av hemlandets skydd. Det saknar betydelse om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen löper denna risk eller om myndigheterna inte kan antas erbjuda trygghet mot att utlänningen utsätts för sådan risk genom handlingar från enskilda.

Vad menas med övrig skyddsbehövande?

En utlänning som inte uppfyller kraven för att anses som flykting eller alternativt skyddsbehövande kan beviljas uppehållstillstånd som övrig

skyddsbehövande. Det förutsätts då att utlänningen befinner sig utanför det land där utlänningen är medborgare för att han eller hon behöver skydd på grund av en yttre eller inre väpnad konflikt, eller på grund av andra svåra motsättningar i hemlandet känner välgrundad fruktan för att utsättas för allvarliga övergrepp. Detta gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen löper en sådan risk eller om myndigheterna inte kan antas erbjuda trygghet mot att utlänningen utsätts för sådan risk genom handlingar från enskilda. Även den som inte kan återvända till sitt hemland på grund av en miljökatastrof betraktas som övrig skyddsbehövande. Övriga skyddsbehövande har, liksom flyktingar och alternativt skyddsbehövande, rätt till uppehållstillstånd i Sverige

Får man inte välja själv i vilket land man ska ansöka om asyl?

Alla EU-stater samt Norge, Island och Schweiz tillämpar den så kallade Dublinförordningen. I Dublinförordningen finns bestämmelser som avgör vilken av de tillämpande staterna som ska ansvara för prövningen av en asylansökan.

Dublinförordningen garanterar att staterna prövar varje asylansökan som ges in vid en stats gräns eller inom en stats territorium. Bestämmelserna i förordningen bygger på första asyllands-principen, som innebär att en person som flyr från förföljelse i sitt hemland ska söka skydd i det första säkra land där möjlighet ges.

Ett antal bestämmelser avgör i vilken stat en asylansökan ska prövas. En stat kan vara ansvarig för att pröva asylansökan till exempel om den asylsökande har familjemedlemmar där, har fått visum dit, har rest in utan tillstånd via den staten eller lämnat in sin första asylansökan där.

Reglerna förhindrar att en person söker asyl i flera stater, eftersom asylansökan ska behandlas i en stat, som ansvarar för prövningen i sak. Om en person söker asyl i fler stater skickas den asylsökande normalt tillbaka till den ansvariga staten utan att en prövning av asylskälen görs i de andra staterna. Bestämmelserna innebär ett formaliserat förfarande mellan medlemsstaterna. En stat begär av en annan att denna ska ta tillbaka en asylsökande och det finns formella tidsfrister för svarstiden.

Medlemsstaterna har alla tillträtt 1951 års Genèvekonvention om flyktingars rättsliga ställning och är bundna av internationella och europeiska regler om mänskliga rättigheter.

Upp

Hur många personer kommer till Sverige för att söka asyl?

Under 2012 ansökte 43 887 personer om asyl i Sverige, vilket är en ökning med fyrtioåtta procent jämfört med 2011.

Under de första åren av 2000-talet ökade antalet asylsökande till Sverige kraftigt. Åren 2000 till 2002 närmast fördubblades antalet nya asylsökande till cirka 33 000 personer per år. Antalet nya asylsökande minskade under 2003 och de två följande åren till en nivå som i stort motsvarade den för 2000. Från och med hösten 2006 ökade återigen antalet asylsökande, främst på grund av att många irakier sökte asyl i Sverige. Under 2008 minskade antalet asylansökningar jämfört med 2007, från drygt 36 000 till drygt 24 000, och höll sig på samma nivå även under 2009. Därefter har, vilket framgår ovan, antalet asylsökande återigen ökat. Många sökande har under senare år kommit från Somalia, Afghanistan, västra Balkan och, under 2012. Syrien. Antalet personer som kommer till Sverige för att ansöka om asyl påverkas i stor utsträckning av händelser i omvärlden.

- Informationsmaterial: Faktablad om migrationspolitik

Vad menas med kvotflykting?

Alltsedan 1950 avsätter riksdagen varje år medel för vidarebosättning av flyktingar. Med vidarebosättning menas i detta sammanhang uttagning och organiserad överföring av flyktingar till Sverige från andra länder. Under senare år har den årliga kvoten för vidarebosättning uppgått till ca 1 900 personer, som därmed erbjuds skydd i Sverige som så kallade kvotflyktingar. Sverige erbjuder således skydd till flyktingar och andra skyddsbehövande som lever i andra delar av världen och som inte kan återvända till hemlandet och inte heller kan garanteras varaktig bosättning och säkerhet på den plats de befinner sig.

Processen börjar med att FN:s flyktingorgan UNHCR gör en bedömning av vilka som bör erbjudas vidarebosättning. Resultatet presenteras för Sverige och andra länder som har en flyktingkvot. Därefter gör Sverige och de andra länderna en egen bedömning. I Sverige är det Migrationsverket som, på regeringens uppdrag, tar ut och överför flyktingarna till Sverige.

Under senare år har Sverige vidarebosatt flyktingar och andra skyddsbehövande som har befunnit sig i bland annat Kenya, Egypten, Djibouti, Sudan och Iran. I till exempel Kenya har situationen då varit sådan att hundratusentals människor flytt dit från Somalia på grund av den svåra situationen där

Kan man fatta beslut om att alla asylsökanden från ett särskilt land eller t.ex. med en viss religion ska få uppehållstillstånd?

I Sverige prövas inte asylansökningar gruppvis. Migrationsverket och migrationsdomstolarna gör alltid en individuell bedömning av asylskälen i varje enskilt fall. Detta görs oavsett sökandens ursprung, nationalitet, samhällsgruppstillhörighet, religiösa övertygelse och politiska uppfattning.

Beslut som omfattar en grupp av utlänningar kan dock fattas i de fall det föreligger en massflyktssituation. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för tillfälligt skydd kan då beviljas. Tillfälligt skydd är en undantagssituation som blir aktuell endast vid en massiv tillströmning av skyddsbehövande till en eller flera medlemsstater i EU. Skyddsperioden är inledningsvis ett år, med möjlighet till förlängning. Maximalt kan det tillfälliga skyddet gälla i tre år. Om någon som omfattas av det tillfälliga skyddet ansöker om asyl görs emellertid alltid en prövning av hans eller hennes individuella skäl.

Vem beslutar om en asylsökande ska få uppehållstillstånd?

Migrationsverket beslutar om en ansökan om uppehållstillstånd ska beviljas eller avslås. Om Migrationsverket avslår en ansökan kan beslutet överklagas till någon av de tre migrationsdomstolarna, det vill säga förvaltningsrätterna i Stockholm, Göteborg och Malmö. Migrationsdomstolarnas beslut kan i sin tur överklagas till Migrationsöverdomstolen, som utgörs av Kammarrätten i Stockholm. Migrationsöverdomstolen domar är är prejudicerande, det vill säga de styr praxis - hur ärenden och mål med likartad problematik framdeles kommer att bedömas. Migrationsöverdomstolen prövar ett mål fullt ut bara om domen kommer att vara av betydelse för att vägleda Migrationsverket och migrationsdomstolarna när de tillämpar utlänningslagen och andra bestämmelser på området, eller om det annars finns synnerliga skäl för att pröva överklagandet.

Migrationsverket och migrationsdomstolarna kan inte överlämna enskilda ärenden till regeringen för beslut och regeringen får inte

heller påverka Migrationsverket och domstolarna att fatta ett visst beslut i ett visst ärende.

Kan regeringen, någon minister eller Justitiedepartementet påverka ett enskilt ärende?

Enligt regeringsformen (11 kap. 7§), som är en av Sveriges grundlagar, får inte regeringen eller departementen bestämma hur en myndighet ska besluta i enskilda ärenden. Regeringen och riksdagen styr myndigheterna genom lagar, förordningar och andra regelverk. Sedan är det myndigheternas skyldighet att tillämpa dessa i de enskilda fallen.

Hur lång tid tar det att behandla en ansökan om asyl?

Den genomsnittliga handläggningstiden för asylärenden hos Migrationsverket uppgick 2011 till 149 dagar, 2010 till 130 dagar, 2009 till 203 dagar och 2008 till 268 dagar.

Faktorer som påverkar den genomsnittliga handläggningstiden kan vara antal asylansökningar och hur effektiv handläggningen är.

Hur kan personer som har vistats i Sverige i flera år utvisas?

Om en ansökan om uppehållstillstånd avslås medan sökanden befinner sig i Sverige så ska beslut samtidigt fattas om avvisning eller utvisning, om det inte finns särskilda skäl.

Det kan finnas olika anledningar till att en person utvisas efter lång vistelsetid i Sverige. I många av dessa fall har en utlänning inte accepterat myndigheternas beslut om uppehållstillstånd och utvisning och personen håller sig därför undan eller försvårar på annat sätt att utvisningsbeslutet verkställs

Vad är synnerligen ömmande omständigheter?

Begreppet humanitära skäl har i den nya utlänningslagen från den 31 mars 2006 ersatts av ett nytt begrepp: synnerligen ömmande omständigheter. Dessa omständigheter kan undantagsvis leda till uppehållstillstånd om ingen av skyddsgrunderna är tillämplig. Vid prövningen ska en samlad bedömning göras. Det gäller särskilt av den sökandes hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situation i hemlandet.

Uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter beviljas endast i undantagsfall till en person som har mycket starka skäl för att få stanna i landet. Ett skäl för uppehållstillstånd kan vara att utlänningen har en livshotande fysisk eller psykisk sjukdom eller lider av ett synnerligen allvarligt funktionshinder. Det ska då beaktas om det är rimligt att vården ges i Om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund så får tillstånd beviljas en utlänning om det vid en samlad bedömning av utlänningens situation föreligger sådana synnerligen ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige. Vid bedömningen ska särskild hänsyn tas till utlänningens hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situation i hemlandet.

Uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter beviljas endast i undantagsfall. Ett skäl för uppehållstillstånd kan vara att utlänningen har en livshotande fysisk eller psykisk sjukdom eller lider av ett synnerligen allvarligt funktionshinder. Det ska då beaktas om det är rimligt att vården ges i Sverige. I princip krävs det att vården eller behandlingen leder till förbättring. Att vården skulle vara bättre i Sverige är i sig inte ett tillräckligt skäl för att bevilja uppehållstillstånd.

Det ställs alltså höga krav för att uppehållstillstånd ska beviljas på

grund av synnerligen ömmande omständigheter. Ibland är skälen som åberopas sådana som uppstått på grund av lång vistelse i Sverige. Detta visar hur viktigt det är med korta handläggningstider och en effektiv asylprocess.

Relaterat

- Mer om asyl
- Mer om migration
- Frågor och svar om arbetskraftsinvandring
- Informationsmaterial: Faktablad om migrationspolitik

Externa länkar

- Frågor och svar om skydd och asyl i Sverige på Migrationsverkets webbplats

Rådet för rättsliga och inrikes frågor, RIF-rådet
(Ingår i området för EU)

Så fungerar rådsarbetet
- Har inte undermenyer
- Allmänna frågor
- Har inte undermenyer
- Ekonomiska och finansiella frågor
- Har inte undermenyer
- Jordbruk och fiske
- Har inte undermenyer
- Konkurrenskraft
- Har inte undermenyer
- Miljörådet
- Har inte undermenyer
- Rättsliga och inrikes frågor
- Har inte undermenyer
- Sysselsättning, socialpolitik, vård...
- Har inte undermenyer
- Transport, telekommunikation och energi
- Har inte undermenyer
- Utbildning, ungdom, kultur och idrott
- Har inte undermenyer
- Utrikesfrågor
- Har inte undermenyer
- Om Coreper
- Har inte undermenyer
- KUSP - Kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik
- Har inte undermenyer
- Om arbetsgrupper och kommittéer
- Har inte undermenyer
- Om ministerrådet

Så fungerar rådet för rättsliga och inrikes frågor
Rådet för rättsliga och inrikes frågor, RIF-rådet, sammanträder cirka tre gånger per ordförandeskap. Mötet är uppdelat i två delar - justitiefrågor samt inrikesfrågor. Medlemsländerna företräds i regel av sina justitieministrar och inrikes- eller migrationsminstrar.

Under rättsliga frågor behandlas bland annat:

- Straffrättsligt samarbete
- Materiell straffrätt
- Civilrättsliga frågor
- Externa relationer rörande rättsligt samarbete

Under inrikes frågor behandlas bland annat:

- Polissamarbete och samarbete mot terrorism
- Europolfrågor
- Asyl, migration och gränskontroll
- Schengensamarbete

RIF-rådet sammanträder också i en blandad kommitté där, förutom medlemsstaterna, även Norge och Island ingår. I den blandade kommittén behandlas frågor som har anknytning till Schengenregelverket, till vilket dessa länder har anslutit sig genom ett särskilt avtal. I den blandade kommittén växlar ordförandeskapet mellan å ena sidan det sittande ordförandeskapet för EU och å andra sidan Norge respektive Island.

RIF-ministrarna träffas också en gång i halvåret vid ett informellt möte i ordförandelandet. Vid det mötet fattas inte några beslut. Det är istället ett tillfälle för ordförandeskapet att ta upp policydiskussioner i generella eller specifika frågor.

Det toppmöte EU:s stats- och regeringschefer höll i Tammerfors i oktober 1999 har haft stor betydelse för utvecklingen av politikområdet. Sedan dess slås inriktningen på EU:s arbete på det rättsliga och inrikes området fast i femåriga arbetsprogram.

Tammerforsprogrammet, som gällde perioden 2000-2004, följdes av Haagprogrammet för åren 2005-2010. Under det svenska ordförandeskapet andra halvåret 2009 antogs Stockholmsprogrammet som anger inriktningen för perioden 2010-2014.

Ansvarigt departement

- Justitiedepartementet

Aktuella rådsmöten

- Lampedusaolyckan och flyktingsituationen i Syrien på dagordningen 8 oktober 2013
- EU:s justitieministrar och migrationsministrar möttes i Luxemburg 7 juni 2013
- Klartecken för nytt informationssystem inom Schengen 8 mars 2013
- Visa alla

Relaterat

Stockholmsprogrammet
Så fungerar rådsarbetet

Externa länkar

Europeiska unionens råd: Rådet för rättsliga och inrikes frågor

Erik Ullenhag

Integrationsminister
Arbetsmarknadsdepartementet

"Jag tänker aldrig kompromissa med att Sverige ska fortsätta att vara ett öppet och tolerant land. Som liberal välkomnar jag invandring, oavsett om man kommer som flykting eller om man söker sig till Sverige för att arbeta eller studera. Men integrationen måste fungera bättre - människor som kommer till vårt land ska snabbt kunna komma i arbete och lära sig svenska."

Har inte undermenyer
Ansvarsområden
Har inte undermenyer
CV
Har inte undermenyer
Debattartiklar
Har inte undermenyer
Interpellationssvar och svar i riksdagen
Intervjuer och reportage
Har inte undermenyer
Kalendarium
Har inte undermenyer
Kommentarer
Har inte undermenyer
Pressmeddelanden
Har inte undermenyer
Tal
Har inte undermenyer
Uttalanden
Har inte undermenyer
Statssekreterare Jasenko Selimovic

Integrationsminister Erik Ullenhag har följande ansvarsområden:

Integration
Integration handlar om allas lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Ansvarsområdet omfattar nyanlända invandrares etablering på arbetsmarknaden och i samhället i övrigt, ersättning till kommunerna för flyktingmottagande, svenskt medborgarskap samt urban utveckling.

Diskriminering
Ett samhälle fritt från diskriminering är regeringens mål. Området omfattar åtgärder för att förebygga diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder. Åtgärder mot rasism, homofobi och andra liknande former av intolerans samt frågor om situationen för HBT-personer är också kopplade till området.

Mänskliga rättigheter på nationell nivå
Ansvaret för mänskliga rättigheter handlar om samordning och utveckling av frågor om de mänskliga rättigheterna på nationell nivå. I det ingår även ett ansvar för rapportering till FN-kommittéer om efterlevnaden av vissa konventioner.

Svenskt medborgarskap
Den svenska medborgarskapslagstiftningen grundar sig på härstamningsprincipen som innebär att medborgarskap förvärvas vid födelsen om någon av föräldrarna är svensk medborgare. En annan grundprincip är att undvika statslöshet. Sedan 2001 accepterar Sverige dubbelt medborgarskap..

Minoritetspolitik
Minoritetspolitiken handlar om stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken. De nationella minoriteternas språk och kultur är en del av vårt gemensamma svenska kulturarv. Att stärka skyddet för de nationella minoriteterna ingår i Sveriges arbete att värna om de mänskliga rättigheterna.

Integration

Har inte undermenyer
Mål och budget för integrationspolitiken
Har inte undermenyer
Satsningar i Budgeten för 2014
Har inte undermenyer
Nyanländas etablering i Sverige
Har inte undermenyer
EU-projektet Good Relations
Har inte undermenyer
Fler i arbete och fler företagare
Har inte undermenyer
Inspiration för Integration
Har inte undermenyer
Vanliga påståenden om invandring
Urban utveckling

Har inte undermenyer
Intervjuer och reportage

Integrationspolitiken omfattar frågor om allas lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Den omfattar också nyanlända invandrares etablering på arbetsmarknaden och i samhället, ersättning till kommunerna för flyktingmottagande, urban utveckling och svenskt medborgarskap.

Integrationsfrågorna berör många olika politikområden och inkluderar till exempel insatser inom arbetsmarknads- och utbildningspolitiken och arbete mot diskriminering. Politiken inriktas i huvudsak på generella åtgärder som minskar utanförskapet i samhället. Åtgärder som riktar sig till invandrare som grupp ska bara förekomma under den första tiden i Sverige. I skrivelsen "Egenmakt mot utanförskap - regeringens strategi för integration" presenteras inriktningen och konkreta insatser inom regeringens sju strategiska områden för integration:

- snabbare etablering för nyanlända invandrare
- fler i arbete, fler företagare
- bättre resultat och större likvärdighet i skolan
- bättre språkkunskaper och större möjligheter till utbildning för vuxna
- effektiv bekämpning av diskriminering
- en positiv utveckling i stadsdelar med utbrett utanförskap
- en gemensam värdegrund i ett samhälle som präglas av ökande mångfald

Nyanländas etablering i samhället

Kommunerna har i över tjugo år haft huvudansvaret för att stödja nyanlända flyktingar att etablera sig i samhället. Nyanlända erbjuds introduktionsprogram som bland annat omfattar undervisning i svenska för invandrare (sfi), samhällsinformation, kontakter med arbetsmarknaden samt skola och barnomsorg för barnen.

Sedan den 1 juli 2007 är det en uppgift för Migrationsverket och länsstyrelserna att se till att det finns beredskap och kapacitet att ta emot flyktingar i kommunerna. Länsstyrelserna förhandlar med kommunerna om flyktingmottagande, i första hand med kommuner som har en god arbetsmarknad eller där det finns försörjningsmöjligheter inom pendlingsavstånd.

Ny reform ska påskynda etableringen

Den 1 december 2010 trädde den nya reformen för att påskynda nyanlända invandrares etablering i arbets- och samhällslivet i kraft. Reformen innebär bland annat att staten tar ett större ansvar för nyanländas etablering. Arbetsförmedlingen får ett samordnande ansvar för etableringsinsatserna. Arbetsförmedlingen ska tillsammans med den nyanlände upprätta en etableringsplan med insatser för att

underlätta och påskynda den nyanländes etablering. I etableringsplanen ska minst ingå sfi, samhällsorientering och arbetsförberedande insatser. En statlig ekonomisk ersättning till den nyanlände som villkoras med ett aktivt deltagande i aktiviteter och som är lika över hela landet införs.

Etableringslots - en ny aktör

En ny aktör - etableringslots - ska stödja den nyanlände att hitta sin väg till arbete. Den nyanlände ska själv kunna välja lots. Ersättning till kommuner för flyktingmottagande.

Kommunerna kommer även fortsättningsvis ha viktiga uppgifter i flyktingmottagandet och för nyanländas etablering, t.ex. för sfi och annan vuxenutbildning, bostadsförsörjning och insatser för barn och unga. Kommunerna får också ansvar för att erbjuda nyanlända samhällsorientering.

Kommuner som har en överenskommelse om flyktingmottagande får en grundersättning från staten. De får också ett statsbidrag för varje nyanländ som tas emot i kommunen (schablonersättning) som ska täcka kostnaderna för bl.a. sfi, samhällsorientering, tolkar och särskilda introduktionsinsatser inom skolan och förskolan. Kommuner och landsting kan också få ersättning för vissa särskilda kostnader.

Reformer för att öka invandrares deltagande på arbetsmarknaden

För att öka invandrares deltagande på arbetsmarknaden har flera reformer genomförts bland annat så kallade instegsjobb och nystartsjobb, en jobb- och utvecklingsgaranti och en jobbgaranti för ungdomar. Satsningar görs också på kompetensutveckling av sfi-lärare, yrkesbedömning och validering av utländsk utbildning samt kompletterande högskoleutbildningar.

Urban utveckling

Det urbana utvecklingsarbetet bidrar till att identifiera former för samordning och samverkan kring ett långsiktigt förändringsarbete i stadsdelar med ett utbrett utanförskap. Särskilt fokus läggs på frågor som rör arbete, utbildning, trygghet och tillväxt. Staten har tecknat lokala utvecklingsavtal med 21 kommuner som omfattar 38 stadsdelar. Avtalen gäller för åren 2008-2010.

EU och internationellt samarbete

Inom ramen för EU-samarbetet bidrar regeringen till kunskaps- och erfarenhetsutbyte på integrationsområdet. EU:s ministrar med ansvar för integrationsfrågor träffas regelbundet för att diskutera och ta fram förslag till rådsslutsatser som sedan antas i Rådet för rättsliga och inrikes frågor. På motsvarande sätt behandlas urbanfrågor vid informella ministermöten för EU:s ministrar med ansvar för urban utveckling. Sverige deltar också i flera nätverk för kunskapsutbyte: National Contact Points on Integration (NCPI), Urban Development Group (UDG) och European Urban Knowledge Network (EUKN).

I och med att Lissabonfördraget antogs 2009 finns nu en rättslig grund för åtgärder som stimulerar och stödjer medlemsstaternas arbete med att främja integration som rör lagligen bosatta tredjelandsmedborgare. Enligt Stockholmsprogrammet (EU:s fleråriga arbetsprogram för frihet, säkerhet och rättvisa) ska samarbetet på integrationsområdet utvecklas genom stärkt kunskaps- och erfarenhetsutbyte och ökad samordning med andra relevanta politikområden. Under EU-ordförandeskapet 2009 fokuserade Sverige på utvecklingen av gemensamma indikatorer för uppföljning av integrationspolitikens resultat. Nu finns därför kärnindikatorer på några för integrationspolitiken relevanta politikområden: sysselsättning, utbildning, social inkludering och aktivt medborgarskap.

Sverige deltar även i Europarådets arbete kring integrationsfrågor samt i internationellt samarbete på området, primärt genom OECD:s arbetsgrupp Working Party on Migration och dess rapporteringssystem Continuous Reporting System on Migration (SOPEMI).

Aktuellt om integration

- Erik Ullenhag deltar i informellt nordiskt integrationsministermöte Pressmeddelande, 27 november 2013
- Migrations-, integrations- och arbetsmarknadsresa till Skaraborg 26 november 2013
- Erik Ullenhag besöker Gävle Pressmeddelande, 26 november 2013
- Tidigare nyheter

Relaterat

Mer om medborgarskap
Faktablad: Ny politik för nyanländas etablering i Sverige
Skr. 2009/10:233 Egenmakt mot utanförskap - redovisning av regeringens strategi för integration
SOU 2010:37 Sverige för nyanlända utanför flyktingmottagandet
SOU 2010:16 Sverige för nyanlända - Värden, välfärdsstat, vardagsliv
Prop. 2009/10:60 Nyanlända invandrares arbetsmarknadsetablering - egenansvar med professionellt stöd
Egenmakt mot utanförskap - regeringens strategi för integration (Skr. 2008/09:24)
Faktablad: Integrationspolitiken i Sverige

Externa länkar

Diskrimineringsombudsmannen

Mål och budget för integrationspolitiken

Målet för integrationspolitiken är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.

Området omfattar verksamhetsområden som rör allas lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund, nyanlända invandrares etablering i samhället, ersättning till kommunerna för flyktingmottagande, främjande av integration, urbant utvecklingsarbete samt svenskt medborgarskap.

Budget för 2014:

Verksamhet	miljoner kr
Integrationsåtgärder	197
Kommunersättningar vid flyktingmottagande	7 362
Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	2 342
Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	1 961
Hemutrustningslån	145
Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	32
Totalt:	12 040

Relaterat

Frågor och svar i budgeten för 2014
Läs mer om budgeten på regeringen.se/budget

Satsningar i Budgeten för 2014

På denna sida hittar du de satsningar inom integrationspolitiken som regeringen föreslår i Budgetpropositionen för 2014.

Medborgarskapsceremonier i alla svenska kommuner
För att tydligare än tidigare använda medborgarskapet som ett verktyg för integration föreslår regeringen att alla kommuner åläggs att en gång per år anordna en medborgarskapsceremoni. Syftet är att främja känslan av tillhörighet och uppvärdera betydelsen av medborgarskapet.

Folkhögskolor blir resurs i nyanländas etablering
Nyanlända invandrare som omfattas av Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag får framöver möjlighet till särskilt utformade utbildningar i folkhögskolornas regi. Det kan till exempel handla om sammanhållna utbildningar som omfattar bland annat svenska samt vissa orienterande och arbetsförberedande insatser.

Ökade insatser mot främlingsfientlighet och intolerans
Regeringen satsar ytterligare sammanlagt 20 miljoner kronor 2014-2017 för att vidga arbetet med att motverka främlingsfientlighet och intolerans. Det innebär inräknat tidigare satsningar att regeringen sammanlagt avsätter 61,5 miljoner de närmaste fyra åren för att bekämpa främlingsfientlighet och intolerans.

Rättvisare stöd till kommuner för jämnare mottagning av nyanlända invandrare
I budgetpropositionen för 2014 föreslås ett flertal satsningar för att underlätta kommunernas mottagande av nyanlända invandrare.

- Regeringens satsning på ett prestationsbaserat ersättningssystem till kommuner som tar emot nyanlända invandrare förstärks. Kommuner som i förhållande till sin folkmängd tar emot fler nyanlända kommer att få en högre ersättning. Kommuner med ett lågt mottagande kommer att få något sänkt ersättning. Sammanlagt ökar ersättningen till kommunerna drygt 1,1 miljarder kronor 2014-2017.
- Nyanlända som är föräldralediga på deltid ska kunna få sin etableringsplan förlängd med högst åtta månader, så att den effektiva plantiden motsvarar maximalt 24 månader med heltidsinsatser.
- Krav på att nyanlända invandrare ska acceptera lämpligt erbjudet arbete kommer att införas 2014.
- Bosättningsprocessen för nyanlända flyktingar effektiviseras.
- Även syskon till ensamkommande flyktingbarn ska framöver vid en återförening omfattas av den statliga ersättningen för flyktingmottagande.
- Effektivare etableringstid - starttidpunkten för etableringsplanen flyttas fram för nyanlända i anläggningsboende till dess att de blivit mottagna i en kommun.

Relaterat

Läs mer om budgeten på regeringen.se/budget

EU-projektet Good Relations

Arbetsmarknadsdepartementet är partner i EU-projektet Good Relations, som initierats av inrikesministeriet i Finland. Projektet pågår mellan november 2012 och oktober 2014. Projektet finansieras delvis av Europeiska unionens program för grundläggande rättigheter och medborgarskap. Det övergripande syftet med projektet Good Relations är att motverka främlingsfientlighet och andra former av intolerans genom att främja goda relationer mellan olika grupper.

Martha Hannus på Enheten för diskrimineringsfrågor är koordinator för projektet i Sverige, där fokus ligger på krisberedskap mot främlingsfientlighet på kommunal nivå. Huvudansvariga för projektet är Inrikesministeriet i Finland, som tillsatt en projektledare. Organisationen NICEM på Nordirland är konsult till projektet och utvärderar det.

Målet med projektet är att ta fram indikatorer på goda relationer, och att testa metoder för att främja goda relationer. Arbetet utgår från fyra dimensioner av goda relationer: attityder, säkerhet, interaktion med andra och deltagande och inflytande.

Projektet ska resultera i ett ramverk för goda relationer samt en praktisk guide för att främja goda relationer som ska kunna användas av lokala aktörer i samtliga EU-länder. I Sverige fokuserar projektet på krisberedskap mot främlingsfientlighet inom ramen för kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser. Tre pilotkommuner har inbjudits att delta i projektet.

I både Sverige och Finland samlas information om goda relationer in, och metoder för att främja goda relationer testas genom olika aktiviteter. I två gemensamma internationella workshops analyseras informationen och metoderna utvärderas, och slutligen tas en gemensam guide och ett ramverk fram. Projektet avslutas med en slutkonferens med deltagare från samtliga medlemsstater.

Som stöd för arbetet i Sverige har en nationell arbetsgrupp tillsatts, som ska ge råd och synpunkter under projekttiden. Arbetsgruppen består av ideella organisationer och myndigheter som har expertkompetens om krisberedskap samt om hur man bäst motverkar främlingsfientlighet och liknande former av intolerans. De tre pilotkommunerna ingår också i den nationella arbetsgruppen.

Deltagarna i arbetsgruppen är:

Länsstyrelsen i Västra Götaland, Malmö kommun, Borlänge kommun, Jokkmokks kommun, Röda Korset, Stiftelsen Expo, Teskedsorden, Forum för Levande Historia och Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap.

Relaterat

Informationsmaterial: EU-projektet Good Relations
SOU 2012:74 Främlingsfienden inom oss

Ladda ner

Rapport: Workshop för främjande av goda relationer (pdf 5,2 MB)

Externa länkar

Projektet Good Relations på finska inrikesministeriets webbplats
Nyhetsbrev om projektet (på engelska)

Vanliga påståenden om invandring

"Svenska folket är, i jämförelse med flera europeiska länder, mer positiva till invandring och invandrare. Men även i Sverige finns främlingsfientlighet och diskriminering. Och det är ingen tröst för den som drabbas av främlingsfientlighet att hatet är mindre vanligt än i andra länder.

Jag och regeringen för en aktiv politik mot antisemitism, islamofobi, antiziganism, afrofobi och annan främlingsfientlighet. Centralt för att värna det öppna samhället är att fördomar bemöts med fakta. Kring invandringen cirkulerar många myter och felaktiga påståenden. På den webbsida vi här tagit fram bemöts ett antal av de vanliga påståendena om just invandringen och dess effekter".

Erik Ullenhag
Integrationsminister

Det är vanligt att oriktiga påståenden, halvsanningar och myter sprids, särskilt på internet, om kostnader och problem med invandring. Dessa påståenden bidrar till fördomar, främlingsfientlighet och ibland till rent hat.

Regeringen tar kampen mot främlingsfientlighet och intolerans på stort allvar. Främlingsfientliga krafter får inte sätta agendan i Sverige. I stället står vi upp för ett öppet och tolerant samhälle för alla. Och vi bemöter fördomar, vilket görs bäst med fakta. Nedan besvaras några av de vanligaste påståendena om invandring. Under svaren finns länkar till källor och mer läsning.

Vanliga påståenden om invandring

- 1. "Man får inte diskutera migrations- och integrationspolitik"
- 2. "Det pågår en massinvandring och om några årtionden kommer svenskar att vara i minoritet i sitt eget land"
- 3. "De flesta så kallade flyktingar saknar flyktingskäl"
- 4. "De som får stanna i Sverige tar hit hela släkten"
- 5. "Sverige är på väg att bli ett muslimskt land"
- 6. "Alla utrikes födda som kommer till Sverige lever på bidrag"
- 7. "Nyanlända familjer får mer ekonomiskt bidrag än infödda svenskar"
- 8. "För att ta över Sverige föder invandrare väldigt många barn"
- 9. "På grund av invandringen får barnen inte sjunga nationalsången och psalmer i skolan"
- 10. "På grund av invandringen får skolavslutningar inte hållas i kyrkan"
- 11. På grund av invandringen får skolorna inte längre servera fläskkött"
- 12. "På grund av invandringen anpassar sig Sverige till kvinnofientliga traditioner"
- 13. "Invandringen har lett till en våg av kriminalitet"
- 14. "Invandringen kostar Sverige tiotals miljarder kronor varje år"
- 15. "Invandringen leder till lönedumpning"
- 16. "Invandrarna tar jobben från svenskar"
- 17. "Det finns en tyst majoritet som anser att invandringspolitiken är en katastrof"

1. "Man får inte diskutera migrations- och integrationspolitik"

Det stämmer inte. I Sverige har vi en omfattande yttrandefrihet. Migrations- och integrationspolitiken debatteras och diskuteras dagligen runt om i Sverige. På senare tid har debatten till och med intensifierats. Men den som argumenterar med hjälp av rasistiska och främlingsfientliga påståenden möter självklart berättigade motreaktioner.

2. "Det pågår en massinvandring och om några årtionden kommer svenskar att vara i minoritet i sitt eget land"

Det stämmer inte. Det största problemet med påståendet är att det bygger på föreställningar om att personer med utländsk bakgrund aldrig blir svenskar och att det är ett problem om människor har en bakgrund från ett annat land.

I dag är cirka 15 procent av Sveriges befolkning födda i ett annat land. Statistiska centralbyrån beräknar att andelen utrikes födda kommer att öka något de närmaste åren för att sedan stabiliseras på en nivå kring 18 procent.

De som invandrade till Sverige under 2012 var bland annat arbetskraftsinvandrare, flyktingar, studenter, anhöriginvandrare och adoptivbarn. Hemvändande svenska medborgare var den enskilt största invandrargruppen och stod för en femtedel av invandringen (knappt 20 500 personer). Utöver dessa var många av invandrarna medborgare i Syrien, Afghanistan, Somalia, Polen och Irak. Bland de invandrade fanns cirka 170 medborgarskap representerade. Invandringen 2012 var högre än normalt då 103 059 personer folkbokfördes som invandrade (eller flyttade till Sverige) från utlandet. Under 2013 och 2014 förväntas flyktinginvandringen öka på grund av konflikten i Syrien.

Under 2012 flyttade 51 747 personer från Sverige till utlandet. Migrantnettot, det vill säga den sammantagna effekten av in- och utvandring till och från Sverige var följaktligen cirka 51 000 personer.

- SCB: Befolkningsframskrivningar
- SCB: Befolkningsstatistiken

3. "De flesta så kallade flyktingar saknar flyktingskäl"

Det stämmer inte. Innan uppehållstillstånd beviljas görs en prövning i varje enskilt fall att de krav som ställs verkligen är uppfyllda. Många av dem som kommer till Sverige i dag flyr från konflikten i Syrien. Människor har också flytt från länder som Irak, Afghanistan och Somalia. Alla dessa länder har drabbats hårt av krig och konflikter. Det är viktigt att veta vad begreppen flykting och skyddsbehövande står för. Det är inte bara flyktingar i snäv mening som kan ha goda anledningar att beviljas skydd i Sverige.

Enligt utlänningslagen får en asylsökande uppehållstillstånd om han eller hon är flykting, skyddsbehövande eller uppfyller kraven i utlänningslagens regel om synnerligen ömmande omständigheter. Som skyddsbehövande räknas bland annat människor som löper risk att straffas med döden, utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling och människor som löper allvarlig risk att skadas på grund av väpnad konflikt.

Under 2012 beviljades 15 552 asylsökande personer uppehållstillstånd i Sverige. Av dessa hade 30 procent flyktingskäl och 58 procent skyddsskäl. Övriga 12 procent beviljades uppehållstillstånd till följd av synnerligen ömmande omständigheter (till exempel svår sjukdom) eller på grund av att det uppstått hinder att verkställa avvisnings- eller utvisningsbeslut. Därutöver överfördes 1 728 kvotflyktingar inom

ramen för vidarebosättning i samarbete med FN:s flyktingorgan UNHCR.

- Migrationsverket: Statistik om beviljade uppehållstillstånd
- Migrationsverket: Fakta om migration, en sida som bemöter vanliga påståenden om invandring
- Migrationsverket: Asylregler, en detaljerad genomgång

4. "De som får stanna i Sverige tar hit hela släkten"

Det stämmer inte. Anhöriga som kan komma till Sverige är i huvudsak makar, sambor, minderåriga barn och utlänningar som avser att gifta sig eller inleda samboförhållande med någon i Sverige. Det kan också röra sig om anhöriga med ett särskilt beroendeförhållande till släktingen i Sverige eller en förälder som ska utöva umgänge med ett barn och vissa andra anhöriga. I vissa fall krävs att den som är bosatt i Sverige har ett arbete och bostad för att familjen ska kunna återförenas i Sverige. Innan uppehållstillstånd beviljas görs en prövning i varje enskilt fall att de krav som ställs verkligen är uppfyllda. I sammanhanget är det också värt att notera att anhöriginvandrare kan vara anhöriga till svenska medborgare.

- Migrationsverket: Information om att flytta till någon

5. "Sverige är på väg att bli ett muslimskt land"

Det stämmer inte. Uppskattningsvis bor några hundratusen personer i Sverige som har sin bakgrund i huvudsakligen muslimska länder. Den siffran säger emellertid inte något om huruvida personen är religiös eller inte. Enligt personuppgiftslagen (1998:204) är det som huvudregel förbjudet att behandla personuppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller religiös övertygelse. De muslimska trossamfunden har ca. 110 000 medlemmar, vilket utgör drygt en procent av Sveriges befolkning. I sammanhanget är det viktigt att påpeka att den svenska staten är och ska fortsätta att vara sekulär.

- Nämnden för statligt stöd till trossamfund: Statistik

6. "Alla utrikes födda som kommer till Sverige lever på bidrag"

Det stämmer inte. Majoriteten av dem som fick uppehållstillstånd under 2012 lever inte på bidrag. De är t.ex. arbetskraftsinvandrare, studenter, EES/EU-medborgare och deras anhöriga som oftast har en försörjning när de kommer till Sverige. Under 2012 var över 700 000 utrikes födda personer sysselsatta. Men det tar fortfarande alltför lång tid för nyanlända flyktingar att komma in på arbetsmarknaden.

- SCB: Arbetskraftsundersökningarna AKU
- Migrationsverket: Statistik om uppehållstillstånd och uppehållsrätter

7. "Nyanlända familjer får mer ekonomiskt bidrag än infödda svenskar"

För många nyanlända invandrare gäller att de ska ha jobb eller annan egen försörjning för att kunna få uppehållstillstånd eller uppehållsrätt i Sverige. Flyktingar och deras anhöriga som inte har jobb kan dock få statlig etableringsersättning under de två första åren i Sverige. Ersättningen ligger på ungefär samma nivå som försörjningsstödet till vilken familj som helst i motsvarande ekonomiska situation. För att få full ersättning krävs deltagande i svenskundervisning, arbetsförberedande insatser och samhällsorientering på heltid.

På nätet cirkulerar påståenden som räknar upp olika förmåner som en nyanländ arbetslös mamma med tre barn kan få. Beräkningen baseras på ett specifikt exempel som har konstruerats enkom för att maximera påstådda bidrag på ett sätt som inte är möjligt i praktiken. Man kan till

exempel inte ha föräldrapenning för samma tid som man har etableringsersättning.

8. "För att ta över Sverige föder invandrare väldigt många barn"

Det finns en föreställning om att invandrare av olika anledningar föder många barn. Detta stämmer dock inte med sammansättningen bland dem som invandrade 2000 och 2005. I genomsnitt hade de som kom till Sverige som skyddsbehövande eller anhöriginvandrare dessa år mellan 0,4 och 1,5 barn i åldern 0 till 17 år vid invandringstillfället. Familjerna hade vuxit något i samtliga grupper efter några år i Sverige. Men efter fem år i landet har de flesta kvinnor och män som kom till Sverige 2000 och 2005 fortfarande ett eller två barn. Endast ett fåtal har fem barn eller fler.

- SOU 2012:69 Med rätt att delta - nyanlända kvinnor och anhöriginvandrare på arbetsmarknaden

9. "På grund av invandringen får barnen inte sjunga nationalsången och psalmer i skolan"

Det stämmer inte. Av den nya läroplanen för grundskolan, som gäller sedan 2011, framgår att eleverna ska lära sig några av de vanligaste psalmerna och nationalsången. Utbildningen i förskolor eller skolor med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell. Även vid fristående skolor och förskolor ska undervisningen vara icke-konfessionell. Utbildningen i övrigt vid fristående skolor och förskolor får dock ha en konfessionell inriktning under förutsättning att deltagandet i konfessionella inslag är frivilliga.

- Riksdagen: Skollagen, se kapitel 1
- Skolverket: Läroplan för grundskolan

10. "På grund av invandringen får skolavslutningar inte hållas i kyrkan"

Det stämmer inte. Det går bra att ha skolavslutning i kyrkan om den utformas så att tonvikten ligger på traditioner, högtidlighet och den gemensamma samvaron. Utbildningen i skolor med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell. Även Vid fristående skolor och förskolor ska undervisningen vara icke-konfessionell. Utbildningen i övrigt vid fristående skolor och förskolor får dock ha en konfessionell inriktning under förutsättning att deltagandet i konfessionella inslag är frivilliga.

- Riksdagen: Skollagen, se kapitel 1
- Skolverket: Juridisk vägledning

11. På grund av invandringen får skolorna inte längre servera fläskkött"

Det stämmer inte. Det finns inga politiska beslut eller riktlinjer om vilken sorts kött som ska serveras i skolor och förskolor. Några förskolor har beslutat att inte servera fläskkött, men de tillhör undantagen. Anledningen är att skolarna till viss del anpassar maten efter elevernas matvanor, t.ex. att erbjuda vegetariska alternativ eller mat utan fläskkött.

12. "På grund av invandringen anpassar sig Sverige till kvinnofientliga traditioner"

Det stämmer inte. Sverige har en lång tradition av arbete för ett jämställt samhälle där alla kvinnor och män har samma rättigheter och möjligheter. Regeringen arbetar aktivt för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck, barnäktenskap, tvångsäktenskap och andra företeelser som strider mot individens rättigheter. Regeringens linje är tydlig. Sverige motverkar existerande

förtyck av kvinnor och kommer aldrig att acceptera kvinnofientliga uttryck oavsett ursprung.

- Regeringens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck
- SOU 2012:35 Utredning om stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap

13. "Invandringen har lett till en våg av kriminalitet"

Den absoluta majoriteten utrikes födda, precis som den absoluta majoriteten av inrikes födda, begår aldrig brott. Brott ska alltid bekämpas och den ansvarige ska ställas till svars. Men när en enskild person som invandrat till vårt land begår brott är det inte rätt att skuldbelägga hela gruppen utrikes födda.

Det finns en viss överrepresentation bland utrikes födda i brottsstatistiken som beror på många faktorer. Det handlar bland annat om socialt utanförskap och att det är många unga män som kommer till Sverige (unga män är generellt överrepresenterade i brottsstatistiken).

Dessutom finns det alltid en stor osäkerhet i statistik om kriminalitet. Många brott anmäls aldrig och många av de brott som anmäls klaras inte upp. Ett sätt att försöka mäta och jämföra över tid och mellan länder är enkätundersökningar där de svarande får uppge om de utsatts för brott det senaste året. I statistik som Brottsförebyggande rådet hänvisar till sticker Sverige inte ut jämfört med länder som har lägre invandring. Det är lika många eller fler som uppger att de har utsatts för brott i en del länder med lägre invandring till, t.ex. Danmark.

- Brå: Brottslighet bland personer födda i Sverige och i utlandet
- Brå: Brottsutvecklingen i Sverige 2008-2011

14. "Invandringen kostar Sverige tiotals miljarder kronor varje år"

Det finns nationalekonomiska studier som gjorts avseende invandring och effekter på exempelvis tillväxt, handel, företagande, löner och offentliga finanser. Det finns inget självklart sätt att foga samman dessa olika perspektiv till ett svar.

Vissa studier av invandring i USA och Japan pekar på svagt positiva effekter på tillväxten, men det finns även studier som visar på svagt negativa effekter. Studier av den fria rörligheten inom EU pekar på vissa positiva effekter på tillväxten. Flera studier pekar på att invandring leder till ökad handel med invandrarnas ursprungsländer, t.ex. visar en svensk studie från 2012 att svenska företag som anställer personer med utländsk bakgrund ökar både sin export och import. Enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) är andelen egna företagare bland de förvärvsarbetande högre för utrikes födda än för inrikes födda. Studier visar också att företagare med utländsk bakgrund har fler anställda per företag. Det finns teorier om att öppna och toleranta samhällen är mer uppfinningsrika, och Sverige ligger också i topp i flera internationella index över innovationsklimat.

Det är inte helt klart hur invandringen påverkar de offentliga finanserna. De beräkningar som finns visar på större kostnader än intäkter. Två viktiga faktorer som påverkar beräkningarna är åldern hos människor som kommer till Sverige och hur stor andel som arbetar. En förbättrad integration kan ge stora positiva effekter. Det bör också noteras att beräkningarna handlar om offentliga intäkter och utgifter på individnivå. De positiva effekterna som invandring har på samhällsekonomin som helhet genom ökad tillväxt, handel och företagande ingår inte.

Sammantaget kan vi se att Sverige, har kunnat kombinera en

förhållandevis hög invandring med en god ekonomisk utveckling. Vi står oss väl såväl när det gäller mått på ekonomisk produktion som bredare välfärdsmått.

- Tillväxtverket - möjligheternas marknad, en antologi om företagare med utländsk bakgrund
- ESO-rapport: Invandringen och de offentliga finanserna
- Studie publicerad i Ekonomisk Debatt: Utlandsfödda främjar företagens utrikeshandel

15. "Invandringen leder till lönedumpning"

Det finns få studier som visar att lönerna påverkas av invandring. De internationella studier som har genomförts tyder på att effekterna är obefintliga eller små. I en svensk studie från 2008, som omfattar undersökningsperioden 1993-2003, kunde det inte påvisas någon signifikant effekt på inföddas löner på grund av invandring till Sverige.

- ESO-rapport: Invandringen och de offentliga finanserna

16. "Invandrarna tar jobben från svenskar"

Invandring bidrar ofta positivt till arbetsmarknaden genom att kompensera för underskott av inhemsk arbetskraft inom vissa yrken. Tandläkare och läkare är bristyrken och i dag är nästan var tredje läkare i Sverige och var fjärde tandläkare födda i ett annat land. Av dem som arbetar inom yrkesgruppen hotell- och kontorsstädning är exempelvis 46 procent utrikes födda.

Sverige liksom många andra länder står inför det faktum att fler och fler blir äldre samtidigt som det blir färre som befinner sig i arbetsför ålder. Fram till och med 2025 kommer 1,5 miljoner människor att fylla 65 år i Sverige. Det behövs fler människor som arbetar i Sverige.

Dessutom visar forskning att invandring kan bidra till en ökad utrikeshandel och därmed en ökad tillväxt. Utrikeshandeln kan öka då personer med utländsk bakgrund besitter goda kunskaper om bland annat affärskultur, politik och språk i sina tidigare hemländer.

- SCB: Äldre och utrikes födda behövs för framtidens välfärd
- Arbetsförmedlingen: "Var finns jobben 2013"
- Studie publicerad i Ekonomisk Debatt: Utlandsfödda främjar företagens utrikeshandel

17. "Det finns en tyst majoritet som anser att invandringspolitiken är en katastrof"

I ett antal undersökningar som jämför attityder i olika länder finner forskarna att svenskarna är mest positiva till invandring. Eurobarometern visar att svenskar är mest positiva i EU till att uppmuntra arbetskraftsmigration från länder utanför EU med hänsyn till de demografiska utmaningar som finns i EU. Svenskar är även mest positiva till att EU ska ge skydd till asylsökande och mest benägna att instämma i påståendet att invandringen berikar vårt land. När Eurostat 2009 mätte hur invånarna i ett antal europeiska storstäder ser på personer från andra länder, var det 88 procent av stockholmarna som instämde eller instämde starkt i påståendet att förekomsten av utlänningar är bra för staden. Av Malmöborna var siffran 72 procent. SOM-undersökningar från Göteborgs universitet visar på att inställningen till flyktingmottagning har blivit alltmer positiv under en följd av år. Mellan 2011 till 2012 har det dock skett en förändring i negativ riktning. I 2012 års undersökning angav 45 procent att det är ett mycket eller ett ganska bra förslag att ta emot färre flyktingar i Sverige. Motsvarande siffra för 2011 var 41 procent, den lägsta siffran någonsin.

- Eurobarometern

- Special Eurobarometern 2012:380
- SOM-institutet om svensk flyktingopinion
- Eurostat om attityder i europeiska städer, bland annat om utrikesfödda

Relaterat

Pressmeddelande: Webbsidan om tolerans relanseras
Fickfakta 2010 - statistik om integration
SOU 2012:74 Främlingsfienden inom oss

Externa länkar

SCB: Integration - analyser
SCB:s integrationsportal
Migrationsinfo
ESO-rapport om arbetsmarknadsintegration: Sysselsättning för invandrare

Urban utveckling

Har inte undermenyer
Urban utveckling 2013-2014
Har inte undermenyer
Utvärderingar och rapporter
Har inte undermenyer
Tidigare insatser för urbant utvecklingsarbete

Urban utveckling - stadsdelar med utbrett utanförskap

Urbant utvecklingsarbete är en del av integrationspolitiken. Urban utveckling avser kunskapsbaserade och tvärsektoriellt samordnade insatser för bättre utveckling i stadsdelar med ett utbrett utanförskap.

En av regeringens prioriteringar är att bryta utanförskapet. I städerna är utanförskapet ofta koncentrerat till vissa stadsdelar och har ofta ett mångfacetterat djup. Samtidigt är segregationen och utanförskapet inte enbart ett storstadsfenomen utan återfinns i såväl mellanstora som mindre städer runtom i landet.

Regeringens arbete med urban utveckling utgår i första hand från samverkan och stöd utifrån myndigheternas och kommunernas ordinarie verksamhet. Som ett komplement pågår en satsning inom skolområdet och ett prestationsbaserat stimulansbidrag på 200 miljoner kronor fördelas till nio berörda kommuner under 2013-2014.

Det urbana utvecklingsarbetet syftar till att skapa:

- bättre levnadsvillkor i stadsdelar med utbrett utanförskap,
- minskade socioekonomiska skillnader inom städerna och regionerna,
- färre stadsdelar med utbrett utanförskap.

Utgångspunkt och målsättning

Den övergripande inriktningen för regeringens arbete inom urban utveckling är en positiv utveckling i stadsdelar med ett utbrett utanförskap. Målsättningen för arbetet är att stadsdelar som präglas av låg förvärvsfrekvens, högt uttag av långvarigt försörjningsstöd och låg behörighet till gymnasiet ska förbättras och att skillnaderna jämfört med övriga stadsdelar i kommunen minska.

För att nå målsättningen krävs insatser på strukturell nivå, områdes-, och individnivå. Det är således mycket centralt att inte bara arbeta med stadsdelarna som är i fokus, utan att också utifrån förståelsen att samhällsutvecklingen påverkar och påverkas av den övriga staden och regionen.

Övergripande inriktning

- Fokus på stadsdelar med utbrett utanförskap i städer. Nio kommuner med 15 stadsdelar omfattas av det urbana utvecklingsarbetet.
- Regeringen bidrar genom uppdrag till Boverket och berörda länsstyrelser med resurser för utvärdering, kunskapsinhämtning, kunskapsutbyte och kunskapsspridning.
- Samverkan mellan kommuner och andra aktörer för att effektivisera metoder för att minska utanförskapet.

Länsstyrelser, kommuner och stadsdelar som omfattas av det urbana utvecklingsarbetet

Stockholm

- Stockholm
- Rinkeby
- Tensta
- Södertälje
- Hovsjö
- Ronna

Västra Götaland

- Göteborg
- Gårdsten
- Norra Biskopsgården
- Hjällbo
- Bergsjön
- Borås
- Hässleholmen
- Trollhättan
- Kronogården

Kronoberg

- Växjö
- Araby

Skåne

- Malmö
- Herrgården
- Södra Sofielund
- Landskrona
- Centrum-Öster
- Kristianstad
- Gamlegården

Internationellt arbete

URBACT är ett europeiskt program för utbyte och lärande som arbetar för att främja hållbar stadsutveckling. URBACT arbetar med samverkan mellan städer för att hitta lösningar på stora urbana

utmaningar. Programmet hjälper också städer att utveckla pragmatiska lösningar som är nyskapande och hållbara och som integrerar såväl den ekonomiska, sociala som den ekologiska dimensionen. URBACT utgörs av 300 städer, 29 länder och 5 000 aktiva deltagare.

- Arbetsmarknadsdepartementet

Aktuellt om urban utveckling

- Urbana utvecklingsområden 2013 - Statistisk uppföljning utifrån 7 indikatorer Rapporter, 21 november 2013
- Inspiration för integration den 3 december Informationsmaterial, 11 november 2013
- DO ska förbereda flytt till Tensta/Rinkeby Pressmeddelande, 10 juni 2013
- Tidigare nyheter

Externa länkar

Om urbant kunskapsutbyte på URBACT:s webbplats
Delegationen för hållbara städers webbplats
Om integration på SCB:s webbplats

Tankar om integration

Fredagen den 7 oktober deltog flera aktörer inom den offentliga, ideella och privata sektorn i ett nationellt rådslag om integration i Stockholm. På rådslaget uppmanades deltagarna att komma med förslag på insatser till den kommande integrationsstrategin.

"Språket underlättar integrationsprocessen"
Susanna Güven, Kurdiska Riksförbundet i Stockholm:

- Satsa på bättre resurser redan från start för att lära sig det svenska språket som nyanländ. Alla bör inte placeras in i samma grupp, utan det är viktigt att man delas in efter exempelvis utbildningsbakgrund. Att kunna det svenska språket underlättar integrationsprocessen.

"Integrationsstrategin måste utgå ifrån att detta är något vi alla gör tillsammans"
Amira Ikar Amin och Elisabeth Därth, Academedia Eductus AB:

- Integrationsstrategin måste utgå ifrån att detta är något vi alla gör tillsammans. Den offentliga sektorn inom stat och kommun måste samarbeta med varandra och med privata utbildningsföretag och näringsliv och utnyttja varandras förmågor och kompetenser. Det är viktigt att ta tillvara all den erfarenhet som idag finns bland privata aktörer och ge oss lite mer fria ramar att skräddarsy lösningar för individer och för den lokala arbetsmarknaden.

Det är viktigt att samarbeta med den kommunala vuxenutbildningen och att hitta goda lokala och regionala möjligheter till kompetensutveckling. Det är också viktigt att ta tillvara ny forskning och att använda personal som talar de nyanländas eget modersmål, naturligtvis blandat med svenska.

"Satsa mer på utbildning"
Sergej Anochin, X-Cons:

- Förbättra arbetet mot främlingsfientlighet och satsa mer på utbildning.

"Flera verktyg och färdigheter för att uttrycka sina olikheter"
Julie Lindahl, Föreningen Stories for Society/Berättelser för Samhället:

- Att man har flera verktyg och färdigheter för att uttrycka sina olikheter på ett bra och givande sätt. Det behövs mer tankar om de yngsta i vårt samhälle. De ska tidigt i livet kunna uttrycka sig lugnt och självsäkert om sina olikheter och vad de kan bidra med.

Mera arbete med våra känslor kring olikheter istället för bara arbete med rätt ord. Det finns ett stort gap mellan fina ord om integration och mångfald och de verkliga känslor som finns - och det behövs verktyg för att bearbeta dem.

"Enklare och klarare regelverk"
Liyen Chin och Hugo Nilsson, FORES:

- Vi anser att glappet på arbetsmarknaden mellan inrikes och utrikes födda är en av de största utmaningarna i integrationsdebatten. Vi tror och hoppas att detta kan bli bättre med hjälp av ett enklare och klarare regelverk så att de nyanlända snabbare kan komma ut på arbetsmarknaden. Då blir förhoppningsvis följderna även en mer positiv inställning till invandring.

Relaterat

- Nyhetsartikel: Ny integrationsstrategi tar form

Ladda ner

- Nationellt rådslag om integration den 7 oktober 2011 i tio punkter (pdf 57 kB)
- Expertgruppen för studier i offentlig ekonomis presentationsmaterial (pdf 216 kB)
- IFAU - Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärderings presentationsmaterial (pdf 405 kB)
- Malmö högskolas presentationsmaterial (pdf 341 kB)
- Stockholms universitets barn- och ungdomsvetenskapliga institutions presentationsmaterial (pdf 192 kB)
- Stockholms universitet, Institutet för social forsknings presentationsmaterial (pdf 212 kB)

Diskrimineringsfrågor

Har inte undermenyer
Mål och budget för politik mot diskriminering
Har inte undermenyer
Satsningar i Budgeten för 2014
Homo- bisexuella och transpersoners rättigheter

Har inte undermenyer
Diskrimineringslagen
Regeringskansliet på Pride

Diskrimineringsfrågor

Målet för regeringens insatser mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering. Området omfattar åtgärder för att förebygga diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder. Andra frågor som är kopplade till detta område är åtgärder mot rasism, homofobi och andra liknande former av intolerans.

Regeringens insatser på området är inriktade på att:

- minska diskrimineringen och främja lika rättigheter i samhället oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder,
- det ska finnas god kunskap om förekomst och omfattning av diskriminering i samhället och om mekanismer bakom diskriminering,
- arbetsgivare ska ha kunskap om diskrimineringslagstiftningen och ska arbeta för att förebygga diskriminering, och
- skapa förutsättningar för arbetet mot rasism och liknande former av intolerans.

En förutsättning för arbetet med att bekämpa diskriminering är en effektiv och heltäckande diskrimineringslagstiftning. Den 1 januari 2009 trädde därför en ny lag, diskrimineringslagen, i kraft (SFS 2008:567). Samtidigt inrättades en ny myndighet, Diskrimineringsombudsmannen, som ska utöva tillsyn över att lagen följs. Därutöver hanterar Ungdomsstyrelsen tre olika bidragssystem i syfte att stödja verksamhet mot diskriminering, rasism, homofobi och liknande former av intolerans.

Den svenska diskrimineringslagstiftningen grundar sig i flera internationella juridiska instrument på området till vilka Sverige har anslutit sig, däribland:

- FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor,
- FN:s konvention om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering,
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning,
- Direktivet mot etnisk diskriminering (direktiv 2000/43/EG), samt
- Arbetslivsdirektivet (direktiv 2000/78/EG).

Mål och budget för politik mot diskriminering

Målet för regeringens politik mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering.

Regeringens politik mot diskriminering är inriktad på att:

- minska diskrimineringen och främja lika rättigheter i samhället oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder,
- det ska finnas god kunskap om förekomst och omfattning av diskriminering i samhället och att det ska finnas kunskaper om mekanismer bakom diskriminering,
- arbetsgivare ska ha kunskap om diskrimineringslagstiftningen och ska arbeta för att förebygga diskriminering, och
- skapa förutsättningar för arbetet mot främlingsfientlighet och liknande former av intolerans.

Budget för 2014

Verksamhet	Miljoner kronor
Diskrimineringsombudsmannen	97
Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	42
Totalt:	140

Relaterat

Frågor och svar i budgeten för 2014
Läs mer om budgeten på regeringen.se/budget

Satsningar i Budgeten för 2014

På denna sida hittar du de satsningar inom politiken mot diskriminering som regeringen föreslår i Budgetpropositionen för 2014.

Ökade satsningar för att säkerställa hbt-personers rättigheter och möjligheter
För första gången kommer en svensk regering att anta en hbt-strategi. I budgeten satsar därför regeringen de närmaste tre åren (2014-2016) ytterligare sammanlagt 21 miljoner kronor och från 2017 tre miljoner kronor årligen för att stärka homosexuellas, bisexuellas och transpersoners (hbt) lika rättigheter och möjligheter. Det innebär att regeringen avsätter sammanlagt 40 miljoner kronor under perioden 2014-2017.

Ökade satsningar på romska brobyggare
Regeringen satsar ytterligare fem miljoner kronor per år 2014 och 2015 för att utvidga insatser med så kallade brobyggare för romsk inkludering. Det innebär att regeringen sammanlagt avsätter 33 miljoner kronor de närmaste två åren för romsk inkludering.
En brobyggare är en person med romsk språk- och kulturkompetens som fungerar som en länk mellan enskilda och offentlig verksamhet. Idag har brobyggare främst prövats inom ramen för skolan och Arbetsförmedlingen. Verksamheten har på kort tid visat på bra och konkreta resultat. Regeringen avser därför att fortsätta och utvidga insatsen till att även inkludera vissa andra samhällsområden, exempelvis socialtjänsten.

Relaterat

Läs mer om budgeten på regeringen.se/budget

Homo- bisexuella och transpersoners rättigheter

Har inte undermenyer
Hbt-milstolpar i Sverige
Har inte undermenyer
Regeringskansliet på Pride

Homosexuella, bisexuella och transpersoner (hbt-personer) drabbas fortfarande av diskriminering och andra kränkningar i det svenska samhället. Detta är oacceptabelt och arbetet för lika rättigheter och möjligheter för hbt-personer är därför en viktig fråga för regeringen. Regeringen intensifierar därför arbetet med att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

I slutet av november 2011 anordnades en hearing där organisationer som arbetar för hbt-personers rättigheter fick tillfälle att lyfta fram problem som de uppmärksammat, men även framföra synpunkter på vilka åtgärder som borde vidtas.

De synpunkter som framkom vid hearing, eller inkommit på annat sätt, kommer att fogas till detta arbete.

- Arbetsmarknadsdepartementet

Relaterat

Faktablad: Lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck

Ladda ner

Yogyakartaprinciperna på svenska (pdf 142 kB)
Ministerkommitténs rekommendation till medlemsstaterna om åtgärder för att motverka diskriminering som har samband med sexuell läggning eller könsidentitet (pdf 110 kB)

Externa länkar

Mer om lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck på regeringens webbplats för mänskliga rättigheter

Diskrimineringslagen

Diskrimineringslagen trädde i kraft den 1 januari 2009. Samtidigt inrättades Diskrimineringsombudsmannen, som har tillsyn över att lagen följs.

Diskrimineringsförbudets omfattning

I diskrimineringslagen gäller förbudet mot diskriminering inom i princip alla samhällsområden och för samtliga diskrimineringsgrunder. Undantaget är ålder, där förbudet begränsas till att endast omfatta utbildningsverksamhet och arbetslivet i vid mening. Regeringen har i propositionen Ett utvidgat skydd mot åldersdiskriminering (prop. 2011/12:159) föreslagit att skyddet mot åldersdiskriminering utvidgas till fler samhällsområden.

Diskrimineringsombudsmannen

Diskrimineringsombudsmannen inrättades den 1 januari 2009 och har tillsyn över att diskrimineringslagen följs.
Diskrimineringsombudsmannen ersatte de tidigare ombudsmännen mot diskriminering (DO, JämO, HomO, HO) och utreder bland annat anmälningar om diskriminering och trakasserier, liksom granskar hur arbetsgivare, högskolor och skolor lever upp till diskrimineringslagens krav på åtgärder för att förebygga diskriminering.

Rätt för intresseorganisationer att föra talan

Diskrimineringslagen ger rätt till vissa ideella föreningar att i domstol föra talan för enskilda personer. En sådan rätt att föra talan har även Diskrimineringsombudsmannen. För att få föra talan ska den ideella föreningen enligt sina stadgar ta tillvara sina medlemmars intressen. Föreningen ska även ha intresse i saken och ekonomiska förutsättningar att föra talan och även i övrigt vara lämpad att företräda den enskilde.

Ersättning vid diskriminering

Vid överträdelse av diskrimineringslagen kan diskrimineringsersättning utgå. Diskrimineringsersättningen ska både vara en ersättning för den kränkning som diskrimineringen innebär och samtidigt avskräcka från diskriminering.

FAKTA OM DEN NYA LAGEN

SJU OLIKA DISKRIMINERINGSGRUNDER

Den nya lagen ska motverka diskriminering på grund av:
- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionshinder
- sexuell läggning
- ålder.

DISKRIMINERINGSFÖRBUDENS OMFATTNING

Diskrimineringslagen innehåller diskrimineringsförbud som gäller:
- arbetslivet
- utbildningsverksamhet
- arbetsmarknadspolitisk verksamhet och arbetsförmedling utan offentligt uppdrag
- start eller bedrivande av näringsverksamhet
- yrkesbehörighet
- medlemskap i vissa organisationer
- varor, tjänster och bostäder
- allmän sammankomst och offentlig tillställning
- hälso- och sjukvården
- socialtjänsten
- socialförsäkringen
- arbetslöshetsförsäkringen
- studiestöd
- värnplikt och civilplikt
- offentlig anställning.

Förbudet mot diskriminering inom dessa områden gäller för samtliga diskrimineringsgrunder utom ålder, som omfattar områdena arbetslivet, utbildningsverksamhet, arbetsmarknadspolitisk verksamhet och arbetsförmedling utan offentligt uppdrag, start eller bedrivande av näringsverksamhet, yrkesbehörighet och medlemskap i vissa organisationer.

- Arbetsmarknadsdepartementet

Relaterat

Prop. 2007/08:95 Ett starkare skydd mot diskriminering
Prop. 2011/12:159 Ett utvidgat skydd mot åldersdiskriminering
Prop. 2011/12:122 Diskriminering som har samband med kön i fråga om försäkringstjänster
Diskrimineringslagen på engelska
Lagen om Diskrimineringsombudsmannen på engelska

Ladda ner

Diskrimineringslagen, SFS 2008:567 (pdf 91 kB)
Lag om Diskrimineringsombudsmannen, SFS 2008:568 (pdf 41 kB)

Externa länkar

Mer om arbetet mot diskriminering på Diskrimineringsombudsmannens webbplats

Regeringskansliet på Pride 2013

Regeringskansliet medverkar för nionde året i rad som utställare under Stockholm Pride. Stockholm Pride är Nordens största festival för att synliggöra hbt-frågor och skapa en frizon för homosexuella, bisexuella, trans- och queerpersoner.

Arbetet för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning eller könsöverskridande identitet är prioriterat av regeringen. Syftet med regeringens medverkan under Pride är att informera om arbetet med frågor som rör hbt-personer och deras rättigheter (i internationella sammanhang: LGBT: lesbian, gay, bisexual and trensgender persons).

Sveriges regering var den första i världen att lyfta in arbetet med hbt-frågan i en regeringsförklaring, vilket skedde 2006.

Skyddet mot diskriminering ingår i alla FN:s konventioner om mänskliga rättigheter, vilket poängterades i regeringsförklaringen: "I stora delar av världen utsätts hbt-personer för brutalt förtryck. Det är angeläget att stärka FN:s arbete mot detta. Respekten för de mänskliga rättigheterna skall vara universell."

Relaterat

- Regeringens arbete med diskrimineringsfrågor
- Informationsmaterial: Lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck
- Informationsmaterial på engelska: Lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck

Externa länkar

- Pridefestivalens webbplats
- Artikel: Lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck (Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter)

Folkrätt och mänskliga rättigheter

- Folkrätt
- Mänskliga rättigheter
- Friheten på nätet

Folkrätt och mänskliga rättigheter
Sverige har traditionellt satt respekten för folkrätten och de mänskliga rättigheterna i det främsta rummet. För ett litet land som Sverige är respekten för internationella normer en förutsättning för vårt utrikespolitiska agerande.
Utrikesdepartementet

Folkrätt
Folkrätten består av alla de internationella lagar och principer som reglerar hur stater och andra internationella aktörer ska samarbeta och hur de får och inte får agera gentemot varandra. Omsorgen om folkrätten och de mänskliga rättigheterna genomsyrar regeringens handlande såväl multilateralt i FN som regionalt i EU och andra organ samt bilateralt med enskilda stater.

- Folkrätt

Arbetsmarknadsdepartementet, Utrikesdepartementet
Mänskliga rättigheter
"Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter." Så inleds FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Det är en viktig uppgift att stärka respekten för dem. Regeringens arbete för att främja de mänskliga rättigheterna genomsyrar de flesta nationella politikområdena och utrikespolitikens alla delar.

- Mänskliga rättigheter

Utrikesdepartementet
Friheten på nätet
Friheten och säkerheten på Internet är en av de stora globala framtidsfrågorna. Friheten på nätet är en prioritet för hela UD - genom utrikespolitiken, utvecklingspolitiken och handelspolitiken.

- Friheten på nätet

Arbetsmarknadsdepartementet
Mänskliga rättigheter i Sverige
Regeringens långsiktiga mål är att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna i Sverige. Det innebär att de mänskliga rättigheterna inte får kränkas. Svensk lagstiftning ska överensstämma med de internationella konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige har anslutit sig till. Konventionerna ska följas på såväl nationell som kommunal nivå.

- Mänskliga rättigheter i Sverige

Regeringens webbplats för mänskliga rättigheter

Folkrätt

Folkrätten handlar om reglerna för hur stater och andra internationella aktörer ska samarbeta och hur de får och inte får agera gentemot varandra. Det kan röra sig om allt från rätten till att använda våld till hur parter i en konflikt får agera, lösning av internationella tvister, vilka regler som gäller på de fria haven eller internationella bestämmelser på miljöområdet.

En mycket viktig del av folkrätten utgörs av de mänskliga rättigheterna som reglerar förhållandet mellan statsmakten och enskilda människor.

Den svenska termen folkrätt (från tyskans "Völkerrecht") motsvaras av engelskans "public international law" respektive franskans "droit international public".

Många områden

Folkrätten täcker in en rad olika områden. Den reglerar bland annat frågan om erkännande av andra stater, förutsättningarna för diplomatiska och konsulära relationer samt regler för tvistelösningsmekanismer på det internationella planet. En stor del av regelverket handlar om hur stater skall samarbeta inom områden som transport och kommunikation.

Extra brännbara är de regler som handlar om när stater får använda sig av våld. Den internationella humanitära rätten dikterar de regler man måste iaktta när det väl blivit krig. Det rättsliga regelverket kring de mänskliga rättigheterna handlar om individens skydd i förhållande till staten och de olika skyldigheter som stater har gentemot enskilda. Den internationella havsrätten ställer upp regler för hur de fria haven får användas och i vilken utsträckning kuststater får vidta åtgärder för att skydda sina egna intressen. Reglerna om statsansvar handlar om vad som händer då stater bryter mot olika folkrättsliga bestämmelser och vilket ansvar stater har gentemot andra stater.

Relaterat

- Läs mer om humanitär rätt
- Läs mer om internationella domstolen, ICJ
- Läs mer om internationella brottmålsdomstolen, ICC
- Läs mer om Sverige och FN
- Skrivelse: mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik
- Nationell strategi för svenskt deltagande i internationell freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Ladda ner

- Conference on International Terrorism and International Law (pdf 43 kB)

Externa länkar

- Besök FN:s audiovisuella folkrättsbibliotek

Mänskliga rättigheter

Sverige har traditionellt satt respekten för folkrätten och de mänskliga rättigheterna i det främsta rummet. För ett litet land som Sverige är respekten för internationella normer en förutsättning för vårt utrikespolitiska agerande.

Omsorgen om folkrätten och de mänskliga rättigheterna genomsyrar regeringens handlande såväl multilateralt i FN som regionalt i EU och andra organ samt bilateralt med enskilda stater.

Sveriges prioriteringar

För att värna om folkrätten, inklusive de mänskliga rättigheterna, och verka för att den efterlevs och stärks, har man från svensk sida

- " verkat för att människor också i andra länder får del av de mänskliga rättigheter som fastslagits inom ramen för FN och andra internationella fora
- " verkat för att folkrätten och de mänskliga rättigheterna genomsyrar svenska och EU:s utrikespolitiska ställningstaganden
- " främjat en modern tolkning av FN-stadgan där individens säkerhet och rättigheter är centrala
- " fortsatt aktivt slagit vakt om den internationella brottmålsdomstolen (ICC)
- " verkat för att den internationella kampen mot terrorism bedrivs med full respekt för folkrätten, de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer
- " verkat för en förbättrad övervakning av den internationella humanitära rätten

Friheten på nätet

Har inte undermenyer
De mänskliga rättigheterna gäller även på internet

Ansvarigt statsråd
Carl Bildt Utrikesminister
Hillevi Engström Biståndsminister
Ewa Björling Handels- och nordisk samarbetsminister
Ansvarigt departement
Utrikesdepartementet

En av de stora globala framtidsfrågorna
Friheten och säkerheten på Internet är en av de stora globala framtidsfrågorna. Friheten på nätet är en prioritet för hela UD - genom utrikespolitiken, utvecklingspolitiken och handelspolitiken.

Utrikesminister Carl Bildt har engagerat sig i den internationella debatten för frihet på nätet. Biståndsminister Gunilla Carlsson har tagit initiativ till att öka stödet till nätaktivister i en rad länder och handelsminister Ewa Björling har tagit initiativ till att stärka dialogen med företagen om internetfrihet.

Grundläggande för Sverige är att de fri- och rättigheter som gäller offline också ska gälla online.
Nyheter om friheten på nätet

- Tal, 11 november 2013
  The digital divide must be closed
- 8 november 2013
  Sverige höll anförande om cybersäkerhet - nätfrihet, flerpartsmodell och internationell rätt betonas

- Pressmeddelande, 7 oktober 2013
  Sverige nu medlem i nystartade "Alliance for Affordable Internet"
- 20 juni 2013
  Olof Ehrenkronas inledningstal vid EuroDIG 2013
- Tal, 17 juni 2013
  Tal av utrikesminister Carl Bildt på Digital Horizon
- Pressmeddelande, 12 juni 2013
  Carl Bildt talar vid Digital Horizons på KTH
- Webbutsändning, 28 maj 2013
  Diallo Abdoulaye at Stockholm Internet Forum
- Webbutsändning, 28 maj 2013
  Quitéria Guirengane at Stockholm Internet Forum
- Webbutsändning, 28 maj 2013
  Yoani Sánchez at Stockholm Internet Forum (with english subtitles)
- Webbutsändning, 24 maj 2013
  Gunilla Carlsson at Stockholm Internet Forum
- Alla nyheter om frihet på nätet

Stockholm Internet Forum 2013

Den 22-23 maj 2013 stod utrikesminister Carl Bildt värd för den andra upplagan av Stockholm Internet Forum - SIF13. Liksom vid den första konferensen - SIF12 - var temat frihet på nätet för global utveckling.

Asyl, migration och integration

Integration
Har inte undermenyer
Svenskt medborgarskap
Migrations- och asylpolitik
Information om viseringar (visum)
Ta vara på kompetensen!

Svenskt medborgarskap

Den svenska medborgarskapslagstiftningen vilar på en grundtanke om ett medborgarskap som utgår från samhörighet med Sverige. Härstamningsprincipen, som innebär att medborgarskap förvärvas vid födelsen om någon av föräldrarna är svensk medborgare, har ett starkt genomslag i reglerna. En annan grundprincip är att undvika statslöshet. Sedan 2001 accepterar Sverige dubbelt medborgarskap.

Att bli svensk medborgare

Den som vill ansöka om svenskt medborgarskap eller veta mer om medborgarskapsfrågor ska i första hand vända sig till Migrationsverket.

Vad innebär svenskt medborgarskap?

Medborgarskap är ett rättsligt förhållande mellan en individ och stat. Medborgarskapet innebär friheter, rättigheter och skyldigheter och utgör en grund för folkstyrelsen. Det mest påtagliga beviset på medborgarskapet är det svenska passet eller det nationella id-kortet.

Personer med permanent uppehållstillstånd

Utländska medborgare som har permanent uppehållstillstånd (PUT) och är folkbokförda i Sverige har i stor utsträckning samma rättigheter och skyldigheter som svenska medborgare. Det finns dock vissa skillnader. Bara svenska medborgare har en absolut rätt att vistas i Sverige och bara svenska medborgare har rösträtt i riksdagsvalen. Man

kan inte heller bli invald i riksdagen om man är utländsk medborgare. Det finns också vissa anställningar som till exempel polis, yrkesmilitärer och vissa skyddstjänster, som enbart får tillsättas med svenska medborgare.

Möjlighet till dubbelt medborgarskap

Enligt lagen om svenskt medborgarskap är det möjligt att ha dubbelt medborgarskap. Den som förvärvar svenskt medborgarskap kan behålla sitt tidigare medborgarskap om lagen i det andra landet tillåter det. Den som är svensk medborgare och förvärvar ett annat medborgarskap kan behålla sitt svenska medborgarskap om inte det andra landets lagstiftning lägger hinder i vägen.

Aktuellt om svenskt medborgarskap

- Medborgarskapsceremonier i alla svenska kommuner Pressmeddelande, 1 september 2013
- Integrationsminister Erik Ullenhag kommenterar Medborgarskapsutredningen Pressmeddelande, 29 april 2013
- Det svenska medborgarskapet (lättläst) Statens offentliga utredningar (SOU), 29 april 2013
- Tidigare nyheter

Relaterat

SOU 2013:29 Det svenska medborgarskapet
Dubbelt medborgarskap. För- och nackdelar
The Swedish Citizenship Act (lagen om svenskt medborgarskap i engelsk översättning)

Externa länkar

Lag om svenskt medborgarskap (SFS 2001:82)
Migrationsverkets information om medborgarskap

Svenskt medborgarskap

Den svenska medborgarskapslagstiftningen vilar på en grundtanke om ett medborgarskap som utgår från samhörighet med Sverige. Härstamningsprincipen, som innebär att medborgarskap förvärvas vid födelsen om någon av föräldrarna är svensk medborgare, har ett starkt genomslag i reglerna. En annan grundprincip är att undvika statslöshet. Sedan 2001 accepterar Sverige dubbelt medborgarskap.

Att bli svensk medborgare

Den som vill ansöka om svenskt medborgarskap eller veta mer om medborgarskapsfrågor ska i första hand vända sig till Migrationsverket.

Vad innebär svenskt medborgarskap?

Medborgarskap är ett rättsligt förhållande mellan en individ och stat. Medborgarskapet innebär friheter, rättigheter och skyldigheter och utgör en grund för folkstyrelsen. Det mest påtagliga beviset på medborgarskapet är det svenska passet eller det nationella id-kortet.

Personer med permanent uppehållstillstånd

Utländska medborgare som har permanent uppehållstillstånd (PUT) och är folkbokförda i Sverige har i stor utsträckning samma rättigheter och skyldigheter som svenska medborgare. Det finns dock vissa skillnader. Bara svenska medborgare har en absolut rätt att vistas i Sverige och bara svenska medborgare har rösträtt i riksdagsvalen. Man kan inte heller bli invald i riksdagen om man är utländsk medborgare. Det finns också vissa anställningar som till exempel polis, yrkesmilitärer och vissa skyddstjänster, som enbart får tillsättas med svenska medborgare.

Möjlighet till dubbelt medborgarskap

Enligt lagen om svenskt medborgarskap är det möjligt att ha dubbelt medborgarskap. Den som förvärvar svenskt medborgarskap kan behålla sitt tidigare medborgarskap om lagen i det andra landet tillåter det. Den som är svensk medborgare och förvärvar ett annat medborgarskap kan behålla sitt svenska medborgarskap om inte det andra landets lagstiftning lägger hinder i vägen.

- Arbetsmarknadsdepartementet

Aktuellt om svenskt medborgarskap

- Medborgarskapsceremonier i alla svenska kommuner Pressmeddelande, 1 september 2013
- Integrationsminister Erik Ullenhag kommenterar Medborgarskapsutredningen Pressmeddelande, 29 april 2013
- Det svenska medborgarskapet (lättläst) Statens offentliga utredningar (SOU), 29 april 2013
- Tidigare nyheter

Relaterat

SOU 2013:29 Det svenska medborgarskapet
Dubbelt medborgarskap. För- och nackdelar
The Swedish Citizenship Act (lagen om svenskt medborgarskap i engelsk översättning)

Externa länkar

Lag om svenskt medborgarskap (SFS 2001:82)
Migrationsverkets information om medborgarskap

Migrations- och asylpolitik

Svensk migrationspolitik omfattar flykting- och invandringspolitik, återvändande, stöd för återvandring och kopplingen mellan migration och utveckling. Den inbegriper även samarbetet på internationell nivå kring dessa frågor.

Migrations- och asylpolitik är till sin natur gränsöverskridande. Människor rör sig mellan olika länder i världen. En del tvingas fly undan förföljelse, medan andra flyttar av ekonomiska och sociala skäl. Det kan handla om att bilda familj, arbeta eller studera i ett annat land. Det kan också handla om att söka sig till ett annat land i hopp om bättre framtidsutsikter. Migration har ofta stor betydelse för utvecklingen i såväl ursprungsländer som destinationsländer.

Målet är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som inom ramen för den reglerade invandringen värnar asylrätten, underlättar rörlighet över gränser, främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring, tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.

Sverige ska ta sin del av ansvaret för det internationella skyddet av flyktingar. En viktig del av det ansvaret är att, genom vidarebosättning i Sverige, bereda skydd för personer som befinner sig på flykt i ett tredje land och inte har tillgång till någon annan varaktig lösning. Sverige ska ha ett gott samarbete med FN:s flyktingkommissariat (UNHCR), en human flyktingpolitik och vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck. Möjligheten att söka asyl ska värnas, och utvecklingen i Europa, mot mer av stängda gränser, ska motverkas. Ett av regeringens huvudmål på migrationsområdet är gemensamma regler på asylområdet för länderna inom EU. Alla EU:s medlemsländer måste dela på ansvaret för att erbjuda skydd för

flyktingar. Om Sverige får ta en oproportionerligt stor del av ansvaret för flyktingsituationer i vår omvärld i förhållande till jämförbara länder reser det på sikt frågor kring hållbarheten i vårt asylsystem.

Sverige har skapat ett effektivt och flexibelt system för arbetskraftsinvandring. De nya reglerna för arbetskraftsinvandring trädde i kraft den 15 december 2008 och syftar till att underlätta rekryteringen av arbetskraft från tredjeland. En arbetsgivare som inte kan fylla sitt behov av arbetskraft med arbetstagare från EU/EES eller Schweiz får anställa en tredjelandsmedborgare om det kan säkerställas att erbjudna anställningsvillkor och försäkringsskydd motsvarar vad som gäller för arbetstagare som redan finns i Sverige.

EU-samarbetet

En stor del av det politiska arbetet på asyl- och migrationsområdet sker inom EU-samarbetet. EU:s ministrar med ansvar för asyl- och migrationsfrågor träffas regelbundet i Rådet för rättsliga och inrikes frågor, det så kallade RIF-rådet. Rådet sammanträder vanligtvis två till fyra gånger per halvår.

Med Amsterdamfördraget från 1999 blev asyl- och migrationsfrågorna en del av gemenskapsrätten. Genom Haagprogrammet från 2004 beslutade medlemsländerna att utveckla ett gemensamt asylsystem. I Stockholmsprogrammet som antogs i december 2009 anges att ett gemensamt asylförfarande ska upprättas senast 2012. Målen är dels att en högre gemensam skyddsnivå och ett mer likvärdigt skydd i hela EU ska uppnås, dels att ökad solidaritet mellan EU:s medlemsländer ska säkerställas.

Migrationsfrågan har under senare år fått en mer framträdande roll i EU:s externa relationer. EU hjälper bland annat till, i partnerskap med tredje länder, att bygga upp institutioner, lagstiftning och annan kapacitet för att hantera migrationen i ursprungs- och transitländerna.

Fakta

Regering och riksdag lägger fast migrationspolitikens inriktning.

Migrationsverket har ansvar för invandrings-, flykting-, återvandrings- och medborgarskapsfrågor.

Migrationsverkets beslut i asyl- och medborgarskapsärenden kan överklagas till någon av de tre migrationsdomstolarna, det vill säga förvaltningsrätterna i Stockholm, Göteborg och Malmö. Överprövning av migrationsdomstolarnas beslut sker i en tredje instans, en Migrationsöverdomstol, som utgörs av Kammarrätten i Stockholm.

Ansvarigt statsråd

- Tobias Billström

Ansvarigt departement

- Justitiedepartementet

Aktuellt

- Anna Erhardt ny pressekreterare hos Billström
  Pressmeddelande, 2 december 2013
- Genomförande av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet
  Pressmeddelande, 27 november 2013
- Genomförande av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet
  Departementsserien (Ds), 27 november 2013
- Visa allt

Relaterat

- Informationsmaterial: Faktablad om migrationspolitik
- Pressmeddelande: Regeringen och Miljöpartiet överens om satsning på migrationsforskning
- Pressmeddelande: Klart med skolgång för barn som vistas i landet utan tillstånd
- Pressmeddelande: Uppdrag till Migrationsverket att utarbeta informationsmaterial för överförmyndare och gode män om asylprocessen
- Pressmeddelande: Tre beslut med anledning av ramöverenskommelsen på migrationsområdet
- Nyhetsartikel: "Historisk överenskommelse om migrationspolitiken"
- Information om viseringar (visum)
- Svenska ambassaders och konsulats arbete med migrations- och viseringsfrågor

Ladda ner

- Ramöverenskommelse mellan regeringen och Miljöpartiet de gröna om migrationspolitik (pdf 108 kB)
- Fakta-PM om överenskommelsen om vård (pdf 70 kB)

Externa länkar

- Migrationsverkets webbplats

Information om viseringar (visum)

Syftet med Sveriges och EU:s (Schengenländernas) viseringspolitik är, att inom ramen för en reglerad invandring, ha ett så fritt besöksutbyte som möjligt. Medborgare i vissa länder måste ha en visering för inresa i Schengenområdet (Schengenvisering). Listan över vilka länder eller områden vars medborgare måste ha en visering vid inresa i Schengen finns under "Ladda ner".

En visering utfärdas för tillfälliga besök. Det är ett tillstånd som man måste ansöka om innan inresan . Syftet med besöket kan vara att besöka släkt eller vänner, ett turistbesök, ett affärsbesök, att delta i en konferens eller bara genomresa. En beviljad visering garanterar inte inresa, utan ytterst är det gränspolisen som avgör vem som får resa in.

Viseringskodexen

I juli 2009 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 om inrättande av en gemensam viseringskodex. Härigenom samlas de bestämmelser som avser utfärdande av viseringar i en och samma förordning. Dessutom harmoniseras de arbetsmetoder som medlemsstaterna ska följa när de handlägger viseringsansökningar. Schengenländernas viseringar gäller för hela Schengenområdet. Med en Schengenvisering kan en tredjelandsmedborgare resa in i ett Schengenland och sedan fritt resa omkring i hela Schengenområdet eftersom personkontrollerna vid Schengenländernas inre gränser är avskaffade. Därmed underlättar Schengensamarbetet för många resenärer som inte längre behöver ansöka på flera ambassader när de ska besöka flera Schengenländer under samma resa. Det är resans huvuddestination som avgör vid vilket Schengenlands ambassad viseringsansökan ska lämnas in.

Hur söker man visering (visum)

Visering till Sverige söks vid en svensk ambassad eller konsulat i det land sökanden är bosatt. Adresserna finns på "Ambassader och konsulat" under "Relaterat". Där Sverige inte har någon ambassad eller konsulat kan ett annat Schengenland företräda Sverige och efter prövad ansökan utfärda viseringen för Sveriges räkning. På vissa orter företräds Sverige av ett annat Schengenland även om det finns en svensk ambassad på plats, se lista under "Ladda ner".

Vem fattar beslutet om viseringen?

Svenska ambassader och generalkonsulat är självständiga beslutsmyndigheter för viseringar. Ibland måste dock ansökan skickas hem till Migrationsverket för slutgiltigt beslut. Beslut om viseringsansökan ska fattas inom 15 kalenderdagar från det att ansökan lämnats in. I vissa fall får handläggningstiden vara längre. Ett avslag på en viseringsansökan kan överklagas. Överklagande lämnas in på den ambassad som fattat beslutet.

Var och hur länge gäller viseringen?

En Schengenvisering kan avse högst tre månader under en sexmånadersperiod. Antalet dagar beror på den tid och avsikt som är skälet till vistelsen i Sverige och Schengenområdet. Viseringen gäller normalt för inresa i alla Schengenländerna. I undantagsfall kan den bara gälla för vistelse i det land som utfärdat den.

- Information om viseringar (visum)

Läs mer om viseringar och ansökningar

På de svenska ambassadernas webbplatser finns detaljerad information om viseringar samt länkar till nödvändiga blanketter som behövs vid ansökan. På Migrationsverkets webbplats finns också detaljerad information om viseringar, arbets- och uppehållstillstånd med mera. Här finns också blanketter och informationsblad på olika språk. Länkar till de svenska ambassadernas webbplats och migrationsverkets webbplats finns under "Externa länkar".

Medlemmarna i Schengensamarbetet

Schengenländerna är Belgien, Danmark, Finland, Estland, Frankrike, Grekland, Island, Italien, Lettland, Liechtenstein, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Schweiz, Slovakien, Spanien, Slovenien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.

Ansvarigt statsråd

- Tobias Billström

Ansvarigt departement

- Justitiedepartementet

Relaterat

Fri rörlighet för personer inom EU
Frågor och svar om visering (visum)
Läs mer om Schengensamarbetet
Ambassader och konsulat
Konsulslistan
Lista över utländska ambassader i Stockholm

Ladda ner

Länder vars medborgare behöver visum för inresa i Sverige (pdf 45 kB)
List of foreign citizens who require visa for entry into Sweden (pdf 45 kB)
Lista över länder för svensk Schengenrepresentation (pdf 80 kB)
List of Swedish Schengen representations (pdf 81 kB)

Externa länkar

Svenska ambassadernas webbplatser
Läs mer om visum på Migrationsverkets webbplats
Läs mer om Schengensamarbetet på EU:s webbplats
Läs mer om Schengen på EU-upplysningens webbplats
Information on visas (på engelska)

Ta vara på kompetensen!

Har inte undermenyer
Ministerresa till Skaraborg
Har inte undermenyer
Ministrarnas jobbturné fortsatte till Gävle
Har inte undermenyer
Etableringsreformen i fokus vid besök i Växjö
Har inte undermenyer
Jobbturnén besökte Malmö
Har inte undermenyer
Jobbturnén fortsatte till Umeå
Har inte undermenyer
Ministertrio på jobbturné i Göteborg

Regeringen har tagit initiativ till ett samarbete kring hur fler utrikes födda ska komma i arbete. De tre ansvariga ministrarna för migration, integration och arbetsmarknad besökte Malmö, Umeå, Göteborg, Helsingborg och Växjö för att lära mer och få idéer om hur kompetensen från utrikes födda bättre kan tas tillvara och få fler att komma i arbete.

I dag tar det alldeles för lång tid innan den som fått uppehållstillstånd i Sverige får ett första arbete. En snabbare etablering i samhället och på arbetsmarknaden för med sig stora mänskliga och samhällsekonomiska vinster.

Ju snabbare det går att komma in på arbetsmarknaden desto lättare är det att komma in i samhället. Därför vill regeringen öka andelen utrikes födda i arbete.

Syftet med jobbturnén är att stimulera till tankar och idéer för att söka svar och hitta fler lösningar på hur fler utrikes födda ska komma i arbete.

Regeringen vill skapa ett mer systematiskt arbetssätt över departementsgränserna för att skapa mer handlingskraft och kunskap om vilka möjligheter och hinder som finns för utrikes födda att ta sig in på arbetsmarknaden.

Ansvarigt departement

- Arbetsmarknadsdepartementet
- Justitiedepartementet

Relaterat

Reportage: Förbättrad integration på arbetsmarknaden stor utmaning

Minoritetspolitik

Har inte undermenyer
Mål och budget för minoritetspolitiken
Har inte undermenyer
Stärkta minoritetsrättigheter
Har inte undermenyer
Tydligare myndighetsansvar
Har inte undermenyer
Ökat inflytande
Har inte undermenyer
Stärkta minoritetsspråk
Romastrategin
Har inte undermenyer
Säkerhet för den judiska minoriteten

Minoritetspolitik
Minoritetspolitiken omfattar frågor om skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken. De nationella minoriteternas språk och kultur är en del av vårt gemensamma svenska kulturarv. Att stärka skyddet av de nationella minoriteterna är en del av Sveriges arbete med att värna om de mänskliga rättigheterna.

Målen för minoritetspolitiken är att:

- ge skydd för de nationella minoriteterna,
- stärka de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande, och
- stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

Regeringens minoritetspolitiska strategi
Från och med den 1 januari 2010 gäller en ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Lagen medför också ändringar i sametingslagen och socialtjänstlagen och är en del i regeringens minoritetspolitiska strategi som antogs i juni 2009. Strategin innehåller en rad förslag för att stärka de nationella minoriteternas rättigheter i praktiken, däribland åtgärder för att:

- säkerställa en bättre efterlevnad av Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- och minoritetsspråk samt uppföljning av vidtagna minoritetspolitiska åtgärder
- motverka diskriminering och utsatthet av de nationella minoriteterna
- stärka de nationella minoriteternas egenmakt och inflytande, samt
- främja bevarandet av de nationella minoritetsspråken.

Sveriges nationella minoriteter
De i Sverige erkända fem nationella minoriteterna är judar, romer, samer, som även är ett urfolk, sverigefinnar och tornedalingar. De historiska minoritetsspråken är jiddisch, romani chib (alla varieteter), samiska (alla varieteter), finska och meänkieli.

De fem nationella minoriteterna i Sverige omfattas alla av den svenska minoritetspolitiken. Gemensamt för dessa minoritetsgrupper är att de har befolkat Sverige under lång tid samt att de utgör grupper med en uttalad samhörighet. De har även en egen religiös, språklig eller kulturell tillhörighet och en vilja att behålla sin identitet.

Aktuellt om minoritetspolitik

- Fler ska få läsa nationella minoritetsspråk Pressmeddelande, 10 september 2013
- En miljon kronor för att förbättra romska kvinnors möjlighet till egen försörjning Pressmeddelande, 10 september 2013
- Fler romska brobyggare nästa år Pressmeddelande, 8 september 2013
- Tidigare nyheter

Relaterat

- Pressmeddelande: Satsning på utbildning om nationella minoriteters rättigheter
- Pressmeddelande: Budgetsatsningar inom integrationsminister Erik Ullenhags ansvarsområde
- 46 miljoner kronor för att bryta romers utanförskap
- Pressmeddelande: Fyra miljoner kronor satsas på säkerhet för den judiska minoriteten
- Pressmeddelande: Erik Ullenhag för samtal med judiska organisationer om antisemitism
- Pressmeddelande: Vitbok om övergrepp mot Sveriges romer
- Pressmeddelande: Fler kommuner får förstärkt minoritetsskydd
- Pressmeddelande: Förstärkning av minoritetspolitiken
- Sveriges rapport till Europarådet under ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter
- Sveriges rapport till Europarådet under ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter, på engelska
- SOU 2010:55 Romers rätt - en strategi för romer i Sverige
- Faktablad: Rättigheter stärkts för de nationella minoriteterna
- Prop. 2008/09:158 Från erkännande till egenmakt - regeringens strategi för de nationella minoriteterna
- Nationella minoritetsspråk vid domstolar och myndigheter - Ett alternativ, Ds 2008:26
- Att återta mitt språk - åtgärder för att stärka det samiska språket, SOU 2006:19
- Rätten till mitt språk - förstärkt minoritetsskydd, SOU 2005:40

Ladda ner

- Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk i Svensk författningssamling (SFS) (pdf 77 kB)

Externa länkar

- www.minoritet.se

Mål och budget för minoritetspolitiken

Målet för minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

Målet ska följas upp inom följande delområden:

- diskriminering och utsatthet,
- inflytande och delaktighet, samt
- språk och kulturell identitet.

Området omfattar frågor om skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken. Verksamhet som rör de nationella minoriteterna bedrivs utöver detta område även inom t.ex. områdena utbildningspolitik, språkpolitik och samepolitik.

Budget för 2014:

Verksamhet	miljoner kronor
Åtgärder för nationella minoriteter	97
Åtgärder för den nationella minoriteten romer	17
Totalt:	113

Relaterat

- Frågor och svar i budgeten för 2014
- Läs mer om budgeten på regeringen.se/budget

Stärkta minoritetsrättigheter

Det generella minoritetsskyddet stärks

Sveriges folkrättsliga förpliktelser innebär att vissa minoritetsrättigheter ska förverkligas i hela landet. För att förtydliga samhällets ansvar föreslås vissa allmänna bestämmelser i den nya lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Samtliga nationella minoriteter omnämns i den nya lagen. För förvaltningsmyndigheter införs en skyldighet att, när det behövs, på lämpligt sätt informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter enligt den föreslagna lagen. Vidare anges att det allmänna har ett särskilt ansvar att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och det egna minoritetsspråket ska också främjas särskilt.

Fler områden omfattas av det förstärkta minoritetsskyddet

I den föreslagna lagen finns några förändringar i utformningen av det förstärkta minoritetsskyddet, bland annat ska enskilda kunna använda minoritetsspråket även om det inte är frågan om myndighetsutövning. Det förstärkta skyddet som i dag gäller för samiska, finska och meänkieli i sju kommuner i Norrbotten utvidgas också geografiskt till att omfatta fler kommuner. Fler enskilda ges därmed tillgång till förstärkt minoritetsskydd genom att förvaltningsområden för finska och samiska språken utvidgas till fler kommuner. Det innebär att fler enskilda kan använda finska respektive samiska i kontakter med myndigheter och att fler får rätt till förskoleverksamhet och äldreomsorg helt eller delvis på finska respektive samiska. För utvidgning av förvaltningsområdena avsätts 50 miljoner kronor av reformutrymmet till statsbidrag till berörda kommuner för de merkostnader som de nya bestämmelserna medför. Den nya lagen föreslås ersätta nuvarande lagar om rätt att använda samiska, finska och meänkieli då den träder i kraft den 1 januari 2010.

Förvaltningsområdet för finska språket

Förvaltningsområdet för finska språket utvidgas till 18 nya kommuner. Dessa är: Botkyrka, Eskilstuna, Hallstahammar, Haninge, Huddinge, Håbo, Köping, Sigtuna, Solna, Stockholm, Södertälje, Tierp, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Älvkarleby, Österåker och Östhammar. Kommuner som sedan tidigare ingår i förvaltningsområdet är Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala och Övertorneå.

Förvaltningsområdet för samiska språket

Förvaltningsområdet för samiska språket utvidgas till 13 nya kommuner. Dessa är: Arvidsjaur, Berg, Härjedalen, Lycksele, Malå, Sorsele, Storuman, Strömsund, Umeå, Vilhelmina, Åre, Älvdalen och Östersund. Kommuner som sedan tidigare ingår i förvaltningsområdet är Arjeplog, Gällivare, Jokkmokk och Kiruna.

Förvaltningsområdet för meänkieli

Förvaltningsområdet för meänkieli utvidgas inte. Området omfattar kommunerna Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala och Övertorneå.

Frivillig anslutning

Regeringen föreslår att kommuner ska ha möjlighet att frivilligt kunna ingå i ett förvaltningsområde och därmed bli berättigade till riktade statsbidrag för merkostnader. Beslut om sådan frivillig anslutning fattas efter ansökan av regeringen. Närmare bestämmelser om hur frivillig anslutning ska kunna ske kommer att regleras i en förordning. Regeringen tog den 18 mars 2010 beslut om att godkänna ansökningar från fyra nya kommuner att ingå i de så kallade förvaltningsområdena. Det innebär att Borås, Surahammar och Västerås ingår i det finska

förvaltningsområdet och att Krokom kommer att få ingå i det samiska förvaltningsområdet från och med den 1 maj 2010.

Stärkta rättigheter utanför förvaltningsområdena

Utanför förvaltningsområdena ska enskilda ha rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket. Om en kommun har tillgång till sådan personal ska enskilda även ges möjlighet till äldreomsorg på finska, meänkieli respektive samiska. Förvaltningsmyndigheterna ska därför verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i kontakter med myndigheten eller i omvårdnaden om äldre människor. Detta innebär en ändring av socialtjänstlagen.

Enskilda har även alltid rätt att använda finska och samiska vid sina skriftliga kontakter med Riksdagens ombudsmän, Justitiekanslern, Försäkringskassan, Skatteverket, och Diskrimineringsombudsmannen i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part.

Relaterat

Pressmeddelande: Fler kommuner får förstärkt minoritetsskydd
Pressmeddelande: Judiska Centralrådet får fördela pengar för judisk säkerhet

Tydligare myndighetsansvar

Bättre uppföljning och styrning av minoritetspolitiken

Efterlevnaden av Europarådets minoritetskonventioner behöver förbättras genom att myndigheternas ansvar förtydligas. Förutom de förtydliganden som görs i den föreslagna lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk, har Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget därför ansvar att följa upp minoritetspolitikens genomförande. Dessa myndigheter bistår även genom rådgivning, information och liknande verksamhet bistå andra förvaltningsmyndigheter vid tillämpning av lagen och samordnar genomförandet av utvidgningen av förvaltningsområdena i samråd med berörda kommuner.

Kunskapshöjande insatser

Kunskapen och medvetenheten om de nationella minoriteterna och Sveriges folkrättsliga förpliktelser behöver öka för att efterlevnaden av dessa ska kunna förbättras. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har i uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser. Sametinget har även i uppdrag att utveckla och ansvara för en hemsida rörande de nationella minoriteterna.

Vissa myndigheter av särskilt intresse har fått i uppdrag att följa upp, analysera och redovisa sina insatser utifrån minoritetspolitikens mål. Myndigheterna ska följa upp och analysera sitt eget arbete och redovisa vilka effekter arbetet haft för minoritetspolitikens mål, dvs. att ge skydd för de nationella minoriteterna, stärka deras möjligheter till inflytande och stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Myndigheterna är Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen, Statens folkhälsoinstitut, Statens skolverk, Statens skolinspektion, Högskoleverket, Lantmäteriet, Diskrimineringsombudsmannen, Ungdomsstyrelsen, Valmyndigheten och Statens kulturråd.

Motverka diskriminering och utsatthet

Diskrimineringsombudsmannens främjandearbete bland de nationella minoriteterna behöver fortsätta. Den nya diskrimineringslagen (2008:567) ger Diskrimineringsombudsmannen goda förutsättningar att även i fortsättningen verka för lika rättigheter och möjligheter för nationella minoriteter, bland annat genom att öka kunskapen om diskrimineringsfrågor bland dessa grupper.

Därutöver kommer det metodarbete som den av regeringen tillsatta Delegationen för romska frågor bedrivit för att förbättra romers situation fortsätta även efter det att Delegationen avslutat sitt utåtriktade arbete i december 2009. Därför har Länsstyrelsen i Stockholms län från och med 2010 i uppdrag att stödja de kommuner som påbörjat ett utvecklingsarbete avseende den romska minoriteten, samt att förmedla kontakter från den romska minoriteten till ansvariga myndigheter.

Tydligare roll för Sametinget

Sametinget ska i fortsättningen fastställa mål för - och inte endast leda - det samiska språkarbetet. Förslaget innebär ett tillägg i sametingslagen. Riksdag och regering kan formulera övergripande mål för den nationella språkpolitiken men när det handlar om att uttrycka målsättningar för det interna samiska språkarbetet bör ansvaret ligga på Sametinget.

Relaterat

Ny diskrimineringslag
Pressmeddelande: Ny hemsida rörande nationella minoriteter

Externa länkar

www.minoritet.se

Ökat inflytande

Stärkt inflytande för nationella minoriteter

De nationella minoriteternas egenmakt och inflytande behöver stärkas för att Sverige på ett bättre sätt ska kunna leva upp till åtagandena i minoritetskonventionerna. Bättre möjligheter till inflytande för de nationella minoriteterna är också centralt för att synliggöra gruppernas behov i samhället.

I lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk regleras förvaltningsmyndigheternas skyldighet att ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och att så långt det är möjligt samråda om dessa frågor med representanter för de nationella minoriteterna. Det är särskilt viktigt att de nationella minoriteterna ges möjlighet till samråd på lokal nivå, eftersom det är där många beslut som berör enskilda fattas. Förvaltningsmyndigheterna ska därför ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor.

Höjt ekonomiskt stöd till organisationer

För att stärka de nationella minoriteternas egenmakt har organisationsstöd till organisationer som företräder nationella minoriteter höjts från och med budgetåret 2010. Det är särskilt angeläget att prioritera de nationella minoriteternas förutsättningar att skapa fungerade samrådsmodeller inom förvaltningsområdena.

Stärkta minoritetsspråk

Insatser för att stärka minoritetsspråken

Aktiva insatser behövs för att stärka, bevara och revitalisera (= ett hotat språk börjar återta mark) de nationella minoritetsspråken. Förutom de åtgärder som genomförs för att underlätta enskildas möjligheter att använda minoritetsspråken i kontakter med myndigheter, samt möjlighet att få förskoleverksamhet och äldreomsorg på minoritetsspråk (se under rubriken Stärkta minoritetsrättigheter) genomförs även andra åtgärder.

Två samiska språkcentra etableras i det sydsamiska området, i Östersund respektive Tärnaby med syfte att stärka revitaliseringen av det samiska språket. Sametinget är huvudman för dessa språkcentra som ska bedriva utåtriktad verksamhet för att utveckla och stimulera till en ökad användning av det samiska språket.

Regeringen avsätter särskilda medel från och med budgetåret 2010 för revitaliseringsinsatser för de nationella minoritetsspråken. En del av medlen riktar sig till enskilda och ska fördelas efter ansökan av den myndighet som regeringen bestämmer. Ytterligare medel avsätts för språkvårdsinsatser för de nationella minoritetsspråken och till en början kommer särskilt meänkieli att prioriteras. För att stärka det samiska språkets fortlevnad utökas också tillgången på integrerad samisk undervisning från och med 2010.

Minoritetsspråkiga ortnamn ska synliggöras

Minoritetsspråkiga ortnamn är en värdefull del av kulturarvet som bör värnas aktivt av samhällets företrädare. För att synliggöra detta kulturarv har Vägverket i uppdrag att öka sitt arbete med skyltning av minoritetsspråkiga ortnamn. Statliga och kommunala myndigheter bör i sin verksamhet värna minoritetsspråkiga ortnamn och synliggöra minoritetsspråkens närvaro genom skyltning och annan utmärkning. Fastställda minoritetsspråkiga ortnamn bör användas som namn på postorter där detta bedöms som lämpligt.

Relaterat

- Pressmeddelande: Åtta nya förvaltningskommuner för finska
- Pressmeddelande: Rättigheter på minoritetsspråk förstärks
- Pressmeddelande: Ökat stöd för att stärka nationella minoritetsspråk
- Läs om den nya minoritetslagen i faktablad och lagtext på samtliga minoritetsspråk

Romastrategin

Har inte undermenyer

Strategi för romsk inkludering 2012-2032

Har inte undermenyer

Pilotverksamhet i fyra år

Har inte undermenyer

Nationella satsningar

Har inte undermenyer

Vitbok om övergrepp och kränkningar

Har inte undermenyer

Romsk inkludering inom EU och Europarådet

Strategi för romsk inkludering 2012-2032

I februari 2012 beslutade regeringen om en strategi för romsk inkludering åren 2012 till 2032. Det övergripande målet är att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom. De då tjugoåriga romernas rättigheter bör tas tillvara inom ordinarie strukturer och verksamhetsområden i lika hög grad som rättigheterna för tjugoåringarna i den övriga befolkningen.

Målgruppen är framför allt de romer som befinner sig i ett socialt och ekonomiskt utanförskap och är utsatta för diskriminering. Kvinnor och barn är särskilt prioriterade.

- Strategi för romsk inkludering 2012-2032

Regeringens strategi för romsk inkludering 2012-2032

I publikationen presenteras strategin och de insatser som genomförs.

Faktablad En strategi för romsk inkludering 2012-2032

- Svenska
- Engelska

- Romani arli
- Resanderomani
- Romani kelderash
- Romani lovara

Externa länkar

- Minoritet.se
- Sveriges nationella minoriter på Länsstyrelsen i Stockholms läns webbplats
- Romers rättigheter - DO om diskriminering mot romer
- EU:s arbete för romsk integrering
- Europarådets arbete för romers rättigheter

Säkerhet för den judiska minoriteten

Regeringen har under 2012 satsat 4 miljoner kronor för att öka säkerheten och minska utsattheten för den nationella minoriteten judar. Genom att ansluta sig till Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter har Sverige åtagit sig ett särskilt ansvar för att skydda och stödja de nationella minoriteterna i Sverige.

Regeringen bidrar till ökad säkerhet vid synagogor

Den judiska minoriteten vidtar i dag omfattande och kostsamma insatser för att öka säkerheten vid synagogor och arrangemang. Dessa åtgärder behövs för att människor ska känna sig säkra när de exempelvis besöker en synagoga och regeringen har därför satsat ett engångsbelopp för att bidra till den judiska minoritetens egna, interna säkerhetsinsatser. Satsningen har utformas i samråd med den judiska minoriteten. Det är främst församlingar och andra organisationer som engagerar den judiska minoriteten som fått ta del av de särskilt avsatta medlen.

Antisemitiska hatbrott och trakasserier

Undersökningar visar att trots att toleransen ökar i samhället, har antisemitiska åsikter inte minskat i samma omfattning. Den judiska minoriteten utsätts för antisemitiska hatbrott och trakasserier. Även barn utsätts för trakasserier i sin vardag. En del judar i Sverige undviker till och med att visa öppet att de tillhör den judiska minoriteten. Antisemitiska yttringar och annat negativt bemötande som grundar sig på rasistiska föreställningar är enligt regeringen aldrig acceptabla i ett demokratiskt samhälle.

OSSE:s (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa) rapportör för bekämpning av antisemitism genomförde ett besök i Sverige i juni 2010. Bland de rekommendationer som lämnades till regeringen efter besöket uppmanades Sverige att öka insatserna mot antisemitism. OSSE uttryckte särskilt en oro över situationen i Malmö.

Sveriges regeringen vidtar även i övrigt ett flertal andra åtgärder för att motverka antisemitism, främlingsfientlighet och andra former av intolerans. Satsningen är en del av regeringens minoritetspolitik.

Övriga nationella minoriteter

De övriga nationella minoriteterna är romer, samer, tornedalingar och sverigefinnar och dessa grupper bedöms inte ha motsvarande behov av säkerhetshöjande insatser.

Relaterat

- Pressmeddelande: Stöd för judisk säkerhet betalas ut
- Pressmeddelande: Erik Ullenhag deltar i manifestation mot antisemitism
- Faktablad: Arbete mot främlingsfientlighet och liknande former av intolerans
- Faktablad: Arbete mot främlingsfientlighet och liknande former av intolerans (på engelska)

Sveriges kommuner och landsting

http://www.skl.se

Integration

- Etablering för nyanlända
- Utbildning i svenska för invandrare (sfi)
- Överenskommelse inom integrationsområdet
- Nyhetsarkiv

Polisen. Brott. Kriminalvård o d.

(Justitieminister, del)

Beatrice Ask

Justitieminister
Justitiedepartementet

Rättsväsendet (Ingår i politikområdet för brott)

Har inte undermenyer
Budget för rättsväsendet 2014
Har inte undermenyer
Myndigheter inom rättsväsendet
Har inte undermenyer
Brottsförebyggande frågor
Har inte undermenyer
Brottsoffer
Har inte undermenyer
Civil krishantering
Domstol

Har inte undermenyer
Förslag till en samlad ekobrottsbekämpning
Hemliga tvångsmedel och rättssäkerhet

Har inte undermenyer
Kriminalvård
Mobilisering mot grov organiserad brottslighet

Har inte undermenyer
Nationell samordnare mot våld i nära relationer

Har inte undermenyer
Nationell satsning mot livsstilskriminellas brott
Polis

Har inte undermenyer
Rättsmedicin
Har inte undermenyer
Rättsväsendets informationsförsörjning
Har inte undermenyer
The Stockholm Prize in Criminology
Unga lagöverträdare

Åklagare

Med rättsväsendet menar man vanligtvis de myndigheter som ansvarar för rättssäkerhet och rättstrygghet.

Målet för rättsväsendet är den enskildes rättstrygghet och rättssäkerhet. Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet.

Domstolarna utgör stommen inom rättsväsendet. Till rättsväsendet räknar man också de brottsförebyggande och utredande myndigheterna, till exempel Polisen, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten, samt Kriminalvården, Rättsmedicinalverket och Tullverket. Även andra myndigheter kan ha uppgifter som knyter an till rättsväsendet som till exempel Kronofogdemyndigheten.

Relaterat
Det svenska rättsväsendet - en kort introduktion
Externa länkar
Brottsrummet.se - fakta om brott för ungdomar (Brå)

Budget för rättsväsendet 2014

Sverige ska vara ett tryggt land att leva i. För att minska brottsligheten och öka människors trygghet har regeringen sedan tillträdet 2006 genomfört en omfattande satsning på rättsväsendet. Hela rättskedjan, från polis till kriminalvård, har förstärkts kraftigt. Rättsväsendet är i dag betydligt starkare än 2006. Det förstärkta resursläget har inneburit att rättsväsendets förutsättningar att bekämpa brottsligheten och öka tryggheten har förbättrats väsentligt.

Regeringen fortsätter att utveckla rättsväsendet för att öka effektiviteten i rättskedjan. Ramförstärkningarna under åren 2013-2016 som regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2013 ligger fast.

Budget för 2014

Rättsväsendets totala anslag för 2014 uppgår till cirka 40 miljarder kronor. I tabellen framgår hur pengarna fördelas mellan myndigheterna.

Verksamhet	**miljoner kr**
Polisorganisationen	21 080
Säkerhetspolisen	1 104
Åklagarmyndigheten	1 306
Ekobrottsmyndigheten	589
Sveriges domstolar	5 346
Kriminalvården	7 835
Brottsförebyggande rådet	90
Rättsmedicinalverket	379
Gentekniknämnden	5
Brottsoffermyndigheten	37
Ersättning för skador på grund av brott	122
Rättsliga biträden m.m.	2 306
Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	40
Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	19
Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	7
Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	18
Domarnämnden	8
Summa	40 292

Polisen och Säkerhetspolisen

När Rikspolisstyrelsen och de 21 polismyndigheterna slås samman till en myndighet den 1 januari 2015 finns det två alternativ för att lösa frågan om Säkerhetspolisens framtida organisation. Det ena är att låta verksamheten ingå i den nya Polismyndigheten och det andra är att ombilda Säkerhetspolisen till en fristående myndighet. Regeringen anser, i likhet med Polisorganisationskommitténs förslag i betänkandet En tydligare organisation för Säkerhetspolisen (SOU 2012:778) och majoriteten av remissinstanserna, att Säkerhetspolisen ska ombildas till en fristående myndighet. Detta skulle tydligare understryka att Säkerhetspolisen är direkt underställd regeringen, skapa en tydligare ansvarskedja och underlätta ansvarutkrävande, och skapa en väl avvägd ansvarsfördelning inom den nya polisorganisationen.

De som främst berörs av förslaget är Rikspolisstyrelsen, Säkerhetspolisen och Genomförandekommittén för nya Polismyndigheten. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2015, samtidigt som ombildningen av Polisen till en sammanhållen myndighet.

- SOU 2012:778 En tydligare organisation för Säkerhetspolisen

Statens kriminaltekniska laboratorium

Riksdagen beslutade den 18 december 2012, i enlighet med regeringens förslag, att Rikspolisstyrelsen och de 21 polismyndigheterna ska ombildas till en sammanhållen myndighet den 1 januari 2015. Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att förbereda och genomföra ombildningen. Reformen grundar sig på förslag från den parlamentariskt sammansatta Polisorganisationskommittén i betänkandet En sammanhållen svensk polis (SOU 2012:13), i vilket det också föreslås att Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL) ska bli en del av den nya Polismyndigheten. Möjligheten att stärka och utveckla en sammanhållen forensisk process, från brottsplats till laboratorium, ökar om laboratoriet ingår i Polismyndigheten och inte blir en fristående myndighet. SKL:s opartiskhet har tidigare varit föremål för diskussion och utredning. Regeringen anser att SKL:s opartiskhet främst garanteras genom att

- det forensiska arbetet utförs på ett kvalitetssäkert sätt,
- SKL även fortsättningsvis ansvarar för och leder forsknings- och utvecklingsverksamhet på området samt genom att
- SKL:s uppgifter läggs fast i författning.

Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2015, samtidigt som ombildningen av Polisen till en sammanhållen myndighet.

Åklagarmyndigheten

Åklagarmyndigheten har en viktig brottsbekämpande roll mellan polisen och domstolarna. För att kunna bibehålla kvaliteten och effektiviteten i verksamheten och bidra till ökade insatser mot bland annat ungdomsbrottslighet ökas anslaget med 17 miljoner kronor från och med 2014. Därutöver beräknas anslaget öka med ytterligare 81 miljoner kronor 2015 och 30 miljoner kronor 2016.

Ekobrottsmyndigheten

För att Ekobrottsmyndigheten ska kunna öka kvaliteten och effektiviteten i sin verksamhet ökas anslaget med 4 miljoner kronor från och med 2014. Anslaget beräknas sedan öka med ytterligare 17 miljoner kronor 2015 och 15 miljoner kronor 2016. Från och med den 1 juli 2013 har Ekobrottsmyndigheten ansvaret för ekobrottsbekämpningen i hela landet när det gäller de ärendetyper som myndigheten i dag handlägger. Det innebär att verksamhet flyttas från Polisen och Åklagarmyndigheten till Ekobrottsmyndigheten.

Sveriges Domstolar

Måltillströmningen till domstolarna förväntas fortsätta vara stor. Det är viktigt att domstolarna kan avgöra fler mål och minska omloppstiderna. Anslaget till Sveriges Domstolar ökades därför med 228 miljoner kronor 2013 och det ökas med ytterligare 6 miljoner kronor 2014. Resurstillskotten skapar goda förutsättningar för att verksamheten ska kunna bedrivas med bibehållen hög kvalitet och effektivitet.

Kriminalvården

I och med budgetpropositionen för 2013 tillfördes Kriminalvården resurser för att bland annat inleda en kraftfull och långvarig satsning för att förebygga återfall i brott, med förstärkta insatser för unga dömda och gruppen våldsamma män. Kriminalvården ska fortsätta utveckla och ytterligare förstärka åtgärderna inom dessa områden och samtidigt upprätthålla kvalitet, effektivitet och säkerhet inom verksamheten i övrigt.

Brottsförebyggande rådet

Så som regeringen framförde i budgetpropositionen för 2013 finns ett behov av att stärka det kunskapsbaserade stödet inom rättsväsendet för

att möta det ökade behovet av såväl uppföljning och utvärdering som stöd till olika former av verksamhetsutveckling. Från och med 2013 tillfördes Brottsförebyggande rådet 12 miljoner kronor i ökat anslag. Myndighetens anslag ökas med ytterligare 6 miljoner kronor från och med 2014, vilket regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2013.

Rättsmedicinalverket

För att Rättsmedicinalverket ska kunna fullgöra sitt uppdrag utifrån de krav som finns på myndigheten samt upprätthålla kvalitet och effektivitet i verksamheten ökas anslaget med 30 miljoner kronor 2013. Därutöver beräknas anslaget öka med 20 miljoner kronor 2015 och ytterligare 25 miljoner kronor 2016.

Kontakt

Kontaktpersoner på Justitiedepartementet för budgetfrågor om rättsväsendet. Samtliga nås via telefon 08-405 10 00 (växeln).

- Anna C. Lindberg (kriminalvård)
- Emma Ekström (Brottsförebyggande rådet)
- Christina Jerreström (åklagare)
- Carolina Östgren (domstol)
- Eva Zimmerman (polisen)
- Mattias Hållberg Leuf (Säkerhetspolisen)
- Mats Eriksson Öster (rättsväsendet allmänt)

Relaterat

Faktablad: Budget för rättsväsendet 2014
Myndigheter inom rättsväsendet
Läs mer om budgeten på regeringen.se/budget
Läs om budgetprocessen

Myndigheter inom rättsväsendet

Domstolarna utgör stommen inom rättsväsendet. Till rättsväsendet räknar man också de brottsförebyggande och utredande myndigheterna samt myndigheter som har uppgifter som ligger inom rättsväsendet eller knyter an till det.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ)
Box 1386, 111 93 Stockholm
Telefon 08 - 401 87 00

Brottsoffermyndigheten
Box 470, 901 09 Umeå
Telefon 090 - 16 57 10

Domarnämnden
Box 2330, 103 18 Stockholm
Telefon 08 - 561 669 50

Ekobrottsmyndigheten (EBM)
Box 820, 101 36 Stockholm
Telefon 08 - 762 00 00

Justitiekanslern (JK)
Box 2308, 103 17 Stockholm
Telefon 08 - 405 10 00

Kriminalvården
601 80 Norrköping
Telefon 011 - 496 30 00

Polisen och Rikspolisstyrelsen (RPS)
Box 12256, 102 26 Stockholm
Telefon 08 - 401 90 00

Rättshjälpsmyndigheten
Box 853, 851 24 Sundsvall
Telefon 060 - 13 46 00

Rättsmedicinalverket (RMV)
111 20 Stockholm
Telefon 08 - 441 76 00

Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL)
581 94 Linköping
Telefon 010 - 562 80 00

Sveriges Domstolar och Domstolsverket
551 81 Jönköping
Telefon 036 - 15 53 00

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden
Box 22523, 104 22 Stockholm
Telefon 08 - 617 98 00

Säkerhetspolisen
Box 12312, 102 28 Stockholm
Telefon 010 - 568 70 00

Åklagarmyndigheten
Box 5553, 114 85 Stockholm
Telefon 08 - 453 66 00

Relaterat

Justitiedepartementets myndigheter
Informationsmaterial: Det svenska rättsväsendet - kort introduktion

Brottsförebyggande frågor

För att minska brottsligheten och öka tryggheten krävs inte bara att brott som begåtts utreds och att gärningsmän åtalas och brottsoffer får stöd, utan också att så många brott som möjligt förebyggs - då behövs insatser från hela samhället. Eftersom orsakerna till brottsligheten är mångfacetterade innebär det att åtgärderna måste anpassas efter olika omständigheter. Regeringens mål är att göra hela Sverige till ett tryggt land att leva i.

För att de åtgärder mot brottsligheten som vidtas inom rättsväsendet ska vara verkningsfulla krävs samarbete med aktörer som finns utanför rättsväsendet. Även det omvända gäller. Åtgärder mot brottsligheten vidtagna av andra än rättsväsendets myndigheter måste få understöd av polisen och andra inom rättsväsendet.

Det är viktigt att det brottsförebyggande arbetet sker på lokal nivå av dem som bäst känner till de problem som finns i närområdet. Arbetet för att minska brottsligheten kräver samverkan och närvaro på alla nivåer. Det brottsförebyggande arbetet måste därför anpassas efter förutsättningarna i lokalsamhället. I dag finns det omkring 300 lokala brottsförebyggande råd i Sveriges kommuner och stadsdelar. Olika aktörer som polis, skola, socialtjänst och näringsliv samarbetar för att förebygga brott och öka tryggheten. Även många idéburna organisationer på lokal nivå bidrar aktivt i det brottsförebyggande arbetet.

För att det lokala brottsförebyggande arbetet ska skapa förutsättningar för goda resultat krävs att det bygger på kunskap om vad som fungerar i praktiken. Brottsförebyggande rådet har i uppgift att tillse att de brottsförebyggande aktörerna på lokal nivå har tillgång till kunskap för att utifrån sina lokala förutsättningar kunna förebygga brott och otrygghet. För att Brottsförebyggande rådet effektivt ska kunna stödja

detta arbete anvisar riksdagen sedan flera år särskilda medel för detta ändamål.

EU:s nätverk för brottsförebyggande frågor (EUCPN) bildades under Sveriges ordförandeskap 2001. Nätverkets syfte är att bidra till utvecklingen av olika aspekter inom det brottsförebyggande arbetet på EU-nivå och stödja brottsförebyggande åtgärder på nationell och lokal nivå genom att bland annat sprida kunskap om rutiner. Varje år anordnas exempelvis en konferens på ett särskilt tema där de bästa utvärderade projekten för att minska den typen av brottslighet lyfts fram och diskuteras.

Relaterat

- Debattartikel: Ny satsning mot ungdomsbrott
- Debattartikel: Sverige ska bli ett tryggare land att leva i
- Informationsmaterial: Det svenska rättsväsendet - en kort introduktion
- Prop. 2010/11:45 Förbättrat skydd mot stalkning
- Prop. 2007/08:163 Åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott m.m.
- SOU 2004:18 Brottsförebyggande kunskapsutveckling
- Skr. 2000/01:62 Brott kan förebyggas! Utvecklingen av det brottsförebyggande arbetet
- SOU 1999:61 Brottsförebyggande arbete i landets kommuner
- Ds 1996:59 Allas vårt ansvar - ett nationellt brottsförebyggande program

Externa länkar

- Brå - Brottsförebyggande rådets webbplats

Brottsoffer

Att bli utsatt för ett brott kan i många fall vara en traumatisk upplevelse. Det är därför viktigt att brottsoffer kan få stöd, skydd och hjälp. Regeringen arbetar kontinuerligt med olika frågor som rör brottsoffer för att utveckla samhällets stöd till dessa personer.

Det är av avgörande betydelse att brottsoffer känner förtroende för rättsväsendet och att de anmäler att de har utsatts för brott. Regeringen har som ett mål för rättsväsendet att skadeverkningarna av brott ska minska. Ingen insats är viktigare för brottsoffren än att rättsväsendet lyckas med sina huvuduppgifter: Att utreda brott, gripa misstänkta samt döma de skyldiga.

Flera olika lagändringar har under senare tid skett i syfte att förbättra situationen för brottsoffer. Den 1 oktober 2011 trädde ändringar i reglerna om besöksförbud i kraft. Uttrycket besöksförbud ersätts med kontaktförbud och elektronisk övervakning ska få användas för att kontrollera efterlevnaden av ett särskilt utvidgat kontaktförbud. Ett särskilt brott, olaga förföljelse, införs i brottsbalken. Reglerna syftar till att förstärka det straffrättsliga skyddet mot trakasserier och förföljelse.

Regeringen vidtar även en rad andra åtgärder för att ytterligare förbättra situationen för brottsoffer. Två handlingsplaner har beslutats i syfte att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld samt våld i samkönade relationer respektive prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Sammanlagt har drygt 1 miljard kronor avsatts för att genomföra de åtgärder som aviserats i handlingsplanerna.

Justitiedepartementet ansvarar bland annat för Brottsoffermyndigheten (BrOM). Denna myndighet har det övergripande ansvaret för brottsofferfrågor. BrOM har till uppgift att främja alla brottsoffers rättigheter, uppmärksamma deras behov och intressen samt vara ett

informations- och kunskapscentrum för brottsofferfrågor. Vidare ingår i BrOM:s verksamhet att bland annat pröva ärenden om brottsskadeersättning och fördela medel ur Brottsofferfonden.

Relaterat

- Uppdrag till Brottsoffermyndigheten att genomföra utbildningsinsatser för att synliggöra barn som har bevittnat våld och andra övergrepp
- Mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål
- Informationsmaterial: Det svenska rättsväsendet
- Prop. 2010/11:45 Förbättrat skydd mot stalkning
- Prop. 2005/06:166 Barn som bevittnat våld

Externa länkar

- Brottsoffermyndigheten
- Rättegångsskolan
- Läs mer om vittnesstöd
- Brottsofferjourernas riksförbund
- Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK

Civil krishantering

Civil krishantering har fått en allt viktigare roll i det internationella arbetet för fred och säkerhet. Internationell civil krishantering kan bland annat innebära att en stat eller en region under en period får hjälp att stärka och bygga upp polis- och rättsväsende, offentlig förvaltning i allmänhet, gränsövervakning eller räddningstjänst. Det kan även röra sig om stöd i samband med genomförandet av fredsavtal.
Civil krishantering sker ofta inom ramen för internationella organisationer eller sammanslutningar, till exempel EU, FN eller OSSE. Då många av insatserna fokuserar på rättsväsendet har civil krishantering blivit en allt större fråga också för det svenska rättsväsendets myndigheter. Svensk polis deltar sedan flera år tillbaka med personal i insatser i Europa, Asien och Afrika.

I maj 2010 deltar knappt 100 svenska poliser i följande insatser:
FN:s insats i Liberia (UNMIL)
FN:s insats i Sudan (UNMIS)
FN:s och Afrikanska Unionens insats i Darfur (UNAMID)
FN:s insats i DR Kongo (MONUC)
FN:s insats på Östtimor (UNMIT)
FN:s insats på Haiti (MINUSTAH)
FN:s insats på Guatemala (CICIG)
EU:s polisinsats i Afghanistan (EUPOL Afghanistan)
EU:s övervakningsinsats i Georgien (EUMM Georgien)
EU:s polisinsats i Bosnien och Hercegovina (EUPM)
EU:s rättsstatsinsats i Kosovo (EULEX Kosovo)
EU:s polisinsats på de palestinska områdena (EUPOL COPPS)
EU:s polisinsats i Kongo (EUPOL DR Kongo)
OSSE:s insats i Serbien
OSSE:s insats i Montenegro

Även Domstolsverket, Åklagarmyndigheten och Kriminalvården deltar med personal i denna verksamhet, men i mer begränsad omfattning. Allt deltagande med svensk personal i insatserna finansieras genom det svenska biståndet.

Nedan följer en närmare presentation av tre EU-insatser där personal från rättsväsendets myndigheter deltar, EULEX Kosovo, EUPOL COPPS och EUPOL Afghanistan.

EUPOL Afghanistan
Den 15 juni 2007 inledde EU, inom ramen för ESFP, en polisinsats i Afghanistan - EUPOL Afghanistan. EUPOL:s mål är att bidra till upprättandet av en effektiv och hållbar afghansk poliskår som arbetar i enlighet med en rättsstats regler och med respekt för mänskliga rättigheter. Insatsens huvudområden är strategiutveckling, träning, rådgivning samt samordning med andra aktörer.

EUPOL stöder centrala afghanska myndigheter och inrikesministeriet med mentorer och rådgivare. De har också utbildat många poliser, varav de flesta är instruktörer eller har en ledande roll som ger dem möjlighet att i sin tur utbilda egen personal. Resultatet är att antalet utbildade poliser i Afghanistan ökat.

EUPOL:s personalstyrka uppgår till 291 internationella och 175 afghaner. Av de internationella är 181 poliser, 25 RoL-experter, 85 civila experter. Målet är 400 internationella. Största delen av personalen finns i Kabul. Verksamheten har utvecklats och breddats geografiskt och bedrivs nu i 16 av 34 provinser.
För närvarande finns det sex svenska EU-poliser i det svensk-ledda militära Provinsial Recontruction Team (PRT) i nordvästra Afghanistan och i Kabul. I övrigt finns svensk personal i Kabul som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Folke Bernadotte Akademin har sekonderat.

Insatsen har sedan dess start genomgått ett antal större förändringar. Insatsen har strävat efter att nå så konkreta resultat som möjligt. I korthet har det bland annat inneburit att man har satt upp specialenheter som har arbetat nära det afghanska inrikesdepartementet med att bättre bekämpa organiserad brottslighet, korruption, gisslantagningar och underrättelse, stödja Kabuls lokala polisstyrka etc. Ett konkret exempel är att EUPOL Afghanistan och den afghanska regeringen har ett nära samarbete för att motverka korruption. Förra året lanserades en antikorruptionskampanj genom att öppna en telefonlinje, som medborgare kan använda om de varit utsatta för korruption i mötet med afghansk polis. Man införde också mobila antikorruptionsenheter inom polisen som kan arbeta mot korruption på gatunivå, vilket blev en stor framgång.

EUPOL Afghanistan har utvecklats till att ha en ledande roll i arbetet att reformera den afghanska polisen. När den afghanska inrikesministern bad om hjälp att utveckla olika specialavdelningar inom polisen, fick EUPOL ansvaret att genomföra detta.

EULEX Kosovo

EULEX Kosovo är EU:s största civila krishanteringsinsats hittills. Syftet med insatsen är att stärka Kosovos myndigheter inom rättsväsendet - framför allt polisen, domstolsväsendet, tullväsendet och kriminalvården - genom stöd, råd och övervakning. En viktig uppgift är också att därigenom bistå Kosovo med att bekämpa korruption och organiserad brottslighet.

EULEX Kosovo etablerades formellt genom rådets beslut den 4 februari 2008 och uppbyggnaden av insatsen pågår alltjämt. Den 9 december 2008 förklarades insatsen formellt inledd, med första delen av den internationella personalen på plats. Insatsen kommer att finnas på plats i Kosovo under minst två år framöver. Totalt kommer EULEX

Kosovo att bestå av ca 2200 personer från EU:s medlemsstater. Deltagarna, som stationeras på de lokala myndigheterna i Kosovo, har en rådgivande och stödjande funktion inom sina områden samt fungerar som mentorer för sina kosovariska kollegor.

För att utgöra ett starkt stöd i arbetet med att bekämpa organiserad brottslighet, korruption, krigsförbrytelser, etniska brott och ekonomisk brottslighet har poliser, domare och åklagare även vissa verkställande befogenheter att döma och åtala personer.

Sveriges deltagande i EULEX Kosovo

Sverige deltar för närvarande med ca 50 personer i EULEX Kosovo. Sverige har som ambition att delta i insatsen med upp till 100 personer. Rekryteringen är ännu inte helt klar, men i dagsläget utgörs deltagarna av poliser, domare, kriminalvårdare, understödspersonal, politiska rådgivare samt experter på bland annat mänskliga rättigheter. Deltagarna kommer att vara stationerade i Kosovo under minst ett år.

En viktig del av deltagandet i internationella civila krishanteringsinsatser är att efter insatsen återföra de nya erfarenheterna och kunskaperna in i den egna myndigheten. På så sätt kan myndighetens kunskap och kompetens om till exempel internationellt myndighetssamarbete och gränsöverskridande brottslighet fördjupas och komma till nytta även i Sverige.

EUPOL COPPS

Henrik Malmquist (chef för Rikskriminalpolisen i Skåne) har sedan januari 2010 tillträtt som chef för EU:s polisinsats i de palestinska områdena. Insatsen har till uppgift att bistå den palestinska myndigheten i att bygga upp en effektiv polisorganisation och ett förbättrat rättsväsende. Det är första gången en svensk tjänstgör som chef för en EU-ledd civil internationell krishanteringsinsats.

EU:s polisinsats i de palestinska områdena inleddes den 1 januari 2006 och har ett långsiktigt reformfokus. Utöver Henrik Malmquist tjänstgör för närvarande ytterligare nio svenskar i insatsen. De är utsända av Polisen, Folke Bernadotteakademin, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Åklagarmyndigheten.

EUPOL COPPS är en viktig del av både EU:s och Sveriges engagemang i fredsprocessen. Det svenska deltagandet är ett uttryck för den vikt som Sverige fäster vid uppbyggnaden av en palestinsk stat med ett väl fungerande rättsväsende. Under 2009 uppgick det totala svenska stödet till palestinierna till ca 800 miljoner kronor. Då inkluderas även humanitärt bistånd.

Relaterat

- Pressmeddelande: Sverige förstärker sitt engagemang i EU:s polisstödinsats i de palestinska områdena, EUPOL COPPS
- Pressmeddelande: Sverige skickar personal till EU:s insats i Kosovo

Externa länkar

- EU Police mission in Afghanistan (EUPOL AFGHANISTAN)
- The European Union Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX)
- EU Police Mission in the Palestinian Territories (EUPOL COPPS)

Domstol (Ingår i området för demokrati, juridik od)

Justitiedepartementet ansvarar för frågor om Sveriges Domstolar och för att de får förutsättningar för att uppfylla de krav som regeringen ställer. Det innebär att domstolarna har väl fungerande regler och organisation. Enligt grundlagen har domstolarna en självständig ställning. Det innebär att varken riksdagen, Regeringskansliet eller någon myndighet får bestämma hur en domstol ska döma i det enskilda fallet.

Domstolsorganisationen

Sverige har två parallella typer av domstolar med vardera tre instanser - de allmänna domstolarna (tingsrätt, hovrätt och Högsta domstolen) och de allmänna förvaltningsdomstolarna (förvaltningsrätt, kammarrätt och Högsta förvaltningsdomstolen).

Tyngdpunkten på rättskipningen ligger i första instans. Andra instansens främsta uppgift är att kontrollera att de avgöranden som överklagas är riktiga och rätta eventuella felaktigheter. Högsta domstolens och Högsta förvaltningsdomstolens primära uppgift är att skapa vägledning för rättstillämpningen genom prejudikat.

Domstolsverket är central förvaltningsmyndighet för Sveriges Domstolar, som också innefattar hyresnämnderna och Rättshjälpsmyndigheten.

Domstolsprocessen

De allmänna domstolarna handlägger brottmål, tvistemål och ett antal domstolsärenden. De grundläggande reglerna för detta finns i rättegångsbalken och lagen om domstolsärenden. Genom reformen En modernare rättegång, som började gälla den 1 november 2008, genomfördes stora förändringar i det processuella regelverket.

Reformen syftar till ett bättre utnyttjande av modern teknik i rättegångar, mer flexibla rättegångsregler samt ett större ansvar för parterna att driva målet fram till avgörande. Reformen innebär också särskilda insatser för hovrättsprocessen i syfte att göra domstolarnas olika uppgifter i instansordningen tydligare.

De allmänna förvaltningsdomstolarna handlägger i allt väsentligt mål som rör tvister mellan enskilda personer och förvaltningsmyndigheter. Sådana mål är t ex skattemål och socialförsäkringsmål. Reglerna för handläggningen i förvaltningsdomstol finns i första hand i förvaltningsprocesslagen. Flera av de förvaltningsrättsliga lagarna innehåller dessutom regler som är särskilt anpassade till den typen av mål som det är frågan om.

Aktuella frågor

Straffprocessutredningen

Den 3 april 2013 överlämnade Straffprocessutredningen sitt betänkande Brottmålsprocessen (SOU 2013:17) till justitieminister Beatrice Ask. Betänkandet innehåller förslag som syftar till att skapa ett mer ändamålsenligt brottmålsförfarande i både tingsrätt och hovrätt. Enligt utredningen är det grundläggande att öka parternas inflytande och medverkan i processen för att anklagelser om brott ska kunna prövas inom rimlig tid och med hög kvalitet.

Utredningen föreslår bland annat följande

- Rättegången ska bli mer förutsebar för den enskilde
- Domstolens och åklagarens roller ska bli tydligare
- Hanteringen ska anpassas efter vad målet kräver
- Åtgärder för att åstadkomma ett bättre stöd till målsäganden ska vidtas
- Åtgärder för att minska risken för inställda förhandlingar ska vidtas

Betänkandet är nu ute på remiss och svarstiden går ut den 15 juli 2013.

- SOU 2013:17 Brottmålsprocessen

Tolkning och översättning i brottmål

I en proposition föreslår regeringen skärpta regler för tillhandahållande av tolkning vid domstolssammanträden eller polisförhör när den som står anklagad för ett brott inte behärskar svenska. Regeringen föreslår också att domstolar och brottsutredande myndigheter ska vara skyldiga att översätta vissa handlingar i brottmål.

Regeringen föreslår vidare att kompetenskraven skärps när det gäller tolkar och översättare som anlitas av domstolar och brottsutredande myndigheter. Om det är möjligt, ska den tolk eller en översättare som anlitas vara auktoriserad.

Propositionen har sin grund i ett EU-direktiv. Direktivet är det första steget i den färdplan för arbetet med att stärka processuella rättigheter i brottmål som EU enades om under det svenska EU-ordförandeskapet hösten 2009.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2013.

- Prop. 2012/13:132 Tolkning och översättning i brottmål

Domstolsdatalag

I en promemoria (Ds 2013:10) finns förslag till en lag om behandling av personuppgifter i de allmänna domstolarnas, de allmänna förvaltningsdomstolarnas och hyres- och arrendenämnderna. Syftet med domstolsdatalagen är att ge domstolarna och nämnderna möjlighet att behandla personuppgifter på ett effektivt och ändamålsenligt sätt och att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 april 2014.

- Ds 2013:10 Domstolsdatalag

Förslag till en samlad ekobrottsbekämpning

Utredningen om en samlad ekobrottsbekämpning (Ju 2010:04) föreslår att Ekobrottsmyndigheten tilldelas ett nationellt ansvar för samtliga brottstyper som myndigheten handlägger. Utredningen föreslår också att förordningen (1997:899) om myndighetssamverkan mot ekonomisk brottslighet ska upphöra att gälla.

Avseende utredningens förslag att Ekobrottsmyndigheten bör tilldelas ett nationellt ansvar för samtliga brottstyper som myndigheten handlägger anför utredningen bland annat följande:

- Ett nationellt ansvar för Ekobrottsmyndigheten skapar förutsättningar för en mer enhetlig behandling av ekobrotten både på ett övergripande strategiskt plan och i hanteringen av varje enskilt ärende.
- Om alla resurser för ekobrottsbekämpning samlas inom en myndighet blir det lättare att omfördela resurser vid behov. Detta medför att verksamheten blir mindre sårbar vid förändringar samt att möjligheterna att snabbt mobilisera och ingripa mot nya företeelser ökar.
- Nationell tillgång till Ekobrottsmyndighetens specialistkompetens medför mer effektiv utredning av de komplicerade ärendena nationellt sett och större rättssäkerhet för den brottsmisstänkte.

Avseende utredningens förslag att förordningen (1997:899) om myndighetssamverkan mot ekonomisk brottslighet ska upphöra att gälla anför utredningen bland annat följande:

- Förutsättningarna för myndighetssamverkan mot ekonomisk brottslighet har förändrats sedan Ekorådet och de regionala samverkansorganen inrättades. Länsstyrelsen har inte längre samma roll i det brottsbekämpande arbetet. Myndigheternas samverkan på det operativa planet har utvecklats.
- Den samverkan som sker inom satsningen mot grov organiserad brottslighet överlappar till del

myndighetssamverkan mot ekonomisk brottslighet, både vad gäller central och regional samverkan.
- Det saknas behov av en författningsreglerad myndighetssamverkan mot ekonomisk brottslighet. Istället kan myndighetssamverkan mot ekonomisk brottslighet säkerställas på andra sätt, bland annat genom myndighetssamverkan inom ramen för satsningen mot den grova organiserade brottsligheten och genom Ekobrottsmyndighetens verksamhet.

Nyheter från Sveriges domstolar (Domstolar ingår i området för demokrati, juridik od.)

- Arlanda utan tak
- The Hives förlorar målet mot Tambourine Studios
- Kammarrätten avslår Skolinspektionens överklagande rörande tillfälligt verksamhetsförbud för Lundsbergs skola

Relaterat

SOU 2013:49 Nämndemannauppdraget - breddad rekrytering och kvalificerad medverkan
Ds 2013:41 Mellanchefsstrukturen i domstol och nya befordrade domaranställningar utan chefskap m.m
Informationsmaterial: Det svenska rättsväsendet - kort introduktion
Informationsmaterial: En modernare rättegång
Prop. 2011/12:63 Ökad säkerhet i domstol
SOU 2011:42 En reformerad domstolslagstiftning
Rapport: Ökad effektivitet och förbättrad samverkan vid handläggning av mängdbrott

Externa länkar

Domstolsverket och Sveriges domstolars webbplats
Domarnämnden
Domstolsväsen i E-juridikportalen
Europeiskt rättsligt nätverk på privaträttens område

Hemliga tvångsmedel och rättssäkerhet

Har inte undermenyer
Hemliga tvångsmedel
Har inte undermenyer
Rättssäkerhet vid användande av hemliga tvångsmede

I den svenska grundlagen finns bestämmelser som skyddar medborgarna mot ingrepp från det allmänna. Bestämmelserna har betydelse för vilka hemliga tvångsmedel de brottsbekämpande myndigheterna får använda.

Det är av grundläggande betydelse i en demokratisk rättsstat att post- och telehemligheten liksom rätten till privatliv och korrespondens respekteras. För att samhället ska kunna bekämpa brott på ett effektivt sätt är det dock ibland nödvändigt att de brottsbekämpande myndigheterna kan använda hemliga tvångsmedel, till exempel hemlig teleavlyssning eller hemlig kameraövervakning.

Eftersom användning av hemliga tvångsmedel är ett ingrepp i den enskildas personliga integritet är det av största vikt att de vidtas med stor urskillning och att riskerna för oriktig tillämpning minimeras. De strikta förutsättningarna för hemlig tvångsmedelsanvändning framgår alltid av lag. Det är en uppgift för allmän domstol att i varje enskilt fall pröva om det finns sådana förutsättningar.

Skyddet mot oriktig tillämpning av olika tvångsmedel ligger till viss del i att den som är eller har varit utsatt för ett tvångsmedel blir medveten om åtgärden och kan få den prövad av domstol eller på annat sätt. Vid användande av hemliga tvångsmedel är dock meningen med åtgärden att den enskilde ska vara omedveten om åtgärden. Hemlighållandet innebär en ökad risk för en oriktig tillämpning av reglerna om hur de hemliga tvångsmedlen får användas, och därför måste särskilda system för att garantera rättssäkerheten finnas.

Relaterat

- Dir. 2012:20 Tilläggsdirektiv till Utredningen om vissa hemliga tvångsmedel (Ju 2010:08)
- Skr. 2011/12:39 Hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig kameraövervakning vid förundersökning i brottmål under år 2010
- Prop. 2011/12 Fortsatt giltighet av de tidsbegränsade lagarna om hemliga tvångsmedel
- Skr. 2010/11:66 Hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig kameraövervakning vid förundersökning i brottmål under år 2009
- Informationsmaterial: Förstärkt rättssäkerhet vid användandet av hemliga tvångsmedel
- Prop. 2007/08:163 Åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott, m.m.
- Prop. 2006/07:133 Ytterligare rättssäkerhetsgarantier vid användandet av hemliga tvångsmedel, m.m.
- Prop. 2005/06:178 Hemlig rumsavlyssning
- Prop. 2005/06:177 Åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott

Externa länkar

- Lag (2008:854) om åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott
- Lag (2007:978) om hemlig rumsavlyssning
- Lag (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott

Kriminalvård

Kriminalpolitiken ska minska brottsligheten och öka människors trygghet. För Kriminalvården innebär det att förhindra att intagna rymmer eller begår brott under straffverkställigheten och att tillvarata möjligheterna till påverkan och förändring som verkställigheten ger för att minska riskerna för återfall i brott.

På kriminalvårdens område pågår arbetet med en ny kriminalvårdslagstiftning. Utgångspunkten är Kriminalvårdskommitténs betänkande, "Framtidens kriminalvård". Kriminalvårdskommittén har på regeringens uppdrag lämnat förslag till en ny, modern kriminalvårdslag som kan svara mot kraven på en effektivt och humant bedriven kriminalvård. En viktig utgångspunkt är att verkställigheten av straff ska bli mer individuellt utformad i framtiden.

Risken för återfall i missbruk och brottslighet är särskilt stor i samband med frigivningen. Som ett led i arbetet med en ny kriminalvårdslagstiftning infördes nya regler om utslussning den 1 januari 2007. Syftet med dessa är att åstadkomma en förbättrad och mer strukturerad övergång från livet i anstalt till livet i frihet. De nya reglerna innefattar bland annat möjlighet till vistelse i halvvägshus - ett av Kriminalvården kontrollerat hem som är anpassat för att ge intagna särskilt stöd och tillsyn - samt utslussning till eget boende, s.k. utökad frigång.

Arbetslinjen

Det är även av stor betydelse att arbetssituationen är löst vid tidpunkten för villkorlig frigivning. Sedan den 1 juli 2008 är flera av de arbetsmarknadspolitiska programmen tillgängliga även för de av kriminalvårdens klienter som befinner sig i utslussningsåtgärder.

Genom en viktig reform som trädde ikraft den 1 juli 2007 fick Kriminalvården en egen rektorsfunktion för grund- och gymnasieskola och därmed också rätt att utfärda betyg. Kriminalvårdens undervisning

bedrivs inom ramen för den s.k. Lärcentermodellen. Det innebär att de intagna erbjuds en utbildningsverksamhet som är likvärdig mellan anstalterna och också likvärdig med det omgivande samhällets kommunala vuxenutbildning. En intagen ska därmed utan svårigheter kunna fortsätta redan påbörjade studier efter förflyttning till annan anstalt eller efter frigivning.

Kriminalvårdens organisation

Kriminalvården är organiserad som en myndighet indelad i sex geografiska regioner, ett huvudkontor och en transporttjänst. Huvudkontoret leds av en generaldirektör och varje region leds av en regionchef.

Relaterat

- Pressmeddelande: Uppdrag till Kriminalvården om förstärkta insatser för kvinnor med våldsproblematik
- Pressmeddelande: Uppdrag till Kriminalvården om förstärkta insatser för unga dömda samt våldsamma män
- Pressmeddelande: Uppdrag till Kriminalvården att se över säkerhetssituationen på landet frivårdskontor
- Informationsmaterial: Det svenska rättsväsendet - kort introduktion
- SOU 2011:7 Transporter av frihetsberövade
- SOU 2008:71 Uppföljning av kriminalvårdens effektiviseringsarbete
- Ds 2007:24 Tillträdesförbud m.m. inom kriminalvården
- Prop. 2006/07:127 Några ändringar i kriminalvårdslagstiftningen
- Faktablad: Ingripanden mot unga lagöverträdare
- Prop. 2005/06:165 Ingripanden mot unga lagöverträdare
- Faktablad: En modernare kriminalvårdslag
- SOU 2005:54 Framtidens kriminalvård

Ladda ner

- De europeiska fängelsereglerna (pdf 327 kB)

Externa länkar

- Kriminalvården

Mobilisering mot grov organiserad brottslighet

Har inte undermenyer

Satsning mot grov organiserad brottslighet

För att bekämpa organiserad brottslighet krävs kraftfulla åtgärder. Regeringen tog 2007 initiativ till en bred nationell mobilisering mot den grova organiserade brottsligheten. Mobiliseringen, som nu involverar tio myndigheter inom och utom rättsväsendet, har lett till ett mera omfattande och uthålligt arbete än tidigare. De nya arbetsformer som utvecklats har bidragit till snabbare och ökad samverkan mellan myndigheterna. Den grova organiserade brottsligheten ska bekämpas i hela landet.

Myndigheternas samarbete är den centrala delen i kampen mot den organiserade brottsligheten. I det nationella operativa rådet beslutas till exempel hur och var landets åtta aktionsgrupper mot grov organiserad brottslighet ska genomföra insatser. Det finns också ett nationellt och åtta regionala underrättelsecenter där myndigheterna arbetar tätt tillsammans. För att arbetet ska ge resultat krävs också ett väl utvecklat internationellt samarbete samt att de brottsbekämpande myndigheterna har tillgång till effektiva arbetsmetoder och straffprocessuella tvångsmedel.

Myndighetsöverskridande samverkan för att mer effektivt återföra vinster från brottslig verksamhet

Regeringen har 19 juni 2013 gett Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten i uppdrag, som ett led i den särskilda satsningen mot grov organiserad brottslighet, att utveckla och följa

upp den myndighetsöverskridande samverkan som sker på brottsutbytesområdet.

- Regeringsuppdrag: Uppdrag om myndighetsöverskridande samverkan för att mer effektivt återföra vinster från brottslig verksamhet

Exempel på åtgärder för att motverka grov organiserad brottslighet

Utökat samarbete på EU-nivå

På senare tid har arbetet inom EU resulterat i nya möjligheter att utbyta information som underlättar myndigheternas arbete. Det har införts en möjlighet att söka uppgifter i andra EU-länders DNA-, fingeravtrycks- och fordonsregister (prop. 2010/11:129).

Vid vissa allvarligare brott ska polisen kunna söka uppgifter i EU:s viseringsdatabas (rådsbeslut 633/2008/RIF). Det har vidare skapats förutsättningar till bättre information om vilken brottslighet som svenska medborgare kan ha begått utomlands (prop. 2011/12:163).

- Prop. 2010/11:129 Genomförande av Prümrådsbeslutet - automatiserat uppgiftsutbyte
- Prop. 2011/12:163 Utbyte av uppgifter ur kriminalregister mellan EU:s medlemsstater

Förstärkt straffrättslig lagstiftning

En förutsättning för framgång är givetvis att det straffrättsliga regelverket är ändamålsenligt utformat. Regeringen har därför i mars 2013 gett en utredare i uppdrag att se över om det straffrättsliga regelverket på vissa områden kan skärpas för att på ett mer effektivt sätt motverka organiserad brottslighet (dir. 2013:19). En utredning om stärkt straffrättsligt skydd för egendom pågår också (dir. 2012:73). Regeringen har också vidtagit bland annat följande åtgärder för att straffrätten mer effektivt ska bekämpa organiserad brottslighet:

- I samband med reformen om skärpta straff för allvarliga våldsbrott utvidgades även bestämmelsen i 29 kap. 2 § 6 brottsbalken om att det utgör en försvårande omständighet om brottslighet har bedrivits i organiserad form (prop. 2009/10:147)
- Det straffrättsliga skyddet mot människohandel har förstärkts (prop. 2009/10:152)
- Straffansvaret för givande och tagande av muta har utvidgats (prop. 2011/12:79)
- Regeringen planerar en reform avseende kriminaliseringen av penningtvätt till 2014 (SOU 2012:12)
- För att skapa bättre förutsättningar att komma åt brottsvinster är det nu möjligt att vid vissa former av allvarlig brottslighet förverka vinster även från en inte närmare preciserad brottslig verksamhet (prop. 2007/08:68). En utredare ska nu utvärdera hur de nya reglerna har tillämpats och vid behov lämna förslag till författningsändringar (dir. 2013:14).
- Prop. 2009/10:147 Skärpta straff för allvarliga våldsbrott m.m.
- Prop. 2009/10:152 Förstärkt straffrättsligt skydd mot människohandel
- Prop. 2011/12:79 En reformerad mutbrottslagstiftning
- SOU 2012:12 Penningtvätt - kriminalisering, förverkande och dispositionsförbud
- Dir. 2013:14 Tillämpningen av reglerna om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet
- Dir. 2013:19 Skärpta straffrättsliga åtgärder mot organiserad brottslighet
- Dir. 2012:73 Ett stärkt straffrättsligt skydd för egendom

Hårdare regler mot vapenbrott

Vapenlagstiftningen är ett regelverk som fortlöpande behöver följas upp. Tillgång till skjutvapen utgör ofta en förutsättning för att grova brott ska komma till stånd. Förekomsten av skjutvapen kan också medföra att en uppkommen våldssituation får betydligt svårare följder än vad den annars skulle ha fått. Lagstiftningen måste därför vara utformad så att den i möjligaste mån motverkar förekomst av illegala vapen i landet och att vapen kommer till brottslig användning.

Den 1 juli 2012 skärptes vapenlagstiftningen (prop. 2011/12:109). Kraven på vapenhandlare stramades upp samtidigt som reglerna om grovt vapenbrott förtydligades genom att det i lagtexten uttryckligen angavs vilka omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömande av om ett vapenbrott är grovt. Dessutom infördes två nya straffbestämmelser. Den ena innebar att det blev straffbart att inte anmäla införsel av vapen och ammunition från ett annat EU-land till Tullverket. Genom den andra bestämmelsen blev det straffbart att förvara skjutvapen åt någon annan utan att föreskrivet tillstånd till förvaringen finns.

Regeringen har i januari 2013 mottagit ett betänkande med förslag om att bland annat förändra det grova vapenbrottet så att en skärpt syn på vapenbrottsligheten ska få genomslag (SOU 2013:7).

- Prop. 2011/12:109 Vissa åtgärder mot illegala vapen
- SOU 2013:7 Skärpningar i vapenlagstiftningen

Förebyggande arbete mot ungdomar

För att förhindra nyrekrytering till grov organiserad brottslighet och kriminella gäng är det viktigt med insatser riktade mot ungdomar. Sociala insatsgrupper är en samverkansform mellan framför allt socialtjänst och polis som syftar till att förhindra att ungdomar som begått brott fastnar i en kriminell livsstil. 2011 uppdrog regeringen åt Rikspolisstyrelsen att initiera en pilotverksamhet på upp till tolv platser i landet. Pilotverksamheten avslutades i oktober 2012 och sociala insatsgrupper har nu spridits till andra platser än de ursprungliga tolv.

- Regeringens satsning mot ungdomsbrott

Andra lagstiftningsåtgärder

För närvarande bereds förslag om att permanenta och utvidga möjligheten att använda hemlig rumsavlyssning (SOU 2012:44).

- SOU 2012:44 Hemliga tvångsmedel mot allvarliga brott

Relaterat

Bakgrund till regeringens satsning mot grov organiserad brottslighet

Externa länkar

Läs rapporten om myndigheternas samverkan mot den organiserade brottsligheten 2012 på Polisens webbplats
Läs mer om myndigheternas arbete mot grov organiserad brottslighet som samordnas av Polisen
Läs Polisens lägesbild av den grova organiserade brottsligheten
Läs om hur den den nationella mobiliseringen mot grov organiserad brottslighet fungerar på Polisens webbplats

Nationell samordnare mot våld i nära relationer

Regeringen presenterade den 25 april 2012 länspolismästaren Carin Götblad som nationell samordnare mot våld i nära relationer. Den nationella samordnaren är en del i regeringens kraftsamling för att motverka detta allvarliga samhällsproblem. I satsningen ingår även uppdrag till Socialstyrelsen och Brottsförebyggande rådet.

I den nationella samordnarens uppdrag ingår bland annat att samla och stödja berörda myndigheter, kommuner, landsting och organisationer för att öka effektiviteten, kvaliteten och långsiktigheten i arbetet mot våld i nära relationer.

Samordnaren ska verka för att förbättra samverkan mellan berörda aktörer, bidra till ökad samsyn kring hur våld i nära relationer bäst ska förebyggas och bekämpas samt i samråd med aktörerna bidra till att sprida kunskap på området.

Samordnaren ska också överväga hur skyddet för och stödet till brottsoffren kan utvecklas.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 juni 2014.

- Dir. 2012:38 En nationell samordnare mot våld i nära relationer

Brå ska kartlägga brott i nära relationer

Det behövs kunskap om utbredningen av brott i nära relationer i Sverige och mer kunskap om hur denna brottslighet ser ut. Brottsförebyggande rådet (Brå) har därför fått i uppdrag att göra en nationell kartläggning av brott i nära relationer. Datainsamlingen ska ske inom ramen för den nationella trygghetsundersökningen (NTU) och genom andra källor där uppgifter om brott i nära relationer, dödligt våld och våld mot kvinnor finns.

Uppdraget ska slutredovisa senast den 15 maj 2014. I Brås uppdrag ingår också att samarbeta med den nationella samordnaren.

- Regeringsuppdrag: Uppdrag till Brottsförebyggande rådet att genomföra en nationell kartläggning av brott i nära relationer

Uppdrag till Socialstyrelsen

Insatser som riktar sig till dem som utövar våld mot närstående är en viktig del i arbetet för att bekämpa och förebygga brottslighet, bland annat våld mot kvinnor och barn samt andra närstående.

Socialstyrelsen får uppdraget att utveckla metoder för arbetet med personer som utövar våld mot närstående och som inte är föremål för insatser inom kriminalvården.

Uppdraget ska pågå under perioden 2012-2014.

Relaterat

Pressmeddelande: Regeringen kraftsamlar mot våld i nära relationer
Mäns våld mot kvinnor
Debattartikel: "Nu gör 14 myndigheter gemensam satsning mot våld i nära relationer"

Externa länkar

Webbplatsen för Nationell samordnare för arbetet mot våld i nära relationer
Om våld i nära relationer på Brås webbplats

Nationell satsning mot livsstilskriminellas brottslighet

Regeringen gav den 30 juni 2011 Rikspolisstyrelsen i uppdrag att ta initiativ till en nationell satsning mot de livsstilskriminellas brottslighet. Målet är att polisen ska begränsa dessa personers handlingsutrymme att begå brott.

Stölder och inbrott begås ofta av en liten grupp av alla brottslingar, så kallade livsstilskriminella, som står för en oproportionerligt stor andel av den sammanlagda brottsligheten. Flertalet livsstilskriminella har ett pågående missbruk av alkohol och narkotika vilket i sin tur leder till ny kriminalitet.

De livsstilskriminellas brottslighet drabbar människor i vardagen och bidrar till en minskad trygghet. Därför har regeringen gett Rikspolisstyrelsen i uppdrag att ta initiativ till en nationell satsning mot de livsstilskriminellas brottslighet.

Rikspolisstyrelsen ska utarbeta en vägledning för hur polismyndigheterna ska arbeta mot och identifiera de livsstilskriminella och initiera en nationell satsning mot de livsstilskriminellas brottslighet. Därefter ska de låta utvärdera satsningens arbetsmetoder och effekter samt redovisa resultatet av satsningen.

Uppdraget ska delredovisas till regeringen senast den 1 mars 2012 respektive den 1 mars 2013 och slutredovisas tillsammans med utvärderingen den 1 mars 2014.

Relaterat

Regeringsuppdrag: Uppdrag till Rikspolisstyrelsen att vidta åtgärder mot livsstilskriminellas brottslighet

Externa länkar

Mer om uppdraget på Rikspolisstyrelsens webbplats

Polis

Har inte undermenyer
Polisens organisation
Har inte undermenyer
Frågor och svar om Polisens ombildning
Har inte undermenyer
Polisens arbetsmetoder
Har inte undermenyer
Polisutbildningen
Har inte undermenyer
Frågor och svar om polisutbildningen
Internationellt polisiärt samarbete
Gränskontroll, ID-kort och pass

Justitiedepartementet ansvarar för polisväsendet.

Departementet svarar för att polisväsendet får förutsättningar att uppfylla de krav som regeringen ställer.

Det gör departementet framför allt genom att formulera mål och riktlinjer för polisens arbete, medverka i budgetprocessen samt följa och analysera verksamheten. Detta gäller både polisens verksamhet nationellt och på det internationella planet. Departementet eller regeringen har dock inte befogenhet att bestämma hur en myndighet ska tillämpa en lag eller besluta i olika ärenden.

Rikspolisstyrelsen är central förvaltningsmyndighet för polisväsendet samt chefsmyndighet för Statens kriminaltekniska laboratorium. Till Rikspolisstyrelsen hör Rikskriminalpolisen, Säkerhetspolisen och Polishögskolan.

Relaterat

- Pressmeddelande: Idrottsaktiebolags kostnader för polisbevakning halveras
- Pressmeddelande: Polisen ombildas till en sammanhållen myndighet
- Pressmeddelande: Brottsförebyggande rådet följer upp regeringens satsning på Polisen
- Regeringens satsning mot ungdomsbrott
- Regeringsuppdrag: Uppdrag till Rikspolisstyrelsen och Tullverket att minska införseln av illegala skjutvapen till Sverige
- Informationsmaterial: Det svenska rättsväsendet - kort introduktion

Externa länkar

- Rikspolisstyrelsen
- Säkerhetspolisen
- Polishögskolan
- Rikspolisstyrelsens regleringsbrev

Rättsmedicin (Ingår i området för sjukvård, hälsovård, räddningstjänst o d)

Rättsmedicinalverket är den myndighet inom rättsväsendet som har till uppgift att tillhandahålla rättspsykiatriska, rättsmedicinska, rättskemiska och rättsgenetiska undersökningar. Poliser och åklagare kan ibland ha behov av rättsmedicinska analyser för att kunna genomföra vissa brottsutredningar.

Justitiedepartementet ansvarar för de lagar och förordningar som rör Rättsmedicinalverket, liksom styrningen av myndigheten.

Bland de frågor med anknytning till Rättsmedicinalverket och rättsmedicin som Justitiedepartementet arbetar med är regler kring utfärdandet av rättsintyg, samt förfarandet kring utredningar av dödsfall och allvarliga skador i samband med polisingripande.

Relaterat

- SOU 2006:103 Översyn av den rättsmedicinska verksamheten
- SOU 2006:63 Forensiska institutet. Ny myndighet för kriminalteknik, rättsmedicin och rättspsykiatri
- Prop. 2004/05:64 Ny ordning för utfärdande av rättsintyg

Externa länkar

- Rättsmedicinalverket

Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF) - ett gemensamt utvecklingsarbete

Myndigheterna i rättskedjan bedriver på uppdrag från regeringen ett omfattande utvecklingsarbete för att med stöd av modern teknik utveckla verksamheterna.

Arbetet innebär att myndigheterna kopplar ihop sina it-stöd så att information kan utbytas elektroniskt i brottmålsprocessen. När uppdraget är genomfört kan myndigheterna arbeta effektivare eftersom administrativt arbete och manuell pappershantering minskar. Det innebär i sin tur att fler brott kan klaras upp och väntetiderna i rättsväsendet kortas. Genom arbetet skapas också det statistikunderlag som Brottsförebyggande rådet behöver för att kunna bidra med kunskap, analys och uppföljning inom hela rättskedjan. Rättsväsendets myndigheter får då möjlighet att arbeta mer effektivt och kunskapsbaserat och statens styrning blir mer träffsäker.

Hur bedrivs arbetet?

Arbetet med att utveckla rättsväsendets informationsförsörjning är ett omfattande utvecklings- och anpassningsarbete som inkluderar många aktörer. För arbetet har inrättats ett särskilt råd, Rådet för rättsväsendets informationsförsörjning, som består av Rikspolisstyrelsen, Kustbevakningen, Tullverket, Skatteverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Domstolsverket, Kriminalvården, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten och Rättsmedicinalverket. Sedan 2009 är expeditionschefen i justitiedepartementet ordförande i rådet.

Justitiedepartementet samordnar arbetet med att utveckla rättsväsendets informationsförsörjning. Myndigheterna har dock själva ansvar för att genomföra sina respektive delar av gemensamt beslutade åtgärder. Utgångspunkten är att myndigheterna ska finansiera arbetet inom befintliga ramar. Regeringen har därutöver avsatt 90 miljoner kronor för arbetet i budgetpropositionen för 2013.

Hur långt har arbetet kommit?

Arbetet bedrivs i etapper. I en första etapp har arbetet koncentrerats till Rikspolisstyrelsen, Skatteverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Domstolsverket, Kriminalvården och Brottsförebyggande rådet. Arbetet med etappen innebär att det införs ett elektroniskt informationsflöde mellan de myndigheter i brottmålsprocessen som hanterar de största ärendemängderna. Genomförandet av etappen sker succesivt och beräknas vara avslutat vid halvårsskiftet 2013.

Regeringen har fattat beslut om att förstärka satsningen på ett digitalt och mer effektivt rättsväsende. Myndigheterna har fått i uppdrag att nu påbörja en andra etapp av arbetet och därigenom ytterligare samordna informationsförsörjningen i brottmålsprocessen. Arbetet utvidgas till att avse samtliga brottsutredande myndigheter då även Tullverket och Kustbevakningen kopplas på. Vidare kommer arbetet med den andra etappen att omfatta fler delar av brottmålsprocessen.

Relaterat

- Faktablad: Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF)
- Fact sheet: Information management in the justice system
- Pressmeddelande: Förstärkt satsning på ett digitalt och mer effektivt rättsväsende
- Skr. 2011/12:72 Riksrevisionens rapport om it-stödet i rättskedjan

The Stockholm Prize in Criminology

The Stockholm Prize in Criminology är världens största pris i kriminologi. Syftet med priset är att stimulera till mer kunskap om hur brottsligheten och dess skadeverkningar bäst kan motverkas och se till att sådan kunskap sprids och används. En oberoende internationell elvapersoners-jury väljer pristagaren från nominerade bidrag.

2013 års pris går till professor David Farrington, verksam vid Cambridge University i Storbritannien och en föregångare inom evidensbaserade program för tidigare insatser mot kriminalitet. David Farrington har i sin forskning studerat hur risk- och skyddsfaktorer påverkar oddsen för att barn ska bli kriminella som vuxna. Han har bland annat under mer än tre decennier följt 411 män som föddes i södra London i början av 1950-talet. Farrington har också, genom att kombinera resultat från sin egen och andras forskning, kommit med förslag på hur brottsförebyggande arbete kan bidra till att spara pengar. Hans rekommendationer till beslutsfattare fokuserar på fyra huvudresultat:

1. Risk- och skyddsfaktorer för brottslighet uppträder mycket tidigt i livet
2. Barn med hög risk kan bli hjälpta i princip från födseln
3. Ett stort antal förebyggande program för barn under 10 år är mycket effektiva
4. Att investera i program med tidiga insatser mot kriminalitet leder till stora besparingar för skattebetalarna

Stockholmspriset i kriminologi är ett prestigefullt internationellt pris som har som mål att uppmärksamma forskare som bidragit till betydelsefull utveckling inom kriminologisk forskning. Priset till David Farrington kommer att delas ut vid en ceremoni i Stockholms stadshus den 11 juni 2013.

Symposium i samband med prisutdelningen

I samband med att priset delas ut i juni arrangeras the Stockholm Criminology Symposium. Symposiet är en internationell konferens där mötet mellan forskare, praktiker och beslutsfattare på det kriminalpolitiska området står i centrum. Symposiet, som brukar samla mer än 500 deltagare från närmare 40 länder, arrangeras den 10-12 juni 2013 i Norra Latins konferenscenter.

Vinnare 2012

2012 års pris gick till professor Jan van Dijk, som är verksam vid Tilburg University i Nederländerna och expert på internationella straffrättsliga frågor med fokus på brottsoffers rättigheter. Han får priset för sin, som juryn uttryckt det, envetna strävan att utveckla en modell för internationella offerundersökningar i syfte att få fram jämförbar statistik om utsatthet för brott och trygghet i olika länder. Den modell Jan van Dijk tillsammans med kolleger utvecklat under ett par decennier, kan möjliggöra internationella jämförelser där den officiella brottsstatistiken inte kan göra det, genom att dels ge information om brott som inte kommer till polisens kännedom, dels definiera brottshändelser på ett likartat sätt i de olika länderna trots olika juridiska definitioner. Sedan 1989 har mer än 300 000 personer i 78 olika länder intervjuats inom ramen för de undersökningar som van Dijk har byggt upp.

2012 delades priset ut av Hennes Majestät Drottning Silvia vid en ceremoni på China Teatern den 12 juni. Pristagaren har varje år fått minst en miljon svenska kronor. Prissumman skänks årligen av privata donatorer.

Stiftelse tar över administrationen och ekonomiska ansvaret för priset

För att ge priset och symposiet en mer varaktig organisation har en stiftelse bildats som tar över administrationen och ekonomiska

ansvaret för priset. Regeringen har tillsammans med Torsten Söderbergs Stiftelse och andra donatorer gett stiftelsen ett stort engångsbelopp för att säkra det viktiga prisets framtida fortlevnad.

- Pressmeddelande: Justitieministern undertecknar stiftelseavtal för att främja kriminologisk forskning

Relaterat

Informationsmaterial: The Stockholm Prize in Criminology (på engelska)
Mer om stiftelsens bildande

Externa länkar

Stockholmspriset i kriminologi
The Stockholm Criminology Prize
The Stockholm Criminology Symposium

Unga lagöverträdare

Har inte undermenyer
Regeringens satsning mot ungdomsbrott
Har inte undermenyer
Andra insatser mot ungdomsbrott

Regeringen gav Rikspolisstyrelsen i uppdrag att under 2011-2012 driva en pilotverksamhet med sociala insatsgrupper riktad mot unga som riskerar att bli kriminella. Det är den största riktade satsningen mot ungdomsbrottslighet som regeringen har gjort på många år. I utvärderingen av pilotverksamheten framgår bland annat att flera individer minskat eller totalt upphört med sina kriminella aktiviteter under den tid de haft stöd från en social insatsgrupp. Regeringen beslutade därför i februari 2013 att ge Rikspolisstyrelsen i uppdrag att aktivt stödja arbetet med sociala insatsgrupper. Med uppdraget tar regeringen ytterligare ett steg för att bekämpa ungdomsbrottslighet genom tidiga och tydliga insatser mot unga som begår brott.

Sociala insatsgrupper bygger på förbättrad samverkan på lokal nivå, men ett framgångsrikt arbete förutsätter stöd även på nationell nivå. Justitieminister Beatrice Ask och barn- och äldreminister Maria Larsson bjöd därför, i samband med beslutet om regeringsuppdraget till Rikspolisstyrelsen, in de ansvariga för nio myndigheter och organisationer, (bland andra Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen, Skolverket och Sveriges Kommuner och Landsting) till ett rundabordssamtal om hur dessa nationella aktörer kan stödja kommunernas arbete med sociala insatsgrupper på bästa sätt.

- Redovisningen av pilotprojektet visar att flera ungdomar har minskat eller totalt upphört med sina kriminella aktiviteter under den tid de haft stöd från en social insatsgrupp. För mig är det skäl nog att fortsätta stödja arbetet med sociala insatsgrupper, säger Beatrice Ask.

- Regeringens förhoppning är nu att de stadsdelar och kommuner som har kriminellt belastade ungdomar i behov av stöd från en social insatsgrupp ska tillhandahålla det, säger Maria Larsson.

Bakgrund

Ungdomar är den mest brottsaktiva gruppen i samhället i förhållande till sin andel av befolkningen. I de allra flesta fall går det bra även för ungdomar som är stökiga under tonåren. Men ett antal fortsätter. Nästan alla tungt kriminella har en gång startat sin kriminella bana genom att begå småbrott som ungdomar. Många har också skolkat från skolan. I betänkandet Kriminella grupperingar - motverka rekrytering och underlätta avhopp (SOU 2010:15) framkommer det att det är bland de mesta brottsaktiva ungdomarna som den organiserade brottsligheten har sin rekryteringsbas.

I betänkandet framkom också att de yrkeskriminella anser att samhället reagerade för sent. Ur deras perspektiv hade de hunnit begå en mängd brott innan samhällets första ordentliga reaktion kom.

Huvudansvaret för arbetet i de sociala insatsgrupperna har legat på socialtjänsten i den kommun där den unge bor och socialtjänsten har även varit ansvarig för att andra myndigheter och organisationer gjorts delaktiga utifrån den unges egna behov. Arbetet går ut på att stärka hela det sociala skyddsnätet kring den unge i skola, arbete och under fritiden. I arbetet ska den lokala polisen, socialtjänsten, föräldrar och omgivning, skolan, frivilligorganisationer och andra goda krafter kunna samarbeta mer okonventionellt än vad som sker i dag. Pilotverksamheten har bedrivits på tolv platser i landet. Med hänsyn till senare års utveckling i stadsdelar med utbrett utanförskap beslutade regeringen att insatsgrupper skulle inrättas i minst ett sådant område i Stockholm, Malmö, Göteborg och Uppsala.

- SOU 2010:15 Kriminella grupperingar - motverka rekrytering och underlätta avhopp

Pilotverksamheten

Pilotverksamheten har bedrivits i tolv kommuner och varit inriktad på unga i åldern 15-25 år.

Rikspolisstyrelsen upprättade en projektplan med en beskrivning av vilka kommuner som ingick, vilka myndigheter och övriga aktörer som deltog samt en beskrivning av hur arbetet skulle bedrivas.

Utgångspunkten för deltagande kommuner var att socialtjänsten skulle vara en sammanhållande kontaktpunkt. Projektplanen innehöll även en redovisning av hur Socialstyrelsen avser genomföra sina delar av uppdraget.

Rikspolisstyrelsen såg till att en oberoende utvärdering av projektet påbörjas parallellt med att projektet inleds.

Slutredovisningen innehöll en utvärdering av projektet med fokus på att identifiera de faktorer som är viktiga för ett effektivt och sammanhållet arbete med unga som riskerar att utveckla en kriminell livsstil.

Uppdraget och utvärderingen slutredovisades den 1 november 2012. Bedömningsinstrumentet ska redovisas den 31 oktober 2013.

- Läs slutredovisningen och utvärderingen på Polisens webbplats

Vägledning för sociala insatsgrupper

Den 1 november 2012 återrapporterades uppdraget om sociala insatsgrupper till justitieminister Beatrice Ask och barn- och äldreminister Maria Larsson.

Pilotverksamheten med sociala insatsgrupper inleddes i juni 2011 och har bedrivits på tolv olika platser i landet.

Sociala insatsgrupper innebär dels en organisatorisk samverkansform, dels ett uthålligt och fokuserat samarbete kring en ung människa i

riskzonen för att bli kriminell eller som behöver stöd och hjälp för att bryta med kriminella nätverk.

Skillnaden på verksamheten i de sociala insatsgrupperna jämfört med traditionell samverkan är att samverkan i sociala insatsgrupper sker på individnivå utifrån ett samtycke till informationsutbyte. I en social insatsgrupp har därmed alla myndigheter och organisationer samma kunskap om en ung person, vilket ökar förutsättningarna för att rätt myndighet gör rätt sak, och att det sker i rätt ordning.

Av utvärderingen framgår att projektet på vissa ställen skapat samarbeten som tidigare inte fanns och på andra ställen har det stärkt redan befintligt samarbete. Många som arbetar med sociala insatsgrupper har uttryckt att arbetssättet är bra och ger goda förutsättningar för bra samverkan kring individer.

I utvärderingen framgår också att flera individer minskat eller totalt upphört med sina kriminella aktiviteter under den tid de haft stöd från en social insatsgrupp.

- Läs vägledningen för sociala insatsgrupper på Socialstyrelsens webbplats

Deltagare i projektet

De stadsdelar/kommuner och polismyndigheter som deltog i pilotprojektet var:

1. Stadsdelen Gottsunda (Uppsala) - Polismyndigheten i Uppsala län
2. Stadsdelen Hyllie (Malmö) - Polismyndigheten i Skåne
3. Lund - Polismyndigheten i Skåne
4. Stadsdelen Västra Hisingen (Göteborg) - Polismyndigheten i Västra Götaland
5. Spånga/Tensta stadsdelsförvaltning (Stockholm) - Polismyndigheten i Stockholms län
6. Södertälje - Polismyndigheten i Stockholms län
7. Botkyrka - Polismyndigheten i Stockholms län
8. Karlskrona - Polismyndigheten i Blekinge län
9. Borlänge - Polismyndigheten Dalarna
10. Linköping - Polismyndigheten i Östergötlands län
11. Örebro - Polismyndigheten i Örebro län
12. Boden - Polismyndigheten i Norrbotten

Relaterat

Ungdomsbrottslighet: Arbetet med sociala insatsgrupper ska utvecklas
Regeringsuppdrag: Uppdrag till Rikspolisstyrelsen att aktivt stödja arbetet med sociala insatsgrupper
Pressmeddelande: Regeringen fortsätter satsningen för att bekämpa ungdomsbrottslighet
Pressmeddelande: Rikspolisstyrelsen och Socialstyrelsen redovisade pilotprojekt som ska motverka att unga riskerar bli kriminella
Webbutsändning: Redovisning av pilotprojekt om inrättandet av sociala insatsgrupper
Intervju: Viktigt att hjälpa ungdomar i riskzonen tidigt
Debattartikel: Ny satsning mot ungdomsbrott
Regeringensuppdrag: Uppdrag att inrätta sociala insatsgrupper m.m.
Prop. 2011/12:171 Samverkan för att förebygga ungdomsbrottslighet

Ladda ner

Sociala insatsgrupper - Redovisning av regeringsuppdrag (pdf 472 kB)

Externa länkar

Regeringens nyhetsbrev: Fokus på ungdomar och tydligare reaktioner mot brott
Om sociala insatsgrupper på polisens webbplats

Andra insatser mot ungdomsbrott

Med tidiga och tydliga åtgärder i dag kan vi bättre motverka morgondagens problem. I det förebyggande arbetet är ett bra samarbete mellan föräldrar, polisen, skolan, socialtjänsten och andra aktörer av avgörande betydelse.

Här är ett urval av insatser på Justitiedepartementets område i arbetet mot ungdomsbrottsligheten.

Fler brottsutredningar

Fler brott av barn under 15 år blir i dag utredda av polis till följd av ny lagstiftning som trädde i kraft den 1 juli 2010. Huvudregeln är numera att polisen alltid ska utreda allvarliga brott. Samtidigt blev det möjligt att drogtesta barn under 15 år vid misstanke om narkotikabruk. Syftet är att i god tid kunna sätta in effektiva insatser för att hjälpa och förhindra en kriminell utveckling.

Skärpt skadeståndsansvar

För att förtydliga att föräldrar har huvudansvaret för sina barn och ungdomar har skadeståndsansvaret skärpts för vårdnadshavare. Skärpningen innebär att en förälder som har vårdnaden om ett barn ska vara skyldig att betala skadestånd för vissa typer av skador som barnet orsakar genom brott. Ny lagstiftning trädde i kraft den 1 september 2010.

- Prop. 2009/10:142 Ett skärpt skadeståndsansvar för vårdnadshavare

Kortare handläggningstider

När unga begår brott är det viktigt med en snabb reaktion. Månader i väntan mellan brott och samhällets reaktion är lång tid i en ung persons liv. Därför behöver samarbetet mellan polis och kommun förbättras ytterligare samtidigt som handläggningen i rättsväsendet utvecklas och effektiviseras. Regeringen ställer i regleringsbrev för 2012 särskilda krav på polis och åklagare när det gäller handläggningstiderna i fråga om ungdomsbrott.

Förbättrad utslussning

För unga i åldern 15 till 17 år som begått så allvarliga brott att de blir dömda att avtjäna ett straff på ett ungdomshem (sluten ungdomsvård) ser framtidsutsikterna dystra ut. Tre av fyra återfaller i brott inom tre år efter avtjänat straff.

I dag finns brister i sluten ungdomsvård, både vad avser övergripande planering och arbetet inför frigivning. För att åtgärda dessa brister och därmed minska risken för återfall föreslår regeringen ett antal åtgärder i propositionen "Förbättrad utslussning från sluten ungdomsvård". Den dömde ska enligt förslagen under den senare delen av den slutna ungdomsvården förberedas för ett liv i frihet genom konkreta åtgärder. Elektroniska hjälpmedel (så kallad fotboja) föreslås få användas för att kontrollera var den dömde befinner sig då han eller hon är utanför ungdomshemmet. Statens institutionsstyrelse föreslås få ett tydligare ansvar för verkställigheten.

Ändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2011.

- Prop. 2010/11:107 Förbättrad utslussning från sluten ungdomsvård

Nya påföljder för unga lagöverträdare

Regeringen har låtit se över hela påföljdssystemet, såväl vad gäller vuxna som unga lagöverträdare. I översynen ingår när det gäller unga lagöverträdare frågor om bland annat val av påföljd, påföljdens innehåll samt uppföljning och reaktion vid återfall i brott eller annan misskötsamhet. Översynen sker i ljuset av intresset av tidiga, tydliga

och brottsförebyggande ingripanden mot unga lagöverträdare. Påföljdsutredningen lämnade sina förslag den 31 maj 2012.

- SOU 2012:34 Nya påföljder

Rapport om strategiska brott

Brottsförebyggande rådet (Brå) har regeringens uppdrag att ta fram en rapport om strategiska brott bland unga. Strategiska brott är de brott som ofta är inkörsporten till fortsatt kriminalitet. Det har skett en förändring av vilka brott bland unga som är strategiska och det är viktigt att kunna presentera den kunskapen samlat.

Relaterat

Intervju: Viktigt att hjälpa ungdomar i riskzonen tidigt
Debattartikel: Ny satsning mot ungdomsbrott
Prop. 2011/12:171 Samverkan för att förebygga ungdomsbrottslighet
Prop. 2009/10:105 Barn under 15 år som misstänks för brott
Informationsmaterial: Skärpt skadeståndsansvar för vårdnadshavare

Externa länkar

Om sociala insatsgrupper på poliens webbplats

Åklagare

Har inte undermenyer
Eurojust

Justitiedepartementet ansvarar för åklagarväsendet. Departementet ansvarar för att åklagarväsendet får förutsättningar att uppfylla de kvalitets- och effektivitetskrav som regeringen ställer på verksamheten.

I åklagarväsendet ingår Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. Ekobrottsmyndigheten är en särskild åklagarmyndighet för bekämpning av ekonomisk brottslighet i storstadslänen och vissa andra län.

Vid departementet bedrivs arbetet framför allt genom att formulera mål och riktlinjer för åklagarväsendets arbete, medverka i budgetprocessen samt följa och analysera åklagarverksamheten. Arbetet handlar också om att genom lagstiftning sätta ramarna för åklagarverksamheten.

Aktuella frågor

Förslag till en samlad ekobrottsbekämpning

Utredningen om en samlad ekobrottsbekämpning har den 24 maj 2011 överlämnat sitt betänkande En samlad ekobrottsbekämpning (SOU 2011:47) till justitieminister Beatrice Ask. Utredningen föreslår att Ekobrottsmyndigheten tilldelas ett nationellt ansvar för samtliga brottstyper som myndigheten handlägger. Utredningen menar att det finns skäl att anta att bekämpningen av ekonomisk brottslighet blir mer effektiv och rättssäker om Ekobrottsmyndigheten får ett sådant ansvar. Utredningen föreslår också att förordningen (1997:899) om myndighetssamverkan mot ekonomisk brottslighet ska upphöra att

gälla. Utredningen anser att den nuvarande strukturen för myndighetssamverkan mot ekonomisk brottslighet inte är ändamålsenlig och behöver förändras.

Organisationsförändringen föreslås genomföras till den 1 januari 2012.

Relaterat

- Informationsmaterial: Det svenska rättsväsendet - kort introduktion
- SOU 2011:47 En samlad ekobrottsbekämpning
- Rapport: Ökad effektivitet och förbättrad samverkan vid handläggning av mängdbrott
- SOU 2008:87 Åklagarväsendets brottsbekämpning, Integritet - Effektivitet

Externa länkar

- Åklagarmyndigheten
- Ekobrottsmyndigheten
- Justitiekanslern

Sveriges kommuner och landsting

http://www.skl.se

- Brottsförebyggande

Pengar.

(Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Anders Borg

Finansminister
Finansdepartementet

"Vi ska arbeta för en god ekonomisk utveckling i Sverige med ordning och reda i de offentliga finanserna. Att få fler i arbete och motverka utanförskapet är den största utmaningen, både utifrån ett mänskligt och ekonomiskt perspektiv. Det ökar möjligheterna för människor att påverka sin egen vardag och skapar större utrymme för ökad välfärd."

Har inte undermenyer
Ansvarsområden
Har inte undermenyer
CV
Har inte undermenyer
Pressmeddelanden
Har inte undermenyer
Tal
Har inte undermenyer
Debattartiklar
Har inte undermenyer
Uttalanden
Statssekreterare

Ansvarsområden

Finanspolitik
Internationellt ekonomiskt samarbete
Skatte- och tullfrågor
Statens budget

Finanspolitik och statens budget

Har inte undermenyer
Budgeten för 2014 på 5 minuter
Har inte undermenyer
Budgeten för 2014 i siffror
Har inte undermenyer
Finanspolitikens mål
Har inte undermenyer
Finanspolitikens inriktning
Finanspolitiskt ramverk
Har inte undermenyer
Åtgärder i budgeten för 2014
Har inte undermenyer
Effekter av regeringens politik
Har inte undermenyer
Riksdagens behandling av statens budget för 2014
Har inte undermenyer
Riksdagens behandling av statens budget för 2013
Har inte undermenyer
Statens budget i excel
Har inte undermenyer
Tidigare budgetar och årsredovisningar

Politik för tillväxt och jobb - Budgetpropositionen för 2014 Onsdagen den 18 september lämnade regeringen sitt budgetförslag för 2014 till riksdagen.

- Läs en sammanfattning av budgeten på fem minuter
- Ladda ner hela budgetpropositionen som pdf
- Pressmeddelande: En politik för tillväxt och jobb
- Pressträff: Anders Borg presenterar budgeten
- Debattartikel: Stötta tillväxt och jobb när omvärlden utvecklas svagt
- Regeringens nyhetsbrev om budgeten för 2014

- Budgeten 2014 i siffror: Inkomster, utgifter, saldo och statsskuld
- Prognos september 2013 - sammanfattning och nyckeltalstabell
- Excel: Tabeller m.m. ur budgetpropositionen i excel
- Riksdagens behandling av statens budget för 2014

Regeringens finanspolitik
- Finanspolitikens övergripande inriktning
- Finanspolitikens mål
- Finanspolitiska ramar
- Finansplanen (ur budgetpropositionen för 2014)

Detta gör regeringen
Regeringen föreslår åtgärder för sammanlagt drygt 24 miljarder kronor i budgeten för 2014.
- Sammanfattning av åtgärderna i budgeten för 2014 samt reformtabell

Effekter av regeringens finanspolitik
- Effekter av regeringens finanspolitik på kort och lång sikt
- Fördelningspolitisk redogörelse
- Ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män

Statens budget 2013
- Höständringsbudget för 2013 - ändringar under pågående budgetår
- Vårändringsbudget för 2013 - ändringar under pågående budgetår
- Ladda ner hela budgetpropositionen för 2013
- Riksdagens behandling av budgetpropositionen för 2013

Ladda ner direkt
- Budgetpropositionen för 2014
- Finansplan - budget 2014
- Höständringsbudget för 2013
- Statens budget i excel
- Informationsmaterial m.m.
- Arkiv: Tidigare budgetar

Pressmaterial budget 2014
- Pressmeddelanden om budgeten
- Pressträff med Anders Borg
- Presentationsbilder från pressträffen
- Pressinbjudan: Presentation av budgeten 2014

Bilder
- Finansdepartementet på Flickr

Prenumerera på nyheter
- Via e-post
- Via RSS
- Följ Finansdepartementet på Twitter

Kontakt
- Finansdepartementets kontaktinformation
- Fråga om budgeten via e-post

Översyn av budgetprocessen
Budgetprocesskommittén lämnade sin slutrapport den 3 oktober 2013.
- Slutrapport: En utvecklad budgetprocess - ökad tydlighet och struktur

Budgeten för 2014 på 5 minuter

Den 18 september lämnade regeringen sitt budgetförslag för 2014 till riksdagen. Hela regeringens förslag finns samlat i budgetpropositionen som bland annat innehåller regeringens finansplan, en prognos för hur den svenska ekonomin och de offentliga finanserna utvecklas och vilka ramar det ger för finanspolitiken. Budgeten innehåller också regeringens förslag till hur statens pengar ska användas samt en beräkning av hur stora statens inkomster blir.

Så utvecklas den svenska ekonomin och de offentliga finanserna

Tillväxt

Svensk ekonomi har tydligt påverkats av det senaste årets konjunkturnedgång i omvärlden. Tillväxten har mattats av igen och förväntas bli låg i år, för att sedan gradvis ta fart. Under nästa år bedöms både exporten och investeringarna öka igen och bidrar då till att tillväxttakten för BNP tilltar. Samtidigt väntas hushållens konsumtion öka i en snabbare takt, bland annat som en följd av de sänkningar av inkomstskatten som föreslås i budgetpropositionen för 2014.

Arbetsmarknad

Sysselsättningen föll i början av finanskrisen, men har ökat stadigt sedan slutet av 2009. Det beror främst på att sysselsättningen ökat i tjänstebranscherna och i den offentliga sektorn. De framåtblickande indikatorerna för efterfrågan på arbetskraft som anställningsplaner, varsel och nyanmälda lediga platser, tyder på att sysselsättningen kommer att fortsätta att öka den närmaste tiden.
Arbetskraftsdeltagandet har ökat starkt under de senaste åren och ligger nu på samma nivå som före krisen. Sammantaget bedöms sysselsättningen och arbetskraften fortsätta öka i god takt under 2013 och 2014. Men ökningen i sysselsättningen blir inte tillräckligt stark för att arbetslösheten ska minska påtagligt. Arbetslösheten bedöms ligga kvar på omkring 8 procent nästa år. Först under 2015 bedöms arbetslösheten minska mer påtagligt.

Offentliga finanser

Den utdragna lågkonjunkturen medför att de offentliga finanserna väntas visa underskott både 2013 och 2014. Den starkare ekonomiska utvecklingen åren därefter gör att det finansiella sparandet bedöms gradvis stärkas till ett överskott på drygt 1,1 procent 2017.

Finanspolitikens övergripande inriktning

Den övergripande inriktningen på finanspolitiken bestäms i en samlad bedömning av en rad olika mål och restriktioner. För budgetåret 2014 bedömer regeringen att det finns utrymme för ofinansierade permanenta reformer om 24 miljarder kronor. Med dessa kan finanspolitiken hålla uppe den samlade efterfrågan i ekonomin och samtidigt behålla förtroendet för politiken.

Den fortsatta lågkonjunkturen i omvärlden gör att det tar lång tid innan arbetslösheten minskar påtagligt. En lång period med låg efterfrågan på arbetskraft ökar riskerna för att arbetslösheten biter sig fast på en hög nivå. Samtidigt finns det inte så stort utrymme för penningpolitiken att stimulera ekonomin eftersom reporäntan redan är låg. Finanspolitiken bör därför, inom ramen för överskottsmålet och utgiftstaket, stödja tillväxten och jobben. Det är viktigt att prioritera åtgärder som både kan stabilisera konjunkturläget och möta de långsiktiga utmaningarna. Fokus bör därför ligga på strukturellt riktiga permanenta åtgärder.

Detta gör regeringen - åtgärder för tillväxt och jobb

I budgetpropositionen för 2014 föreslår regeringen åtgärder som stödjer tillväxten och varaktigt ökar sysselsättningen, stärker elevernas kunskaper och företagens konkurrenskraft, ökar välfärden och sammanhållningen i Sverige samt skyddar miljön och klimatet.

Stödja tillväxt och varaktigt öka sysselsättningen

- Stärkt ekonomi för hushållen genom en förstärkning av jobbskatteavdraget, höjd gräns för statlig inkomstskatt och sänkt skatt för pensionärer
- Nya och bredare vägar in i arbetslivet för unga genom stöd till yrkesintroduktionsanställningar, satsning på lärlingsutbildningar och yrkesprogram samt minskade socialavgifter för de yngsta och effektivare arbetsmarknadspolitiska åtgärder
- Bättre förutsättningar för långtidsarbetslösa att få jobb genom bland annat ytterligare satsningar på det särskilda anställningsstödet
- Bättre integration genom fler insatser för att underlätta etableringen för nyanlända, fler undervisningstimmar i svenska för nyanlända elever i årskurs 1-5, bättre möjlighet till kompletterande utbildning för akademiker och införandet av nystartszoner
- En mer flexibel och trygg arbetsmarknad genom statligt stöd vid korttidsarbete och åtgärder för stärkt omställningsförmåga på arbetsmarknaden
- Bättre möjligheter till uppföljning av jobbsökande och tydligare krav, bl.a. för de som deltar i arbetsmarknadspolitiska program

Öka kunskap och stärka konkurrenskraften

- Kunskapsfokus i skolan med bland annat mer undervisning i matematik, läxhjälp och åtgärder för att utveckla lärarnas kompetens och karriärmöjligheter
- Stimulans till forskning, innovation och entreprenörskap genom bland annat skatteincitament för FoU, likvärdiga skattevillkor för företagande och entreprenörskap samt minskad administrativ börda
- Bättre fungerande bostadsmarknad genom förenklingar av planprocessen och regelverket för nyproduktion av hyresrätter

Förbättra välfärden och sammanhållningen

- Ökat stöd till de ekonomiskt mest utsatta genom en höjning av det särskilda bidraget i bostadsbidraget, höjd inkomstgräns för bostadstillägg för ålderspensionärer samt införandet av en fritidspeng för barn
- Höjd kvalitet och effektivitet i sjukvård och omsorg genom en flerårig satsning på vård av personer med kroniska sjukdomar, fler platser på hälso- och sjukvårdsutbildningar samt bättre tillnyktringsverksamhet
- Utvecklad prismodell för läkemedel för att säkerställa att Sverige inte betalar mer för läkemedel än andra jämförbara länder
- Höjd alkoholskatt

Skydda miljön och klimatet

- Insatser för miljö och klimat genom bland annat ökat fokus på kemikaliefrågor, fortsatt minskat förmånsvärde för vissa miljöbilar samt sänkt energiskatt på blyfri flygbensin
- Kvotplikt och beskattning av biodrivmedel

- Läs mer om åtgärderna

Effekter av regeringens finanspolitik

Sedan 2006 har regeringen arbetat för att varaktigt öka sysselsättningen och stärka förutsättningarna för den svenska ekonomin att växa på lång sikt. Det har skett med strukturella åtgärder, åtgärder för att stabilisera ekonomin och genom åtgärder för att åstadkomma en jämn fördelning av resurser. Samtidigt har uthålligheten i de offentliga finanserna värnats.

Effekter på lång sikt

De hittills genomförda strukturreformerna, inklusive de reformer som föreslås i budgetpropositionen för 2014, bedöms på lång sikt bidra till att:

- den varaktiga sysselsättningen ökar med ca 250 000 personer.
- jämviktsarbetslösheten sjunker med 1,8 procentenheter
- öka antalet arbetade timmar med drygt 6 procent, vilket motsvarar knappt 280 000 årsarbetskrafter. Jobbskatteavdraget bedöms bidra med omkring hälften av ökningen.

Effekter på kort sikt

Sammantaget bedöms åtgärderna som förslås i budgetpropositionen för 2014 leda till att:

- BNP-tillväxten blir ca 0,3 procentenheter högre 2014
- antalet sysselsatta blir ca 10 000 personer fler 2014 än om åtgärderna inte vidtagits
- en snabbare återhämtning leder även till att färre personer långvarigt hamnar utanför arbetsmarknaden, vilket minskar risken för att arbetslösheten biter sig fast på höga nivåer.

Förväntade långsiktiga effekter av regeringens politik

Förändring i procent om inte annat anges	Årsarbets-krafter[1]	Syssel-satta[2]	Arbets-kraft	Arbets-löshet[3]	BNP
Jobbskatteavdrag 1-4	120 000	106 000	1,6	-0,6	2,2
Jobbskatteavdrag 5	16 000	13 000	0,2	-0,1	0,3
Jobbskatteavdrag för äldre	6 000	10 000	0,2	0,0	0,1
Arbetslöshetsförsäkring	39 000	45 000	0,2	-0,7	0,7
Arbetsmarknadspolitik	11 000	13 000	0,1	-0,2	0,2
Sjukförsäkring	19 000	16 000	0,9	0,5	0,4
Husavdraget	27 000	25 000	0,2	-0,3	0,4
Sänkta socialavgifter	18 000	20 000	0,2	-0,3	0,3
Höjd skiktgräns statlig skatt	17 000	0	0,0	0,0	0,4
Sänkt restaurangmoms	6 000	4 000	0,0	-0,1	0,1
Höjt bostadsbidrag	-2000	-2000	-0,05		
Summa strukturreformer	**279 000**	**250 000**	**3,5**	**-1,8**	**5,1**

[1] Antal arbetade timmar omräknat till årsarbetskrafter. En årsarbetskraft motsvarar 1 800 timmar.

[2] Antal personer i åldersgruppen 15 -74 år.

[3] Förändring i procentenheter.

Källa: Egna beräkningar.

Fördelningseffekter och effekter på den ekonomiska jämställdheten

Den som vill läsa mer om fördelningspolitiska effekter och effekter på den ekonomiska jämställdheten kan läsa en fördjupad redovisning i följande rapporter:

- Fördelningspolitisk redogörelse
- Ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män

Budgeten 2014 i siffror - inkomster och utgifter

Budgetpropositionen innehåller regeringens förslag till statens utgifter samt en beräkning av hur stora statens inkomster blir.

Förslag till utgifter

Statens budget är indelad i 27 olika delar, så kallade utgiftsområden. I varje utgiftsområde redovisas hur mycket pengar olika statliga verksamheter får använda, till exempel till polisens verksamhet eller till de statliga universiteten.

Beräknade inkomster

Statens inkomster består framför allt av statliga skatter på arbete, kapital och konsumtion. Delar av statens inkomster kommer även från återbetalning av lån (t.ex. studielån) samt bidrag från Europeiska Unionen (EU).

- Detaljerade tabeller över inkomster och utgifter

Saldo

Under 2014 beräknas statens ekonomi gå med 44,7 miljarder kronor i underskott.

Regeringens förslag till statens budget för 2014

Tusental kronor	
Beräknade inkomster för staten 2014	824 219 318
Summa föreslagna utgifter för staten 2014	868 914 799
Saldo statens budget för år 2014	- 44 695 481

Statsskulden

Vid ingången av 2014 beräknas statsskulden uppgå till 1 266 miljarder kronor. Det beräknade lånebehovet under 2014 är 44,7 miljarder kronor.

Nästa steg - riksdagsbehandling av budgetförslaget

När regeringen har lämnat sitt budgetförslag till riksdagen ska riksdagen fatta beslut om statens budget. Riksdagen behandlar budgetpropositionen i två olika steg:

- Först beslutar riksdagen om riktlinjerna för den ekonomiska politiken samt de ekonomiska ramarna för statens budget. Beslutet om de ekonomiska ramarna - de så kallade utgiftsramarna - är sedan styrande för den fortsatta riksdagsbehandlingen på så sätt att utgiftsramarna inte får överskridas.
- I det andra steget tar riksdagen ställning till hur utgifterna ska fördelas inom varje enskilt utgiftsområde, det vill säga hur mycket pengar olika verksamheter ska få. Budgetpropositionen är slutbehandlad när riksdagen har tagit ställning till förslagen för samtliga 27 utgiftsområden. Då fastställer riksdagen slutligt statens budget.

Budgeten för 2014 i siffror

Inkomster, utgifter, saldo och statsskuld

Den 18 september 2014 lämnade regeringen sitt förslag till statens budget för 2014 till riksdagen. Inkomsterna för staten beräknas uppgå till 824,2 miljarder kronor under 2014. Utgifterna för staten föreslås uppgå till 868,9 miljarder kronor under 2014. Statens ekonomi beräknas därmed få ett underskott om 44,7 miljarder kronor under 2014. Underskottet ökar Sveriges statsskuld som vid ingången av 2014 beräknas uppgå till 1 266 miljarder kronor.

Inkomster

Beräknade inkomster budgetåret 2014

Statens inkomster består framför allt av statliga skatter på arbete, kapital och konsumtion. Delar av statens inkomster kommer även från återbetalning av lån (t.ex. studielån) samt bidrag från Europeiska Unionen (EU). I tabellen nedan redovisas hur stora statens inkomster beräknas bli under 2014.

Utgifter

Regeringens förslag till utgifter för staten budgetåret 2014

Statens budget är indelad i 27 olika delar, så kallade utgiftsområden. I varje utgiftsområde redovisas hur mycket pengar olika statliga verksamheter får använda, till exempel till polisens verksamhet eller till de statliga universiteten. I tabellen nedan redovisas regeringens förslag till hur pengarna ska fördelas mellan olika verksamheter.

Inkomster

Tusental kronor	2014
Statens skatteinkomster	811 812 116
Inkomster av statens verksamhet	49 114 046
Inkomster av försåld egendom	15 000 000
Återbetalning av lån	1 053 100
Kalkylmässiga inkomster	10 254 000
Bidrag m.m. från EU	12 405 552
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-75 419 496
Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	0
Summa inkomster	**824 219 318**
Beräknat lånebehov	44 695 481
Summa	**868 914 799**

Saldo

Under 2014 beräknas statens ekonomi gå med 44,7 miljarder kronor i underskott.

Tusental kronor	
Beräknade inkomster för staten 2014	824 219 318
Summa föreslagna utgifter för staten 2014	868 914 799
Saldo statens budget för år 2014	- 44 695 481

Statsskulden

Vid ingången av 2014 beräknas statsskulden uppgå till 1 266 miljarder kronor. Det beräknade lånebehovet under 2014 är 44,7 miljarder kronor.

Utgifter

Tusental kronor	2014
Rikets styrelse	12 896 040
Samhällsekonomi och finansförvaltning	14 121 162
Skatt, tull och exekution	10 515 523
Rättsväsendet	40 291 647
Internationell samverkan	2 018 087
Försvar och samhällets krisberedskap	47 196 317
Internationellt bistånd	31 830 988
Migration	9 919 331
Hälsovård, sjukvård och social omsorg	62 160 768
Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	96 519 847
Ekonomisk trygghet vid ålderdom	39 012 596
Ekonomisk trygghet för familjer och barn	81 610 132
Integration och jämställdhet	12 431 994
Arbetsmarknad och arbetsliv	70 374 895
Studiestöd	21 005 141
Utbildning och universitetsforskning	60 110 013
Kultur, medier, trossamfund och fritid	12 880 425
Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 229 683
Regional tillväxt	2 972 701
Allmän miljö- och naturvård	5 155 997
Energi	2 829 958
Kommunikationer	45 427 646
Areella näringar, landsbygd och livsmedel	15 278 336
Näringsliv	5 588 403
Allmänna bidrag till kommuner	93 595 983
Statsskuldsräntor m.m.	22 084 200
Avgiften till Europeiska unionen	37 700 222
Summa utgiftsområden	856 758 035
Minskning av anslagsbehållningar	-1 660 236
Summa utgifter	855 097 799
Riksgäldskontorets nettoutlåning	13 817 000
Kassamässig korrigering	0
Summa	**868 914 799**

Finanspolitikens övergripande inriktning

Den övergripande inriktningen på finanspolitiken bestäms i en samlad bedömning av en rad olika mål och restriktioner. För budgetåret 2014 bedömer regeringen att det finns utrymme för ofinansierade permanenta reformer om 24 miljarder kronor. Med dessa kan finanspolitiken hålla uppe den samlade efterfrågan i ekonomin och samtidigt behålla förtroendet för politiken.

När regeringen bedömer hur stort budgetutrymmet är baseras det bland annat på de budgetpolitiska målen, behovet av stabiliseringspolitiska åtgärder, finanspolitikens långsiktiga hållbarhet och den osäkerhet om framtiden som alltid finns. De budgetpolitiska målen är överskottsmålet för det finansiella sparandet i den offentliga sektorn, utgiftstak samt balanskrav i kommunsektorn.

Bedömning av de budgetpolitiska målen

Den utdragna lågkonjunkturen medför att den offentliga sektorns finanser bedöms uppvisa underskott både 2013 och 2014. Den starkare ekonomiska utvecklingen åren därefter medför att det finansiella sparandet gradvis stärks till överskott 2016.

Det av riksdagen fastlagda utgiftstaket har klarats samtliga år sedan det infördes 1997. Regeringen föreslår att utgiftstaket ska höjas med 40 miljarder mellan 2015 och 2016. Detta eftersom osäkerheten är stor om utvecklingen de kommande åren och riskerna för en negativ utveckling överväger. Med ett utgiftstak på den nivån bedömer regeringen att det finns möjligheter att vidta kraftfulla åtgärder på budgetens utgiftssida för att stödja tillväxten om det skulle behövas.

Trots ett fortsatt svagt konjunkturläge väntas kommunsektorns finanser förbli stabila.

Finanspolitikens sammansättning

Den fortsatta lågkonjunkturen i omvärlden gör att det tar lång tid innan arbetslösheten minskar påtagligt. En lång period med låg efterfrågan på arbetskraft ökar riskerna för att arbetslösheten biter sig fast på en hög nivå. Samtidigt finns det inte så stort utrymme för penningpolitiken att stimulera ekonomin eftersom reporäntan redan är låg.

Finanspolitiken bör därför, inom ramen för överskottsmålet och utgiftstaket, stödja tillväxten och jobben. Det är viktigt att prioritera åtgärder som både kan stabilisera konjunkturläget och möta de långsiktiga utmaningarna. Fokus bör därför ligga på strukturellt riktiga permanenta åtgärder.

Den möjliga sammansättningen av åtgärder påverkas även i hög grad av att utrymmet för utgiftsökningar i förhållande till utgiftstaket är mycket litet 2014 och 2015. Detta innebär att huvuddelen av satsningar bör ligga på inkomstsidan för att värna utgiftstak och säkerhetsmarginalerna under taket.

Utrymmet för att vidta åtgärder begränsas även av att sparandet ska återvända till målet på 1 procent när ekonomin kommer i balans. Takten bör anpassas till läget på arbetsmarknaden och utvecklingen av resursutnyttjandet. När de lediga resurserna minskar bör det finansiella sparandet gradvis stärkas till 1 procent av BNP och regeringen anser att det är lämpligt först 2017.

Men för att nå det målet krävs en stor återhållsamhet framöver. Nya reformer kommer därmed i högre utsträckning än tidigare att kräva finansiering.

Finanspolitiskt ramverk

Har inte undermenyer
Introduktion till det finanspolitiska ramverket
Har inte undermenyer
Överskottsmål för hela den offentliga sektorn
Har inte undermenyer
Utgiftstak för staten
Har inte undermenyer
Kommunalt balanskrav
Har inte undermenyer
Kontakt
Finansdepartementet

Introduktion till det finanspolitiska ramverket
Det finanspolitiska ramverket består av ett antal principer som finanspolitiken utformas efter. Ramverket är ett verktyg som ska se till att finanspolitiken är långsiktigt hållbar och transparent. Vissa av principerna regleras av lag medan andra utgår från den praxis som gradvis utvecklats sedan den statsfinansiella krisen på 1990-talet.

- Läs en introduktion till det finanspolitiska ramverket

Överskottsmål för hela den offentliga sektorn Överskottsmålet innebär att den offentliga sektorns inkomster minus utgifter ska motsvara 1 procent av BNP över en konjunkturcykel.

- Sammanfattning av reglerna kring överskottsmålet

Utgiftstak för staten Utgiftstaket sätter en övre gräns för alla utgifter i statsbudgeten liksom i ålderspensionssystemet, exklusive statsskuldsräntorna.

- Sammanfattning av reglerna för utgiftstaket

Kommunalt balanskrav Kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning och en budget i balans minskar risken för underskott och bidrar till att nå överskottsmålet för hela den offentliga sektorn.

- Sammanfattning av reglerna om kommunalt balanskrav

Kontakt Kontakta ekonomiska avdelningen på Finansdepartementet om du har frågor som rör det finanspolitiska ramverket.

- Ekonomiska avdelningen vid Finansdepartementet

Uppföljning av det finanspolitiska ramverket
I regeringens ekonomiska vårpropositionen som lämnades till riksdagen i april 2013 görs en uppföljning av det finanspolitiska ramverket.

- Utdrag ur regeringens ekonomiska vårproposition (avsnitt 4)

Översyn av budgetprocessen
Budgetprocesskommittén lämnade sin slutrapport den 3 oktober 2013.

- Slutrapport: En utvecklad budgetprocess - ökad tydlighet och struktur

Introduktion till det finanspolitiska ramverket

Finanspolitiskt ramverk - för stabila offentliga finanser

Det finanspolitiska ramverket består av ett antal principer som finanspolitiken utformas efter. Ramverket är ett verktyg som ska se till att finanspolitiken är långsiktigt hållbar och transparent. Det är en förutsättning för att nå de ekonomiska målen. Vissa av principerna regleras av lag, medan andra utgår från den praxis som gradvis utvecklats sedan den statsfinansiella krisen på 1990-talet.

Nedan presenteras kortfattat ramverkets fyra olika delar.
Om du vill veta mer kan du läsa hela skrivelsen om det finanspolitiska ramverket som regeringen lämnade till riksdagen i mars 2011.

- Skrivelse 2010/11:79 Ramverk för finanspolitiken

Budgetpolitiska ramar

Ramarna för budgetpolitiken är en central del av det finanspolitiska ramverket. Det används för att skapa bättre förutsättningar för att nå de övergripande målen för finanspolitiken utan att äventyra de offentliga finanserna.

Överskottsmål för hela den offentliga sektorn

Regeringen är enligt budgetlagen skyldig att lämna ett förslag till mål för den offentliga sektorns sparande. Riksdagen har fastställt överskottsmålet till att det finansiella sparandet ska vara 1 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Nuvarande nivå ska upprätthållas så länge det är nödvändigt för att det ska utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Utgiftstak för staten

Enligt budgetlagen är det obligatoriskt för regeringen att föreslå tak för statens och ålderspensionssystemets utgifter för tre år framåt.

Riksdagen fastställer taket. Genom att besluta om ett tak visar regeringen vilka ramar det finns för utgifter och skatteuttag för att nå överskottsmålet.

Krav på kommunsektorn att ha budgetar i balans

För att stärka budgetprocessen på lokal nivå tillämpas sedan 2000 ett balanskrav för kommunsektorn. Kravet innebär att varje kommun och landsting ska budgetera för ett resultat i balans. Balanskravet anger den lägsta godtagbara resultatnivån. Sedan 1992 ska kommuner och landsting ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. De ska besluta om riktlinjer för en god ekonomisk hushållning.

Stram budgetprocess

Överskottsmålet och utgiftstaket ger det totala ekonomiska utrymmet i budgetprocessen. Huvudlinjen är att utgiftsökningar inom ett område måste täckas genom utgiftsminskningar inom samma område. Förslaget till budget ska omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov (fullständighetsprincipen). Utgifter ska redovisas på budgetens utgiftssida medan inkomster ska redovisas på budgetens inkomstsida.

Principer för stabiliseringspolitiken

Finanspolitikens viktigaste bidrag till att stabilisera konjunkturen är att upprätthålla långsiktigt hållbara offentliga finanser. Vid förändringar i efterfrågeläget i ekonomin kommer, i normalfallet, penningpolitiken att stimulera i lågkonjunkturer och strama åt i högkonjunkturer. Finanspolitiken bidrar vid sådana störningar till konjunkturstabilisering främst via att skatteinkomsterna minskar och utgifterna ökar när ekonomin försvagas. Finanspolitiken har dessutom, till skillnad från penningpolitiken, en roll att spela när det gäller att hantera specifika problem som kan uppstå i ekonomin i samband med en konjunkturnedgång. Vid större efterfrågestörningar och utbudsstörningar kan finanspolitiken behöva stötta penningpolitiken mer aktivt.

Principer för statliga ingripanden på finansmarknaderna

För att statliga ingripanden på finansmarknaderna ska vara effektiva är det viktigt med en tydlig rollfördelning mellan myndigheter och tydliga principer för vad som då gäller för att värna de offentliga finanserna.

Principer kring öppenhet och transparens

Redovisningen av finanspolitiken måste vara tydlig och transparent. Detta för att ramverket ska vara styrande och för att politiken ska gå att följa upp.

Externa länkar

- Uppföljning av det finanspolitiska ramverket i april 2013 (länk till utdrag ur 2013 års ekonomiska vårproposition)

Överskottsmål för hela den offentliga sektorn

Två gånger om året - i vårpropositionen och i budgetpropositionen på hösten - följer regeringen upp överskottsmålet. Utifrån bland annat denna uppföljning bedömer regeringen om det finns ett utrymme för åtgärder som kommer att försvaga det finansiella sparandet eller om det krävs besparingsåtgärder. I bedömningen tar regeringen även hänsyn till de övergripande målen för finanspolitiken, den långsiktiga hållbarheten och den osäkerhet om framtiden som alltid finns.

Senaste uppföljningen av överskottsmålet

- Uppföljning av överskottmålet i april 2013 (länk till utdrag ur 2013 års ekonomiska vårproposition)

Hur följs överskottsmålet upp?

Överskottsmålet är formulerat som ett genomsnitt över en konjunkturcykel och därmed minskar risken för att finanspolitiken ska förstärka svängningarna i konjunkturen. Skulle målet gälla för varje enskilt år skulle det kräva att finanspolitiken stramas åt i en lågkonjunktur för att förbättra det finansiella sparandet då inkomsterna minskar och utgifterna ökar. På motsvarande sätt skulle politiken förstärka en högkonjunktur. Av den anledningen har man valt att sätta ett mål för sparandet som genomsnitt över en konjunkturcykel.

Samtidigt blir ett mål formulerat som ett genomsnitt svårare att följa upp. Det finns inget entydigt mått på hur lång en konjunkturcykel är och det är heller inte möjligt att med säkerhet bestämma var någonstans i en konjunkturcykel ekonomin befinner sig vid en given tidpunkt. För att kunna följa upp överskottsmålet används därför flera indikatorer.

För att blicka bakåt och upptäcka systematiska fel i politiken används det genomsnittliga finansiella sparandet de senaste tio åren. Vid bedömningen av detta genomsnitt beaktas även det genomsnittliga konjunkturläget under denna tioårsperiod.

För att blicka framåt använder regeringen två olika indikatorer som kompletterar varandra:

- ett sjuårigt centrerat glidande medelvärde för det finansiella sparandet
- det strukturella sparandet, det vill säga sparandet justerat för konjunkturella och temporära effekter

Sjuårsindikatorn

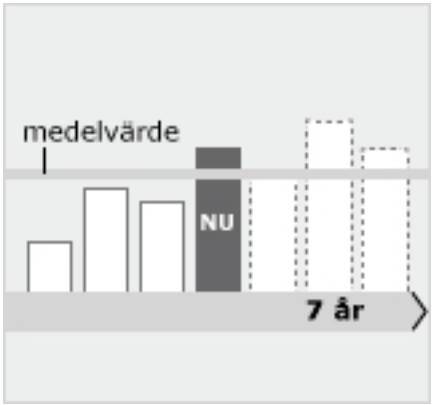

Det sjuåriga glidande medelvärdet för ett visst år omfattar förutom det aktuella året, även de tre föregående och de tre efterföljande åren. Detta sätt att beräkna det genomsnittliga sparandet utjämnar i viss utsträckning konjunktureffekter, eftersom sparandet beräknas över flera år. Men det finns en risk att genomsnittindikatorn baseras på år då det mest råder hög- eller lågkonjunktur. Då kan den över- respektive underskatta hur stort det finansiella sparandet faktiskt är. Därför kompletteras måttet med ett indikatorvärde som justerats för medelvärdet för BNP-gapet under samma period, alltså gapet mellan

hur mycket som faktiskt produceras och hur mycket som kan produceras utan att inflationen tar fart.

Det strukturella sparandet

Det strukturella sparandet avser att visa hur stort det faktiska finansiella sparandet skulle vara om ekonomin inte påverkades av låg- eller högkonjunkturer. Om det strukturella sparandet är positivt, antyder det att det finns ett underliggande överskott i de offentliga finanserna.

Beräkningar av det strukturella sparandet är av olika skäl osäkra. Det är svårt att bedöma i vilken fas av konjunkturen ekonomin är i, men också att veta hur mycket sparandet påverkas av den rådande konjunkturen.

Det finns flera olika metoder för att beräkna det strukturella sparandet. Regeringen justerar det faktiska sparandet med BNP-gapet gånger en känslighetsfaktor som bygger på en bedömning av hur sparandet normalt påverkas av variationer i konjunkturen. Dessutom justeras sparandet för engångseffekter och extraordinära kapitalskatteinkomster.

Ansvarigt statsråd

- Anders Borg

Ansvarigt departement

- Finansdepartementet

Relaterat

Kontakta ekonomiska avdelningen på Finansdepartementet om du har frågor som rör det finanspolitiska ramverket

Utgiftstak för staten

Utgiftstaket för staten sätter en övre gräns för de så kallade takbegränsade utgifterna i statsbudgeten. Det främjar budgetdisciplinen och stärker trovärdigheten i den ekonomiska politiken.

Hur fastställs utgiftstaket?

Alla utgifter i budgeten liksom i ålderspensionssystement omfattas av utgiftstaket. Däremot ingår inte statsskuldsräntorna, eftersom regering och riksdag har små möjligheter att kortsiktigt påverka dessa. Riksdagen beslutar först hur stora utgifterna får bli totalt sett och sedan får regeringen prioritera inom de olika utgiftsområdena.

Utgiftstaket beslutas för tre år framåt av riksdagen efter förslag i regeringens budgetproposition. Under hösten inför budgetåret beslutar riksdagen alltså både hur stora de takbegränsade utgifterna får bli tre år senare och hur resurserna ska fördelas i detalj under budgetåret. Syftet med att ha ett treårigt perspektiv är att stärka finanspolitiken och visar på långsiktigheten.

Normalt ska inte ett beslutat tak ändras, även om riksdagen när som helst kan ompröva ett utgiftstak. Ett regeringsskifte kan betyda att den nya regeringen föreslår ett annat utgiftstak. Även en sittande regering kan föreslå att riksdagen ändrar utgiftstaket om speciella omständigheter föreligger.

Tekniska justeringar av taket

Tekniska justeringar av utgiftstaket är emellertid ofta nödvändiga att göra för att taket ska behålla sin stramhet. Det bör göras:

- vid budgettekniska omläggningar som inte påverkar det offentliga åtagandet (till exempel vid övergång från brutto- till nettoredovisning)
- vid förändringar som påverkat det offentliga åtagandet men inte de takbegränsade utgifterna
- oavsett om justeringarna höjer eller sänker utgiftstaket

Beräkning av budgeteringsmarginalen

Eftersom det alltid är osäkert hur de takbegränsade utgifterna utvecklas behövs en buffert mellan de takbegränsade utgifterna och utgiftstaket. Denna buffert kallas för budgeteringsmarginal och ska i första hand användas om utgifterna utvecklas på ett annat sätt än förväntat. Men om marginalen är stor nog, och överskottsmålet tillåter det, kan den användas för reformer.

Regeringens riktlinje är att marginalen bör vara:

- minst 1 procent för det aktuella året, t
- minst 1,5 procent för år t+1
- minst 2 procent för år t+2
- minst 3 procent för år t+3

Kommunalt balanskrav

Balanskravet innebär att enskilda kommuner och landsting inte får besluta om en budget där kostnaderna överstiger intäkterna. Om resultatet ändå blir negativt måste det kompenseras med överskott inom tre år.

Om det finns synnerliga skäl kan en kommun budgetera för tillfälliga underskott. Synnerliga skäl kan vara en stark finansiell ställning eller åtgärder som tillfälligt medför kostnader men som kommer att leda till lägre kostnader och god ekonomisk hushållning på sikt. Bedömningen av vad som är synnerliga skäl måste göras från fall till fall.

God ekonomisk hushållning

Det kommunala balanskravet är ett minimikrav. Kommunerna och landstingen ska enligt kommunallagen även ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Många kommuner och landsting har som mål att resultatet ska vara 2 procent av summan av skatteintäkterna och statsbidragen.

Kommunalekonomisk utveckling följs upp

Det kommunala balanskravet understödjer överskottsmålet. Välskötta finanser i kommuner och landsting bidrar till att överskottmålet nås. Regeringen följer därför noga den kommunalekonomiska utvecklingen och redovisar denna i den ekonomiska vårpropositionen och budgetpropositionen.

Ekonomiska avdelningen

Finansdepartementets ekonomiska avdelning ska medverka till att de politiska besluten bidrar till en hög och uthållig tillväxt, makroekonomisk stabilitet och en rättvis fördelning. Det gäller såväl i Sverige som inom EU.

Avdelningens främsta uppgift är att ge policyrekommendationer till den politiska ledningen. Det görs genom att ta fram kunskapsunderlag.

Ekonomiska avdelningens arbetar med:

- prognoser för konjunkturen och de offentliga finanserna
- analyser av hur samhällets resurser används och fördelas
- fördelningsanalyser och långsiktsberäkningar
- analyser av arbetsmarknaden och utbildningssystemet
- konsekvensanalyser av skatte-, bidrags- och välfärdssystem i hushållssektorn
- analyser av om större förslag som bereds i regeringskansliet är förenliga med målen för den ekonomiska politiken
- råd om utformningen av den ekonomiska politiken
- ekonomiskt-politiskt samarbete inom EU och OECD

Kontakt

Om du har frågor eller synpunkter som rör ekonomiska avdelningens ansvarsområde är du välkommen att kontakta oss på e-postadressen: finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Rapporter m.m. från ekonomiska avdelningen

- Hur påverkar det finansiella systemet den reala ekonomin?
- Engelsk översättning av rapporten: Hur påverkar det finansiella systemet den reala ekonomin?
- Metod för beräkning av potentiella variabler
- Hur ska utvecklingen av arbetsmarknadens funktionssätt bedömas?
- Engelsk översättning av rapporten: Hur ska utvecklingen av arbetsmarknadens funktionssätt bedömas?
- Arbetsutbudseffekter av reformer på inkomstskatteområdet 2007-2009

Åtgärder i budgeten för 2014

I budgetpropositionen för 2014 föreslår regeringen åtgärder som stödjer tillväxten och varaktigt ökar sysselsättningen, stärker elevernas kunskaper och företagens konkurrenskraft, ökar välfärden och sammanhållningen i Sverige samt skyddar miljön och klimatet. Regeringen föreslår åtgärder för sammanlagt drygt 24 miljarder kronor 2014.

Stödja tillväxten och öka den varaktiga sysselsättningen

Regeringens främsta mål är full sysselsättning. Arbetet har handlat om att stärka såväl efterfrågan som utbud av arbetskraft, men också om att förbättra matchningen. De åtgärder som föreslås i budgeten för 2014 fokuserar på åtgärder som ökar sysselsättningen redan på kort sikt samtidigt som drivkrafterna till arbete stärks varaktigt. Regeringen fortsätter även arbetet med att stärka jobbchanserna för unga, långtidsarbetslösa och de som av andra skäl har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Stärkt ekonomi för hushållen stödjer tillväxt och sysselsättning

- Förstärkt jobbskatteavdrag
- Höjd brytpunkt för statlig inkomstskatt
- Sänkt skatt för pensionärer
- Den differentierade arbetslöshetsavgiften avskaffas

Nya och bredare vägar in i arbetslivet för unga

- Stöd för yrkesintroduktionsanställningar
- Förändring av nedsättningen av socialavgifter för ungdomar med större fokus på de yngsta
- Gymnasial lärlingsutbildning
- Åtgärder för arbetslösa unga som står långt från arbetsmarknaden

Underlätta för långtidsarbetslösa att komma i arbete

- Åtgärder för att bryta långtidsarbetslöshet

En förbättrad integration

- Kommuner som har ett högt mottagande i förhållande till sin befolkning får kompletterande ersättning
- Arbetsförmedlingen får använda målgruppsanpassade utbildningar vid folkhögskolor som etableringsinsats
- Förbättrade kunskaper i svenska språket för nyanlända elever genom utökad undervisningstid i svenska
- Ökade insatser mot främlingsfientlighet och intolerans

En flexibel och trygg arbetsmarknad

- Statligt stöd vid korttidsarbete införs
- Stärkt omställningsförmåga på arbetsmarknaden: Höjd ålder för rätt till studiemedel
- Stärkt omställningsförmåga på arbetsmarknaden: Höjd fribeloppsgräns i studiemedelssystemet

Öka elevernas kunskaper och stärka företagens konkurrenskraft

Regeringen arbetar för att behålla och utveckla anpassningsförmågan i den svenska ekonomin. Det ställer krav på välutbildad arbetskraft, högkvalitativ forskning och innovation, väl fungerande transporter, bra villkor för företagande och entreprenörskap och väl fungerande arbets- respektive bostadsmarknader. I denna budget föreslår regeringen fler

åtgärder för att öka kunskaperna i skolan, stimulera innovation och entreprenörskap samt förbättra bostadsmarknadens sätt att fungera.

Ökat kunskapsfokus i skolan

- Fler karriärtjänster för lärare - cirka 11 000 fler karriärtjänster kan inrättas hösten 2014
- Ytterligare medel till Lärarlyftet II
- Utökad undervisningstid i matematik i grundskolan
- Kompetensutvecklingsinsats för lärare i svenska
- Tillfälligt statsbidrag för läxhjälp i åk 6-9
- Statsbidrag till sommarskola - undervisning på skollov för elever som riskerar att inte klara kunskapskraven
- Effektivare skolledarskap - ettårig förlängning av det s.k. rektorslyftet
- Sammanfattning av förslagen: Mer kunskap och högre kvalitet i skolan

Forskning, innovation och entreprenörskap

- Skatteincitament för forskning och utveckling
- Satsningar för fler jobb i växande småföretag: Förstärkt nedsättning av egenavgifter för de mindre företagen m.m.
- Ändrade 3:12-regler
- Minskat regelkrångel för företagen
- Satsning på sjöfart och basnäring, bl.a. permanenta resurser för flyg- och sjöräddning
- Förstärkt upphandlingsstöd och möjlighet till innovationsupphandling

Ökad rörlighet och bättre fungerande bostadsmarknad

- Åtgärder inom området boende och byggande

Öka välfärden och sammanhållningen i samhället

Ökad sysselsättning, bättre utbildning och minskat utanförskap är bästa vägen till ökad välfärd och sammanhållning. Gemensamt finansierad vård och omsorg bidrar också till att utjämna människors livsvillkor och välfärd. Regeringen fortsätter därför även i denna budget med att investera i sammanhållning genom åtgärder för ökat stöd för de mest utsatta samt för höjd kvalitet och effektivitet i sjukvård och omsorg.

Fördelningsåtgärder

- Höjt bostadstillägg för ålderspensionärer
- Den differentierade arbetslöshetsavgiften avskaffas
- Höjt bostadsbidrag i form av särskilt bidrag för hemmavarande barn
- Fritidspeng till barn

Hälso- och sjukvård med hög kvalitet och en god omsorg

- Åtgärder inom området hälso- och sjukvård

Skydda miljö och klimat

Sverige ska fortsatt bedriva ett ambitiöst miljö-, energi- och klimatarbete. Regeringens vision är att Sverige år 2050 har en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären. Även här handlar det såväl om att satsa pengar på olika initiativ som att med hjälp av skatter styra utvecklingen åt rätt håll.

- Inrättande av en grön investeringsfond
- Miljöbilspaket för att öka andelen miljöbilar och förnybara drivmedel
- Satsning på biogas
- Fortsatt satsning på arbetet för en giftfri vardag
- Lokala vattenvårdsprojekt - LOVA
- Skattereduktion för viss egenproducerad förnybar el

Övriga åtgärder

Regeringen föreslår också fler åtgärder för ett väl fungerande rättsväsende liksom för ett användbart och tillgängligt försvar. Dessutom fortsätter arbetet för att säkra den finansiella stabiliteten på de finansiella marknaderna.

- En permanent förstärkning av resurserna till landets kvinnojourer
- Skyldigheten att ersätta polisens kostnader för ordningshållning avskaffas
- Försvarsmakten tillförs ytterligare resurser för att underlätta genomförandet av omställningen av försvaret till ett användbart och tillgängligt insatsförsvar baserat på frivillighet
- Åtgärder för finansiell stabilitet
- Gemensam konsumentupplysningstjänst inrättas

Relaterat

Läs mer om budgeten för 2014 inom olika ansvarsområden, A-Ö

Reformer i budgetpropositionen för 2014

Effekt på finansiellt sparande i offentlig sektor[1]

Miljarder kronor	2014	2015	2016	2017
Stöd för tillväxt & varaktigt högre sysselsättning				
Stärkt ekonomi för hushållen	20,56	20,32	19,80	19,54
Nya & bredare vägar in i jobb för unga	0,63	0,93	1,20	1,57
Förbättrade förutsättningar för långtidsarbetslösa	0,36	0,60	0,61	0,63
Förbättrad integration	0,11	0,17	0,16	0,07
Etableringsplanstart	-0,39	-0,40	-0,09	-0,07
Ökad flexibilitet & trygghet[2]	0,15	0,17	0,17	0,18
Bättre möjligheter till uppföljning	0,03	0,05	0,04	0,04
Satsningar på kunskap & stärkt konkurrenskraft				
Kunskapsfokus i skolan	0,67	1,10	1,39	1,57
Innovation & entreprenörskap	1,19	1,45	1,42	1,33
Ökad rörlighet & bättre fungerande bostadsmarknad	0,02	0,03	0,02	0,00
Åtgärder för välfärd & sammanhållning				
Fördelningsåtgärder	0,53	0,57	0,56	0,55
Sjukvård & omsorg	0,12	0,18	0,22	0,16
Utvecklad prismodell för läkemedel	-0,42	-0,59	-0,83	-1,02
Höjd alkoholskatt	-0,73	-0,62	-0,65	-0,67
Skydda miljö och klimat				
Insatser för miljö & klimat	0,35	0,58	0,60	0,36
Kvotplikt & beskattning av biodrivmedel	-0,51	-0,65	-0,60	-0,60
Övriga utgiftsreformer	1,42	1,77	1,79	1,41
Övriga inkomstreformer	0,06	0,17	0,16	0,16
Summa reformer som påverkar finansiellt sparande[3]	**24,16**	**25,84**	**25,97**	**25,19**

Anm. Beloppen är avrundade.

[1] En positiv siffra innebär en försvagning av det finansiella sparandet.

[2] Sammantaget uppgår reformerna för trepartssamtalen till ca 3 miljarder kronor per år. Utöver det tillkommer korttidsarbete om 4,7 miljarder kronor per 12-månadersperiod, givet att systemet aktiveras.

[3] Inklusive korrigering för utgiftsreformer som inte påverkar finansiellt sparande

Effekter av regeringens politik

Sedan 2006 har regeringen arbetat för att varaktigt öka sysselsättningen och stärka förutsättningarna för den svenska ekonomin att växa på lång sikt. Det har skett med strukturella åtgärder, åtgärder för att stabilisera ekonomin och genom åtgärder för att åstadkomma en jämn fördelning av resurser. Samtidigt har uthålligheten i de offentliga finanserna värnats.

Effekter på lång sikt

De hittills genomförda strukturreformerna, inklusive de reformer som föreslås i budgetpropositionen för 2014, bedöms på lång sikt bidra till att:

- den varaktiga sysselsättningen ökar med ca 250 000 personer.
- jämviktsarbetslösheten sjunker med 1,8 procentenheter.
- antalet arbetade timmar ökar med drygt 6 procent, vilket motsvarar knappt 280 000 årsarbetskrafter. Jobbskatteavdraget bedöms bidra med omkring hälften av ökningen.

Effekter på kort sikt

Sammantaget bedöms åtgärderna som förslås i budgetpropositionen för 2014 leda till att:

- BNP-tillväxten blir ca 0,3 procentenheter högre 2014.
- antalet sysselsatta blir ca 10 000 personer fler 2014 än om åtgärderna inte vidtagits.
- ekonomin återhämtar sig snabbare, vilket även leder till att färre personer långvarigt hamnar utanför arbetsmarknaden. Detta minskar risken för att arbetslösheten biter sig fast på höga nivåer.

Förväntade långsiktiga effekter av regeringens politik

Förändring i procent om inte annat anges	Årsarbets-krafter[1]	Syssel-satta[2]	Arbets-kraft	Arbets-löshet[3]	BNP
Jobbskatteavdrag 1-4	120 000	106 000	1,6	-0,6	2,2
Jobbskatteavdrag 5	16 000	13 000	0,2	-0,1	0,3
Jobbskatteavdrag för äldre	6 000	10 000	0,2	0,0	0,1
Arbetslöshetsförsäkring	39 000	45 000	0,2	-0,7	0,7
Arbetsmarknadspolitik	11 000	13 000	0,1	-0,2	0,2
Sjukförsäkring	19 000	16 000	0,9	0,5	0,4
Husavdraget	27 000	25 000	0,2	-0,3	0,4
Sänkta socialavgifter	18 000	20 000	0,2	-0,3	0,3
Höjd skiktgräns statlig skatt	17 000	0	0,0	0,0	0,4
Sänkt restaurangmoms	6 000	4 000	0,0	-0,1	0,1
Höjt bostadsbidrag	-2000	-2000	-0,05		
Summa strukturreformer	**279 000**	**250 000**	**3,5**	**-1,8**	**5,1**

[1] Antal arbetade timmar omräknat till årsarbetskrafter. En årsarbetskraft motsvarar 1 800 timmar.

[2] Antal personer i åldersgruppen 15 -74 år.

[3] Förändring i procentenheter.

Källa: Egna beräkningar.

Fördelningseffekter

Regeringen har fört en aktiv politik för jämnare inkomstfördelning sedan tillträdet 2006. Drivkrafterna till arbete och egenförsörjning har stärkts mest för dem med svagast förankring på arbetsmarknaden, exempelvis genom jobbskatteavdraget och förändringarna i arbetslöshets- och sjukförsäkringarna. På längre sikt, när fler kommer

in på arbetsmarknaden, väntas inkomsterna öka relativt sett mest bland dem med lägst inkomster. Flera reformer, t.ex. flerbarnstillägget, grundnivån i föräldrapenningen och bostadstillägget, har införts för att förbättra standarden för hushåll med svag ekonomi eller stor försörjningsbörda. Dessa riktade reformer har gynnat personer i den nedre delen av inkomstfördelningen.

I budgetpropositionen för 2014 föreslår regeringen en höjning av bostadsbidraget för barnfamiljer och sänkt skatt för pensionärer. Dessa reformer stärker ekonomin främst för personer i den nedre delen av inkomstfördelningen. Jobbskatteavdraget och den högre skiktgränsen för statlig inkomstskatt ger däremot, på kort sikt, främst en ökad disponibel inkomst högre upp i inkomstfördelningen, där inkomst av arbete utgör en större andel av hushållsinkomsterna. På lång sikt bedöms reformerna i budgetpropositionen för 2014 inte leda till ökade inkomstskillnader.

Effekter på den ekonomiska jämställdheten

Reformerna som föreslås i budgetpropositionen för 2014 väntas öka mäns inkomster något mer än kvinnors. Detta beror särskilt på effekterna av det förstärka jobbskatteavdraget och den höjda gränsen för statlig inkomstskatt, eftersom män i genomsnitt har högre lön och arbetar heltid i större utsträckning än kvinnor. Sammantaget bedöms regeringens alla reformer 2007-2013 och förslagen i budgetpropositionen för 2014 inte påverka inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män.

- Läs mer om ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män

Riksdagens behandling av statens budget för 2014

Regeringen lämnade budgetpropositionen för 2014 till riksdagen den 18 september 2013. Därefter påbörjades riksdagsbehandlingen av budgetförslaget.

Riksdagsbehandlingen hittills:

Budgetpropositionen lämnades till riksdagen

Den 18 september 2013 överlämnade regeringen budgetpropositionen för 2014 till riksdagen.

- Läs eller ladda ner hela budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1)

Samma dag som budgetpropositionen överlämnades hade riksdagen en debatt om statens budget.

- Se debatten i efterhand på riksdagens webbplats

Rambeslut

Den 20 november 2013 fastställde riksdagen ramarna för statens budget för 2014. Detta första så kallade rambeslut innebär att riksdagen antog regeringens förslag till inriktning för finanspolitiken, beräkning av statens inkomster samt ekonomiska ramar för de 27 utgiftsområdena. Samtliga skatteförslag som presenterades i budgetpropositionen för 2014 antos också av riksdagen som en del av rambeslutet.

- Läs mer om beslutet på riksdagens webbplats

Fortsatt riksdagsbehandling:

Utskottsbehandling

Varje utgiftsområde behandlas av respektive riksdagsutskott under november och december 2013.

Sammanställning av statens budget

Statens budget sammanställs av finansutskottet den 18 december 2013.

Om riksdagsbehandlingen av statens budget

Varje höst lämnar regeringen ett förslag till budget för staten och därefter tar riksdagsbehandlingen vid. Riksdagsbehandlingen sker i två steg, först tar riksdagen ett rambeslut och därefter beslutar riksdagen om hur utgifterna ska fördelas inom varje enskilt utgiftsområde. När riksdagsbehandlingen är klar sammanställer finansutskottet statens budget. Riksdagen överlämnar därefter sammanställningen av statens budget till regeringen.

Rambeslut:
Först beslutar riksdagen om riktlinjerna för den ekonomiska politiken och om de ekonomiska ramarna för statens budget. Beslutet om de ekonomiska ramarna, de beräknade inkomsterna och de så kallade utgiftsramarna för de 27 utgiftsområdena är sedan styrande för den fortsatta riksdagsbehandlingen på så sätt att utgiftsramarna inte får överskridas.

Fördelning av utgifter inom varje utgiftsområde:
I nästa steg tar de olika utskotten i riksdagen ställning till hur utgifterna ska fördelas inom varje enskilt utgiftsområde. Budgetpropositionen är slutbehandlad när riksdagen har tagit ställning till förslagen för samtliga 27 utgiftsområden.

Statens budget sammanställs:
När budgetpropositionen är slutbehandlad sammanställer finansutskottet statens budget för det kommande året. Riksdagen överlämnar därefter sammanställningen av statens budget till regeringen.

Riksdagens behandling av statens budget för 2013

Varje höst lämnar regeringen ett förslag till budget för staten. Därefter tar riksdagsbehandlingen vid. Den 19 december 2012 fastställde riksdagen slutligt statens budget för 2013. Nedan finns en sammanfattning av riksdagsbehandlingen.

Utgiftsramar och inriktning för den ekonomiska politiken

Den 21 november 2012 fastställde riksdagen ramarna för statens budget 2013. Detta första beslut om budgetpropositionen innebar att riksdagen antog regeringens förslag till inriktning för den ekonomiska politiken, beräkning av statens inkomster samt ekonomiska ramar för de 27 utgiftsområdena i budgeten.

Skatteförslag i budgetpropositionen

Samtidigt som riksdagen antog utgiftsramarna och inriktningen för den ekonomiska politiken antog riksdagen också de skatteförslag som presenterades i budgetpropositionen.

Utskottsbehandling av alla utgiftsområden

Under november och december 2012 behandlade riksdagsutskotten varje utgiftsområde i statens budget. Utskotten beslutade att anta regeringens förslag med följande två ändringar:

Utgiftsområde 6 - Försvar och samhällets krisberedskap:
Inom utgiftsområde 6, Försvar och samhällets krisberedskap, beslutade riksdagen att Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum inte ska inordnas i Göta ingenjörsregemente (Ing 2) i Eksjö.

Utgiftsområde 7 - Internationellt bistånd:
Inom utgiftsområde 7, Internationellt bistånd, beslutade riksdagen att anslaget "Avveckling av institutet för utvärdering av internationellt utvecklingsarbete" ersätts med anslaget "Utvärdering av internationellt utvecklingsarbete".

Läs mer

- Riksdagens beslut om att fastställa statens budget för 2013
- Riksdagens beslut om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna
- Budgetpropositionen för 2013

Om riksdagsbehandlingen

Regeringen lämnar sitt budgetförslag till riksdagen i en så kallad budgetproposition och därefter tar riksdagsbehandlingen vid. Sammanfattningsvis kan man säga att riksdagen tar ställning till regeringens budgetförslag i två olika steg.

I ett första steg beslutar riksdagen om:
> riktlinjerna för den ekonomiska politiken samt
> beräkningen av inkomsterna och de ekonomiska ramarna för utgiftsområdena i statens budget.

Utgiftsramarna är sedan styrande för den fortsatta riksdagsbehandlingen och får inte överskridas.

I det andra steget bereder riksdagens olika utskott hur utgifterna ska fördelas inom varje enskilt utgiftsområde, dvs. hur mycket pengar som varje delområde (så kallade anslag) ska få. Om utskotten beslutar att ändra något i regeringens budgetproposition redovisas detta i utskottens förslag till riksdagen, i de så kallade utskottsbetänkandena.

Budgetpropositionen är slutbehandlad när riksdagen har tagit ställning till förslagen för samtliga 27 utgiftsområden. Då sammanställer finansutskottet statens budget och därefter överlämnar riksdagen denna till regeringen.

Statens budget i excel

Sedan några år tillbaka publicerar Finansdepartementet vissa nyckeltabeller ur vår- och budgetpropositionen som excelfiler. Detta för att fler ska kunna återanvända siffrorna på olika sätt.

Om tabellsamlingen för makroekonomisk utveckling:
Observera att makroprognoserna som presenteras i budgetpropositionerna baseras på en snabbversion av utfallet för nationalräkenskaperna. Den ordinarie beräkningen av utfallet publiceras av Statistiska centralbyrån vanligtvis i slutet av september (se www.scb.se).

Ur Budgetpropositionen för 2014
Publicerad 18 september 2013

Specifikation av budgetens utgifter och inkomster 2014 (78 kB)
Tabellsamling makroekonomisk utveckling och offentliga finanser (101 kB)

Ur Höständringsbudget för 2013
Publicerad 18 september 2013

Tabell 1.1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag 2013 (14 kB)

Ur 2013 års ekonomiska vårproposition
Publicerad 15 april 2013

Tabellsamling makroekonomisk utveckling och offentliga finanser (116 kB)

Ur Vårändringsbudget för 2013
Publicerad 15 april 2013

Tabell 1.1 Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag 2013 (16 kB)

Ur Budgetpropositionen för 2013
Publicerad 20 september 2013

Specifikation av budgetens utgifter och inkomster 2013 (61 kB)
Tabellsamling makroekonomisk utveckling och offentliga finanser (65 kB)

Ur 2012 års ekonomiska vårproposition
Publicerad 15 april 2012.

Tabellsamling makroekonomisk utveckling och offentliga finanser (xls 136 kB)

Ur budgetpropositionen för 2012
Publicerad 20 september 2011.

Tabellsamling makroekonomisk utveckling och offentliga finanser (xls 101 kB)

Hade du nytta av den här informationen?
I vår strävan att förbättra informationen på vår webb vill vi gärna veta om du hade nytta av innehållet på den här sidan. Innehöll den det du förväntade dig? Skulle du vilja ha informationen på något annat sätt? Skicka ett mejl med dina synpunkter till registrator@regeringskansliet.se.

Relaterat

Fler excel-filer: Nyckeltal över Sveriges ekonomi

Externa länkar

ESV:s tidsserie över statens budget i excel-format

Arkivet: Tidigare budgetar och årsredovisningar

Här hittar du propositioner om tidigare budgetar (ekonomiska vårpropositioner, budgetpropositioner, ändringsbudgetar) samt årsredovisningar för staten.

BUDGETÅRET 2014
Budgetpropositionen för 2014
2013 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 2013
Höständringsbudget för 2013
Vårändringsbudget för 2013
Budgetpropositionen för 2013
2012 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 2012
Årsredovisning för staten 2012
Höständringsbudget för 2012
Vårändringsbudget för 2012
Budgetpropositionen för 2012
2011 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 2011
Årsredovisning för staten 2011
Höständringsbudget för 2011
Vårändringsbudget för 2011
Budgetpropositionen för 2011
2010 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 2010
Årsredovisning för staten 2010
Hösttilläggsbudget för 2010
Vårtilläggsbudget för 2010

Budgetpropositionen för 2010
2009 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 2009
Årsredovisning för staten 2009
Hösttilläggsbudget för 2009
Vårtilläggsbudget för 2009
Budgetpropositionen för 2009
2008 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 2008
Årsredovisning för staten 2008
2008 års tilläggsbudgetproposition
Budgetpropositionen för 2008
2007 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 2007
Årsredovisning för staten 2007
Budgetpropositionen för 2007
2006 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 2006
Årsredovisning för staten 2006
Budgetpropositionen för 2006
2005 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 2005
Årsredovisning för staten 2005
Budgetpropositionen för 2005
2004 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 2004
Årsredovisning för staten 2004
Budgetpropositionen för 2004
2003 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 2003
Årsredovisning för staten 2003
Budgetpropositionen för 2003
2002 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 2002
Årsredovisning för staten 2002
Budgetpropositionen för 2002
2001 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 2001
Årsredovisning för staten 2001
Budgetpropositionen för 2001
2000 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 2000
Årsredovisning för staten 2000
Budgetpropositionen för 2000
1999 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 1999
Årsredovisning för staten 1999
Budgetpropositionen för 1999
1998 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 1998
Budgetpropositionen för 1998
1997 års ekonomiska vårproposition
BUDGETÅRET 1997
Budgetpropositionen för 1997

Internationellt ekonomiskt samarbete

Har inte undermenyer
Ekonomisk-politiska arbetet i EU
Har inte undermenyer
Finanspakten
Internationella organisationer
Har inte undermenyer
Lån till andra länder
Har inte undermenyer
Kontakt

Ekonomisk-politiska arbetet i EU

Finansdepartementet ansvarar för det svenska ekonomisk-politiska samarbetet i EU som syftar till att medlemsstaterna bedriver en ansvarsfull ekonomisk politik.

De viktigaste redskapen är de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och stabilitets- och tillväxtpakten. Riktlinjerna fungerar som ett slags finansplan för EU. Pakten innehåller regler för de offentliga finanserna.

Finansdepartementet har vidare ansvar för EU-arbetet på det strukturekonomiska området (reformer på produkt-, kapital- och arbetsmarknaderna).

Relaterat
Läs mer om Ekofinrådet

Ekonomisk-politiska arbetet i EU

Finansdepartementet ansvarar för det svenska ekonomisk-politiska samarbetet i EU som syftar till att medlemsstaterna bedriver en ansvarsfull ekonomisk politik.

De viktigaste redskapen är de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och stabilitets- och tillväxtpakten. Riktlinjerna fungerar som ett slags finansplan för EU. Pakten innehåller regler för de offentliga finanserna.

Finansdepartementet har vidare ansvar för EU-arbetet på det strukturekonomiska området (reformer på produkt-, kapital- och arbetsmarknaderna).

Relaterat
Läs mer om Ekofinrådet

Finanspakten

Finanspakten är en mellanstatlig överenskommelse som skrevs under av 25 av EU:s stats- och regeringschefer den 2 mars 2012. Statsminister Fredrik Reinfeldt var en av dem som skrev under fördraget. Efter godkännande från riksdagen har regeringen den 14 mars 2013 beslutat att ratificera, och därmed ansluta Sverige till, Finanspakten.

Syftet med Finanspakten, som egentligen heter Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom ekonomiska och monetära unionen, är att öka budgetdisciplinen och förstärka den ekonomiska styrningen inom euroländerna.

Fördraget innebär bland annat att:

- euroländerna ska ha ett medelfristigt budgetmål om att budgetunderskottet över en konjunkturcykel som lägst får vara -0,5 procent av BNP. Om ett euroland avviker från sitt medelfristiga budgetmål ska en automatisk korrigeringsmekanism aktiveras. Båda dessa regler ska senast ett år efter fördragets ikraftträdande föras in i euroländernas nationella lagstiftning så att reglerna respekteras och efterlevs i den nationella budgetprocessen.
- en större grad av automatik ska införas i stabilitets- och tillväxtpaktens underskottsförfarande
- det ska hållas eurotoppmöten minst två gånger per år och att icke-euroländer som ratificerat fördraget ska bjudas in till dessa toppmöten minst en gång per år.

Sverige binds inte av reglerna, men kan påverka

Genom att ansluta sig till Finanspakten ger Sverige sitt stöd till euroländernas arbete med att stärka det ekonomisk-politiska regelverket i euroområdet. Det innebär också att Sverige får delta vid eurotoppmötena minst en gång per år och får visst inflytande i frågor som är av stor betydelse för Europas framtid. Sverige har ett starkt intresse av att euroområdet fungerar väl eftersom den svenska ekonomin i hög grad är integrerad med euroområdets.

Sveriges anslutning till Finanspakten innebär inte att Sverige blir bundet av reglerna i fördraget. Anslutningen påverkar heller inte Sveriges status som medlemsstat med undantag från euron.

Riksdagen har godkänt Sveriges anslutning

Riksdagen godkände den 7 mars 2013 Finanspakten. Men om reglerna i framtiden ska gälla Sverige vill riksdagen förvissa sig om att den får ta ställning till det. Riksdagen gjorde i samband med beslutet ett tillkännagivande till regeringen om detta.

Efter godkännande från riksdagen har regeringen den 14 mars 2013 beslutat att ratificera, och därmed ansluta Sverige till, Finanspakten.

Relaterat

Pressmeddelande: Förslag till riksdagen om godkännande av finanspakt
Prop. 2012/13:39 Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom ekonomiska och monetära unionen

Externa länkar

Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom ekonomiska och monetära unionen

Internationella organisationer

Har inte undermenyer
Internationella organisationer
Har inte undermenyer
IMF och G20
Har inte undermenyer
Europeiska Investeringsbanken (EIB)
Har inte undermenyer
Nordiska Investeringsbanken (NIB)
Har inte undermenyer
Europeiska utvecklingsbanken, EBRD
Har inte undermenyer
Europarådets utvecklingsbank
Har inte undermenyer
Världsbanksgruppen
Har inte undermenyer
Parisklubben

Finansdepartementet deltar i internationellt samarbete på det ekonomiska och finansiella området. Det sker genom ett antal institutioner, som exempelvis Internationella Valutafonden (IMF), Världsbanken, Parisklubben, Europeiska utvecklingsbanken och Nordiska investeringsbanken.

Den ökade globala integrationen har inneburit att internationellt samarbete blivit allt viktigare för att hantera gemensamma utmaningar. En viktig del i arbetet i de finansiella institutionerna rör frågor om ekonomisk utveckling och det internationella finansiella systemets stabilitet och effektivitet.

I huvudsak verkar institutionerna genom långivning och rådgivning. Målet är att förstärka mottagarländernas förutsättningar och förmåga att stärka och utveckla sina ekonomier.

Finansdepartementets uppgift

Finansdepartementets arbete består till stor del av att tillsammans med andra berörda department och myndigheter utarbeta och agera utifrån svenska ståndpunkter i frågor som ska avhandlas i institutionernas ledningsorgan. Sverige är i regel inte en av de större ägarna i dessa organisationer, men vi agerar ofta tillsammans med andra likasinnade länder, vilket gör att vår röst får större tyngd. Särskilt utvecklat är samarbetet med de nordiska och baltiska länderna samt inom EU.

Relaterat

Läs mer om kampen mot internationell korruption
Sveriges samarbete med andra internationella organisationer
Skrivelse om verksamheten i internationella finansiella institutioner 2012
Skrivelse om verksamheten i internationella finansiella institutioner 2010
Skrivelse om verksamheten i internationella finansiella institutioner 2005

IMF och G20

Internationella valutafonden (IMF)

Internationella valutafonden (International Monetary Fund, IMF) bildades i Bretton Woods i USA 1944. Fonden har idag cirka 2 400 anställda och huvudkontoret ligger i Washington D.C., USA.

Fondens övergripande uppgift är att främja handel och tillväxt genom att verka för internationellt monetärt samarbete och finansiell stabilitet. IMF har en central roll när det gäller att upprätthålla internationell finansiell stabilitet.

Tyngdpunkten i arbetet ligger på åtgärder för att förebygga finansiella kriser. Bland annat ger man länder råd om makroekonomisk politik och finansiella reformer. När kriser trots det förebyggande arbetet inträffar är IMF:s roll är att bistå med finansiellt stöd för ekonomiska reformprogram inom ramen för samordnande stödinsatser från andra internationella organisationer (främst Världsbanken samt ibland länder och privata aktörer (främst banker och obligationsinnehavare).

IMF:s högsta beslutande organ är guvernörsstyrelsen, där varje medlemsland har en representant. Denna styrelse träffas dock bara en gång om året i september/oktober, då fondens årsmöte äger rum. Guvernörsstyrelsen har därför delegerat beslutsrätten i en rad frågor till exekutivstyrelsen.

De nordiska och de baltiska länderna har en gemensam representant i IMF:s exekutivstyrelse. Gemensamma nordisk-baltiska ståndpunkter utarbetas därför i viktiga frågor som ska behandlas i valutafondens exekutivstyrelse.. I denna samordning deltar ländernas centralbanker och Finansdepartement. Valkretsen har cirka 3,5 procent av rösterna i exekutivstyrelsen.

I alla viktiga frågor strävar man efter enhällighet eller åtminstone mycket breda majoriteter. Ett exempel på en viktig fråga som de nordisk-baltiska länderna framgångsrikt drivit är den om IMF:s öppenhet. Tidigare offentliggjordes bara en liten del av organisationens dokument. Idag publiceras en mängd information, inte minst på organisationens webbplats.

Inom IMF finns också en policyskapande kommitté, International Monetary and Financial Committee (IMFC), som består av en finansminister eller centralbankschef från varje land eller valkrets. Kommittén träffas dels vid årsmötet och dels vid vårmötena som brukar äga rum i april.

G20

G20 har sedan finanskrisens utbrott hösten 2008 blivit det centrala forumet för internationell ekonomisk samordning. G20 träffades tidigare bara på finansministernivå men sedan 2008 träffas även regeringscheferna. Ordförandeskapet i gruppen roterar mellan medlemmarna. Under 2010-2011 är ordförandeländerna Sydkorea respektive Frankrike. Trots att det är en informell grupp som inte har några stadgar eller något fast sekretariat hade G20 en mycket central roll i samordningen av globala krisåtgärder under 2008-2009. Under det svenska EU-ordförandeskapet 2009 representerade Sverige EU i G20 tillsammans med Kommissionen och Europeiska centralbanken. Sverige har normalt ingen egen plats i G20 utan har insyn och inflytande i arbetet genom EU-representationen.

Viktiga områden där G20 i samband med finanskrisen träffade överenskommelser är:

- resurser till världsekonomin, nationellt och multilateralt (IMF, Världsbanken)

- reformering av internationell finansmarknadsreglering
- åtgärder mot skatteparadis
- reformering av styrning och ägarskap i internationella finansiella institutioner
- G20:s ramverk för stark och långsiktig tillväxt

G20-länder

Medlemmar i G20 är Argentina, Australien, Brasilien, Frankrike, Indien, Indonesien, Italien, Japan, Kanada, Kina, Mexiko, Ryssland, Saudiarabien, Storbritannien, Sydkorea, Sydafrika, Tyskland, Turkiet, USA, EU.

Ladda ner

The Nordic-Baltic Office International Monetary Fund Report 2013 (pdf 316 kB)

Externa länkar

IMF:s webbplats

Europeiska Investeringsbanken (European Investment Bank, EIB)

Europeiska investeringsbanksgruppen består av Europeiska Investeringsbanken (EIB) och Europeiska Investeringsfonden (EIF). Inom gruppen tillhandahåller EIB långivning på medellång och lång sikt, medan EIF är specialiserat på riskkapital och garantier till små och medelstora företag. EIB upprättades 1958, genom Fördraget genom vilket EU bildades, med syfte att genom långivning främja investeringar som bidrar till integration och utveckling av svaga regioner i EU. Den är verksam i alla sektorer av ekonomin och tillhandahåller lån, inte gåvor.

Såsom EU:s investeringsbank sker huvuddelen av bankens långivning inom Unionen. Därtill och inom ramen för EU:s biståndspolitik, är banken också verksam i upp till 150 länder utanför Unionen: i kandidat- och potentiella kandidatländer för medlemskap i EU, bland länder i Medelhavsregionen, i Afrika, Stilla Havsländer och Karibien samt i Asien och Latinamerika.

Exempel på projekt som finansieras är sysselsättningsskapande investeringar i små- och medelstora företag, infrastruktur (transporter, energi och telekommunikationer). Banken stödjer också miljöprojekt (vatten, avlopp, luftrening, stadstrafik), investeringar i människor (skolor, universitet, laboratorier, forskningscentra, sjukhus) samt industriprojekt (motorfordon, läkemedel, flygplansutrustning, kemiska produkter).

Sverige utövar sitt inflytande över banken i egenskap av delägare, dels genom regelbundna styrelsemöten och dels vid årliga guvernörsmöten. Finansministern är Sveriges guvernör i EIB. Finansdepartementets roll är att förbereda svenska ståndpunkter i frågor av såväl strategisk som operationell karaktär. Samordning sker med bland annat UD. Det övergripande målet är att se till att bankens verksamhet är ändamålsenlig och effektiv.

Externa länkar EIB EIF

Nordiska Investeringsbanken (Nordic Investment Bank, NIB)

Nordiska Investeringsbanken, NIB, upprättades år 1976 som Nordens gemensamma internationella finansieringsinstitution för att stärka och ytterligare utveckla det nordiska samarbetet. Banken ägs av Danmark, Estland, Finland, Island, Lettland, Litauen, Norge och Sverige.

NIB:s uppdrag är att främja hållbar tillväxt i ägarländerna genom att tillhandahålla långfristig finansiering till projekt som främjar konkurrenskraft och miljön. NIB ger medel- och långfristiga lån på marknadsmässiga villkor till projekt i främst Norden och Baltikum, men även i viss utsträckning utanför ägarländerna (generellt i samarbete med med nordiska företag) och då främst i närområdet. Prioriterade sektorer är miljö, energi, innovation samt transport och logistik. Utlåningen är fokuserad på privat sektor, men utlåning sker också till offentlig sektor. Banken kan särskilt bidra med finansiering av projekt av gränsöverskridande karaktär i Norden-Baltikum. Banken bedrivs affärsmässigt och eftersträvar att skapa mervärde genom sin kompetens samt kreditgivning som kompletterar andra finansieringskällor.

På tillväxtmarknaderna utanför Norden finansierar banken projekt av ömsesidigt intresse för låntagarländerna och Norden inom de särskilda låneprogrammen för projektinvesteringslån (PIL) samt miljöinvesteringslån (MIL). NIB eftersträvar att i egenskap av multilateral finansinstitution främja samarbetet mellan företag i utvecklings- och transitionsländer och nordiska företag. Östersjö- och Barentsregionerna är prioriterade områden i bankens verksamhet. Banken beviljar lån till projekt som stöder den ekonomiska utvecklingen i Nordens närområden och särskilt miljöförbättrande projekt. Inom ramen för Nordiska Finansgruppen i Helsingfors eftersträvar NIB att vidareutveckla gruppens gemensamma finansieringskompetens.

Ägarländernas finans- eller ekonomiministrar utgör guvernörsstyrelse för NIB. Guvernörsstyrelsen fastställer bankens årsredovisning, behandlar övergripande strategiska frågor, beslutar om stadgeändringar etc. De åtta ägarländerna har vardera en ordinarie ledamot och en ersättare i bankens styrelse. Minst en av dessa två styrelsemedlemmar representerar landets finans-/ekonomiministerium.

Externa länkar

- NIB

Europeiska utvecklingsbanken (European Bank for Reconstruction and Development, EBRD)

Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) grundades 1991 med uppdrag att stödja omvandlingen till öppna marknadsekonomier och främja privata och entreprenörsmässiga initiativ i de tidigare planekonomierna i Central- och Östeuropa samt Centralasien. EBRD är även verksamt i Turkiet. I enlighet med sitt uppdrag medfinansierar EBRD projekt i form av krediter, ägarkapital och garantier. Verksamheten inriktas främst mot projekt i den privata sektorn. Andra viktiga uppgifter för banken är policyrådgivning och utveckling av institutionella ramverk. Eftersom projekten genomförs på förhållandevis riskfyllda marknader fyller EBRD en viktig funktion som katalysator.

Bankens verksamhet sker på marknadsmässiga villkor. Projekten samfinansieras ofta av multilaterala och bilaterala bidragsgivande institutioner. EBRD administrerar även ett antal bilaterala och multilaterala biståndsfonder varav flera har anknytning till utveckling i de fattigaste verksamhetsländerna kärnsäkerhet. Klimat och energi är ett viktigt insatsområde.

EBRD skiljer sig från övriga internationella finansinstitut bland annat genom sitt politiska mandat; stöd lämnas endast till länder som agerar i enlighet med demokratiska principer såsom flerpartisystem, pluralism och marknadsekonomi. Banken har också ett uttalat miljömandat. Genom att till exempel främja lokalt entreprenörskap och småföretagande samt genom sitt främjande av konkurrenskraftig produktion bidrar banken även till en hållbar social utveckling i verksamhetsländerna.

Banken ägs och styrs av 61 länder samt EU-kommissionen och EIB, som samtliga är företrädda i bankens högsta styrande organ, guvernörsstyrelsen. Till bankens huvudkontor i London är en arbetande styrelse knuten. Sveriges representant/direktör i denna styrelse leder en valkrets i vilken även Island och Estland ingår.

Finansdepartementet lämnar stöd och instruktioner inför styrelsemötena i London. Finansdepartementet är ansvarig för samordning i EBRD-frågor som berör andra departements och myndigheters verksamhetsområden. Löpande samordning sker med Utrikesdepartementet.

På det operativa planet samverkar Sverige med EBRD främst via Sida:s aktiva medverkan i miljö- och infrastrukturprojekt inom det svenska närområdet. Sverige är en stor givare till EBRD:s biståndsfinansierade verksamhet, bland annat inom området klimat och energi. Ett prioriterat initiativ är partnerskapet för energieffektivitet och miljö i östra Europa (Energy Efficiency and Environment in Eastern Europe Partnership Fund, "E5P"). Sverige har också bidragit till flera av bankens fonder för kärnsäkerhet, till exempel Tjernobylfonden, kärnsäkerhetskontot och avvecklingsfonden för kärnkraftverket Ignalina i Litauen. Därutöver har Sverige bland annat bidragit till olika EBRD-initiativ med syfte att främja småskalig näringsverksamhet samt miljö- och infrastrukturinvesteringar i det svenska närområdet. På EBRD:s webbplats finns bland annat landstrategier och information om aktuella projekt.

Externa länkar

EBRD

Europarådets utvecklingsbank (Council of Europe Development Bank, CEB)

Europarådets utvecklingsbank ger lån och garantier till projekt inom särskilda områden med anknytning till Europarådets verksamhet. Ursprungligen var uppdraget att främja social sammanhållning och avhjälpa sociala problem som uppstår i samband med flyktingströmmar i Europa. Numera sker detta även genom att t ex skapa arbetstillfällen i utsatta regioner, bostäder till utsatta grupper samt social infrastruktur (t ex hälsa och utbildning).

Redan 1956 bildades CEB:s föregångare Europarådets sociala utvecklingsfond. Sverige blev medlem 1977. Under 1990-talet blev många central- och östeuropeiska länder medlemmar i Banken som fick sitt nuvarande namn 1999. Banken leds av en styrelse där Sverige representeras av Sveriges ambassadör vid Europarådet i Strasbourg. Finansdepartementet representeras i det Administrativa Rådet, som är det organ som beslutar om det löpande arbetet i banken rörande projekt, bankens administration med mera.

Sverige har i bankens styrande organ verkat för att bankens kreditgivning till låntagare i Central- och Östeuropa ska ges ökad vikt och att kopplingen till Europarådets verksamhet ska vara tydlig.

Externa länkar

Council of Europe Development Bank

Världsbanksgruppen

Världsbanksgruppens syfte är att hjälpa utvecklingsländer att bekämpa fattigdom genom varaktig och hållbar ekonomisk tillväxt. Den är idag den största enskilda finansiären av utvecklingsbistånd bland utvecklingsbankerna. För Sverige utgör den en viktig kanal för att föra ut svensk politik.

Gruppen utgörs av fem internationella institutioner:

Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD)
tillhandahåller lån och utvecklingsstöd till medelinkomstländer och kreditvärdiga låginkomstländer (för närvarande är totalt ca 80 länder berättigade till lån).

Internationella utvecklingsfonden (IDA)
erbjuder mycket förmånliga lån eller gåvor till de fattigaste utvecklingsländerna (för närvarande är ca 80 länder berättigade till lån).

Internationella finansieringsbolaget (IFC)
stödjer utveckling i privat sektor i medel- och låginkomstländergenom investeringar, rådgivning, lån och garantier.

Multilaterala investeringsgarantiorganet (MIGA)
utfärdar garantier för politiska risker vid investeringar i medel- och låginkomstländer. Syftet med verksamheten är att bidra till ökade resursflöden till dessa länder.

Internationella centret för lösning av investeringstvister (ICSID)
medverkar till tvistelösning mellan utländska investerare och stater rörande internationella investeringar.

Världsbankens verksamhet

Institutionerna IDA och IBRD brukar gemensamt kallas Världsbanken. Institutionernas mål är att bekämpa fattigdom i låg- och medelinkomstländer och stödja ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling genom lån, gåvor och rådgivning. Dess roll som rådgivare och kunskapsbank har blivit alltmer uttalad över tiden. I sin verksamhet främjar Världsbanken ekonomisk tillväxt som kan skapa sysselsättning och tillfällen för människor att ta sig ur fattigdom. Stöd ges till utbildning, hälsovård, vattenförsörjning, energiförsörjning, infrastruktur, miljöskydd samt reformer i fråga om förvaltning och ekonomisk politik. Världsbanken strävar också mot att uppnå FN:s millennieutvecklingsmål.

Organisation

Världsbanken bildades 1944 och har idag 186 medlemsländer. Ungefär 10 000 personer arbetar på huvudkontoret i Washington D.C. och vid de över 100 landkontoren.

Världsbanken ägs gemensamt av dess medlemsstater, och ländernas röststyrka fördelas i huvudsak efter storleken på respektive lands kapitalinsats, vilket i sin tur bestäms främst av landets ekonomiska storlek. Högsta beslutande organ är Guvernörstyrelsen, i vilken Sverige representeras av Finansministern. Det dagliga arbetet leds av en exekutivstyrelse som befinner sig permanent i Washington där den sammanträder ca två gånger i veckan. Exekutivstyrelsen fattar beslut i de flesta av bankens policyärenden, liksom alla lån som banken utfärdar.

Sverige ingår i en valkrets tillsammans med de andra länderna i Norden och Baltikum. Valkretsen representeras av en gemensam direktör i exekutivstyrelsen. Denna position roterar mellan de nordiska länderna i valkretsen. Inför styrelsebehandlingarna utarbetas gemensamma nordisk-baltiska ståndpunkter i huvudstäderna. I samordningen deltar ländernas Finans- och/eller Utrikesdepartement.

I Regeringskansliet har Finansdepartementet huvudansvaret för Världsbanksfrågorna i stort, medan UD ansvarar för frågor som rör IDA och de fattigaste länderna. I alla frågor sker emellertid ett nära samarbete mellan dessa departement. Syftet med Regeringskansliets arbete är att värna svenska intressen och att påverka Världsbankens policyarbete i linje med svenska prioriteringar. Kontakten med Världsbanken berikar och utvecklar även det svenska arbetet och tänkandet kring utvecklingssamarbete.

Relaterat

- Sveriges arbete genom Världsbanken

Ladda ner

- Årsrapport av det nordisk-baltiska valkretskontoret vid Världsbanksgruppen för år 2013 (pdf 823 kB)
- Årsrapport av det nordisk-baltiska valkretskontoret vid Världsbanksgruppen för år 2012 (pdf 562 kB)
- Årsrapport av det nordisk-baltiska valkretskontoret vid Världsbanksgruppen för år 2011 (pdf 828 kB)

Externa länkar

- Världsbanken

Parisklubben

Parisklubben, som bildades 1956, är en informell sammanslutning av 19 länder som har offentliga fordringar på andra länder. Fordringsägarna är i regel industrialiserade länder. Parisklubbens syfte är att nå koordinerade och hållbara lösningar på skuldsatta länders svårigheter att betala räntor och amorteringar på sina utlandsskulder. Medlemmarna i Parisklubben träffas en gång per månad i Paris för att diskutera olika skuldsatta länders situation och/eller för direkta förhandlingar med enskilda länder, avseende betalningsvillkoren för skulderna. Därutöver diskuteras löpande olika metodmässiga frågor som hör ihop med verksamheten.

Parisklubben ställer som villkor för omförhandling av skuld att skuldländerna för en sund ekonomisk politik som skall säkra landets framtida finansiella situation. Därför kräver Parisklubben att länder skall ha ett makroekonomiskt program som godkänts av IMF (Internationella Valutafonden). I första hand vänder sig därför de skuldsatta länderna till IMF och får i utbyte mot reformåtaganden ett kreditstöd för de akuta betalningssvårigheterna. När en överenskommelse nåtts med IMF kan landet begära att få komma till Parisklubben för en omstrukturering av skulderna.

Parisklubben ger i första hand hjälp genom en senareläggning av delar av skulden. Omfattningen av de skulder som senareläggs bestäms delvis av hur akuta betalningssvårigheterna är. Parisklubben kräver alltid att skuldlandet skall få motsvarande senareläggning av alla sina fordringsägare. På detta sätt säkras att medlemmarnas skattebetalare inte ensamma bär kostnaden för ett skuldlands svårigheter.

I vissa fall erbjuder Parisklubben de allra fattigaste skuldländerna avskrivning av delar av skulden inom ramen för det internationella HIPC-initativet (Heavily Indebted Poor Countries). I samtliga fall gäller att landet ifråga skall åta sig att föra en sund ekonomisk politik som skall leda till en minskning av fattigdomen och en hållbar finansiell situation i enlighet med ett program överenskommet med IMF. På senare år har genomförandet av HIPC-initiativet spelat en stor roll i Parisklubbens verksamhet. Initiativet är viktigt för att fattiga länder som blivit högt skuldsatta, ibland under perioder av diktatur, krig och vanskötsel av ekonomin, ska kunna normalisera sin ekonomiska situation.

För Sveriges räkning deltar Finansdepartementet i Parisklubbens möten och förhandlingar i egenskap av fordringsägare. Finansdepartementet bistås av Exportkreditnämnden som bevakar fordringarna och tar emot betalningarna för svenska statens räkning. De fordringar som Sverige alltjämt har på de olika länderna härrör uteslutande från den kommersiella garantigivning som EKN bedrivit för egen. Sverige har sedan länge en hög profil beträffande skulderna i de allra fattigaste länderna. Sverige skrev av i stort sett alla biståndslån redan 1978 och har sedan dess koncentrerat sig på gåvobistånd i dessa länder.

Ytterligare information om Parisklubben finns på www.clubdeparis.org

Externa länkar

- Parisklubben
- Exportkreditnämnden

Lån till andra länder

Sverige bidrar och stödjer sedan länge internationellt samordnade krishanteringsinsatser genom medlemskapet i EU och via internationella finansiella institutioner som till exempel IMF. Ibland kan det emellertid bli nödvändigt att ge extra krediter direkt till länderna i fråga.

Irland

Sveriges kredit: 600 miljoner euro
Utbetalat av Sveriges kredit: 300 miljoner euro

Det finansiella stödet uppgår till sammanlagt 85 miljarder euro. Irland bidrar självt till banksaneringen med 17,5 miljarder euro. Resterande belopp fördelas lika mellan IMF (22,5 miljarder euro), EU:s stödfacilitet EFSM (22,5 miljarder euro) samt Eurogruppens stödfacilitet EFSF + bilaterala långivare (22,5 miljarder euro).

De bilaterala långivarna är Storbritannien, Sverige och Danmark.

- Regeringens proposition 2011/12:119 Utlåning till Irland

Island

Sveriges kredit: 495 miljoner euro.
Utbetalat av Sveriges kredit: 495 miljoner euro. För närvarande är 205 miljoner euro utestående efter två förtida delåterbetalningar från Island.

Totalt stödpaket: knappt 5 miljarder USD:
IMF: 2,1 mdr USD
Norden (SE, NO, DK, FI): 1,775 mdr euro
Polen: 200 miljoner USD
Färöarna: 50 miljoner USD

- Regeringens proposition 2010/11:132: Förlängd tillgänglighetsperiod för krediten till Island

Lettland

Sveriges kredit: 720 miljoner euro

Stödpaketet till Lettland är avslutat. Tillgänglighetsperioden för Sveriges kredit löpte ut den 22 december 2011. Sveriges kredit utnyttjades inte.

Totalt stödpaket: 7,5 miljarder euro:
EU: 3,1 miljarder euro
Norden (SE, NO, DK, FI, Estland): 1,9 miljarder euro
IMF: 1,7 miljarder euro
Världsbanken: 400 miljoner euro
Tjeckien: 200 miljoner euro
Polen: 100 miljoner euro
Europeiska utvecklingsbanken: 100 miljoner euro.

- Skrivelse 2009/10:244: Villkoren för Sveriges kredit till Lettland

Ett antal andra internationella stödpaket är också aktuella där Sverige deltar inom ramen för våra medlemskap i IMF och/eller EU:

Grekland

Det finansiella stödet till Grekland uppgår totalt till 256,7 miljarder euro, varav Euroländerna står för 208,9 miljarder euro och IMF för 47,8 miljarder euro.

Sverige deltar inte med krediter från EU:s sida eftersom stödet ges av Eurogruppen tillsammans med IMF. Sverige deltar däremot inom ramen för IMF:s del av programmet genom vår kvotandel.

Portugal

Det finansiella stödet till Portugal uppgår sammanlagt till 78 miljarder euro. Beloppet fördelas lika mellan IMF (26 miljarder euro), EU:s stödfacilitet EFSM (26 miljarder euro) samt Eurogruppens stödfacilitet EFSF (26 miljarder euro).

- Läs mer om utlåning inom EU

Sveriges finansiella åtaganden i IMF

Sveriges finansiella åtaganden gentemot IMF sköts av Riksbanken. Den svenska kapitalinsatsen i IMF, s.k. kvot uppgår till ca 25 miljarder SEK. Därutöver har Riksbanken ett tillfälligt, bilateralt låneavtal med IMF, samt åtagande om resurser till IMF:s multilaterala låneavtal New Arrangements to Borrow (NAB) vilka tillsammans får uppgå till maximalt ca 45 miljarder SEK. Resurserna använder IMF till all sin utlåning, och finansieringsbördan fördelas så jämnt som möjligt över medlemsländerna.

Upplåning i EU-faciliteten EFSM

Eventuell utlåning från European Financial Stabilisation Mechanism (EFSM) finansieras genom upplåning på marknaden av EU-kommissionen. I den mån något medlemsland inte skulle betala tillbaka lån som förfaller i framtiden kan medlemsländernas garantier via EU-budgeten för upplåningen lösas ut. Sveriges andel uppgår till 3,1 procent av belopp som kan behöva täckas i ett sådant fall. EUs faciliteter består av två delar, dels EFSM som inkluderar samtliga EU-länder, dels European Financial Stability Facility (EFSF) som bara omfattar Euroländerna.

Externa länkar IMF Financial Activities

Internationella avdelningen vid Finansdepartementet

Internationella avdelningen (IA) består av två enheter: enheten för internationella finansiella institutioner och enheten för EU-samordning och internationell ekonomisk politik. På avdelningen hanteras enhetsöverskridande frågor som rör den globala ekonomiska krisen.

Enheten för internationella finansiella institutioner

Enheten för internationella finansiella institutioner har ett övergripande ansvar för ett antal institutioner på det finansiella området. Ansvaret omfattar:

- Internationella valutafonden (IMF)
- Världsbanken (IBRD)
- Parisklubben
- Europeiska utvecklingsbanken (EBRD)
- Europarådets utvecklingsbank (CEB)
- Europeiska investeringsbanken (EIB)
- Nordiska investeringsbanken

I första hand går arbetet ut på att ta fram och bereda svenska ståndpunkter i ekonomiska och finansiella frågor som hanteras av institutionernas styrelser och ledningsorgan.

Enheten för EU-samordning och internationell ekonomisk politik

Enheten för EU-samordning och internationell ekonomisk politik ansvarar för samordning av övergripande EU-frågor i departementet, inklusive samordning av departementets medverkan i Ekofin-rådet och Europeiska rådet. I detta samordningsansvar ingår följande kommitteer och övriga internationella organisationer:

- Ekonomiska och finansiella kommittén
- Kommittén för ekonomisk politik
- Finansrådgivarna
- OECD
- ASEM
- EU:s finansieringsinstrument

Skatter

Har inte undermenyer
Riktlinjer för skattepolitiken
Har inte undermenyer
Lämnade lagförslag och förarbeten
Aktuellt inom skatteområdet
Har inte undermenyer
Pågående utredningar
Har inte undermenyer
Informationsutbytesavtal
Har inte undermenyer
Vem gör vad inom skattesystemet?
Har inte undermenyer
Kontakt

Utredningar inom skatteområdet
Regeringen tillsätter utredningar inom skatteområdet.

- Pågående utredningar

Förslag till ny lagstiftning
Förslag från utredningar samt från regeringen om ny lagstiftning.

- Lämnade utrednings- och lagförslag

Skatteavtal och informationsutbytesavtal
Skatteavtal syftar till att undvika dubbelbeskattning och förhindra skatteflykt. Informationsutbytesavtal gör det möjligt för Skatteverket att inhämta informaition från ett stort antal länder och jurisdiktioner, som tidigare inte varit tillgängliga pga. banksekretess eller sekretess rörande ägande.

- Skatteavtal och informationsutbytesavtal

Senaste Pressmeddelande

- 5 november 2013
  Lägre socialavgifter för de yngsta

Senaste publikation

- Promemoria, 20 november 2013
  Nya mervärdesskatteregler om omsättningsland för telekommunikationstjänster, radio- och tv-sändningar och elektroniska tjänster
- Sök bland samtliga publikationer

Riktlinjer för skattepolitiken

Riksdagen antog våren 2008 riktlinjer för skattepolitiken i form av fem hållpunkter och fem krav. Hållpunkterna och kraven ger en ram för utvecklingen av skattepolitiken. Hållpunkterna har koppling till den ekonomiska politiken och pekar i första hand ut vad som är angeläget medan kraven har sin tyngdpunkt på det som bör undvikas.

De fem hållpunkterna ger en riktning för skattepolitiken för att stödja de övergripande målen för regeringens ekonomiska politik. Det handlar tex om en varaktigt högre sysselsättning och en högre generell och rättvist fördelad välfärd. Skattepolitiken utformas också så att den tar hänsyn till de fem krav som ställs på de svenska skattereglerna i en allt mer globaliserad värld.

En framgångsrik skattepolitik innebär därmed i första hand att hållpunkterna förstärks medan avvikelserna från kraven är så begränsade som möjligt.

De fem hållpunkterna

1. Goda förutsättningar för varaktigt hög sysselsättning - Skattereglerna ska bidra till att öka den varaktiga sysselsättningen genom ökat arbetsmarknadsdeltagande, genom att personer som redan har arbete ökar sitt arbete och genom ökad utbildning och kompetens hos dem som arbetar.
2. Goda villkor för företagande och investeringar - Skattereglerna ska ge goda villkor för investeringar i Sverige, genom att attrahera utländska företags lokalisering och investeringar i Sverige och genom att företag redan verksamma i Sverige ökar sina investeringar. Därutöver ska också goda villkor gälla för svenska företags investeringar i utlandet.
3. Generell och rättvist fördelad välfärd - Skattepolitiken ska utformas så att målen om en generell och rättvist fördelad välfärd och högre sysselsättning säkerställs.
4. Effektiva ekonomiska styrmedel - Skattereglerna ska bidra till att negativa miljö- och folkhälsoaspekter fångas upp i prisbildningen på olika marknader genom internalisering av s.k. negativa externa effekter. Korrigeringar av sådana effekter bör ske på ett så effektivt sätt som möjligt med beaktande av andra krav på skattesystemet. På miljöområdet ska skatterna samordnas med andra styrmedel - som exempelvis handel med utsläppsrätter - så att miljöstyrningen blir samhällsekonomiskt effektiv. Principen om att förorenaren ska betala ska gälla.
5. Ett legitimt och rättvist skattesystem - Skattereglerna ska utformas så att de stärker medborgarnas förtroende för skattesystemet och underlättar för dem att göra rätt för sig. Skattefel ska begränsas och skattebrott, skattefusk och skatteundandragande motverkas.

De fem kraven

1. Hållbara offentliga finanser - Skatterna ska finansiera offentliga utgifter på ett hållbart sätt med bevarande av samhällsekonomisk balans. Utifrån detta fiskala krav ska skattereglerna utformas på ett så enkelt sätt som möjligt med beaktande av målet om hög välfärd och hög varaktig sysselsättning.
2. Generella och tydliga regler - Med beaktande av hållpunkterna ska skattereglerna vara generella och existerande särregler (skatteutgifter) löpande prövas för att förenkla systemet och för att skapa finansiellt utrymme för att sänka strategiska skattesatser.
3. Hållbara regler i förhållande till EU - Skatteregler och åtgärder ska vara hållbara och försvarbara i ett EU-rättsligt perspektiv.

4. Beskattning i nära anslutning till inkomsttillfället - På inkomstskatteområdet bör på sikt olika inslag av s.k. uppskjuten beskattning undvikas.
5. Förenkling av regler för ökad effektivitet - Arbetet med att förenkla skattereglerna (minskad administrativ börda) drivs vidare. I arbetet ska nyttan av förenklingar för företagen beaktas liksom behovet av att värna skatteintäkterna.

Lämnade lagförslag och förarbeten på skatteområdet

- Fler publikationer om skatter
- Promemoria, Finansdepartementet, 20 november 2013
  Nya mervärdesskatteregler om omsättningsland för telekommunikationstjänster, radio- och tv-sändningar och elektroniska tjänster
- Promemoria, Finansdepartementet, 18 november 2013
  Skattskyldighet till avkastningsskatt samt ändrad deklarationstidpunkt för avkastningsskatt för vissa skattskyldiga
- Promemoria, Finansdepartementet, 5 november 2013
  Mer fokuserad nedsättning av socialavgifterna för de yngsta
- Proposition, Finansdepartementet, 24 oktober 2013
  Ändrad deklarationstidpunkt för mervärdesskatt
- Proposition, Finansdepartementet, 22 oktober 2013
  Vissa skattefrågor
- Proposition, Finansdepartementet, 22 oktober 2013
  Undantag från kassaregisterkrav vid obetydlig omfattning
- Proposition, Finansdepartementet, 22 oktober 2013
  Förändringar av trängselskatten i Stockholm med anledning av trafikleden Norra länken och den nya stadsdelen Hagastaden
- Proposition, Finansdepartementet, 16 oktober 2013
  Begränsningar av möjligheten att göra avdrag för koncernbidrag
- Proposition, Finansdepartementet, 15 oktober 2013
  Förstärkt nedsättning av egenavgifter
- Proposition, Finansdepartementet, 15 oktober 2013
  Förändrad hantering av mervärdesskatt vid import
- Rapporter, Finansdepartementet, 3 oktober 2013
  Beräkningskonventioner 2014

- Lagrådsremiss, Finansdepartementet, 3 oktober 2013
  Ändrad deklarationstidpunkt för mervärdesskatt
- Proposition, Finansdepartementet, 1 oktober 2013
  Vissa frågor om förfarandet avseende skatt på alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter
- Lagrådsremiss, Finansdepartementet, 13 september 2013
  Undantag från kassaregisterkrav vid obetydlig omfattning
- Lagrådsremiss, Finansdepartementet, 13 september 2013
  Vissa skattefrågor
- Lagrådsremiss, Finansdepartementet, 6 september 2013
  Förändrad hantering av mervärdesskatt vid import
- Promemoria, Finansdepartementet, 30 augusti 2013
  Ändrad deklarationstidpunkt för mervärdesskatt
- Promemoria, Finansdepartementet, 28 augusti 2013
  Förstärkt nedsättning av egenavgifter
- Promemoria, Finansdepartementet, 3 juli 2013
  Ändrad beskattning av bränslen för viss värmeproduktion
- Proposition, Finansdepartementet, 3 juli 2013
  Beskattning av etanolbränsle
- Sök bland alla publikationer

Aktuellt inom skatteområdet

Har inte undermenyer
Aktuella skatteförslag
Jobbskatteavdrag

Ändrade 3:12-regler

Har inte undermenyer
Sänkt skatt för pensionärer
Har inte undermenyer
Statligt stöd vid korttidsarbete
Har inte undermenyer
Sänkt statlig inkomstskatt
Har inte undermenyer
HUS-avdrag

Här till vänster hittar du aktuella ämnen inom skatteområdet. Det kan vara förslag som regeringen lagt fram till riksdagen, aktuella utredningar inom skatteområdet eller vanligt förekommande frågor från medborgare.

Jobbskatteavdrag

Har inte undermenyer
Vanliga frågor om jobbskatteavdraget
Har inte undermenyer
Utvärdering av jobbskatteavdraget

Jobbskatteavdrag - för ökad sysselsättning och minskat utanförskap

Jobbskatteavdraget infördes 2007 för att stärka drivkrafterna att arbeta och har sedan dess hittills förstärkts vid tre tillfällen. Avdraget ska minska utanförskapet, öka sysselsättningen och göra det mer lönsamt att starta och driva företag. I budgetpropositionen för 2014 föreslår regeringen att jobbskatteavdraget förstärks ytterligare med 12 miljarder kronor, vilket bedöms leda till omkring 13 000 nya jobb. Samtidigt föreslås att brytpunkten för statlig inkomstskatt höjs. Satsningen är på sammanlagt 15 miljarder kronor och beräknas totalt sett leda till en ökning av antalet arbetade timmar med motsvarande 20 000 helårsarbetskrafter.

Syftet med jobbskatteavdraget

Jobbskatteavdraget är den viktigaste reformen i regeringens arbete för att få fler att arbeta. Det är viktigt för att minska utanförskapet och öka sysselsättningen. Fler i arbete är också en förutsättning för att säkra välfärden långsiktigt. En generös och gemensamt finansierad välfärd kräver att så många som möjligt arbetar. Detta behov ökar i takt med att andelen äldre blir allt större under de kommande decennierna.

Mer kvar av lönen innebär fler jobb

Att ge människor som jobbar mer kvar av lönen stärker hushållens ekonomi och gör att drivkrafterna för att arbeta ökar. Dagens förslag om förstärkt jobbskatteavdrag beräknas leda till 13 000 nya jobb.

Jobbskatteavdraget totalt sett beräknas leda till 119 000 nya jobb. Många aktörer (däribland Konjunkturinstitutet och Riksrevisionen) gör likvärdiga bedömningar av hur många jobb regeringens jobbskattelättnader beräknas leda till.
Omfattande internationell forskning visar att jobbskatteavdrag är ett kraftfullt sätt att skapa jobb och få in fler på arbetsmarknaden.

Jobbskatteavdraget gör det mer lönsamt:

- Att gå från utanförskap till arbete att gå från utanförskap till arbete. För dem som i dag står utanför arbetsmarknaden blir det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete. Avdraget gör det också mer lönsamt att starta och driva företag.
- Att arbeta mer för dem som redan har ett arbete Genom sänkt marginalskatt kan avdraget bidra till att göra det mer lönsamt för dem som redan har ett arbete att gå upp från deltid till heltid.
- För äldre att stanna kvar i arbetslivet För att stimulera äldre personer att stanna kvar i arbetslivet ges ett större jobbskatteavdrag för personer över 65 år. Det är viktigt att behålla äldre på arbetsmarknaden för att klara finansieringen av välfärden. Vi lever allt längre, vilket innebär att andelen äldre ökar och att allt färre får försörja allt fler.

Jobbskatteavdraget infördes den 1 januari 2007. Det har därefter förstärkts i början av vart och ett av åren 2008, 2009 och 2010. Tillsammans med regeringens tidigare jobbskattelättnader innebär förslaget i budgetpropositionen för 2014 att 99 procent av de heltidsarbetande får behålla mer än 1 000 kronor i månaden och 90 procent får behålla mer än 1 500 kronor. Alla som tjänar upp till 38 500 kronor i månaden får behålla mer än en extra månadslön efter skatt om året jämfört med år 2006.

Så fungerar jobbskatteavdraget

Jobbskatteavdraget är egentligen inget avdrag, utan en skattereduktion. Genom jobbskatteavdraget sänks skatten på inkomster från arbete eller aktiv näringsverksamhet. Skatten på pension och socialförsäkringar, som sjukpenning, föräldrapenning och a-kassa, omfattas inte av jobbskatteavdraget.

Hur stort jobbskatteavdraget är beror på:

- Arbetsinkomsten Jobbskatteavdraget ger mest till låg- och medelinkomsttagare, räknat som andel av lönen. Tillsammans med regeringens tidigare jobbskattelättnader innebär dagens förslag att 99 procent av de heltidsarbetande får behålla mer än 1 000 kronor i månaden och 90 procent får behålla mer än 1 500 kronor. Alla som tjänar upp till 38 500 kronor i månaden får behålla mer än en extra månadslön efter skatt om året jämfört med 2006.
- Kommunalskatten Ju högre kommunalskattesats, desto större jobbskatteavdrag.
- Inkomsttagarens ålder För dem som vid årets ingång är 65 år eller äldre är jobbskatteavdraget större än för dem under 65 år. Detta för att ge starkare drivkrafter för äldre att stanna kvar i arbetslivet.
- Övriga inkomster Jobbskatteavdraget påverkas av hur stort grundavdraget är. Grundavdraget bestäms av den fastställda förvärvsinkomsten, vilket innebär att även jobbskatteavdraget påverkas av vilka inkomster som finns vid sidan av arbetsinkomsterna. Jobbskatteavdraget är inräknat i Skatteverkets tabeller och skattereduktionen ges automatiskt.

Jobbskatteavdraget är inräknat i Skatteverkets tabeller och skattereduktionen ges automatiskt.

Jobbskatteavdragen per månad för olika månadslöner vid en genomsnittligt kommunalskatt 31,73% år 2014

Genomsnittlig månadslön (bruttolön)	Förstärkt jobbskatteavdrag	Totalt jobb-skatteavdrag efter förstärkning	Jobbskatteavdrag av bruttoinkomsten
21 900	176	1 671	7,6 %
25 900	196	1 939	7,5 %
28 100	273	2 088	7,4 %
29 800	333	2 180	7,3 %
32 300	337	2 184	6,8 %
38 500	337	2 184	5,7 %

I beräkningen används den genomsnittliga skattesatsen för kommunal inkomstskatt för 2013 (31,73 procent) samt prisbasbeloppet för 2014 på 44 400 kronor.

Ansvarigt departement

- Finansdepartementet

Relaterat

Läs mer om budgetpropositionen för 2014

Ändrade 3:12-regler

Har inte undermenyer
Ändrade 3:12-regler
Har inte undermenyer
Frågor och svar om ändrade 3:12-regler

3:12-reglerna kallas de regler som reglerar beskattningen av ägare av fåmansföretag i Sverige. I budgetpropositionen för 2014 föreslår regeringen förändringar av 3:12-regelverket för att förbättra förutsättningarna för jobb och motverka överutnyttjande. Sammanfattningsvis innebär förslaget att ägare i mindre, växande företag som anställer får skattelättnader, medan möjligheten att omvandla högt beskattade tjänsteinkomster till lägre beskattade kapitalinkomster minskar. På så sätt stärks syftet med reglerna och såväl skattebasen som legitimiteten för skattesystemet värnas. Förslaget innebär totalt sett en oförändrad beskattning av företagande. Ungefär 50 000 delägare i fåmansföretag beräknas få förutsättningar för sänkt skatt och ungefär 3 600 delägare får höjd skatt. Den stora majoriteten, ungefär 300 000 delägare, berörs inte av förslaget.

Företag och dess ägare ska ha goda villkor och skatter ska tas ut på ett effektivt och rättvist sätt. Utformningen av 3:12-reglerna har inneburit en mycket låg beskattning för vissa delägare i stora fåmansföretag med många verksamma delägare och med många anställda. Detta har i vissa fall överutnyttjats genom att anställda med mycket litet delägarskap kunnat omvandla högt beskattade tjänsteinkomster till lägre beskattade utdelningsinkomster.

Förslaget om förändrade 3:12-regler innebär:

- inga delägare får någon höjning av löneuttagskrav, istället föreslås en sänkning av det högsta löneuttagskravet,
- ett kapitalandelskrav som innebär att endast delägare som äger minst fyra procent av kapitalet i ett företag får tillämpa löneunderlagsregeln
- att det lönebaserade utrymmet höjs för att det ska vara lika lönsamt att anställa i de mindre företagen som i de större.

Sänkningen av löneuttagskravet och höjningen av det lönebaserade utrymmet kommer att medföra förbättringar för alla delägare som använder löneunderlagsregeln och som inte berörs av kapitalandelskravet.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014. Förslaget till sänkning av löneuttagskravet ska dock tillämpas först från och med beskattningsåret 2016, och får därmed betydelse för det löneuttagskrav som ska vara uppfyllt från och med 2015.

Förslagen i korthet

- Löneunderlagsregeln ska bara få tillämpas om delägaren äger minst fyra procent av kapitalet i företaget.
- Det högsta löneuttagskravet sänks från dagens tio inkomstbasbelopp till 9,6 inkomstbasbelopp från och med beskattningsåret 2016
- Det införs ett tak för det lönebaserade utrymmet, som begränsas till att per år och delägare uppgå till högst 50 gånger delägarens egen eller någon närståendes lön
- Det införs en definition av dotterföretag vid tillämpning av löneunderlagsregeln som innebär att med dotterföretag avses ett företag där moderföretaget, direkt eller indirekt genom ett

annat dotterföretag, äger mer än 50 procent av kapitalet i företaget. För svenska handelsbolag och i utlandet delägarbeskattade juridiska personer, gäller att dessa direkt eller indirekt måste vara helägda av moderföretaget

- Det lönebaserade utrymmet höjs från 25 till 50 procent av löneunderlaget i intervallet upp till 60 inkomstbasbelopp
- Det föreslås även en höjning av räntenivån för positiv räntefördelning för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag 0,5 procentenheter från statslåneräntan ökad med 5,5 procentenheter enligt dagens regler till statslåneräntan ökad med sex procentenheter

Relaterat

Läs mer om budgetpropositionen för 2014
Pressmeddelande: Regeringen går vidare med ändringar i 3:12-reglerna

Frågor och svar om ändrade 3:12-regler

Här finner du en sammanställning över frågor och svar kring förändringarna i 3:12-reglerna

- Varför förändras 3:12-regelverket?
- Hur förändras 3:12-regelverket?
- Hur många företag får förbättringar?
- Hur får företagen förbättringar?
- Hur många personer får försämringar?
- Vilka får höjd skatt?
- Ska det inte löna sig att driva företag och ta risker?
- Innebär förändringarna högre skatter på företagande?
- Hur ser regeringen på kritiken mot förslaget?
- Hur ser regeringen på lagrådets kritik mot förslaget?
- Hur påverkas enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag?
- När träder förslaget i kraft?

Varför förändras 3:12-regelverket?

För att förbättra förutsättningarna för fler jobb är det angeläget att det finns starka drivkrafter för att anställa och investera. Dagens regelverk missgynnar relativt sett mindre, växande företag då delägarna i dessa inte får samma skattelättnad när de anställer som delägarna i större företag får. Dagens regler innebär också att personer med ett mycket litet ägande har kunnat tillgodoräkna sig skattelättnader som är avsedda för entreprenörer som i egenskap av aktiva ägare tar risk. Anställda har genom att köpa mycket små ägarandelar i vissa företag kunnat sänka sin marginalskatt från 57 till 20 procent på stora delar av inkomsten. Detta har lett till ett stort överutnyttjande där en

förhållandevis liten grupp höginkomsttagare, ca 3 600 personer, har sänkt sin skatt med betydande belopp, sammantaget ca 650 miljoner kronor per år.

Hur förändras 3:12-regelverket?

Sedan skattereformen i början av 90-talet har Sverige olika skatt på inkomst från tjänst och kapital. Den som både äger och jobbar i ett företag behöver därför regler för hur skatten ska fastställas. Reglerna har över tid utvecklats i syfte att vara enkla att tillämpa för mindre företag och för att ge drivkrafter att investera och anställa.

Förslag påverkar inte förenklingsregeln eller möjligheten för någon ägare att ta ut lågt beskattad utdelning på investerat kapital. Däremot påverkas beloppets storlek för vad vissa delägare får möjlighet att ta ut i lågt beskattad utdelning. Därmed påverkas de flesta delägare i fåmansföretag inte alls och speciellt påverkas inte riskpremien, det vill säga den lägre beskattningen på avkastningen av det riskerade kapitalet.

Den del som har överutnyttjats är löneunderlagsregeln. Anställda har fått eller fått köpa en mycket liten andel i bolaget och har på så sätt kunnat utnyttja regeln som ska stimulera ägare att anställa fler, inte till att sänka anställdas skatt.

Därför föreslår regeringen att bara den som äger fyra procent eller mer av bolaget ska få använda löneunderlagsregeln. På så sätt stävjas överutnyttjande och skattedrivna upplägg.

För att denna regel inte enkelt ska kunna kringgås införs även en ny dotterföretagsdefinition som innebär att moderföretaget måste äga mer än 50 procent av kapitalet i dotterföretaget. Annars kan företag dela upp sig så att små ägarandelar kan framstå som större.

Det införs också ett tak på det lönebaserade utrymmet till 50 gånger eget (eller närståendes) löneuttag för att motverka allt för stora lönebaserade utrymmen.

Samtidigt har delägare i små och växande företag (med lönesummor under 60 IBB) relativt sett varit missgynnade.

Därför föreslår regeringen att det lönebaserade utrymmet ska beräknas på samma sätt för alla företag, det vill säga även delägare i företag med lönesummor under 60 IBB ska få tillgodoräkna sig 50 procent av löneunderlaget i företaget.

Det högsta löneuttagskravet för att få använda löneunderlagsregeln sänks också från 10 IBB till 9,6 IBB.

Hur många företag får förbättringar?

I Sverige finns drygt 316 000 aktiebolag, drygt 200 000 av dessa är fåmansföretag och nästan 28 000 av dessa har ägare som med regeringens förslag kommer att få sänkt skatt.

Hur får företagen förbättringar?

I och med att det lönebaserade utrymmet höjs och att kravet på eget löneuttag sänks får många företagare en dubbel skattelättnad.

Hur många personer får försämringar?

Drygt 350 000 personer är delägare i företag som omfattas av 3:12-reglerna. Av dessa får cirka 50 000 förutsättningar för sänkt skatt och 3 600 höjd skatt med förslaget.

Vilka får höjd skatt?

Statistikuppgifter* visar att det skett ett kraftigt överutnyttjande i en liten krets av företag, främst revisorer, advokater och konsulter. Ca 3 600 personer har kunnat sänka sin skatt på löneinkomst med sammanlagt 650 miljoner kronor om året.

Gruppen som får höjd skatt är alltså mycket liten, och dessutom begränsad till personer med förhållandevis mycket höga inkomster.

* Statistiken hämtas ur företagsbasen FRIDA, som innehåller avidentifierade deklarationsuppgifter för alla fåmansföretag och deras delägare. Uppgifterna avser perioden 2008-2010. För en beskrivning av FRIDA, se Finansdepartementets "Beräkningskonventioner 2013: Metoder för effektberäkningar av ändrade skatteregler.

Ska det inte löna sig att driva företag och ta risker?

Självklart. Med de nya reglerna blir det också mer lönsamt för ägare i mindre företag att anställa. Det ska dock noteras att riskpremien på det investerade kapitalet är oförändrad för alla ägare i fåmansföretag, då den delen av 3:12-regelverket inte är föremål för förändringar.

Innebär förändringarna högre skatter på företagande?

Nej, totalt sett sänks skatten varaktigt på företagande med cirka tio miljoner.

Hur ser regeringen på kritiken mot förslaget?

3:12-regelverket är komplicerat. Samtidigt som det har varit nödvändigt att stävja överutnyttjandet har det varit regeringens mål att göra det utan att skapa onödiga pålagor på andra delägare i fåmansföretag. Regeringen har flera gånger justerat förslaget för att möta de synpunkter som har kommit in. Jämfört med första versionen av förslaget har flera förändringar skett, bland annat:

- Förslaget om ett höjt löneuttagskrav slopas
- Dagens lägsta löneuttagskrav på 6 IBB + 5 procent av företagets lönesumma förändras inte
- Kapitalandelskravet har sänkts till 4 procent

Det har dessutom kommit synpunkter från företag som menar att de använder de förmånliga skatteeffekterna av 3:12-reglerna för att skapa incitament för nyckelpersoner. Detta är dock inte syftet med regelverket. För att underlätta att skapa incitament för bland annat nyckelpersoner kommer regeringen att se över skattereglerna för bland annat optioner, i syfte att förbättra dem.

Hur ser regeringen på lagrådets kritik mot förslaget?

Regeringen beaktar mycket noggrant synpunkter från Lagrådet och har omarbetat förslaget efter det att Lagrådet kom med sina synpunkter:

Lagrådet kritiserar kapitalandelskravet, men anser att det inte framstår som onaturligt med ett kapitalkrav

Lagrådet kritiserar det höjda löneuttagskravet - Förslaget om höjt löneuttagskrav slopas

Lagrådet anser att delförslagen är enkla och lätta att förstå men att helheten är närmast omöjlig att överblicka eftersom förslagen synes få verkningar som slår i olika riktningar - Eftersom det höjda löneuttagskravet nu slopas blir förslagen enklare och slår inte i olika riktningar.

Hur påverkas enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag?

Enskilda näringsidkare påverkas inte av förändringar i 3:12-regelverket.

Räntesatsen för positiv räntefördelning höjs med 0,5 procentenheter till SLR + 6 procentenheter för att balansera ändringarna i 3:12-reglerna gentemot enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag. Reglerna om räntefördelning tillämpas av enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag.

Den positiva räntefördelningsräntan används för att beräkna en schablonmässig avkastning på investerat kapital i näringsverksamheten. Den beräknade avkastningen beskattas i stället i inkomstslaget kapital. Det innebär att företagaren i stället för att betala inkomstskatt och egenavgifter på schablonavkastningen i stället får beskatta den som kapitalinkomst med 30 procent skatt.

En enskild näringsidkare som har 1 000 000 kr i kapitalunderlag vid föregående beskattningsårs utgång kan enligt dagens regler flytta 85 000 kronor från inkomst av näringsverksamhet till inkomst av kapital. Med förslaget ökar möjligheten att flytta inkomster, i detta fall till 90 000 kr per år. För en företagare som betalar högsta marginalskatt på tjänsteinkomster medför detta en skattesänkning med ca 2 000 kr jämfört med dagens regler [1 970=(90 000-85 000)*(0,695-0,3)].

När träder förslaget i kraft?

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Förslaget till sänkning av löneuttagskravet ska dock tillämpas först från och med beskattningsåret 2016, och får därmed betydelse för det löneuttagskrav som ska vara uppfyllt från och med 2015.

Sänkt skatt för pensionärer

I budgetpropositionen för 2014 föreslår regeringen ytterligare skattelättnader för landets pensionärer på 2,5 miljarder kronor. Regeringen fortsätter därmed att stärka pensionärernas ekonomiska situation med tydligt fokus på dem med de minsta ekonomiska marginalerna.

I och med förslaget kommer 99 procent av alla pensionärer över 65 år få behålla cirka 500 kronor eller mer i månaden av sin pension. För 75 procent av pensionärerna blir det 700 kronor eller mer kvar varje månad. Skattelättnaden ger alla pensionärer över 65 år minst 100 kronor mer i månaden från den 1 januari 2014.

Jämfört med 2006, kommer en garantipensionär - en pensionär med låg pension - att ha cirka 1 900 kronor mer i disponibel inkomst varje månad. En genomsnittlig pensionär kommer att ha cirka 2 100 kronor mer kvar.

Bakgrund

Steg 1: Den 1 januari 2009 infördes ett förhöjt grundavdrag. Den totala skattesänkningen var 1,8 miljarder kronor per år.

Steg 2: Den 1 januari 2010 höjdes grundavdraget ytterligare, en satsning om 3,5 miljarder kronor per år.

Steg 3: Förstärkningen av det förhöjda grundavdraget som infördes 1 januari 2011 innebar en skattesänkning om ytterligare 7,5 miljarder kronor.

Steg 4: Den 1 januari 2013 sänktes skatten för pensionärer med sammanlagt 1,15 miljarder kronor.

Steg 5: I budgetpropositionen för 2014 föreslår regeringen ytterligare skattelättnader för 2,5 miljarder för pensionärer

I och med det femte steget kommer skatten för pensionärer att ha sänkts med 16,45 miljarder miljarder kronor de senaste sju åren.

Relaterat

- Pressmeddelande: 2,5 miljarder till pensionärerna
- Läs mer om budgetpropositionen för 2014
- Finansdepartementet

Externa länkar

- Skatteverkets webbplats

Statligt stöd vid korttidsarbete

Statligt stöd vid korttidsarbete är en stabiliseringspolitisk åtgärd avsedd för mycket djupa lågkonjunkturer. Korttidsarbete innebär att arbetstagare tillfälligt går ned i arbetstid och lön. Tre parter - staten, arbetsgivare och arbetstagare - delar på kostnaden för arbetstidsminskningen.

Staten står för en tredjedel medan arbetsgivare och arbetstagare fördelar resten mellan sig enligt tre fasta nivåer:

Arbetstids-minskning	Arbetstagare (löneminskning)	Arbetsgivare	Staten
20 %	12 %	1 %	7 %
40 %	16 %	11 %	13 %
60 %	20 %	20 %	20 %

Korttidsarbete istället för uppsägningar - så fungerar stödet:

Stödåtgärden syftar till att bevara arbetstillfällen i mycket djupa lågkonjunkturer. För företag som möter en vikande efterfrågan och behöver minska antalet arbetade timmar kan korttidsarbete vara ett alternativ till att säga upp personal. Det gör att sysselsättningen hålls uppe mer och att arbetslösheten blir mindre än som annars hade varit fallet.

Stödåtgärden underlättar också för företagen att behålla kompetens under lågkonjunkturen. När ekonomin börjar återhämta sig kan företagen öka produktionen snabbare och effektivare än om de behöver genomföra nyrekryteringar. Genom korttidsarbete undviker arbetsgivaren också de direkta kostnader som uppsägningar och nyrekryteringar är förknippade med.

Ur den enskilde arbetstagarens perspektiv medför korttidsarbete att risken att bli arbetslös minskar.

Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv kan statligt stöd vid korttidsarbete leda till jämnare inkomstfördelning under lågkonjunkturen. Stödåtgärden kan också resultera i positiva effekter för sysselsättningen på lång sikt genom att i grunden långsiktigt konkurrenskraftiga och solida - men tillfälligt illikvida - företag överlever en mycket djup lågkonjunktur.

Regeringen kan aktivera stödet för en tolvmånadersperiod. Denna tid kan förlängas med ytterligare en tolvmånadersperiod. Sedan aktivering upphört kan stödet inte aktiveras på nytt innan det har förflutit en karenstid om 24 månader.

Förutsättningarna för aktivering är att:

- det råder en synnerligen djup lågkonjunktur eller är sannolikt att en sådan är nära förestående, och
- stödet bedöms inte i beaktansvärd omfattning hindra en samhälls-ekonomiskt önskvärd strukturomvandling eller medföra andra betydande samhällsekonomiska nackdelar.

Stödet administreras av Skatteverket. Beviljat stöd betalas ut genom kreditering på arbetsgivarens skattekonto.

Stödordningen har prövats av EU-kommissionen som beslutat att ordningen inte strider mot EU:s statsstödsregler.

Vilka är berörda av förslaget?

De som berörs av förslaget är alla arbetsgivare, såväl inom som utom kollektivavtalsförhållanden, utom offentligt finansierad verksamhet. Vilka arbetstagare som berörs är en avtalsfråga mellan parterna i det enskilda fallet. Stöd kan dock inte lämnas för bl.a. arbetstagare som tillhör arbetsgivarens familj. Stöd kan inte heller lämnas under en arbetstagares uppsägningstid.

I budgetpropositionen för 2014 föreslår regeringen att förslaget ska träda i kraft 1 januari 2014.

Relaterat

Läs mer om trepartsamtalen

Sänkt statlig inkomstskatt

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2014 att brytpunkten för statlig inkomstskatt ska höjas. Här finner du frågor och svar om förslaget.

- Vad innebär förslaget?
- Varför görs detta?
- Vilka berörs av förslaget?
- När träder förslaget i kraft?

Vad innebär förslaget?

Den nedre skiktgränsen för statlig inkomstskatt höjs med 15 100 kronor till 435 900 kronor fr.o.m 2014.

Varför görs detta?

En sänkning av den statliga inkomstskatten stärker, tillsammans med förslaget om ett förstärkt jobbskatteavdrag, hushållens ekonomi. Sänkt statlig inkomstskatt ger även kraftigare incitament för dem som redan arbetar att öka sitt arbetsutbud genom ökad arbetstid och arbetsprestation. Sänkt statlig inkomstskatt leder också till att utbildning lönar sig bättre och bidrar därmed till ökad produktivitet. Sänkt statlig inkomstskatt är således motiverat både ur ett strukturellt och konjunkturellt perspektiv.

Den utdragna lågkonjunkturen gör att arbetslösheten riskerar att bita sig fast på höga nivåer. Det är därför motiverat att stödja en återhämtning genom att ytterligare stärka hushållens ekonomi. Fortsatta förstärkningar till hushållen är ett viktigt komplement till den ökade offentliga konsumtionen och de ökade offentliga investeringarna som genomförts under krisen.

Vilka berörs av förslaget?

Personer som har förvärvsinkomster som överstiger brytpunkten för statlig inkomstskatt, 433 900 kronor för personer under 65 år respektive 460 800 för personer fyllda 65 år 2014. Sänkningen inriktas mot den nedre delen av den statliga inkomstskatteskalan för att öka drivkrafterna till större arbetssatsningar och högre produktivitet för så stora grupper av sysselsatta som möjligt.

När träder förslaget i kraft?

Förslaget träder i kraft den 1 januari 2014.

Relaterat

Läs mer om budgetpropositionen för 2014

HUS-avdrag

HUS-avdraget som inkluderar både ROT-tjänster och hushållsnära tjänster, har gällt sedan 13 maj 2009 när riksdagen antog regeringens förslag om skattelättnader för hushållstjänster.

Syftet med skattelättnaden är bland annat att skapa nya jobb inom hushållssektorn, eftersom många tjänster i sektorn utförs svart. Genom att göra tjänsterna billigare för köparen vill regeringen att svart arbete omvandlats till vitt arbete, och ger fler riktiga arbetstillfällen.

Dessutom vill regeringen förbättra förutsättningarna för att kvinnor och män ska kunna kombinera arbetsliv och familjeliv på lika villkor, eftersom kvinnor idag utför en övervägande del av familjens hushållsarbete. En skattereduktion ger familjer större möjligheter att köpa tjänster som underlättar vardagen. På så sätt kommer framför allt kvinnor att kunna öka sin egen tid på arbetsmarknaden.

Skatteverket svarar på frågor om HUS-avdrag

Skatteverket är den myndighet som svarar på frågor om husavdraget. På Skatteverkets webbplats hittar du information om vem som har rätt att göra avdrag, vad man får göra avdrag för och andra vanliga frågor. På Skatteverkets webbplats finns också information om hur du begär utbetalning via e-tjänst men också broschyrer och blanketter om rör husavdraget.

Relaterat

Läs mer om budgeten och ladda ner den som pdf

Externa länkar

Skatteverkets information om HUS-avdrag

Pågående utredningar inom skatteområdet

Vissa frågor som regeringen arbetar med är svårare att lösa än andra och kräver en särskilt grundlig genomgång innan ett beslutsunderlag kan tas fram. Inför ett sådant beslut kan regeringen välja att tillsätta en utredning.

Utredning om tonnageskatt

En särskild utredare ska analysera möjligheten att införa ett system med tonnageskatt i Sverige. I detta sammanhang ska utredaren även se över andra befintliga stöd för sjöfartsnäringen. Regeringens målsättning är att Sverige, i ett internationellt perspektiv, ska ha en konkurrenskraftig sjöfartsnäring. Utredaren ska lämna förslag till ett heltäckande system för tonnageskatt. Utredaren ska redovisa uppdraget senast den 15 november 2014.

Dir. 2013:6 Tonnageskatt och andra stöd för sjöfartsnäringen

Förenklad beskattning för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag

En särskild utredare ska utvärdera och försöka förenkla skattereglerna för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag. Syftet med utvärderingen är att undersöka om reglerna används i den omfattning det är möjligt och om så inte är fallet undersöka orsaken till detta. I sammanhanget ska särskilt reglerna om räntefördelning och expansionsfonder uppmärksammas.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2014.
Särskild utredare: Anita Saldén Enérus

Dir. 2012:116 Förenklad beskattning för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag (pdf 128 kB)

Fi 2012:04 Bostadsbeskattningskommittén
En kommitté ska göra en översyn av beskattningen av bostäder som upplåts med hyresrätt, bostadsrätt i oäkta bostadsföretag eller kooperativ hyresrätt. Utredningstiden förlängs. Uppdraget ska redovisas senast den 15 januari 2014.

Ordförande: Hases Per Sjöblom, tfn 090-177 407
Sekreterare: Beata Wiberg, tfn 08-405 23 33
Sekreterare: Nina Karlsson, tfn 08-405 36 47

Dir. 2012:32 Översyn av beskattningen av hyresrätter och vissa andra boendeformer
Dir. 2013:45 Tilläggsdirektiv till Bostadsbeskattningskommittén

Fi 2012:03 Översyn av regleringen om tjänstepension samt beskattningen av livförsäkringsföretag
En särskild utredare ska göra en översyn av reglerna för tjänstepension. Syftet är att göra reglerna enklare och att förhindra att de snedvrider konkurrensen mellan olika former av tryggande av utfästelse om tjänstepension. I uppdraget ingår också att se över var gränsen ska dras mellan den del av ett livförsäkringsföretags verksamhet som ska beskattas med avkastningsskatt och den del som ska beskattas med inkomstskatt. Utredningstiden förlängs. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2014.

Särskild utredare: Johan Svanberg

Dir. 2012:22 Översyn av regleringen om tjänstepension samt beskattningen av livförsäkringsföretag (pdf 120 kB)
Dir. 2013:89 Tilläggsdirektiv till utredningen om översyn av regleringen om tjänstepension samt beskattningen av livförsäkringsföretag (pdf 70 kB)

Fi 2011:01 Företagsskattekommitté
En kommitté ges i uppdrag att se över beskattningen av bolag. Syftet är att beskattningen utformas så att företagande, investeringar och sysselsättning gynnas. Kommittén ska bl.a. analysera effekterna av de skatteförändringar som kan vara aktuella i en värld med global konkurrens. I detta ligger att kommittén ska undersöka olika möjligheter att minska beskattningen av riskkapital i bolagssektorn och göra villkoren mer lika för finansiering med eget kapital och med lån. Kommittén ska också föreslå regeländringar för att skydda den svenska bolagsskattebasen i en allt mer globaliserad värld.

I ett delbetänkande, som ska lämnas senast den 31 januari 2012, ska kommittén lämna förslag på skatteincitament för riskkapital. Vidare ska kommittén lämna förslag på skatteincitament för FoU i ett delbetänkande som ska lämnas senast den 1 oktober 2012. För de förslag som kommittén lämnar i delbetänkanden ska finansiering presenteras genom förslag på förändringar inom området.
Utredningstiden förlängs. Uppdraget ska i stället slutredovisas senast den 31 mars 2014.
Ordförande: H G Wessberg
Huvudsekreterare: Anna Brink, tfn 08-405 45 02
Sekreterare: Anna Stålnacke, tfn 08-405 91 35
Sekreterare: Niklas Lindeberg, tfn 08-405 31 82

Sekreterare: Rickard Eriksson, tfn 08-405 13 29
Sekreterare: Lena Björner, tfn 08-405 27 36
Sekreterare: Gustav Martinsson, tfn 08-405 49 41

Dir.2011:1 Översyn av företagsbeskattningen (pdf 193 kB)
Dir. 2012:116 Tilläggsdirektiv till Företagsskattekommittén (pdf 71 kB)

Relaterat

Fakta om utredningar och kommittéer

Externa länkar

Statens offentliga utredningars webbplats

Informationsutbytesavtal

- Fler informationsutbytesavtal
- Skatteavtal och informationsutbytesavtal, Finansdepartementet, 5 december 2013
  Protokoll om ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Japan
- Proposition, Finansdepartementet, 8 oktober 2013
  Informationsutbytesavtal med Belize
- Proposition, Finansdepartementet, 8 oktober 2013
  Informationsutbytesavtal med Bahrain
- Proposition, Finansdepartementet, 8 oktober 2013
  Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Botswana
- Proposition, Finansdepartementet, 20 mars 2013
  Informationsutbytesavtal med Panama
- Proposition, Finansdepartementet, 20 mars 2013
  Informationsutbytesavtal med Seychellerna
- Proposition, Finansdepartementet, 19 mars 2013
  Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Indien samt överenskommelse med Indien om anstånd med betalning av skatter
- Proposition, Finansdepartementet, 28 december 2012
  Informationsutbytesavtal med Antigua och Barbuda
- Proposition, Finansdepartementet, 28 december 2012
  Informationsutbytesavtal med Saint Lucia
- Skatteavtal och informationsutbytesavtal, Finansdepartementet, 4 december 2012
  Avtal mellan Sverige och Jamaica
- Skatteavtal och informationsutbytesavtal, Finansdepartementet, 12 november 2012
  Avtal mellan Sverige och Panama

- Proposition, Finansdepartementet, 12 september 2012
  Skatteavtal mellan Sverige och Mauritius
- Proposition, Finansdepartementet, 12 september 2012
  Ändring i dubbelbeskattningsavtalet mellan Sverige och Barbados
- Proposition, Finansdepartementet, 28 februari 2012
  Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Schweiz
- Skatteavtal och informationsutbytesavtal, Finansdepartementet, 14 december 2011
  Avtal mellan Sverige och Uruguay

Vem gör vad inom skattesystemet?

Finansdepartementet och Skatteverket administrerar skattesystemet. Men de har olika roller.

Finansdepartementet

Finansdepartementet deltar inte i det operativa arbetet med beskattningen. Departementet ansvarar för arbetet med att utforma lagar om skatter och sociala avgifter. Varje år lägger regeringen fram ett stort antal propositioner på skatteområdet för riksdagen som Finansdepartementet har arbetat fram. Departementet bereder också frågor om förordningar som ska beslutas av regeringen. I viss utsträckning beslutar Skatteverket om närmare föreskrifter.

Finansdepartementet utarbetar också prognoser för skatteinkomsterna. Även andra medverkar på olika sätt i prognosarbetet, till exempel Skatteverket, Statistiska centralbyrån och Konjunkturinstitutet.

Finansdepartementet analyserar praktiska erfarenheter av skattelagstiftningen och redovisar också skatteinkomster och eventuella avvikelser i jämförelse med den planerade statsbudgeten. Det är viktigt att i ett tidigt skede fånga upp signaler som kan innebära överskott eller underskott i budgeten samt att räkna på hur förändringar av skattesystemet påverkar den. I arbetet ingår också att verka för att berörda myndigheter är moderna, effektiva och har en ändamålsenlig förvaltning.

Att bevaka svenska intressen på skatteområdet i EU är en viktig uppgift för Finansdepartementet. Departementet omvandlar direktiv från EU till svenska lagar och tar fram underlag om Sveriges ståndpunkt i olika frågor. Departementet företräder också Sverige i olika EU-förhandlingar.

Det finns också några få typer av fall där regeringen beslutar i skattefrågor som rör en enskild. Ärendet handläggs då i Finansdepartementet.

Skatteverket

Den 1 januari 2004 slogs Riksskatteverket och de tio regionala skattemyndigheterna samman till en rikstäckande myndighet, Skatteverket. Skatteverket svarar för det operativa arbetet med beskattningen. Verkets huvudkontor, som finns i Solna, ser genom föreskrifter, allmänna råd och utbildning till att skattereglerna tillämpas på ett riktigt och likformigt sätt. Huvudkontoret svarar också för utveckling av arbetssätt och organisation. En gemensam funktion för verksamhetsstöd tillhandahåller bl.a. det IT-stöd som behövs för verksamheten ute på avdelningarna och kontoren.

Skatteverket arbetar självständigt i förhållande till regeringen. En finansminister får inte försöka påverka Skatteverket att handlägga ett enskilt ärende på ett visst sätt. Den som är missnöjd med ett beslut av Skatteverket kan begära omprövning hos verket eller överklaga till förvaltningsdomstol. Däremot kan regeringen ange vilken allmän inriktning t.ex. skattekontrollen ska ha, vilka områden som ska prioriteras etc. Detta gör regeringen främst i det s.k. regleringsbrevet som beslutas varje år i december för det kommande året.

Till Skatteverkets stora arbetsuppgifter hör att varje år behandla kontrolluppgifter och inkomstdeklarationer (självdeklarationer) och att varje månad behandla företagens skattedeklarationer.

En gång per år lämnar företagen specifikation av utbetald lön och innehållen skatt i form av kontrolluppgifter för de anställda. Bankerna lämnar kontrolluppgifter på räntor och liknande, och försäkringsbolagen lämnar kontrolluppgifter på betalda premier på pensionsförsäkringar.

Det är tack vare den omfattande skyldigheten för arbetsgivare m.fl att lämna kontrolluppgifter som det har blivit möjligt att skicka ut förtryckta deklarationer. Om de förtryckta uppgifterna är fullständiga och korrekta kan deklaranten enkelt skriva under och skicka in deklarationen. Ungefär 3,5 miljoner deklarationer kommer på det sättet varje år in till Skatteverket utan några tilläggsuppgifter. Det finns också möjlighet att lämna deklarationen på elektronisk väg via Internet, telefon eller sms. Den möjligheten utnyttjades 2007 av 3,1 miljoner deklaranter.

I samband med utvärderingen av 1991 års skattereform gjordes en utredning om administrationskostnaderna för skattesystemet. Man kom då fram till att myndigheternas kostnader motsvarade ca 0,5 procent av den totala uppbörden av skatter och socialavgifter, medan de skattskyldigas och andra uppgiftslämnares kostnader uppgick till cirka 1 procent av den totala uppbörden.

Skatte- och tullavdelningen vid Finansdepartementet

Skatte- och tullavdelningen ansvarar för arbetet med att utforma förslag till lagar om skatter och sociala avgifter och för tullfrågor (med undantag av de handelspolitiska aspekterna). Detta innebär arbete med:

- Lagstiftning om skatter, socialavgifter och tullfrågor.
- Juridiska och ekonomiska analyser inom angivna områden.
- Anslags-, resultatstyrnings-, och organisationsfrågor för skatteförvaltningen, exekutionsväsendet, Tullverket och Bokföringsnämnden.
- EU-frågor på skatte- och tullområdet.
- Utvecklingen av ekonomiska modeller.
- Förvaltningsärenden inom skatte- och tullområdet där regeringen fattar beslut.
- Uppföljning och utvärdering av genomförd lagstiftning.

På skatte- och tullavdelningen arbetar i huvudsak jurister och skatteekonomer.

För att komma i kontakt med avdelningen, ring 08-405 10 00 (växel), eller mejla till finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Skatte- och tullavdelningen

Anställda: cirka 80

Enheter: 4

Ansvarig minister: Anders Borg.
Ansvarigt departement

- Finansdepartementet

Peter Norman

Finansmarknadsminister
Finansdepartementet

"Tillsammans med företrädare för marknaden ska regeringen lägga grunden för framtidens finansmarknad. Vi vill öka samhällsnyttan, men också förtroendet hos allmänheten och kunderna. Regeringen har också till uppgift att se till att staten är en ansvarstagande och professionell företagsägare. Förutom att få avkastning för skattebetalarnas pengar, handlar det om att driva frågor kring socialt ansvarstagande och hållbar utveckling. Men i princip anser regeringen att staten inte ska äga företag som verkar på marknader där konkurrensen fungerar och det inte heller finns något samhällsuppdrag som motiverar ett statligt ägande."

Ansvarsområden
Har inte undermenyer
CV
Har inte undermenyer
Pressmeddelande
Har inte undermenyer
Uttalande
Har inte undermenyer
Tal
Har inte undermenyer
Debattartiklar
Har inte undermenyer
Kalendarium
Har inte undermenyer
Interpellationssvar och svar i riksdagen
Statssekreterare

Ansvarsområden

Finansmarknad
Kommuner och landsting
Spelfrågor
Företag med statligt ägande

Finansmarknad

Finansiell stabilitet

Har inte undermenyer
Trygga konsumenter på finansmarknaden
Har inte undermenyer
Pågående utredningar
Har inte undermenyer
Lämnade utrednings- och lagförslag
Har inte undermenyer
Kontakt
Finansdepartementet

Finansiell stabilitet

En central uppgift för den ekonomiska politiken är att värna ett stabilt finansiellt system. Staten har omfattande verktyg och möjliga åtgärder att sätta in. Ett löpande arbete pågår för att ytterligare stärka den finansiella stabiliteten.

- Finansiell stabilitet

Trygga konsumenter på finansmarknaden

Regeringen arbetar för att konsumenter ska känna sig trygga och ha förtroende för finansmarknaden. Det ska vara enkelt och fördelaktigt för hushållen att spara, låna och planera inför pensionen. Finansmarknaden ska präglas av konkurrens, valfrihet och goda villkor. Läs mer om vad regeringen gör för att förbättra situationen.

- Trygga konsumenter på finansmarknaden

Pågående utredningar och senaste lagförslag

Regeringen tillsätter utredningar och förslår ny och förändrad lagstiftning om regler och tillsyn inom finansmarknadsområdet.

- Pågående utredningar inom finansmarknadsområdet
- Lämnade utrednings- och lagförslag

Kontaktinformation

Frågor som rör de finansiella marknaderna hanteras av Finansmarknadsavdelningen (FMA) på Finansdepartementet.

- Kontaktinformation för Finansmarknadsavdelningen

Publikationer om finansmarknadsfrågor

- Fler publikationer
- Departementsserien (Ds), 29 november 2013
  Användningen av kreditbetyg i riskhantering
- Kommittédirektiv, 28 november 2013
  Regelbunden finansiell information och offentliggörande av aktieinnehav
- Departementsserien (Ds), 26 november 2013
  Säkerheter och avräkningar - ett alternativt genomförande av två direktiv
- Rapporter, 14 november 2013
  Riktlinjer för statsskuldens förvaltning 2014
- Departementsserien (Ds), 5 november 2013
  Säkerheter vid clearing hos central motpart
- Proposition, 15 oktober 2013
  Vissa avgiftsfrågor på finansmarknadsområdet
- Kommittédirektiv, 3 oktober 2013
  Tilläggsdirektiv till 2012 års marknadsmissbruksutredning (Fi 2012:08)
- Lagrådsremiss, 3 oktober 2013
  Vissa avgiftsfrågor på finansmarknadsområdet
- Statens offentliga utredningar (SOU), 16 september 2013
  Förstärkta kapitaltäckningsregler

- Promemoria, 26 augusti 2013
  Ett förstärkt ramverk för finansiell stabilitet
- Sök bland alla publikationer

Pressmeddelanden om finansmarknadsfrågor

- 28 november 2013
  Utredare ska se över regler för börsbolag och större aktieinnehav
- 27 november 2013
  Förberedande möte inför det finansiella stabilitetsrådet
- 14 november 2013
  Riktlinjer för statsskuldens förvaltning 2014

Finansmarknadskommitténs rapporter

- Samtliga rapporter från Finansmarknadskommittén

Myndigheter

- Finansinspektionen
- Riksgälden
- Riksbanken

Finansiell stabilitet

Har inte undermenyer
Ramverket för finansiell stabilitet
Har inte undermenyer
Finansiell stabilitet - vem gör vad?
Har inte undermenyer
Finanskrisen 2008

Ramverket för finansiell stabilitet

Sverige har ett ramverk för finansiell stabilitet. Inom ramverkets fyra delar pågår kontinuerligt ett arbete för att stärka det finansiella systemet.

- Arbete inom ramverket för finansiell stabilitet

Regeringens åtgärder vid finanskrisen 2008

I oktober 2008 gick en av de största amerikanska investmentbankerna i konkurs. Förtroendet mellan finansmarknadernas aktörer försvann och krisen blev akut. Här presenteras kortfattat regeringens åtgärder för att stabilisera finanssektorn från 2008 och framåt.

- Finanskrisen 2008 - en sammanfattning av regeringens åtgärder

Finansiell stabilitet - vem gör vad?

Ansvaret för att främja finansiell stabilitet delas mellan Finansdepartementet, Finansinspektionen, Riksbanken och Riksgälden. Samspelet mellan myndigheterna är viktigt, både i det förebyggande arbetet för finansiell stabilitet och vid en eventuell finansiell kris.

- Finansiell stabilitet - vem gör vad?
- Dagordning inför nästa Ekofinmöte den 10 dec.

Myndigheter

- Finansinspektionen
- Riksgälden
- Riksbanken

Ramverket för finansiell stabilitet

Regeringen har skapat ett ramverk för finansiell stabilitet som ska minska risken för att det finansiella systemet drabbas av allvarliga problem. Det ska även hantera en eventuell finansiell kris så att återverkningarna på tillväxt och sysselsättning begränsas och kostnaderna för skattebetalarna minimeras. Inom ramverkets fyra delar pågår kontinuerligt ett arbete för att stärka det finansiella systemet.

1. Effektivt krishanteringssystem

Sverige ska ha ett effektivt krishanteringssystem som präglas av öppenhet och där skattebetalarnas intressen står i centrum. Bankernas ägare, inte skattebetalarna, ska bära förlusterna. En rad viktiga åtgärdsprogram kan sättas in om stabiliteten hotas.

- Stabilitetsfonden Stabilitetsfonden har införts för att finansiera stödinsatser vid finansiella kriser. Fonden består av stabilitetsavgifter från kreditinstitut och andra finansiella företag. Det innebär att de finansiella företagen i förväg finansierar eventuella stödåtgärder. Målet är att fonden så småningom ska uppgå till i genomsnitt 2,5 procent av BNP. Om fonden inte skulle räcka till vid en framtida kris får en obegränsad kredit i Riksgälden användas.

- Lagen om statligt stöd till kreditinstitut - Stödlagen Stödlagen ger regeringen rätt att ingripa med olika former av stöd till svenska banker och kreditinstitut för att förhindra allvarliga störningar i det finansiella systemet.
- Stödet kan t.ex. ges i form av garantier eller kapitaltillskott. Riksgälden är den myndighet som efter regeringens godkännande vidtar åtgärder.

2. Förbättrad tillsyn

- Ny pan-europeisk tillsynsstruktur Finansinspektionen och Riksbanken arbetar inom ramen för den nya europeiska tillsynsstrukturen med ett råd för systemrisker, ESRB, och tre nya europeiska tillsynsmyndigheter: EBA, EIOPA och ESMA.

- Ökade resurser för tillsyn Finansinspektionen ansvarar för tillsynen av finansiella institut i Sverige. Genom sin löpande tillsyn kan de tidigt få indikationer på brister i instituten. Finansinspektionen får under 2012-2014 sammanlagt 110 miljoner kronor i ökade resurser för tillsyn, regelgivning, internationellt arbete och statistik. Resurserna används även till avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter på området.

3. Förstärkt insättningsgarantiskydd

Insättningsgarantin bidrar till stabilitet i det finansiella systemet genom att staten garanterar hushållens och företagens insättningar upp till ett visst belopp. Gränsen har höjts vid flera tillfällen, och motsvarande nu upp till 100 000 euro. Det dämpar oron vid en finansiell kris och minskar risken för s.k. uttagsanstormningar, en situation då allmänheten tror att man så fort som möjligt måste ta ut sina pengar från en bank. Det kan leda till att en bank mycket snabbt får finansiella problem. Riksgälden ansvarar för hanteringen av insättningsgarantin.

4. Regelverket för finanssektorn ska stärkas ytterligare

Regelverket för finanssektorn har stärkts. Bland annat har möjligheten att begränsa risktagande inom bankerna förbättrats, till exempel genom reglering av bonussystemen. Ytterligare arbete pågår:

- Nya kapitaltäckningsregler för motståndskraft och stabilitet Regeringen, Riksbanken och Finansinspektionen anser att

kapitalkraven för svenska banker måste höjas. Detta för att stärka stabiliteten i det svenska finansiella systemet och minska sårbarheten i svensk ekonomi. Sverige har en stor och koncentrerad banksektor och är mer sårbar för finansiell oro. En finansiell kris, där staten tvingas upprätthålla stabiliteten i det finansiella systemet, riskerar därmed bli mer kostsam för Sverige än för andra länder. Därför bör kraven sättas högre och införas tidigare än vad det nya globala regelverket (Basel III) anger.

- Hantering av banker i kris Arbete pågår med att ta fram ett ramverk för hur banker i kris ska hanteras. Ramverket ska kunna hantera systemviktiga banker och gränsöverskridande banker utan att skattebetalarna ska behöva betala kostnaden för hanteringen. Ramverket kommer att fastslå ett antal verktyg som EU:s medlemsstater har att tillgå vid hanteringen av banker.

- Översyn av regelverk för krishantering Regelverket för hantering av finansiella kriser och möjligheterna för myndigheterna att ingripa i tid vid en hotande kris ses över av Finanskriskommittén. Ett delbetänkande har överlämnats och kommittén beräknas avsluta sitt arbete den 31 december 2013.

Externa länkar

Lag (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut

Finansiell stabilitet - vem gör vad?

Ansvaret för att främja finansiell stabilitet delas mellan Finansdepartementet, Finansinspektionen, Riksbanken och Riksgälden. Samspelet mellan myndigheterna är viktigt, både i det förebyggande arbetet för finansiell stabilitet och vid en eventuell finansiell kris.

Finansdepartementet

Finansdepartementet är övergripande ansvarigt för utformningen av ramverket för finansiell stabilitet. Finansdepartementet är också den instans som mest uttalat har att tillvarata skattebetalarnas intresse när den finansiella stabiliteten är hotad.

Finansinspektionen

Finansinspektionen ansvarar för tillsynen av finansiella institut i Sverige. De kan tidigt få indikationer på brister i instituten och använder bland annat stresstester för att bedöma bankernas förmåga att klara av påfrestningar, t.ex. finansiella kriser. Om ett institut inte följer den lagstiftning som reglerar dess verksamhet har Finansinspektionen rätt att ingripa.

Riksbanken

Riksbankens löpande stabilitetsarbete består av att inhämta och sprida information om det finansiella systemet, analysera och övervaka systemet, förebygga hot genom att informera och varna för risker samt att påverka det finansiella regelverket så att det bidrar till stabilitet och effektivitet. Riksbanken har i uppdrag att se till att betalningarna i ekonomin kan ske säkert ock effektivt. Vid en finansiell kris kan Riksbanken tillföra likviditet i det finansiella systemet.

Riksgälden

Riksgälden har som stödmyndighet en central roll i statens åtgärder för att värna den finansiella stabiliteten. Där ingår att ge lånegarantier och kapitaltillskott till solventa banker och hantera akut stöd till banker i kris. Riksgälden hanterar även insättningsgarantin och stabilitetsfonden.

Externa länkar

- Finansinspektionen
- Riksbanken
- Riksgälden

Finanskrisen 2008 - en sammanfattning av regeringens åtgärder

Den globala finanskris som tog fart under 2008 började med kreditförluster på den amerikanska bolånemarknaden som sedan spred sig vidare i hela världsekonomin. Att problemen fick en sådan omfattning och spridning berodde framför allt på kris i förtroendet mellan aktörerna på de finansiella marknaderna och för det finansiella systemet. Här presenteras kortfattat regeringens åtgärder för att stabilisera finanssektorn från 2008 och framåt.

2008

September

Konkurs för Lehman Brothers

Lehman Brothers, en av de största amerikanska investmentbankerna, går i konkurs. Förtroendet mellan finansmarknadernas aktörer försvinner, och krisen blir akut.

Oktober

Euroländerna enas om åtgärdsprogram

Eftersom den finansiella krisen är global krävs samarbete över gränserna. I oktober 2008 enas euroländerna om ett gemensamt åtgärdsprogram för att hantera den finansiella oron, ett viktigt steg i arbetet med att återupprätta förtroendet på de finansiella marknaderna.

Insättningsgarantin höjs

Regeringen höjer insättningsgarantin från 250 000 till 500 000 kronor för bankernas inlåningskonton för att skydda spararnas pengar och återställa förtroendet för kreditmarknaden. Garantin ska även täcka alla kontoinsättningar. Insättningsgarantin innebär att staten ersätter de pengar som kunder har satt in på konto hos banker och vissa andra institut om banken går i konkurs.

Stabilitetsplan presenteras

Regeringen föreslår en stabilitetsplan för krishantering av banker. Planen omfattar tre delar:

1. Ett statligt garantiprogram Ett frivilligt garantiprogram för banker, bostadsinstitut och vissa kreditmarknadsbolag införs. Det ger möjlighet att avtala med staten om garantier för en del av sin upplåning och syftar till att förbättra bankernas finansiering och sänka deras upplåningskostnader vid en kris.
2.
3.
4. Stabilitetsfond En stabilitetsfond upprättas för att finansiera olika statliga stödåtgärder till finansiella företag på lång sikt. Regeringen avsätter 15 miljarder kronor till fonden. De finansiella företagen ska betala obligatoriska avgifter till fonden. Fonden ska byggas upp under en 15-årsperiod till 2,5 procent av BNP.
5.
6.
7. Lag om statligt stöd till kreditinstitut (Stödlagen) Lagen om statligt stöd till kreditinstitut, även kallad stödlagen, ger regeringen rätt att ingripa med olika former av stöd till svenska banker och kreditinstitut för att förhindra allvarliga störningar i det finansiella systemet. Stödet kan t.ex. ges i form av garantier eller kapitaltillskott.
8.
9.

Stabilitetsplanen godkänns av riksdagen och träder i kraft månadsskiftet oktober-november.

November

Övertagande av Carnegie

Riksgälden tar över ägandet av Carnegie bank efter att banken förlorat sitt tillstånd att bedriva bankverksamhet.

December

Stimulanspaket

Regeringen presenterar ett stimulanspaket där vissa åtgärder riktas mot finansmarknaderna, men huvuddelen av satsningarna syftar till att möta den finansiella krisens effekter på jobb och tillväxt.

Förstärkt företagsfinansiering

Regeringen stärker möjligheten för företag att få lån och motverkar därmed kreditåtstramningen. Bland annat får Exportkreditnämnden ökad garantiramar, Svensk Exportkredit får ytterligare kapital och möjlighet att låna hos riksgälden. Dessutom får ALMI ytterligare resurser, och förutsättningarna för fordonsbranschen förbättras genom flera åtgärder.

2009

Januari

Justering av garantiprogrammet för banker

Garantiprogrammet för banker justeras för att sänka trösklarna för vissa aktörer att gå med. Det gäller bland annat ändring i definitionen av institut, beräkningen av ramen för garantier på koncernnivå, borttagande av expansionsbegränsningen.

Februari

Kapitaltillskottsprogram för banker

Kapitaltillskottsprogrammet inrättas för att öka bankernas förmåga att förse hushåll och företag med krediter till rimliga villkor. Den totala ramen för programmet är 50 miljarder kronor och ska finansieras

genom stabilitetsfonden.

Avgifter till stabilitetsfonden

Avgifter till stabilitetsfonden börjar tas ut. Halv avgift 2009 och 2010, hel avgift fr.o.m. 2011.

Garantiprogrammet vidgas och förlängs

Garantiprogrammet för bankerna vidgas och förlängs med 6 månader. Vissa förändringar görs för att ge bankerna bättre möjligheter till långfristig finansiering och därmed minska likviditetsriskerna i deras upplåning.

Juni

Insättningsgarantin anpassas

Den 30 juni skedde en anpassning av den svenska insättningsgarantin till EG-lagstiftningen. Det innebar att ersättningen i svenska kronor skulle motsvara 50 000 euro, dock lägst 500 000 kronor.

Juli

Kapitaltillskottsprogrammet förlängs

Kapitaltillskottsprogrammet för banker och kreditinstitut förlängs till den 17 februari 2010. Detta ska garantera att svenska företag och hushåll kan få krediter till rimliga villkor. Problemen på kreditmarknaderna anses inte ha minskat i sådan omfattning att det är motiverat att avsluta programmet. Det finns fortfarande ett stort mått av osäkerhet kring den ekonomiska utvecklingen och dess konsekvenser på bankernas kapitalsituation.

2010

Januari

Kapitaltillskottsprogrammet förlängs ytterligare

Kapitaltillskottsprogrammet för banker och kreditinstitut förlängs till den 17 augusti 2010. Programmets villkor och ram om högst 50 miljarder kvarstår som tidigare. Finansmarknaderna har i stort normaliserats och svenska banker framstår som välkapitaliserade i ett internationellt perspektiv.

EU-förberedelser för avveckling av stödprogram

Inom EU börjar förberedelser för hur stödprogrammen som riktats mot den finansiella sektorn ska avvecklas på ett samordnat sätt.

Mars

Garantiprogrammet förlängs

Garantiprogrammet förlängs med två månader till och med den sista juni 2010. Genom förlängningen ligger programmet i fas med andra länders program. I Sverige finns nu ingen efterfrågan på nya statliga garantier.

Maj

Garantiprogrammet förlängs och skärps

Garantiprogrammet förlängs till och med den sista december 2010. Villkoren skärps enligt EU-kommissionens nya riktlinjer.

Kapitaltillskottsprogrammet förlängs

Kapitaltillskottsprogrammet förlängs med sex månader till och med den 17 februari 2011.

November

Garantiprogrammet förlängs och fasas ut

Garantiprogrammet förlängs med 6 månader till den 30 juni 2011. De svenska bankerna är stabila och ingen utnyttjar nu garantiprogrammet.

Därför fortsätter utfasningen av programmet genom att ramen halveras till 750 miljarder kronor.

Kapitaltillskottsprogrammet förlängs

Kapitaltillskottsprogrammet förlängs till den 30 juni 2011.

December

Insättningsgarantin höjs

Som en följd av ändringar i EU:s insättningsgarantidirektiv beslutar riksdagen den 2 december 2010 att insättningsgarantin ska höjas till motsvarande 100 000 euro. De nya reglerna ska gälla från den 31 december 2010. Numera måste EU-länderna ha ett ersättningsbelopp på 100 000 euro. Man får inte längre ha varken högre eller lägre ersättningsbelopp enligt direktivet.

2011

Juni

Garantiprogrammet och kapitaltillskottsprogrammet avslutas

Både garantiprogrammet och kapitaltillskottsprogrammet avslutas, då situationen för bankerna i Sverige är stabil. Stödlagen ger ändå regeringen möjlighet att med kort varsel vidta åtgärder om situationen förvärras och nya stöd skulle behövas.

Relaterat

Pressmeddelande 20 okt 2008: Regeringen föreslår stabilitetsplan för Sverige

Externa länkar

Rådets listning av åtgärder i Europa: European response to debt crisis

Lag (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut

Riksgäldens information om bankstöden, stabilitetsfonden och insättningsgarantin

Trygga konsumenter på finansmarknaden

Regeringen arbetar för att konsumenterna ska känna sig trygga och ha förtroende för finansmarknaden. Det ska vara enkelt och fördelaktigt för hushållen att spara och planera inför pensionen. Finansmarknaden ska präglas av konkurrens, valfrihet och kreditgivning ska vara baserad på sunda principer.

Konsumenter ställs i dag inför många svåra val på finansmarknaden. Samtidigt är informationen om produkter och tjänster ofta otydlig, det är svårt att överblicka kostnaderna och det kan vara svårt att skilja på rådgivning och marknadsföring. Arbetet med att stärka konsumenternas ställning på finansmarknaden är prioriterat för regeringen och omfattar många olika områden.

Skärpt tillsyn av finansiella tjänster

Finansinspektionen och Konsumentverket har ett gemensamt ansvar för tillsynen av finansiella tjänster för konsumenter.

- Finansinspektionen har fått ökade resurser för övervakning och tillsyn av de finansiella företagen. Det ska bidra till ett stabilt och väl fungerande finansiellt system med ett högt konsumentskydd.
- Konsumentverket har fått ökade resurser för att fortsätta arbetet med tillsynsinsatser mot marknadsföring och information från pensionsrådgivare och kreditgivare.

Granskning av rollerna rådgivare kontra försäljare

Som konsument kan det ibland vara svårt att skilja på finansiell rådgivning, där konsumentens intressen står i fokus, respektive ren marknadsföring och försäljning av en tjänst. En översyn pågår nu av rådgivningsmarknaden.

- Finansiell rådgivning regleras i en rad olika lagar med olika krav. Det innebär också att skyddet för konsumenten kan variera. Regeringen har därför gett en särskild utredare i uppdrag att se över konsumentens ställning på rådgivningsmarknaden genom att bl.a. analysera regelverket för marknadsföring och finansiell rådgivning, analysera hur tillsynen fungerar samt utreda om konsumenternas möjlighet till tvistlösning bör förbättras. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2014.

- Regeringen har också gett en särskild utredare i uppdrag att analysera vilka lagstiftningsåtgärder som behövs när det gäller t.ex. rådgivning som inte omfattas av tillståndsplikt. Utredaren ska också analysera om högre krav på investeringsrådgivning bör ställas i svensk rätt jämfört med det omarbetade direktivet om marknader för finansiella instrument (MiFID II). Utredaren ska vidare överväga om det är möjligt och lämpligt att åstadkomma en tydligare distinktion mellan vad som bör anses vara rådgivning respektive försäljning.

- På rådgivningsmarknaden är det angeläget att klargöra vilka intressekonflikter som finns till följd av att ersättning ges i form av provisioner från en tredje part. Finansinspektionen har i sin tillsynsrapport för 2013 berört att kundens intressen ibland åsidosätts när försäkringsförmedlare förmedlar komplicerade produkter och får ersättning genom provisioner. Inom EU pågår förhandlingar om den frågan med anledning av ett förslag till ändrat försäkringsförmedlingsdirektiv (IMD2). Frågor om intressekonflikter till följd av provisioner och andra ekonomiska incitament ska också övervägas särskilt vid genomförandet av det omarbetade direktivet om marknader för finansiella instrument.
- Tilläggsdirektiv till Utredningen om konsumentskydd vid finansiell rådgivning

Bättre information till konsumenterna

Informationen om finansiella tjänster och produkter som konsumenten får är ofta krånglig. Tydlighet och transparens hjälper konsumenterna att skilja bra erbjudanden från dåliga. Regeringen arbetar därför för att informationen om bl.a. avgifter och risker förknippade med olika produkter ska bli tydligare.

- Ny lagstiftning om kortfattade faktablad för fonder har införts och syftar till att underlätta jämförelsen mellan fonder avseende bl.a. årlig avgift och risknivå. Regeringen har även tagit initiativ till en dialog med finansbranschen om att komplettera faktabladen med ett jämförelsebelopp, som liknar det som finns på taxibilar, ett s.k. Norman-belopp. På så sätt ska konsumenten få veta vad det kostar i kronor och ören att spara ett visst belopp under lång tid. En rad finansiella företag har åtagit sig att använda ett sådant jämförelsebelopp. Frågan har också uppmärksammats stort i media.

- I pågående EU-förhandlingar om ett faktablad för en rad olika investeringsprodukter (t.ex. strukturerade produkter) arbetar regeringen aktivt för att ett Norman-belopp enligt ovan ska finnas med.
- Finansinspektionen ett anslag varje år för att ge ökad finansiell kunskap till konsumenter. Utbildningar hålls i samarbete med studieförbund, fackliga centralorganisationer och andra myndigheter. Genom det stora nätverket Gilla din ekonomi med olika aktörer kan insatserna nå ut till många konsumenter,

t.ex. genom riktade insatser mot unga arbetslösa och TV-program. Regeringen höjde anslaget från och med år 2013 från 5 till 7 miljoner kronor. För att säkerställa att fortsatta satsningar får önskade effekter har Finansinspektionen fått i uppdrag att ta fram kriterier för utvärdering och även redogöra för de modeller som används för utvärdering av de insatser som rör finansiell folkbildning.

- Regeringen har infört krav på grundläggande kunskaper om privatekonomi och finansiella frågor i de nya ämnes- och läroplanerna för gymnasieskolan.

- Regeringen satsar under de närmaste fyra åren 60 miljoner kronor för att skapa en samordnad telefon- och webbaserad konsumentupplysningstjänst. Konsumenter ska därigenom på ett enkelt och smidigt sätt kunna få svar på frågor som rör rättigheter och skyldigheter.
- SOU 2012:43 Konsumenten i centrum

Bättre villkor för sparande

Det ska vara enkelt och billigt att spara. Då måste det också vara lätt att byta bank, förvaltare och att välja bort dyra fonder och försäkringsprodukter. Konkurrens och låga trösklar för att byta från en aktör till en annan ger valfrihet för konsumenten och pressar priserna.

- En förbättrad rörlighet innebär press på branschen att erbjuda alla kunder bättre villkor. För att öka rörligheten har regeringen gett en utredning i uppdrag att se över flytträtten för försäkringssparande (Livförsäkringsutredningen). Utredningens betänkande har remissbehandlats och svaren analyseras nu inom regeringskansliet.

- Regeringen har även infört den enkla och förmånliga sparformen investeringssparkonto. Den som t.ex. byter fonder inom kontot behöver varken deklarera eller skatta för det. I stället tas en låg schablonskatt ut varje år.
- Kommissionen lade i maj 2013 fram ett förslag till direktiv om betalkonto. Genom direktivförslaget vill kommissionen förbättra insynen i och jämförbarheten av betalkontoavgifter, underlätta byte av bank och ge alla konsumenter tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner. Förslaget förhandlas nu i EU.

Ökad transparens och ansvarsfull kreditgivning på bolånemarknaden

En väl fungerande bolånemarknad förutsätter att prissättningen av bolån är transparent, att kreditgivningen baseras på sunda principer och att hänsyn tas till det enskilda hushållets återbetalningsförmåga.

- Finansinspektionen har som svar på ett uppdrag från regeringen utrett möjliga åtgärder för hur kreditinstituten ska öka konsumenternas insyn i hur utlåningsräntorna för bolån bestäms. De utlåningsräntor som visas i dagspress eller på banker och andra kreditinstituts hemsidor är ofta s.k. listade räntor och behöver inte motsvara de faktiska utlåningsräntorna som låntagaren möter. Som konsument kan det därför vara svårt att veta hur stort förhandlingsutrymmet verkligen är. Inspektionen föreslår att banker ska bli skyldiga att, innan bolåneavtal ingås, ge konsumenten - bolånetagaren - en förklaring till hur olika faktorer påverkar den erbjudna bolåneräntan, däribland bankens kostnad för bostadslånet.

- Att amortera är en bra sparform och regeringen vill värna en sund amorteringskultur. Regeringen har därför gett Finansinspektionen i uppdrag att pröva förutsättningarna för att ställa krav på bankerna att ge bolånekunder individuellt

anpassade råd om lämplig amorteringstakt och god vägledning kring värdet av att amortera utifrån den enskilda kundens behov. Finansinspektionen har redovisat uppdraget i rapporten "Individuellt anpassad amorteringsplan" (länk i högerspalten).

- Regeringen har lämnat förslag till riksdagen om en ny rättvisare modell för beräkning av s.k. ränteskillnadsersättning vid bostadslån. Att i förtid betala ett bostadslån med bunden ränta har, på grund av hur den nuvarande beräkningsmodellen är utformad, kunnat bli oproportionerligt dyrt för konsumenten. Förslaget ska göra att ränteskillnadsersättningen blir mer rimlig och bättre svara mot kreditgivarens förlust. En lägre ränteskillnadsersättning gynnar även konsumenternas rörlighet på bankmarknaden och leder därmed till bättre konkurrens. De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

- Prop. 2013/14:44 Rättvisare regler vid förtidsbetalning av bostadslån

Stärkt skydd vid snabblån och telefonförsäljning

Snabblån, eller sms-lån, har ökat snabbt de senaste åren och antalet betalningsanmärkningar relaterade till snabblån har stigit mycket kraftigt. Regeringen arbetar med flera verktyg för att motverka denna utveckling. Konsumenternas rättigheter behöver också stärkas när de handlar på distans, t.ex. via telefon eller dator.

- Nu har förslag lagts om bland annat krav på tillstånd att driva verksamhet med konsumentkrediter, att bara aktiebolag och ekonomiska föreningar ska få ges tillstånd och att rörelsen ska drivas på ett sätt som är sunt. Lagförslagen har remissbehandlats och bereds för närvarande i regeringskansliet. Den nya lagen föreslås träda ikraft den 1 april 2014.

- Dessutom föreslås Konsumentverket få möjligheter att påföra sanktionsavgift vid överträdelser av Konsumentkreditlagen. Även det förslaget har remissbehandlats och bereds inom regeringskansliet.

- Oseriös telefonförsäljning av bland annat premiepensionstjänster har orsakat problem för många konsumenter. Ofta är det oklart om något avtal över huvud taget har kommit till stånd, men även andra missförhållanden har påtalats. Ett förslag om krav på skriftlig bekräftelse vid vissa telefonavtal har remissbehandlats och bereds för närvarande i regeringskansliet. Syftet med förslaget är att skapa större trygghet för konsumenterna.

- Telefoner används överhuvudtaget mer och mer för betalning av olika varor och tjänster. En utredare har nyligen sett över konsumentens rättsliga ställning vid betalning av varor och tjänster via telefonräkningen eller via applikationer kopplade till kreditkort. Utredarens förslag bereds nu och ambitionen är att presentera ett förslag för riksdagen under våren 2014.

- Ds 2013:25 Skriftlig bekräftelse av vissa telefonavtal
- Debattartikel: "Stopp för telefonsäljare"
- Debattartikel: "Ny lag ska skärpa kraven på sms-lånebranchen"

Externa länkar

Finansinspektionen
Finansinspektionens rapport: Individuellt anpassad amorteringsplan
Finansinspektionens rapport: Ökad öppenhet om bolåneräntan
Konsumentverket
Konsumenternas bank- och finansbyrå
Konsumenternas försäkringsbyrå
Gilla Din ekonomi

Pågående utredningar inom finansmarknadsområdet

Vissa frågor som regeringen arbetar med är svårare att lösa än andra och kräver en särskilt grundlig genomgång innan ett beslutsunderlag kan tas fram. Inför ett sådant beslut kan regeringen välja att tillsätta en utredning.

Fi 2012:08 2012 års marknadsmissbruksutredning

En särskild utredare ska lämna förslag till ändringar av den lagstiftning som rör insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan på finansmarknadsområdet (marknadsmissbruk) i syfte att säkerställa att Sverige uppfyller EU-rättsliga krav samt att utredning och bekämpning av marknadsmissbruk ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt. Utredningstiden förlängs. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2014.

Särskild utredare: Ann-Christine Lindeblad
Sekreterare: Helena Forsaeus, tfn 08-405 50 91
Sekreterare: Johan Lycke, tfn 08-405 47 05

Dir. 2012:108 Bekämpning av marknadsmissbruk (pdf 206 kB)

Dir. 2013:91 Tilläggsdirektiv till 2012 års marknadsmissbruksutredning (pdf 21 kB)

Fi 2012:03 Översyn av regleringen om tjänstepension samt beskattningen av livförsäkringsföretag

En särskild utredare ska göra en översyn av reglerna för tjänstepension. Syftet är att göra reglerna enklare och att förhindra att de snedvrider konkurrensen mellan olika former av tryggande av utfästelse om tjänstepension. I uppdraget ingår också att se över var gränsen ska dras mellan den del av ett livförsäkringsföretags verksamhet som ska beskattas med avkastningsskatt och den del som ska beskattas med inkomstskatt. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 februari 2014.

Särskild utredare: Johan Svanberg

Dir. 2012:22 Översyn av regleringen om tjänstepension samt beskattningen av livförsäkringsföretag (pdf 120 kB)

Fi 2011:02 Finanskriskommitté

En kommitté ska göra en översyn av det svenska regelverket för hantering av finansiella kriser. Kommittén ska föreslå åtgärder för att förbättra regelverket så att framtida finansiella kriser i första hand kan mildras genom förebyggande åtgärder och i andra hand lösas på ett effektivt sätt. Detta samtidigt som skattebetalarnas intressen värnas och allmänhetens förtroende för det finansiella systemet säkerställs.

Finanskriskommittén överlämnade den 23 januari 2013 delbetänkandet " Att förebygga och hantera finansiella kriser" till regeringen. Utredningstiden förlängs och uppdraget ska i stället slutredovisas senast den 31 december 2013.

Ordförande: Lars Hörngren
Huvudsekreterare: Sonja Daltung, tfn 08-405 83 73
Sekreterare: Hans Bäckström, tfn 08-405 34 54
Sekreterare: Eva Forssell, tfn 08-405 15 87
Sekreterare: Charlotta Tajthy, tfn 08-405 52 79
Sekreterare: Tobias Johansson, tfn 08-405 55 43
E-post: fornamn.efternamn@regeringskansliet.se

Dir. 2011:6 Översyn av regelverket för hantering av finansiella kriser

SOU 2013:6 Att förebygga och hantera finansiella kriser

Dir. 2013:60 Tilläggsdirektiv till Finanskriskommittén

Relaterat

Fakta om utredningar och kommittéer

Externa länkar

Statens offentliga utredningars webbplats

Lämnade utrednings- och lagförslag

- Fler publikationer
- Departementsserien (Ds), Finansdepartementet, 29 november 2013
  Användningen av kreditbetyg i riskhantering
- Departementsserien (Ds), Finansdepartementet, 26 november 2013
  Säkerheter och avräkningar - ett alternativt genomförande av två direktiv
- Departementsserien (Ds), Finansdepartementet, 5 november 2013
  Säkerheter vid clearing hos central motpart
- Proposition, Finansdepartementet, 15 oktober 2013
  Vissa avgiftsfrågor på finansmarknadsområdet
- Lagrådsremiss, Finansdepartementet, 3 oktober 2013
  Vissa avgiftsfrågor på finansmarknadsområdet
- Statens offentliga utredningar (SOU), Finansdepartementet, 16 september 2013
  Förstärkta kapitaltäckningsregler
- Promemoria, Finansdepartementet, 26 augusti 2013
  Ett förstärkt ramverk för finansiell stabilitet
- Departementsserien (Ds), Finansdepartementet, 26 augusti 2013
  Finansiell stabilitetspolitik - ett nytt politikområde under utveckling
- Skrivelse, Finansdepartementet, 27 maj 2013
  Redovisning av AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2012
- Proposition, Finansdepartementet, 13 maj 2013
  Förvaltare av alternativa investeringsfonder
- Proposition, Finansdepartementet, 13 maj 2013
  Nya regler för finansiella konglomerat och grupper
- Lagrådsremiss, Finansdepartementet, 12 april 2013
  Förvaltare av alternativa investeringsfonder
- Lagrådsremiss, Finansdepartementet, 12 april 2013
  Nya regler för finansiella konglomerat och grupper
- Departementsserien (Ds), Finansdepartementet, 10 april 2013
  Viss kreditgivning till konsumenter
- Skrivelse, Finansdepartementet, 12 mars 2013
  Riksrevisionens rapport om statens tillsyn av information på tjänstepensionsmarknaden
- Sök bland samtliga publikationer

Finansmarknadsavdelningen

Frågor som rör de finansiella marknaderna hanteras av finansmarknadsavdelningen (FMA) på Finansdepartementet.

Internationellt verkar FMA för en integrerad europeisk finansmarknad, som lägger grunden för ett effektivt finansiellt system inom unionen.

Finansmarknadsavdelningens ansvarsområde består i huvudsak av följande frågor:

- Reglering av de finansiella marknaderna och de finansiella instituten
- Reglering av Riksbanken
- Arbetet i EU inom det finansiella området
- Bevakning och analys av de finansiella marknaderna och penningpolitiken
- Reglering av AP-fonderna samt årlig utvärdering av fondernas förvaltning av buffertkapitalet
- Riktlinjer för statsskuldsförvaltningen
- Årlig utvärdering av Riksgäldens förvaltning av statsskulden
- Premiepensionssystemet
- Myndighetsstyrning av Finansinspektionen och Riksgälden
- Underlag för regeringsbeslut i penning- och valutapolitiska frågor
- Frågor som rör det finansiella systemets stabilitet

Finansmarknadsavdelningen

Om du har frågor eller synpunkter som rör finansmarknadsavdelningens ansvarsområde är du välkommen att kontakta oss på e-postadressen:
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se
Du kan också skicka in en intresseanmälan om du är intresserad av att arbeta på avdelningen.
Ansvarigt departement

- Finansdepartementet

Finansdepartementet

6 december 2013
Fortsatt fokus på bankunionen vid ministermöte
Den gemensamma avvecklingsmekanismen och andra punkter kopplade till den europeiska bankunionen kommer fortsätta att prägla diskussionerna då EU:s finansministrar sammanträder i Bryssel den 10 december. Även krishanteringsdirektivet och insättningsgarantidirektivet finns på dagordningen.

- Artikel: Fortsatta diskussioner om bankunionen
- Dagordning inför Ekofinmötet den 10 december

6 december 2013
Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Japan
Ett protokoll om ändring i 1983 års avtal mellan Sverige och Japan för undvikande av dubbelbeskattning på inkomst undertecknades den 5 december 2013. Genom protokollet moderniseras Sveriges skatteavtal med Japan, bl.a. med en ny bestämmelse om informationsutbyte.

- Protokoll om ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Japan

2 december 2013
Anders Borg besöker Kina

29 november 2013
Anders Borg kommenterar BNP-utvecklingen för tredje kvartalet

28 november 2013
Utredare ska se över regler för börsbolag och större aktieinnehav

27 november 2013
Förberedande möte inför det finansiella stabilitetsrådet

20 november 2013
Ramarna för statens budget 2014 fastställda

Alla nyhetsnotiser

Ansvarsområden

- Finanspolitik
- Finansmarknad
- Företag med statligt ägande
- Int. ekonomiskt samarbete
- Kommuner och landsting
- Prognoser och nyckeltal
- Skatter
- Spelfrågor
- Statens budget

Vårpropositionen presenteras den 9 april 2014

Budget 2014

- Läs om budgetpropositionen för 2014 och ladda ner den som pdf
- Dagordning inför nästa Ekofinmöte den 10 dec.

Ramar för finanspolitiken

- Introduktion till det finanspolitiska ramverket

Senaste pressmeddelanden, uttalanden m.m.

- Pressmeddelande , 5 december 2013
  Pressinbjudan: Peter Norman håller anförande för studenter i Uppsala
- Pressmeddelande , 5 december 2013
  Pressträff med Anders Borg från Peking
- Tal , 4 december 2013
  Anförande vid Kammarkollegiets seminarium
- Tal , 4 december 2013
  Anförande vid SvD Bank Summit
- Pressmeddelande , 3 december 2013
  Pressinbjudan: Peter Norman talar på Kammarkollegiets seminarium
- Pressmeddelande , 2 december 2013
  Anders Borg besöker Kina
- Pressmeddelande , 2 december 2013
  Pressinbjudan: Anders Borg talar på Bank Summit
- Uttalande , 29 november 2013
  Kommentar av Anders Borg med anledning av SCB:s nationalräkenskapssiffror för tredje kvartalet
- Pressmeddelande , 29 november 2013
  Pressinbjudan: Anders Borg talar på SNS
- Pressmeddelande , 28 november 2013
  Utredare ska se över regler för börsbolag och större aktieinnehav
- Visa alla

Senaste publikationerna - SOU, propositioner m.m.

- Skatteavtal och informationsutbytesavtal , 5 december 2013
  Protokoll om ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Japan

- Kommenterade dagordningar inför EU:s ministerrådsmöten , 3 december 2013
  Kommenterad dagordning, rådet för finansiella och ekonomiska frågor, den 10 december 2013
- Departementsserien (Ds) , 29 november 2013
  Användningen av kreditbetyg i riskhantering
- Kommittédirektiv , 28 november 2013
  Regelbunden finansiell information och offentliggörande av aktieinnehav
- Departementsserien (Ds) , 26 november 2013
  Säkerheter och avräkningar - ett alternativt genomförande av två direktiv
- Promemoria , 20 november 2013
  Nya mervärdesskatteregler om omsättningsland för telekommunikationstjänster, radio- och tv-sändningar och elektroniska tjänster
- Promemoria , 18 november 2013
  Skattskyldighet till avkastningsskatt samt ändrad deklarationstidpunkt för avkastningsskatt för vissa skattskyldiga
- Rapporter , 14 november 2013
  Riktlinjer för statsskuldens förvaltning 2014
- Kommittédirektiv , 14 november 2013
  Tilläggsdirektiv till Utredningen om en kommunallag för framtiden
- Kommenterade dagordningar inför EU:s ministerrådsmöten , 8 november 2013
  Kommenterad dagordning, rådet för finansiella och ekonomiska frågor, den 15 november 2013
- Sök bland samtliga publikationer

Kommuner och landsting

Har inte undermenyer
Lämnade lagförslag och förarbeten
Har inte undermenyer
Pågående utredningar om kommuner och landsting
Kommunal ekonomi

Kommunal organisation och styrning

Har inte undermenyer
Internationellt samarbete
Har inte undermenyer
Grundläggande lagar och dokument
Har inte undermenyer
Ansvarsfördelning för kommunfrågor

Lämnade lagförslag och förarbeten
Här listas senast publicerade propositioner, lagrådsremisser, departementsskrivelser och rapporter gällande kommuner och landsting.

- Lämnade lagförslag och förarbeten

Pågående utredningar om kommuner och landsting
Här listas de utredningar inom kommun- och landstingsfrågor som pågår just nu.

- Pågående utredningar om kommuner och landsting

Ekonomi och utveckling i den kommunala sektorn
Staten har ett övergripande ansvar för att den offentliga verksamheten utvecklas på ett sätt som är förenligt med samhällsekonomisk balans. Här finns fakta om ekonomin och utvecklingen i den kommunala sektorn.

- Kommunal ekonomi
- Kommunala utjämningssystemet
- Den kommunala finansieringprincipen
- Utvecklingen inom den kommunala sektorn

Kommunal organisation och styrning
Vad styr hur kommuner och landsting får bedriva sina verksamheter? Vilka verksamheter är obligatoriska och vilka är frivilliga? Hur ser indelningen i kommuner och landsting ut? Svaren finns här.

- Kommunal lagstiftning
- Indelning i kommuner och landsting
- Kommuner och landstings uppgifter

Internationellt samarbete
Genom att kommuner och landsting ansvarar för en så stor del av den offentliga verksamheten i Sverige påverkas de av EU:s politik när det gäller till exempel införlivande av ny lagstiftning. De områden som berörs är framför allt miljöarbete, offentlig upphandling och regional utveckling.

- Internationellt samarbete

Grundläggande lagar och dokument
Här listas några av de grundläggande lagar och dokument gällande kommuner och landsting.

- Grundläggande lagar och dokument

Ansvarsfördelning för kommunfrågor
Fakta om kommuner och landsting

- Kommuner och landsting - organisation, verksamhet och ekonomi
- Utvecklingen inom den kommunala sektorn
- Kommunindelning, karta från SCB (pdf)

Externa länkar

- Rådet för främjande av kommunala analyser, RKA
- Rådet för kommunal redovisning, RKR
- Statistiska centralbyrån
- Sveriges kommuner och landsting

Så styrs Sverige
Det svenska samhället har tre styrnivåer - nationell, regional och lokal.

- Den svenska förvaltningsmodellen

Lämnade utrednings- och lagförslag

- Fler publikationer
- Kommittédirektiv, Finansdepartementet, 14 november 2013
  Tilläggsdirektiv till Utredningen om en kommunallag för framtiden
- Proposition, Finansdepartementet, 26 september 2013
  Vital kommunal demokrati
- Departementsserien (Ds), Finansdepartementet, 2 september 2013
  Kommunal medfinansiering av forskningsinfrastruktur inom Eric-konsortier
- Statens offentliga utredningar (SOU), Finansdepartementet, 28 juni 2013
  Privata utförare - kontroll och insyn
- Kommittédirektiv, Finansdepartementet, 8 maj 2013
  Tilläggsdirektiv till Budgetprocesskommittén
- Skrivelse, Finansdepartementet, 15 april 2013
  Utvecklingen inom den kommunala sektorn
- Kommittédirektiv, Finansdepartementet, 20 december 2012
  Ägarprövning och mångfald vid offentligt finansierade välfärdstjänster
- Promemoria, Finansdepartementet, 19 december 2012
  Förslag till ändringar i inkomstutjämningen för kommuner och landsting
- Kommittédirektiv, Finansdepartementet, 19 oktober 2012
  En kommunallag för framtiden
- Proposition, Finansdepartementet, 18 september 2012
  Kommunala resultatutjämningsreserver
- Lagrådsremiss, Finansdepartementet, 4 juni 2012
  Kommunala resultatutjämningsreserver
- Proposition, Finansdepartementet, 23 maj 2012
  Bättre tillgång till kommunala föreskrifter
- Statens offentliga utredningar (SOU), Finansdepartementet, 7 maj 2012
  Vital kommunal demokrati
- Skrivelse, Finansdepartementet, 16 april 2012
  Utvecklingen inom den kommunala sektorn
- Proposition, Finansdepartementet, 10 april 2012
  Samordningsförbunds rätt till ersättning för viss mervärdesskatt
- Sök bland alla publikationer

Pågående utredningar om kommuner och landsting

Vissa frågor som regeringen arbetar med är svårare att lösa än andra och kräver en särskilt grundlig genomgång innan ett beslutsunderlag kan tas fram. Inför ett sådant beslut kan regeringen välja att tillsätta en utredning.
Nedan listas de utredningar inom kommun- och landstingsfrågor som pågår just nu.

Fi 2012:11 Ägarprövningsutredningen
En särskild utredare ska utreda vilka möjliga krav, utöver redan befintliga, som kan och bör ställas på de som äger och driver företag inom välfärdssektorn.

Syftet med utredningen är att ytterligare säkra samhällets krav på att de som äger och driver företag inom skola, vård och omsorg ska ha ett långsiktigt och seriöst engagemang och bedriva en god och högkvalitativ verksamhet. Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2014.
Särskild utredare: Eva Lindström

Dir. 2012:131 Ägarprövning och mångfald vid offentligt finansierade välfärdstjänster

Fi 2012:07 Utredning om en kommunallag för framtiden
En särskild utredare ska föreslå en modernisering av kommunallagen (1991:900). Utgångspunkter för uppdraget ska bl.a. vara att kommunallagen även fortsättningsvis ska vara en ramlag och att utredaren ska utgå från ett medborgarperspektiv. Utredningen ska genomföras som en bred översyn med målsättning att åstadkomma en ändamålsenligt utformad lagstiftning. I uppdraget ingår vidare att göra en översyn av lagteknisk karaktär av kommunallagen.

De delar av uppdraget som rör kommunalt ansvar i förhållande till privat utförd verksamhet och allmänhetens behov av insyn och information samt utvärdering av den fria nämndorganisationen ska redovisas senast den 30 juni 2013. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 31 mars 2015.
Särskild utredare: Johan Höök, tfn 08-405 37 98
Sekreterare: Annika Rudestad, tfn 08-405 48 07

Dir. 2012:105 En kommunallag för framtiden

Relaterat

Fakta om utredningar och kommittéer

Externa länkar

Statens offentliga utredningars webbplats

Kommunal ekonomi

Har inte undermenyer
Kommunala utjämningssystem
Har inte undermenyer
Den kommunala finansieringsprincipen
Har inte undermenyer
Utvecklingen inom den kommunala sektorn

Kommuner och landsting står för större delen av våra välfärdstjänster. De ansvarar för skolan, sjukvården och olika omsorger. Deras utgiftsandel av BNP är över 20 procent av BNP.

Kommunernas och landstingens intäkter

Kommunerna och landstingen finansierar den service de erbjuder genom:

1. Kommunal inkomstskatt Tas ut på förvärvsinkomster. Varje kommun och landsting bestämmer själva hur stor skattesatsen ska vara.
2.
3. Kommunal fastighetsavgift Bostadsägare betalar en årlig avgift enligt ett nationellt fastställt system.
4. Statliga bidrag och kommunal skatteutjämning Den största delen av de statliga bidragen är generella, Genom det generella bidraget (anslaget för kommunalekonomisk utjämning) ger staten bidrag för att jämna ut skillnader i skattekraft och kostnadsbehov i olika kommuner och landsting och skapar därmed likvärdiga ekonomiska villkor oavsett förutsättningar.
5. Övriga intäkter Består av taxor och avgifter på vissa tjänster, som barn- och äldreomsorg samt hälso- och sjukvård. Exempel på andra intäkter är finansiella intäkter samt försäljning av tjänster mellan olika kommuner och landsting.
6. Kommunernas och landstingens kostnader

- Kommuner: Skola, vård och omsorg står för cirka 80 procent av de totala kostnaderna.
- Landstingen: Hälso- och sjukvård står för över 90 procent av de totala kostnaderna.

Personalkostnader (löner, arbetsgivaravgifter med mera) är det kostnadsslag som är störst. De utgör cirka 70 procent av kostnaderna när personalrelaterade kostnader som ingår i de delar av kommunernas och landstingens verksamhet som bedrivs av alternativa utförare inkluderas.

Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA)

RKA är en ideell förening bildad av staten och Sveriges Kommuner och Landsting i samarbete. Rådets uppgift är att främja jämförelser mellan kommuner och landsting och främja analyser av kommuners och landstings verksamheter och förhållanden. Detta gör RKA bland annat genom att förvalta och utveckla kommundatabasen Kolada - en webbplats med nyckeltal för kommuner och landsting.

RKA publicerar också rapporter som visar hur nyckeltal kan användas för att belysa frågor av relevans för kommuner och landsting.

Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

RKR är ett oberoende ideellt organ som bildades 1997 av staten, Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet. Rådet har som huvuduppgift att främja och utveckla god redovisningssed i kommuner, landsting och kommunalförbund i enlighet med lagen om kommunal redovisning.

Rådet ska inom ramen för huvuduppgiften göra uttolkningar av god redovisningssed, utarbeta rekommendationer, sprida innehållet i sina rekommendationer och uttolkningar, följa upp den egna verksamhetens genomslag på kommuners och landstings externa redovisning samt följa utvecklingsarbetet på redovisningsområdet i Sverige och internationellt.

Rådet avgör i rekommendationer och information vad som utgör god redovisningssed. Det är alltid god redovisningssed att följa uttryckliga lagregler.

Kommuner, landsting och kommunalförbund ska förutom lagens bestämmelser ta hänsyn till allmänt accepterade normer för kommunal bokföring och redovisning.

Ansvarigt departement

- Finansdepartementet

Externa länkar

Statistiska centralbyrån
Sveriges Kommuner och Landsting
Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA)
Kommun- och landstingsdatabasen
Rådet för kommunal redovisning (RKR)

Kommunal organisation och styrning

Har inte undermenyer
Indelning i kommuner och landsting
Har inte undermenyer
Kommuners och landstings uppgifter
Har inte undermenyer
Den politiska organisationen

Kommunallagen reglerar formerna för den kommunala demokratin. Olika verksamheter i kommuner och landsting, som skola, äldreomsorg och socialtjänst, regleras genom olika speciallagar.

Kommunallagen

I kommunallagen regleras bland annat kommuner och landstings befogenheter, villkoren för arbetet i fullmäktige och nämnderna och den ekonomiska förvaltningen i kommuner och landsting. Enligt lagen får kommuner och landsting själva ta hand om angelägenheter av allmänt intresse. Det gäller sådant som har anknytning till kommunens eller landstingets område eller deras medlemmar. En kommun kan normalt inte åta sig uppgifter som staten eller annan kommun eller landsting ansvarar för.

Speciallagstiftning

De flesta av kommunernas och landstingens uppgifter regleras i det som kallas speciallagstiftningen. Hit hör till exempel socialtjänsten (socialtjänstlagen), hälso- och sjukvården (hälso- och sjukvårdslagen), miljö- och hälsoskydd (miljöbalken) samt för-, grund- och gymnasieskolan (skollagen).

Flera av speciallagarna är så kallade ramlagar som regeringen eller statliga myndigheter kan komplettera med förordningar eller föreskrifter. Socialstyrelsen ger exempelvis ut föreskrifter för hälso- och sjukvården som innehåller mer detaljerade bestämmelser än hälso- och sjukvårdslagen.

Kommunal föreskriftsrätt

Kommuner och landsting kan ges viss rätt att meddela egna lokala föreskrifter. En kommun kan besluta om lokala trafikföreskrifter, lokal ordningsstadga, renhållningsordning med mera.

Den kommunala självstyrelsen

Den kommunala självstyrelsen är inskriven i grundlagen (regeringsformen). Kommunal självstyrelse innebär att det ska finnas en självständig och, inom vissa ramar, fri bestämmanderätt för kommuner och landsting. Dessutom innebär det att kommuner och landsting har rätt att ta ut skatt för skötseln av sina uppgifter.

Ansvarigt departement

- Finansdepartementet

Externa länkar

Kommunallagen (1991:900)
Regeringsformen (1974:152)
Europakonventionen om kommunal självstyrelse
Sveriges Kommuners och Landstings webbplats

Internationellt samarbete

Sveriges kommuner och landsting påverkas i allt större utsträckning av internationella förbindelser, främst genom EU-medlemskapet.

EU, kommunerna och landstingen

Genom att kommuner och landsting ansvarar för en så stor del av den offentliga verksamheten i Sverige påverkas de av EU:s politik när det gäller till exempel införlivande av EU-direktiv i svensk lagstiftning. De områden som berörs är framför allt miljöarbete, offentlig upphandling och regional utveckling. EU:s beslutsbefogenheter omfattar inte de svenska kommunernas och landstingens kärnverksamheter som skolan eller hälso- och sjukvården.

Sedan länge har kommuner och landsting haft utländska vänorter, framför allt i Norden. Genom EU-medlemskapet har kommuner och landsting utökat sitt internationellt inriktade arbete. Många har antagit särskilda internationella strategier. EU:s strukturfonder och andra program har öppnat möjligheter för kommuner och landsting att söka medel för samverkansprojekt med andra länder. Från att ha varit fokuserat på Norden har de internationella aktiviteterna vidgats geografiskt till hela Östersjöområdet och övriga Europa.

EU:s regionkommitté är en rådgivande kommitté med uppgift att bedöma EU:s lagstiftning och politik ur ett lokalt och regionalt perspektiv. Kommittén har består av folkvalda politiker från lokal och regional nivå i medlemsländerna. Sverige har 12 ledamöter varav 8 representerar kommuner och 4 representerar landsting.

Europarådets kommunala verksamhet

Europarådet bedriver ett arbete inriktat på lokala och regionala frågeställningar. Det finns en särskild styrkommitté (CDLR) som förbereder förslag till rapporter , rekommendationer och konventioner

kring kommunala frågor. Inom ramen för Europarådets verksamhet har bl.a. en konvention om kommunalt självstyrelse antagits. Andra frågor som diskuteras är t.ex. gränsöverskridande samarbete på lokal och regional nivå och lokala demokratifrågor. Det finns även en kommunalkongress som består av representanter för kommuner och landsting i de olika medlemsstaterna inom Europarådets ram. Kongressen har en rådgivande roll och övervakar också tillämpningen av konventionen om kommunalt självstyrelse i medlemsstaterna.

Ansvarigt departement

- Finansdepartementet

Externa länkar

Europarådet
EU:s regionkommitté
Sveriges Kommuner och Landsting

Grundläggande lagar och dokument

Här listas några av de grundläggande lagar och dokument gällande kommuner och landsting. Länkarna till lagarna går till Svensk författningssamling på riksdagens webbplats.

Regeringsformen (1974:152)
Kommunallagen (1991:900)
Lag om vissa kommunala befogenheter (2009:47)
Lag (1997:614) om kommunal redovisning
Lag (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning
Lag om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting (1979:411)
Lag om samtjänst vid medborgarkontor (2004:543)
Tillkännagivande om länens indelning i kommuner (2007:229)
Lag om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting (2010:294)

Europakonventionen om kommunal självstyrelse

Europakonventionen om kommunal självstyrelse (pdf 6,8 MB)

Ansvarsfördelning för kommunfrågor

Finansdepartementet ansvarar för frågor gällande ekonomi, lagstiftning och organisation i kommuner och landsting.

Kommunenheten arbetar med frågor angående ekonomi, lagstiftning och organisation i kommuner och landsting.

Frågor som rör verksamheterna i kommuner och landsting hanteras av andra departement, t.ex. utbildningsdepartementet för skolfrågor och socialdepartementet för hälso- och sjukvårdsfrågor.

Kommunenheten

Enheten ansvarar bl.a. för frågor rörande:

- Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, inkl. kommunalekonomisk utjämning och utjämning för LSS-kostnader
- Regeringens skrivelse till riksdagen om utvecklingen inom den kommunala sektorn
- Kommunal redovisning, inkl. Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Rådet för främjandet av kommunala analyser (RKA)
- Ersättning till kommuner och landsting för mervärdesskattekostnader i icke skattepliktig verksamhet
- Kommunallagen (organisation, de förtroendevalda, revision, samverkan)
- Kommunala befogenheter
- Kommunal indelning
- Kommunala företag
- EU:s Regionkommitté

Spelmarknaden

Har inte undermenyer
Mål för spelpolitiken
Har inte undermenyer
Internationellt perspektiv
Har inte undermenyer
Spelmarknaden

Spel om pengar medför risker både för den enskilde och för samhället. Spelandet kan till exempel medföra sociala skadeverkningar som spelberoende och ekonomiska problem. Det kan också leda till kriminalitet som bedrägerier och penningtvätt.

Målen för spelpolitiken är en sund och säker spelmarknad där sociala skyddsintressen värnas genom att efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former. Ambitionen är att motverka ett överdrivet spelande, som kan leda till spelberoende, och därigenom uppnå ett av målen inom folkhälsoområdet. Överskottet från spel ska gå bland annat till folkrörelserna och hästsporten och därmed komma allmänheten tillgodo.

Reglering

För att motverka de risker som är förknippade med spel om pengar krävs en reglering av spelmarknaden. Den svenska spelregleringen bygger på principerna att endast vissa aktörer får anordna lotterier, att anordnande kräver tillstånd och att verksamheten står under offentlig tillsyn. Tillståndsgivning och tillsyn hanteras av kommuner, länsstyrelser och Lotteriinspektionen, som är central förvaltningsmyndighet på spelområdet. Även regeringen svarar för

tillståndsgivning, bland annat när det gäller AB Svenska Spel och Aktiebolaget Trav och Galopp (ATG).

Regleringen innehåller bland annat olika begränsningar av skyddskaraktär såsom åldersgränser och förbud mot kreditspel samt krav på den som ska anordna lotteri. Det är förbjudet och straffbelagt att utan tillstånd anordna (tillståndspliktigt) lotteri i Sverige, liksom att främja deltagande i lotterier som anordnas utom landet, till exempel genom att göra reklam.

De lagar som styr spelverksamheten i Sverige är i första hand lotterilagen och kasinolagen. Lotterilagen reglerar alla former av lotterier med undantag för kasinospel med internationella spelregler, vilket regleras i kasinolagen. Lagen om anordnande av visst automatspel reglerar spel på så kallade förströelseautomater, det vill säga automatspel som inte ger vinst eller endast ger vinst i form av frispel på automaten som till exempel flipperspel.

Externa länkar

Lotteriinspektionen
Statens folkhälsoinstitut

Mål för spelpolitiken

Spel om pengar medför risker både för den enskilde och för samhället. Spelandet kan till exempel medföra sociala skadeverkningar som spelberoende och ekonomiska problem. Det kan också leda till kriminalitet som bedrägerier och penningtvätt.

Målen för spelpolitiken är en sund och säker spelmarknad där sociala skyddsintressen värnas genom att efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former. Ambitionen är att motverka ett överdrivet spelande, som kan leda till spelberoende, och därigenom uppnå ett av målen inom folkhälsoområdet. Överskottet från spel ska gå bland annat till folkrörelserna och hästsporten och därmed komma allmänheten tillgodo.

Reglering

För att motverka de risker som är förknippade med spel om pengar krävs en reglering av spelmarknaden. Den svenska spelregleringen bygger på principerna att endast vissa aktörer får anordna lotterier, att anordnande kräver tillstånd och att verksamheten står under offentlig tillsyn. Tillståndsgivning och tillsyn hanteras av kommuner, länsstyrelser och Lotteriinspektionen, som är central förvaltningsmyndighet på spelområdet. Även regeringen svarar för tillståndsgivning, bland annat när det gäller AB Svenska Spel och Aktiebolaget Trav och Galopp (ATG).

Regleringen innehåller bland annat olika begränsningar av skyddskaraktär såsom åldersgränser och förbud mot kreditspel samt krav på den som ska anordna lotteri. Det är förbjudet och straffbelagt att utan tillstånd anordna (tillståndspliktigt) lotteri i Sverige, liksom att främja deltagande i lotterier som anordnas utom landet, till exempel genom att göra reklam.

De lagar som styr spelverksamheten i Sverige är i första hand lotterilagen och kasinolagen. Lotterilagen reglerar alla former av lotterier med undantag för kasinospel med internationella spelregler, vilket regleras i kasinolagen. Lagen om anordnande av visst automatspel reglerar spel på så kallade förströelseautomater, det vill säga automatspel som inte ger vinst eller endast ger vinst i form av frispel på automaten som till exempel flipperspel.

Ansvarigt statsråd

- Peter Norman

Ansvarigt departement

- Finansdepartementet

Externa länkar

Lotteriinspektionen
Statens folkhälsoinstitut

Internationellt perspektiv

Spel och lotterier är som tidigare nämnts förknippade med särskilda risker. På samma sätt som i Sverige har därför även andra länder funnit behov av att reglera spelmarknaden.

Även om utformningen av regleringarna varierar, kan det sägas vara en internationell norm att ha begränsningar av liknande slag som i Sverige. Exempel på sådana begränsningar är att verksamheten är förbehållen vissa aktörer, tillstånd krävs, intäkterna är förbehållna vissa ändamål, förbud mot att främja deltagande i otillåtna eller utländska lotterier.

Inom EU regleras lotterier på nationell nivå, det vill säga varje land har sin egen reglering och det finns inga gemensamma regler. EG-domstolen har behandlat frågan om lotterier och EG-rätten i ett antal domar och konstaterat att EG-rätten tillåter länderna att ha nationella särlagstiftningar på lotteriområdet.

Spelmarknaden

Den redovisade omsättningen på den svenska spelmarknaden uppgick år 2011 till cirka 42 miljarder kronor brutto (före utbetalda vinster) och 17,3 miljarder netto (efter utbetalda vinster).

De största aktörerna är AB Svenska Spel, som ägs av staten, och ATG, som ägs av hästsporten, med marknadsandelar om vardera cirka 53 respektive 31 procent. Folkrörelsernas andel uppgår till cirka 15 procent. I genomsnitt använder hushållen drygt 2,4 procent av den disponibla inkomsten på spel och lotterier.

I statistiken ingår endast spel inom den reglerade delen av marknaden. Internetspel hos anordnare etablerade utanför Sverige innefattas alltså inte.

Bland spelformerna kan nämnas lotterier, olika former av vadhållning, bingo, kasinospel och automatspel. De fem största enskilda spelprodukterna år 2011 var i tur och ordning värdeautomatspelet Vegas, V75, Triss, Lotto och Oddset.

Företag med statligt ägande

Statligt ägande

Har inte undermenyer

Bolagen

Så styrs bolagen

Har inte undermenyer

Rapportering

Staten är en betydande företagsägare i Sverige. I den statliga bolagsportföljen finns 52 hel- och delägda företag, två är börsnoterade. Staten har ett stort ansvar att vara en aktiv och professionell ägare. Det övergripande målet för regeringen är att bolagen ska skapa värde och i förekommande fall se till att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl.

- Läs mer om bolagen
- Bolagsförvaltning
- Organisationen
- Ekonomi
- Minskat statligt ägande
- Statens ägarpolicy
- Styrelser
- Ekonomiska mål
- Hållbart företagande
- Verksamhetsberättelser
- Delårsrapporter
- Skrivelsen till riksdagen

Publikationer

- Verksamhetsberättelse för företag med statligt ägande 2012
- Delårsrapport 2013
- Statens ägarpolicy och riktlinjer

Kontakt

- Kontakta oss inom förvaltningsorganisationen
- Media och frågor ägarstyrning

Finansiella rådgivare

- Intresseanmälan
- Lista över insända intresseanmälningar

Pressmeddelande

- Finansdepartementet, 18 november 2013
  Pressinbjudan: Peter Norman talar om aktuella hållbarhetsfrågor

- Finansdepartementet, 25 oktober 2013
  Avtalet mellan staten och ATG förlängs

- Finansdepartementet, 27 september 2013
  Pressinbjudan: Peter Norman talar om hållbarhetsarbetet i de statligt ägda bolagen
- Sök bland alla pressmeddelande

Statligt ägande

Har inte undermenyer
Organisationen
Har inte undermenyer
I siffror
Har inte undermenyer
Minskat statligt ägande

Aktiv bolagsförvaltning
Den statliga bolagsportföljen bestående av 52 hel- och delägda bolag är värd 570 miljarder kronor och sysselsätter cirka 175 000 personer. Tillsammans utgör bolagen en betydande del av svenskt näringsliv. Staten har ambitionen att vara en aktiv och ansvarsfull ägare. Regeringskansliet har inom Finansdepartementet en organisation specialiserad på ägarstyrning och bolags-förvaltning. Den svarar för utvecklingen och förvaltningen av merparten av de statligt ägda bolagen. Förvaltningen sker i enlighet med statens ägarstyrningsdokument som nns samlade i statens ägarpolicy.

Nettoomsättningen för de statligt helägda bolagen samt dotterbolag minskade 2012 med 5 procent till 354 miljarder kronor. När även intressebolagen räknas in var nettoomsättningen 401 miljarder kronor 2012, vilket är en minskning med 5 procent.

De statligt ägda bolagen ger viktiga bidrag till statskassan. För verksamhetsåret 2012 ökade det sammanlagda resultatet efter skatt med nästan 18 procent till 48,8 miljarder kronor. Statens utdelningar minskade med 4 procent till 26,6 miljarder kronor.

Bolag med störst resultatpåverkan
Resultat efter skatt januari till december 2012 i miljoner kronor.

Publikationer

- Verksamhetsberättelse för företag med statligt ägande 2012
- Delårsrapport 2013
- Statens ägarpolicy och riktlinjer

Kontakt

- Kontakta oss inom förvaltningsorganisationen
- Media och frågor ägarstyrning

Bolagen

Statligt ägande

Har inte undermenyer
Bolagen
Så styrs bolagen

Har inte undermenyer
Rapportering

Ansvarigt statsråd Peter Norman Finansmarknadsminister
Ansvarigt departement

Finansdepartementet

Justitiedepartementet

Kulturdepartementet

Miljödepartementet

Kulturdepartementet

Näringsdepartementet

Socialdepartementet

Utbildningsdepartementet

Utrikesdepartementet

Finansdepartementet
Akademiska Hus

- akademiskahus.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Leif Ljungqvist
- Mer information om Akademiska Hus (pdf 58 kB)

Apoteket

- apoteket.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Leif Ljungqvist
- Mer information om Apoteket (pdf 57 kB)

Apoteksgruppen

- apoteksgruppen.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Lars Erik Fredriksson
- Mer information om Apoteksgruppen (pdf 58 kB)

Bilprovningen

- bilprovningen.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Leif Ljungqvist
- Mer information om Bilprovningen (pdf 58 kB)

Bostadsgaranti

- bostadsgaranti.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Richard Reinius
- Mer information om Bostadsgaranti (pdf 57 kB)

Ersättningsmark

- Ersättningsmark

Fouriertransform

- fouriertransform.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Hanna Lagercrantz
- Mer information om Fouriertransform (pdf 63 kB)

Green Cargo

- greencargo.com
- Ansvarig bolagsförvaltare: Lars Erik Fredriksson
- Mer information om Green Cargo (pdf 58 kB)

Göta kanalbolag

- gotakanal.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Jenny Lahrin
- Mer information om Göta kanalbolag (pdf 67 kB)

Infranord

- infranord.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Johan Hallberg
- Mer information om Infranord (pdf 58 kB)

Jernhusen

- jernhusen.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Kristina Ekengren
- Mer information om Jernhusen (pdf 59 kB)

Lernia

- lernia.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Kristina Ekengren
- Mer information om Lernia (pdf 58 kB)

LKAB

- lkab.com
- Ansvarig bolagsförvaltare: Hanna Lagercrantz
- Mer information om LKAB (pdf 59 kB)

Metria

- meria.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Patrik Jönsson
- Mer information om Metria (pdf 59 kB)

PostNord

- postnord.com
- Ansvarig bolagsförvaltare: Jonas Iversen
- Mer information om PostNord (pdf 60 kB)

RISE

- ri.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Jenny Lahrin
- Mer information om RISE (pdf 61 kB)

Saab Automobile Parts AB

- saabparts.com
- Ansvarig bolagsförvaltare: Michael Thorén
- Mer information om Saab Automobile Parts AB (pdf 59 kB)

Samhall

- samhall.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Magnus Skåninger
- Mer information om Samhall (pdf 58 kB)

SAS

- sas.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Jonas Iversen
- Mer information om SAS (pdf 68 kB)

SBAB

- sbab.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Kristina Ekengren
- Mer information om SBAB (pdf 58 kB)

SEK (Svensk Exportkredit)

- sek.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Lotta Mellström
- Mer information om SEK (Svensk Exportkredit) (pdf 58 kB)

SJ

- sj.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Michael Thorén
- Mer information om SJ (pdf 57 kB)

SOS Alarm

- sosalarm.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Lars Erik Fredriksson
- Mer information om SOS Alarm (pdf 65 kB)

Specialfastigheter

- specialfastigheter.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Lotta Mellström
- Mer information om Specialfastigheter (pdf 60 kB)

SSC (Svenska rymdaktiebolaget)

- sscspace.com
- Ansvarig bolagsförvaltare: Hanna Lagercrantz
- Mer information om SSC (pdf 76 kB)

Sveaskog

- sveaskog.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Johan Hallberg
- Mer information om Sveaskog (pdf 58 kB)

Svenska Skeppshypotek

- svenskaskeppshypotek.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Kristina Ekengren
- Mer information om Svenska Skeppshypotek (pdf 57 kB)

Svenska Spel

- svenskaspel.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Michael Thorén
- Mer information om Svenska Spel (pdf 57 kB)

Svevia

- svevia.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Richard Reinius
- Mer information om Svevia (pdf 57 kB)

Swedavia

- swedavia.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Jenny Lahrin

TeliaSonera

- teliasonera.com
- Ansvarig bolagsförvaltare: Daniel Kristiansson
- Mer information om TeliaSonera (pdf 67 kB)

Teracom Group
- teracom.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Johan Hallberg
- Mer information om Teracom Group (pdf 59 kB)

Vasallen
- vasallen.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Daniel Kristiansson
- Mer information om Vasallen (pdf 58 kB)

Vattenfall
- vattenfall.se
- Ansvarig bolagsförvaltare: Patrik Jönsson
- Mer information om Vattenfall (pdf 58 kB)

Justitiedepartementet

Miljömärkning Sverige
- Miljömärkning Sveriges hemsida
- Mer information om Miljömärkning Sverige (pdf 64 kB)

Kulturdepartementet

Dramaten
- dramaten.se
- Mer information om Dramaten (pdf 71 kB)

Operan
- operan.se
- Mer information om Operan (pdf 62 kB)

Voksenåsen
- voksenaasen.no
- Mer information om Voksenåsen (pdf 60 kB)

Miljödepartementet

Miljöstyrningsrådet
- miljöstyrningsrådets hemsida
- Mer information om Miljöstyrningsrådet (pdf 64 kB)

Näringsdepartementet

Arlandsbanan Infrastructure
- arlandabanan.se
- Mer information om Arlandsbanan Infrastructure (pdf 60 kB)

Inlandsinnovation
- inlandsinnovation.se
- Mer information om Inlandsinnovation (pdf 58 kB)

VisitSweden
- visitsweden.se
- Mer information om VisitSweden (pdf 61 kB)

Almi Företagspartner
- almi.se
- Mer information om Almi Företagspartner (pdf 59 kB)

Socialdepartementet

APL/Apotek Produktion & Laboratorier
- apl.se
- Mer information om APL (pdf 57 kB)

Apotekens Service
- apotekensservice.se
- Mer information om Apotekens Service (pdf 58 kB)

Statens Bostadsomvandling
- sbo.se
- Mer information om Statens Bostadsomvandling (pdf 60 kB)

Swedesurvey
- swedensurvey.se
- Mer information om Swedesurvey (pdf 58 kB)

Systembolaget
- systembolaget.se
- Mer information om Systembolaget (pdf 58 kB)

Utbildningsdepartementet
ESS (European Spallation Source)
- europeanspallationsource.se
- Mer information om ESS (pdf 250 kB)

Utrikesdepartementet
Dom Shvetsii
- Mer information om Dom Shvetsii (pdf 53 kB)

Swedfund
- swedfund.se
- Mer information om Swedfund (pdf 59 kB)

Regeringskansliet har inom Finansdepartementet en organisation specialiserad på ägarstyrning och bolagsförvaltning. Den ansvarar för förvaltningen av merparten av de statligt ägda bolagen. För en mindre del av bolagen ligger förvaltningsansvaret på andra departement.

Kontakt
- Kontakta oss inom förvaltningsorganisationen
- Media och frågor ägarstyrning

Så styrs bolagen

Har inte undermenyer
Styrelser
Har inte undermenyer
Ekonomiska mål
Har inte undermenyer
Hållbart företagande

Ansvarigt statsråd Peter Norman Finansmarknadsminister
Ansvarigt departement Finansdepartementet

Ägarpolicyn - Statens ägarstyrningsdokument
Ägarpolicyn dvs. Statens ägarpolicy och riktlinjer för företag med statligt ägande anger ramverket för bolagsförvaltningen samt klargör förhållandet mellan ägare, styrelse och ledning. I ägarpolicyn redogör regeringen för sina förvaltningsmandat och sin inställning i viktiga principfrågor kring ägarstyrning och bolagsförvaltning.
- Statens ägarpolicy

Ägarpolicyn omfattar bland annat
- Svensk kod för bolagsstyrning
- Styrelsenomineringsprocessen
- Ekonomiska mål-processen
- Hållbart företagande
- Riktlinjer för ersättningar
- Riktlinjer för extern rapportering

Kravet på transparens i de statligt ägda bolagen syftar att bibehålla förtroende för bolagen hos allmänheten och i näringslivet. Statligt ägda bolag är ålagda att följa:
- samma externa finansiella rapporteringskrav som börsbolag
- särskilda ersättningsvillkor

Styrelseseminariet 2013
Finansmarknadsminister Peter Norman talade vid det årliga Styrelseseminariet 2013 då samtliga styrelseledamöter och VD i bolag med statligt ägande samlas.

Publikationer

- Verksamhetsberättelse för företag med statligt ägande 2012
- Delårsrapport 2013
- Statens ägarpolicy och riktlinjer

Rapportering

Verksamhetsberättelsen publiceras i juni.

- Verksamhetsberättelse 2012
- Verksamhetsberättelse 2012 - översatt till engelska
- Verksamhetsberättelse 2011
- Verksamhetsberättelse 2011 - översatt till engelska
- Verksamhetsberättelse 2010
- Verksamhetsberättelse 2010 - översatt till engelska

Delårsrapportering sker sedan 2011 två gånger årligen, januari-juni (Q2) samt januari-december (Q4). Q2 publiceras i mars, Q4 publiceras i sebtember.

- 2013 - Q2
- 2012 - Q4
- 2012 - Q2
- 2011 - Q4
- 2011 - Q2

Skrivelsen till riksdagen
Årligen överlämnar regeringen en skrivelse till riksdagen vilken redogör för det gågna årets förvaltning av de statligt ägda bolagen. Skrivelsen omfattar en inledning samt bilagan "Verksamhetsberättelse för företag med statligt ägda bolag".

- 2013 års redogörelse för företag med statligt ägande
- 2012 års redogörelse för företag med statligt ägande
- 2011 års redogörelse för företag med statligt ägande

- Ladda ner den aktuella verksamhetsberättelsen

Ulf Kristersson

Socialförsäkringsminister
Socialdepartementet

"Att kunna försörja sig själv är grunden för självständighet och trygghet. Socialförsäkringarna ska därför både stötta när vi är sjuka och inte kan arbeta, och göra vägen tillbaka så kort och framgångsrik som möjligt."

Har inte undermenyer
Debattartiklar
Nyhetsbrev
Har inte undermenyer
Pressmeddelanden
Har inte undermenyer
Tal
Har inte undermenyer
Kommentarer
Intervjuer
Har inte undermenyer
Webbutsändningar
Har inte undermenyer
Interpellationer och frågor från riksdagen
Har inte undermenyer
Ansvarsområden
Har inte undermenyer
CV
Har inte undermenyer
Statssekreterare

Ulf Kristerssons ansvarsområden

Socialförsäkringsminister Ulf Kristersson ansvarar för:

Socialförsäkring
Socialförsäkringen omfattar sjukförsäkring, pensioner samt föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar. Ulf Kristersson är ansvarig för de två förstnämnda områdena och för socialförsäkringens administration.

Sjukförsäkring
I området ingår bland annat frågor som gäller sjukpenning, sjukersättning, aktivitetsersättning och arbetsskadeförsäkri

Pensioner
Området omfattar bland annat frågor som rör bostadstillägg till pensionärer, efterlevandepension, garantipension, inkomstpension och premiepension.

Socialförsäkring

Så fungerar det

Detta finns inom ämnesområdet socialförsäkring
Ämnesområdet socialförsäkring består av tre delområden: föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar, sjukförsäkring samt pensioner.

Via länken "Så fungerar det" i menyn till vänster hittar du fakta om hur socialförsäkringen fungerar på ett övergripande plan i Sverige, EU och i övriga världen.

Nyheter om politiska initiativ och beslut, regeringens mål och prioriteringar samt fakta om delområdena finns på de särskilda sidorna för dem:

- Föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar
- Sjukförsäkring
- Pensioner

Svensk välfärdspolitik fyller 100 år under den här mandatperioden, vilket regeringen uppmärksammar genom en serie seminarier om vår egen tids välfärdsutmaningar.

Ulf Kristerssons nyhetsbrev
I det senaste nyhetsbrev skriver Ulf Kristersson om ökande korttidssjukfrånvaro, riksdagsdebatt om fördelningspolitik, Almedalen och den parlamentariska pensionsgruppen.

Så fungerar det

Har inte undermenyer
EU
Har inte undermenyer
Övriga världen

Socialförsäkringen i Sverige
Socialförsäkringen ger ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, vid ålderdom och till barnfamiljer.

Så fungerar det

"Så fungerar det" beskriver området i Sverige och samarbetet i EU och övriga världen. Vi tar upp hur det styrs i form regler, strategier eller handlingsplaner och vilka som är de grundläggande principerna. Du hittar också ansvariga myndigheter eller organ.
Generella och inkomstprövade bidrag i socialförsäkringen

Socialförsäkringen ska ge ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, vid ålderdom och till barnfamiljer. Den svenska socialförsäkringen är individbaserad och ger ersättning för den inkomst man förlorar när man av olika anledningar, till exempel sjukdom och vård av barn, inte kan försörja sig genom eget arbete.

Inom socialförsäkringen finns både generella och inkomstprövade bidrag. Generella bidrag utbetalas med samma belopp för alla, till exempel barnbidrag och bidrag vid adoptioner. Bidrag som prövas mot inkomsten är bostadsbidrag, bostadstillägg till pensionärer samt underhållsstödets utfyllnadsbelopp.

- Föräldraförsäkringen och bidragen till föräldrar i Sverige
- Pensioner i Sverige
- Sjukförsäkringen i Sverige

Socialförsäkringsbalken

Socialförsäkringsbalken innebär en sammanhållen och heltäckande socialförsäkringslag. Tillämpningsområdet omfattar i princip samtliga av de socialförsäkringsförmåner som administreras av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket.

- Socialförsäkringsbalken på riksdagens webbplats

Prisbasbelopp och förhöjt prisbasbelopp

Prisbasbeloppet för 2014 är fastställt till 44 400 kronor (2013: 44 500 kronor). Prisbasbeloppet används bland annat inom socialförsäkringen och inom skattesystemet.

Det förhöjda prisbasbeloppet för 2014 är fastställt till 45 300 kronor (2013: 45 400 kronor). Det förhöjda prisbasbeloppet används vid beräkning av pensionspoäng för tilläggspension för dem som kommer att få pension enligt äldre regler.

Inkomstbasbelopp och inkomstindex

Inkomstbasbeloppet för 2014 är fastställt till 56 900 kronor (2013: 56 600 kronor) och inkomstindex till 155,61 (2013: 154,84).

Den högsta inkomst som ger rätt till ålderspension räknas fram med inkomstbasbeloppet. Denna inkomst motsvarar för år 2014 en månadsinkomst på 38 265 kronor (2013: 38 064 kronor).

Inkomstindex används för att för att beräkna räntan i pensionssystemet både för pensionsrätter och för den årliga omräkningen av inkomst- och tilläggspensionen.

Balanstal och balansindex

Varje år fastställs ett balanstal genom att ålderspensionssystemets skulder jämförs med dess inkomster. Balanstalet för 2014 0,9837 är (2013: 1,0198). Den automatiska balanseringen i ålderspensionssystemet ska garantera att skulderna över tiden inte överstiger systemets inkomster, det vill säga säkra ålderspensionssystemets finansiella ställning på sikt. Om balanstalet för ett år skulle ligga under 1,0000 det vill säga om skulderna överstiger inkomsterna aktiveras den automatiska balanseringen och ett balansindex fastställs. Balansindex för år 2014 är 146,84 (2013: 148,53). Detta ska sedan användas vid beräkningen av ålderspensionerna i stället för inkomstindex.

Ansvariga myndigheter

Socialförsäkringen administreras av Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten.

Myndigheten Inspektionen över socialförsäkringen (ISF) ska genom systemtillsyn och effektivitetsgranskning stärka rättsäkerheten och effektiviteten inom socialförsäkringsområdet.

- Försäkringskassans webbplats
- Pensionsmyndighetens webbplats
- Inspektionen för socialförsäkringens webbplats

Anmäla felaktig eller orättvis behandling av myndighet

Den som anser sig ha blivit felaktigt eller orättvist behandlad av en myndighet kan klaga hos justitieombudsmannen som förkortas JO. (Det officiella namnet är Riksdagens ombudsmän). JO har till uppgift att granska om statliga och kommunala myndigheter följer lagar och förordningar.

JO kan kritisera en myndighet eller en enskild tjänsteman och i särskilda fall väcka åtal mot en tjänsteman som tros ha begått tjänstefel eller annat brott i tjänsten. JO kan dock inte ändra på en kommuns beslut eller en domstolsdom.

- JO Riksdagens ombudsmäns webbplats

Nordisk sociaförsäkringsportal

Denna portal har sammanställts av socialförsäkringsmyndigheterna i de nordiska länderna. Portalen riktar sig till dig som flyttar till och/eller arbetar eller studerar i ett annat nordiskt land. Portalen ger vägledning om vilket lands lagstiftning du omfattas av i olika situationer. Det finns också information om de olika förmåner du kan ha rätt till

- Nordisk sociaförsäkringsportal

Ansvarigt departement

- Socialdepartementet

Socialförsäkringsfrågor i EU

EU-länderna har gemensamma regler om socialförsäkringsförmåner som samordnar de nationella reglerna. Reglerna är en förutsättning för att människor ska kunna bo, studera eller arbeta i de olika EU-länderna. Syftet är att alla alltid ska omfattas av ett trygghetssystem och ingen falla mellan stolarna.

Reglerna omfattar alla EU-medborgare och täcker hela socialförsäkringens nio så kallade grundrisker och innehåller förmåner som till exempel sjukförsäkring, föräldrapenning och pensioner. Tanken är att man inte ska förlora sina intjänade förmåner om man jobbar i olika EU-länder.

- Samordning av de sociala tryghetssystemen i EU (EU-kommissionens webbplats)

Reglerna är bindande för alla EU-länder

EU har haft regler på området i mer än 50 år. Reglerna moderniserades senast under 2010. De finns i två förordningar, som är bindande för alla EU-länder. Regler om samordning tillämpas också i EES-länerna och i Schweiz.

Grundläggande regler om samordning av de sociala trygghetssystemen

Europaparlamentets och rådets förordningar nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

Europaparlamentets och rådets förordningar nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordningar nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1231/2010 om utvidgning av förordning (EG) nr 883/2004 och förordning 987/2009 till att gälla de tredjelandsmedborgare som enbart på grund av sitt medborgarskap inte omfattats av dessa förordningar.

- EU-förordning 883/2004 (EU:s webbplats)
- EU-förordning 987/2009 (EU:s webbplats)
- EU-förordning 1231/2010 (EU:s webbplats)

EPSCO-rådet beslutar om socialförsäkringsfrågor

Det är EU:s ministerråd för sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor (EPSCO) som beslutar inom området. Förberedande diskussioner och förhandlingar sker i rådsarbetsgruppen för sociala frågor och sysselsättningsfrågor.

EU:s medlemsländer utbyter också information om de enskilda ländernas nationella socialförsäkringssystem. Detta sker genom det så kallade MISSOC-systemet, som står för Mutual Information System on Social Protection in the European Union.

- Sociala trygghetssystem (MISSOC) EU-kommissionens webbplats

EU-budget

Det finns ingen specifik EU-budget på området.

EU-samarbete inom Socialdepartementets ansvarsområden

- EU-samarbete inom Socialdepartementets ansvarsområden

Föräldraförsäkrings-, pensions-, sjukförsäkrings-, och hälso- och sjukvårdsfrågor i EU

- Föräldraförsäkringsfrågor i EU
- Pensionsfrågor i EU
- Sjukförsäkringsfrågor i EU
- Hälso- och sjukvårdsfrågor i EU

Ladda ner

Förklaring från Konungariket Sverige i enlighet med artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (pdf 66 kB)

Socialförsäkringsfrågor i övriga världen

Sverige har slutit socialförsäkringsavtal - även kallade konventioner om social trygghet - med länder utanför EU/EES-området och samarbetar också med internationella organisationer.

Socialförsäkringsavtalen syftar till att samordna delar av de allmänna socialförsäkringssystemen när en person rör sig mellan Sverige och det andra landet i fråga. Innehållet i avtalen skiljer sig åt. Vissa avtal rör stora delar av socialförsäkringen samt arbetslöshetsförsäkringen och rätten till hälso- och sjukvård. Andra är begränsade till pensionssystemen.

Sveriges socialförsäkringsavtal med andra länder

Sverige har slutit socialförsäkringsavtal med Bosnien-Hercegovina, Chile, Israel, Kanada, Kap Verde, Kroatien, Marocko, Serbien, Turkiet och USA:

- Bosnien-Hercegovina - avtal med Sverige om social trygghet
- Chile - avtal med Sverige om social trygghet
- Israel - avtal med Sverige om social trygghet
- Kanada - avtal med Sverige om social trygghet
- Kap Verde - avtal med Sverige om social trygghet
- Kroatien - avtal med Sverige om social trygghet
- Marocko - avtal med Sverige om social trygghet
- Serbien - avtal med Sverige om social trygghet
- Turkiet - avtal med Sverige om social trygghet
- USA - avtal med Sverige om social trygghet
- Indien - pressmeddelande: Nytt samarbetsavtal med Indien
- Pressmeddelande: Lättare att arbeta i Sydkorea med nytt samarbetsavtal

Avtalen med Indien och Sydkorea har inte trätt i kraft.
Avtalsförhandlingar pågår med Japan, Kina.
Grundregel: Personer försäkras i landet de arbetar

Innehållet i avtalen skiljer sig ofta åt men avsikten är att en person ska vara försäkrad i ett av länderna. Därmed undviks dels att personen går miste intjänade socialförsäkringsförmåner, dels att socialavgifter måste betalas i båda avtalsländerna. Grundregeln i avtalen är oftast att personer försäkras i landet där de arbetar.

Avtalen innehåller bestämmelser om bland annat likabehandling, rätt till utbetalning av förmåner i det andra landet, sammanläggning av försäkringsperioder och administrativt bistånd mellan myndigheterna. Genom reglerna om sammanläggning kan svenska försäkringsår användas för att uppfylla krav på fullgjorda försäkringsår i det andra landet.

Exemplet Indien

Följande exempel kan ges: I den indiska socialförsäkringen krävs att en person har fullgjort tio försäkringsår för rätt till indisk ålderspension. Avtalet mellan Indien och Sverige möjliggör att svenska försäkringsår kan användas för att uppfylla det indiska kravet. Den indiska pensionen beräknas dock utifrån de indiska åren. En person har exempelvis varit försäkrad för pensionsförmåner i Indien i sex år och i många år i Sverige.

Enligt den indiska nationella lagstiftningen kan personen inte få någon indisk ålderspension men med hjälp av socialförsäkringsavtalet kan fyra svenska försäkringsår användas för att uppfylla det indiska tioårskravet. Personen får då en andelsberäknad indisk ålderspension för de sex åren.

Mer om socialförsäkringsavtalen

I Svensk författningssamling (SFS) som innehåller gällande lagar och förordningar kan du hitta konventioner om social trygghet som Sverige tecknat med vissa länder utanför EU/EES-området. Mer information kring avtalen finns hos Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan.

- Svensk författningssamling på riksdagens webbplats (SFS)
- Pensionsmyndighetens webbplats
- Försäkringskassans webbplats
- Sveriges internationella överenskommelser

Internationella organisationer

Det finns löpande samarbete kring pensioner i OECD (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling). Det finns även ett samarbete med andra organisationer som sysslar med socialförsäkringsfrågor som ISSA (Internation Social Security Association) och FN:s fackorgan för arbetslivsfrågor - ILO (International Labour Organization).

- OECD:s (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling) webbplats
- ISSA:s (International Social Security Association) webbplats
- ILO:s (International Labour Organization) webbplats

Socialförsäkringsfrågor inom EU

EU-länderna har gemensamma regler om socialförsäkringsförmåner som samordnar de nationella reglerna. Reglerna är en förutsättning för att människor ska kunna bo, studera eller arbeta i de olika EU-länderna. Syftet är att alla alltid ska omfattas av ett trygghetssystem och ingen falla mellan stolarna.

- Socialförsäkringsfrågor i EU

Nordisk socialförsäkringsportal

Socialförsäkringsportalen ger övergripande information om socialförsäkringen på de olika nordiska språken samt engelska. Portalen är en hjälp för den som planerar att flytta till eller börja arbeta eller studera i något av de nordiska länderna.

- Nordisk socialförsäkringsportal

Ladda ner

Socialförsäkringsavtal mellan Sverige och Sydkorea (pdf 150 kB)

Sjukförsäkring

Har inte undermenyer
Mål och prioriteringar
Insatser

Så fungerar det

Socialdepartementet, 6 december 2013
Ulf Kristersson besökte Danderyds sjukhus

Torsdagen den 5 december besökte socialförsäkringsministern Rehabiliteringsmedicinska Universitetskliniken vid Danderyds sjukhus för att prata stressrehabilitering med medarbetare och en patient.

Socialdepartementet, 28 november 2013
Ulf Kristersson besökte Projektilen

Onsdagen den 27 november besökte socialförsäkringsministern värmländska Kil och den ekonomiska föreningen Projektilen, en verksamhet som bland annat bedriver rehabilitering för personer i behov av arbetslivsträning.

Socialdepartementet, 28 november 2013
Socialförsäkringsministern besökte Horisont i Karlstad
Onsdagen den 27 november besökte Ulf Kristersson Karlstad och Horisont, en verksamhet som tar hand om ungdomar mellan 16 och 24 år utan gymnasiebetyg.

Socialdepartementet, 27 november 2013
Promemoria om ränta och dröjsmålsränta vid återbetalning av sjukersättning

För att skapa enhetlighet i fråga om ränteuttag inom socialförsäkringen samt med beaktande av relevanta förarbeten och befintlig lagstiftning, lämnas i promemorian förslag till utökade möjligheter till ränteuttag för sjukersättning som återbetalas enligt 37 kap. socialförsäkringsbalken. Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014

- Ränta och dröjsmålsränta vid återbetalning av sjukersättning enligt 37 kap. socialförsäkringsbalken

Socialdepartementet, 8 november 2013
Ulf Kristersson besökte Falkenberg den 7 november
Socialförsäkringsministern besökte Falkenberg och träffade företagare i fönster-, glass- och restaurangbranschen för att diskutera unga människors väg in på arbetsmarknaden.

Alla notiser

Ulf Kristerssons nyhetsbrev
I det senaste nyhetsbrev skriver Ulf Kristersson om ökande korttidssjukfrånvaro, riksdagsdebatt om fördelningspolitik, Almedalen och den parlamentariska pensionsgruppen.

Mål och prioriteringar för sjukförsäkringen

Målet för området är att frånvaron från arbete på grund av sjukdom ska ligga på en långsiktigt stabil och låg nivå.

Detta vill regeringen

En viktig uppgift och en av de största utmaningarna för sjukförsäkringen de närmaste åren är att uppnå ett ökat förtroende hos medborgarna. Förtroende och legitimitet byggs i många led. Som ett led i detta arbete bedriver regeringen ett regelförenklingsarbete.

Sjukförsäkringsreformen har inneburit att samarbetet mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har utvecklats och fördjupats. Regeringen förstärkte stödet till sjukskrivna som har behov av rehabiliteringsinsatser i samarbete under 2012. Samspelet mellan sjukförsäkringen och hälso- och sjukvården har utvecklats under senare år. Samtidigt anser regeringen att det finns ett fortsatt utvecklingsbehov och därför kommer vidtagna åtgärder att ses över.

Prioriteringar 2013

Åtgärder för unga med aktivitetsersättning

Antalet personer med aktivitetsersättning har ökat kraftigt under flera år och det finns en risk för att aktivitetsersättningen för många blir en inkörsport till ett liv i utanförskap i form av sjukersättning. I budgetpropositionen för 2013 redovisar regeringen därför ett brett åtgärdspaket:

Personer som har aktivitetsersättning för nedsatt arbetsförmåga får förbättrad möjlighet till vilande ersättning, vilket ger ökad trygghet om personen vill prova på att arbeta eller studera. Aktivitetsersättningen kan vara vilande i upp till två år, oavsett längden på det ursprungliga beslutet om ersättning.

Arbetsförmedlingen föreslås kunna erbjuda fler personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga så kallat särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS).

Regeringen anser att det är viktigt att förbättra kunskapen om hur insatser enligt metoden så kallad Supported Employment kan påskynda arbetsmarknadsetablering för unga med aktivitetsersättning.

Kommunernas så kallade öppna jämförelser utvecklas för att stimulera erfarenhetsutbyte mellan kommuner om insatser som leder till att fler unga med aktivitetsersättning och som befinner sig i daglig verksamhet kan börja arbeta.

För att säkerställa att studie- och yrkesvägledare har bred kompetens om vilka möjligheter som kan erbjudas unga med funktionsnedsättning och vilket stöd olika myndigheter kan bidra med kommer Skolverket, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Hjälpmedelsinstitutet få i uppdrag att genomföra en fortbildningsinsats för studie- och yrkesvägledare i gymnasieskolan.

För att ytterligare öka flexibiliteten i stödet till dem som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, kommer en utvidgning att göras av möjligheten att kombinera SIUS med utvecklingsanställning.

När det gäller unga som beviljas aktivitetsersättning för att avsluta sin skolgång, så kallad aktivitetsersättning för förlängd skolgång, ska studiehjälpsutredningen (U 2012:02) lämna förslag på hur dessa ungdomar ska kunna studera med ersättning från det ordinarie studiemedelssystemet istället för från sjukförsäkringen. Utredningen ska lämna sina förslag i juni 2013.

Övriga åtgärder i budgetpropositionen

Ökad kunskap om skillnader i sjukfrånvaro mellan kvinnor och män

Kvinnor och män är sjukfrånvarande i ungefär samma utsträckning fram till och med det att de får sitt första barn. Därefter händer det något. Två år efter barnets födelse är kvinnornas sjukfrånvaro i genomsnitt ungefär dubbelt så hög som männens, en skillnad som består i drygt 15 år.

Ovanstående resultat finner Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) i en studie från 2011. Regeringen avser att ta initiativ till fortsatta studier om orsaker till skillnaderna i sjukfrånvaro mellan kvinnor och män.

Förlängd satsning på kunskap avseende arbetsskador

Regeringen förlänger satsningen på att Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) ska bistå Försäkringskassan med kunskapsöversikter vad avser arbetsmiljöns betydelse för uppkomst av sjukdom och då särskilt beakta kvinnors arbetsmiljöer och sjukdomar. Satsningen förlängs till och med 2016.

En möjlighet för egenföretagare att välja en karenstid på en dag

I budgetpropositionen för 2013 lämnar regeringen också förslag till nya regler om egenföretagares karenstid i sjukförsäkringssystemet. Huvudförslaget innebär att det blir möjligt för egenföretagare att i utbyte mot högre egenavgift välja en karenstid på en dag i sjukförsäkringen. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

Budget

Budgeten för 2013 omfattar 94 422 miljoner kronor till området ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning.

Området omfattar sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjuk- respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall, boendetillägg, närståendepenning, medel för köp av arbetshjälpmedel m.m., aktivitets- och sjukersättning, handikappersättning, ersättning vid arbets- och kroppsskador, bidrag för sjukskrivningsprocessen samt bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvården.

Utgiftsområdet omfattar även myndigheterna Försäkringskassan och Inspektionen för socialförsäkringen.

Relaterat

Budgetpropositionen för 2013

Insatser

Har inte undermenyer
Budget för sjukförsäkring 2014
Svensk välfärdspolitik 100 år

Har inte undermenyer
Sjukförsäkringsregler
Har inte undermenyer
Psykisk ohälsa
Har inte undermenyer
Kvinnors sjukfrånvaro
Har inte undermenyer
Överenskommelser mellan staten och SKL
Har inte undermenyer
Insatser 2006-2010

Insatser inom sjukförsäkringen

Nedan är en förteckning över större politiska initiativ eller beslut som regeringen tagit sedan den tillträdde i oktober 2010. Det senaste ligger överst. I menyn till vänster hittar du regeringens prioriterade insatser just nu.

Seminarieserien Svensk välfärdspolitik 100 år (2011-2013)
Svensk välfärdspolitik fyller 100 år den här mandatperioden 2010-2014 (den första allmänna pensionen 1913). Detta uppmärksammas genom en serie framåtblickande seminarier om vår egen tids välfärdsutmaningar. Läs mer om de seminarier som ägt rum under länken Svensk välfärdspolitik 100 år.

Kvinnors sjukfrånvaro (november 2013)
Regeringen presenterade tre rapporter om kvinnors sjukfrånvaro den 5 november. Rapporterna visar bland annat att orsakerna till kvinnors höga sjukfrånvaro är komplicerad och att risken för sjukskrivning bland mammor ökar framför allt efter andra barnet

Utredning om behandling av personuppgifter inom ISF (augusti 2013)
Regeringen har tillsatt en utredning som ska analysera behovet av en särskild lagreglering för behandling av personuppgifter för tillsyns- och granskningsverksamheten vid Inspektionen för socialförsäkringen (ISF). Uppdraget ska redovisas senast den 18 juni 2014

Enklare regler i socialförsäkringen föreslås (juni 2013)
Propositionen innehåller regelförenklingar inom socialförsäkringsområdet. Totalt är det 14 regelförenklingar som föreslås. Propositionen föreslås med ett par undantag träda i kraft vid årsskiftet 2013/2014. Att man inte ska behöva anmäla vården av en svårt sjuk närstående för att kunna få närståendepenning är ett av förslagen.

Uppdrag att genomföra en analys av sjukförsäkringens utformning och sjukfrånvaro i psykiska diagnoser (maj 2013)
Regeringen ger Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) i uppdrag att genomföra en analys av sjukförsäkringens utformning och tillämpning avseende psykiska diagnoser. Analysen ska omfatta utvecklingen från 1990-talets början och framåt. ISF ska redovisa sitt uppdrag till senast den 14 november 2014.

Förbättrad möjlighet till vilande aktivitetsersättning (september 2012)
Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2013 att

personer som har aktivitetsersättning för nedsatt arbetsförmåga får förbättrad möjlighet till vilande ersättning. Vidare föreslår regeringen en möjlighet för egenföretagare att välja en karenstid på en dag. Ett annat förslag i budgetpropositionen är en förlängd satsning på kunskap avseende arbetsskador. Sjukförsäkringen finns i utgiftsområde 10.

Nordisk konvention om social trygghet undertecknad (juni 2012)

En ny nordisk konvention om social trygghet undertecknades den 12 juni av socialförsäkringsminister Ulf Kristersson. Bakgrunden är EU-förordningen om samordning av de sociala trygghetssystemen, men den nordiska går lite längre. Även Färöarna och Grönland omfattas. En proposition om konventionen ska lämnas till riksdagen hösten 2012.

I denna proposition lämnas förslag till förtydligande av arbetsgivares sjuklöneansvar. En sjuklöneperiod ska inte börja om inte arbetstagaren helt har återgått i arbete och utfört arbete under minst en dag sedan arbetsgivaren senast betalade ut sjuklön för en hel sjuklöneperiod. Propositionen föregicks av en lagrådsremiss till Lagrådet i februari 2012. Lagförslaget föreslås träda i kraft den 1 juli 2012.

Begreppet normalt förekommande arbete återinförs (mars 2012)

I propositionen 2011/12:113 föreslår regeringen ett återinförande av begreppet normalt förekommande arbete. Bestämmelserna träder i kraft den 1 juli 2012.

Förändringar i sjukförsäkringen (januari 2012)

Ökade möjligheter till individuella bedömningar för den som når den bortre tidsgränsen efter 2,5 år i sjukförsäkringen. Två nya ersättningar införs: sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall. Ett nytt bostadsstöd (boendetillägg) införs. Ökad legitimitet och förtroende för sjukförsäkringen. Ytterligare satsning på rehabilitering, tidiga och aktiva insatser.

Nya bestämmelser för behandling av personuppgifter i socialförsäkringen (juli 2011)

Sedan 1 juli 2011 gäller två nya bestämmelser i förordningen (2003:766) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration. Bestämmelserna syftar till att effektivisera Försäkringskassans respektive Pensionsmyndighetens ärendehandläggning. Med stöd av de nya bestämmelserna kommer myndigheterna i större utsträckning än tidigare kunna hämta in vissa kompletterande uppgifter elektroniskt (SFS 2011:48)

Miljardsatsning på rehabilitering och förbättrade sjukskrivningar (december 2011)

Regeringen samt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har kommit överens om en fortsättning på arbetet med att förbättra sjukskrivningsprocessen och ge fler kvinnor och män möjlighet till rehabilitering. Två miljarder kronor avsätts under 2012 inom sjukskrivningsmiljarden och rehabiliteringsgarantin.

Resurser till Försäkringskassan (september 2011)

Regeringen föreslår att Försäkringskassan tillförs 180 miljoner kronor för 2012 för att säkerställa genomförandet av förändringarna i sjukförsäkringen, tredje steget i tandvårdsreformen och genomförandet av den förenklade jämställdhetsbonusen och möjligheten för föräldrar till samtida uttag av föräldrapenning.

Förbättringar i sjukförsäkringen (september 2011)

Regeringen föreslår ett antal förbättringar i sjukförsäkringen i

budgetpropositionen för 2012. Syftet är dels att komma till rätta med icke avsedda effekter av sjukförsäkringsreformen, dels att ytterligare stärka förutsättningarna för en väl fungerande sjukförsäkring.

Översyn av sjukförsäkringen - förslag till förbättringar (april 2011)

Måndagen den 11 april, presenterade socialförsäkringsminister Ulf Kristersson departementsskrivelsen "Översyn av sjukförsäkringen - förslag till förbättringar" som ligger till grund för de förändringar och förbättringar regeringen avser göra på sjukförsäkringsområdet. Förslagen har varit ute på remiss fram till den 1 juli 2011.

Seminarium om unga förtidspensionärer (mars 2011)

Tisdagen den 29 mars 2011 startade seminarieserien Svensk välfärdspolitik 100 år. Socialförsäkringsminister Ulf Kristersson bjuder fram till 2013 in till kunskapsseminarium för att få ett öppet samtal om välfärdspolitikens olika delar samt inhämta kunskap inför kommande reformarbete. Först ut var ett seminarium om unga förtidspensionärer under rubriken: Sysselsättning - eller bara aktivitetsersättning?

Socialförsäkringsbalken (januari 2011)

Socialförsäkringsbalken innebär en sammanhållen och heltäckande socialförsäkringslag. Tillämpningsområdet omfattar i princip samtliga av de socialförsäkringsförmåner som för närvarande administreras av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket.

1000 miljoner till rehabilitering (december 2010)

Regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har förlängt sin överenskommelse om rehabiliteringsgarantin till att gälla även 2011. Regeringen avsätter 1000 miljoner kronor under 2011 varav 40 miljoner kronor ska gå till forsknings- och utvecklingsinsatser i anslutning till rehabiliteringsgarantin.

Satsning på rehabiliteringsgaranti och sjukskrivningsmiljard (oktober 2010)

Regeringen föreslår i budgetpropositionen 2011, som lämnades till riksdagen den 12 oktober 2010, en fortsättning av de åtgärder som vidtagits för att förstärka hälso- och sjukvårdens medverkan i sjukskrivningsprocessen, bland annat rehabiliteringsgarantin och sjukskrivningsmiljarden. För 2011 avsätts närmare 2 miljarder kronor för dessa båda verksamheter.

Budget för sjukförsäkring 2014

Regeringen föreslår att Försäkringskassans anslag ökas med 170 miljoner kronor för 2014. Regeringen föreslår också åtgärder för en effektiv rehabilitering och aviserar en översyn av arbetsgivarnas högkostnadsskydd mot sjuklönekostnader.

I filmen kommenterar socialförsäkringsminister Ulf Kristersson satsningarna i budgeten.

Försäkringskassan

Regeringen föreslår att Försäkringskassans anslag ökas med 170 miljoner kronor för 2014. Anslaget höjs för att genomföra en väl fungerande verksamhet. En effektiv och rättssäker administration av socialförsäkringen är en nödvändig förutsättning för att höja legitimiteten i Försäkringskassans beslut och tilltron till myndigheten. Det är därför viktigt att Försäkringskassan ges förutsättningar att fortsätta det påbörjade arbetet där många åtgärder redan vidtagits. Därför föreslår regeringen ökade resurser till Försäkringskassan.

Ökat stöd till arbetsgivare

Regeringen bedömer att det finns behov av att stötta och bistå arbetsgivare och sjukskrivna anställda i syfte att underlätta återgång i arbete. Det nuvarande bidraget till företagshälsovårdsbranschen har emellertid inte fungerat som det stöd till arbetsgivarna som var avsikten. Regeringen anser därför att ett bidrag ska kunna ges till arbetsgivarna när de har behov av stöd i det enskilda fallet. Syftet är att stödja arbetsgivare att ta sitt rehabiliteringsansvar. Insatser för personer med psykisk ohälsa bedömer regeringen vara särskilt angelägna.

Högkostnadsskyddet mot sjuklönekostnader ska ses över

Regeringen avser att se över konstruktionen av arbetsgivarnas högkostnadsskydd mot sjuklönekostnader i syfte att förbättra småföretagens situation. I översynen ingår frågan att pröva möjligheten att differentiera högkostnadsskyddet utifrån företagsstorlek.
Dagens högkostnadsskydd mot höga sjuklönekostnader är utformat så att en arbetsgivare kan få ersättning från sjukförsäkringen för sjuklönekostnader som under ett kalenderår överstiger två och en halv gånger den genomsnittliga årliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare. Detta avser regeringen nu att se över.

Sjuklön

Den första dagen vid sjukdom är en karensdag då ingen ersättning betalas ut. Arbetsgivaren betalar sjuklön de följande 13 dagarna. Efter sjuklöneperioden betalar Försäkringskassan ut sjukpenning till den sjukskrivne. Högkostnadsskyddet mot höga sjuklönekostnader innebär att en arbetsgivare kan få ersättning från sjukförsäkringen för sjuklönekostnader som under ett kalenderår överstiger två och en halv gånger den genomsnittliga årliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare.

Relaterat

Budget för Socialdepartementets områden 2014

Enklare regler i sjukförsäkringen föreslås

Propositionen Enklare regler i socialförsäkringen, innehåller förslag till regelförenklingar inom socialförsäkringsområdet. Att man inte ska behöva anmäla vården av en svårt sjuk närstående för att kunna få närståendepenning är ett av förslagen.

Regelförenklingarna ska bidra till att det ska bli lättare både för den enskilde och för handläggarna på Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten att göra rätt från början. Beslut ska kunna tas snabbare och säkrare. Att minska krånglet i handläggningen är viktigt för förtroendet för socialförsäkringarna men frigör också resurser för att ta hand om de allvarliga bidragsbrotten. Propositionen lämnades till riksdagen den 3 juni 2013.

Slopad anmälan för närståendepenning

Förslaget innebär att en försäkrad person inte ska behöva anmäla vården av en svårt sjuk närstående för att kunna få närståendepenning. Ansökan måste dock göras till Försäkringskassan inom tre månader.

Närståendepenning kan den som vårdar en svårt sjuk närstående och som till följd av detta avstår från arbete (i en omfattning som motsvarar minst en fjärdedel) ha rätt till.

Försäkringskassan har framfört att den som vårdat en anhörig i många fall inte anmäler till Försäkringskassan när vården påbörjas och att det i samband med att man ansöker om närståendepenning blir en fråga om att utreda om det funnits omständigheter som motiverar att närståendepenning kan beviljas för tiden före anmälan till Försäkringskassan. I de flesta fall beviljas närståendepenning, men utredandet kan uppfattas som negativt av den enskilde personen. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Sjukpenning upp till sju dagar före sjukanmälan till Försäkringskassan

Förslaget innebär att sjukpenning ska kunna beviljas för upp till sju dagar före det att anmälan om sjukfallet har gjorts till Försäkringskassan.

De nuvarande bestämmelserna om sjukanmälan innebär att om man inte kan arbeta på grund av sjukdom ska man anmäla detta till Försäkringskassan under den första dagen av sjukperioden, om det inte finns en arbetsgivare som är skyldig att göra en sådan anmälan för den anställdes räkning.

Enligt Försäkringskassan är det inte ovanligt att man missar att anmäla sjukfallet till Försäkringskassan. Även om de flesta får sjukpenning även för tiden före sjukanmälan medför bestämmelsen olägenheter för de berörda personerna och för Försäkringskassan då omständigheterna bakom att en sjukanmälan inte gjorts måste utredas. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Sammanläggning av sjukperioder vid rehabilitering

Vid beräkningen av hur lång tid den en person har haft nedsatt arbetsförmåga i rehabiliteringskedjan ska dagar i olika sjukperioder läggas samman om färre än 90 dagar förflutit mellan sjukperioderna. En sjukperiod är den sammanhängande period under vilken en person varit arbetsoförmögen och fått sjukpenning eller rehabiliteringspenning.

Försäkringskassan har i en rapport visat att många resurskrävande utredningar måste göras enligt regelns nuvarande utformning och det förhindrar en rationell handläggning. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Rehabiliteringsplaner förenklas

Förslaget innebär att bestämmelser om att en rehabiliteringsplan ska innehålla uppgift om den beräknade kostnaden för ersättning under rehabiliteringsplanen tas bort. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Bostadstillägg ska kunna beviljas retroaktivt

Bostadstillägg till den som har sjuk- eller aktivitetsersättning ska kunna utbetalas från och med den månad för vilken sjukersättning eller aktivitetsersättning har beviljats efter ansökan. Ansökan ska ha inkommit till Försäkringskassan senast under månaden efter som beslutet om sjuk- eller aktivitetsersättning beslutades. Förslaget föreslås träda ikraft den 1 januari 2014.

Övriga förslag i korthet

- Enklare avrundningsregler inom sjukersättningen
- Rätt att behålla SGI vid arbetsskada
- Effektiv fordringshantering för Pensionsmyndigheten
- Rätt att kvitta även ränta och avgifter vid återkrav
- Socialförsäkringstillhörighet för lokalt anställda vid ambassader
- Meddelande av beslut om pensionsrätt
- Bevilja ålderspension utan ansökan till personer med hel sjukersättning
- Förenklade utredningskrav för Pensionsmyndigheten
- Utbetalning av bostadstillägg även under 25 kronor

Så fungerar det

Sjukförsäkringen

Har inte undermenyer

Arbetsskadeförsäkringen

"Så fungerar det" beskriver området i Sverige och samarbetet i EU och övriga världen. Vi tar upp hur det styrs i form regler, strategier eller handlingsplaner och vilka som är de grundläggande principerna. Du hittar också ansvariga myndigheter eller organ.

Ladda ner

Rehabiliteringskedjan(illustration) fri användning för media, pdf (pdf 54 kB)

Rehabiliteringskedjan (illustration) fri använding för media, JPEG (jpg 208 kB)

Regeringen vill förstå ökning av psykisk ohälsa

Forskning visar att den psykiska ohälsan ökat i Sverige sedan 1990-talet. Psykisk ohälsa är numera en allt vanligare sjukskrivningsorsak. I en rapport från OECD "Mental Health and Work: Sweden" identifierar OECD problemområden och lämnar policyrekommendationer till Sverige.

Att den psykiska ohälsan ökar är en angelägen fråga och uppmuntrar till ett tvärvetenskapligt arbetssätt. Den 5 mars kom OECD till Sverige för att presentera rapporten "Mental Health and Work: Sweden". Rapporten berör inte enbart sjukförsäkringen utan också arbetsmarknads- och utbildningsområdet.

Föreläsare på seminariet var Stefano Scarpetta och Shruti Singh, OECD, socialförsäkringsminister Ulf Kristersson som också inledde och höll i paneldiskussionen, Kerstin Hultgren, Utbildningsdepartementet och Anders Printz, Socialdepartementet.

Utöver de rent beskrivande elementen i OECD:s rapport så identifieras ett antal problemområden utifrån vilka OECD lämnar policyrekommendationer till Sverige. Sverige har vidtagit ett flertal åtgärder i syfte att hantera problematiken.

Regeringen har nyligen lämnat ett uppdrag till Försäkringskassan där syftet är att titta närmare på förekomsten och fördelningen av enskilda psykiska diagnoser. Men utmaningar kvarstår.

Psykisk ohälsa vanligare bland unga

Under seminariet menade OECD att Sverige bör göra mer för att förhindra och hantera psykisk ohälsa bland personer under 30 för att förbättra deras förutsättningar att få jobb och minska statens utgifter för hälso- och sjukvård och arbetslöshetsersättning.

Rapporten "Mental Health and Work: Sweden" hävdar att frågor som rör den psykiska hälsan belastar svensk ekonomi med nära 8 miljarder euro om året, vilket motsvarar 2,8 procent av BNP, genom förlorad produktivitet och utgifter för vård och omsorg.

Den psykiska ohälsan svarar för 60 procent av alla nya ansökningar om aktivitetsersättning och har blivit den vanligaste orsaken till att personer i arbetsför ålder i Sverige står utanför arbetsmarknaden.

Ungdomar är värst drabbade. Så många som en av fyra 16 - 18-åringar lider av psykisk ohälsa. Dålig psykisk hälsa är betydligt vanligare bland unga som varken arbetar eller går någon form av utbildning. Psykisk ohälsa förvärrar den redan svåra situationen på arbetsmarknaden för elever som inte fullföljer sin utbildning samt för unga arbetstagare och ökar risken för utanförskap.

Åtgärder för att bryta onda cirkeln

Ansökningar om aktivitetsersättning bland ungdomar på grund av psykisk ohälsa har nästan fyrdubblats sedan början av 2000 - talet, vilket är den i särklass största ökningen bland de OECD-länder som har dessa uppgifter.
Med en ungdomsarbetslöshet på över 20 procent är det viktigt att arbeta med utsatta ungdomar för att bryta den onda cirkel som en svag förankring på arbetsmarknaden och dålig psykisk hälsa innebär, säger OECD.

Ungdomsmottagningarna och jobbstödet till sårbara ungdomar via Navigatorcentrum ser lovande ut.

Men, OECD menar att det inte räcker med de åtgärder som har vidtagits eftersom den psykiska ohälsan är så omfattande. Skolhälsovården har inte tillräckligt med resurser och väntetiden till skolpsykologerna är för lång, ofta över två månader.

Reformerna 2006 fick ned det stora antalet personer som uppbar sjukersättning. Nu är utmaningen att hjälpa personer med psykiska hälsoproblem tillbaka till arbete, säger OECD.

Det krävs en ökad medvetenhet om psykiska hälsoproblem och bättre verktyg för att hjälpa arbetsgivare och arbetstagare att hantera psykologiska problem på arbetet.

OECD:s rapport varnar för att det finns en risk att det stora antalet arbetstagare (tre fjärdedelar) som återvände till sina tidigare jobb efter att ha varit långtidssjukskrivna kan återinträda i sjukpenningsystemet om arbetsgivarna inte lyckas integrera dem på arbetet. Detta gäller framför allt personer med psykiska hälsoproblem, eftersom problem på arbetsplatsen ofta är grundorsaken till deras sjukdom.

Relaterat

Pressmeddelande: Regeringen ger ISF uppdrag att analysera psykiska diagnoser
Debattartikel: Psykiska ohälsan kostar 70 miljarder om året
Välfärden 100 år - Psykisk ohälsa
Psykisk ohälsa - PRIO

Externa länkar

Rapporten Mental Health and Work: Sweden på OECD:s: webbplats

Tre rapporter om kvinnor sjukfrånvaro presenteras

Tisdagen den 5 november arrangerade Socialdepartementet ett seminarium om kvinnors sjukfrånvaro baserat på tre olika rapporter. Rapporterna är initierade av socialförsäkringsminister Ulf Kristersson och visar bland annat att orsakerna till kvinnors höga sjukfrånvaro är komplicerad och att risken för sjukskrivning bland mammor ökar framför allt efter andra barnet.

Vid seminariet presenterade Laura Hartman, analyschef på Försäkringskassan, Kristina Alexanderson, professor i socialförsäkring vid Karolinska Institutet, och Heléne Thomsson, organisationskonsult, de resultat och nya kunskaper kring kvinnors sjukfrånvaro som man funnit inom ramen för sina tre olika rapporter. Seminariet leddes av socialförsäkringsminister Ulf Kristersson.

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) konstaterar i en studie från 2011 att kvinnor och män är sjukfrånvarande i ungefär samma utsträckning fram till och med första barnet. Därefter ökar kvinnornas sjukfrånvaro till att i genomsnitt vara ungefär dubbelt så hög som männens.

Under hösten 2012 initierade därför socialförsäkringsminister Ulf Kristersson tre rapporter för att öka kunskaperna om kvinnors sjukfrånvaro i samband med föräldraskap samt de könsskillnader i sjukfrånvaro som uppstår i och med första barnets födelse. Seminariet är det andra om kvinnors sjukfrånvaro.

De senaste åren har kvinnornas andel av sjukfrånvaron ökat

De senaste åren har kvinnornas andel av sjukfrånvaron ökat. En studie från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU, (2011:2) visade att kvinnor och män är sjukskrivna ungefär i samma utsträckning fram till det att de får sitt första barn. Två år efter

barnets födelse är kvinnors sjukfrånvaro i genomsnitt ungefär dubbelt så hög som männens. Skillnaden verkar sedan bestå under lång tid.

För att öka kunskapen om denna utveckling lämnade regeringen under hösten 2012 olika uppdrag. Försäkringskassan, Karolinska Institutet och konsulten Heléne Thomsson fick i uppdrag att med olika ansats undersöka frågan om könsskillnader i sjukfrånvaron efter första barnets födelse.

Uppdrag om kvinnors sjukfrånvaro till Försäkringskassan

Laura Hartman, analyschef på Försäkringskassan presenterade uppdraget om kvinnors sjukfrånvaro. Den baseras på analyser av registerdata vid Försäkringskassan och ger en beskrivning av sjukfrånvaron över tid för kvinnor och män i förstagångsföräldrapar. Rapporten visar bland annat att kvinnor har en högre risk än män att bli sjukskrivna i ett sjukfall längre än 14 dagar både före och efter första barnets födelse. En betydande riskökning för sjukfrånvaro för kvinnor ses två år efter andra barnets födelse vilket sannolikt sammanfaller med att båda föräldrarna åter börjat förvärvsarbeta och den dubbla arbetsbördan i familjen är som störst.

Resultaten visar att det finns en ökad risk att kvinnan sjukskrivs i de föräldrapar där kvinnan tar större ansvar för arbetet i hemmet och kvinnans ställning på arbetsmarknaden är minst likvärdig med mannens. Detta resultat stöder hypotesen att dubbelarbete i meningen att kvinnan har ett huvudansvar för hem och familj samtidigt som hon förvärvsarbetar i hög utsträckning kan leda till ökad risk för sjukskrivning.

- Rapport: Kvinnors sjukfrånvaro (Försäkringskassans webbplats)

Intervju med Margaretha Voss, analytiker på Försäkringskassan: Ökad risk för sjukskrivning för kvinnor efter andra barnet

Försäkringskassan presenterade i förra veckan en rapport om kvinnors sjukfrånvaro. Den jämför män och kvinnors sjukfrånvaro vid två olika tidpunkter - 2005 och 2008 - och genom analys av data kan Försäkringskassan visa att kvinnor löper större risk än män att bli sjukskrivna både före och efter första barnets födelse.

- Jag tror att kvinnor har högre sjukskrivningstal än män för att kvinnor och män befinner sig inom olika sektorer och i olika yrken på arbetsmarknaden. Kvinnor arbetar i hög utsträckning inom vård, skola och omsorg, och det är yrken som innebär att man arbetar med människor och där det ofta ställs både höga fysiska och psykiska krav, förklarar Margaretha Voss på Försäkringskassans analysenhet och en av rapportförfattarna.

Stor ökning av sjukskrivningarna efter andra barnet

En betydande riskökning för sjukfrånvaro för kvinnor ses två år efter andra barnets födelse vilket sannolikt sammanfaller med att båda föräldrarna åter börjat arbeta och den dubbla arbetsbördan i familjen är som störst.

- Att skillnaderna i sjukskrivningar ökar så mycket efter andra barnet, den stora ökningen, förvånade oss säger Margaretha Voss, och fortsätter:

- Det som också är nytt är de resultat vi fick fram när vi tittade på föräldrar med extra vårdkrävande barn, barn som man får vårdbidrag för. För de föräldrarna är det en ökad risk för sjukskrivning för både kvinnor och män, men risken är större för kvinnor.

Ytterligare en viktig komponent som Försäkringskassan belyser i rapporten är jämställdheten på arbetet och i hemmet och hur den påverkar skillnaderna i mäns och kvinnors sjukskrivning.

- Kvinnor som tar ett större ansvar för det som ska göras hemma och samtidigt arbetar i minst lika stor utsträckning som sin man löper större risk för sjukskrivning än kvinnor som lever jämställt både på arbetet och i hemmet, konstaterar Margaretha Voss.

Efterlyser fler utredningar

Resultaten visar att det finns en ökad risk att kvinnan sjukskrivs i de föräldrapar där kvinnan tar större ansvar för arbetet i hemmet och kvinnans ställning på arbetsmarknaden är minst likvärdig med mannens. Detta stöder tesen att dubbelarbete - i meningen att kvinnan har ett huvudansvar för hem och familj samtidigt som hon förvärvsarbetar i hög utsträckning - kan leda till ökad risk för sjukskrivning.

- Hur jämställdheten och arbetsfördelningen i hemmet påverkar kvinnor och mäns sjukskrivningar behöver utredas mer. Kvinnor som lever jämställt hemma och har ett mer kvalificerat arbete löper också större risk för sjukskrivning. Den gruppen skulle vi också behöva titta närmare på, avslutar Margaretha Voss.

Uppdrag till Karolinska institutet

Professor Kristina Alexanderson på Karolinska Institutet (KI) presenterar rapporten Barnafödande, sjuklighet och sjukfrånvaro: en studie av tvillingsystrar. Syftet har varit att undersöka om kvinnors barnafödande har samband med framtida sjuklighet, sjukfrånvaro, sjuk- och aktivitetsersättning samt överlevnad. Slutsatser i rapporten är: Inga stora skillnader mellan dem som fött och inte fött barn när det gäller sjukfrånvarodagar. Däremot har de som inte fött barn sjuk- och aktivitetsersättning och slutenvård i större utsträckning än de som fött barn.

Ärftliga och familjära faktorer har funnits ha betydelse för sambandet mellan sjukfrånvaro och sjuk- och aktivitetsersättning bland dem som inte fött barn, men ej för dem som fött barn. Rapporten visar vidare att kvinnor som fött barn och som har en högre sjuklighet efter förlossningen också har en högre risk för sjukskrivning och sjuk- och aktivitetsersättning. Psykiska och muskuloskeletala diagnoser är de vanligaste vid sjukskriving både bland dem som fött och inte fött barn.

Kvinnors sjukfrånvaro - en genusanalys

Heléne Thomsson, fil. dr. psykologi, författare och organisationskonsult vid Thomsson & Partners AB, presen¬terar rapporten Kvinnors sjukfrånvaro - en genusanalys. Rapporten presenterar en genusteoretisk analys. Fokus riktas mot relationer i sin bredaste bemärkelse, eftersom det är inom ramarna för relationer som resurser fördelas, val görs och beteenden utövas. Rapporten handlar om normer och förväntningar och könstypiska mönster som inte skulle finnas om ingen tjänade på dem.

Den 10 december 2012 inleddes projektet Kvinnors sjukfrånvaro

Kvinnor och män är sjukfrånvarande i ungefär samma utsträckning fram till och med att de får sitt första barn. Därefter händer det något. Två år efter barnets födelse är kvinnornas sjukfrånvaro i genomsnitt ungefär dubbelt så hög som männens. Denna skillnad består i drygt 15 år. Det visar en studie gjord 2011 av Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU). Frågan kommer inom ramen för projektet att belysas utifrån tre olika perspektiv.

Relaterat

Intervju med Ulf Kristersson: Ökad kunskap om kvinnors sjukskrivningar
Pressmeddelande: Regeringen presenterar tre rapporter om kvinnors sjukfrånvaro

Ladda ner

Rapport: Barnafödande, sjuklighet och sjukfrånvaro, Karolinska Institutet (pdf 2,2 MB)
Rapport: Kvinnors sjukfrånvaro, en genusanalys. Heléne Thomsson (pdf 338 kB)

Överenskommelser mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting inom sjukförsäkringsområdet

Staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ingår årligen överenskommelser om samarbete inom flera områden. För 2013 har parterna ingått överenskommelser om sjukskrivningsprocessen och rehabiliteringsgarantin.

Överenskommelse om rehabiliteringsgarantin

Överenskommelsen reglerar statens bidrag till landstingen för evidensbaserade medicinska rehabiliteringsinsatser som ska bidra till ökad återgång i arbete eller förebygga sjukskrivning.

- Överenskommelse: Godkännande av en överenskommelse om rehabiliteringsgarantin för 2013

Sjukskrivningsmiljarden

Överenskommelsen stimulerar landstingen att ge sjukskrivningsfrågorna högre prioritet i hälso- och sjukvården och för att utveckla sjukskrivningsprocessen.

- Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess för 2013

Insatser inom sjukförsäkring 2006-2010

Under mandatperionden 2006-2010 har regeringen tagit följande större politiska initiativ eller beslut inom sjukförsäkringsområdet. Det senaste ligger överst.

En aktiv framtid för unga med funktionsnedsättning (maj 2010)

Referensgruppen "En aktiv framtid för unga med funktionsnedsättning" är startskottet för regeringens fördjupade ambition att ge unga med funktionsnedsättning fler möjligheter till ett aktivt arbetsliv. Gruppen hade sitt första möte den 24 maj 2010.

Proposition om trygghetssystemen för företagare (april 2010)

För att förstärka den sociala tryggheten för företagare har regeringen föreslagit tio reformer i de sociala trygghetsystemen, dvs. arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringen och reglerna för sjuklön. (Näringsdepartementets proposition).

Regeringen tillsätter parlamentarisk kommitté om hållbara försäkringar vid sjukdom och arbetslöshet (april 2010)

Regeringen har fattat beslut om att tillsätta en parlamentarisk kommitté som ska se över de allmänna försäkringarna vid sjukdomar och arbetslöshet.

Proposition om utökad finansiell samordning (mars 2010)

Regeringen har överlämnat propositionen Utökad finansiell samordning, m.m. till riksdagen. I propositionen föreslås möjlighet att bilda samordningsförbund som sträcker sig över länsgränser. Utgångspunkten är att den finansiella samordningen av rehabiliteringsinsatser ska bedrivas utifrån de lokala förutsättningar som finns i ett samverkansområde och för den målgrupp som är bosatt där.

Överenskommelse om insatser för kvalitetssäker och effektiv sjukrivningsprocess (december 2009)

En överenskommelse har slutits mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting för åren 2010-2011. Syftet är att åstadkomma en effektiv och kvalitetssäker sjukskrivningsprocess samt att öka landstingens drivkrafter att prioritera sjukskrivningsfrågan.

Proposition Kompletteringar av socialförsäkringsbalken (december 2009)

Onsdagen den 16 december överlämnade regeringen proposition Kompletteringar av socialförsäkringsbalken (prop. 2009/10:69) till riksdagen. I denna föreslås att socialförsäkringsbalken uppdateras med de ändringar i den nuvarande socialförsäkringslagstiftningen som inte tidigare har kunnat beaktas i arbetet med balken.

Socialförsäkringsbalken träder i kraft den 1 januari 2011. Den innebär en ny sammanhållen och heltäckande socialförsäkringslag, som ersätter ungefär 30 gällande socialförsäkringsförfattningar.

Proposition: Kompletterande förändringar i sjukförsäkringen (oktober 2009)

Fredagen den 23 oktober lämnade regeringen proposition 2009/10:45 "Kompletterande förändringar i sjukförsäkringen mm. i samband med förstärkta insatser för återgång i arbete" till riksdagen. Propositionen lämnar förslag som kompletterar de åtgärder som ska genomföras för att personer som har varit långvarigt sjukskrivna ska kunna återgå till arbetslivet.

Ds 2009:45 Stöd till personer som lämnar sjukförsäkringen - kompletterande förändringar i lagen om allmän försäkring (september 2009)

Promemorian är en delrapport från en arbetsgrupp bestående av tjänstemän från Socialdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet och Finansdepartementet. Arbetsgruppen har haft till uppgift att utarbeta förslag till stöd för personer som fr.o.m. den 1 januari 2010 inte kan få ytterligare dagar med förlängd sjukpenning eller ytterligare månader med tidsbegränsad sjukersättning.

Budgetpropositionen 2010 (september 2009)

I budget 2010 presenteras regeringens åtgärdspaket för att säkra en bra övergång till Arbetsförmedlingen och för att ge stöd och hjälp att återgå till arbete efter långtidssjukfrånvaro. Regeringen föreslår att ett nytt arbetsmarknadspolitiskt introduktionsprogram införs från årsskiftet, som syftar till att fånga upp den långtidssjukfrånvarandes förutsättningar och behov av stöd.

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) (juli 2009)

Den nya myndigheten Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) startade sin verksamhet den 1 juli 2009.

Proposition om en socialförsäkringsbalk (juni 2009)

I propositionen 2008/09:200 föreslås en ny sammanhållen och heltäckande socialförsäkringslag, som ersätter ungefär 30 gällande socialförsäkringslagar. Tillämpningsområdet omfattar i princip samtliga av de socialförsäkringsförmåner som tidigare administrerades av Försäkringskassan, Premiepensionsmyndigheten och Skatteverket. Det nya regelverket trädde i kraft den 1 januari 2011. Propositionen föregicks av utredningen om samordning av socialförsäkringslagarna (SamSol) SOU 2005:114. Utredningen föreslog en socialförsäkringsbalk.

Propositionen Vissa socialförsäkringsfrågor, m.m. (juni 2009)

Regeringen har fredagen den 5 juni överlämnat propositionen Vissa socialförsäkringsfrågor, m.m. (prop. 2008/09:194) till riksdagen. Propositionen innehåller bland annat förslag som innebär ett utökat särskilt högriskskydd för ungdomar som haft aktivitetsersättning. Skyddet innebär att en arbetsgivare får ersättning för eventuella sjuklönekostnader. Ett sådant beslut om särskilt högriskskydd gäller under ett år.

Utredningen om patientens rätt överlämnade förslag (maj 2009)

Den 28 maj överlämnade utredningen om patientens rätt sitt delbetänkande till Cristina Husmark Pehrsson. Utredningen diskuterar samspelet mellan sjukvård och socialförsäkring och hur samordningen av rehabilitering kan förbättras. Utredningen lämnar även förslag för att stärka tillgängligheten till rehabilitering och för att stödja utvecklingen inom hälso- och sjukvården avseende medicinsk rehabilitering som stödjer återgång i arbete.

Ekonomisk kompensation vid lång handläggningstid hos Försäkringskassan (maj 2009)

En särskild utredare ska undersöka förutsättningarna för att införa en skyldighet för Försäkringskassan att ekonomiskt kompensera enskilda som har fått vänta på en utbetalning av ersättning under oacceptabelt lång tid. Utredaren ska analysera och utveckla de principiella och praktiska skäl som kan tala för och emot en sådan skyldighet. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2010.

41 miljoner för att minska kvinnors sjukfrånvaro (april 2009)

Regeringen har presenterat ett åtgärdspaket för att minska kvinnors sjukfrånvaro och arbetsrelaterade sjukdomar. Åtgärdspaketet innehåller satsningar på sammanlagt 41 miljoner, varav 25 miljoner går till rehabiliteringsprojekt för att minska sjukskrivningar för

kvinnor. Det ingår i regeringens kommande strategi för jämställdhet på arbetsmarknaden.

Kommittédirektiv för kunskapsområdet företagshälsovård (mars 2009)

En delegation för kunskapsområdet företagshälsovård, S 2009:01 Delegationen för kunskapsområdet företagshälsovård, har inrättats med uppdrag att övergångsvis upphandla och samordna långa utbildningar, på magister och masterutbildningar, i företagshälsovård. Delegationens arbete ska avslutas senast under december 2011.

Proposition om sjuklön lämnad till riksdagen (september 2008)

Regeringen lämnade den 30 september propositionen Vissa socialförsäkringsfrågor till riksdagen. Enligt förslaget behöver en arbetsgivare inte betala sjuklön för en anställd under sjukskrivningstiden om den anställde arbetar enligt de nya reglerna som innebär att man kan arbeta med bibehållen sjukersättning (förtidspension).

Budgetpropositionen för 2009 (september 2008)

För att stimulera landstingen till att prioritera sjukskrivningsfrågorna högre har regeringen avsatt 1 miljard kronor årligen från år 2010. Det innebär att regeringen totalt satsar 3 miljarder kronor den kommande treårsperioden. Den 1 juli 2009 bildas Inspektionen över socialförsäkringen - ISF. Myndighetens uppgift är att utöva tillsyn och bedriva effektivitetsgranskning på socialförsäkringsområdet. Regeringen föreslår också att anslaget till Försäkringskassan ökas med 250 miljoner kronor 2008 (i tilläggsbudgetpropositionen) och 250 miljoner kronor 2009 i budgetpropositionen för att täcka de ökade administrationskostnaderna till följd av förändringarna på sjukförsäkringsområdet.

Nordisk socialförsäkringsportal (juni 2008)

På socialförsäkringsportalen finns information om socialförsäkringen i de nordiska länderna och om bestämmelserna om var man är försäkrad i olika situationer samt länkar till rätt myndighet i rätt land. De områden som berörs är förmåner vid sjukdom, föräldraledighet, arbetslöshet, studier och pensionering.

Proposition: Från sjukersättning till arbete (juni 2008)

I propositionen föreslås åtgärder som ska underlätta för personer med icke tidsbegränsad sjukersättning att komma tillbaka till arbete. Riksdagen har fattat beslut om propositionen. Förslaget innebär bland annat att en person som har beviljats en icke tidsbegränsad sjukersättning före juli 2008 kan arbeta eller studera utan att rätten till sjukersättning omprövas. En person som arbetar med sådan sjukersättning kan tjäna 42 800 kronor per år utan att ersättningen minskas (2009). De nya reglerna ska tillämpas från och med den 1 januari 2009.

Informationsmöten om regeringens förslag som gör det lättare att studera, arbeta och arbeta ideellt (juni 2008)

Socialförsäkringsministern kommer under hösten 2008 att resa runt i landet och informera om regeringens förslag som gör det lättare att studera, arbeta och arbeta ideellt utan att ersättningen ifrågasätts.

Proposition: En reformerad sjukskrivningsprocess för ökad återgång i arbete (mars 2008)

I propositionen föreslås att en rehabiliteringskedja införs med fasta tidpunkter för prövning av arbetsförmågan. Vidare föreslås att sjukpenning som regel endast ska betalas ut under ett år. Om arbetsförmågan efter ett års sjukskrivning är fortsatt nedsatt kan förlängd sjukpenning betalas ut. Riksdagen har fattat beslut om propositionen. Förslagen började gälla den 1 juli 2008 med vissa övergångsbestämmelser.

Promemoria om från sjukersättning till arbete (februari 2008)

I promemorian föreslås åtgärder som ska underlätta för personer med icke tidsbegränsad sjukersättning att komma tillbaka till arbete. Remisstiden gick ut den 16 april 2008.

Promemoria: Flexiblare finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (mars 2008)

I promemorian föreslås att finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser görs mer flexibel. Remisstiden löper till till den 21 april 2008.

Utredning om översyn av begreppen sjukdom och arbetsförmåga (januari 2008)

Regeringen tillsatte en utredning för att göra en översyn av begreppen sjukdom och arbetsförmåga. Utredaren ska slutligt redovisa uppdraget senast den 30 april 2009.

Promemoria om ettårsgräns för sjukpenning och införande av förlängd sjukpenning (december 2007)

En promemoria sändes ut på remiss. Enligt förslaget ska sjukpenning endast i undantagsfall kunna betalas ut i längre tid än 12 månader, exempelvis för personer som genomgår medicinsk behandling för mycket allvarliga sjukdomstillstånd. Om arbetsförmågan efter ett års sjukskrivning är fortsatt nedsatt men inte är stadigvarande nedsatt ska förlängd sjukpening kunna betalas ut. Remisstiden gick ut den 11 februari 2008.

Promemoria om rehabiliteringskedjan (december 2007)

En promemoria om rehabiliteringskedjan sändes ut på remiss. Den nuvarande processen för att pröva en persons arbetsförmåga har visat sig vara långsam och passiviserande. En rehabiliteringskedja med preciserade tidsgränser införs. Insatser ska göras snarast möjligt. Arbetsgivarnas ansvar ska samtidigt tydliggöras. Remisstiden gick ut den 11 februari 2008.

Utredning om översyn av aktivitetsersättningen (december 2007)

Regeringen tillsatte en utredning som ska göra en översyn av aktivitetsersättningen. Utredarens uppgift är bland annat att förbättra regelverket för aktivitetsersättningen så att unga människors arbetsförmåga tas tillvara på bästa möjliga sätt och att föreslå hur reglerna ska kunna anpassas till planerade förändringar för sjukpenning och sjukersättning. Utredningen ska slutredovisas senast den 30 novemeber 2008.

Uppdrag till Försäkringskassan att föreslå åtgärder för att minska förekomsten av felaktiga utbetalningar och bidragsbrott (november 2007)

Försäkringskassan fick i uppdrag att föreslå möjliga åtgärder som regeringen kan vidta för att förhindra felaktiga utbetalningar och minska förekomsten av bidragsbrott inom socialförsäkringssystemet. Uppdraget redovisades i december 2007.

Uppdrag till Försäkringskassan om företagshälsovård (november 2007)

Försäkringskassan ska utforma kriterier för godkännande av företagshälsovården i de delar som har koppling till sjukskrivningsprocessen. Uppdraget är redovisat i december 2007.

Budgetpropositionen för 2008 (september 2007)

Sjukpenningen baseras på den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI). Den multipliceras med faktorn 0,97 och ersättningsnivån är 80 procent. Ändringen trädde i kraft 1 januari 2008.

Proposition Vissa sjukförsäkrings- och pensionsfrågor, (maj 2007)

Propositionen innehåller nedanstående delar:

-Möjlighet för arbetsgivare att begära läkarintyg från första sjukfrånvarodagen

-Avveckling av socialförsäkringsnämnderna. Beslut i ärenden som tidigare avgjorts i socialförsäkringsnämnd ska i stället fattas av en tjänsteman hos Försäkringskassan.

-Revision av samordningsförbund inom finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.

-Den frivilliga sjukpenningförsäkringen och försäkringen mot vissa semesterlönekostnader upphör

Förslagen gäller från den 1 januari 2008.

Utredning om samordnad trafikförsäkring (april 2007)

Utredningen ska lämna förslag på en överföring av vissa socialförsäkringsutgifter till trafikförsäkringen. Utredningen ska redovisas senast den 15 juni 2009.

Proposition Vissa sjukförsäkringsfrågor m.m. (mars 2007)

Ett förslag i propositionen är att arbetsgivarnas ansvar för att göra rehabiliteringsutredningar avskaffas. Lagändringen trädde i kraft 1 juli 2007.

Utredning: Skärpt tillsyn inom socialförsäkringen (mars 2007)

Utredningen ska lämna förslag om hur en funktion för tillsyn av socialförsäkringen kan organiseras och avgränsas. I dag finns ingen från Försäkringskassan oberoende tillsyn inom socialförsäkringsområdet. Utredningen lämnade sitt betänkande den 30 januari 2008.

Uppdrag till Socialstyrelsen och Försäkringskassan om försäkringsmedicinska riktlinjer (februari 2007)

Socialstyrelsen och Försäkringskassan ska fortsätta arbetet med försäkringsmedicinska riktlinjer. Dessa ska bland annat underlätta bedömningen av lämpliga sjukskrivningstider vid olika diagnoser.

Proposition Vissa regler om ränta i samband med återkrav (februari 2007)

Förslaget innebär att Försäkringskassan får ta ut ränta på återkrav av felaktigt utbetalda socialförsäkringsförmåner. Lagändringen trädde i kraft den 1 juli 2007.

Framtidens rehabilitering och företagshälsovård (februari 2007)

Regeringen tillsatte i februari 2007 en kommmitté med uppdrag att utreda och lämna förslag beträffande det framtida huvudmannaskapet och bedrivandet av företagshälsovården. Betänkandet "Ny företagshälsovård - ny kunskapsförsörjning" överlämnades i december 2007.

Landstingen får stärkta drivkrafter för att förbättra sjukskrivningsprocessen (februari 2007)

Avtalet innebär att landstingen åtar sig att implementera Socialstyrelsens och Försäkringskassan riktlinjer för sjukskrivningar. Avtalet innebär att landstingen kan få behålla upp till hälften av de besparingar i statens budget som uppnås genom minskat sjuktal i respektive landsting. Med överenskommelsen ökas landstingen andel av minskade sjukskrivningskostnader som ligger mellan noll och fem procent från 15 till 25 procent och minskningar över fem procent från 25 till 50 procent.

Proposition Avveckling av försäkringsdelegationerna samt ändrad beslutsordning i ärenden om bilstöd. (november 2006)

I propositionen föreslås att försäkringsdelegationerna avvecklas. Ärenden om bilstöd ska avgöras av tjänsteman hos Försäkringskassan i stället för av socialförsäkringsnämnd. Reglerna trädde i kraft 1 januari 2007.

Budgetpropositionen för 2007 (oktober 2006)

-Arbetsgivarnas medfinansiering med 15 procent av sjukpenningen för heltidssjukskrivna avskaffas

-Sänkt inkomsttak vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst i sjukförsäkringen till sju och ett halvt prisbasbelopp.

-Den sjukpenninggrundande inkomsten ska multipliceras med faktorn 0,989 vid beräkning av dagersättning.
Ändringarna trädde i kraft 1 januari 2007.

-Ändring av pensionsrätten för personer med inkomstrelaterad aktivitets- och sjukersättning. Antagandeinkomsten reduceras när det pensionsgrundande beloppet beräknas, från 93 till 80 procent. Ändringen trädde i kraft från och med inkomståret 2007.

Budgetpropositionen för 2007 lämnades till riksdagen den 16 oktober 2006 och beslutades den 21 december 2006.

Sjukförsäkringen

Har inte undermenyer
EU
Har inte undermenyer
Övriga världen

Sjukförsäkringen i Sverige

Sjukförsäkringen är en del av socialförsäkringen. Sjukpenningens storlek beror på den sjukpenninggrundande inkomsten. Syftet är att skapa ekonomisk trygghet. Sjukersättning och aktivitetsersättning kan betalas ut till den vars arbetsförmåga helt eller delvis är nedsatt på grund av sjukdom. Ansvarig myndighet är Försäkringskassan.

Sjukförsäkringsområdets lagar finns i socialförsäkringsbalken

Lagarna på sjukförsäkringsområdet finns i socialförsäkringsbalken. Här finns bland annat bestämmelser om sjukpenning, sjukpenninggrundande inkomst, rehabilitering, sjukersättning, aktivitetsersättning, arbetsskador och närståendepenning.

- Socialförsäkringsbalken på riksdagens webbplats

Ansvariga myndigheter på sjukförsäkringsområdet

Försäkringskassan är den ansvariga statliga myndigheten för sjukförsäkringen. Försäkringskassan utreder, besluter om och betalar ut bidrag och ersättningar.

Myndigheten Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) är den ansvariga tillsynsmyndigheten på sjukförsäkringsområdet. ISF ska värna rättssäkerheten och effektiviteten.

- Försäkringskassans webbplats
- Inspektionen för socialförsäkringens webbplats

Om du blir sjuk

Under länken Sjuk kan du läsa vad som gäller om du är anställd, arbetssökande, har aktiebolag, har enskild firma, är föräldraledig eller studerande.

- Sjuk (Försäkringskassans webbplats)

Den sjukpenninggrundande inkomsten och sjukpenningen

Den sjukpenninggrundande inkomsten motsvarar den förvärvsinkomst som den försäkrade kan antas ha under det närmaste året. Som högst kan den sjukpenninggrundande inkomsten uppgå till sju och ett halvt prisbasbelopp. Prisbasbeloppet för 2013 är 44 500 kronor. (Prisbasbeloppet för 2014 är fastställt till 44 400 kronor).

Sjukpenningens storlek beror på den sjukpenninggrundande inkomsten, multiplicerad med faktorn 0,97.

Sjukpenning kan utbetalas som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukpenning beroende på hur mycket arbetsförmågan är nedsatt.

Utbetalning av sjuklön och sjukpenning

Den första dagen är en karensdag då ingen ersättning utbetalas. Arbetsgivaren betalar sjuklön de följande 13 dagarna. Efter sjuklöneperioden utbetalas sjukpenning från Försäkringskassan. För den som inte har rätt till sjuklön svarar Försäkringskassan för ersättningen även under de första två veckorna i sjukperioden. Läkarintyg krävs från den åttonde dagen i sjukfallet.

- Sjuklön eller sjukpenning (Försäkringskassans webbplats)

Tidiga åtgärder i rehabiliteringskedjan

Det är avgörande med tidiga insatser för att motverka långvarig sjukfrånvaro. En rehabiliteringsgaranti och en utvecklad företagshälsovård utgör viktiga komponenter i rehabiliteringskedjan. De tidiga åtgärderna i rehabiliteringskedjan ska i första hand ske inom hälso- och sjukvården och på arbetsplatsen.

Se även illustrationen om rehabiliteringskedjan i högerspalten.

Närståendepenning för att vårda en närstående svårt sjuk person

En person som avstår från förvärvsarbete för att vårda en närstående svårt sjuk person kan få närståendepenning. Svårt sjuk är sjukdomstillstånd som innebär ett påtagligt hot mot den sjukes liv.

- Närståendepenning (Försäkringskassans webbplats)

Sjukersättning/aktivitetsersättning för personer med helt eller delvis nedsatt arbetsförmåga

Sjukersättning och aktivitetsersättning heter förmånerna i förtidspensionssystemet. Sjukersättning och aktivitetsersättning betalas ut till den vars arbetsförmåga helt eller delvis är nedsatt på grund av sjukdom och där medicinsk behandling eller rehabilitering inte anses leda till ökad arbetsförmåga.

Aktivitetsersättning lämnas till försäkrade i åldrarna 19-29 år medan sjukersättning lämnas till försäkrade i åldrarna 30-64 år. Sjukersättning kan beviljas om arbetsförmågan kan anses stadigvarande nedsatt. Aktivitetsersättning är alltid tidsbegränsad till längst tre år i taget.

- Sjukersättning (Försäkringskassans webbplats)
- Aktivitetsersättning (Försäkringskassans webbplats)

Omprövning och överklagande av Försäkringskassans beslut

Om du är missnöjd med Försäkringskassans beslut kan du begära att Försäkringskassan omprövar beslutet. Skriv ett brev där du anger vilket beslut det gäller, hur du vill att beslutet ändras och varför. Skicka sedan din begäran om omprövning till den enhet där

grundbeslutet fattades. Du måste skicka in din begäran om omprövning inom en viss tid efter det att du tagit del av brevet med beslutet. Det står i beslutet hur lång tid du har på dig.

Om du också är missnöjd med omprövningsbeslutet kan du överklaga det till förvaltningsrätten. Du skickar även i detta fall in ett brev till Försäkringskassan. Den aktuella adressen står i brevet med ditt beslut. Där står också när Försäkringskassan senast måste ha ditt överklagande. Det är Försäkringskassan som skickar in ditt överklagande till förvaltningsrätten efter en kontroll av att ditt brev har kommit in i rätt tid.

Tycker du att även förvaltningsrättens beslut är felaktigt kan du överklaga vidare till kammarrätten och i sista hand till Högsta förvaltningsdomstolen.

Anmäla felaktig eller orättvis behandling av myndighet

Den som anser sig ha blivit felaktigt eller orättvist behandlad av en myndighet kan klaga hos justitieombudsmannen som förkortas JO. (Det officiella namnet är Riksdagens ombudsmän). JO har till uppgift att granska om statliga och kommunala myndigheter följer lagar och förordningar.

JO kan kritisera en myndighet eller en enskild tjänsteman och i särskilda fall väcka åtal mot en tjänsteman som tros ha begått tjänstefel eller annat brott i tjänsten. JO kan dock inte ändra på en kommuns beslut eller en domstolsdom.

- JO Riksdagens ombudsmäns webbplats

Ladda ner Reahabiliteringskedjan (illustration) fri använding för media (pdf 54 kB)
Rehabiliteringskedjan (illustration) fri använding för media (jpg 208 kB)

Sjukförsäkringsfrågor i EU

Varje land utformar själva sina sjukförsäkringssystem. Det finns ett erfarenhetsutbyte som sker inom ramen för den öppna samordningsmetoden i bland annat Kommittén för Social Trygghet (KST).

Kommittén behandlar bland annat policyfrågor på det sociala området och förbereder EPSCO-rådets arbete. EPSCO-rådet är EU:s ministerråd för sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor.

Den öppna samordningsmetoden

Den öppna samordningsmetoden ger samarbetet mellan medlemsstaterna en ny ram för att anpassa den nationella politiken så att vissa gemensamma mål kan uppnås. Denna mellanstatliga metod innebär att medlemsstaterna utvärderar varandra och kommissionen har endast en övervakande roll.

Socialförsäkringsfrågor i EU och EU-samarbete

- Socialförsäkringsfrågor i EU
- EU-samarbete på Socialdepartementets ansvarsområden
- Sjuk när du reser, bor eller arbetar utomlands på Försäkringskassans webbplats
- Sysselsättning, socialpolitik och inkludering på EU-kommissionens webbplats

Sjukförsäkringsfrågor i övriga världen

Sverige samarbetar i sjukförsäkringsfrågor inom några olika internationella organisationer.

Det finns ett samarbete i sjukförsäkringsfrågor med andra organisationer som sysslar med socialförsäkringsfrågor som ISSA (Internation Social Security Association) och FN:s fackorgan för arbetslivsfrågor - ILO (International Labour Organization).

Externa länkar

ISSA:s (Internation Social Security Association) webbplats
ILO:s (international Labour Organization) webbplats

Arbetsskadeförsäkringen

Om man skadas på arbetsplatsen eller på väg till eller från arbetet kan man få ersättning från arbetsskadeförsäkringen. De som omfattas av försäkringen är anställda, egenföretagare och studerande som deltar i arbetsliknande undervisningsmoment till exempel praktik. Ansvarig myndighet är Försäkringskassan.

Arbetsgivaren och skyddsombudet ska informeras vid arbetsskador. Skadan ska anmälas till Försäkringskassan av arbetsgivaren. Egenföretagare ska själva anmäla skadan till Försäkringskassan.

Lagen på arbetsskadeområdet finns i socialförsäkringsbalken

- Socialförsäkringsbalken på riksdagens webbplats

Ansvarig myndighet för arbetsskadeförsäkringen

Ansvarig myndighet för arbetsskadeförsäkringen är Försäkringskassan.

- Om du skadar dig i arbetet (Försäkringskassans webbplats)

Arbetsrelaterade skador

Arbetsskadeförsäkringen ska vara ett reellt skydd vid arbetsrelaterade skador men den ska inte täcka andra skador. Det som har avgörande betydelse för arbetsskadeprövningen är om det förekommer faktorer i den försäkrades arbete som kan ge upphov till den typ av skada som den försäkrade personen har.

Ersättning vid arbetsskada

Vid en arbetsskada måste man själv ansöka om ersättning. För att kunna avgöra om en faktor i den försäkrades personens arbete är skadlig, måste en medicinsk bedömning ingå i underlaget för arbetsskadeprövningen. Vid bestående nedsättning av inkomsten till följd av en arbetsskada kan livränta beviljas. Livräntan ger 100 procent

ersättning för inkomstförlusten och ger även viss följsamhet med standardutvecklingen. Vid dödsfall finns ett efterlevandeskydd.

Anmäla felaktig eller orättvis behandling av myndighet

Den som anser sig ha blivit felaktigt eller orättvist behandlad av en myndighet kan klaga hos justitieombudsmannen som förkortas JO. (Det officiella namnet är Riksdagens ombudsmän). JO har till uppgift att granska om statliga och kommunala myndigheter följer lagar och förordningar.

JO kan kritisera en myndighet eller en enskild tjänsteman och i särskilda fall väcka åtal mot en tjänsteman som tros ha begått tjänstefel eller annat brott i tjänsten. JO kan dock inte ändra på en kommuns beslut eller en domstolsdom.

- Riksdagens ombudsmäns webbplats

Pensioner

Har inte undermenyer
Mål och prioriteringar
Insatser

Så fungerar det

Socialdepartementet, 20 november 2013
Skrivelse om bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd överlämnad till riksdagen
I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser som Riksrevisionen har gjort i rapporten Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd till pensionärer - når förmånerna fram? (RIR 2013:7). Regeringen instämmer i att det är bekymmersamt att det finns ett stort mörkertal inom bostadstillägget och äldreförsörjningsstödet och avser att ge Pensionsmyndigheten i uppdrag att undersöka mörkertalet för förmånerna samt att bedöma vilka förbättringar i informationen som behöver göras.

- Riksrevisionens rapport om bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd till pensionärer - når förmånerna fram?

Socialdepartementet, 11 november 2013
Ulf Kristersson på Stockholm School of Economics i Riga den 11 november
Socialförsäkringsministern talade under måndagens gästföreläsning på Stockholm School of Economics i Riga under ämnet "Swedish Social Policies 100 years". Han föreläste om de svenska socialförsäkringarna de senaste 100 åren och talade mycket om de stora kommande utmaningarna för den svenska modellen.

Socialdepartementet, 16 oktober 2013
Ulf Kristersson talade om demografi och pensioner på SvD Insurance Summit

Den 15 oktober pratade socialförsäkringsministern demografi och pensioner på SvD Insurance Summit. Frågorna väcker stor uppmärksamhet och att andra välfärdsstater har betydligt större demografiska problem än Sverige innebär inte att vi ska vara passiva.

Socialdepartementet, 2 oktober 2013
Ulf Kristersson på SPVs Pensionsdag
Socialförsäkringsminitern pratade pensioner på Statens tjänstepensionsverks (SPV) årliga Pensionsdag i Stockholm den 25 september.

Socialdepartementet, 18 september 2013
Budget för pensioner 2014
Regeringen föreslår att det för ålderspensionärer införs ett fribelopp på arbetsinkomster på 24 000 kronor per år vid beräkning av det inkomstprövade bostadstillägget. Vidare föreslår regeringen att 20 miljoner kronor avsätts 2014 till Pensionsmyndigheten för riktade informationsåtgärder till pensionsspararna. I filmen kommenterar socialförsäkringsminister Ulf Kristersson satsningarna.

- Budget för pensioner 2014

Alla notiser

Ulf Kristerssons nyhetsbrev
I det senaste nyhetsbrev skriver Ulf Kristersson om ökande korttidssjukfrånvaro, riksdagsdebatt om fördelningspolitik, Almedalen och den parlamentariska pensionsgruppen.

Mål och prioriteringar för pensioner

Målet för området är att personer med låg eller ingen inkomstrelaterad pension ska garanteras ett värdesäkrat grundskydd. Efterlevande make ska ges ett rimligt ekonomiskt stöd för att klara omställningen efter ett dödsfall.

Administration och förvaltning av ålderspensionssystemet ska bedrivas med låga kostnader och till nytta för pensionärer och pensionssparare. Informationsgivningen ska ge pensionsspararna goda möjligheter att bedöma sin samlade framtida pension och vad som påverkar den.

Detta vill regeringen

Sverige har ett politiskt stabilt pensionssystem som bygger på en överenskommelse över partigränserna. Pensionssystem är mycket långsiktiga åtaganden där det är centralt med ett stort förtroende. För detta krävs även politiskt stabila regler och god omvårdnad. Regeringens fortsatta avsikt är därför att fortsätta värna och vårda pensionssystemet. för att skapa trygghet, förutsägbarhet och långsiktighet.

För 2013 kommer inkomst- och tilläggspensionerna att öka med 4,1 procent medan förmåner knutna till prisbasbeloppet ökar med 1,1 procent. För en ålderspensionär med 12 000 kronor per månad i inkomstpension betyder det en höjning med nästan 500 kronor. Garantipensionen för en ogift pensionär född 1938 eller senare höjs med 89 kronor i månaden 2013 för den som enbart har full garantipension.

Förutom den allmänna pensionen, har även tjänstepension och privat sparande betydelse för hur stor den totala pensionen blir. För att medborgarna ska kunna göra rationella livsval mellan arbete, pension

och sparande är det helt centralt att på ett enkelt sätt kunna få information om hela sin samlade pension. Därför är frågan om en samlad pensionsinformation fortsatt prioriterad för regeringen.

Prioriteringar 2013

Regeringen gör en riktad satsning på ogifta pensionärer med låga inkomster. Bostadstillägget förstärks för ogifta pensionärer med ytterligare 170 kronor, som en del av höstens budgetsatsning för 2013. Detta berör cirka 232 000 ensamstående pensionärer med bostadstillägg. Förändringen kommer att kosta cirka 430 miljoner kronor per år. Det nya beloppet träder i kraft den 1 januari 2013.

Pensionsåldersutredningen

Pensionsåldersutredningen lämnar sitt slutbetänkande senast 1 april 2013. Utredningen ska lämna förslag och alternativa strategier för hur de pensionsrelaterade åldersgränserna ska hanteras och lämna förslag till åtgärder inom arbetsmiljö eller andra områden som ger förbättrade förutsättningar för att arbeta längre upp i åldrarna. Bakgrunden till uppdraget är en ökande medellivslängd och ett förestående ökande antal äldre i förhållande till antalet förvärvsaktiva.

Pensionsgruppen består av företrädare för de fem partierna som står bakom pensionsöverenskommelsen (S, M, FP, C och KD). Pensionsåldersutredningens slutbetänkande och fortsatta behandling kommer att vara prioriterad i Pensionsgruppen under 2013.

- Dir. 2011:34 Översyn av pensionsrelaterade åldersgränser och möjligheter för ett längre arbetsliv
- Tilläggsdirektiv till Utredningen om översyn av pensionsrelaterade åldersgränser och möjligheter för ett längre arbetsliv (S 2011:05)

Budget

Budgeten för 2013 omfattar drygt 40 miljarder kronor till området ekonomisk trygghet vid ålderdom. Området omfattar: garantipension till ålderspension, efterlevandepension till vuxna, bostadstillägg till pensionärer, äldreförsörjningsstöd och Pensionsmyndigheten.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget omfattar fördelningssystemet (inkomstpension och tilläggspension) och premiepensionssystemet (premiepension). Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget uppgår till cirka 257 miljarder kronor.

Relaterat

Budgetpropositionen för 2013

Insatser

Har inte undermenyer
Budget 2014
Svensk välfärdspolitik 100 år

Pensionsgruppens arbete

Har inte undermenyer
Insatser 2006-2010

Insatser inom pensioner

Nedan är en förteckning över större politiska initiativ eller beslut som regeringen tagit sedan den tillträdde i oktober 2010. Det senaste ligger överst. I menyn till vänster hittar du regeringens prioriterade insatser just nu.

Skrivelse om bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd överlämnad till riksdagen (november 2013)
I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser som Riksrevisionen har gjort i rapporten Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd till pensionärer - når förmånerna fram? (RIR 2013:7).

Höjt fribelopp för pensionärer som arbetar (september 2013)
Regeringen anser att det är angeläget att stimulera till arbete även för den som är pensionär. Därför föreslår regeringen i budgetpropositionen för 2014 att arbetsinkomster inte ska påverka det inkomstprövade bostadstillägget för en ålderspensionär lika mycket som idag. Förslaget innebär att ett fribelopp på arbetsinkomster införs på 24 000 kronor per år innan det påverkar bostadstillägget för en ålderspensionär.

Utredning om behandling av personuppgifter inom ISF (augusti 2013)
Regeringen har tillsatt en utredning som ska analysera behovet av en särskild lagreglering för behandling av personuppgifter för tillsyns- och granskningsverksamheten vid Inspektionen för socialförsäkringen (ISF). Uppdraget ska redovisas senast den 18 juni 2014

Konvention om social trygghet mellan Sverige och Indien (mars 2013)
Regeringen har överlämnat propositionen Konvention om social trygghet mellan Sverige och Indien till riksdagen. Konventionen även kallad socialförsäkringsavtal - syftar till att underlätta rörligheten mellan Sverige och Indien. Avtalet samordnar de indiska och svenska allmänna systemen för ålder-, efterlevande- och förtidspension (för svenskt vidkommande sjuk- och aktivitetsersättningen).

Förbättrat bostadstillägg till pensionärer (september 2012)
Bland alla pensionärer är de ogifta pensionärerna den gruppen med de minsta ekonomiska marginalerna. För att ytterligare bidra till att minska andelen pensionärer med låg ekonomisk standard föreslår därför regeringen i budgetpropositionen för 2013 att höja bostadstillägget för de ogifta pensionärerna med ytterligare 170 kronor. Detta berör cirka 232 000 ensamstående pensionärer med bostadstillägg. Pensionerna finns i utgiftsområde 11.

Utredning om åldersgränsen för uttag från en pensionsförsäkring (augusti 2012)
Regeringen har den 30 augusti, efter ett enigt beslut i pensionsgruppen, givit Pensionsålderutredningen tilläggsdirektiv att även utreda åldersgränsen på 55 år för uttag från tjänste- och privatpensionsförsäkring.

Enklare och effektivare handläggning av bostadstillägg (maj 2012)

I en proposition föreslår regeringen enklare och effektivare handläggning av bostadstillägget för pensionärer (BTP). Huvudförslaget handlar om att övergå till att det beslut om BTP som man som pensionär får gäller tills vidare. Enligt nuvarande regler måste man som pensionär ansöka om BTP varje år.

År 2012 får alla ålderspensionärer som har bostadstillägg till pensionärer (BTP) höjt BTP med 170 kronor i månaden. Motsvarande förbättring görs även för personer som får särskilt bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd. Bostadstillägget kan även påverkas av ändrade pensioner och hyreskostnader.

Förlängd tid för debetänkande i Utredningen om översyn av pensionsrelaterade åldersgränser och möjligheter för ett längre arbetsliv (januari 2012)

Utredningen ska enligt sina direktiv i en första fas göra en analys av de nuvarande åldersgränserna och de hinder och möjligheter som finns för ett längre arbetsliv.

Omfattningen av analysfasen motiverar ytterligare utredningstid innan ett delbetänkande kan lämnas. Delbetänkandet ska i stället redovisas senast den 15 april 2012. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 april 2013.

Hur har pensionärerna det i Sverige - egentligen, seminarium (december 2011)

Mönstret för när man slutar jobba har börjat förändras. Den gamla 65-årsgränsen är inte lika självklar längre, vilket får konsekvenser för inkomsterna för allt fler äldre. Socialdepartementets rapport "Efter 65 - inte bara pension" belyser den ekonomiska situationen för de äldre i Sverige, och hur den har utvecklats under senare år.

Längre arbetsliv och högre pension, seminarium (oktober 2011)

Den 3 oktober bjöd socialförsäkringsminister Ulf Kristersson in till seminariet "Reinvent yourself", Längre arbetsliv och högre pension. Seminariet var en del i seminarieserien Svensk välfärdspolitik 100 år.

Höjt bostadstillägg till pensionärer föreslås (september 2011)

Regeringen föreslår i budgetpropositionen 2012 att alla ålderspensionärer som har bostadstillägg till pensionärer (BTP) får höjt BTP med 170 kronor i månaden. Motsvarande förbättring görs även för personer som får särskilt bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd. Kostnaden för detta beräknas till 500 miljoner kronor per år.

Propositionen Vissa socialförsäkringsfrågor (maj 2011)

I propositionen föreslås bland annat att Försäkringskassan inte längre ska överföra ålderspensionsavgifterna till Första-Fjärde AP-fonderna. I stället ska överföring göras till Pensionsmyndigheten som i sin tur ska överföra dem till de nämnda AP-fonderna.

Nya bestämmelser för behandling av personuppgifter i socialförsäkringen (juli 2011)

Sedan 1 juli 2011 gäller två nya bestämmelser i förordningen (2003:766) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration. Bestämmelserna syftar till att effektivisera Försäkringskassans respektive Pensionsmyndighetens ärendehandläggning. Med stöd av de nya bestämmelserna kommer myndigheterna i större utsträckning än tidigare kunna hämta in vissa kompletterande uppgifter elektroniskt (SFS 2011:48)

Uppdrag till Pensionsmyndigheten att vidta IT-tekniska åtgärder inom premiepensionssystemet (maj 2011)
Regeringen uppdrar åt Pensionsmyndigheten att vidta IT-tekniska åtgärder som omöjliggör massfondbyten inom premiepensionssystemet.

Överyns av pensionsrelaterade åldersgränser och möjligheter för ett längre arbetsliv (april 2011)
Den 14 april fattade regeringen beslut och bekräftade Pensionsgruppens beslut om direktiv samt utredare till utredningen om pensionsrelaterade åldersgränser. Utredningen ska ta fram förslag och alternativa strategier för hur de pensionsrelaterade åldersgränserna ska hanteras och även lämna förslag till åtgärder inom arbetsmiljö eller andra områden som ger förbättrade förutsättningar för att arbeta längre upp i åldrarna.

Socialförsäkringsbalken (januari 2011)
Socialförsäkringsbalken innebär en sammanhållen och heltäckande socialförsäkringslag. Tillämpningsområdet omfattar i princip samtliga av de socialförsäkringsförmåner som för närvarande administreras av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket.

Så fungerar det

Har inte undermenyer
EU
Har inte undermenyer
Övriga världen

Pensioner i Sverige

Alla som bor eller har arbetat i Sverige har rätt till pension. Pensionen grundas på hela livsinkomsten. Varje år som man arbetar tjänar man in pengar till sin framtida pension. Pensionen är kopplad till Sveriges ekonomiska tillväxt. Utvecklas inkomsterna bra blir pensionerna högre, blir inkomstutvecklingen sämre utvecklas pensionerna i motsvarande mån. Garantipensionen finns som ett grundskydd för den som haft liten eller ingen arbetsinkomst under livet. Ansvarig myndighet är Pensionsmyndigheten.

Så fungerar det
"Så fungerar det" beskriver området i Sverige och samarbetet i EU och övriga världen. Vi tar upp hur det styrs i form regler, strategier eller handlingsplaner och vilka som är de grundläggande principerna. Du hittar också ansvariga myndigheter eller organ.
Pensionsområdets lagar finns i socialförsäkringsbalken
Lagarna på pensionsområdet finns i socialförsäkringsbalken. Tillämpningsområdet omfattar i princip samtliga av de socialförsäkringsförmåner som administreras av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket.

- Socialförsäkringsbalken på riksdagens webbplats

Ansvariga myndigheter på pensionsområdet

Ansvarig myndighet för pensionerna är Pensionsmyndigheten. Myndigheten Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) är ansvarig tillsynsmyndighet på pensionsområdet.

- Pensionsmyndighetens webbplats
- Inspektionen för socialförsäkringens webbplats

Pensionssystemets olika delar

Det svenska pensionssystemet består av flera olika delar: inkomstpension, premiepension och garantipension. Utöver detta tillkommer för de flesta avtalspension/tjänstepension och eventuellt eget pensionssparande.

- Ds 2009:53 Detta är pensionsöverenskommelsen

Pensionssystemet är långsiktigt stabilt

Pensionssystemet är följsamt mot den ekonomiska tillväxten och tål demografiska förändringar. Systemet är långsiktigt stabilt - både finansiellt och politiskt. Pensionen grundas på hela livsinkomsten. Pensionsåldern är rörlig. Både inkomst- och premiepension kan tas ut från 61 års ålder. Pensionen kan tas ut helt eller delvis. Man kan arbeta samtidigt som man tar ut pension.

Pensionssystemet är stabilt därför att pensionens storlek bestäms av bland annat medellivslängd och eftersom utbetalad inkomstpension och intjänad pensionsrätt följer löneutvecklingen. Utvecklas inkomsterna bra blir pensionerna högre, blir inkomstutvecklingen sämre utvecklas pensionerna i motsvarande mån.

Inkomstpension baseras på den sammanlagda inkomsten under hela livet

Inkomstpensionen är den huvudsakliga delen av den allmänna pensionen och baseras på den sammanlagda inkomsten under hela livet. Ju längre man arbetar desto mer pension får man. Principen innebär att värdet av alla inbetalda pensionsavgifter - det som betalas in under yrkeslivet - motsvarar det vi får ut som pensionärer i form av pension.

De pensionsgrundande inkomsterna är löner, ersättningar från socialförsäkringssystemet och arbetslöshetsförsäkringarna.

- Inkomstpension på Pensionsmyndighetens webbplats

Premiepensionen kan du påverka själv genom hur du placerar dina pengar.

Även premiepensionen baseras på hela livets inkomster. Premiepensionen är fonderad och var och en får själv välja vilka fonder den ska placeras i.

- Premiepension på Pensionsmyndighetens webbplats

Garantipension finns som ett grundskydd för dig som haft liten eller ingen arbetsinkomst under livet

Den som själv inte har arbetat ihop en tillräcklig pension garanteras en utfyllnad med garantipension. Utfyllnaden finansieras via statsbudgeten. Garantipensionen är värdesäkrad. Den ökar i takt med priserna genom att den är kopplad till det så kallade prisbasbeloppet som Statistiska Centralbyrån (SCB) räknar ut. För att få full garantipension krävs att du har bott minst 40 år i Sverige. Har du bott i Sverige kortare tid minskar garantipensionen

- Garantipension på Pensionsmyndighetens webbplats

Bostadstillägg till pensionärer med låga pensioner

Bostadstillägg till pensionärer (BTP) är en del i grundskyddet för pensionärer med låga pensioner. Om du har rätt till bostadstillägg till pensionärer beror på din inkomst, dina tillgångar och kostnaden för bostaden.

- Bostadstillägg till pensionärer på Pensionsmyndighetens webbplats

Efterlevandepension ska täcka en del av den försörjning som den avlidna bidrog med

Makar och barn till avlidna kallas efterlevande. I efterlevandepensionen ingår inkomstrelaterade förmåner i form av barnpension, omställningspension och övergångsvis änkepension samt särskild efterlevandepension enligt övergångsregler. Därtill kan ett grundskydd betalas ut till vuxna efterlevande i form av garantipension och till barn i form av efterlevandestöd.

- Efterlevandepension på Pensionsmyndighetens webbplats

Omprövning och överklagande av Pensionsmyndighetens beslut

Om du är missnöjd med Pensionsmyndighetens beslut kan du begära att myndigheten omprövar beslutet. Skriv ett brev där du anger vilket beslut det gäller, hur du vill att beslutet ändras och varför det ska ändras. Skicka sedan din begäran om omprövning till Omprövningsenheten. Du måste skicka in din begäran om omprövning inom en viss tid efter det att du tagit del av brevet med beslutet. Det står i beslutet hur lång tid du har på dig.

Om du också är missnöjd med omprövningsbeslutet kan du överklaga det till förvaltningsrätten. Du skickar även i detta fall in ett brev till Omprövningsenheten. Den aktuella adressen står i brevet med ditt beslut. Där står också när ditt brev med överklagande senast måste vara hos Pensionsmyndigheten. Det är Pensionsmyndigheten som skickar in ditt överklagande till förvaltningsrätten efter en kontroll av att ditt brev har kommit in i rätt tid. Tycker du att även förvaltningsrättens beslut är felaktigt kan du överklaga vidare till kammarrätten och i sista hand till Högsta förvaltningsdomstolen.- JO Riksdagens ombudsmäns webbplats

Pensionsfrågor i EU

Varje land utformar själva sina pensionssystem. Det finns ett erfarenhetsutbyte som sker inom ramen för den öppna samordningsmetoden i bland annat Kommittén för Social Trygghet (KST).

Kommittén behandlar bland annat policyfrågor på det sociala området och förbereder EPSCO-rådets arbete. EPSCO-rådet är EU:s ministerråd för sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor.

Socialförsäkringsfrågor i EU och EU-samarbete

- Socialförsäkringsfrågor i EU
- EU-samarbete inom Socialdepartementets område

Den öppna samordningsmetoden

Den öppna samordningsmetoden ger samarbetet mellan medlemsstaterna en ny ram för att anpassa den nationella politiken så att vissaa gemensamma mål kan uppnås. Denna mellanstatliga metod innebär att medlemsstaterna utvärderar varandra och kommissionen har endast en övervakande roll.

Pensionsfrågor i övriga världen

Sverige samarbetar i pensionfrågor inom några olika internationella organisationer.

Det finns ett löpande samarbete kring pensioner i OECD (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling). Det finns även ett samarbete med andra organisationer som sysslar med socialförsäkringsfrågor som ISSA (Internation Social Security Association) och FN:s fackorgan för arbetslivsfrågor - ILO (International Labour Organization).

Externa länkar

- ISSA:s (Internation Social Security Association) webbplats
- OECD (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling) webbplats
- ILO:s (International Labour Organization) webbplats

Budget för pensioner 2014

Regeringen föreslår att det för ålderspensionärer införs ett fribelopp på arbetsinkomster på 24 000 kronor per år vid beräkning av det inkomstprövade bostadstillägget. Vidare föreslår regeringen att 20 miljoner kronor avsätts 2014 till Pensionsmyndigheten för riktade informationsåtgärder till pensionsspararna.

I filmen kommenterar socialförsäkringsminister Ulf Kristersson budgetsatsningarna.

Höjt fribelopp för pensionärer som arbetar

Regeringen anser att det är angeläget att stimulera till arbete även för den som är pensionär. Därför föreslår regeringen att arbetsinkomster inte ska påverka det inkomstprövade bostadstillägget för en ålderspensionär lika mycket som idag. Förslaget innebär att ett fribelopp på arbetsinkomster införs på 24 000 kronor per år innan det påverkar bostadstillägget för en ålderspensionär. Om bostadstillägg till pensionärer kan betalas ut beror på inkomst, tillgångar och bostadskostnad.

Pensionsinformationen behöver bli ännu bättre

Regeringen föreslår att 20 miljoner kronor avsätts 2014 till Pensionsmyndigheten för riktade informationsåtgärder till pensionsspararna. Pensionsspararna ska ha goda möjligheter att bedöma sin framtida pension och vad som påverkar den. Det är angeläget att det finns ett lättillgängligt och bra beslutsunderlag för alla i form av en prognos om hela den framtida pensionen. Först då kan man fullt ut se konsekvenserna av ett längre arbetsliv och agera därefter.

Det finns ett behov av att stödja pensionsspararna i olika valsituationer i livet, och att se till pensionsspararnas behov som konsumenter. Pensionsspararna kan behöva information om konsekvenser för pensioner som inte alltid är uppenbara men som kan påverka de livsvalen. Det kan gälla hur pensionen påverkas vid olika livshändelser såsom deltidsarbete eller föräldraledighet. För olika grupper behövs riktade informationssatsningar, exempelvis för företagare, invandrade och de som arbetar i branscher utan tjänstepension.

Relaterat

Budget för Socialdepartementets områden 2014

Svensk välfärdspolitik 100 år

Har inte undermenyer
Framtidens pensioner?
Har inte undermenyer
Psykisk ohälsa
Har inte undermenyer
Vad lär oss 1900-talet?
Har inte undermenyer
Hur har pensionärerna det?
Har inte undermenyer
Längre arbetsliv och högre pension?
Har inte undermenyer
Välfärdspolitik och ekonomin - hur hänger det ihop
Har inte undermenyer
Sysselsättning eller bara aktivitetsersättning?

Seminarieserien Svensk välfärdspolitik 100 år

Svensk välfärdspolitik fyller 100 år den här mandatperioden (den första allmänna pensionen 1913). Detta uppmärksammas genom en serie framåtblickande seminarier om vår egen tids välfärdsutmaningar. Det senaste seminariet "Vad lär oss 1900-talet? Underskattat och överskattat i Sveriges välfärdspolitiska arv" ägde rum den 18 april 2012.

Se webbintervjuer under rubriken "Framtidens pensioner" där föreläsarna svarar på frågan "Vilken är den största utmaningen för de framtida pensionerna?".

Pensionsgruppens arbete

Har inte undermenyer
Premiepensionsöversyn
Har inte undermenyer
Buffertkapitalutredning
Har inte undermenyer
God kunskap om sin pension
Har inte undermenyer
Stoppa massfondbyten
Har inte undermenyer
Pensionsåldersutredning

Sidorna inom detta område innehåller nyheter om Pensionsgruppens arbete. Gruppen består av företrädare för de fem partierna som står bakom pensionsöverenskommelsen (S, M, FP, C och KD) med socialförsäkringsminister Ulf Kristersson som ordförande. Den ska värna överenskommelsen och vårda pensionsreformen och dess grundläggande principer.

Överenskommelsen om pensionerna är mellan flera partier och därför finns en formell grupp med medlemmar från dessa. Pensionsgruppen ska samråda om frågor som gäller pensionsreformen och om det behövs ta initiativ till justeringar i pensionssystemet. Det finns ingen sluttidpunkt för gruppens arbete utan uppdraget gäller så länge som pensionsöverenskommelsen står fast.

Ledamöter i gruppen

Ulf Kristersson, ordf (M), Tomas Eneroth (S), Kurt Kvarnström (S), Lars-Arne Staxäng (M), Ulf Nilsson (FP), Solveig Zander (C) och Lars Gustafsson (KD).

Insatser inom pensioner 2006-2010

Under mandatperionden 2006-2010 har regeringen tagit följande större politiska initiativ eller beslut inom pensionsområdet. Det senaste ligger överst.

Pensionsmyndigheten (januari 2010)

Den nya myndigheten Pensionsmyndigheten startade sin verksamhet den 1 januari 2010.

Propositionen Kompletteringar av socialförsäkringsbalken (december 2009)

Onsdagen den 16 december överlämnade regeringen proposition Kompletteringar av socialförsäkringsbalken (prop. 2009/10:69) till riksdagen. I denna föreslås att socialförsäkringsbalken uppdateras med de ändringar i den nuvarande socialförsäkringslagstiftningen som inte tidigare har kunnat beaktas i arbetet med balken.

Socialförsäkringsbalken träder i kraft den 1 januari 2011. Den innebär en ny sammanhållen och heltäckande socialförsäkringslag, som ersätter ungefär 30 gällande socialförsäkringsförfattningar.

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF), (juli 2009)

Den nya myndigheten Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) startade sin verksamhet den 1 juli 2009.

Proposition om en socialförsäkringsbalk (juni 2009)

I propositionen 2008/09:200 föreslås en ny sammanhållen och heltäckande socialförsäkringslag, som ersätter ungefär 30 gällande socialförsäkringslagar. Tillämpningsområdet omfattar i princip samtliga av de socialförsäkringsförmåner som tidigare administrerades av Försäkringskassan, Premiepensionsmyndigheten och Skatteverket.

Det nya regelverket trädde i kraft den 1 januari 2011. Propositionen föregicks av utredningen om samordning av socialförsäkringslagarna (SamSol) SOU 2005:114. Utredningen föreslog en socialförsäkringsbalk.

Propositionen Utjämnat värde för buffertfonden vid beräkning av balanstalet (juni 2009)

Regeringen har onsdagen den 10 juni överlämnat prop. 2008/09:219 Utjämnat värde för buffertfonden vid beräkning av balanstalet till riksdagen. I propositionen föreslår man att vid beräknandet av balanstalet ska till avgiftstillgången läggas ett värde av buffertfonden (första-fjärde och sjätte AP-fonden) beräknat som ett medelvärde av de tre senaste årens redovisade marknadsvärde, istället för det senast kända marknadsvärdet. Lagförslaget föreslås träda i kraft senast den 25 november 2009.

Propositionen Beräkning av förmögenhet vid fastställande av vissa förmåner (juni 2009)

Fredagen den 5 juni överlämnade regeringen propositionen Beräkning av förmögenhet vid fastställande av vissa förmåner (prop. 2008/09:203) till riksdagen. Propositionen innehåller en ny lag för beräkning av förmögenhet vid fastställande av vissa socialförsäkrings- och studiestödsförmåner. Förslaget innebär att förmögenhetsprövning för nämnda förmåner från och med den 1 januari 2010 ska kopplas till denna lag.

Propositionen Pensionsmyndigheten och dess verksamhet (juni 2009)

Fredagen den 5 juni 2009 lämnade regeringen propositionen Pensionsmyndigheten och dess verksamhet (prop.2008/09:202) till riksdagen. Syftet med att inrätta en myndighet med ansvar för pensioner är att förbättra tillgänglighet och service för medborgarna samt att förbättra styrningen och effektivisera administrationen av den nya myndigheten. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2010.

Ekonomisk kompensation vid lång handläggningstid hos Försäkringskassan (maj 2009)

En särskild utredare ska undersöka förutsättningarna för att införa en skyldighet för Försäkringskassan att ekonomiskt kompensera enskilda som har fått vänta på en utbetalning av ersättning under oacceptabelt lång tid. Utredaren ska analysera och utveckla de principiella och praktiska skäl som kan tala för och emot en sådan skyldighet. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2010.

Budgetpropositionen för 2009 (september 2008)

Regeringen föreslår att pensionärer med den lägsta ekonomiska standarden ska få en förbättrad disponibel inkomst genom att den skäliga levnadsnivån inom förmånerna särskilt bostadstillägg för pensionärer och äldreförsörjningsstöd höjs från den 1 januari 2009.

Regeringen föreslår också att en ny samlad pensionsmyndighet inrättas den 1 januari 2010. Den nya myndigheten övertar hela administrationen av den allmänna ålderspensionen (inkomstpension, tilläggspension, premiepension och garantipension) samt vissa andra pensionsförmåner från Försäkringskassan och Premiepensionsmyndigheten (PPM).

Nordisk socialförsäkringsportal (juni 2008)

På socialförsäkringsportalen finns information om socialförsäkringen i de nordiska länderna och om bestämmelserna om var man är försäkrad i olika situationer samt länkar till rätt myndighet i rätt land. De områden som berörs är förmåner vid sjukdom, föräldraledighet, arbetslöshet, studier och pensionering.

Uppdrag till Försäkringskassan att föreslå åtgärder för att minska förekomsten av felaktiga utbetalningar och bidragsbrott (november 2007)

Försäkringskassan fick i uppdrag att föreslå möjliga åtgärder som regeringen kan vidta för att förhindra felaktiga utbetalningar och minska förekomsten av bidagsbrott inom socialförsäkringssystemet. Uppdraget redovisades i december 2007.

Propositionen Vissa sjukförsäkrings- och pensionsfrågor, (maj 2007)

Propositionen innehåller:
- Beslut om pensionsgrundande inkomst. Skatteverkat ska från och med taxeringsåret 2008 meddela beslut om pensionsgrundande inkomst. Tidigare meddelades beslutet av Försäkringskassan. Förslaget gäller från den 1 januari 2008.

Vårpropositionen 2007 (april 2007)

Förändrat bostadstillägg till pensionärer (BTP) gör det förmånligare att arbeta genom att öka den andel som den enskilde får behålla av bostadstillägget när arbetsinkomsten ökar. Förslaget gäller från den 1 januari 2008. Vårpropositionen lämnades till riksdagen den 16 april 2007 och beslutades den 20 juni 2007.

Utredning Skärpt tillsyn inom socialförsäkringen (mars 2007)

Utredningen ska lämna förslag om hur en funktion för tillsyn av socialförsäkringen kan organiseras och avgränsas. I dag finns ingen från Försäkringskassan oberoende tillsyn inom socialförsäkringsområdet. Utredningen lämnade sitt betänkande den 30 januari 2008.

Propositionen Vissa regler om ränta i samband med återkrav (februari 2007)

Förslaget innebär att Försäkringskassan får ta ut ränta på återkrav av felaktigt utbetalda socialförsäkringsförmåner. Lagändringen trädde i kraft den 1 juli 2007.

Proposition Vissa pensionsfrågor (december 2007)

I propositionen föreslås bland annat att flera regeländringar för pensionärer samt för Försäkringskassan. Ett exempel är när taxeringsvärde på fritidsfastigheter ändras ska det vara tillåtet för Försäkringskassan att göra automatiska omräkningar av bostadstillägg till pensionärer (BTP) utan att först meddela pensionärerna. Propositionen beslutades av riksdagen den 14 mars 2007.

Budgetpropositionen för 2007 (oktober 2006)

-Höjd bostadskostnadsgräns för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd för den som är 65 år eller äldre. Reglerna trädde i kraft 1 januari 2007.
- Ändring av pensionsrätten för personer med inkomstrelaterad aktivitets- och sjukersättning. Antagandeinkomsten reduceras när det pensionsgrundande beloppet beräknas, från 93 till 80 procent. Ändringen trädde i ikraft från och med inkomståret 2007.
Budgetpropositionen för 2007 lämnades till riksdagen den 16 oktober 2006 och beslutades den 21 december 2006.

Framtidens pensioner? Seminarium 17 juni 2013.

För 100 år sedan infördes Sveriges första riktiga pensionssystem. Den svenska pensionsreformen var varken tidig eller generös och andra länder låg före det fattiga Sverige. Men pensionsreformen 1913 var ändå unik - den omfattade alla, inte bara den tidens nyligen urbaniserade industriarbetare. Den blev generell och därmed var en av den moderna välfärdsstatens byggstenar på plats.

Nu 100 år senare står Sverige inför nya pensionsutmaningar: Om demografi, arbetsmiljö och diskriminering; om finansförvaltning och individuella val i premiepensionen; och om samhällsekonomisk följsamhet och risk för volatilitet.

De som nyligen gjort utredningar, granskningar och analyser av pensionssystemet diskuterade helheten på ett seminarium inför remisser och politiska ställningstaganden.

Webbintervjuer från seminariet

Se webbintervjuer där föreläsarna svarar på frågan "Vilken är den största utmaningen för de framtida pensionerna?".

Webbfilm från seminariet

Se webbfilm med hela seminariet Framtidens pensioner den 17 juni. Seminariet var en del i serien Svensk välfärdspolitik 100 år.

Ladda ner

Inbjudan och intresseanmälan till seminariet Framtidens pensioner? (pdf 75 kB)

Psykisk ohälsa och intellektuella funktionsnedsättningar viktiga välfärdsutmaningar. Seminarium 12 november 2012.

Svensk välfärdspolitik fyller 100 år den här mandatperioden. Detta uppmärksammas genom seminarier om vår tids välfärdsutmaningar. Måndagen 12 november 2012 höll Ulf Kristersson ett seminarium där psykisk ohälsa och intellektuella funktionsnedsättningar lyftes upp.

Psykisk ohälsa ökar kraftigt i västvärldens länder, även i Sverige. Särskilt unga människor drabbas av oro, ångest, depression och andra psykiska tillstånd, och riskerar att hamna i utanförskap. En del personer föds också med funktionsnedsättning som minskar chanserna till deltagande i arbetslivet och samhället i stort. Att bryta denna utveckling och öka chanserna till sysselsättning tillhör välfärdssamhällets största utmaningar, men det är en komplex problematik.

Hur kan hälso- och sjukvården och politiken bidra från sitt håll och vilka metoder kan individer själva tillämpa för att förbättra sin hälsa och må bättre? Det var några av frågorna som diskuterades vid seminariet som leddes av socialförsäkringsminister Ulf Kristersson.

Ulf Kristersson och Gerhard Andersson lyfter upp följderna av psykisk ohälsa

I en webbintervju framhåller Ulf Kristersson att psykisk ohälsa bland unga är en underskattad välfärdsutmaning som behöver tas på allvar.
- Risken är annars att unga hamnar i långa sjukskrivningar och slås ut från arbetsmarknaden för gott, säger Ulf Kristersson.

Gerhard Andersson, professor i klinisk psykologi vid Linköpings universitet pekar i webbintervjun på de totala samhällskostnaderna som psykisk ohälsa bland unga medför. Gerhard Andersson pratar också om vilka behandlingsformer som gett bäst resultat.
- Kostnaderna omfattar inte bara vård och sjukfrånvaro utan även indirekta kostnader, till exempel utebliven konsumtion, menar Gerhard Andersson.

Seminariet visade former som fungerar

Ulf Kristersson menar att det är viktigt att frågan tas på allvar.
- Det innebär inte att man inte kan arbeta eller göra nytta i arbetslivet. Därför vill regeringen ge konkreta tips på hur man kan göra. Det finns former som fungerar för att få unga tillbaka i arbetslivet som många redan har prövat, säger Ulf Kristersson i webbintervjun nedan.

Stefan Tengman uppmanar att se bortom funktionsnedsättningen

Stefan Tengman är författare av skriften "Från särskolan till arbete". Ett konkret tips som Stefan Tengman ger i följande webbintervju är att se bortom funktionsnedsättningen.
- Det handlar mycket om att ungdomarna och arbetsgivarna ska utmana sig själva, säger Stefan Tengman.

Ta del av skriften "Från särskolan till arbete" som visar på exempel där unga med funktionsnedsättning på olika sätt har fått meningsfulla arbeten och på fördelarna för deras arbetsgivare.

- Skrift: Från särskolan till arbete

Deltagare på seminariet

En intresserad publik fick ta del av föredrag från följande föreläsare:

Ing-Marie Wieselgren, överläkare, expert i psykiatrifrågor SKL
Psykiska besvär hos vuxna och unga - en nulägesbeskrivning och framtidsspaning

Stefan Tengman, skriftförfattare
Att få unga med funktionsnedsättning i arbete

Gerhard Andersson, professor i klinisk psykologi, Linköpings universitet
Verkningsfulla behandlingsmetoder för psykisk ohälsa och framtidens behandlingar

Gerry Larsson, professor i psykologi, Försvarshögskolan
Att bygga mental hälsa - individens livsstil och förhållningssätt i vardagen

Vad lär oss 1900-talet? Seminarium 18 april 2012

Underskattat och överskattat i Sveriges välfärdspolitiska arv. Socialförsäkringsminister Ulf Kristersson bjöd in till ett seminarium i Socialdepartementets seminarieserie om den svenska välfärdspolitikens historia.

2013 fyller modern svensk välfärdspolitik 100 år, med start i den första riktiga socialförsäkringen - pensionsreformen 1913. Sedan dess har den svenska välfärdsmodellen utvecklats genom både brett samförstånd och hårda konflikter. I efterhand kan utvecklingen verka given, men så framstod det nog inte när det begav sig. I detta seminarium diskuterades några formativa skeden och skiften inom välfärdspolitiken.

Några av Sveriges ledande forskare och opinionsbildare gav sin bild av den svenska välfärdsmodellens utveckling, från det kyrkliga ansvaret, via begynnande välfärdsstat och den sociala ingenjörskonsten till individualism och valfrihetsreformer.

Föreläsare var Marika Markovits, direktor Stockholms Stadsmission: "Från kyrklig välgörenhet till professionellt idéburet arbete", Stig-Björn Ljunggren, fil dr statsvetenskap och socialdemokratisk samhällsdebattör: "Välfärdsstatens arkitekter - hur tänkte de (om de tänkte)?", Yvonne Hirdman, professor emerita i historia, Stockholms Universitet och Södertörns Högskola: "Politikens nya former - Myrdals och den sociala ingenjörskonsten" och Thomas Idergard, senior advisor Magnora: "Valfrihetsidén - välfärdsstatens räddare eller dödgrävare?"

Ladda ner

Program 18 april (pdf 586 kB)
Thomas Idergard presentationsbilder 18 april (pdf 598 kB)

Hur har pensionärerna det i Sverige - egentligen. Seminarium 13 december 2011.

Bakgrund

Mönstret för när man slutar jobba har börjat förändras. Den gamla 65-årsgränsen är inte lika självklar längre, vilket får konsekvenser för inkomsterna för allt fler äldre. Socialdepartementets rapport "Pensionärernas levnadsförhållanden" belyser den ekonomiska situationen för de äldre i Sverige, och hur den har utvecklats under senare år. Rapporten presenterades den 13 december, då socialförsäkringsminister Ulf Kristersson bjöd in till ett seminarium i serien "Svensk välfärdspolitik 100 år".

Föreläsare på seminariet

Föreläsare på seminariet var Sara Örnhall Ljungh och Magnus Sjöström från Socialdepartementet, europaparlamentariker Olle Schmidt och Annika Sundén, vice generaldirektör på Pensionsmyndigheten samt socialförsäkringsminister Ulf Kristersson

Relaterat

Efter 65 - inte bara pension

Ladda ner

Annika Sundén presentationsbilder 13 december (pdf 427 kB)
Magnus Sjöström Sara Örnhall Ljungh presentationsbilder, 13 december (pdf 230 kB)
Program 13 december (pdf 585 kB)

Längre arbetsliv och högre pension. Seminarium 3 oktober 2011.

Den 3 oktober bjöd socialförsäkringsminister Ulf Kristersson in till seminariet "Reinvent yourself", Längre arbetsliv och högre pension. Seminariet är en del i seminarieserien Svensk välfärdspolitik 100 år.

Föreläsare på seminariet var socialförsäkringsminister Ulf Kristersson; Juhani Ilmarinen, professor emeritus i arbetsmedicin; Ingemar Eriksson, departementsråd och utredare i utredningen Översyn i pensionsrelaterade åldersgränser och möjligheter för ett längre arbetsliv; Sara Sterner, rekryteringschef på Agentum och Oskar Nordström Skans, docent i nationalekonomi och ansvarig för Långtidsutredningen 2011.

Bakgrund

De flesta tycks vara överens: på sikt innebär den ökande medellivslängden att vi måste arbeta längre än i dag, om vi vill behålla samma levnadsstandard. På sikt kommer den ökande medellivslängden att få konsekvenser för pensionssystemet. Men många andra faktorer spelar också in: människors attityder till åldrande, individualism, arbete och hälsa. Frågorna berör nästan alla, och engagerar därefter.

Hur ska det längre arbetslivet se ut i praktiken? Vill vi arbeta längre, och vill våra arbetsgivare samma sak? Och hur är det med den omdiskuterade åldersdiskrimineringen - eller "agerism" som de säger i USA: hur ser fördomarna mot äldre arbetskraft ut?

.Relaterat

Pressmeddelande: Ulf Kristersson bjuder in till seminarium om förlängt arbetsliv

Ladda ner

Program 3 oktober (pdf 587 kB)
Juhani Ilmarinen, presentationsbilder, 3 oktober (pdf 1,1 MB)
Nordström Skans, presentationsbilder, 3 oktober (pdf 231 kB)

Välfärdspolitiken och ekonomin - hur hänger de ihop? Seminarium 13 juni 2011.

Måndagen den 13 juni bjöd socialförsäkringsminister Ulf Kristersson in till ett seminarium om socialförsäkringar och ekonomi. Seminariet är en del i serien Svensk välfärdspolitik 100 år.

Föreläsare på seminariet

Föreläsare på seminariet var socialförsäkringsminister Ulf Kristersson; Magnus Henrekson, professor i nationalekonomi, vd Institutet för Näringslivsforskning; Annika Creutzer, ekonomijournalist och privatekonomisk expert; Andreas Bergh, välfärdsforskare vid Lunds Universitet och IFN; Laura Hartmann, forskningschef SNS och docent i nationalekonomi och Annika Ström Melin, ledarskribent på Dagens Nyheter, kunnig om Europafrågor.

Bakgrund

Socialförsäkringar kan både hjälpa och stjälpa ett lands ekonomi. Väl utformad välfärdspolitik skapar trygghet och rättvisa och uppmuntrar samtidigt till arbete och tillväxt, dessutom på ett kostnadseffektivt sätt. Men ett dåligt utformat system kan bli ohållbart dyrt, ha felaktiga incitament och till och med leda till statsfinansiell kris.

Sverige har erfarenhet av båda modellerna. Trots det intima sambandet mellan ekonomi och välfärdspolitik deltar socialförsäkringsvärlden sällan i den ekonomiska debatten. Det är märkligt. En del av ekonomin som i Sverige omfattar 15 procent av BNP och en fjärdedel av statsbudgeten måste naturligtvis ha en stor plats i diskussionen om makroekonomin.

Relaterat

Pressmeddelande: Samordning mot fusk och bidragsbrott

Ladda ner

Program 13 juni (pdf 586 kB)

Unga förtidspensionärer. Seminarium 29 mars 2011.

Sysselsättning - eller bara aktivitetsersättning? Ett seminarium inför ett reformarbete om unga förtidspensionärer.

Föreläsare på seminariet

Föreläsare på seminariet var socialförsäkringsminister Ulf Kristersson, Ing-Marie Wieselgren, psykiater och expert i psykiatrifrågor, SKL, Adriana Lender, generaldirektör Försäkringskassan, Pär Larshans, hållbarhetschef Max Hamburgerrestauranger, Anders Forslund, professor och biträdande chef, IFAU och Monica Rydén, projektledare Hjälpmedelsinstitutet.

Bakgrund

Det senaste året har över 6 000 unga människor mellan 20 och 30 år förtidspensionerats. Sedan 2003 har antalet närapå tredubblats. Varje år leds flera tusen ungdomar direkt in från särskola till förtidspension, medan lika många snabbt lämnar arbetslivet på grund av psykisk ohälsa. Alltför få återvänder senare till jobb och egen inkomst. Risken är stor att dessa ungdomar får sociala och ekonomiska problem senare i livet. Att bryta denna utveckling är en av dagens största utmaningar, men består av en mycket komplex problematik.

Socialförsäkringsminister Ulf Kristersson bjöd in till ett kunskapsseminarium om unga förtidspensionärer den 29 mars: Vilka problem har de och vilka problem får de? Hur samspelar skolan och det framtida arbetslivet? Vad kan vi göra för unga människor med psykisk ohälsa? Hur kan vi bidra till att minska utanförskapet och utveckla en arbetsmarknad för dem som har en tydlig - men begränsad - arbetsförmåga? Hur blir nya diagnoser en grund för bra hjälp snarare än ett skäl att räknas bort?

Ladda ner Program 29 mars (pdf 749 kB)

Göran Hägglund.

Socialminister.

Föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar

Har inte undermenyer
Mål och prioriteringar
Insatser

Så fungerar det

Ansvarigt statsråd Göran Hägglund Socialminister
Ansvarigt departement Socialdepartementet

Socialdepartementet, 1 oktober 2013
Regeringen föreslår delat barnbidrag och flerbarnstillägg
Regeringen lämnar i en proposition förslag om bland annat utbetalning av barnbidrag, anmälan för flerbarnstillägg och beräkning av flerbarnstillägg i vissa fall. När föräldrarna har gemensam vårdnad om ett barn ska barnbidraget betalas ut med hälften till vardera föräldern om föräldrarna inte har anmält vem som ska vara bidragsmottagare. Om föräldrarna i en gemensam anmälan anger vem som ska vara bidragsmottagare betalas barnbidraget till den angivna mottagaren.

- Regeringen föreslår delat barnbidrag och flerbarnstillägg

Socialdepartementet, 24 september 2013
Nya åldersgränser och ökad flexibilitet i föräldraförsäkringen
Regeringen föreslår i en proposition att föräldrapenning efter barnets fyraårsdag ska kunna lämnas under högst 96 dagar. I förslaget betonas att huvuddelen av föräldrapenningen bör användas när barnet är litet och behovet av omvårdnad från föräldrarna är som störst. Propositionen innehåller även förslag om att åldersgränsen för att ta ut föräldrapenning höjs så att förmånen kan lämnas till dess att barnet har fyllt tolv år mot i dag åtta år.

- Nya åldersgränser och ökad flexibilitet i föräldraförsäkringen

Socialdepartementet, 18 september 2013
Budget för föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar 2014
Regeringen föreslår en höjning av bostadsbidraget i form av det särskilda bidraget för hemmavarande barn. I filmen kommenterar socialminister Göran Hägglund satsningen.

- Budget för föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar 2014

Socialdepartementet, 12 september 2013
Höjt bostadsbidrag i form av särskilt bidrag för hemmavarande barn
Regeringen vill fortsätta stärka barnhushåll med låga inkomster. Därför föreslås i budgetpropositionen för 2014 en höjning av bostadsbidraget, i form av särskilt bidrag för hemmavarande barn.

- Pressmeddelande: Höjt bostadsbidrag i form av särskilt bidrag för hemmavarande barn

Socialdepartementet, 11 juni 2013
Förändringar i utbetalningen av barnbidrag och flerbarnstillägg
I en promemoria redovisas förslag om utbetalning av barnbidrag som ger ökade förutsättningar för föräldrar att kunna dela på barnbidraget. Promemorian innehåller även ett regelförenklingsförslag om slopad anmälningsskyldighet för flerbarnstillägg i vissa fall. Syftet är att förenkla föräldrars samarbete i ekonomiska frågor som rör barnet. Lagändringarna med vissa övergångsbestämmelser föreslås träda i kraft den 1 mars 2014.

- Ds 2013:42 Utbetalning av barnbidrag och flerbarnstillägg

Alla notiser

Mål för prioriteringar för föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar

Regeringens mål är att den ekonomiska familjepolitiken ska bidra till förbättrade förutsättningar för en god ekonomisk levnadsstandard samt ökad valfrihet och stärkt makt över den egna livssituationen för alla barnfamiljer.

Detta vill regeringen

Regeringen vill att familjepolitiken ska underlätta för föräldrar att kombinera yrkesliv med familjeliv genom att förbättra möjligheten för båda föräldrarna att delta i arbetslivet samtidigt som de ska kunna ta hand om barnen när de är små. Därtill bör familjepolitiken förbättra förutsättningarna för jämställdhet mellan män och kvinnor.

Nyckelorden som sammanfattar regeringens syn på en modern familjepolitik är; barnet i centrum, valfrihet, ett ökat ansvarstagande, mångfald inom förskola och annan pedagogisk verksamhet samt båda föräldrarnas ansvar för barnen.

Prioriteringar 2013

Höjd grundnivå inom föräldrapenningen

Regeringen höjer föräldrapenningens grundnivå för att stärka ekonomin för personer som har låg ekonomisk standard. Höjningen stärker ekonomin för framför allt unga föräldrar som inte hunnit etablera sig på arbetsmarknaden och de som av andra skäl inte uppfyller krav på att få föräldrapenning på grundnivå. Ändringarna träder i kraft från den 1 januari 2013.

Slopat VAB-intyg

För att förenkla regelverket inom föräldraförsäkringen kommer kravet på att lämna intyg om barns frånvaro vid ansökan om tillfällig föräldrapenning slopas. Lagändringen träder i kraft den 1 januari 2013.

En utvecklad föräldraförsäkring

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett förslag under 2013 om att högst 20 procent av de 480 föräldrapenningdagarna ska kunna sparas till tid efter barnets fyraårsdag, vilket innebär att föräldrarna kan ta ut högst 96 dagar efter denna tidpunkt.

Vidare avser regeringen att höja den övre åldersgränsen för uttag av föräldrapenning från åtta till tolv år. Det är en del av åtgärderna för att motverka att utrikes födda kvinnor under lång tid står utanför arbetskraften.

Regeringen vill också anpassa föräldraförsäkringen utifrån behovet av ökad flexibilitet för ensamstående föräldrar och utifrån olika familjeformer.

Regeringen avser även att återkomma med förslag om egenföretagares möjligheter att erhålla graviditetspenning på grund av risker i arbetsmiljön.

Delat barnbidrag

Barns växelvisa boende har ökat kraftigt under den senaste tioårsperioden och de familjeekonomiska regelverken har inte anpassats tillräckligt till denna utveckling.

För att underlätta för föräldrar att kunna samarbeta och ta ett gemensamt ansvar för sina barn är det angeläget att öka nuvarande förutsättningar för att kunna dela på barnbidraget. Den nuvarande ordningen ger mödrar ett företräde framför fäder att uppbära barnbidraget som inte kan anses vara motiverat.

Regelverket har dessutom visat sig försvåra föräldrars samarbete i ekonomiska frågor som rör barnet. Regeringen har därför för avsikt att återkomma med lagförslag i denna fråga utifrån de överväganden som Särlevandeutredningen (SOU 2011:51) har lämnat i sitt betänkande.

Reglering av underhåll för barn

Flera studier visar att särlevande föräldrar har liten kunskap om olika sätt att reglera underhåll till barn. Det finns därför behov av mer stöd och rådgivning om civilrättslig underhållsreglering utanför underhållsstödet.

Enligt Särlevandeutredningens beräkningar skulle cirka 40 procent av barnen som det i dag lämnas underhållsstöd för, få ett högre underhåll om föräldrarna i stället reglerade underhållet civilrättsligt. Detta gäller främst barn som lever i hushåll med låg ekonomisk standard. Det kan vara svårt att mäta ekonomisk utsatthet bland barn med särlevande föräldrar, men om fler skulle reglera underhållsskyldigheten genom ett civilrättsligt avtal om underhållsbidrag, skulle det minska den faktiska ekonomiska utsattheten.

Regeringen avser därför att utreda dels hur föräldrar kan ges bättre stöd för att i en större utsträckning själva reglera underhållet, dels vilken instans som kan bistå föräldrar med sådant stöd.

Översyn av vissa förmåner till personer med funktionsnedsättning

Socialdepartementet avser att tillsätta en interdepartemental arbetsgrupp som ska göra en översyn av förmånerna bilstöd till personer med funktionsnedsättning, handikappersättning och vårdbidrag till barn med funktionshinder. Syftet är att stöden ska göras mer förutsägbara, rättssäkra och hållbara över tid. Målet med översynen är att åstadkomma ett mer sammanhållet och ändamålsenligt system för ersättning och för merkostnader för personer med funktionsnedsättning.

Budget

I budgeten för 2013 är utgifterna till området ekonomisk familjepolitik 78 miljarder kronor. I den summan ingår inte kostnaderna för det kommunala vårdnadsbidraget.

I budgetpropositionen för 2013 finns alla förslag inom föräldraförsäkringen och bidragen till föräldrar under utgiftsområde 12.

- Budgetpropositionen för 2013

Insatser

Har inte undermenyer
Budget 2014
Har inte undermenyer
Regeringen föreslår delat barnbidrag och flerbarns
Har inte undermenyer
Nya åldersgränser i föräldraförsäkringen
Har inte undermenyer
Graviditetspenning till egenföretagare
Har inte undermenyer
Lagförändringar inom familjepolitiken
Har inte undermenyer
Insatser 2006-2010

Insatser inom föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar

Nedan är en förteckning över större politiska initiativ eller beslut som regeringen tagit sedan den tillträdde i oktober 2010. Det senaste ligger överst. I menyn till vänster hittar du regeringens prioriterade insatser just nu.

Regeringen föreslår delat barnbidrag och flerbarnstillägg (oktober)
Regeringen lämnar i en proposition förslag om bland annat utbetalning av barnbidrag, anmälan för flerbarnstillägg och beräkning av flerbarnstillägg i vissa fall. När föräldrarna har gemensam vårdnad om ett barn ska barnbidraget betalas ut med hälften till vardera föräldern om föräldrarna inte har anmält vem som ska vara bidragsmottagare.

Nya åldersgränser och ökad flexibilitet i föräldraförsäkringen (september)
Regeringen föreslår i en proposition att föräldrapenning efter barnets fyraårsdag ska kunna lämnas under högst 96 dagar. I förslaget betonas att huvuddelen av föräldrapenningen bör användas när barnet är litet och behovet av omvårdnad från föräldrarna är som störst.

Höjt bostadsbidrag i form av särskilt bidrag för hemmavarande barn (september)
Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2014 en höjning av bostadsbidraget, i form av särskilt bidrag för hemmavarande barn.

Graviditetspenning till egenföretagare på grund av risker i arbetsmiljön (maj)
I propositionen lämnas förslag som innebär att gravida egenföretagare, i likhet med vad som gäller för gravida arbetstagare, ska omfattas av rätten till graviditetspenning vid risker i arbetsmiljön. Regeringen föreslår att bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2014.

Budget för föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar 2013 (september 2012)
Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2013 en höjning av föräldrapenningens grundnivå från 180 kronor till 225 kronor per dag. Ett annat förslag är att ta bort kravet på att lämna intyg om barns frånvaro vid ansökan om tillfällig föräldrapenning. Förslagen inom familjepolitiken finns i utgiftsområde 12.

Ändrad hantering av skulder inom underhållsstödet (oktober)
I en lagrådsremiss föreslår regeringen bland annat ändrade regler för hantering av skulder efter anstånd inom underhållsstödet.

Så fungerar det

Har inte undermenyer
EU

Föräldraförsäkringen och bidragen till föräldrar i Sverige

De familjeekonomiska stöden är i huvudsak en del av den svenska socialförsäkringen. Socialförsäkringen ger bland annat ekonomisk trygghet till barnfamiljer.

Så fungerar det

"Så fungerar det" beskriver området i Sverige och samarbetet i EU och övriga världen. Vi tar upp hur det styrs i form regler, strategier eller handlingsplaner och vilka som är de grundläggande principerna. Du hittar också ansvariga myndigheter eller organ.
Samhället har byggt upp ett stödsystem för att ge ekonomisk trygghet till familjer under den period dessa har stor försörjningsbörda. De familjeekonomiska stöden bidrar till förbättrade förutsättningar för en god ekonomisk levnadsstandard och ökar barnfamiljernas valfrihet. Samhällets stöd utgår från föräldrarnas centrala betydelse för barnets trygghet och behovet av ökad jämställdhet. De stöd som finns ska främja förutsättningarna för föräldrar att kombinera arbete med familjeliv.

Familjeekonomiska stöd - en del av socialförsäkringen

Socialförsäkringsförmåner kan vara individbaserade och ge ersättning för den inkomst man förlorar vid till exempel vård av barn, eller de kan vara rena kontantbidrag. Läs mer om socialförsäkringen under länken Relaterat.

Socialförsäkringsbalken styr

Reglerna för de familjeekonomiska stöden finns i socialförsäkringsbalken som omfattar de förmåner som administreras av Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Mer om socialförsäkringsbalken hittar du under Relaterat.

- Socialförsäkringsbalken (SFS 2010:110)

Tre områden för familjestöd

Det ekonomiska stödet för barnfamiljer är indelat i huvudsakligen tre områden: försäkring, generella bidrag och behovsprövade bidrag. Familjestöden är utformade så att de tillgodoser specifika behov för till exempel särlevande föräldrar och föräldrar till sjuka eller funktionshindrade barn.

Bland familjeekonomiska stöd ingår också jämställdhetsbonus och kommunalt vårdnadsbidrag.

Försäkring

- föräldrapenning
- tillfällig föräldrapenning
- graviditetspenning
- barnpension
- pensionsrätt för barnår

Föräldrapenning

Föräldrapenning ger möjlighet för båda föräldrarna att kombinera arbete och studier med föräldraskap. Föräldrapenning är den ersättning föräldrar får för att kunna vara hemma med sina barn i stället för att arbeta. Den betalas ut i sammanlagt 480 dagar per barn.

Tillfällig föräldrapenning

En förälder som behöver stanna hemma från sitt arbete för att vårda ett sjukt barn under 12 år (i vissa fall 16 år) har rätt till tillfällig föräldrapenning. Den tillfälliga föräldrapenningen kan också betalas ut bland annat när barnets ordinarie vårdare är sjuk.

Pappan till ett nyfött barn har rätt till 10 dagar med tillfällig föräldrapenning, de så kallade pappadagarna, i samband med barnets födelse.

Graviditetspenning

En kvinna som i slutet av graviditeten inte kan utföra sitt fysiskt påfrestande arbete kan få graviditetspenning. Dessutom kan en kvinna som inte får sköta sitt vanliga arbete på grund av risker i arbetsmiljön, få graviditetspenning.

Barnpension

Barn som har en avliden förälder kan få barnpension. Barnpensionen ersätter en del av den försörjning som den avlidna föräldern bidrog med. Om barnet får en låg eller ingen barnpension kan han eller hon även få efterlevandestöd till barn.

Pensionsrätt för barnår

Du får pensionsrätt för barnår för de fyra första åren i ditt barns liv, oavsett om eller hur länge du har varit föräldraledig.

Generella bidrag

- barnbidrag
- adoptionskostnadsbidrag

Barnbidrag

Alla barnfamiljer som bor i Sverige får ekonomisk förstärkning i form av barnbidrag. Det betalas ut från och med månaden efter barnets födelse, eller senare till exempel om barnet flyttar till Sverige. Bidraget är skattefritt och betalas ut till och med det kvartal då barnet fyller 16 år. Flerbarnstillägg betalas ut till familjer med två barn eller fler.

Adoptionskostnadsbidrag

Staten bidrar med en fast summa till kostnader för internationella adoptioner för barn som adopterats genom en auktoriserad adoptionsorganisation.

Behovsprövade bidrag

- underhållsstöd
- bostadsbidrag
- vårdbidrag för funktionshindrade barn

Underhållsstöd

Underhållsstödet garanterar att barn till särlevande föräldrar får ett visst underhåll även när den bidragsskyldiga föräldern inte fullgör sin underhållsskyldighet. Det betalas ut till den förälder som barnet bor hos eller direkt till barnet. Den förälder som är bidragsskyldig ska helt eller delvis återbetala samhällets kostnader för underhållsstödet.

Bostadsbidrag

Bostadsbidrag kan sökas av hushåll med barn som bor hemma och hushåll med umgängesrättsbarn. Bidragets storlek beror på bostadskostnaden, bostadsytan, hushållets inkomst och antalet barn. Bostadsbidrag kan också sökas av personer utan barn. Det gäller personer som har fyllt 18 år men inte 29 år.

Vårdbidrag för funktionshindrade barn

En förälder som vårdar sitt funktionshindrade eller sjuka barn i

hemmet kan få vårdbidrag. Då krävs att barnet behöver särskild tillsyn och vård i minst sex månader eller att barnets funktionshinder eller sjukdom innebär stora merkostnader.

Jämställdhetsbonus

Syftet med jämställdhetsbonus är att förbättra förutsättningarna för jämställdhet vad gäller såväl föräldraledighet som deltagande i arbetslivet. Föräldrar som tar ut lika många föräldrapenningdagar var får maximal bonus.

Vårdnadsbidrag

Vårdnadsbidrag är ett kommunalt bidrag som är frivilligt för kommunerna att införa, finansiera och administrera. Vårdnadsbidraget ger ökade möjligheter för föräldrar att vara hemma och vårda sitt barn under den period då barnet är mellan ett och tre år.

Ansökan om bidrag

Samtliga bidrag som nämns söks hos Försäkringskassan med undantag för vårdnadsbidraget där ansökan sker till kommunen. Barnpension och pensionsrätt för barnår administreras av Pensionsmyndigheten. För ytterligare information om respektive förmån, se länk under Relaterat till Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Myndigheter

Försäkringskassan ansvarar för en stor del av de offentliga trygghetssystemen. De utreder, beslutar och betalar ut bidrag och ersättningar inom socialförsäkringen. Där ingår försäkringar och bidrag till familjer.

Försäkringsförmånerna barnpension och pensionsrätt för barnår administreras av Pensionsmyndigheten.

- Information för föräldrar på Försäkringskassans webbplats
- Information om barnpension på Pensionsmyndighetens webbplats

Relaterat

Socialförsäkringen - så fungerar det

Föräldraförsäkringsfrågor i EU

Varje land utformar självt sina ekonomiska stöd till föräldrar. Men det finns ett antal direktiv och erfarenhetsutbyten som rör föräldrar.

Ett av EU-direktiven handlar om föräldraledighet och ett annat som handlar om den gravida kvinnans hälsa och rätten att amma.

- Rådets direktiv 2010/18/EU om genomförandet av det ändrade ramavtalet om föräldraledighet som ingåtts av BUSINESSEUROPE, UEAPME, ECPE och EFS
- Rådets direktiv 92/85/EEG av den 19 oktober 1992 om åtgärder för att förbättra säkerhet och hälsa på arbetsplatsen för arbetstagare som är gravida, nyligen har fött barn eller ammar

Gemensamma mål för tillgång till barnomsorg

Medlemsländerna har enats om gemensamma mål för tillgången till barnomsorg inom EU. Enligt nuvarande mål ska 33 procent av alla barn under tre år kunna erbjudas barnomsorg, liksom 90 procent av alla barn mellan tre år och obligatorisk skolålder.

Familjeallians inom EU

Sedan 2007 finns en europeisk allians för familjer. Den ska vara en plattform där medlemsstaterna kan utbyta idéer, kunskap och praktiska erfarenheter av en familjevänlig politik för att möta den demografiska utmaningen.

- Europeiska alliansen för familjer på EU-kommissionens webbplats (engelska)

Samordnade socialförsäkringsförmåner

EU-länderna har gemensamma regler om socialförsäkringsförmåner som samordnar de nationella reglerna. Reglerna är en förutsättning för

att människor ska kunna bo, studera eller arbeta i de olika EU-länderna. Syftet är att alla alltid ska omfattas av ett trygghetssystem och inte falla mellan olika medlemsländers socialförsäkringsregler.

- Socialförsäkringsfrågor i EU

EPSCO beslutar om familjefrågor i EU

Det är EU:s ministerråd för sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor (EPSCO), som beslutar inom området. Förberedande diskussioner och förhandlingar sker i rådsarbetsgruppen för sociala frågor och sysselsättningsfrågor.

Något formaliserat samarbete i föräldraförsäkringsfrågor finns inte på global nivå.

Budget för föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar 2014

Regeringen föreslår en höjning av bostadsbidraget i form av det särskilda bidraget för hemmavarande barn.

Bidraget höjs med 200 kronor till 1 500 kronor per månad för ett barn, med 250 kronor till 2 000 kronor per månad för två barn och med 300 kronor till 2 650 kronor per månad för tre eller fler barn.

I filmen kommenterar socialminister Göran Hägglund satsningen.

Hushållen med de lägsta inkomsterna gynnas

Förslaget att höja det särskilda bidraget syftar till att gynna hushållen med de lägsta inkomsterna och därmed öka deras marginaler.

De hushåll som i dag får bostadsbidrag är främst barnfamiljer, särskilt ensamstående med barn. Av de ensamstående är 92 procent kvinnor.

Förslaget ska träda ikraft den 1 januari 2014.

Ytterligare förstärkning

2012 satsade regeringen 1,2 miljarder på att höja bostadsbidraget och utbetalningarna ökade därmed med en tredjedel. Nu går regeringen vidare och föreslår från och med 2014 en ytterligare förstärkning på 466 miljoner kronor genom en höjning av bostadsbidraget i form av det särskilda bidraget.

Relaterat

Budget för Socialdepartementets områden 2014

Regeringen föreslår delat barnbidrag och flerbarnstillägg

Regeringen lämnar i en proposition förslag om bland annat utbetalning av barnbidrag, anmälan för flerbarnstillägg och beräkning av flerbarnstillägg i vissa fall. När föräldrarna har gemensam vårdnad om ett barn ska barnbidraget betalas ut med hälften till vardera föräldern om föräldrarna inte har anmält vem som ska vara bidragsmottagare. Om föräldrarna i en gemensam anmälan anger vem som ska vara bidragsmottagare betalas barnbidraget till den angivna mottagaren.

För att underlätta föräldrarnas förutsättningar för att samarbeta och att ta ett gemensamt ekonomiskt ansvar för barnet bör reglerna ändras så att de inte pekar ut den ena förälder framför den andra som lämplig bidragsmottagare.

- Prop. 2013/14:6 Utbetalning av barnbidrag och flerbarnstillägg

Delat barnbidrag när barnet bor växelvis

Om barnet bor växelvis hos båda föräldrarna och de har gemensam vårdnad om barnet, ska barnbidraget lämnas med hälften till vardera föräldern efter anmälan av någon av dem. Ett barn ska anses ha växelvist boende om den föräldern som vill ha en delning gör sannolikt att sådant boende föreligger.

När barnbidrag lämnas endast till en av föräldrarna

Barnbidraget betalas efter anmälan till endast den ena föräldern, om barnet bor varaktigt tillsammans med endast den föräldern, eller om den andra föräldern under en längre tid inte kan delta i vårdnaden på grund av frånvaro, sjukdom eller något annat skäl.

Utbetalning till annan efter begäran av socialnämnd

Villkoret för att utbetalningen av barnbidrag ska ändras på begäran av socialnämnden ändras från synnerliga till särskilda skäl.

Slopat krav på anmälan för flerbarnstillägg

Kravet på anmälan för att få flerbarnstillägg ska slopas för föräldrar som bor tillsammans med ett eller flera barn som de har gemensamt. Detta undantag ska gälla om föräldrarna har en delad utbetalning av barnbidraget för ett eller flera barn, eller om de är mottagare av hela barnbidrag för olika barn inom samma hushåll.

Beräkning av flerbarnstilläggens storlek

Kan två sammanboende personer som inte är mottagare av barnbidrag för samma barn få flerbarnstillägget, ska det betalas till den av dem som anmäls som mottagare till Försäkringskassan. Om någon sådan anmälan inte görs, ska flerbarnstillägget betalas till dem båda och beräknas proportionerligt enligt nuvarande bestämmelser.

Även när barnbidrag delas för ett eller flera barn med anledning av att föräldrarna inte har gjort någon anmälan om bidragsmottagare, eller när ett barn bor växelvis, ska flerbarnstillägget beräknas proportionerligt.

Lagändringarna med vissa övergångsbestämmelser föreslås träda i kraft den 1 mars 2014.

- Om barnbidrag och flerbarnstillägg på Försäkringskassans webbplats

Nya åldersgränser och ökad flexibilitet i föräldraförsäkringen

Regeringen föreslår i en proposition att föräldrapenning efter barnets fyraårsdag ska kunna lämnas under högst 96 dagar. I förslaget betonas att huvuddelen av föräldrapenningen bör användas när barnet är litet och behovet av omvårdnad från föräldrarna är som störst. I propositionen finns även förslag om att åldersgränsen för att ta ut

föräldrapenning höjs så att förmånen kan lämnas till dess att barnet har fyllt tolv år mot i dag åtta år.

Föräldrapenning ska efter barnets fjärde levnadsår kunna lämnas under högst 96 dagar. Vid flerbarnsfödsel ska föräldrapenning kunna lämnas under högst 36 dagar för tid efter barnets fjärde levnadsår för varje barn utöver det första.

Vid adoption av ett barn ska barnets fjärde levnadsår räknas fyra år från det att föräldrarna har fått barnet i sin vård.

Förslaget om nya åldersgränser föreslås tillämpas för föräldrapenning för ett barn som har fötts efter ikraftträdandet eller, vid adoption, när den som adopterar barnet har fått barnet i sin vård efter ikraftträdandet.

- Prop. 2013/14:4 Nya åldersgränser och ökad flexibilitet i föräldraförsäkringen

Nya åldersgränser i föräldrapenningen

Den tidsram inom vilken föräldrapenning kan lämnas ska förlängas så att den löper tills barnet har fyllt tolv år, eller till den senare tidpunkt då barnet har avslutat det femte skolåret i grundskolan. I samband med förlängningen införs en regel om att vården när det lämnas föräldrapenning får anpassas till barnets ålder.

Förändringen sker för att tillgodose föräldrarnas behov av ledighet från arbetet även för äldre barn, exempelvis under lov och studiedagar, eller vid deltagande i förskolans och skolans verksamhet.

Fördelning av ersättningsnivåer mellan föräldrarna

För att förtydliga båda föräldrarnas ansvar för barnet samt minska konflikter mellan föräldrar lämnas förslag om att föräldrapenningens ersättningsnivåer ska vara delade lika mellan föräldrar med gemensam vårdnad om ett barn.

Förslaget innebär att föräldrarna får rätt till föräldrapenning för 195 dagar på sjukpenningnivå eller grundnivå och 45 dagar på lägstanivå vardera. Den förälder som avstår sin rätt till föräldrapenning till den andra föräldern ska anmäla på vilken ersättningsnivå föräldrapenningen ska avstås.

Regeringen föreslår även att föräldrapenning inte ska lämnas för längre tid tillbaka än 90 dagar före den dag då ansökan kom in till Försäkringskassan.

Tillfällig föräldrapenning när ett barn har avlidit

Tidsperioden för tillfällig föräldrapenning under tio dagar i samband med att ett barn har avlidit ska förlängas. Det kommer att innebära att förmånen får tas ut under tio dagar inom en tidsperiod från och med dagen efter den då barnet har avlidit till och med den 90:e dagen efter den dag barnet har avlidit.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Graviditetspenning till egenföretagare på grund av risker i arbetsmiljön

Regeringen föreslår att gravida egenföretagare, i likhet med vad som gäller för gravida arbetstagare, ska omfattas av rätten till graviditetspenning vid risker i arbetsmiljön. Propositionen innehåller även regeringens bedömning avseende riksdagens tillkännagivande att regeringen bör göra en översyn av de olika socialförsäkringsförmåner som kan komma ifråga vid graviditet samt att överväga om det behövs förändringar eller förtydliganden i socialförsäkringsbalken.

Regeringen har som mål att göra det enklare och mera lönsamt att vara företagare och bedriver sedan några år ett reformarbete för att stärka incitamenten att starta, driva och utveckla företag.

Samma regler föreslås för anställda som för egenföretagare

Det är inte tillfredsställande att möjligheten att beviljas graviditetspenning på grund av risker i arbetsmiljön, beror på om man är anställd eller egenföretagare.

En gravid försäkrad kvinna som har inkomst av annat förvärvsarbete än anställning och som bedriver näringsverksamhet ska ha rätt till graviditetspenning, om förvärvsarbetet innehåller någon risk för skadlig inverkan på hennes hälsa, graviditeten eller fostret.

Graviditetspenning enligt den nya bestämmelsen ska lämnas för varje dag som kvinnan avstår från att utföra förvärvsarbetet. Ärenden med graviditetspenning handläggs av Försäkringskassan. Regeringen föreslår att bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2014.

- 2012/13:159 Graviditetspenning till egenföretagare på grund av risker i arbetsmiljön

Socialförsäkringsförmåner kopplade till graviditet

Propositionen innehåller även regeringens bedömning avseende riksdagens tillkännagivande att regeringen bör göra en översyn av de olika socialförsäkringsförmåner som kan komma ifråga vid graviditet samt att överväga om det behövs förändringar eller förtydliganden i socialförsäkringsbalken.

Den fortsatta utvecklingen av tillämpningen av reglerna om socialförsäkringsförmåner vid graviditet bör följas upp. Regeringen har lämnat i uppdrag till Försäkringskassan att göra en analys av rättsläget utifrån domar beträffande sjukförsäkringen. Analysen ska även inkludera domar som gäller prövning av gravida försäkrades rätt till sjukpenning.

Följa upp tillämpning av lagstiftningen

Inspektionen för socialförsäkringen har fått i uppdrag att följa upp tillämpningen av lagstiftningen om graviditetspenning och om uppföljningen visar att det finns brister i tillämpningen ska myndigheten återkomma med förslag till åtgärder.

- Uppdrag om graviditetspenning

Lagförändringar inom familjepolitiken

Inom familjepolitiken sker lagändringar som träder i kraft den 1 januari 2012 som rör förändringar i föräldrapenning, jämställdhetsbonus, vårdnadsbidrag och bostadsbidrag.

Lagändringarna syftar till att erbjuda föräldrar större valfrihet och flexibilitet. Regeringen lämnade förslagen i propositionen 2010/2011:146 Förändringar inom familjepolitiken och budgetpropositionen för 2012.

Samtidigt uttag av föräldrapenning

Från och med den 1 januari är det möjligt för ett barns föräldrar att kunna få föräldrapenning samtidigt i 30 dagar under barnets första levnadsår. De nuvarande tio så kallade pappadagarna inom den tillfälliga föräldrapenningen kvarstår oförändrade.

- Mer om föräldraförsäkringen och bidragen till föräldrar i Sverige

Förenklad jämställdhetsbonus

För att förenkla jämställdhetsbonusen tas arbets- och inkomstkravet bort och föräldrar slipper ansöka om bonusen. Den kopplas till utbetalningen av föräldrapenningen från Försäkringskassan i stället för att som tidigare krediteras förälderns skattekonto. När den förälder som tagit ut lägst antal dagar tar ut föräldrapenning, får vardera föräldern 50 kronor i jämställdhetsbonus per dag. Vid ett helt jämställt uttag av föräldrapenningen innebär det liksom tidigare totalt 13 500 kronor i jämställdhetsbonus.

Vårdnadsbidraget blir mer flexibelt

Vårdnadsbidraget görs mer flexibelt genom att karenstiden förkortas till tre månader i stället för fyra månader när den som har fått bidraget själv har sagt upp det.

- Mer om vårdnadsbidraget på Försäkringskassans webbplats

Höjt bostadsbidrag

Bostadsbidragen höjs från och med den 1 januari enligt följande.

Bostadsbidraget i form av bidrag till bostadskostnader till hushåll utan barn ska lämnas med 90 procent, i stället för med 75 procent, av den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 800 kronor men inte 2 600 kronor, och med 65 procent, i stället för med 50 procent, av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 3 600 kronor.

Sänkt nedre gräns för bidrag till bostadskostnader

Bostadsbidraget i form av bidrag till bostadskostnader för barnfamiljer höjs genom att den nedre gränsen för de bostadskostnader för vilka det lämnas bidrag för, sänks från 2 000 kronor till 1 400 kronor per månad. Den nya bostadskostnadsgränsen gäller även för de föräldrar som är under 29 år och som inte får bostadsbidrag i form av särskilt bidrag.

Bidrag för hemmavarande barn

Bostadsbidraget i form av särskilt bidrag för hemmavarande barn höjs med 350 kronor till 1 300 kronor per månad för ett barn, med 425 kronor till 1 750 kronor per månad för två barn och med 600 kronor till 2 350 kronor per månad för tre eller fler barn.

Insatser inom föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar 2006-2010

Under mandatperionden 2006-2010 har regeringen tagit följande större politiska initiativ eller beslut inom området föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar. Det senaste ligger överst.

Ändrad beräkningsmetod för egenföretagare vid uttag av tillfällig föräldrapenning (mars 2010)

Regeringen lämnade den 25 mars 2010 propositionen Trygghetssystem för företagare (prop. 2009/10:120) till riksdagen. För att förstärka den sociala tryggheten för företagare föreslog regeringen tio reformer i de sociala trygghetsystemen, bland annat i föräldraförsäkringen. De nya reglerna gäller från och med den 1 juli 2010 och innehåller en ny regel inom den tillfälliga föräldrapenningen för egenföretagare. Regeln syftar till att ersättningen som de får när de avstår från förvärvsarbete för att tillfälligt vårda barn ska stå i rimlig proportion till den inkomstförlust de gör.

Kompletteringar av socialförsäkringsbalken (december 2009)

Den 16 december 2009 lämnade regeringen propositionen Kompletteringar av socialförsäkringsbalken (prop. 2009/10:69) till riksdagen. I den föreslog regeringen att socialförsäkringsbalken skulle uppdateras med de ändringar i den nuvarande socialförsäkringslagstiftningen som inte tidigare hade kunnat beaktas i arbetet med balken. Socialförsäkringsbalken träder i kraft den 1 januari 2011. Den innebär en ny sammanhållen och heltäckande socialförsäkringslag, som ersätter ungefär 30 gällande socialförsäkringsförfattningar.

Tillfällig föräldrapenning för ensamstående föräldrar (juni 2009)

Regeringen lämnade den 5 juni 2009 propositionen Vissa socialförsäkringsfrågor, m.m. (prop. 2008/09:194) till riksdagen. Propositionen innehöll bland annat förslag om den tillfälliga föräldrapenningen för ensamstående föräldrar. Från och med den 1 januari 2010 gäller en ny bestämmelse inom den tillfälliga föräldrapenningen. Den innebär att en annan person än en förälder i vissa fall kan erhålla tillfällig föräldrapenning för att vårda ett barn som inte har fyllt tre år, när en ensamstående förälder på grund av sjukdom eller smitta inte själv kan vårda barnet.

Beräkning av förmögenhet vid fastställande av vissa förmåner (juni 2009)

Den 5 juni 2009 lämnade regeringen propositionen Beräkning av förmögenhet vid fastställande av vissa förmåner (prop. 2008/09:203) till riksdagen. Propositionen innehöll en ny lag för beräkning av förmögenhet vid fastställande av vissa socialförsäkrings- och studiestödsförmåner. Förmögenhetsprövning för dessa förmåner kopplas sedan den 1 januari 2010 till denna lag.

Ekonomisk kompensation vid lång handläggningstid hos Försäkringskassan (maj 2009)

En särskild utredare ska undersöka förutsättningarna för att införa en skyldighet för Försäkringskassan att ekonomiskt kompensera enskilda som har fått vänta på en utbetalning av ersättning under oacceptabelt lång tid. Utredaren ska analysera och utveckla de principiella och praktiska skäl som kan tala för och emot en sådan skyldighet. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2010.

Vissa frågor om vårdnadsbidrag m.m. (mars 2009)

Den 17 mars 2009 lämnade regeringen propositionen Vissa frågor om vårdnadsbidrag m.m. (prop. 2008/09:139) till riksdagen. Den innehöll förslag som bland annat innebär att Försäkringskassan, arbetslöshetskassorna och socialnämnderna från och med 1 juli 2009 ska lämna ut vissa uppgifter till den kommunala nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag.

Nordisk socialförsäkringsportal (juni 2008)

En nordisk socialförsäkringsportal lanserades i juni 2008. På den finns information om socialförsäkringen i de nordiska länderna och om

bestämmelserna om var man är försäkrad i olika situationer samt länkar till rätt myndighet i rätt land. De områden som berörs är förmåner vid sjukdom, föräldraledighet, arbetslöshet, studier och pensionering.

Vårdnadsbidrag (mars 2008)

Regeringen lämnade den 18 mars 2008 propositionen Vårdnadsbidrag - familjepolitisk reform (prop. 2007/08:91) till riksdagen. Den innehöll förslag om en ny lag som ger kommunerna en möjlighet att införa vårdnadsbidrag. Vårdnadsbidrag kan man söka för barn som fyllt 1 år men inte 3 år och som är folkbokfört i den aktuella kommunen. Bestämmelserna trädde i kraft den 1 juli 2008.

Jämställdhetsbonus (mars 2008)

Regeringen lämnade den 18 mars 2008 propositionen Jämställdhetsbonus - familjepolitisk reform (prop. 2007/08:93) till riksdagen. Från och med den 1 juli 2008 har regeringen infört en Jämställdhetsbonus. Den innebär att den förälder som varit hemma längst med föräldrapenning får en skattekreditering om han eller hon arbetar när den andra föräldern tar ut föräldrapenning. Syftet med Jämställdhetsbonusen är att få föräldrar att i högre utsträckning dela för föräldrapenningdagarna men har också till syfte att öka jämställdheten på arbetsmarknaden.

Åtgärder mot missbruk av tillfällig föräldrapenning (mars 2008)

Den 18 mars 2008 lämnade regeringen propositionen Åtgärder mot missbruk av tillfällig föräldrapenning (prop. 2007/08:93) till riksdagen . Från och med den 1 juli 2008 gäller att en förälder för rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barn som inte har fyllt tolv år ska styrka med intyg eller på annat sätt visa att barnet har varit frånvarande från förskola, familjedaghem, fritidshem eller skola. Intyget ska utfärdas av den förskola, det familjedaghem, det fritidshem eller den skola där barnet normalt vistas.

Ändrade regler när näringsidkare söker bostadsbidrag (juni 2007)

Regeringen lämnade den 30 maj 2007 propositionen Vissa sjukförsäkrings- och pensionsfrågor, m.m. (prop. 2006/07:117) till riksdagen. Den innehöll bland annat förslag som innebar ändrade regler när näringsidkare söker bostadsbidrag för att sökande med inkomst av näringsverksamhet skulle behandlas på samma sätt som sökande med andra inkomster. Reglerna gäller sedan den 1 januari 2008 och tillämpas på bostadsbidrag som avser tid efter utgången av 2007.

Regeringen föreslog också att socialförsäkringsnämnderna skulle avvecklas. Från och med 1 januari 2008 fattas beslut i ärenden som tidigare avgjorts i socialförsäkringsnämnd i stället av en tjänsteman hos Försäkringskassan.

Regler om ränta i samband med återkrav (februari 2007)

Den 14 februari 2007 lämnade regeringen propositionen Vissa regler om ränta i samband med återkrav (prop. 2006/07:49) till riksdagen. Förslaget innebar att Försäkringskassan sedan den 1 juli 2007 får ta ut ränta på återkrav av felaktigt utbetalda socialförsäkringsförmåner.

Avveckling av försäkringsdelegationerna samt ändrad beslutsordning i ärenden om bilstöd (november 2006)

Regeringen lämnade den 6 november 2006 propositionen Avveckling av försäkringsdelegationerna samt ändrad beslutsordning i ärenden om bilstöd (prop. 2006/07:10) till riksdagen. I den föreslog regeringen att försäkringsdelegationerna skulle avvecklas. Regeringen föreslog också att ärenden om bilstöd skulle avgöras av tjänsteman hos Försäkringskassan i stället för av socialförsäkringsnämnd. Reglerna trädde i kraft 1 januari 2007.

Sveriges kommuner och landsting

http://www.skl.se

Ekonomi

- Budget och planering
- Ekonomikalendern
- Cirkulär [kommuner]
- EkonomiNytt [landsting]
- MakroNytt
- Finansfrågor
- Finansieringsprincipen
- God ekonomisk hushållning
- LSS
- Pensioner
- Redovisning
- Sektorn i siffror
- Utjämningssystemet
- Kontakt
- Konferenser & kurser
- Publikationer